

Επίσημη Εφημερίδα C 310

της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

47ο έτος
16 Δεκεμβρίου 2004

Ανακοίνωση αριθ.	Περιεχόμενα	Σελίδα
2004/C 310/01	Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης	1
	ΠΡΟΟΙΜΙΟ	3
	ΜΕΡΟΣ I	11
	ΤΙΤΛΟΣ I - ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	11
	ΤΙΤΛΟΣ II - ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ Η ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	13
	ΤΙΤΛΟΣ III - ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	14
	ΤΙΤΛΟΣ IV - ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	18
	ΚΕΦΑΛΑΙΟ I - ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	18
	ΚΕΦΑΛΑΙΟ II - ΤΑ ΑΛΛΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	25
	ΤΙΤΛΟΣ V - ΑΣΚΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	26
	ΚΕΦΑΛΑΙΟ I - ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	26
	ΚΕΦΑΛΑΙΟ II - ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	29
	ΚΕΦΑΛΑΙΟ III - ΟΙ ΕΝΙΣΧΥΜΕΝΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ	33
	ΤΙΤΛΟΣ VI - Ο ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	34
	ΤΙΤΛΟΣ VII - ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	36
	ΤΙΤΛΟΣ VIII - Η ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΓΓΥΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ	38
	ΤΙΤΛΟΣ IX - Η ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	38
	ΜΕΡΟΣ II - ΧΑΡΤΗΣ ΤΩΝ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	41
	ΠΡΟΟΙΜΙΟ	41
	ΤΙΤΛΟΣ I - ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ	42
	ΤΙΤΛΟΣ II - ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ	43
	ΤΙΤΛΟΣ III - ΙΣΟΤΗΤΑ	46
	ΤΙΤΛΟΣ IV - ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ	47
	ΤΙΤΛΟΣ V - ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	50
	ΤΙΤΛΟΣ VI - ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ	52
	ΤΙΤΛΟΣ VII - ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΧΑΡΤΗ .	53
	ΜΕΡΟΣ III - ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	55
	ΤΙΤΛΟΣ I - ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	55
	ΤΙΤΛΟΣ II - ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ	56

EL

Τιμή: 30 EUR

(συνέχεια στην επόμενη σελίδα)

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ	58
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι - ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ	58
Τμήμα 1 - Εγκαθίδρυση και λειτουργία της Εσωτερικής Αγοράς	58
Τμήμα 2 - Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και των υπηρεσιών	59
Υποτμήμα 1 - Οι εργαζόμενοι	59
Υποτμήμα 2 - Ελευθερία εγκατάστασης	61
Υποτμήμα 3 - Ελευθερία παροχής υπηρεσιών	63
Τμήμα 3 - Ελεύθερη Κυκλοφορία των Εμπορευμάτων	64
Υποτμήμα 1 - Τελωνειακή ένωση	64
Υποτμήμα 2 - Τελωνειακή συνεργασία	65
Υποτμήμα 3 - Απαγόρευση των ποσοτικών περιορισμών	65
Τμήμα 4 - Κεφάλαια και Πληρωμές	66
Τμήμα 5 - Κανόνες ανταγωνισμού	68
Υποτμήμα 1 - Κανόνες εφαρμοστέοι επί των επιχειρήσεων	68
Υποτμήμα 2 - Ενισχύσεις που χορηγούνται από τα κράτη μέλη	71
Τμήμα 6 - Φορολογικές διατάξεις	73
Τμήμα 7 - Κοινές διατάξεις	73
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	76
Τμήμα 1 - Οικονομική πολιτική	76
Τμήμα 2 - Νομισματική πολιτική	81
Τμήμα 3 - Θεσμικές διατάξεις	84
Τμήμα 4 - Ειδικές διατάξεις για τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ	85
Τμήμα 5 - Μεταβατικές διατάξεις	86
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ - ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΕ ΑΛΛΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ	91
Τμήμα 1 - Απασχόληση	91
Τμήμα 2 - Κοινωνική πολιτική	93
Τμήμα 3 - Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή	98
Τμήμα 4 - Γεωργία και αλιεία	99
Τμήμα 5 - Περιβάλλον	103
Τμήμα 6 - Προστασία των καταναλωτών	105
Τμήμα 7 - Μεταφορές	105
Τμήμα 8 - Διευρωπαϊκά δίκτυα	108
Τμήμα 9 - Έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη και Διάστημα	109
Τμήμα 10 - Ενέργεια	112
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙV - ΧΩΡΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	113
Τμήμα 1 - Γενικές διατάξεις	113
Τμήμα 2 - Πολιτικές σχετικά με τους ελέγχους στα σύνορα, το άσυλο και τη μετανάστευση	114
Τμήμα 3 - Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις	117
Τμήμα 4 - Δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις	118
Τμήμα 5 - Αστυνομική συνεργασία	121
ΚΕΦΑΛΑΙΟ V - ΤΟΜΕΙΣ ΟΠΟΥ Η ΕΝΩΣΗ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ, ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΕΣ Ή ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	123
Τμήμα 1 - Δημόσια υγεία	123
Τμήμα 2 - Βιομηχανία	125

Τμήμα 3 - Πολιτισμός	125
Τμήμα 4 - Τουρισμός	126
Τμήμα 5 - Παιδεία, νεολαία, αθλητισμός και επαγγελματική εκπαίδευση	127
Τμήμα 6 - Πολιτική προστασία	128
Τμήμα 7 - Διοικητική συνεργασία	129
ΤΙΤΛΟΣ IV - ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΩΝ ΥΠΕΡΠΟΝΤΙΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΕΔΑΦΩΝ	129
ΤΙΤΛΟΣ V - ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	131
ΚΕΦΑΛΑΙΟ I - ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	131
ΚΕΦΑΛΑΙΟ II - ΚΟΙΝΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	133
Τμήμα 1 - Κοινές διατάξεις	133
Τμήμα 2 - Κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας	138
Τμήμα 3 - Δημοσιονομικές διατάξεις	141
ΚΕΦΑΛΑΙΟ III - ΚΟΙΝΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	142
ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV - ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	143
Τμήμα 1 - Συνεργασία για την ανάπτυξη	143
Τμήμα 2 - Οικονομική, χρηματοοικονομική και τεχνική συνεργασία με τρίτες χώρες	144
Τμήμα 3 - Ανθρωπιστική βοήθεια	145
ΚΕΦΑΛΑΙΟ V - ΠΕΡΙΟΡΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ	146
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI - ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ	146
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII - ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΜΕ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	149
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII - ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΡΗΤΡΑΣ ΑΛΛΗΛΕΓΥΗΣ	149
ΤΙΤΛΟΣ VI - Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	150
ΚΕΦΑΛΑΙΟ I - ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	150
Τμήμα 1 - Τα θεσμικά όργανα	150
Υποτμήμα 1 - Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	150
Υποτμήμα 2 - Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο	153
Υποτμήμα 3 - Το Συμβούλιο των Υπουργών	153
Υποτμήμα 4 - Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή	154
Υποτμήμα 5 - Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	156
Υποτμήμα 6 - Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα	164
Υποτμήμα 7 - Το Ελεγκτικό Συνέδριο	165
Τμήμα 2 - Τα συμβουλευτικά όργανα της Ένωσης	167
Υποτμήμα 1 - Η Επιτροπή των Περιφερειών	167
Υποτμήμα 2 - Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή	168
Τμήμα 3 - Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων	169
Τμήμα 4 - Κοινές διατάξεις για τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης	170
ΚΕΦΑΛΑΙΟ II - ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	173
Τμήμα 1 - Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο	173
Τμήμα 2 - Ετήσιος προϋπολογισμός της Ένωσης	174
Τμήμα 3 - Εκτέλεση του προϋπολογισμού και απαλλαγή	177
Τμήμα 4 - Κοινές διατάξεις	178
Τμήμα 5 - Καταπολέμηση της απάτης	179
ΚΕΦΑΛΑΙΟ III - ΕΝΙΣΧΥΜΕΝΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ	180

ΤΙΤΛΟΣ VII - ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	182
ΜΕΡΟΣ IV - ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	186
Πρωτόκολλα και Παραρτήματα	203
A. Πρωτόκολλα που προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης	203
1. Πρωτόκολλο σχετικά με τον ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση	204
2. Πρωτόκολλο σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας ...	207
3. Πρωτόκολλο σχετικά με τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης	210
4. Πρωτόκολλο σχετικά με το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας	225
5. Πρωτόκολλο σχετικά με το καταστατικό της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων	247
6. Πρωτόκολλο σχετικά με τον καθορισμό της έδρας των θεσμικών και ορισμένων άλλων οργάνων, οργανισμών και υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης	260
7. Πρωτόκολλο σχετικά με τα προνόμια και τις ασυλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης	261
8. Πρωτόκολλο σχετικά με τις Συνθήκες και τις Πράξεις Προσχώρησης του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας, της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, και της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας	267
9. Πρωτόκολλο σχετικά με τη Συνθήκη και την Πράξη Προσχώρησης της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λεττονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας	297
10. Πρωτόκολλο σχετικά με τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος	337
11. Πρωτόκολλο σχετικά με τα κριτήρια σύγκλισης	339
12. Πρωτόκολλο σχετικά με την Ευρωμάδα	341
13. Πρωτόκολλο σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας εν σχέσει προς την Οικονομική και Νομισματική Ένωση	342
14. Πρωτόκολλο σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν τη Δανία εν σχέσει προς την Οικονομική και Νομισματική Ένωση	345
15. Πρωτόκολλο σχετικά με ορισμένα καθήκοντα της Εθνικής Τράπεζας της Δανίας	346
16. Πρωτόκολλο σχετικά με το καθεστώς του φράγκου Οικονομικής Κοινότητας του Ειρηνικού	347
17. Πρωτόκολλο σχετικά με το κεκτημένο του Σένγκεν το οποίο έχει ενσωματωθεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	348
18. Πρωτόκολλο σχετικά με την εφαρμογή ορισμένων πτυχών του άρθρου III-130 του Συντάγματος στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ιρλανδία	351
19. Πρωτόκολλο σχετικά με τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τις πολιτικές σχετικά με τους ελέγχους στα σύνορα, το άσυλο και τη μετανάστευση, καθώς και όσον αφορά τη δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις και την αστυνομική συνεργασία	353
20. Πρωτόκολλο σχετικά με τη θέση της Δανίας	356
21. Πρωτόκολλο σχετικά με τις εξωτερικές σχέσεις των κρατών μελών όσον αφορά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων	361
22. Πρωτόκολλο σχετικά με το δικαίωμα ασύλου των υπηκόων των κρατών μελών	362
23. Πρωτόκολλο σχετικά με τη μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία που θεσπίζεται με το άρθρο I-41 παράγραφος 6 και με το άρθρο III-312 του Συντάγματος	364
24. Πρωτόκολλο σχετικά με το άρθρο I-41 παράγραφος 2 του Συντάγματος	367
25. Πρωτόκολλο σχετικά με τις εισαγωγές στην Ευρωπαϊκή Ένωση προϊόντων πετρελαίου που διυλίζεται στις Ολλανδικές Αντίλλες	368
26. Πρωτόκολλο σχετικά με την απόκτηση ακινήτων στη Δανία	371
27. Πρωτόκολλο σχετικά με το σύστημα δημόσιας ραδιοτηλεόρασης στα κράτη μέλη	372
28. Πρωτόκολλο σχετικά με το άρθρο III-214 του Συντάγματος	373
29. Πρωτόκολλο σχετικά με την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή	374

30. Πρωτόκολλο σχετικά με το ιδιαίτερο καθεστώς που εφαρμόζεται στη Γροιλανδία	376
31. Πρωτόκολλο σχετικά με το άρθρο 40.3.3 του Συντάγματος της Ιρλανδίας	377
32. Πρωτόκολλο σχετικά με το άρθρο I-9 παράγραφος 2 του Συντάγματος, για την προσχώρηση της Ένωσης στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών	378
33. Πρωτόκολλο σχετικά με τις Πράξεις και τις Συνθήκες που συμπλήρωσαν ή τροποποίησαν τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση	379
34. Πρωτόκολλο σχετικά με τις μεταβατικές διατάξεις όσον αφορά τα θεσμικά και λοιπά όργανα της Ένωσης	382
35. Πρωτόκολλο σχετικά με τις δημοσιονομικές συνέπειες από τη λήξη της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα και με το ταμείο έρευνας για τον άνθρακα και τον χάλυβα	389
36. Πρωτόκολλο σχετικά με την τροποποίηση της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας	391
B. Παραρτήματα της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης	395
Παράρτημα I - Κατάλογος που προβλέπεται από το άρθρο III-226 του Συντάγματος	396
Παράρτημα II - Υπερπόντιες χώρες και εδάφη στις οποίες εφαρμόζονται οι διατάξεις του Μέρους III Τίτλος IV του Συντάγματος	400
ΤΕΛΙΚΗ ΠΡΑΞΗ	401
A. Δηλώσεις σχετικά με διατάξεις του Συντάγματος	420
1. Δήλωση σχετικά με το άρθρο I-6	420
2. Δήλωση σχετικά με το άρθρο 1-9 παράγραφος 2	420
3. Δήλωση σχετικά με τα άρθρα I-22, I-27 και I-28	420
4. Δήλωση σχετικά με το άρθρο I-24 παράγραφος 7 όσον αφορά την απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την άσκηση της προεδρίας του Συμβουλίου	420
5. Δήλωση σχετικά με το άρθρο I-25	421
6. Δήλωση σχετικά με το άρθρο I-26	422
7. Δήλωση σχετικά με το άρθρο I-27	423
8. Δήλωση σχετικά με το άρθρο I-36	423
9. Δήλωση σχετικά με τα άρθρα I-43 και III-329	423
10. Δήλωση σχετικά με το άρθρο I-51	423
11. Δήλωση σχετικά με το άρθρο I-57	423
12. Δήλωση σχετικά με τις εξηγήσεις του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων	424
13. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-116	460
14. Δήλωση σχετικά με τα άρθρα III-136 και III-267	460
15. Δήλωση σχετικά με τα άρθρα III-160 και III-322	460
16. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-167 παράγραφος 2 στοιχείο γ)	460
17. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-184	460
18. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-213	461
19. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-220	461
20. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-243	462
21. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-248	462
22. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-256	462
23. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-273 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο	462
24. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-296	462
25. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-325 όσον αφορά τη διαπραγμάτευση και σύναψη, από τα κράτη μέλη, διεθνών συμφωνιών που αφορούν τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης	462
26. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-402 παράγραφος 4	463
27. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-419	463

28. Δήλωση σχετικά με το άρθρο IV-440 παράγραφος 7	463
29. Δήλωση σχετικά με το άρθρο IV-448 παράγραφος 2	463
30. Δήλωση σχετικά με την επικύρωση της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης	464
B. Δηλώσεις σχετικά με τα Πρωτόκολλα που προσαρτώνται στο Σύνταγμα	465
Δηλώσεις επί του Πρωτοκόλλου σχετικά με τις Συνθήκες και Πράξεις Προσχώρησης του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας, της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, και της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας	
31. Δήλωση σχετικά με τα νησιά Åland	465
32. Δήλωση σχετικά με τον λαό των Sami	465
Δηλώσεις επί του Πρωτοκόλλου σχετικά με τη Συνθήκη και Πράξη Προσχώρησης της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λεττονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας	
33. Δήλωση σχετικά με τις περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας στην Κύπρο	466
34. Δήλωση της Επιτροπής σχετικά με τις περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας στην Κύπρο	467
35. Δήλωση σχετικά με την πυρηνική εγκατάσταση Ignalina της Λιθουανίας	467
36. Δήλωση σχετικά με τη χερσαία διέλευση προσώπων μεταξύ της περιοχής του Καλίνινγκραντ και άλλων τμημάτων της Ρωσικής Ομοσπονδίας	468
37. Δήλωση σχετικά με τη μονάδα 1 και τη μονάδα 2 του πυρηνικού σταθμού Bohunice V1 της Σλοβακίας	469
38. Δήλωση σχετικά με την Κύπρο	469
39. Δήλωση σχετικά με το Πρωτόκολλο για τη θέση της Δανίας	470
40. Δήλωση όσον αφορά το Πρωτόκολλο σχετικά με τις μεταβατικές διατάξεις για τα θεσμικά και λοιπά όργανα της Ένωσης	470
41. Δήλωση σχετικά με την Ιταλία	472
Δηλώσεις κρατών μελών	
42. Δήλωση του Βασιλείου των Κάτω Χωρών σχετικά με το άρθρο I-55	473
43. Δήλωση του Βασιλείου των Κάτω Χωρών σχετικά με το άρθρο IV-440	473
44. Δήλωση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, της Ιρλανδίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Αυστρίας και του Βασιλείου της Σουηδίας	473
45. Δήλωση του Βασιλείου της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας	473
46. Δήλωση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας σχετικά με τον ορισμό του όρου «υπήκοοι»	473
47. Δήλωση του Βασιλείου της Ισπανίας σχετικά με τον ορισμό του όρου «υπήκοοι»	474
48. Δήλωση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας σχετικά με το δικαίωμα του εκλέγειν στις ευρωπαϊκές βουλευτικές εκλογές	474
49. Δήλωση του Βασιλείου του Βελγίου σχετικά με τα εθνικά κοινοβούλια	474
50. Δήλωση της Δημοκρατίας της Λεττονίας και της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας σχετικά με τη γραφή του ονόματος του κοινού νομίσιματος στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης	474

**ΣΥΝΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ**

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Η ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΒΕΛΓΩΝ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΤΣΕΧΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, Η ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΕΣΘΟΝΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, Η ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΛΕΤΤΟΝΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΛΙΘΟΥΑΝΙΑΣ, Η ΑΥΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΥΨΗΛΟΤΗΣ Ο ΜΕΓΑΣ ΔΟΥΚΑΣ ΤΟΥ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΥ, ΤΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΜΑΛΤΑΣ, Η ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ, Ο ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΣΛΟΒΕΝΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΣΛΟΒΑΚΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΦΙΝΛΑΝΔΙΑΣ, Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΣΟΥΗΔΙΑΣ, Η ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΟΥ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ,

ΕΜΠΙΝΕΟΜΕΝΟΙ από την πολιτιστική, τη θρησκευτική και την ανθρωπιστική κληρονομιά της Ευρώπης, από την οποία αναπτύχθηκαν οι παγκόσμιες αξίες των απαραβάτων και αναφαίρετων δικαιωμάτων του ανθρώπου, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας και του κράτους δικαίου.

ΠΕΠΕΙΣΜΕΝΟΙ ότι η Ευρώπη, επανενωμένη πλέον μετά από οδυνηρές εμπειρίες, προτίθεται να ακολουθήσει την οδό του πολιτισμού, της προόδου και της ευημερίας, για το καλό όλων των κατοίκων της, ακόμη και των πλέον ευάλωτων και των πλέον αδυνάτων· ότι επιθυμεί να παραμείνει ήπιρος ανοικτή στον πολιτισμό, στη γνώση και στην κοινωνική πρόοδο, καθώς και να εμβαθύνει τον δημοκρατικό χαρακτήρα και τη διαφάνεια του δημόσιου βίου της και να εργασθεί για την ειρήνη, τη δικαιοσύνη και την αλληλεγγύη ανά την υφήλιο.

ΠΕΠΕΙΣΜΕΝΟΙ ότι οι λαοί της Ευρώπης, παραμένοντας υπερήφανοι για την ταυτότητά τους και για την εθνική τους ιστορία, είναι ωστόσο αποφασισμένοι να υπερβούν τις παλαιές τους διχόνοιες και, ενωμένοι ολοένα στενότερα, να σφυρηλατήσουν το κοινό τους πεπρωμένο.

ΒΕΒΑΙΟΙ ότι η Ευρώπη, «ενωμένη στην πολυμορφία», προσφέρει στους λαούς της τις βέλτιστες δυνατότητες να συνεχίσουν, με σεβασμό των δικαιωμάτων του κάθε ανθρώπου και με συνείδηση των ευθυνών τους έναντι των μελλοντικών γενεών και του πλανήτη, τη μεγάλη περιπέτεια η οποία την καθιστά προνομιακό πεδίο της ανθρώπινης ελπίδας.

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να συνεχίσουν το έργο το οποίο επιτεύχθηκε με τις Συνθήκες περί ιδρύσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, διασφαλίζοντας τη συνέχεια του κοινοτικού κεκτημένου.

ΕΥΓΝΩΜΟΝΕΣ στα μέλη της Ευρωπαϊκής Συνέλευσης για το ότι εκπόνησαν το σχέδιο του παρόντος Συντάγματος εξ ονόματος των πολιτών και των κρατών της Ευρώπης.

ΟΡΙΣΑΝ ΩΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΥΣ:

Η ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΒΕΛΓΩΝ,

Guy VERHOFFSTADT
Πρωθυπουργό

Karel DE GUCHT
Υπουργό Εξωτερικών

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΤΣΕΧΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,

Stanislav GROSS
Πρωθυπουργό

Cyril SVOBODA
Υπουργό Εξωτερικών

Η ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ,

Anders Fogh RASMUSSEN
Πρωθυπουργό

Per Stig MØLLER
Υπουργό Εξωτερικών

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ,

Gerhard SCHRÖDER
Ομοσπονδιακό Καγκελλάριο

Joseph FISCHER
Ομοσπονδιακό Υπουργό Εξωτερικών και Ομοσπονδιακό Αντικαγκελλάριο

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΕΣΘΟΝΙΑΣ,

Juhan PARTS
Πρωθυπουργό

Kristiina OJULAND
Υπουργό Εξωτερικών

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,

Κώστα ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ
Πρωθυπουργό

Πέτρο Γ. ΜΟΛΥΒΙΑΤΗ
Υπουργό Εξωτερικών

Η ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ,

José Luis RODRÍGUEZ ZAPATERO
Πρόεδρο Κυβέρνησης

Miguel Angel MORATINOS CUYAYBÉ
Υπουργό Εξωτερικών και Διεθνούς Συνεργασίας για την Ανάπτυξη

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,

Jacques CHIRAC
Πρόεδρο

Jean-Pierre RAFFARIN
Πρωθυπουργό

Michel BARNIER
Υπουργό Εξωτερικών

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ,

Bertie AHERN
Πρωθυπουργό (Taoiseach)

Dermot AHERN
Υπουργό Εξωτερικών

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,

Silvio BERLUSCONI
Πρωθυπουργό

Franco FRATTINI
Υπουργό Εξωτερικών

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,

Τάσσο ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟ
Πρόεδρο

Γεώργιο ΙΑΚΩΒΟΥ
Υπουργό Εξωτερικών

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΛΕΤΤΟΝΙΑΣ,

Vaira VĪŽE FREIBERGA
Πρόεδρο

Indulis EMSIS
Πρωθυπουργό

Artis RABRIKS
Υπουργό Εξωτερικών

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΛΙΘΟΥΑΝΙΑΣ,

Valdas ADAMKUS
Πρόεδρο

Algirdas Mykolas BRAZAUSKAS
Πρωθυπουργό

Antanas VALIONIS
Υπουργό Εξωτερικών

Η ΑΥΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΥΨΗΛΟΤΗΣ Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΔΟΥΚΑΣ ΤΟΥ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΥ,

Jean-Claude JUNCKER
Πρωθυπουργό, Υπουργό Επικρατείας

Jean ASSELBORN
Αντιπρόεδρο της Κυβέρνησης, Υπουργό Εξωτερικών και Ενσωμάτωσης

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ,

Ferenc GYURCSÁNY
Πρωθυπουργό

László KOVÁCS
Υπουργό Εξωτερικών

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΜΑΛΤΑΣ,

The Hon Lawrence GONZI
Πρωθυπουργό

The Hon Michael FRENDU
Υπουργό Εξωτερικών

Η ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ,

Dr. J. P. BALKENENDE
Πρωθυπουργό

Dr. B. R. BOT
Υπουργό Εξωτερικών

Ο ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ,

Dr. Wolfgang SCHÜSSEL
Ομοσπονδιακό Καγκελλάριο

Dr. Ursula PLASSNIK
Ομοσπονδιακή Υπουργό Εξωτερικών

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ,

Marek BELKA
Πρωθυπουργό

Włodzimierz CIMOSZEWICZ
Υπουργό Εξωτερικών

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,

Pedro Miguel DE SANTANA LOPES
Πρωθυπουργό

António Victor MARTINS MONTEIRO
Υπουργός Εξωτερικών και Πορτογαλικών Κοινοτήτων

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΣΛΟΒΕΝΙΑΣ,

Anton ROP
Πρόεδρο Κυβέρνησης

Ivo VAJGL
Υπουργό Εξωτερικών

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΣΛΟΒΑΚΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,

Mikuláš DZURINDA
Πρωθυπουργό

Eduard KUKAN
Υπουργό Εξωτερικών

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΦΙΝΛΑΝΔΙΑΣ,

Matti VANHANEN
Πρωθυπουργό

Eerikki TUOMIOJA
Υπουργό Εξωτερικών

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΣΟΥΗΔΙΑΣ,

Göran PERSSON
Πρωθυπουργό

Laila FREIVALDS
Υπουργό Εξωτερικών

Η ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΟΥ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ,

The Rt. Hon Tony BLAIR
Πρωθυπουργό

The Rt. Hon Jack STRAW
Υπουργό Εξωτερικών και Κοινοπολιτείας

ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ, μετά την ανταλλαγή των πληρεξουσίων εγγράφων τους που βρέθηκαν εντάξει, συμφώνησαν
επί των εξής διατάξεων:

ΜΕΡΟΣ Ι

ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο I-1

Ίδρυση της Ένωσης

1. Εκφράζοντας τη βούληση των πολιτών και των κρατών της Ευρώπης να οικοδομήσουν το κοινό τους μέλλον, το παρόν Σύνταγμα ιδρύει την Ευρωπαϊκή Ένωση, στην οποία τα κράτη μέλη απονέμουν αρμοδιότητες για την επίτευξη των κοινών τους στόχων. Η Ένωση συντονίζει τις πολιτικές των κρατών μελών οι οποίες στοχεύουν στην επίτευξη των εν λόγω στόχων και ασκεί κατά τον κοινοτικό τρόπο τις αρμοδιότητες που της απονέμουν.
2. Η Ένωση είναι ανοιχτή σε όλα τα ευρωπαϊκά κράτη που σέβονται τις αξίες της και δεσμεύονται να τις προάγουν από κοινού.

Άρθρο I-2

Οι αξίες της Ένωσης

Η Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες. Οι αξίες αυτές είναι κοινές στα κράτη μέλη εντός κοινωνίας που χαρακτηρίζεται από τον πλουραλισμό, την απαγόρευση των διακρίσεων, την ανοχή, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών.

Άρθρο I-3

Οι στόχοι της Ένωσης

1. Η Ένωση αποσκοπεί να προάγει την ειρήνη, τις αξίες της και την ευημερία των λαών της.
2. Η Ένωση παρέχει στους πολίτες της χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης χωρίς εσωτερικά σύνορα και εσωτερική αγορά όπου ο ανταγωνισμός είναι ελεύθερος και ανόθευτος.
3. Η Ένωση εργάζεται για τη βιώσιμη ανάπτυξη της Ευρώπης με γνώμονα την ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη και τη σταθερότητα των τιμών, την άκρως ανταγωνιστική κοινωνική οικονομία της αγοράς, με στόχο την πλήρη απασχόληση και την κοινωνική πρόοδο, και το υψηλό επίπεδο προστασίας και βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος. Προάγει την επιστημονική και τεχνολογική πρόοδο.

Η Ένωση καταπολεμά τον κοινωνικό αποκλεισμό και τις διακρίσεις και προωθεί την κοινωνική δικαιοσύνη και προστασία, την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών, την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών και την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού.

Η Ένωση προάγει την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή και την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών.

Η Ένωση σέβεται τον πλούτο της πολιτιστικής και γλωσσικής της πολυμορφίας και μεριμνά για την προστασία και ανάπτυξη της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς.

4. Στις σχέσεις της με τον υπόλοιπο κόσμο, η Ένωση προβάλλει και προωθεί τις αξίες της και τα συμφέροντά της. Συμβάλλει στην ειρήνη, την ασφάλεια, τη βιώσιμη ανάπτυξη του πλανήτη, την αλληλεγγύη και τον αμοιβαίο σεβασμό μεταξύ των λαών, το ελεύθερο και δίκαιο εμπόριο, την εξάλειψη της φτώχειας και την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων, ιδίως των δικαιωμάτων του παιδιού, καθώς και στην αυστηρή τήρηση και ανάπτυξη του διεθνούς δικαίου και, ιδίως, στον σεβασμό των αρχών του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

5. Η Ένωση επιδιώκει τους στόχους αυτούς με πρόσφορα μέσα, ανάλογα με τις αρμοδιότητες που της απονέμονται με το Σύνταγμα.

Άρθρο I-4

Θεμελιώδεις ελευθερίες και απαγόρευση των διακρίσεων

1. Η Ένωση εγγυάται στο εσωτερικό της την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, υπηρεσιών, εμπορευμάτων και κεφαλαίων, καθώς και την ελευθερία εγκατάστασης, σύμφωνα με το Σύνταγμα.

2. Εντός του πεδίου εφαρμογής του Συντάγματος και με την επιφύλαξη των ειδικών του διατάξεων, απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγένειας.

Άρθρο I-5

Σχέσεις μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών

1. Η Ένωση σέβεται την ισότητα των κρατών μελών ενώπιον του Συντάγματος καθώς και την εθνική τους ταυτότητα που είναι συμφυής με τη θεμελιώδη πολιτική και συνταγματική τους δομή, στην οποία συμπεριλαμβάνεται η περιφερειακή και τοπική αυτοδιοίκηση. Σέβεται τις ουσιώδεις λειτουργίες του κράτους, ιδίως δε τις λειτουργίες που αποβλέπουν στη διασφάλιση της εδαφικής ακεραιότητας, τη διατήρηση της δημόσιας τάξης και την προστασία της εθνικής ασφάλειας.

2. Σύμφωνα με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, η Ένωση και τα κράτη μέλη εκπληρώνουν τα εκ του Συντάγματος καθήκοντα βάσει αμοιβαίου σεβασμού και αμοιβαίας συνεργασίας.

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κάθε γενικό ή ειδικό μέτρο ικανό να διασφαλίσει την εκτέλεση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το Σύνταγμα ή προκύπτουν από πράξεις των θεσμικών οργάνων της Ένωσης.

Τα κράτη μέλη διευκολύνουν την Ένωση στην εκπλήρωση της αποστολής της και απέχουν από τη λήψη οποιουδήποτε μέτρου ικανού να θέσει σε κίνδυνο την πραγματοποίηση των στόχων της Ένωσης.

Άρθρο I-6

Το δίκαιο της Ένωσης

Το Σύνταγμα και οι κανόνες δικαίου που θεσπίζονται από τα θεσμικά όργανα της Ένωσης στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων που της απονέμονται υπερισχύουν του δικαίου των κρατών μελών.

Άρθρο I-7

Νομική προσωπικότητα

Η Ένωση έχει νομική προσωπικότητα.

Άρθρο I-8

Τα σύμβολα της Ένωσης

Η σημαία της Ένωσης είναι χρώματος κυανού, φέρει δε κύκλο δώδεκα χρυσών αστερών.

Ο ύμνος της Ένωσης προέρχεται από την «Ωδή στη Χαρά» της Ενάτης Συμφωνίας του Λούντβιχ βαν Μπετόβεν.

Το έμβλημα της Ένωσης είναι: «Ενωμένη στην πολυμορφία».

Το νόμισμα της Ένωσης είναι το ευρώ.

Η ημέρα της Ευρώπης εορτάζεται την 9η Μαΐου σε όλη την Ένωση.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ Η ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο I-9

Θεμελιώδη δικαιώματα

1. Η Ένωση αναγνωρίζει τα δικαιώματα, τις ελευθερίες και τις αρχές που περιέχονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων ο οποίος αποτελεί το Μέρος II.
2. Η Ένωση προσχωρεί στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών. Η προσχώρηση στην εν λόγω Σύμβαση δεν μεταβάλλει τις αρμοδιότητες της Ένωσης όπως ορίζονται στο Σύνταγμα.
3. Τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και όπως απορρέουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, αποτελούν μέρος των γενικών αρχών του δικαίου της Ένωσης.

Άρθρο I-10

Η ιθαγένεια της Ένωσης

1. Κάθε πρόσωπο που έχει την υπηκοότητα κράτους μέλους είναι πολίτης της Ένωσης. Η ιθαγένεια της Ένωσης προστίθεται στην εθνική ιθαγένεια και δεν την αντικαθιστά.

2. Οι πολίτες της Ένωσης έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στο Σύνταγμα. Έχουν:

- α) το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στο έδαφος των κρατών μελών,
- β) το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου καθώς και στις δημοτικές εκλογές στο κράτος μέλος κατοικίας τους, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους,
- γ) το δικαίωμα να απολαύουν στο έδαφος τρίτης χώρας, στην οποία δεν αντιπροσωπεύεται το κράτος μέλος την υπηκοότητα του οποίου έχουν, της διπλωματικής και προξενικής προστασίας κάθε κράτους μέλους, υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν και έναντι των υπηκόων του κράτους αυτού,
- δ) το δικαίωμα να αναφέρονται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το δικαίωμα να προσφεύγουν στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή, καθώς και το δικαίωμα να απευθύνονται στα θεσμικά και στα συμβουλευτικά όργανα της Ένωσης σε μία από τις γλώσσες του Συντάγματος και να λαμβάνουν απάντηση στην ίδια γλώσσα.

Τα δικαιώματα αυτά ασκούνται υπό τους όρους και εντός των ορίων που ορίζονται από το Σύνταγμα και από τα μέτρα που θεσπίζονται για την εφαρμογή του.

ΤΙΤΛΟΣ III

ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο I-11

Θεμελιώδεις αρχές

1. Η οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης διέπεται από την αρχή της δοτής αρμοδιότητας. Η άσκηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης διέπεται από τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.
2. Σύμφωνα με την αρχή της δοτής αρμοδιότητας, η Ένωση ενεργεί εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που της απονέμουν τα κράτη μέλη με το Σύνταγμα για την επίτευξη των στόχων που αυτό ορίζει. Κάθε αρμοδιότητα η οποία δεν απονέμεται στην Ένωση στο πλαίσιο του Συντάγματος ανήκει στα κράτη μέλη.
3. Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, στους τομείς οι οποίοι δεν υπάγονται στην αποκλειστική της αρμοδιότητα, η Ένωση παρεμβαίνει μόνο εφόσον και κατά τον βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, μπορούν όμως, λόγω της κλίμακας ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης, να επιτευχθούν καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης.

Τα όργανα της Ένωσης εφαρμόζουν την αρχή της επικουρικότητας σύμφωνα με το Πρωτόκολλο σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Τα εθνικά κοινοβούλια μεριμνούν για την τήρηση της αρχής αυτής σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο εν λόγω Πρωτόκολλο.

4. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, το περιεχόμενο και η μορφή της δράσης της Ένωσης δεν υπερβαίνουν τα απαιτούμενα για την επίτευξη των στόχων του Συντάγματος.

Τα όργανα της Ένωσης εφαρμόζουν την αρχή της αναλογικότητας σύμφωνα με το Πρωτόκολλο σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

Άρθρο I-12

Κατηγορίες αρμοδιοτήτων

1. Όταν το Σύνταγμα απονέμει στην Ένωση αποκλειστική αρμοδιότητα σε συγκεκριμένο τομέα, μόνον η Ένωση δύναται να νομοθετεί και να εκδίδει νομικά δεσμευτικές πράξεις, ενώ τα κράτη μέλη έχουν την εν λόγω δυνατότητα μόνο εάν εξουσιοδοτούνται προς τούτο από την Ένωση ή μόνο για να εφαρμόσουν τις πράξεις της Ένωσης.

2. Όταν το Σύνταγμα απονέμει στην Ένωση συντρέχουσα αρμοδιότητα με τα κράτη μέλη σε συγκεκριμένο τομέα, η Ένωση και τα κράτη μέλη δύναται να νομοθετούν και να εκδίδουν νομικά δεσμευτικές πράξεις στον τομέα αυτό. Τα κράτη μέλη ασκούν τις αρμοδιότητές τους κατά το μέτρο που η Ένωση δεν έχει ασκήσει τη δική της ή αποφάσισε να παύσει να την ασκεί.

3. Τα κράτη μέλη συντονίζουν τις οικονομικές τους πολιτικές και τις πολιτικές τους στον τομέα της απασχόλησης σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του Μέρους III, για τον καθορισμό των οποίων αρμόδια είναι η Ένωση.

4. Η Ένωση έχει αρμοδιότητα να καθορίζει και να θέτει σε εφαρμογή κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένου του προοδευτικού καθορισμού κοινής αμυντικής πολιτικής.

5. Σε ορισμένους τομείς και υπό τους όρους που προβλέπει το Σύνταγμα, η Ένωση έχει αρμοδιότητα να αναλαμβάνει δράσεις για την υποστήριξη, τον συντονισμό ή τη συμπλήρωση της δράσης των κρατών μελών, χωρίς ωστόσο να αντικαθιστά την αρμοδιότητά τους στους εν λόγω τομείς.

Οι νομικά δεσμευτικές πράξεις της Ένωσης οι οποίες θεσπίζονται βάσει των διατάξεων του Μέρους III που αφορούν τους τομείς αυτούς δεν μπορούν να περιλαμβάνουν εναρμόνιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών.

6. Η έκταση και οι όροι άσκησης των αρμοδιοτήτων της Ένωσης καθορίζονται από τις οικείες για κάθε τομέα διατάξεις του Μέρους III.

Άρθρο I-13

Οι τομείς αποκλειστικής αρμοδιότητας

1. Η Ένωση έχει αποκλειστική αρμοδιότητα στους ακόλουθους τομείς:

- α) τελωνειακή ένωση,
- β) θέσπιση των κανόνων ανταγωνισμού που είναι αναγκαίοι για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς,
- γ) νομισματική πολιτική, για τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ,
- δ) διατήρηση των βιολογικών πόρων της θάλασσας στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής,

ε) κοινή εμπορική πολιτική.

2. Η Ένωση έχει επίσης αποκλειστική αρμοδιότητα για τη σύναψη διεθνούς συμφωνίας όταν η σύναψη αυτή προβλέπεται σε νομοθετική πράξη της Ένωσης ή είναι απαραίτητη για να μπορέσει η Ένωση να ασκήσει την εσωτερική της αρμοδιότητα, ή κατά το μέτρο που ενδέχεται να επηρεάσει τους κοινούς κανόνες ή να μεταβάλει την εμβέλειά τους.

Άρθρο I-14

Οι τομείς συντρέχουσας αρμοδιότητας

1. Η Ένωση έχει συντρέχουσα αρμοδιότητα με τα κράτη μέλη όταν το Σύνταγμα της απονέμει αρμοδιότητα μη εμπόπτουσα στους τομείς των άρθρων I-13 και I-17.

2. Οι συντρέχουσες αρμοδιότητες της Ένωσης και των κρατών μελών αφορούν τους εξής κύριους τομείς:

α) την εσωτερική αγορά,

β) την κοινωνική πολιτική, για τις πτυχές που καθορίζονται στο Μέρος III,

γ) την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή,

δ) την γεωργία και την αλιεία, με την εξαίρεση της διατήρησης των βιολογικών πόρων της θάλασσας,

ε) το περιβάλλον,

στ) την προστασία των καταναλωτών,

ζ) τις μεταφορές,

η) τα διευρωπαϊκά δίκτυα,

θ) την ενέργεια,

ι) τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης,

ια) τις κοινές προκλήσεις για την ασφάλεια στον τομέα της δημόσιας υγείας, για τις πτυχές που καθορίζονται στο Μέρος III.

3. Στους τομείς της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και του διαστήματος, η Ένωση έχει αρμοδιότητα να αναλαμβάνει δράσεις, κυρίως όσον αφορά τον καθορισμό και την εφαρμογή των προγραμμάτων, χωρίς η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής να έχει ως αποτέλεσμα να κωλύει την άσκηση των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών.

4. Στους τομείς της αναπτυξιακής συνεργασίας και της ανθρωπιστικής βοήθειας, η Ένωση έχει αρμοδιότητα να αναλαμβάνει δράσεις και να ασκεί κοινή πολιτική, χωρίς η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής να έχει ως αποτέλεσμα να κωλύει την άσκηση των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών.

Άρθρο I-15

Συντονισμός των οικονομικών πολιτικών και των πολιτικών απασχόλησης

1. Τα κράτη μέλη συντονίζουν τις οικονομικές τους πολιτικές στο πλαίσιο της Ένωσης. Για τον σκοπό αυτόν, το Συμβούλιο Υπουργών θεσπίζει μέτρα, ιδίως τους γενικούς προσανατολισμούς των πολιτικών αυτών.

Ειδικές διατάξεις ισχύουν για τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ.

2. Η Ένωση θεσπίζει μέτρα για να διασφαλίζει τον συντονισμό των πολιτικών των κρατών μελών στον τομέα της απασχόλησης, ιδίως με τον καθορισμό των κατευθυντήριων γραμμών των πολιτικών αυτών.

3. Η Ένωση μπορεί να λαμβάνει πρωτοβουλίες για να διασφαλίζει τον συντονισμό των κοινωνικών πολιτικών των κρατών μελών.

Άρθρο I-16

Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας

1. Η αρμοδιότητα της Ένωσης στο πεδίο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας καλύπτει όλους τους τομείς της εξωτερικής πολιτικής και το σύνολο των ζητημάτων που αφορούν την ασφάλεια της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένου και του προοδευτικού καθορισμού κοινής αμυντικής πολιτικής, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε κοινή άμυνα.

2. Τα κράτη μέλη υποστηρίζουν ενεργά και ανεπιφύλακτα την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της Ένωσης με πνεύμα αμοιβαίας πίστης και αλληλεγγύης και σέβονται τη δράση της Ένωσης στον εν λόγω τομέα. Απέχουν από κάθε ενέργεια αντίθετη προς τα συμφέροντα της Ένωσης ή βλαπτική για την αποτελεσματικότητά της.

Άρθρο I-17

Οι τομείς υποστηρικτικής, συντονιστικής ή συμπληρωματικής δράσης

Η Ένωση έχει αρμοδιότητα να αναλαμβάνει δράσεις υποστήριξης, συντονισμού ή συμπλήρωσης. Οι εν λόγω τομείς δράσης είναι, στην ευρωπαϊκή τους διάσταση:

- α) η προστασία και η βελτίωση της ανθρώπινης υγείας,
- β) η βιομηχανία,
- γ) ο πολιτισμός,
- δ) ο τουρισμός,
- ε) η παιδεία, η νεολαία, ο αθλητισμός και η επαγγελματική κατάρτιση,
- στ) η πολιτική προστασία,
- η) η διοικητική συνεργασία.

Άρθρο I-18

Ρήτρα ευελιξίας

1. Εάν, στο πλαίσιο των πολιτικών που καθορίζονται στο Μέρος III, η δράση της Ένωσης θεωρείται απαραίτητη για την επίτευξη ενός από τους στόχους που τίθενται με το Σύνταγμα, χωρίς το Σύνταγμα να προβλέπει τις εξουσίες δράσης που απαιτούνται για τον σκοπό αυτό, το Συμβούλιο των Υπουργών, αποφασίζοντας ομόφωνα μετά από πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, θεσπίζει τα κατάλληλα μέτρα.
2. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο της διαδικασίας ελέγχου της αρχής της επικουρικότητας του άρθρου I-11 παράγραφος 3, εφιστά την προσοχή των εθνικών κοινοβουλίων των κρατών μελών στις προτάσεις που βασίζονται στο παρόν άρθρο.
3. Τα μέτρα που βασίζονται στο παρόν άρθρο δεν μπορούν να περιλαμβάνουν εναρμόνιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών στις περιπτώσεις στις οποίες το Σύνταγμα αποκλείει την εναρμόνιση αυτή.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Άρθρο I-19

Τα θεσμικά όργανα της Ένωσης

1. Η Ένωση διαθέτει θεσμικό πλαίσιο που αποσκοπεί:
 - στην προώθηση των αξιών της,
 - στην επιδίωξη των στόχων της,
 - στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων της, των συμφερόντων των πολιτών της και των συμφερόντων των κρατών μελών,
 - στη διασφάλιση της συνοχής, της αποτελεσματικότητας και της συνέχειας των πολιτικών και των δράσεών της.

Το θεσμικό αυτό πλαίσιο περιλαμβάνει:

- το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,
- το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο,
- το Συμβούλιο των Υπουργών (εφεξής καλούμενο «το Συμβούλιο»),

- την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (εφεξής καλούμενη «η Επιτροπή»),
- το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Κάθε όργανο δρα εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που του απονέμονται από το Σύνταγμα, σύμφωνα με τις διαδικασίες και υπό τους όρους τους οποίους αυτό προβλέπει. Τα όργανα συνεργάζονται μεταξύ τους καλόπιστα.

Άρθρο I-20

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

1. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ασκεί, από κοινού με το Συμβούλιο, νομοθετικά και δημοσιονομικά καθήκοντα. Ασκεί καθήκοντα πολιτικού ελέγχου και συμβουλευτικά καθήκοντα υπό τους όρους που προβλέπονται στο Σύνταγμα. Εκλέγει τον Πρόεδρο της Επιτροπής.
2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απαρτίζεται από αντιπροσώπους των πολιτών της Ένωσης. Ο αριθμός τους δεν υπερβαίνει τους επτακόσιους πενήντα. Η εκπροσώπηση των πολιτών είναι αναλογική κατά φθίνουσα τάξη, με ελάχιστο όριο έξι μελών ανά κράτος μέλος. Κανένα κράτος μέλος δεν λαμβάνει περισσότερες από ενενήντα έξι έδρες.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκδίδει ομόφωνα, μετά από πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και με την έγκρισή του, ευρωπαϊκή απόφαση για τον καθορισμό της σύνθεσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σεβόμενο τις αρχές που προβλέπονται στο πρώτο εδάφιο.

3. Τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εκλέγονται για πέντε έτη με άμεση, καθολική, ελεύθερη και μυστική ψηφοφορία.
4. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εκλέγει τον Πρόεδρο και το Προεδρείο του μεταξύ των μελών του.

Άρθρο I-21

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο παρέχει στην Ένωση την αναγκαία για την ανάπτυξη της ώθησης και καθορίζει τους γενικούς της πολιτικούς προσανατολισμούς και προτεραιότητες. Δεν ασκεί νομοθετική λειτουργία.
2. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο απαρτίζεται από τους Αρχηγούς Κρατών ή Κυβερνήσεων των κρατών μελών, καθώς και από τον Πρόεδρό του και τον Πρόεδρο της Επιτροπής. Ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης συμμετέχει στις εργασίες του.
3. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνέρχεται ανά τρίμηνο, συγκαλούμενο από τον Πρόεδρό του. Όταν το απαιτεί η ημερήσια διάταξη, τα μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου δύνανται να αποφασίσουν ένας Υπουργός να επικουρεί έκαστο μέλος, ο δε Πρόεδρος της Επιτροπής να επικουρείται από ένα μέλος της Επιτροπής. Όταν το απαιτεί η κατάσταση, ο Πρόεδρος συγκαλεί έκτακτη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.
4. Εκτός των περιπτώσεων για τις οποίες το Σύνταγμα ορίζει άλλως, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει με συναίνεση.

Άρθρο I-22

Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκλέγει τον Πρόεδρό του με ειδική πλειοψηφία για δυόμισι έτη, η δε θητεία του είναι άπαξ ανανεώσιμη. Σε περίπτωση κωλύματος ή σοβαρού παραπτώματος, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μπορεί να τερματίσει τη θητεία του Προέδρου του με την ίδια διαδικασία.
2. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου:
 - α) προεδρεύει και διευθύνει τις εργασίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,
 - β) μεριμνά για την προετοιμασία και τη συνέχεια των εργασιών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σε συνεργασία με τον Πρόεδρο της Επιτροπής και βάσει των εργασιών του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων,
 - γ) καταβάλλει προσπάθειες για να διευκολύνει τη συνοχή και τη συναίνεση στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,
 - δ) παρουσιάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έκθεση μετά από κάθε σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ασκεί, υπό την ιδιότητά του αυτή και στο επίπεδό του, την εξωτερική εκπροσώπηση της Ένωσης σε θέματα που άπτονται της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης.

3. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου δεν μπορεί να ασκεί εθνικό αξίωμα.

Άρθρο I-23

Το Συμβούλιο Υπουργών

1. Το Συμβούλιο ασκεί, από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, νομοθετικά και δημοσιονομικά καθήκοντα. Ασκεί καθήκοντα χάραξης πολιτικών και συντονισμού σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που προβλέπει το Σύνταγμα.
2. Το Συμβούλιο απαρτίζεται από έναν αντιπρόσωπο κάθε κράτους μέλους σε υπουργικό επίπεδο, ο οποίος έχει την εξουσία να δεσμεύει την κυβέρνηση του κράτους μέλους το οποίο εκπροσωπεί και να ασκεί το δικαίωμα ψήφου.
3. Πλην των περιπτώσεων για τις οποίες το Σύνταγμα ορίζει άλλως, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Άρθρο I-24

Οι συνθέσεις του Συμβουλίου Υπουργών

1. Το Συμβούλιο συνεδριάζει υπό διάφορες συνθέσεις.
2. Το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων εξασφαλίζει τη συνοχή των εργασιών των διαφόρων συνθέσεων του Συμβουλίου.

Προετοιμάζει τις συνόδους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και διασφαλίζει τη συνέχειά τους σε επαφή με τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και την Επιτροπή.

3. Το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων διαμορφώνει την εξωτερική δράση της Ένωσης σύμφωνα με τις γενικές στρατηγικές που καθορίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και διασφαλίζει τη συνοχή της δράσης της Ένωσης.

4. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκδίδει με ειδική πλειοψηφία ευρωπαϊκή απόφαση με την οποία καθορίζεται ο κατάλογος των λοιπών συνθέσεων του Συμβουλίου.

5. Επιτροπή Μονίμων Αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών είναι αρμόδια για την προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου.

6. Το Συμβούλιο συνέρχεται δημοσίως όταν συσκέπτεται και ψηφίζει επί σχεδίων νομοθετικών πράξεων. Προς τον σκοπόν αυτό, κάθε σύνοδος του Συμβουλίου διακρίνεται σε δύο σκέλη, αφιερωμένα αντίστοιχα στις εργασίες επί των νομοθετικών πράξεων της Ένωσης και στις μη νομοθετικές δραστηριότητες.

7. Η Προεδρία των συνθέσεων του Συμβουλίου, πλην της σύνθεσης των Εξωτερικών Υποθέσεων, ασκείται από τους αντιπροσώπους των κρατών μελών στο Συμβούλιο βάσει συστήματος ισότιμης εναλλαγής, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που προβλέπει ευρωπαϊκή απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Άρθρο I-25

Ορισμός της ειδικής πλειοψηφίας στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Συμβουλίου

1. Ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 55 % των μελών του Συμβουλίου, το οποίο περιλαμβάνει τουλάχιστον δέκα πέντε μέλη και αντιπροσωπεύει κράτη μέλη που συγκεντρώνουν ποσοστό τουλάχιστον 65 % του πληθυσμού της Ένωσης.

Η μειοψηφία αρνησικυρίας πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τέσσερα μέλη του Συμβουλίου, ειδάλως θεωρείται ότι επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία.

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, όταν το Συμβούλιο δεν αποφασίζει μετά από πρόταση της Επιτροπής ή του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης, ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 72 % των μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν κράτη μέλη τα οποία συγκεντρώνουν ποσοστό τουλάχιστον 65 % του πληθυσμού της Ένωσης.

3. Οι παράγραφοι 1 και 2 έχουν εφαρμογή στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο όταν αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

4. Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, ο Πρόεδρος του και ο Πρόεδρος της Επιτροπής δεν συμμετέχουν στην ψηφοφορία.

Άρθρο I-26

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή

1. Η Επιτροπή προάγει το κοινό συμφέρον της Ένωσης και αναλαμβάνει τις κατάλληλες πρωτοβουλίες για τον σκοπό αυτόν. Μεριμνά για την εφαρμογή του Συντάγματος καθώς και των μέτρων που θεσπίζονται βάσει αυτού από τα θεσμικά όργανα. Επιβλέπει την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης υπό τον έλεγχο του

Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εκτελεί τον προϋπολογισμό και διαχειρίζεται τα προγράμματα. Ασκεί συντονιστικά, εκτελεστικά και διαχειριστικά καθήκοντα σύμφωνα με τους όρους που προβλέπει το Σύνταγμα. Εξασφαλίζει την εξωτερική εκπροσώπηση της Ένωσης, πλην της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας και άλλων περιπτώσεων που προβλέπονται στο Σύνταγμα. Προτείνει τον ετήσιο και πολυετή προγραμματισμό της Ένωσης με στόχο την επίτευξη διοργανικών συμφωνιών.

2. Εκτός των περιπτώσεων για τις οποίες το Σύνταγμα ορίζει άλλως, οι νομοθετικές πράξεις της Ένωσης μπορούν να εκδίδονται μόνο βάσει προτάσεως της Επιτροπής. Οι λοιπές πράξεις εκδίδονται βάσει προτάσεως της Επιτροπής εφόσον αυτό προβλέπεται στο Σύνταγμα.

3. Η θητεία της Επιτροπής είναι πενταετής.

4. Τα μέλη της Επιτροπής επιλέγονται βάσει των γενικών τους ικανοτήτων και της προσήλωσής τους στην Ευρωπαϊκή ιδέα και μεταξύ προσωπικοτήτων που παρέχουν πλήρη εχέγγυα ανεξαρτησίας.

5. Η πρώτη Επιτροπή που διορίζεται βάσει των διατάξεων του Συντάγματος απαρτίζεται από έναν υπήκοο από κάθε κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου της και του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης, ο οποίος είναι ένας εκ των Αντιπροέδρων της.

6. Από το πέρας της θητείας της Επιτροπής της παραγράφου 5, η Επιτροπή απαρτίζεται από αριθμό μελών ο οποίος, συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου της και του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης, αντιστοιχεί στα δύο τρίτα του αριθμού των κρατών μελών, εκτός εάν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίσει ομόφωνα να αλλάξει τον εν λόγω αριθμό.

Τα μέλη της Επιτροπής επιλέγονται μεταξύ των υπηκόων των κρατών μελών βάσει συστήματος ισότιμης εναλλαγής μεταξύ των κρατών μελών. Το σύστημα αυτό θεσπίζεται με ευρωπαϊκή απόφαση που εκδίδεται ομόφωνα από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και βασίζεται στις ακόλουθες αρχές:

α) τα κράτη μέλη αντιμετωπίζονται με απόλυτη ισοτιμία όσον αφορά τον καθορισμό της σειράς διορισμού των πολιτών τους στην Επιτροπή και τη διάρκεια της θητείας τους σε αυτήν· κατά συνέπεια, η διαφορά μεταξύ του συνολικού αριθμού των θητειών από υπηκόους δύο δεδομένων κρατών μελών δεν δύναται ποτέ να υπερβαίνει τη μονάδα,

β) υπό την επιφύλαξη του στοιχείου α), κάθε διαδοχική Επιτροπή συγκροτείται κατά τρόπο ώστε να αντικατοπτρίζει ικανοποιητικά το δημογραφικό και γεωγραφικό φάσμα του συνόλου των κρατών μελών.

7. Η Επιτροπή ασκεί τα καθήκοντά της με πλήρη ανεξαρτησία. Με την επιφύλαξη του άρθρου I-28 παράγραφος 2, τα μέλη της Επιτροπής δεν επιζητούν ούτε δέχονται υποδείξεις από κυβερνήσεις, θεσμικά όργανα, άλλα όργανα ή οργανισμούς. Απέχουν από κάθε πράξη ασυμβίβαστη προς τα καθήκοντά τους ή την εκτέλεση του έργου τους.

8. Η Επιτροπή, ως Σώμα, ευθύνεται έναντι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να εγκρίνει πρόταση μομφής κατά της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο III-340. Εάν η πρόταση αυτή εγκριθεί, τα μέλη της Επιτροπής οφείλουν να παραιτηθούν συλλογικά από τα καθήκοντά τους και ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης οφείλει να παραιτηθεί από την Επιτροπή.

Άρθρο I-27

Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

1. Λαμβάνοντας υπόψη το αποτέλεσμα των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και αφού προβεί στις κατάλληλες διαβουλεύσεις, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, προτείνει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έναν υποψήφιο για το αξίωμα του Προέδρου της Επιτροπής. Ο υποψήφιος αυτός εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με την πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών του. Εάν ο υποψήφιος δεν συγκεντρώσει την απαιτούμενη πλειοψηφία, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, προτείνει εντός μηνός νέον υποψήφιο ο οποίος εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με την ίδια διαδικασία.

2. Το Συμβούλιο, σε κοινή συμφωνία με τον εκλεγέντα Πρόεδρο, καταρτίζει τον κατάλογο των άλλων προσώπων που προτείνει ως μέλη της Επιτροπής. Τα πρόσωπα αυτά επιλέγονται βάσει των προτάσεων των κρατών μελών, σύμφωνα με τα κριτήρια του άρθρου I-26 παράγραφος 4 και παράγραφος 6 δεύτερο εδάφιο.

Ο Πρόεδρος, ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης και τα άλλα μέλη της Επιτροπής υπόκεινται, ως σώμα, σε ψήφο έγκρισης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Βάσει της έγκρισης αυτής, η Επιτροπή διορίζεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

3. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής:

- α) καθορίζει τους προσανατολισμούς στο πλαίσιο των οποίων η Επιτροπή ασκεί τα καθήκοντά της,
- β) αποφασίζει σχετικά με την εσωτερική οργάνωση της Επιτροπής προκειμένου να διασφαλίζονται η συνοχή, η αποτελεσματικότητα και η συλλογικότητα της δράσης της,
- γ) διορίζει Αντιπροέδρους, πλην του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης, μεταξύ των μελών της Επιτροπής.

Τα μέλη της Επιτροπής υποβάλλουν παραίτηση, εφόσον τους το ζητήσει ο Πρόεδρος. Ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης υποβάλλει παραίτηση σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου I-28 παράγραφος 1, εφόσον του το ζητήσει ο Πρόεδρος.

Άρθρο I-28

Ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία και με τη συμφωνία του Προέδρου της Επιτροπής, διορίζει τον Υπουργό Εξωτερικών της Ένωσης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δύναται να τον απαλλάξει από τα καθήκοντά του με την ίδια διαδικασία.

2. Ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης ασκεί την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας. Συμβάλλει με τις προτάσεις του στον σχεδιασμό της πολιτικής αυτής, την οποία και εκτελεί ως εντολοδόχος του Συμβουλίου. Ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης ενεργεί κατά τον ίδιο τρόπο για την κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας.

3. Ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης προεδρεύει του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων.

4. Ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης κατέχει μία εκ των θέσεων Αντιπροέδρου της Επιτροπής. Μεριμνά για τη συνοχή της εξωτερικής δράσης της Ένωσης. Είναι υπεύθυνος, εντός της Επιτροπής, για την άσκηση των καθηκόντων της στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων και για τον συντονισμό των άλλων πτυχών της εξωτερικής δράσης της Ένωσης. Κατά την άσκηση των καθηκόντων αυτών στο πλαίσιο της Επιτροπής, και μόνον για τα συγκεκριμένα καθήκοντα, ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης υπόκειται στις διαδικασίες που διέπουν τη λειτουργία της Επιτροπής, κατά τον βαθμό που αυτό είναι συμβατό με τις παραγράφους 2 και 3.

Άρθρο I-29

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιλαμβάνει το Δικαστήριο, το Γενικό Δικαστήριο και ειδικευμένα δικαστήρια. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξασφαλίζει την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή του Συντάγματος.

Τα κράτη μέλη προβλέπουν τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται η πραγματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης.

2. Το Δικαστήριο απαρτίζεται από ένα δικαστή ανά κράτος μέλος. Επικουρείται από γενικούς εισαγγελείς.

Το Γενικό Δικαστήριο απαρτίζεται από έναν τουλάχιστον δικαστή ανά κράτος μέλος.

Οι δικαστές και οι γενικοί εισαγγελείς του Δικαστηρίου και οι δικαστές του Γενικού Δικαστηρίου επιλέγονται μεταξύ προσωπικοτήτων που παρέχουν πλήρη εχέγγυα ανεξαρτησίας και πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις των άρθρων III-355 και III-356. Διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών για έξι έτη. Οι απερχόμενοι δικαστές και γενικοί εισαγγελείς μπορούν να διορίζονται εκ νέου.

3. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφαινεται σύμφωνα με το Μέρος III:

- α) επί των προσφυγών που ασκούνται από κράτη μέλη, θεσμικά όργανα ή φυσικά ή νομικά πρόσωπα,
- β) προδικαστικώς, κατόπιν αιτήματος εθνικών δικαστηρίων, επί της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης ή επί του κύρους πράξεων που εκδόθηκαν από τα θεσμικά όργανα,
- γ) επί των λοιπών περιπτώσεων που προβλέπονται από το Σύνταγμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΤΑ ΑΛΛΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο I-30

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

1. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες συγκροτούν το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών με νόμιμα το ευρώ συγκροτούν το ευρωσύστημα και ασκούν τη νομισματική πολιτική της Ένωσης.
2. Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών διευθύνεται από τα όργανα λήψεως αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Ο κύριος στόχος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών. Με την επιφύλαξη του εν λόγω στόχου, υποστηρίζει τις γενικές οικονομικές πολιτικές που εφαρμόζονται στην Ένωση για να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων της. Ασκεί κάθε άλλο καθήκον κεντρικής τράπεζας, σύμφωνα με το Μέρος III και το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.
3. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είναι θεσμικό όργανο. Έχει νομική προσωπικότητα. Έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπει την έκδοση του ευρώ. Είναι ανεξάρτητη κατά την άσκηση των εξουσιών της και τη διαχείριση των οικονομικών της. Τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οι οργανισμοί της Ένωσης καθώς και οι κυβερνήσεις των κρατών μελών σέβονται την ανεξαρτησία αυτή.
4. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θεσπίζει τα μέτρα που είναι αναγκαία για την εκτέλεση των καθηκόντων της σύμφωνα με τα άρθρα III-185 έως III-191 και III-196 και σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στο καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Σύμφωνα με τα ίδια άρθρα, τα κράτη μέλη τα οποία δεν έχουν ως νόμιμα το ευρώ, καθώς και οι κεντρικές τους τράπεζες, διατηρούν τις αρμοδιότητές τους στον νομισματικό τομέα.
5. Στους τομείς που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές της, ζητείται η γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για κάθε σχέδιο πράξης της Ένωσης, καθώς και για κάθε σχέδιο εθνικής κανονιστικής διάταξης. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μπορεί επίσης να γνωμοδοτεί.
6. Τα όργανα λήψεως αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, η σύνθεσή τους και οι κανόνες λειτουργίας τους καθορίζονται στα άρθρα III-382 και III-383, καθώς και στο καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Άρθρο I-31

Το Ελεγκτικό Συνέδριο

1. Το Ελεγκτικό Συνέδριο είναι θεσμικό όργανο. Εξασφαλίζει τον έλεγχο των λογαριασμών της Ένωσης.
2. Το Ελεγκτικό Συνέδριο εξετάζει τους λογαριασμούς του συνόλου των εσόδων και των δαπανών της Ένωσης και εξακριβώνει τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση.

3. Το Ελεγκτικό Συνέδριο απαρτίζεται από έναν υπήκοο κάθε κράτους μέλους. Τα μέλη του ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία, προς το γενικό συμφέρον της Ένωσης.

Άρθρο I-32

Τα συμβουλευτικά όργανα της Ένωσης

1. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή επικουρούνται από την Επιτροπή των Περιφερειών και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, οι οποίες ασκούν συμβουλευτικά καθήκοντα.
2. Η Επιτροπή των Περιφερειών απαρτίζεται από αντιπροσώπους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης, οι οποίοι είτε είναι εκλεγμένα μέλη οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή περιφερειακής διοίκησης είτε ευθύνονται πολιτικώς έναντι εκλεγμένης συνέλευσης.
3. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή απαρτίζεται από αντιπροσώπους των οργανώσεων εργοδοτών, μισθωτών και άλλων αντιπροσωπευτικών φορέων της κοινωνίας των πολιτών, ιδίως στον κοινωνικοοικονομικό, κοινωφελή, επαγγελματικό και πολιτιστικό τομέα.
4. Τα μέλη της Επιτροπής των Περιφερειών και της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής δεν δεσμεύονται από καμία επιτακτική εντολή. Ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία, προς το γενικό συμφέρον της Ένωσης.
5. Οι κανόνες που αφορούν τη σύνθεση, τον διορισμό των μελών, τις αρμοδιότητες και τη λειτουργία των επιτροπών αυτών καθορίζονται με τα άρθρα III-386 έως III-392.

Οι κανόνες των παραγράφων 2 και 3 που αφορούν τη φύση της σύνθεσης των εν λόγω επιτροπών επανεξετάζονται τακτικά από το Συμβούλιο, ούτως ώστε να προσαρμόζονται στις οικονομικές κοινωνικές και δημογραφικές εξελίξεις στο εσωτερικό της Ένωσης. Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει ευρωπαϊκές αποφάσεις προς τον σκοπό αυτό.

ΤΙΤΛΟΣ V

ΑΣΚΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο I-33

Οι νομικές πράξεις της Ένωσης

1. Τα θεσμικά όργανα, για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης, χρησιμοποιούν ως νομικές πράξεις, σύμφωνα με το Μέρος III, τον ευρωπαϊκό νόμο, τον ευρωπαϊκό νόμο-πλαίσιο, τον ευρωπαϊκό κανονισμό, την ευρωπαϊκή απόφαση, τις συστάσεις και τις γνώμες.

Ο ευρωπαϊκός νόμος αποτελεί νομοθετική πράξη γενικής ισχύος. Είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο αποτελεί νομοθετική πράξη που δεσμεύει κάθε κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνει την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών.

Ο ευρωπαϊκός κανονισμός αποτελεί μη νομοθετική πράξη γενικής ισχύος για την εφαρμογή νομοθετικών πράξεων και ορισμένων διατάξεων του Συντάγματος. Δύναται να είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και να ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος ή να δεσμεύει κάθε κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, να αφήνει όμως την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών.

Η ευρωπαϊκή απόφαση αποτελεί μη νομοθετική πράξη, δεσμευτική ως προς όλα τα μέρη της. Όταν ορίζει αποδέκτες, είναι δεσμευτική μόνο για αυτούς.

Οι συστάσεις και οι γνώμες δεν έχουν δεσμευτικά αποτελέσματα.

2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, όταν επιλαμβάνονται σχεδίων νομοθετικών πράξεων, δεν εκδίδουν πράξεις που δεν προβλέπονται από την νομοθετική διαδικασία για τον οικείο τομέα.

Άρθρο I-34

Οι νομοθετικές πράξεις

1. Οι ευρωπαϊκοί νόμοι και νόμοι-πλαίσιο εκδίδονται από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία του άρθρου III-396. Εάν τα δύο θεσμικά όργανα δεν συμφωνήσουν, η πράξη δεν εκδίδεται.

2. Στις ειδικές περιπτώσεις που προβλέπονται από το Σύνταγμα, οι ευρωπαϊκοί νόμοι και νόμοι-πλαίσιο εκδίδονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με τη συμμετοχή του Συμβουλίου ή από το Συμβούλιο με τη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σύμφωνα με ειδικές νομοθετικές διαδικασίες.

3. Στις ειδικές περιπτώσεις που προβλέπονται από το Σύνταγμα, οι ευρωπαϊκοί νόμοι και νόμοι-πλαίσιο μπορούν να εκδίδονται μετά από πρωτοβουλία ομάδας κρατών μελών ή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, μετά από σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή αίτημα του Δικαστηρίου ή της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

Άρθρο I-35

Οι μη νομοθετικές πράξεις

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκδίδει ευρωπαϊκές αποφάσεις στις περιπτώσεις που προβλέπονται από το Σύνταγμα.

2. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή, ιδίως στις περιπτώσεις των άρθρων I-36 και I-37, καθώς και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στις ειδικές περιπτώσεις που προβλέπονται από το Σύνταγμα, εκδίδουν ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις.

3. Το Συμβούλιο διατυπώνει συστάσεις. Αποφασίζει μετά από πρόταση της Επιτροπής σε όλες τις περιπτώσεις όπου το Σύνταγμα προβλέπει την έκδοση πράξεων μετά από πρόταση της Επιτροπής. Αποφασίζει ομόφωνα στους τομείς για τους οποίους απαιτείται ομοφωνία για την έκδοση πράξης της Ένωσης. Η Επιτροπή, καθώς και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στις περιπτώσεις που προβλέπονται από το Σύνταγμα, διατυπώνουν συστάσεις.

Άρθρο I-36

Οι κατ' εξουσιοδότηση ευρωπαϊκοί κανονισμοί

1. Οι ευρωπαϊκοί νόμοι και νόμοι-πλαίσιο μπορούν να αναθέτουν στην Επιτροπή την εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση ευρωπαϊκών κανονισμών που συμπληρώνουν ή τροποποιούν ορισμένα μη ουσιώδη στοιχεία του νόμου ή νόμου-πλαίσιο.

Οι ευρωπαϊκοί νόμοι και νόμοι-πλαίσιο οριοθετούν σαφώς τους στόχους, το περιεχόμενο, την έκταση και τη διάρκεια της εξουσιοδότησης. Τα ουσιώδη στοιχεία ενός τομέα ρυθμίζονται αποκλειστικά με ευρωπαϊκό νόμο ή νόμο-πλαίσιο και δεν μπορούν συνεπώς να αποτελέσουν αντικείμενο εξουσιοδότησης.

2. Οι ευρωπαϊκοί νόμοι και νόμοι-πλαίσιο καθορίζουν σαφώς τις προϋποθέσεις στις οποίες υπόκειται η εξουσιοδότηση, οι οποίες μπορούν να είναι οι εξής:

- α) το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει την ανάκληση της εξουσιοδότησης,
- β) ο κατ' εξουσιοδότηση ευρωπαϊκός κανονισμός μπορεί να τεθεί σε ισχύ μόνον εφόσον το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο δεν εκφράσει αντιρρήσεις εντός της προθεσμίας που καθορίζει ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο.

Για τους σκοπούς των στοιχείων α) και β), το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφασίζει με την πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών του και το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Άρθρο I-37

Οι εκτελεστικές πράξεις

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν όλα τα μέτρα εσωτερικού δικαίου που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των νομικά δεσμευτικών πράξεων της Ένωσης.

2. Όταν απαιτούνται ενιαίες προϋποθέσεις για την εκτέλεση των νομικά δεσμευτικών πράξεων της Ένωσης, οι πράξεις αυτές αναθέτουν εκτελεστικές αρμοδιότητες στην Επιτροπή ή, σε ειδικές περιπτώσεις δεόντως αιτιολογημένες και στις περιπτώσεις του άρθρου I-40, στο Συμβούλιο.

3. Για τους σκοπούς της παραγράφου 2, ευρωπαϊκός νόμος θεσπίζει εκ των προτέρων γενικούς κανόνες και αρχές σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή.

4. Οι εκτελεστικές πράξεις της Ένωσης ενδύονται τον τύπο του ευρωπαϊκού εκτελεστικού κανονισμού ή της ευρωπαϊκής εκτελεστικής αποφάσεως.

Άρθρο I-38

Κοινές αρχές που διέπουν τις νομικές πράξεις της Ένωσης

1. Όταν δεν προβλέπεται στο Σύνταγμα ο τύπος της προς έκδοση πράξης, τα θεσμικά όργανα επιλέγουν τον τύπο της πράξης αυτής κατά περίπτωση, τηρώντας τις εφαρμοστέες διαδικασίες και την αρχή της αναλογικότητας που προβλέπεται στο άρθρο I-11.
2. Οι νομικές πράξεις αιτιολογούνται και αναφέρονται στις προτάσεις, πρωτοβουλίες, συστάσεις, αιτήσεις ή γνώμες που προβλέπονται από το Σύνταγμα.

Άρθρο I-39

Δημοσίευση και έναρξη ισχύος

1. Οι ευρωπαϊκοί νόμοι και νόμοι-πλαίσιο που εκδίδονται σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία υπογράφονται από τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τον Πρόεδρο του Συμβουλίου.

Στις άλλες περιπτώσεις, υπογράφονται από τον Πρόεδρο του θεσμικού οργάνου που τους εξέδωσε.

Οι ευρωπαϊκοί νόμοι και νόμοι-πλαίσιο δημοσιεύονται στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* και αρχίζουν να ισχύουν από την ημερομηνία που ορίζουν ή, άλλως, την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή τους.

2. Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί και οι ευρωπαϊκές αποφάσεις, όταν δεν καθορίζουν τους αποδέκτες τους, υπογράφονται από τον Πρόεδρο του θεσμικού οργάνου που τους εξέδωσε.

Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί και οι ευρωπαϊκές αποφάσεις, όταν αυτές δεν καθορίζουν τους αποδέκτες τους, δημοσιεύονται στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* και αρχίζουν να ισχύουν από την ημερομηνία που ορίζουν ή, άλλως, την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή τους.

3. Οι άλλες ευρωπαϊκές αποφάσεις πλην των προβλεπομένων στην παράγραφο 2 κοινοποιούνται στους αποδέκτες τους και αρχίζουν να παράγουν αποτελέσματα από την κοινοποίησή τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο I-40

Ειδικές διατάξεις σχετικά με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας

1. Η Ευρωπαϊκή Ένωση ασκεί κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας η οποία βασίζεται στην ανάπτυξη της αμοιβαίας πολιτικής αλληλεγγύης των κρατών μελών, στον προσδιορισμό ζητημάτων γενικού ενδιαφέροντος και στην επίτευξη διαρκώς μεγαλύτερου βαθμού σύγκλισης των δράσεων των κρατών μελών.

2. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προσδιορίζει τα στρατηγικά συμφέροντα της Ένωσης και καθορίζει τους στόχους της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας. Το Συμβούλιο εκπονεί την πολιτική αυτή στο πλαίσιο των στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών που καθορίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και σύμφωνα με το Μέρος III.
3. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο εκδίδουν τις αναγκαίες ευρωπαϊκές αποφάσεις.
4. Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας υλοποιείται από τον Υπουργό Εξωτερικών της Ένωσης και από τα κράτη μέλη με τη χρησιμοποίηση των εθνικών μέσων και των μέσων της Ένωσης.
5. Τα κράτη μέλη συνεννοούνται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Συμβουλίου για κάθε ζήτημα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας γενικού ενδιαφέροντος, προκειμένου να καθορίζουν κοινή προσέγγιση. Προτού αναλάβει διεθνώς οποιαδήποτε ενέργεια ή οποιαδήποτε δέσμευση που θα μπορούσε να επηρεάσει τα συμφέροντα της Ένωσης, κάθε κράτος μέλος διαβουλεύεται με τα άλλα κράτη μέλη στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ή του Συμβουλίου. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν, με τη σύγκλιση των δράσεών τους, ότι η Ένωση είναι σε θέση να υπερασπίζεται διεθνώς τα συμφέροντά της και τις αξίες της. Τα κράτη μέλη είναι αλληλέγγυα μεταξύ τους.
6. Σε θέματα κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο εκδίδουν ευρωπαϊκές αποφάσεις ομόφωνα, με εξαίρεση τις περιπτώσεις του Μέρους III. Αποφασίζουν μετά από πρωτοβουλία κράτους μέλους, πρόταση του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης ή πρόταση του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης με την υποστήριξη της Επιτροπής. Ευρωπαϊκοί νόμοι ή νόμοι-πλαίσιο αποκλείονται.
7. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μπορεί να εκδώσει ομόφωνα ευρωπαϊκή απόφαση με την οποία να ορίζεται ότι το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία και σε περιπτώσεις πέραν των προβλεπομένων στο Μέρος III.
8. Η γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ζητείται τακτικά για τις κύριες πτυχές και τις βασικές επιλογές της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενημερώνεται για την εξέλιξη της εν λόγω πολιτικής.

Άρθρο I-41

Ειδικές διατάξεις σχετικά με την κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας

1. Η κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας. Εξασφαλίζει στην Ένωση επιχειρησιακή ικανότητα βασισμένη σε μη στρατιωτικά και στρατιωτικά μέσα. Η Ένωση μπορεί να κάνει χρήση των μέσων αυτών σε αποστολές εκτός της Ένωσης προκειμένου να διασφαλίζει τη διατήρηση της ειρήνης, την πρόληψη των συγκρούσεων και την ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας, σύμφωνα με τις αρχές του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Η εκτέλεση των καθηκόντων αυτών βασίζεται στα μέσα που παρέχουν τα κράτη μέλη.
2. Η κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας περιλαμβάνει τον προοδευτικό προσδιορισμό κοινής αμυντικής πολιτικής της Ένωσης. Η κοινή αμυντική πολιτική θα οδηγήσει στην κοινή άμυνα όταν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο λάβει σχετική απόφαση με ομοφωνία. Στην περίπτωση αυτή, συνιστά στα κράτη μέλη την έκδοση της απόφασης αυτής σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

Η πολιτική της Ένωσης κατά την έννοια του παρόντος άρθρου δεν θίγει τον ειδικό χαρακτήρα της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας ορισμένων κρατών μελών, σέβεται τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού για ορισμένα κράτη μέλη, που θεωρούν ότι η κοινή άμυνά τους υλοποιείται στο πλαίσιο του Οργανισμού Βορειο-Ατλαντικού Συμφώνου, και είναι συμβατή με την κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας που θεσπίζεται στο πλαίσιο αυτό.

3. Τα κράτη μέλη θέτουν στη διάθεση της Ένωσης, για την εφαρμογή της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας, στρατιωτικές και μη στρατιωτικές δυνατότητες, προκειμένου να συμβάλουν στους στόχους που καθόρισε το Συμβούλιο. Τα κράτη μέλη που συγκροτούν μεταξύ τους πολυεθνικές δυνάμεις μπορούν επίσης να θέτουν τις δυνάμεις αυτές στη διάθεση της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας.

Τα κράτη μέλη δεσμεύονται να βελτιώσουν προοδευτικά τις στρατιωτικές τους δυνατότητες. Δημιουργείται Οργανισμός στον τομέα της ανάπτυξης αμυντικών δυνατοτήτων, της έρευνας, των προμηθειών και των εξοπλισμών (Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας) για να προσδιορίζει τις επιχειρησιακές ανάγκες, να προωθεί μέτρα για την ικανοποίησή τους, να συμβάλλει στον προσδιορισμό και, ενδεχομένως, στην υλοποίηση κάθε μέτρου πρόσφορου για την ενίσχυση της βιομηχανικής και τεχνολογικής βάσης του αμυντικού τομέα, να συμμετέχει στον προσδιορισμό ευρωπαϊκής πολιτικής δυνατοτήτων και εξοπλισμών και να επικουρεί το Συμβούλιο στην αξιολόγηση της βελτίωσης των στρατιωτικών δυνατοτήτων.

4. Οι ευρωπαϊκές αποφάσεις σχετικά με την κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας, καθώς και οι ευρωπαϊκές αποφάσεις που αφορούν την πραγματοποίηση μιας αποστολής βάσει του παρόντος άρθρου, εκδίδονται από το Συμβούλιο ομόφωνα μετά από πρόταση του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης ή πρωτοβουλία κράτους μέλους. Ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης μπορεί να προτείνει την προσφυγή σε εθνικά μέσα καθώς και στα μέσα της Ένωσης, ενδεχομένως από κοινού με την Επιτροπή.

5. Το Συμβούλιο μπορεί να αναθέτει την εκτέλεση αποστολής, στο πλαίσιο της Ένωσης, σε ομάδα κρατών μελών προκειμένου να διατηρηθούν οι αξίες της Ένωσης και να εξυπηρετηθούν τα συμφέροντά της. Η εκτέλεση των εν λόγω αποστολών διέπεται από το άρθρο III-310.

6. Τα κράτη μέλη που πληρούν υψηλότερα κριτήρια στρατιωτικών δυνατοτήτων και έχουν αναλάβει δεσμευτικότερες υποχρεώσεις στον τομέα αυτό, ενόψει των πλέον απαιτητικών αποστολών, θεσμοθετούν μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία στο πλαίσιο της Ένωσης. Η συνεργασία αυτή διέπεται από το άρθρο III-312. Δεν θίγει τις διατάξεις του άρθρου III-309.

7. Σε περίπτωση κατά την οποία κράτος μέλος δεχθεί ένοπλη επίθεση στο έδαφός του, τα άλλα κράτη μέλη οφείλουν να του παράσχουν βοήθεια και συνδρομή με όλα τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους, σύμφωνα με το άρθρο 51 του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Αυτό δεν θίγει τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας ορισμένων κρατών μελών.

Οι δεσμεύσεις και η συνεργασία στον τομέα αυτόν εξακολουθούν να είναι σύμφωνες προς τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο του Οργανισμού Βορειο-Ατλαντικού Συμφώνου, το οποίο παραμένει, όσον αφορά τα κράτη που είναι μέλη του, το θεμέλιο της συλλογικής τους άμυνας και το όργανο της εφαρμογής της.

8. Η γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ζητείται τακτικά για τις κύριες πτυχές και τις βασικές επιλογές της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενημερώνεται για την εξέλιξη της εν λόγω πολιτικής.

Άρθρο I-42

Ειδικές διατάξεις σχετικά με τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης

1. Η Ένωση συγκροτεί χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης:
 - α) με τη θέσπιση ευρωπαϊκών νόμων και νόμων-πλαίσιο με στόχο, εφόσον είναι αναγκαίο, την προσέγγιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών στους τομείς που αφορά το Μέρος III,
 - β) ευνοώντας την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, ιδίως με την αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών και εξώδικων αποφάσεων,
 - γ) με την επιχειρησιακή συνεργασία των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των αστυνομικών και τελωνειακών αρχών και άλλων υπηρεσιών ειδικευμένων στην πρόληψη και την εξακρίβωση αξιόποινων πράξεων.
2. Τα εθνικά κοινοβούλια, στο πλαίσιο του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, μπορούν να συμμετέχουν στους μηχανισμούς αξιολόγησης του άρθρου III-260. Συμπράττουν στον πολιτικό έλεγχο της Ευρωπόλ και στην αξιολόγηση των δραστηριοτήτων της Eurojust, σύμφωνα με τα άρθρα III-276 και III-273.
3. Τα κράτη μέλη διαθέτουν δικαίωμα πρωτοβουλίας στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, σύμφωνα με το άρθρο III-264.

Άρθρο I-43

Ρήτρα αλληλεγγύης

1. Η Ένωση και τα κράτη μέλη της ενεργούν από κοινού με πνεύμα αλληλεγγύης εάν ένα κράτος μέλος δεχθεί τρομοκρατική επίθεση ή πληγεί από φυσική ή ανθρωπογενή καταστροφή. Η Ένωση κινητοποιεί όλα τα μέσα που έχει στη διάθεσή της, συμπεριλαμβανομένων των στρατιωτικών μέσων που θέτουν στη διάθεσή της τα κράτη μέλη, για:
 - α) — την πρόληψη τρομοκρατικής απειλής στο έδαφος των κρατών μελών,
 - την προστασία των δημοκρατικών θεσμών και του άμαχου πληθυσμού από ενδεχόμενη τρομοκρατική επίθεση,
 - την παροχή συνδρομής σε κράτος μέλος στο έδαφός του, μετά από αίτηση των πολιτικών του αρχών, σε περίπτωση τρομοκρατικής επίθεσης,
 - β) την παροχή συνδρομής σε κράτος μέλος στο έδαφός του, μετά από αίτηση των πολιτικών του αρχών, σε περίπτωση φυσικής ή ανθρωπογενούς καταστροφής.
2. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος άρθρου προβλέπονται στο άρθρο III-329.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΟΙ ΕΝΙΣΧΥΜΕΝΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Άρθρο I-44

Οι ενισχυμένες συνεργασίες

1. Τα κράτη μέλη που επιθυμούν να καθιερώσουν μεταξύ τους ενισχυμένη συνεργασία στο πλαίσιο των μη αποκλειστικών αρμοδιοτήτων της Ένωσης μπορούν να προσφεύγουν στα θεσμικά όργανα της Ένωσης και να ασκούν τις αρμοδιότητες αυτές εφαρμόζοντας τις κατάλληλες διατάξεις του Συντάγματος, εντός των ορίων και σύμφωνα με τις ρυθμίσεις που προβλέπονται από το παρόν άρθρο, καθώς και από τα άρθρα III-416 έως III-423.

Οι ενισχυμένες συνεργασίες έχουν ως σκοπό να διευκολύνουν την πραγμάτωση των στόχων της Ένωσης, να διαφυλάσσουν τα συμφέροντά της και να ενισχύουν τη διαδικασία ολοκλήρωσής της. Είναι ανοικτές σε όλα τα κράτη μέλη ανά πάσα στιγμή, σύμφωνα με το άρθρο III-418.

2. Η ευρωπαϊκή απόφαση με την οποία εγκρίνεται ενισχυμένη συνεργασία εκδίδεται από το Συμβούλιο ως έσχατη λύση, εφόσον αυτό διαπιστώσει ότι οι επιδιωκόμενοι στόχοι της συνεργασίας αυτής δεν μπορούν να επιτευχθούν μέσα σε εύλογο χρόνο από την Ένωση στο σύνολό της, και υπό τον όρο ότι θα συμμετέχει σε αυτήν τουλάχιστον το ένα τρίτο των κρατών μελών. Το Συμβούλιο αποφασίζει σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου III-419.

3. Κάθε μέλος του Συμβουλίου μπορεί να συμμετέχει στις συσκέψεις του, ψηφίζουν όμως μόνον τα μέλη του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν τα κράτη μέλη τα οποία συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία.

Η ομοφωνία αποτελείται από τις ψήφους των αντιπροσώπων των συμμετεχόντων κρατών μελών και μόνον.

Ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 55 % των μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη, εφόσον το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί στο 65 % τουλάχιστον του πληθυσμού των κρατών αυτών.

Η μειοψηφία αρνησικυρίας πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τον ελάχιστο αριθμό μελών του Συμβουλίου τα οποία αντιπροσωπεύουν ποσοστό μεγαλύτερο του 35 % του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών, συν ένα μέλος, ειδάλως θεωρείται ότι επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία.

Κατά παρέκκλιση από το τρίτο και τέταρτο εδάφιο, όταν το Συμβούλιο δεν αποφασίζει μετά από πρόταση της Επιτροπής ή του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης, ως απαιτούμενη ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 72 % των μελών του Συμβουλίου, που αντιπροσωπεύουν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη, εφόσον το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί στο 65 % τουλάχιστον του πληθυσμού των κρατών αυτών.

4. Οι πράξεις που θεσπίζονται στο πλαίσιο ενισχυμένης συνεργασίας δεσμεύουν μόνο τα κράτη μέλη που συμμετέχουν σε αυτήν. Οι πράξεις αυτές δεν θεωρούνται ως κερτημένο το οποίο χρήζει αποδοχής από τις χώρες που είναι υποψήφιες για προσχώρηση στην Ένωση.

ΤΙΤΛΟΣ VI

Ο ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο I-45

Αρχή της δημοκρατικής ισότητας

Σε όλες τις δραστηριότητές της, η Ένωση σέβεται την αρχή της ισότητας των πολιτών της, οι οποίοι τυγχάνουν ίσης προσοχής από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της.

Άρθρο I-46

Αρχή της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας

1. Η λειτουργία της Ένωσης θεμελιώνεται στην αντιπροσωπευτική δημοκρατία.
2. Οι πολίτες εκπροσωπούνται άμεσα στο επίπεδο της Ένωσης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Τα κράτη μέλη εκπροσωπούνται στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο από τον αρχηγό κράτους ή κυβέρνηση και στο Συμβούλιο από τις κυβερνήσεις τους, αμφότεροι δε δημοκρατικά υπεύθυνοι είτε έναντι των εθνικών τους κοινοβουλίων, είτε έναντι των πολιτών τους.

3. Κάθε πολίτης έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στον δημοκρατικό βίο της Ένωσης. Οι αποφάσεις λαμβάνονται όσο το δυνατόν πιο ανοιχτά και εγγύτερα στους πολίτες.
4. Τα πολιτικά κόμματα, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, συμβάλλουν στην διαμόρφωση της ευρωπαϊκής πολιτικής συνείδησης και στην έκφραση της βούλησης των πολιτών της Ένωσης.

Άρθρο I-47

Αρχή της συμμετοχικής δημοκρατίας

1. Τα θεσμικά όργανα δίδουν, με τα κατάλληλα μέσα, στους πολίτες και στις αντιπροσωπευτικές ενώσεις τη δυνατότητα να γνωστοποιούν και να ανταλλάσσουν δημόσια τις γνώμες τους σε όλους τους τομείς δράσης της Ένωσης.
2. Τα θεσμικά όργανα διατηρούν ανοιχτό, διαφανή και τακτικό διάλογο με τις αντιπροσωπευτικές ενώσεις και την κοινωνία των πολιτών.
3. Προκειμένου να εξασφαλίζεται η συνοχή και η διαφάνεια των δράσεων της Ένωσης, η Επιτροπή διεξάγει ευρείες διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

4. Πολίτες της Ένωσης, εφόσον συγκεντρωθεί αριθμός τουλάχιστον ενός εκατομμυρίου, υπήκοοι σημαντικού αριθμού κρατών μελών, μπορούν να λαμβάνουν την πρωτοβουλία να καλούν την Επιτροπή, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, να υποβάλλει κατάλληλες προτάσεις επί θεμάτων στα οποία οι εν λόγω πολίτες θεωρούν ότι απαιτείται νομική πράξη της Ένωσης για την εφαρμογή του Συντάγματος. Ευρωπαϊκός νόμος καθορίζει τις διατάξεις σχετικά με τις διαδικασίες και προϋποθέσεις που απαιτούνται για τη διατύπωση της εν λόγω πρωτοβουλίας πολιτών, συμπεριλαμβανομένου του ελάχιστου αριθμού κρατών μελών από τα οποία οι πολίτες αυτοί πρέπει να προέρχονται.

Άρθρο I-48

Οι κοινωνικοί εταίροι και ο αυτόνομος κοινωνικός διάλογος

Η Ένωση αναγνωρίζει και προάγει το ρόλο των κοινωνικών εταίρων στο επίπεδό της, λαμβάνοντας υπόψη την ποικιλομορφία των εθνικών συστημάτων. Διευκολύνει τον μεταξύ τους διάλογο, σεβόμενη την αυτονομία τους.

Η τριμερής κοινωνική σύνοδος κορυφής για την ανάπτυξη και την απασχόληση συμβάλλει στον κοινωνικό διάλογο.

Άρθρο I-49

Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εκλέγει Ευρωπαίο Διαμεσολαβητή, ο οποίος δέχεται τις καταγγελίες για περιπτώσεις κακοδιοίκησης στο πλαίσιο της δράσης των θεσμικών και λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης υπό τους όρους που προβλέπονται στο Σύνταγμα. Ερευνά τις καταγγελίες αυτές και συντάσσει σχετικές εκθέσεις. Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη ανεξαρτησία.

Άρθρο I-50

Διαφάνεια των εργασιών των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης

1. Προκειμένου να προωθήσουν τη χρηστή διακυβέρνηση και να διασφαλίσουν τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών, τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οι οργανισμοί της Ένωσης διεξάγουν τις εργασίες τους όσο το δυνατόν πιο ανοιχτά.

2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συνεδριάζει δημόσια, καθώς και το Συμβούλιο όταν συσκέπτεται και ψηφίζει επί σχεδίου νομοθετικής πράξης.

3. Κάθε πολίτης της Ένωσης και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο κατοικεί ή έχει την καταστατική του έδρα σε κράτος μέλος έχει δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα των θεσμικών και λοιπών οργάνων και των οργανισμών της Ένωσης ανεξαρτήτως της μορφής και του τύπου των εν λόγω εγγράφων, υπό τους όρους του Μέρους III.

Ευρωπαϊκός νόμος ορίζει τις γενικές αρχές και τους περιορισμούς που διέπουν, για λόγους δημοσίου ή ιδιωτικού συμφέροντος, την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης στα εν λόγω έγγραφα.

4. Κάθε θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμός θεσπίζει στον εσωτερικό του κανονισμό ειδικές διατάξεις για την πρόσβαση στα έγγραφά του, σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό νόμο της παραγράφου 3.

Άρθρο I-51

Προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν.
2. Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τους κανόνες σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης, καθώς και από τα κράτη μέλη κατά την άσκηση δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών. Η τήρηση των κανόνων αυτών υπόκειται στον έλεγχο ανεξάρτητων αρχών.

Άρθρο I-52

Καθεστώς των εκκλησιών και των μη ομολογιακών ενώσεων

1. Η Ένωση σέβεται και δεν θίγει το καθεστώς που έχουν σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο οι εκκλησίες και οι θρησκευτικές ενώσεις ή κοινότητες στα κράτη μέλη.
2. Η Ένωση σέβεται επίσης το καθεστώς που έχουν σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο οι φιλοσοφικές και μη ομολογιακές οργανώσεις.
3. Η Ένωση διατηρεί ανοιχτό, διαφανή και τακτικό διάλογο με τις εκκλησίες και τις οργανώσεις αυτές, αναγνωρίζοντας την ιδιαίτερη ταυτότητα και συμβολή τους.

ΤΙΤΛΟΣ VII

ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο I-53

Δημοσιονομικές και οικονομικές αρχές

1. Όλα τα έσοδα και οι δαπάνες της Ένωσης πρέπει να προβλέπονται για κάθε οικονομικό έτος και να εγγράφονται στον προϋπολογισμό της Ένωσης, σύμφωνα με το Μέρος III.
2. Ο προϋπολογισμός πρέπει να είναι ισοσκελισμένος ως προς τα έσοδα και τις δαπάνες.
3. Οι εγγεγραμμένες στον προϋπολογισμό δαπάνες εγκρίνονται για τη διάρκεια του οικονομικού έτους, σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό νόμο του άρθρου III- 412.
4. Η εκτέλεση των εγγεγραμμένων στον προϋπολογισμό δαπανών απαιτεί την προηγούμενη έκδοση νομικά δεσμευτικής πράξης της Ένωσης που να παρέχει τη νομική βάση για τη δράση της και την εκτέλεση των αντίστοιχων δαπανών, σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό νόμο του άρθρου III-412, πλην των εξαιρέσεων που αυτός προβλέπει.
5. Προκειμένου να εξασφαλίζεται η δημοσιονομική πειθαρχία, η Ένωση δεν εκδίδει πράξεις που δύνανται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στον προϋπολογισμό, χωρίς να παρέχει την εγγύηση ότι οι δαπάνες που

απορρέουν από τις πράξεις αυτές δύνανται να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο των ιδίων πόρων της Ένωσης και τηρουμένου του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου του άρθρου I-55.

6. Ο προϋπολογισμός εκτελείται σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Τα κράτη μέλη συνεργάζονται με την Ένωση προκειμένου να διασφαλίζουν ότι οι πιστώσεις που εγγράφονται στον προϋπολογισμό χρησιμοποιούνται σύμφωνα με την αρχή αυτή.

7. Η Ένωση και τα κράτη μέλη, σύμφωνα με το άρθρο III-415, καταπολεμούν την απάτη ή οποιαδήποτε άλλη παράνομη δραστηριότητα εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.

Άρθρο I-54

Οι ίδιοι πόροι της Ένωσης

1. Η Ένωση προικίζεται με επαρκή μέσα για την επίτευξη των στόχων της και την επιτυχή εφαρμογή των πολιτικών της.

2. Ο προϋπολογισμός της Ένωσης χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από ίδιους πόρους, με την επιφύλαξη των άλλων εσόδων.

3. Ευρωπαϊκός νόμος του Συμβουλίου καθορίζει τις διατάξεις που διέπουν το σύστημα ιδίων πόρων της Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτό, μπορεί να καθιερώνει νέες κατηγορίες ιδίων πόρων ή να καταργεί υπάρχουσα κατηγορία. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ο εν λόγω νόμος τίθεται σε ισχύ μόνο μετά την έγκρισή του από τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

4. Ευρωπαϊκός νόμος του Συμβουλίου καθορίζει τα μέτρα εφαρμογής του συστήματος ιδίων πόρων της Ένωσης εφόσον αυτό προβλέπεται στον ευρωπαϊκό νόμο που εκδίδεται βάσει της παραγράφου 3. Το Συμβούλιο αποφασίζει αφού λάβει την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Άρθρο I-55

Το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο

1. Το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο έχει ως στόχο να εξασφαλίζει την ομαλή εξέλιξη των δαπανών της Ένωσης εντός των ορίων των ιδίων της πόρων. Καθορίζει το ύψος των ετήσιων ανώτατων ορίων των πιστώσεων αναλήψεων υποχρεώσεων ανά κατηγορία δαπανών, σύμφωνα με το άρθρο III-402.

2. Το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο θεσπίζεται με ευρωπαϊκό νόμο του Συμβουλίου. Το Συμβούλιο λαμβάνει τη σχετική απόφαση ομόφωνα μετά από έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο αποφασίζει με την πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών του.

3. Ο ετήσιος προϋπολογισμός της Ένωσης καταρτίζεται τηρουμένου του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου.

4. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δύναται να εκδίδει, ομόφωνα, ευρωπαϊκή απόφαση η οποία επιτρέπει στο Συμβούλιο να αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία όταν εκδίδει τον προβλεπόμενο στην παράγραφο 2 ευρωπαϊκό νόμο του Συμβουλίου.

Άρθρο I-56

Ο προϋπολογισμός της Ένωσης

Ευρωπαϊκός νόμος θεσπίζει τον ετήσιο προϋπολογισμό της Ένωσης σύμφωνα με το άρθρο III-404.

ΤΙΤΛΟΣ VIII

Η ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΓΓΥΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ

Άρθρο I-57

Η Ένωση και το εγγύς περιβάλλον της

1. Η Ένωση αναπτύσσει προνομιακές σχέσεις με τις γειτονικές χώρες, με στόχο την εγκαθίδρυση χώρου ευημερίας και καλής γειτονίας, ο οποίος θεμελιώνεται στις αξίες της Ένωσης και χαρακτηρίζεται από στενές και ειρηνικές σχέσεις βασιζόμενες στη συνεργασία.
2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, η Ένωση μπορεί να συνάπτει ειδικές συμφωνίες με τις εν λόγω χώρες. Οι συμφωνίες αυτές μπορούν να περιλαμβάνουν αμοιβαία δικαιώματα και υποχρεώσεις καθώς και τη δυνατότητα ανάληψης δράσεων από κοινού. Η εφαρμογή τους αποτελεί αντικείμενο περιοδικών διαβουλεύσεων.

ΤΙΤΛΟΣ IX

Η ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο I-58

Κριτήρια επιλεξιμότητας και διαδικασία προσχώρησης στην Ένωση

1. Η Ένωση είναι ανοιχτή σε όλα τα ευρωπαϊκά κράτη που σέβονται τις αξίες του άρθρου I-2 και δεσμεύονται να τις προάγουν από κοινού.
2. Κάθε ευρωπαϊκό κράτος που επιθυμεί να γίνει μέλος της Ένωσης απευθύνει την αίτησή του στο Συμβούλιο. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια ενημερώνονται για την αίτηση αυτή. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα, αφού ζητήσει τη γνώμη της Επιτροπής και μετά από έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου το οποίο αποφαινεται με την πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών του. Οι όροι και οι λεπτομέρειες της προσχώρησης αποτελούν αντικείμενο συμφωνίας μεταξύ των κρατών μελών και του αιτούντος κράτους. Η συμφωνία αυτή υποβάλλεται σε επικύρωση από όλα τα συμβαλλόμενα κράτη, σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

Άρθρο I-59

Αναστολή ορισμένων δικαιωμάτων που απορρέουν από την ιδιότητα μέλους της Ένωσης

1. Το Συμβούλιο δύναται, μετά από αιτιολογημένη πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή ενός τρίτου των κρατών μελών, ή μετά από πρόταση της Επιτροπής, να εκδώσει ευρωπαϊκή απόφαση με την

οποία διαπιστώνει την ύπαρξη σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης από κράτος μέλος των αξιών του άρθρου I-2. Το Συμβούλιο αποφασίζει με πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων των μελών του αφού λάβει την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Το Συμβούλιο, προτού προβεί στη διαπίστωση αυτή, ακούει το εν λόγω κράτος μέλος και δύναται να του απευθύνει συστάσεις, αποφασίζοντας με την ίδια διαδικασία.

Το Συμβούλιο επαληθεύει τακτικά εάν εξακολουθούν να ισχύουν οι λόγοι που οδήγησαν στη διαπίστωση αυτή.

2. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δύναται, μετά από πρωτοβουλία του ενός τρίτου των κρατών μελών ή μετά από πρόταση της Επιτροπής, να εκδώσει ευρωπαϊκή απόφαση με την οποία διαπιστώνει την ύπαρξη σοβαρής και διαρκούς παραβίασης από κράτος μέλος των αξιών του άρθρου I-2, αφού καλέσει το εν λόγω κράτος μέλος να υποβάλει συναφώς τις παρατηρήσεις του. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα αφού λάβει την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

3. Εφόσον διαπιστωθεί η παραβίαση που αναφέρει η παράγραφος 2, το Συμβούλιο δύναται να εκδώσει ευρωπαϊκή απόφαση, με ειδική πλειοψηφία, με την οποία αναστέλλονται ορισμένα δικαιώματα τα οποία απορρέουν από την εφαρμογή του Συντάγματος ως προς το εν λόγω κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων ψήφου του μέλους του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύει το κράτος αυτό. Το Συμβούλιο λαμβάνει υπόψη του τις πιθανές συνέπειες της εν λόγω αναστολής για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις φυσικών και νομικών προσώπων.

Σε κάθε περίπτωση, το εν λόγω κράτος εξακολουθεί να δεσμεύεται από τις υποχρεώσεις που υπέχει από το Σύνταγμα.

4. Το Συμβούλιο δύναται να εκδώσει, με ειδική πλειοψηφία, ευρωπαϊκή απόφαση με την οποία τροποποιεί ή καταργεί μέτρα που θέσπισε σύμφωνα με την παράγραφο 3, ανάλογα με τις μεταβολές της κατάστασης η οποία οδήγησε στην επιβολή τους.

5. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, το μέλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ή του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύει το εν λόγω κράτος μέλος δεν συμμετέχει στη ψηφοφορία και το εν λόγω κράτος μέλος δεν λαμβάνεται υπόψη κατά τον υπολογισμό του ενός τρίτου ή των τεσσάρων πέμπτων των κρατών μελών που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2. Τυχόν αποχή παρόντων ή αντιπροσωπευόμενων μελών δεν εμποδίζει την έκδοση των ευρωπαϊκών αποφάσεων της παραγράφου 2.

Για την έκδοση των ευρωπαϊκών αποφάσεων των παραγράφων 3 και 4, ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 72 % των μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν τα συμμετέχοντα στη ψηφοφορία κράτη μέλη, εφόσον το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί στο 65 % τουλάχιστον του πληθυσμού των κρατών αυτών.

Όταν, ύστερα από απόφαση αναστολής των δικαιωμάτων ψήφου που έχει εκδοθεί σύμφωνα με την παράγραφο 3, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία βασιζόμενο σε διάταξη του Συντάγματος, η ειδική πλειοψηφία ορίζεται κατά τον ίδιο τρόπο όπως στο δεύτερο εδάφιο ή, εάν το Συμβούλιο ενεργεί μετά από πρόταση της Επιτροπής ή του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης, ως ποσοστό τουλάχιστον 55 % των μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη, εφόσον το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί στο 65 % τουλάχιστον του πληθυσμού των κρατών αυτών. Στην τελευταία αυτή περίπτωση η μειοψηφία αρνησικυρίας πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τον ελάχιστο αριθμό μελών του Συμβουλίου τα οποία αντιπροσωπεύουν ποσοστό μεγαλύτερο του 35 % του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών, συν ένα μέλος, ειδάλλως θεωρείται ότι επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία.

6. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφασίζει με την πλειοψηφία των δύο τρίτων των ψηφισάντων, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν την πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών του.

Άρθρο I-60

Εθελούσια αποχώρηση από την Ένωση

1. Κάθε κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει να αποχωρήσει από την Ένωση, σύμφωνα με τους εσωτερικούς συνταγματικούς του κανόνες.
 2. Το κράτος μέλος που αποφασίζει να αποχωρήσει γνωστοποιεί την πρόθεσή του στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Υπό το πρίσμα των προανατολισμών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, η Ένωση προβαίνει σε διαπραγματεύσεις και συνάπτει με το εν λόγω κράτος συμφωνία που καθορίζει τις λεπτομερείς ρυθμίσεις για την αποχώρησή του, λαμβάνοντας υπόψη το πλαίσιο των μελλοντικών του σχέσεων με την Ένωση. Η διαπραγμάτευση της συμφωνίας αυτής γίνεται σύμφωνα με το άρθρο III-325 παράγραφος 3. Η συμφωνία συνάπτεται εξ ονόματος της Ένωσης από το Συμβούλιο το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, μετά από έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
 3. Το Σύνταγμα παύει να ισχύει στο εν λόγω κράτος από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της συμφωνίας αποχώρησης ή, ελλείψει τέτοιας συμφωνίας, δύο έτη μετά τη γνωστοποίηση που μνημονεύεται στην παράγραφο 2, εκτός εάν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, σε συμφωνία με το εν λόγω κράτος μέλος, αποφασίσει ομόφωνα την παράταση της προθεσμίας αυτής.
 4. Για τους σκοπούς των παραγράφων 2 και 3, το μέλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύει το αποχωρούν κράτος μέλος δεν συμμετέχει ούτε στις συζητήσεις ούτε στις ευρωπαϊκές αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ή του Συμβουλίου των Υπουργών που το αφορούν.
- Ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 72 % των μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη, εφόσον η πλειοψηφία αυτή συγκεντρώνει ποσοστό τουλάχιστον 65 % του πληθυσμού των κρατών αυτών.
5. Εάν το κράτος που αποχώρησε από την Ένωση ζητήσει την εκ νέου προσχώρησή του, η αίτησή αυτή υπόκειται στη διαδικασία του άρθρου I-58.

ΜΕΡΟΣ II

ΧΑΡΤΗΣ ΤΩΝ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Οι λαοί της Ευρώπης, εγκαθιδρύοντας μεταξύ τους μία διαρκώς στενότερη ένωση, αποφάσισαν να μοιραστούν ένα ειρηνικό μέλλον θεμελιωμένο σε κοινές αξίες.

Η Ένωση, έχοντας επίγνωση της πνευματικής και ηθικής κληρονομιάς της, εδράζεται στις αδιαίρετες και οικουμενικές αξίες της αξιοπρέπειας του ανθρώπου, της ελευθερίας, της ισότητας και της αλληλεγγύης· ερείδεται στις αρχές της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου. Η Ένωση τοποθετεί τον άνθρωπο στην καρδιά της δράσης της, καθιερώνοντας την ιθαγένεια της Ένωσης και δημιουργώντας ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Η Ένωση συμβάλλει στη διαφύλαξη και την ανάπτυξη αυτών των κοινών αξιών, σεβόμενη την πολυμορφία των πολιτισμών και των παραδόσεων των λαών της Ευρώπης καθώς και την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών της και την οργάνωση της δημόσιας εξουσίας τους σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο· επιδιώκει να προαγάγει ισόρροπη και αειφόρο ανάπτυξη και εγγυάται την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, των υπηρεσιών, των εμπορευμάτων και των κεφαλαίων καθώς και την ελευθερία εγκατάστασης.

Προς τον σκοπό αυτόν, είναι αναγκαίο να ενισχυθεί η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, υπό το πρίσμα των κοινωνικών αλλαγών, της κοινωνικής προόδου και των επιστημονικών και τεχνολογικών εξελίξεων, καθιστώντας τα πιο αντιληπτά σε ένα Χάρτη.

Ο παρών Χάρτης επιβεβαιώνει, σεβόμενος τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα της Ένωσης, καθώς και την αρχή της επικουρικότητας, τα δικαιώματα που απορρέουν ιδίως από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις και διεθνείς υποχρεώσεις των κρατών μελών, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, τους Κοινωνικούς Χάρτες που έχουν υιοθετηθεί από την Ένωση και το Συμβούλιο της Ευρώπης καθώς και από τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Εν προκειμένω, ο Χάρτης θα ερμηνεύεται από τα δικαστήρια της Ένωσης και των κρατών μελών, λαμβανομένων δεόντως υπόψη των επεξηγήσεων που καταρτίστηκαν υπό την εποπτεία του Προεδρείου της Συνέλευσης που συνέταξε τον Χάρτη και αναπροσαρμόστηκαν υπ'ευθύνη του Προεδρείου της Ευρωπαϊκής Συνέλευσης.

Η απόλαυση των δικαιωμάτων αυτών συνεπάγεται ευθύνες και καθήκοντα έναντι τόσο των τρίτων όσο και της ανθρώπινης κοινότητας και των μελλοντικών γενεών.

Κατά συνέπεια, η Ένωση αναγνωρίζει τα δικαιώματα, τις ελευθερίες και τις αρχές που ορίζονται κατωτέρω.

ΤΙΤΛΟΣ Ι**ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ***Άρθρο II-61***Ανθρώπινη αξιοπρέπεια**

Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια είναι απαραβίαστη. Πρέπει να είναι σεβαστή και να προστατεύεται.

*Άρθρο II-62***Δικαίωμα στη ζωή**

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στη ζωή.
2. Κανείς δεν μπορεί να καταδικαστεί στην ποινή του θανάτου ούτε να εκτελεστεί.

*Άρθρο II-63***Δικαίωμα στην ακεραιότητα του προσώπου**

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στη σωματική και διανοητική του ακεραιότητα.
2. Στο πεδίο της ιατρικής και της βιολογίας, πρέπει να τηρούνται ιδίως τα εξής:
 - α) η ελεύθερη και εν επιγνώσει συναίνεση του ενδιαφερομένου, σύμφωνα με τις λεπτομερέστερες διατάξεις που ορίζονται από τον νόμο,
 - β) η απαγόρευση των ευγονικών πρακτικών, ιδίως όσων αποσκοπούν στην επιλογή των προσώπων,
 - γ) η απαγόρευση της μετατροπής του ανθρωπίνου σώματος και των μερών του σε πηγή κέρδους,
 - δ) η απαγόρευση της αναπαραγωγικής κλωνοποίησης των ανθρωπίνων όντων.

*Άρθρο II-64***Απαγόρευση των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης**

Κανείς δεν μπορεί να υποβληθεί σε βασανιστήρια ούτε σε απάνθρωπες ή εξευτελιστικές ποινές ή μεταχείριση.

*Άρθρο II-65***Απαγόρευση της δουλείας και της αναγκαστικής εργασίας**

1. Κανείς δεν μπορεί να κρατηθεί σε δουλεία ούτε σε ειλωτεία.
2. Κανείς δεν μπορεί να υποβληθεί σε αναγκαστική ή υποχρεωτική εργασία.
3. Απαγορεύεται η εμπορία των ανθρωπίνων όντων.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ

*Άρθρο II-66***Δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια**

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια.

*Άρθρο II-67***Σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής**

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και των επικοινωνιών του.

*Άρθρο II-68***Προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα**

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν.
2. Η επεξεργασία αυτών των δεδομένων πρέπει να γίνεται νομίμως, για καθορισμένους σκοπούς και με βάση τη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου ή για άλλους θεμιτούς λόγους που προβλέπονται από τον νόμο. Κάθε πρόσωπο δικαιούται να έχει πρόσβαση στα συλλεγμένα δεδομένα που το αφορούν και να επιτυγχάνει τη διόρθωσή τους.
3. Ο σεβασμός των κανόνων αυτών υπόκειται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής.

*Άρθρο II-69***Δικαίωμα γάμου και δικαίωμα δημιουργίας οικογένειας**

Το δικαίωμα γάμου και το δικαίωμα δημιουργίας οικογένειας διασφαλίζονται σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες που διέπουν την άσκησή τους.

Άρθρο II-70

Ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας. Το δικαίωμα αυτό συνεπάγεται την ελευθερία μεταβολής θρησκευματος ή πεποιθήσεων καθώς και την ελευθερία εκδήλωσης του θρησκευματος ή των πεποιθήσεών του, ατομικά ή συλλογικά, δημοσία ή κατ' ιδίαν, με τη λατρεία, την εκπαίδευση, την άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων και τις τελετές.
2. Το δικαίωμα αντίρρησης συνειδήσεως αναγνωρίζεται σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες που διέπουν την άσκηση του.

Άρθρο II-71

Ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία γνώμης και την ελευθερία λήψης ή μετάδοσης πληροφοριών ή ιδεών, χωρίς την ανάμειξη δημοσίων αρχών και αδιακρίτως συνόρων.
2. Η ελευθερία των μέσων μαζικής ενημέρωσης και η πολυφωνία τους είναι σεβαστές.

Άρθρο II-72

Ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι σε όλα τα επίπεδα, ιδίως στον πολιτικό και τον συνδικαλιστικό τομέα καθώς και στους τομείς που αναφέρονται στον πολίτη, πράγμα που συνεπάγεται το δικαίωμα κάθε προσώπου να ιδρύει με άλλους συνδικαλιστικές ενώσεις και να προσχωρεί σ' αυτές για την υπεράσπιση των συμφερόντων του.
2. Τα πολιτικά κόμματα, στο επίπεδο της Ένωσης, συμβάλλουν στην έκφραση της πολιτικής βούλησης των πολιτών της Ένωσης.

Άρθρο II-73

Ελευθερία της τέχνης και της επιστήμης

Η τέχνη και η επιστημονική έρευνα είναι ελεύθερες. Η ακαδημαϊκή ελευθερία είναι σεβαστή.

Άρθρο II-74

Δικαίωμα εκπαίδευσης

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην εκπαίδευση και στην πρόσβαση στην επαγγελματική και συνεχή κατάρτιση.
2. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ευχέρεια δωρεάν παρακολούθησης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.
3. Η ελευθερία ίδρυσης εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με σεβασμό των δημοκρατικών αρχών καθώς και το δικαίωμα των γονέων να εξασφαλίζουν την εκπαίδευση και τη μόρφωση των τέκνων τους σύμφωνα με τις

θησκευτικές, φιλοσοφικές και παιδαγωγικές πεποιθήσεις τους, γίνονται σεβαστά σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες που διέπουν την άσκηση τους.

Άρθρο II-75

Ελευθερία του επαγγέλματος και δικαίωμα προς εργασία

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να εργάζεται και να ασκεί το επάγγελμα, το οποίο επιλέγει ή αποδέχεται ελεύθερα.
2. Κάθε πολίτης της Ένωσης είναι ελεύθερος να αναζητά απασχόληση, να εργάζεται, να εγκαθίσταται ή να παρέχει υπηρεσίες σε κάθε κράτος μέλος.
3. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών που έχουν άδεια να εργάζονται στο έδαφος των κρατών μελών δικαιούνται συνθηκών εργασίας αντίστοιχων με εκείνες που απολαύουν οι πολίτες της Ένωσης.

Άρθρο II-76

Επιχειρηματική ελευθερία

Η επιχειρηματική ελευθερία αναγνωρίζεται σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.

Άρθρο II-77

Δικαίωμα ιδιοκτησίας

1. Κάθε πρόσωπο δικαιούται να είναι κύριος των νομίμως κτηθέντων αγαθών του, να τα χρησιμοποιεί, να τα διαθέτει και να τα κληροδοτεί. Κανείς δεν μπορεί να στερείται την ιδιοκτησία του, παρά μόνον για λόγους δημόσιας ωφέλειας, στις περιπτώσεις και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στον νόμο και έναντι δίκαιης και έγκαιρης αποζημίωσης για την απώλειά της. Η χρήση των αγαθών μπορεί να υπόκειται σε περιορισμούς από τον νόμο, εφόσον αυτό είναι αναγκαίο προς το γενικό συμφέρον.
2. Η διανοητική ιδιοκτησία προστατεύεται.

Άρθρο II-78

Δικαίωμα ασύλου

Το δικαίωμα ασύλου διασφαλίζεται τηρουμένων των κανόνων της Σύμβασης της Γενεύης της 28ης Ιουλίου 1951 και του Πρωτοκόλλου της 31ης Ιανουαρίου 1967 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων και σύμφωνα με το Σύνταγμα.

Άρθρο II-79

Προστασία σε περίπτωση απομάκρυνσης, απέλασης και έκδοσης

1. Απαγορεύονται οι συλλογικές απελάσεις.
2. Κανείς δεν μπορεί να απομακρυνθεί, να απελαθεί ή να εκδοθεί προς κράτος όπου διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου ή να υποβληθεί σε βασανιστήρια ή άλλη απάνθρωπη ή εξευτελιστική ποινή ή μεταχείριση.

ΤΙΤΛΟΣ III

ΙΣΟΤΗΤΑ

Άρθρο II-80

Ισότητα έναντι του νόμου

Όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι έναντι του νόμου.

Άρθρο II-81

Απαγόρευση διακρίσεων

1. Απαγορεύεται κάθε διάκριση ιδίως λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ή κάθε άλλης γνώμης, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, παρουσίας, γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.
2. Εντός του πεδίου εφαρμογής του Συντάγματος και με την επιφύλαξη οποιασδήποτε από τις ειδικές του διατάξεις, απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας.

Άρθρο II-82

Πολιτιστική, θρησκευτική και γλωσσική πολυμορφία

Η Ένωση σέβεται την πολιτιστική, θρησκευτική και γλωσσική πολυμορφία.

Άρθρο II-83

Ισότητα γυναικών και ανδρών

Η ισότητα γυναικών και ανδρών πρέπει να εξασφαλίζεται σε όλους τους τομείς, μεταξύ άλλων στην απασχόληση, την εργασία και τις αποδοχές.

Η αρχή της ισότητας δεν αποκλείει τη διατήρηση ή τη θέσπιση μέτρων που προβλέπουν ειδικά πλεονεκτήματα υπέρ του υποεκπροσωπούμενου φύλου.

Άρθρο II-84

Δικαιώματα του παιδιού

1. Τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην προστασία και τη φροντίδα που απαιτούνται για την καλή διαβίωση τους. Τα παιδιά μπορούν να εκφράζουν ελεύθερα τη γνώμη τους. Η γνώμη τους σχετικά με ζητήματα που τα αφορούν λαμβάνεται υπόψη σε συνάρτηση με την ηλικία και την ωριμότητα τους.
2. Σε όλες τις πράξεις που αφορούν τα παιδιά, είτε επιχειρούνται από δημόσιες αρχές είτε από ιδιωτικούς οργανισμούς, πρωταρχική σημασία πρέπει να δίνεται στο υπέρτατο συμφέρον του παιδιού.

3. Κάθε παιδί έχει δικαίωμα να διατηρεί τακτικές προσωπικές σχέσεις και απ' ευθείας επαφές με τους δύο γονείς του, εκτός εάν τούτο είναι αντίθετο προς το συμφέρον του.

Άρθρο II-85

Δικαιώματα των ηλικιωμένων

Η Ένωση αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα των ηλικιωμένων προσώπων να διάγουν αξιοπρεπή και ανεξάρτητη ζωή και να συμμετέχουν στον κοινωνικό και πολιτιστικό βίο.

Άρθρο II-86

Ένταξη των ατόμων με αναπηρίες

Η Ένωση αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρίες να επωφελούνται μέτρων που θα τους εξασφαλίζουν την αυτονομία, την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή στον κοινοτικό βίο.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

Άρθρο II-87

Δικαίωμα των εργαζομένων στην ενημέρωση και τη διαβούλευση στο πλαίσιο της επιχείρησης

Εξασφαλίζεται στους εργαζομένους ή τους εκπροσώπους τους, στα ενδεδειγμένα επίπεδα, εγκαίρως ενημέρωση και διαβούλευση, στις περιπτώσεις και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από το δίκαιο της Ένωσης και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.

Άρθρο II-88

Δικαίωμα διαπραγμάτευσης και συλλογικών δράσεων

Οι εργαζόμενοι και οι εργοδότες, ή οι αντίστοιχες οργανώσεις τους, έχουν, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές, δικαίωμα να διαπραγματεύονται και να συνάπτουν συλλογικές συμβάσεις στα ενδεδειγμένα επίπεδα καθώς και να προσφεύγουν, σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων, σε συλλογικές δράσεις για την υπεράσπιση των συμφερόντων τους, συμπεριλαμβανομένης της απεργίας.

Άρθρο II-89

Δικαίωμα πρόσβασης στις υπηρεσίες ευρέσεως εργασίας

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα πρόσβασης σε δωρεάν υπηρεσίες ευρέσεως εργασίας.

Άρθρο II-90

Προστασία σε περίπτωση αδικαιολόγητης απόλυσης

Κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα προστασίας έναντι κάθε αδικαιολόγητης απόλυσης, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.

Άρθρο II-91

Δίκαιες και πρόσφορες συνθήκες εργασίας

1. Κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα σε υγιεινές, ασφαλείς και αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας.
2. Κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα σε ένα όριο μέγιστης διάρκειας εργασίας, σε ημερήσιες και εβδομαδιαίες περιόδους ανάπαυσης καθώς και σε ετήσια περίοδο αμειβόμενων διακοπών.

Άρθρο II-92

Απαγόρευση της εργασίας των παιδιών και προστασία των νέων στην εργασία

Η εργασία των παιδιών απαγορεύεται. Η ελάχιστη ηλικία για την ανάληψη εργασίας δεν μπορεί να είναι μικρότερη από την ηλικία κατά την οποία λήγει η υποχρεωτική σχολική φοίτηση, υπό την επιφύλαξη ευνοϊκότερων κανόνων για τους νέους και εξαιρέσει περιορισμένων παρεκκλίσεων.

Οι νέοι που εργάζονται πρέπει να απολαύουν συνθηκών εργασίας προσαρμοσμένων στην ηλικία τους και να προστατεύονται από την οικονομική εκμετάλλευση ή από οποιαδήποτε εργασία που θα μπορούσε να βλάψει την ασφάλειά τους, την υγεία τους, τη σωματική, πνευματική, ηθική ή κοινωνική ανάπτυξή τους ή να θέσει σε κίνδυνο την εκπαίδευσή τους.

Άρθρο II-93

Οικογενειακή ζωή και επαγγελματική ζωή

1. Η οικογένεια απολαύει νομικής, οικονομικής και κοινωνικής προστασίας.
2. Κάθε πρόσωπο, προκειμένου να μπορεί να συνδυάζει την οικογενειακή με την επαγγελματική ζωή του, έχει δικαίωμα προστασίας από την απόλυση για λόγους που συνδέονται με τη μητρότητα καθώς και δικαίωμα αμειβόμενης άδειας μητρότητας και γονικής άδειας μετά τη γέννηση ή την υιοθεσία παιδιού.

Άρθρο II-94

Κοινωνική ασφάλεια και κοινωνική αρωγή

1. Η Ένωση αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα πρόσβασης στις παροχές κοινωνικής ασφάλειας και στις κοινωνικές υπηρεσίες που εξασφαλίζουν προστασία σε περιπτώσεις όπως η μητρότητα, η ασθένεια, το εργατικό ατύχημα, η εξάρτηση ή το γήρας καθώς και σε περίπτωση απώλειας της απασχόλησης, σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στο δίκαιο της Ένωσης και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.

2. Κάθε πρόσωπο που διαμένει και διακινείται νομίμως στο εσωτερικό της Ένωσης έχει δικαίωμα στις παροχές κοινωνικής ασφάλειας και στα κοινωνικά πλεονεκτήματα, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.

3. Η Ένωση, προκειμένου να καταπολεμηθεί ο κοινωνικός αποκλεισμός και η φτώχεια, αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα κοινωνικής αρωγής και στεγαστικής βοήθειας προς εξασφάλιση αξιοπρεπούς διαβίωσης σε όλους όσους δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους, σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στο δίκαιο της Ένωσης και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.

Άρθρο II-95

Προστασία της υγείας

Κάθε πρόσωπο δικαιούται να έχει πρόσβαση στην πρόληψη σε θέματα υγείας και να απολαύει ιατρικής περίθαλψης, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές. Κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή όλων των πολιτικών και δράσεων της Ένωσης εξασφαλίζεται υψηλού επιπέδου προστασία της υγείας του ανθρώπου.

Άρθρο II-96

Πρόσβαση στις υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος

Η Ένωση αναγνωρίζει και σέβεται την πρόσβαση στις υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος, όπως αυτό προβλέπεται στις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές, σύμφωνα με το Σύνταγμα, προκειμένου να προαχθεί η κοινωνική και εδαφική συνοχή της Ένωσης.

Άρθρο II-97

Προστασία του περιβάλλοντος

Το υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος και η βελτίωση της ποιότητάς του πρέπει να ενσωματώνονται στις πολιτικές της Ένωσης και να διασφαλίζονται σύμφωνα με την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης.

Άρθρο II-98

Προστασία του καταναλωτή

Οι πολιτικές της Ένωσης διασφαλίζουν υψηλό επίπεδο προστασίας του καταναλωτή.

ΤΙΤΛΟΣ V

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Άρθρο II-99

Δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

1. Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο κράτος μέλος κατοικίας του, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους.
2. Τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εκλέγονται με άμεση και καθολική, ελεύθερη και μυστική ψηφοφορία.

Άρθρο II-100

Δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές

Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές στο κράτος μέλος κατοικίας του, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους.

Άρθρο II-101

Δικαίωμα χρηστής διοίκησης

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην αμερόληπτη, δίκαιη και εντός ευλόγου προθεσμίας εξέταση των υποθέσεων του από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης.
2. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει ιδίως:
 - α) το δικαίωμα κάθε προσώπου σε προηγούμενη ακρόαση προτού ληφθεί ατομικό μέτρο εις βάρος του,
 - β) το δικαίωμα κάθε προσώπου να έχει πρόσβαση στον φάκελό του, τηρουμένων των νομίμων συμφερόντων της εμπιστευτικότητας και του επαγγελματικού και επιχειρηματικού απορρήτου,
 - γ) την υποχρέωση της διοίκησης να αιτιολογεί τις αποφάσεις της.
3. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην αποκατάσταση εκ μέρους της Ένωσης της ζημίας που του προξένησαν τα θεσμικά όργανα ή οι υπάλληλοι της κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, σύμφωνα με τις γενικές αρχές που είναι κοινές στα δίκαια των κρατών μελών.
4. Κάθε πρόσωπο μπορεί να απευθύνεται στα θεσμικά όργανα της Ένωσης σε μία από τις γλώσσες του Συντάγματος και πρέπει να λαμβάνει απάντηση στην ίδια γλώσσα.

Άρθρο II-102

Δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα

Κάθε πολίτης της Ένωσης καθώς και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την καταστατική έδρα του σε ένα κράτος μέλος έχει δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης, ανεξαρτήτως υποθέματος.

Άρθρο II-103

Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής

Κάθε πολίτης της Ένωσης καθώς και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την καταστατική έδρα του σε κράτος μέλος, έχει δικαίωμα να προσφεύγει στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή, σχετικά με περιπτώσεις κακοδιοίκησης στο πλαίσιο της δράσης των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης, με εξαίρεση το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την άσκηση των δικαιοδοτικών καθηκόντων του.

Άρθρο II-104

Δικαίωμα αναφοράς

Κάθε πολίτης της Ένωσης καθώς και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την καταστατική έδρα του σε κράτος μέλος, έχει δικαίωμα αναφοράς προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Άρθρο II-105

Ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής

1. Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει δικαίωμα να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών.
2. Η ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής μπορεί να χορηγείται, σύμφωνα με το Σύνταγμα, στους υπηκόους των τρίτων χωρών που διαμένουν νομίμως στο έδαφος κράτους μέλους.

Άρθρο II-106

Διπλωματική και προξενική προστασία

Κάθε πολίτης της Ένωσης απολαύει, στο έδαφος τρίτων χωρών στις οποίες δεν αντιπροσωπεύεται το κράτος μέλος του οποίου είναι υπήκοος, της διπλωματικής και προξενικής προστασίας κάθε κράτους μέλους, υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν και έναντι των υπηκόων του κράτους αυτού.

ΤΙΤΛΟΣ VI

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Άρθρο II-107

Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου

Κάθε πρόσωπο του οποίου παραβιάστηκαν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης, έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, τηρουμένων των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο παρόν άρθρο.

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να δικαστεί η υπόθεση του δίκαια, δημόσια και εντός εύλογης προθεσμίας, από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο, που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως. Κάθε πρόσωπο έχει τη δυνατότητα να συμβουλευέται δικηγόρο και να του αναθέτει την υπεράσπιση και εκπροσώπηση του.

Σε όσους δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους, παρέχεται ευεργέτημα πενίας, εφόσον το ευεργέτημα αυτό είναι αναγκαίο για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη.

Άρθρο II-108

Τεκμήριο αθωότητας και δικαιώματα της υπεράσπισης

1. Κάθε κατηγορούμενος τεκμαίρεται ότι είναι αθώος μέχρι αποδείξεως της ενοχής του σύμφωνα με τον νόμο.
2. Διασφαλίζεται ο σεβασμός των δικαιωμάτων της υπεράσπισης σε κάθε κατηγορούμενο.

Άρθρο II-109

Αρχές της νομιμότητας και της αναλογικότητας αξιοποιώνων πράξεων και ποινών

1. Κανείς δεν μπορεί να καταδικαστεί για πράξη ή παράλειψη, η οποία δεν αποτελούσε, κατά τη στιγμή της τέλεσής της, αδίκημα κατά το εθνικό ή το διεθνές δίκαιο. Επίσης, δεν επιβάλλεται ποινή βαρύτερη από εκείνη η οποία επιβαλλόταν κατά τη στιγμή της τέλεσης του αδικήματος. Εάν, μετά την τέλεση του αδικήματος, προβλεφθεί με νόμο ελαφρύτερη ποινή, επιβάλλεται αυτή η ποινή.
2. Το παρόν άρθρο δεν επηρεάζει τη δίκη και την τιμωρία ατόμου ενόχου για πράξη ή παράλειψη η οποία, κατά τη στιγμή της τέλεσης της, ήταν εγκληματική σύμφωνα με τις γενικές αρχές που αναγνωρίζονται από όλα τα έθνη.
3. Η αυστηρότητα της ποινής δεν πρέπει να είναι δυσανάλογη προς το αδίκημα.

Άρθρο II-110

Δικαίωμα του προσώπου να μη δικάζεται ή να μην τιμωρείται ποινικά δύο φορές για την ίδια αξιόποινη πράξη

Κανείς δεν δώκεται ούτε τιμωρείται ποινικά για αδίκημα για το οποίο έχει ήδη αθωωθεί ή καταδικαστεί στο εσωτερικό της Ένωσης με οριστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου σύμφωνα με τον νόμο.

ΤΙΤΛΟΣ VII

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΧΑΡΤΗ

Άρθρο II-111

Πεδίο εφαρμογής

1. Οι διατάξεις του παρόντος Χάρτη απευθύνονται στα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης, τηρουμένης της αρχής της επικουρικότητας, καθώς και στα κράτη μέλη, μόνον όταν εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης. Κατά συνέπεια, οι ανωτέρω σέβονται τα δικαιώματα, τηρούν τις αρχές και προάγουν την εφαρμογή τους, σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους και εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων της Ένωσης, όπως της απονέμονται από τα άλλα μέρη του Συντάγματος.
2. Ο παρών Χάρτης δεν επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης πέραν των αρμοδιοτήτων της Ένωσης και δεν δημιουργεί καμία νέα αρμοδιότητα και κανένα νέο καθήκον για την Ένωση, ούτε τροποποιεί τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα που καθορίζονται στα άλλα μέρη του Συντάγματος.

Άρθρο II-112

Περιεχόμενο και ερμηνεία των δικαιωμάτων και των αρχών

1. Κάθε περιορισμός στην άσκηση των δικαιωμάτων και ελευθεριών που αναγνωρίζονται στον παρόντα Χάρτη πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο και να σέβεται το βασικό περιεχόμενο των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών. Τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, περιορισμοί επιτρέπεται να επιβάλλονται μόνον εφόσον είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε στόχους γενικού ενδιαφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων.
2. Τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται από τον παρόντα Χάρτη και τα οποία αποτελούν αντικείμενο διατάξεων άλλων μερών του Συντάγματος ασκούνται υπό τους όρους και εντός των ορίων που καθορίζονται από τα μέρη αυτά.
3. Κατά τον βαθμό που ο παρών Χάρτης περιλαμβάνει δικαιώματα που αντιστοιχούν σε δικαιώματα τα οποία διασφαλίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η έννοια και η εμβέλειά τους είναι ίδιες με εκείνες που τους αποδίδει η εν λόγω Σύμβαση. Η διάταξη αυτή δεν εμποδίζει το δίκαιο της Ένωσης να παρέχει ευρύτερη προστασία.
4. Κατά τον βαθμό που ο παρών Χάρτης αναγνωρίζει θεμελιώδη δικαιώματα όπως απορρέουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, τα εν λόγω δικαιώματα πρέπει να ερμηνεύονται σύμφωνα με τις παραδόσεις αυτές.
5. Οι διατάξεις του παρόντος Χάρτη που περιέχουν αρχές μπορούν να εφαρμόζονται με νομοθετικές και εκτελεστικές πράξεις των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης και με πράξεις των κρατών μελών όταν εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης, κατά την άσκηση των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους. Η επίκληση των διατάξεων αυτών ενώπιον δικαστηρίου είναι παραδεκτή μόνον για την ερμηνεία των εν λόγω πράξεων και τον έλεγχο της νομιμότητάς τους.

6. Οι εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές πρέπει να λαμβάνονται πλήρως υπόψη όπως καθορίζεται στον παρόντα Χάρτη.
7. Τα δικαστήρια της Ένωσης και των κρατών μελών λαμβάνουν δεόντως υπόψη τους τις επεξηγήσεις οι οποίες έχουν εκπονηθεί με σκοπό την παροχή κατευθύνσεων για την ερμηνεία του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

Άρθρο II-113

Επίπεδο προστασίας

Καμία διάταξη του παρόντος Χάρτη δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως περιορίζουσα ή θίγουσα τα δικαιώματα του ανθρώπου και τις θεμελιώδεις ελευθερίες που αναγνωρίζονται στα αντίστοιχα πεδία εφαρμογής από το δίκαιο της Ένωσης, το διεθνές δίκαιο καθώς και από τις διεθνείς συμβάσεις, στις οποίες είναι μέρη η Ένωση, ή όλα τα κράτη μέλη, και ιδίως από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, καθώς και από τα Συντάγματα των κρατών μελών.

Άρθρο II-114

Απαγόρευση της κατάχρησης δικαιώματος

Καμία από τις διατάξεις του παρόντος Χάρτη δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως συνεπαγόμενη δικαίωμα επίδοσης σε δραστηριότητα ή εκτέλεσης πράξης που αποσκοπούν στην κατάλυση των δικαιωμάτων ή ελευθεριών που αναγνωρίζονται στον παρόντα Χάρτη ή σε περιορισμούς των δικαιωμάτων και ελευθεριών ευρύτερους από τους προβλεπόμενους σε αυτόν.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ**ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ****ΤΙΤΛΟΣ Ι****ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ***Άρθρο ΙΙΙ-115*

Η Ένωση μεριμνά για τη συνοχή μεταξύ των διάφορων πολιτικών και δράσεων του παρόντος Μέρους, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των στόχων της και σύμφωνα με την αρχή της δοτής αρμοδιότητας.

Άρθρο ΙΙΙ-116

Σε όλες τις δράσεις του παρόντος Μέρους, η Ένωση επιδιώκει να εξαλειφθούν οι ανισότητες και να προαχθεί η ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών.

Άρθρο ΙΙΙ-117

Κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών και των δράσεων του παρόντος Μέρους, η Ένωση συνεκτιμά τις απαιτήσεις που συνδέονται με την προαγωγή υψηλού επιπέδου απασχόλησης, με τη διασφάλιση της κατάλληλης κοινωνικής προστασίας, με την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού καθώς και με υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης, κατάρτισης και προστασίας της ανθρώπινης υγείας.

Άρθρο ΙΙΙ-118

Κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών και δράσεων του παρόντος Μέρους, η Ένωση επιδιώκει να καταπολεμήσει κάθε διάκριση λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

Άρθρο ΙΙΙ-119

Οι απαιτήσεις της προστασίας του περιβάλλοντος πρέπει να εντάσσονται στον καθορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών και δράσεων του παρόντος Μέρους, ιδίως προκειμένου να προάγεται η βιώσιμη ανάπτυξη.

Άρθρο ΙΙΙ-120

Οι απαιτήσεις της προστασίας του καταναλωτή λαμβάνονται υπόψη κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή των λοιπών πολιτικών και δράσεων της Ένωσης.

Άρθρο ΙΙΙ-121

Κατά τη διαμόρφωση και εφαρμογή της πολιτικής της Ένωσης στους τομείς της γεωργίας, της αλιείας, των μεταφορών, της εσωτερικής αγοράς, της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης και του διαστήματος, η

Ένωση και τα κράτη μέλη λαμβάνουν πλήρως υπόψη τους τις απαιτήσεις καλής διαβίωσης των ζώων ως ευαίσθητων όντων, τηρώντας ταυτοχρόνως τις νομοθετικές ή διοικητικές διατάξεις και τα έθιμα των κρατών μελών που αφορούν ιδίως τα θρησκευτικά τυπικά, τις πολιτιστικές παραδόσεις και την κατά τόπους πολιτιστική κληρονομιά.

Άρθρο III-122

Με την επιφύλαξη των άρθρων I-5, III-166, III-167 και III-238, και ενόψει της θέσης που κατέχουν οι υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος ως υπηρεσίες στις οποίες οι πάντες στην Ένωση αποδίδουν αξία, καθώς και λόγω της συμβολής των υπηρεσιών αυτών στην προώθηση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της, η Ένωση και τα κράτη μέλη, εντός των ορίων των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους και εντός του πεδίου εφαρμογής του Συντάγματος, μεριμνούν ώστε οι υπηρεσίες αυτές να λειτουργούν βάσει αρχών και προϋποθέσεων, ιδίως οικονομικών και δημοσιονομικών, οι οποίες επιτρέπουν την εκπλήρωση του σκοπού τους. Ευρωπαϊκός νόμος καθιερώνει τις εν λόγω αρχές και καθορίζει τις εν λόγω προϋποθέσεις, με την επιφύλαξη της αρμοδιότητας των κρατών μελών, τηρουμένου του Συντάγματος, για την παροχή, εκτέλεση και χρηματοδότηση των υπηρεσιών αυτών.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ

Άρθρο III-123

Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο μπορεί να ρυθμίζει την απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας την οποία προβλέπει το άρθρο I-4 παράγραφος 2.

Άρθρο III-124

1. Με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων του Συντάγματος και εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που το Σύνταγμα απονέμει στην Ένωση, ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο του Συμβουλίου μπορεί να θεσπίζει τα μέτρα που είναι αναγκαία για την καταπολέμηση κάθε διάκρισης λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα αφού λάβει την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο μπορεί να θεσπίζει τις βασικές αρχές των μέτρων ενθάρρυνσης της Ένωσης και να καθορίζει τα εν λόγω μέτρα για την υποστήριξη των δράσεων που αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη προκειμένου να συμβάλουν στην υλοποίηση των στόχων της παραγράφου 1, αποκλειομένης της εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων τους.

Άρθρο III-125

1. Εάν, για τη διευκόλυνση της άσκησης του προβλεπόμενου στο άρθρο I-10 παράγραφος 2 στοιχείο α) δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας και ελεύθερης διαμονής κάθε πολίτη της Ένωσης, απαιτείται δράση της Ένωσης και εφόσον το Σύνταγμα δεν έχει προβλέψει εξουσίες προς τούτο, ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο μπορεί να θεσπίζει μέτρα για τον σκοπό αυτό.

2. Για τους ίδιους σκοπούς με τους σκοπούς της παραγράφου 1, και εκτός εάν το Σύνταγμα έχει προβλέψει σχετικές εξουσίες δράσης, ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο του Συμβουλίου μπορεί να θεσπίζει μέτρα σχετικά με τα διαβατήρια, τα δελτία ταυτότητας, τους τίτλους διαμονής ή κάθε άλλο εξομοιούμενο έγγραφο, καθώς και μέτρα σχετικά με την κοινωνική ασφάλεια ή την κοινωνική προστασία. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Άρθρο III-126

Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο του Συμβουλίου καθορίζει τους τρόπους άσκησης του προβλεπόμενου στο άρθρο I-10 παράγραφος 2 στοιχείο β) δικαιώματος του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στις δημοτικές εκλογές και στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, για κάθε πολίτη της Ένωσης στο κράτος μέλος κατοικίας του, χωρίς να είναι υπήκοος του κράτους αυτού. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι διατάξεις αυτές μπορούν να προβλέπουν παρεκκλίσεις όταν αυτό δικαιολογείται λόγω ειδικών προβλημάτων σε κράτος μέλος.

Το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ασκείται με την επιφύλαξη του άρθρου III-330 παράγραφος 1 και των μέτρων που έχουν θεσπιστεί προς εφαρμογή του.

Άρθρο III-127

Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα μέτρα που είναι αναγκαία για να εξασφαλίσουν τη διπλωματική και προξενική προστασία των πολιτών της Ένωσης στις τρίτες χώρες, όπως ορίζει το άρθρο I-10 παράγραφος 2 στοιχείο γ).

Τα κράτη μέλη διεξάγουν τις δέουσες διεθνείς διαπραγματεύσεις για την εξασφάλιση της προστασίας αυτής.

Ευρωπαϊκός νόμος του Συμβουλίου μπορεί να θεσπίζει τα απαραίτητα μέτρα για να διευκολυνθεί η προστασία αυτή. Το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Άρθρο III-128

Οι γλώσσες στις οποίες κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα να απευθύνεται γραπτώς στα θεσμικά και λοιπά όργανα βάσει του άρθρου I-10 παράγραφος 2 στοιχείο δ), και να λαμβάνει απάντηση είναι οι απαριθμούμενες στο άρθρο IV-448, παράγραφος 1. Τα θεσμικά και λοιπά όργανα του άρθρου I-10 παράγραφος 2 στοιχείο δ) είναι τα απαριθμούμενα στο άρθρο I-19 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο, και στα άρθρα I-30, I-31 και I-32, καθώς και ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής.

Άρθρο III-129

Η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή ανά τριετία σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου I-10 και του παρόντος Τίτλου. Στην έκθεση αυτή λαμβάνεται υπόψη η εξέλιξη της Ένωσης.

Βάσει της εν λόγω εκθέσεως, και με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων του Συντάγματος, ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο του Συμβουλίου μπορεί να συμπληρώνει τα δικαιώματα που προβλέπονται στο άρθρο I-10. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα αφού λάβει την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο τίθεται σε ισχύ μόνον αφού εγκριθεί από τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

ΤΙΤΛΟΣ III

ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

ΤΜΗΜΑ 1

ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Άρθρο III-130

1. Η Ένωση θεσπίζει τα μέτρα για την εγκαθίδρυση ή την διασφάλιση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις του Συντάγματος.
2. Η εσωτερική αγορά περιλαμβάνει χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα εντός του οποίου διασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, των υπηρεσιών, των εμπορευμάτων και των κεφαλαίων σύμφωνα με το Σύνταγμα.
3. Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις που καθορίζουν τις κατευθυντήριες γραμμές και τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την εξασφάλιση ισόρροπης προόδου σε όλους τους οικείους τομείς.
4. Κατά τη διατύπωση των προτάσεων της για την υλοποίηση των στόχων των παραγράφων 1 και 2, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη της το μέγεθος των προσπαθειών τις οποίες πρέπει να καταβάλουν, για την εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς, ορισμένες οικονομίες που εμφανίζουν διαφορετικό βαθμό ανάπτυξης και μπορεί να προτείνει κατάλληλα μέτρα.

Εάν τα μέτρα αυτά λάβουν τη μορφή παρεκκλίσεων, πρέπει να έχουν προσωρινό χαρακτήρα και να επιφέρουν την ελάχιστη δυνατή διαταραχή στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Άρθρο III-131

Τα κράτη μέλη συνεννοούνται μεταξύ τους για την από κοινού θέσπιση των μέτρων που είναι αναγκαία για να αποφευχθεί η παρακώλυση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς λόγω μέτρων που κράτος μέλος οδηγήθηκε να θεσπίσει σε περίπτωση σοβαρής εσωτερικής διατάραξης της δημοσίας τάξης, σε περίπτωση πολέμου ή σοβαρής διεθνούς έντασης η οποία συνιστά απειλή πολέμου ή προς εκπλήρωση υποχρεώσεων που έχει αναλάβει με σκοπό τη διατήρηση της ειρήνης και της διεθνούς ασφάλειας.

Άρθρο III-132

Εάν τα μέτρα που θεσπίζονται στις περιπτώσεις των άρθρων III-131 και III-436 έχουν ως αποτέλεσμα τη νόθευση των όρων του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά, η Επιτροπή εξετάζει μαζί με το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος τους όρους υπό τους οποίους τα μέτρα αυτά μπορούν να προσαρμοσθούν στους κανόνες που θεσπίζει το Σύνταγμα.

Κατά παρέκκλιση από τη διαδικασία των άρθρων III-360 και III-361, η Επιτροπή ή κάθε κράτος μέλος μπορεί να προσφύγει απευθείας στο Δικαστήριο, εάν θεωρεί ότι άλλο κράτος μέλος ασκεί καταχρηστικώς τις εξουσίες που προβλέπονται στα άρθρα III-131 και III-436. Το Δικαστήριο αποφασίζει κεκλεισμένων των θυρών.

ΤΜΗΜΑ 2

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Υποτήμια 1

Οι εργαζόμενοι

Άρθρο III-133

1. Οι εργαζόμενοι έχουν το δικαίωμα να κυκλοφορούν ελεύθερα στο εσωτερικό της Ένωσης.
2. Απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγένειας μεταξύ των εργαζομένων των κρατών μελών, όσον αφορά την απασχόληση, την αμοιβή και τις λοιπές συνθήκες εργασίας.
3. Οι εργαζόμενοι έχουν το δικαίωμα, με την επιφύλαξη των περιορισμών που δικαιολογούνται για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας και δημόσιας υγείας:
 - α) να αποδέχονται κάθε πραγματική προσφορά εργασίας,
 - β) να διακινούνται ελεύθερα για τον σκοπό αυτό στο έδαφος των κρατών μελών,
 - γ) να διαμένουν σε ένα από τα κράτη μέλη με σκοπό την άσκηση εργασίας σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που διέπουν την απασχόληση των υπηκόων του συγκεκριμένου κράτους μέλους,
 - δ) να παραμένουν στην επικράτεια κράτους μέλους μετά την άσκηση εργασίας σε αυτό, υπό τους όρους που προβλέπονται σε ευρωπαϊκούς κανονισμούς που εκδίδει η Επιτροπή.
4. Το παρόν άρθρο δεν έχει εφαρμογή ως προς τις θέσεις εργασίας στη δημόσια διοίκηση.

Άρθρο III-134

Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα μέτρα που είναι αναγκαία για την επίτευξη της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, όπως ορίζεται στο άρθρο III-133. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Ο εν λόγω νόμος ή νόμος-πλαίσιο αποσκοπεί ιδίως:

- α) να εξασφαλίσει στενή συνεργασία μεταξύ των εθνικών υπηρεσιών εργασίας,

- β) να καταργήσει τις διοικητικές διαδικασίες και πρακτικές, όπως και τις προθεσμίες που προβλέπονται για την πρόσληψη σε διαθέσιμη θέση εργασίας, οι οποίες απορρέουν είτε από τις εθνικές νομοθεσίες είτε από προηγούμενες συμφωνίες μεταξύ των κρατών μελών, και η διατήρηση των οποίων θα αποτελούσε εμπόδιο στην ελευθέρωση της διακίνησης των εργαζομένων,
- γ) να καταργήσει όλες τις προθεσμίες και άλλες περιοριστικές διατάξεις που προβλέπονται από τις εθνικές νομοθεσίες ή από προηγούμενες συμφωνίες μεταξύ των κρατών μελών, οι οποίες επιβάλλουν στους εργαζόμενους των άλλων κρατών μελών όρους διαφορετικούς από τους ισχύοντες για τους ημεδαπούς εργαζόμενους, όσον αφορά την ελεύθερη επιλογή εργασίας,
- δ) να δημιουργήσει μηχανισμούς κατάλληλους να φέρουν σε αντιστοιχία την προσφορά και τη ζήτηση εργασίας και να διευκολύνουν την εξισορρόπησή τους κατά τρόπο που να αποτρέπει σοβαρούς κινδύνους για το βιοτικό επίπεδο και το επίπεδο απασχόλησης στις διάφορες περιοχές και στους διάφορους κλάδους.

Άρθρο III-135

Τα κράτη μέλη προωθούν, στο πλαίσιο κοινού προγράμματος, την ανταλλαγή εργαζόμενων νέων.

Άρθρο III-136

1. Στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης, ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα μέτρα που είναι αναγκαία για την επίτευξη της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, ιδίως με την καθιέρωση συστήματος που εξασφαλίζει στους διακινούμενους εργαζόμενους, μισθωτούς και μη μισθωτούς, και στους εξ αυτών έλκοντες δικαιώματα:

- α) τον συνυπολογισμό, για την απόκτηση και τη διατήρηση του δικαιώματος παροχών καθώς και για τον υπολογισμό του ύψους τους, όλων των περιόδων που λαμβάνονται υπόψη από τις διάφορες εθνικές νομοθεσίες,
- β) την καταβολή των παροχών στα πρόσωπα που κατοικούν στο έδαφος των κρατών μελών.

2. Εφόσον μέλος του Συμβουλίου εκτιμά ότι σχέδιο ευρωπαϊκού νόμου ή νόμου-πλαισίου που προβλέπεται στην παράγραφο 1 θα έθιγε θεμελιώδεις πτυχές του συστήματος του κοινωνικής ασφάλισης, ιδίως το πεδίο εφαρμογής, το κόστος ή την οικονομική του δομή, ή θα επηρέαζε τη δημοσιονομική ισορροπία του εν λόγω συστήματος, μπορεί να ζητήσει να επιληφθεί του ζητήματος το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Στην περίπτωση αυτή, η διαδικασία του άρθρου III-396 αναστέλλεται. Αφού συζητήσει το ζήτημα και εντός τεσσάρων μηνών από την αναστολή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο:

- α) αναπέμπει το σχέδιο στο Συμβούλιο, θέτοντας έτσι τέρμα στην αναστολή της προβλεπόμενης στο άρθρο III-396 διαδικασίας, ή
- β) ζητά από την Επιτροπή να υποβάλει νέα πρόταση· στην περίπτωση αυτή, θεωρείται ότι δεν εγκρίνεται η πράξη που είχε προταθεί αρχικά.

Υποτήμα 2

Ελευθερία εγκατάστασης

Άρθρο III-137

Στο πλαίσιο του παρόντος υποτιμήματος, οι περιορισμοί της ελευθερίας εγκατάστασης των υπηκόων κράτους μέλους στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους απαγορεύονται. Η απαγόρευση αυτή εκτείνεται επίσης στους περιορισμούς για την ίδρυση πρακτορείων, υποκαταστημάτων ή θυγατρικών εταιρειών από τους υπηκόους κράτους μέλους που είναι εγκατεστημένοι στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους.

Οι υπήκοοι κράτους μέλους δικαιούνται, εντός της επικρατείας άλλου κράτους μέλους, να αναλαμβάνουν μη μισθωτές δραστηριότητες και να τις ασκούν, καθώς και να προβαίνουν στη σύσταση και διαχείριση επιχειρήσεων, και ιδίως εταιρειών κατά την έννοια του άρθρου III-142 δεύτερο εδάφιο, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται από τη νομοθεσία του κράτους μέλους εγκατάστασης για τους δικούς του υπηκόους, με την επιφύλαξη του τμήματος 4 σχετικά με τα κεφάλαια και τις πληρωμές.

Άρθρο III-138

1. Ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα μέτρα για την επίτευξη της ελευθερίας εγκατάστασης σε συγκεκριμένη δραστηριότητα. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.
2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή ασκούν τα δυνάμει της παραγράφου 1 καθήκοντά τους, ιδίως:
 - α) αποδίδοντας γενικώς προτεραιότητα σε δραστηριότητες στις οποίες η ελευθερία εγκατάστασης έχει ιδιαίτερη σημασία για την ανάπτυξη της παραγωγής και του εμπορίου,
 - β) εξασφαλίζοντας στενή συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων εθνικών διοικητικών υπηρεσιών, για τη διακρίβωση της ιδιαίτερης κατάστασης στους διάφορους τομείς δραστηριότητας στο εσωτερικό της Ένωσης,
 - γ) καταργώντας τις διοικητικές διαδικασίες και πρακτικές που απορρέουν είτε από τις εθνικές νομοθεσίες είτε από προηγούμενες συμφωνίες μεταξύ των κρατών μελών, η διατήρηση των οποίων θα παρεμπόδιζε την ελευθερία εγκατάστασης,
 - δ) μεριμνώντας ώστε οι μισθωτοί εργαζόμενοι κράτους μέλους που απασχολούνται στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους να μπορούν να παραμένουν στην επικράτεια του κράτους αυτού για να ασκήσουν μη μισθωτή δραστηριότητα, εφόσον πληρούν τους όρους που θα όφειλαν να πληρούν εάν έφθαναν στο κράτος αυτό τη στιγμή που επιθυμούν να αναλάβουν τη σχετική δραστηριότητα,
 - ε) παρέχοντας τη δυνατότητα απόκτησης και εκμετάλλευσης εγγείου ιδιοκτησίας εντός της επικρατείας κράτους μέλους σε υπηκόους άλλου κράτους μέλους, εφόσον δεν θίγονται οι αρχές που καθορίζονται στο άρθρο III-227 παράγραφος 2,
 - στ) αίροντας προοδευτικά τους περιορισμούς της ελευθερίας εγκατάστασης σε κάθε υπό εξέταση κλάδο δραστηριότητας, αφενός μεν ως προς τους όρους σύστασης πρακτορείων, υποκαταστημάτων ή θυγατρικών εταιρειών στην επικράτεια κράτους μέλους, αφετέρου δε ως προς τους όρους συμμετοχής του προσωπικού της κύριας εγκατάστασης στα όργανα διαχείρισης ή εποπτείας τους,

- ζ) συντονίζοντας, κατά το αναγκαίο μέτρο και με τον σκοπό να τις καταστήσουν ισοδύναμες, τις εγγυήσεις που απαιτείται να παρέχουν, εντός των κρατών μελών, οι εταιρείες κατά την έννοια του άρθρου III-142 δεύτερο εδάφιο, για την προστασία των συμφερόντων των εταίρων και των τρίτων,
- η) εξασφαλίζοντας ότι οι όροι εγκατάστασης δεν νοθεύονται με τη χορήγηση ενισχύσεων από τα κράτη μέλη.

Άρθρο III-139

Το παρόν υποτιμήμα δεν έχει εφαρμογή, όσον αφορά το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, στις δραστηριότητες που συνδέονται στο κράτος αυτό, έστω και περιστασιακά, με την άσκηση δημοσίας εξουσίας.

Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο μπορεί να εξαιρεί ορισμένες δραστηριότητες από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος υποτιμήματος.

Άρθρο III-140

1. Το παρόν υποτιμήμα και τα μέτρα που θεσπίζονται βάσει αυτού δεν θίγουν τη δυνατότητα εφαρμογής των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που προβλέπουν ειδικό καθεστώς για τους αλλοδαπούς υπηκόους και δικαιολογούνται από λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφαλείας και δημόσιας υγείας.

2. Ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο συντονίζει τις εθνικές διατάξεις της παραγράφου 1.

Άρθρο III-141

1. Ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο διευκολύνει την ανάληψη και την άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων. Αποσκοπεί:

- α) στην αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων,
- β) στον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που αφορούν την ανάληψη και την άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων.

2. Ως προς τα ιατρικά, παραϊατρικά και φαρμακευτικά επαγγέλματα, η προοδευτική άρση των περιορισμών προϋποθέτει τον συντονισμό των όρων άσκησης των εν λόγω επαγγελμάτων στα διάφορα κράτη μέλη.

Άρθρο III-142

Οι εταιρείες που έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία κράτους μέλους και οι οποίες έχουν την καταστατική τους έδρα, την κεντρική τους διοίκηση ή την κύρια εγκατάστασή τους στο εσωτερικό της Ένωσης εξομοιώνονται, για την εφαρμογή του παρόντος υποτιμήματος, προς τα φυσικά πρόσωπα που είναι υπήκοοι των κρατών μελών.

Ως «εταιρείες» νοούνται οι εταιρείες αστικού ή εμπορικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των συνεταιρισμών και των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, εκτός των μη κερδοσκοπικών.

Άρθρο III-143

Με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων του Συντάγματος, τα κράτη μέλη επιφυλάσσουν εθνική μεταχείριση στους υπηκόους των λοιπών κρατών μελών, όσον αφορά τη συμμετοχή τους στο κεφάλαιο εταιρειών κατά την έννοια του άρθρου III-142 δεύτερο εδάφιο.

Υποτήμα 3

Ελευθερία παροχής υπηρεσιών

Άρθρο III-144

Στο πλαίσιο του παρόντος υποτιμήματος, οι περιορισμοί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών στο εσωτερικό της Ένωσης απαγορεύονται όσον αφορά τους υπηκόους των κρατών μελών που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος άλλο από το κράτος μέλος του αποδέκτη της παροχής.

Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο μπορεί να επεκτείνει το ευεργέτημα του παρόντος υποτιμήματος και στους παρέχοντες υπηρεσίες που είναι υπήκοοι τρίτου κράτους και είναι εγκατεστημένοι στο εσωτερικό της Ένωσης.

Άρθρο III-145

Για τους σκοπούς του Συντάγματος, ως υπηρεσίες νοούνται οι παροχές που κατά κανόνα προσφέρονται έναντι αμοιβής, εφόσον δεν διέπονται από τις διατάξεις τις σχετικές με την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, των εμπορευμάτων και των κεφαλαίων.

Οι υπηρεσίες περιλαμβάνουν ιδίως:

- α) βιομηχανικές δραστηριότητες,
- β) εμπορικές δραστηριότητες,
- γ) βιοτεχνικές δραστηριότητες,
- δ) δραστηριότητες των ελεύθερων επαγγελμάτων.

Με την επιφύλαξη του υποτιμήματος 2 που αφορά την ελευθερία εγκατάστασης, ο παρέχων υπηρεσία μπορεί, για την εκτέλεση της παροχής του, να ασκήσει προσωρινά τη δραστηριότητά του στο κράτος μέλος όπου παρέχεται η υπηρεσία υπό τους ίδιους όρους με τους ισχύοντες για τους υπηκόους του εν λόγω κράτους.

Άρθρο III-146

1. Η ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών στον τομέα των μεταφορών διέπεται από το Κεφάλαιο III τμήμα 7 που αφορά τις μεταφορές.
2. Η ελευθέρωση των τραπεζικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών που συνδέονται με κινήσεις κεφαλαίων πραγματοποιείται σε αρμονία με την ελευθέρωση της κυκλοφορίας των κεφαλαίων.

Άρθρο III-147

1. Ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα μέτρα για την ελευθέρωση συγκεκριμένης υπηρεσίας. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.
2. Ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο που προβλέπεται στην παράγραφο 1 αφορά γενικώς κατά προτεραιότητα τις υπηρεσίες που επηρεάζουν κατά τρόπο άμεσο τα έξοδα παραγωγής ή τις υπηρεσίες η ελευθέρωση των οποίων συμβάλλει στη διευκόλυνση των εμπορικών συναλλαγών.

Άρθρο III-148

Τα κράτη μέλη επιδιώκουν την ελευθέρωση των υπηρεσιών πέραν του απαιτούμενου βάσει του ευρωπαϊκού νόμου-πλαίσιο που εκδίδεται κατ' εφαρμογή του άρθρου III-147 παράγραφος 1, εάν η γενική οικονομική τους κατάσταση και η κατάσταση του σχετικού τομέα τους το επιτρέπουν.

Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή απευθύνει συστάσεις προς τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη.

Άρθρο III-149

Ενόσω οι περιορισμοί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών δεν αίρονται, τα κράτη μέλη τους εφαρμόζουν σε όλους τους παρέχοντες υπηρεσίες κατά την έννοια του άρθρου III-144 πρώτο εδάφιο, χωρίς διακρίσεις λόγω ιθαγενείας ή τόπου διαμονής.

Άρθρο III-150

Τα άρθρα III-139 έως III-142 εφαρμόζονται επί των θεμάτων που διέπονται από το παρόν υποτίμημα.

ΤΜΗΜΑ 3

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

Υποτίμημα 1

Τελωνειακή ένωση

Άρθρο III-151

1. Η Ένωση περιλαμβάνει τελωνειακή ένωση που εκτείνεται στο σύνολο των εμπορευματικών συναλλαγών και συνεπάγεται την απαγόρευση των εισαγωγικών και εξαγωγικών δασμών και όλων των φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και την υιοθέτηση κοινού δασμολογίου στις σχέσεις τους με τις τρίτες χώρες.
2. Η παράγραφος 4 και το υποτίμημα 3 σχετικά με την απαγόρευση των ποσοτικών περιορισμών εφαρμόζονται στα προϊόντα προελεύσεως κρατών μελών, καθώς και στα προϊόντα προελεύσεως τρίτων χωρών που ευρίσκονται σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός των κρατών μελών.

3. Θεωρούνται ότι ευρίσκονται σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός κράτους μέλους τα προϊόντα προελεύσεως τρίτων χωρών για τα οποία έχουν τηρηθεί οι διατυπώσεις εισαγωγής και έχουν εισπραχθεί στο εν λόγω κράτος μέλος οι απαιτούμενοι δασμοί και οι φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος και για τα οποία δεν έχουν επιστραφεί ολικώς ή μερικώς οι εν λόγω δασμοί και επιβαρύνσεις.

4. Οι εισαγωγικοί και εξαγωγικοί δασμοί και οι φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος απαγορεύονται μεταξύ των κρατών μελών. Η απαγόρευση αυτή ισχύει και για τους δασμούς ταμειευτικού χαρακτήρα.

5. Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις που καθορίζουν τους δασμούς του κοινού δασμολογίου.

6. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων που της ανατίθενται βάσει του παρόντος άρθρου, η Επιτροπή καθοδηγείται:

- α) από την ανάγκη προαγωγής των εμπορικών συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών και των τρίτων χωρών,
- β) από την εξέλιξη των συνθηκών ανταγωνισμού στο εσωτερικό της Ένωσης, κατά το μέτρο που η εξέλιξη αυτή θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων,
- γ) από τις ανάγκες εφοδιασμού της Ένωσης σε πρώτες ύλες και ημικατεργασμένα προϊόντα, μεριμνώντας συγχρόνως να μη νοθεύονται μεταξύ των κρατών μελών οι όροι ανταγωνισμού ως προς τα τελικά προϊόντα,
- δ) από την ανάγκη να αποφεύγονται σοβαρές διαταραχές της οικονομικής ζωής των κρατών μελών και να εξασφαλίζονται η ορθολογική ανάπτυξη της παραγωγής και η αύξηση της κατανάλωσης στο εσωτερικό της Ένωσης.

Υποτήμια 2

Τελωνειακή συνεργασία

Άρθρο III-152

Εντός του πεδίου εφαρμογής του Συντάγματος, ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει μέτρα για την ενίσχυση της τελωνειακής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών καθώς και μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής.

Υποτήμια 3

Απαγόρευση των ποσοτικών περιορισμών

Άρθρο III-153

Οι ποσοτικοί περιορισμοί τόσο επί των εισαγωγών όσο και επί των εξαγωγών, καθώς και όλα τα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος, απαγορεύονται μεταξύ των κρατών μελών.

Άρθρο III-154

Το άρθρο III-153 δεν αντιτίθεται στις απαγορεύσεις ή στους περιορισμούς εισαγωγών, εξαγωγών ή διαμετακομίσεων που δικαιολογούνται από λόγους δημόσιας ηθικής, δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφαλείας, προστασίας της υγείας και της ζωής των ανθρώπων και των ζώων, ή διατήρησης των φυτών, προστασίας των εθνικών θησαυρών που έχουν καλλιτεχνική, ιστορική ή αρχαιολογική αξία, ή προστασίας της βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας. Οι απαγορεύσεις και οι περιορισμοί αυτοί δεν δύναται πάντως να αποτελούν μέσο αυθαίρετων διακρίσεων ή συγκεκριμένου περιορισμού του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών.

Άρθρο III-155

1. Τα κράτη μέλη διαρρυθμίζουν τα κρατικά μονοπώλια εμπορικού χαρακτήρα κατά τρόπο που αποκλείει κάθε διάκριση μεταξύ των υπηκόων των κρατών μελών ως προς τους όρους εφοδιασμού και διάθεσης των προϊόντων.

Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται σε κάθε οργανισμό μέσω του οποίου ένα κράτος μέλος, νομικά ή πραγματικά, ελέγχει, διευθύνει ή επηρεάζει αισθητά, άμεσα ή έμμεσα, τις εισαγωγές ή τις εξαγωγές μεταξύ των κρατών μελών. Εφαρμόζεται επίσης και επί των κατά παραχώρηση κρατικών μονοπωλίων.

2. Τα κράτη μέλη δεν λαμβάνουν νέα μέτρα τα οποία είναι αντίθετα προς τις αρχές της παραγράφου 1 ή περιορίζουν την έκταση εφαρμογής των άρθρων των σχετικών με την απαγόρευση των δασμών και των ποσοτικών περιορισμών μεταξύ των κρατών μελών.

3. Στην περίπτωση κρατικού μονοπωλίου εμπορικού χαρακτήρα που συνεπάγεται ρύθμιση η οποία αποσκοπεί να διευκολύνει τη διάθεση ή την αξιοποίηση των γεωργικών προϊόντων, πρέπει να εξασφαλίζονται, κατά την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, ισοδύναμες εγγυήσεις για την απασχόληση και το βιοτικό επίπεδο των ενδιαφερόμενων παραγωγών.

ΤΜΗΜΑ 4

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΜΕΣ

Άρθρο III-156

Στο πλαίσιο του παρόντος τμήματος, απαγορεύονται οι περιορισμοί των κινήσεων κεφαλαίων και των πληρωμών μεταξύ κρατών μελών και μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών.

Άρθρο III-157

1. Το άρθρο III-156 δεν θίγει την εφαρμογή, έναντι τρίτων χωρών, των περιορισμών που ίσχυαν στις 31 Δεκεμβρίου 1993 βάσει του εθνικού δικαίου ή του δικαίου της Ένωσης σχετικά με τις κινήσεις κεφαλαίων από ή προς τρίτες χώρες, εφόσον έχουν ως αντικείμενο τις άμεσες επενδύσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται επενδύσεις σε ακίνητα, την εγκατάσταση, την παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών ή την εισαγωγή τίτλων σε κεφαλαιαγορές. Όσον αφορά τους ισχύοντες περιορισμούς βάσει των εθνικών νομοθεσιών στην Εσθονία και την Ουγγαρία, η εν λόγω ημερομηνία αναφοράς είναι η 31η Δεκεμβρίου 1999.

2. Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα μέτρα σχετικά με τις κινήσεις κεφαλαίων από ή προς τρίτες χώρες που αφορούν τις άμεσες επενδύσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται επενδύσεις σε ακίνητα, την εγκατάσταση, την παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών ή την εισαγωγή τίτλων σε κεφαλαιαγορές.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο επιδιώκουν την επίτευξη του στόχου της ελεύθερης κίνησης κεφαλαίων μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό και με την επιφύλαξη των λοιπών διατάξεων του Συντάγματος.

3. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2, μόνο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο του Συμβουλίου μπορεί να θεσπίσει μέτρα που συνιστούν οπισθοδρόμηση του δικαίου της Ένωσης όσον αφορά την ελευθέρωση των κινήσεων κεφαλαίων από ή προς τρίτες χώρες. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Άρθρο III-158

1. Το άρθρο III-156 δεν θίγει το δικαίωμα των κρατών μελών:

α) να εφαρμόζουν τις οικείες διατάξεις της φορολογικής τους νομοθεσίας οι οποίες διακρίνουν μεταξύ φορολογουμένων που δεν βρίσκονται στην ίδια κατάσταση όσον αφορά την κατοικία τους ή τον τόπο όπου είναι επενδεδυμένα τα κεφάλαιά τους,

β) να θεσπίζουν τα μέτρα που είναι απαραίτητα για την αποφυγή παραβάσεων των εθνικών τους νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων, ιδίως στον τομέα της φορολογίας ή της προληπτικής εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων, να προβλέπουν διαδικασίες δήλωσης των κινήσεων κεφαλαίων για λόγους διοικητικής ή στατιστικής ενημέρωσης, ή να λαμβάνουν μέτρα υπαγορευόμενα από λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας.

2. Οι διατάξεις του παρόντος τμήματος δεν θίγουν τη δυνατότητα εφαρμογής περιορισμών του δικαιώματος εγκατάστασης που συνάδουν με το Σύνταγμα.

3. Τα μέτρα και οι διαδικασίες των παραγράφων 1 και 2 δεν πρέπει να αποτελούν ούτε μέσο αυθαίρετων διακρίσεων ούτε συγκεκριμένο περιορισμό της ελεύθερης διακίνησης κεφαλαίων και πληρωμών όπως ορίζεται στο άρθρο III-156.

4. Ελλείπει ευρωπαϊκού νόμου ή νόμου-πλαίσιο που προβλέπεται στο άρθρο III-157 παράγραφος 3, η Επιτροπή ή, ελλείψει ευρωπαϊκής απόφασης της Επιτροπής εντός τριμήνου από την υποβολή της αίτησης του οικείου κράτους μέλους, το Συμβούλιο μπορεί να εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση με την οποία να ορίζεται ότι τα περιοριστικά φορολογικά μέτρα που θεσπίζει ένα κράτος μέλος έναντι μιας ή περισσότερων τρίτων χωρών θεωρούνται ότι συνάδουν με το Σύνταγμα καθόσον δικαιολογούνται από έναν από τους στόχους της Ένωσης και ότι είναι συμβατά με την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από αίτηση κράτους μέλους.

Άρθρο III-159

Εάν, λόγω εξαιρετικών περιστάσεων, οι κινήσεις κεφαλαίων από ή προς τρίτες χώρες προκαλούν ή απειλούν να προκαλέσουν σοβαρές δυσχέρειες στη λειτουργία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, μπορεί να εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις που εισάγουν μέτρα διασφάλισης έναντι τρίτων χωρών για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τους έξι

μήνες, εφόσον τα μέτρα αυτά είναι απολύτως αναγκαία. Το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Άρθρο III-160

Εφόσον αυτό απαιτείται προς επίτευξη των στόχων του άρθρου III-257, ως προς την πρόληψη της τρομοκρατίας και των συναφών δραστηριοτήτων, καθώς και την καταπολέμησή τους, ευρωπαϊκός νόμος ορίζει πλαίσιο διοικητικών μέτρων για τις κινήσεις κεφαλαίων και πληρωμών, όπως η δέσμευση κεφαλαίων, χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ή οικονομικών πόρων που ανήκουν ή βρίσκονται στην κατοχή φυσικού ή νομικού προσώπου, ομάδας ή μη κρατικής οντότητας.

Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις για την εφαρμογή του ευρωπαϊκού νόμου που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο.

Οι πράξεις που προβλέπονται στο παρόν άρθρο περιέχουν τις αναγκαίες διατάξεις περί νομικών εγγυήσεων.

ΤΜΗΜΑ 5

ΚΑΝΟΝΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Υποτήμια 1

Κανόνες εφαρμοστέοι επί των επιχειρήσεων

Άρθρο III-161

1. Είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά και απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που δύναται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της εσωτερικής αγοράς, ιδίως δε όσες συνίστανται:

- α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων όρων συναλλαγής,
- β) στον περιορισμό ή τον έλεγχο της παραγωγής, της διάθεσης των προϊόντων, της τεχνολογικής ανάπτυξης ή των επενδύσεων,
- γ) στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού,
- δ) στην εφαρμογή, έναντι εμπορικώς συναλλασσομένων, άνισων όρων για ισοδύναμες παροχές, με αποτέλεσμα να περιέρχονται αυτοί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό,
- ε) στην εξάρτηση της σύναψης συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσομένων, προσθέτων παροχών οι οποίες, λόγω της φύσης τους ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες, δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών.

2. Οι συμφωνίες ή αποφάσεις που απαγορεύονται βάσει του παρόντος άρθρου είναι αυτοδικαίως άκυρες.

3. Η παράγραφος 1 δύναται, εντούτοις, να κηρυχθεί ανεφάρμοστη:

— σε κάθε συμφωνία ή κατηγορία συμφωνιών μεταξύ επιχειρήσεων,

— σε κάθε απόφαση ή κατηγορία αποφάσεων ενώσεων επιχειρήσεων, και

— σε κάθε εναρμονισμένη πρακτική, ή κατηγορία εναρμονισμένων πρακτικών,

η οποία συμβάλλει στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, εξασφαλίζοντας συγχρόνως στους καταναλωτές δίκαιο τμήμα από το όφελος που προκύπτει, και η οποία:

- α) δεν επιβάλλει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις περιορισμούς οι οποίοι δεν είναι απαραίτητοι για την επίτευξη των στόχων αυτών, και
- β) δεν παρέχει στις επιχειρήσεις αυτές τη δυνατότητα εξαλείψεως του ανταγωνισμού επί σημαντικού τμήματος των σχετικών προϊόντων.

Άρθρο III-162

Είναι ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά και απαγορεύεται, κατά το μέτρο που ενδέχεται να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, η καταχρηστική εκμετάλλευση από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις δεσπόζουσας θέσης εντός της εσωτερικής αγοράς ή σημαντικού τμήματός της.

Η καταχρηστική αυτή εκμετάλλευση δύναται να συνίσταται ιδίως:

- α) στην άμεση ή έμμεση επιβολή μη δίκαιων τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων όρων συναλλαγής,
- β) στον περιορισμό της παραγωγής, της διάθεσης των προϊόντων ή της τεχνολογικής ανάπτυξης επί ζημία των καταναλωτών,
- γ) στην εφαρμογή, έναντι εμπορικώς συναλλασσομένων, άνισων όρων για ισοδύναμες παροχές, με αποτέλεσμα να περιέρχονται αυτοί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό,
- δ) στην εξάρτηση της σύναψης συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσομένων, προσθέτων παροχών οι οποίες, λόγω της φύσης τους ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες, δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών.

Άρθρο III-163

Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς για την εφαρμογή των αρχών που καθιερώνονται με τα άρθρα III-161 και III-162. Αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Οι ως άνω κανονισμοί αποσκοπούν ιδίως:

- α) να εξασφαλίσουν την τήρηση των απαγορεύσεων του άρθρου III-161 παράγραφος 1 και του άρθρου III-162, με την πρόβλεψη προστίμων και χρηματικών ποινών,
- β) να καθορίσουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής του άρθρου III-161 παράγραφος 3, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη εξασφάλισης αποτελεσματικής επίβλεψης αφενός, και, απλούστευσης κατά το δυνατόν του διοικητικού ελέγχου, αφετέρου.
- γ) να προσδιορίσουν, εφόσον είναι ανάγκη, το πεδίο εφαρμογής των άρθρων III-161 και III-162 επί των διαφόρων οικονομικών κλάδων,
- δ) να οριοθετήσουν τα καθήκοντα της Επιτροπής και του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος εδαφίου,
- ε) να καθορίσουν τη σχέση μεταξύ των νομοθεσιών των κρατών μελών αφενός, και του παρόντος υποτιμήματος καθώς και των ευρωπαϊκών κανονισμών που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή του παρόντος άρθρου, αφετέρου.

Άρθρο III-164

Μέχρι την έναρξη ισχύος των ευρωπαϊκών κανονισμών που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή του άρθρου III-163, οι αρχές των κρατών μελών αποφασίζουν σχετικά με το επιτρεπτό των συμφωνιών, αποφάσεων και περιπτώσεων εναρμονισμένης πρακτικής, καθώς και με τη καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης εντός της εσωτερικής αγοράς, σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο και με το άρθρο III-161, ιδίως την παράγραφο του 3, και το άρθρο III-162.

Άρθρο III-165

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου III-164, η Επιτροπή μεριμνά για την εφαρμογή των αρχών που καθιερώνονται με τα άρθρα III-161 και III-162. Εξετάζει, κατόπιν αιτήματος κράτους μέλους ή αυτεπαγγέλτως, συνεργαζόμενη με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών που οφείλουν να της παρέχουν τη συνδρομή τους, τις περιπτώσεις εικαζόμενης παραβίασης των εν λόγω αρχών. Εάν διαπιστώσει την ύπαρξη παραβίασης, προτείνει τα κατάλληλα μέτρα για τον τερματισμό της.

2. Εάν δεν τερματισθούν οι παραβιάσεις που αναφέρει η παράγραφος 1, η Επιτροπή εκδίδει αιτιολογημένη ευρωπαϊκή απόφαση με την οποία βεβαιώνεται η παραβίαση των αρχών. Δύναται να δημοσιεύσει την απόφασή της και να επιτρέψει στα κράτη μέλη να λάβουν τα αναγκαία διορθωτικά μέτρα τους όρους και τις λεπτομέρειες εφαρμογής των οποίων καθορίζει.

3. Η Επιτροπή δύναται να εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς σχετικά με τις κατηγορίες συμφωνιών για τις οποίες το Συμβούλιο έχει εκδώσει ευρωπαϊκό κανονισμό σύμφωνα με το άρθρο III-163 δεύτερο εδάφιο στοιχείο β).

Άρθρο III-166

1. Τα κράτη μέλη δεν θεσπίζουν ούτε διατηρούν μέτρα αντίθετα προς το Σύνταγμα, ιδίως το άρθρο I-4 παράγραφος 2 και τα άρθρα III-161 έως III-169, ως προς τις δημόσιες επιχειρήσεις και τις επιχειρήσεις στις οποίες χορηγούν ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα.

2. Οι επιχειρήσεις που είναι επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος ή που έχουν χαρακτήρα δημοσιονομικού μονοπωλίου υπόκεινται στις διατάξεις του Συντάγματος, ιδίως στους κανόνες ανταγωνισμού, κατά το μέτρο που η εφαρμογή των διατάξεων αυτών δεν εμποδίζει νομικά ή πραγματικά την εκπλήρωση της ιδιαίτερης αποστολής που τους έχει ανατεθεί. Η ανάπτυξη των συναλλαγών δεν πρέπει να επηρεάζεται σε βαθμό που αντίκειται προς το συμφέρον της Ένωσης.

3. Η Επιτροπή μεριμνά για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου και εκδίδει, εφόσον είναι ανάγκη, τους κατάλληλους ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις.

Υποτήμα 2

Ενισχύσεις που χορηγούνται από τα κράτη μέλη

Άρθρο III-167

1. Ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη μέλη ή με κρατικούς πόρους και νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό λόγω ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός εάν το Σύνταγμα ορίζει άλλως.

2. Είναι συμβατές με την εσωτερική αγορά:

α) οι ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα προς μεμονωμένους καταναλωτές, υπό τον όρο ότι χορηγούνται χωρίς διάκριση προελεύσεως των προϊόντων,

β) οι ενισχύσεις για την ανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα,

γ) οι ενισχύσεις προς την οικονομία ορισμένων περιοχών της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, οι οποίες είχαν θιγεί από τη διαίρεση της Γερμανίας, κατά το μέτρο που είναι αναγκαίες για την αντιστάθμιση των οικονομικών μειονεκτημάτων που προκλήθηκαν από τη διαίρεση αυτή. Μετά την παρέλευση πενταετίας από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης, το Συμβούλιο δύναται, μετά από πρόταση της Επιτροπής, να εκδώσει ευρωπαϊκή απόφαση για την κατάργηση του παρόντος σημείου.

3. Δύνανται να θεωρηθούν ως συμβατές με την εσωτερική αγορά:

α) οι ενισχύσεις για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης περιοχών, στις οποίες το βιοτικό επίπεδο είναι ασυνήθιστα χαμηλό ή στις οποίες επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση, καθώς και των περιοχών του άρθρου III-424, λαμβάνοντας υπόψη τη διαρθρωτική, την οικονομική και την κοινωνική τους κατάσταση,

β) οι ενισχύσεις για την προώθηση σημαντικών σχεδίων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος ή για την άρση σοβαρής διατάραξης της οικονομίας κράτους μέλους,

γ) οι ενισχύσεις για την προώθηση της ανάπτυξης ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών σε βαθμό αντίθετο προς το κοινό συμφέρον,

- δ) οι ενισχύσεις για την προώθηση του πολιτισμού και της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους συναλλαγών και ανταγωνισμού στην Ένωση σε βαθμό αντίθετο προς το κοινό συμφέρον,
- ε) άλλες κατηγορίες ενισχύσεων οι οποίες καθορίζονται από ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις που εκδίδονται από το Συμβούλιο μετά από πρόταση της Επιτροπής.

Άρθρο III-168

1. Η Επιτροπή σε συνεργασία με τα κράτη μέλη εξετάζει διαρκώς τα καθεστώτα ενισχύσεων που υφίστανται στα κράτη αυτά. Τους προτείνει τα κατάλληλα μέτρα που απαιτεί η προοδευτική ανάπτυξη και η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

2. Εάν η Επιτροπή διαπιστώσει, αφού τάξει προηγουμένως στους ενδιαφερομένους προθεσμία για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους, ότι ενίσχυση χορηγούμενη από κράτος μέλος ή με κρατικούς πόρους δεν συμβιβάζεται με την εσωτερική αγορά κατά το άρθρο III-167, ή ότι η ενίσχυση αυτή εφαρμόζεται καταχρηστικώς, εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση προκειμένου το εν λόγω κράτος μέλος να την καταργήσει ή να την τροποποιήσει εντός προθεσμίας που η ίδια καθορίζει.

Εάν το εν λόγω κράτος μέλος δεν συμμορφωθεί προς την ευρωπαϊκή απόφαση αυτή εντός της ταχθείσας προθεσμίας, η Επιτροπή ή οποιοδήποτε άλλο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δύναται να προσφύγει απευθείας στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά παρέκκλιση των άρθρων III-360 και III-361.

Κατόπιν αιτήματος κράτους μέλους, το Συμβούλιο μπορεί να εκδίδει ομόφωνα ευρωπαϊκή απόφαση, σύμφωνα με την οποία ενίσχυση που έχει θεσπισθεί ή που πρόκειται να θεσπισθεί από το κράτος αυτό θεωρείται συμβατή με την εσωτερική αγορά, κατά παρέκκλιση του άρθρου III-167 ή από τους προβλεπόμενους στο άρθρο III-169 ευρωπαϊκούς κανονισμούς, εάν εξαιρετικές περιστάσεις δικαιολογούν την απόφαση αυτή. Εάν η Επιτροπή έχει κινήσει, ως προς την ενίσχυση αυτή, τη διαδικασία που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου, το αίτημα του ενδιαφερομένου κράτους μέλους προς το Συμβούλιο έχει ως αποτέλεσμα την αναστολή της σχετικής διαδικασίας μέχρις ότου αποφανθεί το Συμβούλιο.

Ωστόσο, εάν το Συμβούλιο δεν αποφανθεί εντός τριών μηνών από την υποβολή του αιτήματος, αποφασίζει η Επιτροπή.

3. Η Επιτροπή ενημερώνεται εγκαίρως από τα κράτη μέλη περί των σχεδίων που αποσκοπούν στη θέσπιση ή τροποποίηση ενισχύσεων, ώστε να μπορεί να υποβάλει τις παρατηρήσεις της. Εάν κρίνει ότι ένα σχέδιο δεν συμβιβάζεται με την εσωτερική αγορά κατά το άρθρο III-167, κινεί αμέσως τη διαδικασία της παραγράφου 2. Το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δεν επιτρέπεται να εφαρμόσει τα σχεδιαζόμενα μέτρα προτού καταλήξει η Επιτροπή σε τελική απόφαση.

4. Η Επιτροπή μπορεί να εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς σχετικά με τις κατηγορίες κρατικών ενισχύσεων για τις οποίες το Συμβούλιο έχει ορίσει, σύμφωνα με το άρθρο III-169, ότι μπορούν να μην υπόκεινται στη διαδικασία της παραγράφου 3.

Άρθρο III-169

Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, μπορεί να εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς για την εφαρμογή των άρθρων III-167 και III-168 και ιδίως να καθορίζει τους όρους εφαρμογής του άρθρου III-168, παράγραφος 3, και τις κατηγορίες ενισχύσεων που δεν υπόκεινται στη διαδικασία της παραγράφου αυτής. Αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

ΤΜΗΜΑ 6

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο III-170

1. Κανένα κράτος μέλος δεν επιβάλλει άμεσα ή έμμεσα στα προϊόντα άλλων κρατών μελών εσωτερικούς φόρους οποιασδήποτε φύσεως, υψηλότερους από τους φόρους που επιβαρύνουν άμεσα ή έμμεσα τα ομοειδή εθνικά προϊόντα.

Κανένα κράτος μέλος δεν επιβάλλει στα προϊόντα των άλλων κρατών μελών εσωτερικούς φόρους η φύση των οποίων οδηγεί στην έμμεση προστασία άλλων προϊόντων.

2. Για τα προϊόντα που εξάγονται από κράτος μέλος προς την επικράτεια άλλου κράτους μέλους, η επιστροφή εσωτερικών φόρων δεν δύναται να υπερβαίνει τους εσωτερικούς φόρους που τους έχουν επιβληθεί άμεσα ή έμμεσα.

3. Ως προς τους άλλους φόρους, πλην των φόρων κύκλου εργασιών, των ειδικών φόρων κατανάλωσης και των λοιπών έμμεσων φόρων, δεν χορηγούνται απαλλαγές και επιστροφές κατά την εξαγωγή προς τα άλλα κράτη μέλη ούτε θεσπίζονται εξισωτικές εισφορές κατά την εισαγωγή από κράτη μέλη, παρά μόνο εάν τα προβλεπόμενα μέτρα έχουν προηγουμένως εγκριθεί για περιορισμένο διάστημα με ευρωπαϊκή απόφαση του Συμβουλίου, η οποία εκδίδεται μετά από πρόταση της Επιτροπής.

Άρθρο III-171

Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο του Συμβουλίου θεσπίζει τα μέτρα για την εναρμόνιση των νομοθεσιών περί των φόρων κύκλου εργασιών, των ειδικών φόρων κατανάλωσης και των λοιπών έμμεσων φόρων, εφόσον η εναρμόνιση αυτή είναι αναγκαία για να εξασφαλισθεί η εγκαθίδρυση ή η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να αποφευχθούν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

ΤΜΗΜΑ 7

ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο III-172

1. Εκτός εάν ορίζει άλλως το Σύνταγμα, το παρόν άρθρο εφαρμόζεται για την επίτευξη των στόχων του άρθρου III-130. Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο καθορίζει τα μέτρα για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που έχουν ως αντικείμενο την

εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται στις φορολογικές διατάξεις, τις διατάξεις για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και τις διατάξεις για τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των μισθωτών εργαζομένων.

3. Η Επιτροπή, στις προτάσεις που υποβάλλει βάσει της παραγράφου 1 σχετικά με την υγεία, την ασφάλεια, την προστασία του περιβάλλοντος και την προστασία των καταναλωτών, λαμβάνει ως βάση υψηλό επίπεδο προστασίας, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη κάθε νέα εξέλιξη που θεμελιώνεται σε επιστημονικά δεδομένα. Στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο επιδιώκουν επίσης την επίτευξη του στόχου αυτού.

4. Όταν, μετά τη θέσπιση μέτρου εναρμόνισης με ευρωπαϊκό νόμο ή νόμο-πλαίσιο ή με ευρωπαϊκό κανονισμό της Επιτροπής, κράτος μέλος θεωρεί αναγκαίο να διατηρήσει εθνικές διατάξεις που δικαιολογούνται από σοβαρούς λόγους που προβλέπονται στο άρθρο III-154 ή αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος ή του χώρου εργασίας, τις κοινοποιεί στην Επιτροπή, επισημαίνοντας τους λόγους για τη διατήρησή τους.

5. Επίσης, με την επιφύλαξη της παραγράφου 4, εάν, μετά τη θέσπιση μέτρου εναρμόνισης με ευρωπαϊκό νόμο ή νόμο-πλαίσιο ή με ευρωπαϊκό κανονισμό της Επιτροπής, κράτος μέλος θεωρεί αναγκαία τη θέσπιση εθνικών διατάξεων βάσει νέων επιστημονικών στοιχείων σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος ή του χώρου εργασίας, για λόγους οι οποίοι συντρέχουν μόνον στην περίπτωση του και οι οποίοι έχουν ανακύψει μετά τη θέσπιση του μέτρου εναρμόνισης, κοινοποιεί στην Επιτροπή τις μελετώμενες διατάξεις καθώς και την αιτιολόγησή τους.

6. Η Επιτροπή, εντός έξι μηνών από τις κοινοποιήσεις των παραγράφων 4 και 5, εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση με την οποία εγκρίνει ή απορρίπτει τις εν λόγω εθνικές διατάξεις, αφού εξακριβώσει εάν αποτελούν μέσο αυθαίρετων διακρίσεων ή συγκεκαλυμμένο περιορισμό του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών και εάν συνιστούν εμπόδιο στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Εάν η Επιτροπή δεν λάβει απόφαση εντός της προθεσμίας αυτής, οι εθνικές διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 λογίζονται ότι έχουν εγκριθεί.

Εάν η πολυπλοκότητα του αντικειμένου το δικαιολογεί και δεν υπάρχει κίνδυνος για την υγεία του ανθρώπου, η Επιτροπή μπορεί να ειδοποιήσει το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος ότι η προθεσμία της παρούσας παραγράφου παρατείνεται έως ένα εξάμηνο.

7. Οσάκις, σύμφωνα με την παράγραφο 6, επιτρέπεται σε κράτος μέλος να διατηρήσει ή να εισαγάγει εθνικές διατάξεις παρεκκλίνουσες από μέτρο εναρμόνισης, η Επιτροπή εξετάζει πάραυτα εάν είναι σκόπιμο να προτείνει αναπροσαρμογή του εν λόγω μέτρου.

8. Όταν κράτος μέλος επικαλείται συγκεκριμένο πρόβλημα δημόσιας υγείας σε τομέα στον οποίο έχουν ήδη ληφθεί μέτρα εναρμόνισης, το θέτει υπόψη της Επιτροπής η οποία εξετάζει πάραυτα εάν πρέπει να προτείνει κατάλληλα μέτρα.

9. Κατά παρέκκλιση από τη διαδικασία των άρθρων III-360 και III-361, η Επιτροπή και κάθε κράτος μέλος δύνανται να προσφύγουν απ' ευθείας στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εάν εκτιμούν ότι άλλο κράτος μέλος ασκεί καταχρηστικώς τις εξουσίες που προβλέπονται στο παρόν άρθρο.

10. Τα μέτρα εναρμόνισης του παρόντος άρθρου περιλαμβάνουν, στις ενδεδειγμένες περιπτώσεις, ρήτρα διασφάλισης που επιτρέπει στα κράτη μέλη να θεσπίζουν, για έναν ή περισσότερους από τους μη οικονομικούς λόγους του άρθρου III-154, προσωρινά μέτρα υποκείμενα σε διαδικασία ελέγχου από την Ένωση.

Άρθρο III-173

Με την επιφύλαξη του άρθρου III-172, ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο του Συμβουλίου καθορίζει τα μέτρα για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών οι οποίες έχουν άμεση επίπτωση στην εγκαθίδρυση ή τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Άρθρο III-174

Εάν η Επιτροπή διαπιστώσει ότι οι διαφορές μεταξύ των νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών νοθεύουν τους όρους ανταγωνισμού εντός της εσωτερικής αγοράς και προκαλούν στρέβλωση που πρέπει να εξαλειφθεί, διαβουλεύεται με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη.

Εάν οι διαβουλεύσεις αυτές δεν καταλήξουν σε συμφωνία, ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα μέτρα που είναι αναγκαία για την εξάλειψη της εν λόγω στρέβλωσης. Μπορεί επίσης να ληφθεί κάθε άλλο πρόσφορο μέτρο που προβλέπεται από το Σύνταγμα.

Άρθρο III-175

1. Εάν υπάρχει φόβος ότι η θέσπιση ή η τροποποίηση νομοθετικής, κανονιστικής ή διοικητικής διάταξης κράτους μέλους ενδέχεται να προκαλέσει στρέβλωση κατά την έννοια του άρθρου III-174, το κράτος μέλος που θέλει να προβεί στην ενέργεια αυτή συμβουλευτεί την Επιτροπή. Η Επιτροπή, αφού συμβουλευθεί τα κράτη μέλη, απευθύνει στα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη σύσταση σχετικά με τα κατάλληλα μέτρα για την αποφυγή της εν λόγω στρέβλωσης.

2. Εάν το κράτος μέλος που θέλει να θεσπίσει ή να τροποποιήσει τις εσωτερικές του διατάξεις δεν συμμορφώνεται προς τη σύσταση που του απηύθυνε η Επιτροπή, δεν είναι δυνατό να ζητηθεί, σύμφωνα με το άρθρο III-174, από τα άλλα κράτη μέλη να τροποποιήσουν τις εσωτερικές τους διατάξεις για να εξαλειφθεί η στρέβλωση αυτή. Το άρθρο III-174 δεν έχει εφαρμογή εάν το κράτος μέλος που αγνοεί τη σύσταση της Επιτροπής προκαλεί στρέβλωση που θίγει μόνο το ίδιο.

Άρθρο III-176

Στο πλαίσιο της εγκαθίδρυσης και της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα μέτρα σχετικά με τη δημιουργία ευρωπαϊκών τίτλων, για να εξασφαλισθεί ενιαία προστασία των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας στο εσωτερικό της Ένωσης, και με τη δημιουργία κεντρικών καθεστώτων έγκρισης, συντονισμού και ελέγχου στο επίπεδο της Ένωσης.

Ευρωπαϊκός νόμος του Συμβουλίου καθορίζει τα γλωσσικά καθεστώτα των ευρωπαϊκών τίτλων. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Άρθρο III-177

Για τους σκοπούς του άρθρου I-3, η δράση των κρατών μελών και της Ένωσης περιλαμβάνει, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπει το Σύνταγμα, τη θέσπιση οικονομικής πολιτικής η οποία βασίζεται στον στενό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών, την εσωτερική αγορά καθώς και τον καθορισμό κοινών στόχων και ασκείται σύμφωνα με την αρχή της ανοιχτής οικονομίας της αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό.

Παράλληλα, σύμφωνα με τους όρους και τις διαδικασίες που προβλέπει το Σύνταγμα, η δράση αυτή περιλαμβάνει ένα ενιαίο νόμισμα, το ευρώ, καθώς και τον καθορισμό και την άσκηση ενιαίας νομισματικής πολιτικής και ενιαίας συναλλαγματικής πολιτικής, πρωταρχικός στόχος των οποίων είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών και, με την επιφύλαξη του στόχου αυτού, η υποστήριξη των γενικών οικονομικών πολιτικών στην Ένωση, σύμφωνα με την αρχή της ανοιχτής οικονομίας της αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό.

Η δράση αυτή των κρατών μελών και της Ένωσης συνεπάγεται την τήρηση των ακόλουθων κατευθυντήριων αρχών: σταθερές τιμές, υγιή δημόσια οικονομικά, υγιείς νομισματικές συνθήκες και σταθερό ισοζύγιο πληρωμών.

ΤΜΗΜΑ 1

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Άρθρο III-178

Τα κράτη μέλη ασκούν την οικονομική τους πολιτική με σκοπό να συμβάλλουν στην πραγμάτωση των στόχων της Ένωσης, όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο I-3, και στο πλαίσιο των γενικών προσανατολισμών του άρθρου III-179 παράγραφος 2. Τα κράτη μέλη και η Ένωση δρουν σύμφωνα με την αρχή της ανοιχτής οικονομίας της αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, που ευνοεί την αποτελεσματική κατανομή των πόρων, σύμφωνα με τις αρχές του άρθρου III-177.

Άρθρο III-179

1. Τα κράτη μέλη θεωρούν τις οικονομικές τους πολιτικές θέμα κοινού ενδιαφέροντος και τις συντονίζουν στο πλαίσιο του Συμβουλίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου III-178.
2. Το Συμβούλιο, μετά από σύσταση της Επιτροπής, συντάσσει σχέδιο των γενικών προσανατολισμών των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και της Ένωσης και απευθύνει συναφή έκθεσή του στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποφασίζοντας με βάση την έκθεση του Συμβουλίου, συζητά τα συμπεράσματα για τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και της Ένωσης. Με βάση τα συμπεράσματα αυτά, το Συμβούλιο διατυπώνει σύσταση όπου εκτίθενται οι γενικοί αυτοί προσανατολισμοί. Ενημερώνει σχετικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

3. Προκειμένου να εξασφαλισθεί ο στενότερος συντονισμός των οικονομικών πολιτικών και συνεχής σύγκλιση των οικονομικών επιδόσεων των κρατών μελών, το Συμβούλιο, βάσει εκθέσεων που υποβάλλει η Επιτροπή, παρακολουθεί τις οικονομικές εξελίξεις σε κάθε κράτος μέλος και στην Ένωση, καθώς και τη συμμόρφωση των οικονομικών πολιτικών προς τους γενικούς προσανατολισμούς της παραγράφου 2, και προβαίνει τακτικά σε συνολική αξιολόγηση.

Για τους σκοπούς της πολυμερούς αυτής εποπτείας, τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή για τα σημαντικά μέτρα που λαμβάνουν στον τομέα της οικονομικής τους πολιτικής και της διαβιβάζουν όποιες άλλες πληροφορίες κρίνουν αναγκαίες.

4. Όταν στο πλαίσιο της διαδικασίας της παραγράφου 3, διαπιστώνεται ότι η οικονομική πολιτική ενός κράτους μέλους αντιβαίνει προς τους γενικούς προσανατολισμούς της παραγράφου 2 ή ότι ενδέχεται να θέσει σε κίνδυνο την καλή λειτουργία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, η Επιτροπή μπορεί να απευθύνει προειδοποίηση στο εν λόγω κράτος μέλος. Το Συμβούλιο, μετά από σύσταση της Επιτροπής, μπορεί να απευθύνει τις αναγκαίες συστάσεις προς το εν λόγω κράτος μέλος. Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, μπορεί να αποφασίσει να ανακοινώσει δημόσια τις συστάσεις του.

Στο πλαίσιο της παρούσας παραγράφου, το Συμβούλιο αποφασίζει χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η ψήφος του μέλους του Συμβουλίου που εκπροσωπεί το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος.

Ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 55 % των λοιπών μελών του Συμβουλίου, το οποίο αντιπροσωπεύει κράτη μέλη που συγκεντρώνουν ποσοστό τουλάχιστον 65 % του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών.

Η μειοψηφία αρνησικυρίας πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τον ελάχιστο αριθμό των εν λόγω λοιπών μελών του Συμβουλίου που συγκεντρώνουν ποσοστό μεγαλύτερο του 35 % του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών, συν ένα μέλος, ειδάλως θεωρείται ότι επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία.

5. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου και η Επιτροπή διαβιβάζουν έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τα αποτελέσματα της πολυμερούς εποπτείας. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου μπορεί να κληθεί να εμφανισθεί ενώπιον της αρμόδιας επιτροπής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εάν το Συμβούλιο έχει ανακοινώσει δημόσια τις συστάσεις του.

6. Ευρωπαϊκός νόμος μπορεί να θεσπίζει λεπτομερείς κανόνες για τη διαδικασία πολυμερούς εποπτείας των παραγράφων 3 και 4.

Άρθρο III-180

1. Με την επιφύλαξη των άλλων διαδικασιών που προβλέπονται στο Σύνταγμα, το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, μπορεί να εκδώσει ευρωπαϊκή απόφαση, η οποία θεσπίζει κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση της οικονομικής κατάστασης, ιδίως εάν ανακύψουν σοβαρές δυσκολίες στον εφοδιασμό με ορισμένα προϊόντα.

2. Όταν κράτος μέλος αντιμετωπίζει δυσκολίες ή διατρέχει μεγάλο κίνδυνο να αντιμετωπίσει σοβαρές δυσκολίες, οφειλόμενες σε φυσικές καταστροφές ή έκτακτες περιστάσεις που εκφεύγουν από τον έλεγχό του, το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, μπορεί να εκδώσει ευρωπαϊκή απόφαση για τη χορήγηση, υπό ορισμένους όρους, χρηματοδοτικής ενίσχυσης της Ένωσης στο εν λόγω κράτος μέλος. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ενημερώνει σχετικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Άρθρο III-181

1. Απαγορεύονται οι υπεραναλήψεις ή οποιοδήποτε άλλου είδους πιστωτικές διευκολύνσεις από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και από τις κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών, οι οποίες εφεξής αποκαλούνται «εθνικές κεντρικές τράπεζες», προς τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης, κεντρικές κυβερνήσεις, περιφερειακές, τοπικές ή άλλες δημόσιες αρχές, άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή δημόσιες επιχειρήσεις των κρατών μελών. Απαγορεύεται επίσης στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και στις εθνικές κεντρικές τράπεζες να αγοράζουν απευθείας χρεόγραφα από τα προαναφερόμενα όργανα και οργανισμούς.

2. Η παράγραφος 1 δεν ισχύει για τα πιστωτικά ιδρύματα που ανήκουν στο δημόσιο, στα οποία οι εθνικές κεντρικές τράπεζες και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα οφείλουν να επιφυλάσσουν την ίδια μεταχείριση όπως στα ιδιωτικά πιστωτικά ιδρύματα όσον αφορά τη διάθεση χρήματος από τις κεντρικές τράπεζες.

Άρθρο III-182

Απαγορεύεται κάθε μέτρο ή διάταξη που θεσπίζει προνομιακή πρόσβαση των θεσμικών και λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης, των κεντρικών κυβερνήσεων, των περιφερειακών, τοπικών ή άλλων δημόσιων αρχών, των άλλων οργανισμών δημοσίου δικαίου ή των δημόσιων επιχειρήσεων των κρατών μελών στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, εφόσον δεν υπαγορεύεται από λόγους προληπτικής εποπτείας.

Άρθρο III-183

1. Η Ένωση δεν ευθύνεται για τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν οι κεντρικές κυβερνήσεις, οι περιφερειακές, τοπικές ή άλλες δημόσιες αρχές, άλλοι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή δημόσιες επιχειρήσεις των κρατών μελών, ούτε τις αναλαμβάνει, με την επιφύλαξη των αμοιβαίων χρηματοοικονομικών εγγυήσεων για την από κοινού εκτέλεση συγκεκριμένου έργου. Κανένα κράτος μέλος δεν ευθύνεται για τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν οι κεντρικές κυβερνήσεις, οι περιφερειακές, τοπικές ή άλλες δημόσιες αρχές, άλλοι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή δημόσιες επιχειρήσεις άλλου κράτους μέλους, ούτε τις αναλαμβάνει, με την επιφύλαξη των αμοιβαίων χρηματοοικονομικών εγγυήσεων για την από κοινού εκτέλεση συγκεκριμένου έργου.

2. Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, μπορεί να θεσπίζει ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις που προσδιορίζουν τους ορισμούς για την εφαρμογή των απαγορεύσεων των άρθρων III-181 και III-182 και του παρόντος άρθρου. Αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Άρθρο III-184

1. Τα κράτη μέλη αποφεύγουν τα υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα.

2. Η Επιτροπή παρακολουθεί την εξέλιξη της δημοσιονομικής κατάστασης και το ύψος του δημοσίου χρέους στα κράτη μέλη προκειμένου να εντοπίζει τις μεγάλες αποκλίσεις. Ειδικότερα, εξετάζει την τήρηση της δημοσιονομικής πειθαρχίας, με βάση τα εξής δύο κριτήρια:

- a) κατά πόσον ο λόγος του προβλεπόμενου ή υφιστάμενου δημοσιονομικού ελλείμματος προς το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν υπερβαίνει την τιμή αναφοράς, εκτός εάν:
 - i) ο λόγος αυτός σημειώνει ουσιαστική και συνεχή πτώση και έχει φθάσει σε επίπεδο παραπλήσιο της τιμής αναφοράς, ή

- ii) η υπέρβαση της τιμής αναφοράς είναι απλώς έκτακτη και προσωρινή και ο λόγος παραμένει κοντά στην τιμή αναφοράς,
- β) κατά πόσον ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν υπερβαίνει την τιμή αναφοράς, εκτός εάν ο λόγος μειώνεται επαρκώς και πλησιάζει την τιμή αναφοράς με ικανοποιητικό ρυθμό.

Οι τιμές αναφοράς ορίζονται στο Πρωτόκολλο σχετικά με τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος.

3. Εάν ένα κράτος μέλος δεν πληροί τους όρους ενός ή αμφοτέρων των κριτηρίων, η Επιτροπή συντάσσει έκθεση. Η έκθεση της Επιτροπής εξετάζει επίσης κατά πόσον το δημόσιο έλλειμμα υπερβαίνει τις δαπάνες δημοσίων επενδύσεων, λαμβάνει δε υπόψη όλους τους άλλους σχετικούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένης της μεσοπρόθεσμης οικονομικής και δημοσιονομικής κατάστασης του κράτους μέλους.

Η Επιτροπή μπορεί επίσης να συντάσσει έκθεση εφόσον, μολονότι εκπληρώνονται οι όροι των κριτηρίων, θεωρεί ότι υπάρχει σε κράτος μέλος κίνδυνος υπερβολικού ελλείμματος.

4. Η Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή που έχει συσταθεί σύμφωνα με το άρθρο III-192 διατυπώνει γνώμη για την έκθεση της Επιτροπής.

5. Εάν η Επιτροπή κρίνει ότι σε κράτος μέλος υπάρχει ή μπορεί να εμφανισθεί υπερβολικό έλλειμμα, απευθύνει γνώμη στο εν λόγω κράτος μέλος και ενημερώνει σχετικά το Συμβούλιο.

6. Το Συμβούλιο, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής, αφού λάβει υπόψη τυχόν παρατηρήσεις του εν λόγω κράτους μέλους και μετά από συνολική εκτίμηση, αποφασίζει εάν υπάρχει υπερβολικό έλλειμμα. Στην περίπτωση αυτή, εκδίδει, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση και μετά από σύσταση της Επιτροπής, συστάσεις που απευθύνει προς το εν λόγω κράτος μέλος, προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση αυτή εντός δεδομένης προθεσμίας. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 8, οι συστάσεις αυτές δεν ανακοινώνονται δημόσια.

Στο πλαίσιο της παρούσας παραγράφου, το Συμβούλιο αποφασίζει χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η ψήφος του μέλους του Συμβουλίου που εκπροσωπεί το εν λόγω κράτος μέλος.

Ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 55 % των λοιπών μελών του Συμβουλίου, το οποίο αντιπροσωπεύει κράτη μέλη που συγκεντρώνουν ποσοστό τουλάχιστον 65 % του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών.

Η μειοψηφία αρνησικυρίας πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τον ελάχιστο αριθμό των εν λόγω λοιπών μελών του Συμβουλίου που συγκεντρώνουν ποσοστό μεγαλύτερο του 35 % του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών, συν ένα μέλος, ειδάλως θεωρείται ότι επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία.

7. Το Συμβούλιο, μετά από σύσταση της Επιτροπής, εκδίδει τις ευρωπαϊκές αποφάσεις και τις συστάσεις των παραγράφων 8 έως 11.

Αποφασίζει χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η ψήφος του μέλους του Συμβουλίου που εκπροσωπεί το εν λόγω κράτος μέλος.

Ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 55 % των λοιπών μελών του Συμβουλίου, το οποίο αντιπροσωπεύει κράτη μέλη που συγκεντρώνουν ποσοστό τουλάχιστον 65 % του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών.

Η μειοψηφία αρνησικυρίας πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τον ελάχιστο αριθμό των εν λόγω λοιπών μελών του Συμβουλίου που συγκεντρώνουν ποσοστό μεγαλύτερο του 35 % του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών, συν ένα μέλος, ειδάλλως θεωρείται ότι επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία.

8. Εάν το Συμβούλιο εκδώσει ευρωπαϊκή απόφαση με την οποία διαπιστώνεται ότι δεν έχει αναληφθεί αποτελεσματική δράση κατ' εφαρμογή των συστάσεων του εντός της ταχθείσας προθεσμίας μπορεί να ανακοινώσει δημόσια τις συστάσεις του.

9. Εάν κράτος μέλος επιμένει να μην εφαρμόζει τις συστάσεις του Συμβουλίου, το Συμβούλιο μπορεί να εκδώσει ευρωπαϊκή απόφαση με την οποία προειδοποιείται το εν λόγω κράτος μέλος να λάβει, εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, μέτρα για τη μείωση του ελλείμματος την οποία το Συμβούλιο κρίνει αναγκαία για να αντιμετωπιστεί η κατάσταση αυτή.

Στην περίπτωση αυτή, το Συμβούλιο μπορεί να ζητήσει από το εν λόγω κράτος μέλος να υποβάλει εκθέσεις σύμφωνα με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, για να εξετάσει τις προσπάθειες προσαρμογής που καταβάλλει το εν λόγω κράτος μέλος.

10. Ενώσω κράτος μέλος δεν συμμορφώνεται προς ευρωπαϊκή απόφαση που έχει εκδοθεί σύμφωνα με την παράγραφο 9, το Συμβούλιο, μπορεί να αποφασίσει να εφαρμόσει ή, κατά περίπτωση, να εντείνει ένα ή περισσότερα από τα εξής μέτρα:

- α) να απαιτήσει από το εν λόγω κράτος μέλος να δημοσιεύει πρόσθετες πληροφορίες, τις οποίες προσδιορίζει το Συμβούλιο, προτού εκδώσει ομολογίες και χρεόγραφα,
- β) να καλέσει την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων να αναθεωρήσει την πολιτική δανεισμού που ασκεί έναντι του εν λόγω κράτους μέλους,
- γ) να απαιτήσει από το εν λόγω κράτος μέλος να καταθέσει ατόκως στην Ένωση ποσό κατάλληλου ύψους, έως ότου το Συμβούλιο κρίνει ότι διορθώθηκε το υπερβολικό έλλειμμα,
- δ) να επιβάλει πρόστιμα κατάλληλου ύψους.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τα ληφθέντα μέτρα.

11. Το Συμβούλιο καταργεί ορισμένα ή όλα τα μέτρα των παραγράφων 6, 8, 9 και 10, εφόσον κρίνει ότι το υπερβολικό έλλειμμα στο συγκεκριμένο κράτος μέλος έχει διορθωθεί. Εάν το Συμβούλιο έχει προηγουμένως ανακοινώσει δημόσια τις συστάσεις του, μόλις καταργηθεί η ευρωπαϊκή απόφαση της παραγράφου 8, προβαίνει σε δημόσια δήλωση ότι δεν υφίσταται πλέον υπερβολικό έλλειμμα στο εν λόγω κράτος μέλος.

12. Τα δικαιώματα προσφυγής που προβλέπονται στα άρθρα III-360 και III-361 δεν μπορούν να ασκηθούν στο πλαίσιο των παραγράφων 1 έως 6, 8 και 9.

13. Περαιτέρω διατάξεις για την εφαρμογή της διαδικασίας του παρόντος άρθρου προβλέπονται στο Πρωτόκολλο σχετικά με τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος.

Ευρωπαϊκός νόμος του Συμβουλίου θεσπίζει τα κατάλληλα μέτρα για την αντικατάσταση του εν λόγω Πρωτοκόλλου. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Με την επιφύλαξη των λοιπών διατάξεων της παρούσας παραγράφου, το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις που προβλέπουν λεπτομερείς κανόνες και ορισμούς για την εφαρμογή του εν λόγω Πρωτοκόλλου. Αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

ΤΜΗΜΑ 2

ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Άρθρο III-185

1. Πρωταρχικός στόχος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών. Με την επιφύλαξη του στόχου αυτού, το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών στηρίζει τις γενικές οικονομικές πολιτικές στην Ένωση, προκειμένου να συμβάλλει στην πραγμάτωση των στόχων της όπως ορίζονται στο άρθρο I-3. Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών ενεργεί σύμφωνα με την αρχή της ανοιχτής οικονομίας της αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, που ευνοεί την αποτελεσματική κατανομή των πόρων, και σύμφωνα με τις αρχές που εξαγγέλλονται στο άρθρο III-177.

2. Τα βασικά καθήκοντα του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών είναι:

- α) να χαράσσει και να εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική της Ένωσης,
- β) να διενεργεί πράξεις συναλλάγματος σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου III-326,
- γ) να κατέχει και να διαχειρίζεται τα επίσημα συναλλαγματικά διαθέσιμα των κρατών μελών,
- δ) να προωθεί την ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών.

3. Η παράγραφος 2 στοιχείο γ) δεν θίγει την εκ μέρους των κυβερνήσεων των κρατών μελών κατοχή και διαχείριση τρεχόντων ταμειακών υπολοίπων σε συνάλλαγμα.

4. Η γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ζητείται:

- α) για κάθε προτεινόμενη πράξη της Ένωσης που εμπίπτει στους τομείς αρμοδιότητάς της,
- β) από τις εθνικές αρχές, για κάθε σχέδιο νομοθετικής διάταξης που εμπίπτει στους τομείς αρμοδιότητάς της, εντός όμως των ορίων και υπό τις προϋποθέσεις που ορίζει το Συμβούλιο με τη διαδικασία του άρθρου III-187 παράγραφος 4.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μπορεί να υποβάλλει γνώμες στα θεσμικά και λοιπά όργανα και στους οργανισμούς της Ένωσης καθώς και στις εθνικές αρχές για θέματα που εμπίπτουν στο πεδίο των αρμοδιοτήτων της.

5. Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών συμβάλλει στην εκ μέρους των αρμόδιων αρχών ομαλή άσκηση των πολιτικών που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

6. Ευρωπαϊκός νόμος του Συμβουλίου μπορεί να αναθέτει στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ειδικά καθήκοντα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και των λοιπών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, εξαιρουμένων των ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Άρθρο III-186

1. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπει την έκδοση των τραπεζογραμματίων ευρώ στην Ένωση. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να εκδίδουν τα εν λόγω τραπεζογραμμάτια. Τα τραπεζογραμμάτια που εκδίδονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες είναι τα μόνα που αποτελούν νόμιμο χρήμα μέσα στην Ένωση.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να εκδίδουν κέρματα ευρώ, η ποσότητα των οποίων τελεί υπό την έγκριση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, μπορεί να εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς για τη λήψη μέτρων εναρμόνισης της ονομαστικής αξίας και των τεχνικών προδιαγραφών των κερμάτων που πρόκειται να κυκλοφορήσουν, κατά τον βαθμό που είναι απαραίτητο για την ομαλή κυκλοφορία τους στο εσωτερικό της Ένωσης. Το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Άρθρο III-187

1. Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών διοικείται από τα όργανα λήψεως αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, τα οποία είναι το Διοικητικό Συμβούλιο και η Εκτελεστική Επιτροπή.

2. Το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών παρατίθεται στο Πρωτόκολλο για το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

3. Το άρθρο 5 παράγραφοι 1, 2 και 3, τα άρθρα 17 και 18, το άρθρο 19 παράγραφος 1, τα άρθρα 22, 23, 24 και 26, το άρθρο 32 παράγραφοι 2, 3, 4 και 6, το άρθρο 33 παράγραφος 1 στοιχείο α) και το άρθρο 36 του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας μπορούν να τροποποιηθούν με ευρωπαϊκό νόμο:

α) είτε μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα,

β) είτε μετά από σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και διαβούλευση με την Επιτροπή.

4. Το Συμβούλιο εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς και αποφάσεις για τον καθορισμό των μέτρων του άρθρου 4, του άρθρου 5 παράγραφος 4, του άρθρου 19 παράγραφος 2, του άρθρου 20, του άρθρου 28 παράγραφος 1, του άρθρου 29 παράγραφος 2, του άρθρου 30 παράγραφος 4 και του άρθρου 34 παράγραφος 3 του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο:

α) μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, ή

β) μετά από σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και διαβούλευση με την Επιτροπή.

Άρθρο III-188

Κατά την άσκηση των εξουσιών και την εκτέλεση των καθηκόντων και υποχρεώσεων που τους ανατίθενται από το Σύνταγμα και το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες ή οποιοδήποτε μέλος των οργάνων λήψεως αποφάσεων των ιδρυμάτων αυτών δεν επιζητούν ούτε δέχονται υποδείξεις από τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή τους οργανισμούς της Ένωσης, από κυβερνήσεις κρατών μελών ή από άλλο οργανισμό. Τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή οι οργανισμοί της Ένωσης καθώς και οι κυβερνήσεις των κρατών μελών αναλαμβάνουν την υποχρέωση να τηρούν την αρχή αυτή και να μην επιδιώκουν να επηρεάζουν τα μέλη των οργάνων λήψεως αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή των εθνικών κεντρικών τραπεζών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Άρθρο III-189

Κάθε κράτος μέλος εξασφαλίζει ότι η εθνική νομοθεσία του, συμπεριλαμβανομένου του καταστατικού της εθνικής κεντρικής του τράπεζας, συνάδει με το Σύνταγμα και το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Άρθρο III-190

1. Για την εκπλήρωση της αποστολής που έχει ανατεθεί στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα εκδίδει, σύμφωνα με το Σύνταγμα και υπό τους όρους που καθορίζει το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας:

- α) ευρωπαϊκούς κανονισμούς αναγκαίους για την εκτέλεση των καθηκόντων που ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο α), στο άρθρο 19 παράγραφος 1, στο άρθρο 22 ή στο άρθρο 25 παράγραφος 2 του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, καθώς και στις περιπτώσεις που προβλέπονται με τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς και αποφάσεις του άρθρου III-187 παράγραφος 4,
- β) ευρωπαϊκές αποφάσεις αναγκαίες για την εκτέλεση των καθηκόντων που ανατίθενται στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών βάσει του Συντάγματος και του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας,
- γ) συστάσεις και γνώμες.

2. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μπορεί να αποφασίζει να δημοσιεύει τις ευρωπαϊκές της αποφάσεις, τις συστάσεις και τις γνώμες της.

3. Το Συμβούλιο εκδίδει με τη διαδικασία του άρθρου III-187 παράγραφος 4, ευρωπαϊκούς κανονισμούς που καθορίζουν τα όρια και τους όρους υπό τους οποίους η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δύναται να επιβάλλει στις επιχειρήσεις χρηματικές ποινές και πρόστιμα σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τους ευρωπαϊκούς της κανονισμούς ή αποφάσεις.

Άρθρο III-191

Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα μέτρα που είναι αναγκαία για τη χρήση του ευρώ ως ενιαίου νομίσματος. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

ΤΜΗΜΑ 3

ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο III-192

1. Για την προώθηση του συντονισμού της πολιτικής των κρατών μελών κατά τον βαθμό που είναι αναγκαίο για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, συνιστάται Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή.
2. Η Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή έχει ως αποστολή:
 - α) να διατυπώνει γνώμες προς το Συμβούλιο ή την Επιτροπή είτε μετά από αίτησή τους είτε με δική της πρωτοβουλία,
 - β) να παρακολουθεί την οικονομική και δημοσιονομική κατάσταση των κρατών μελών και της Ένωσης και να υποβάλλει τακτικά συναφείς εκθέσεις προς το Συμβούλιο και την Επιτροπή, ιδίως όσον αφορά τις οικονομικές σχέσεις με τις τρίτες χώρες και τους διεθνείς οργανισμούς,
 - γ) με την επιφύλαξη του άρθρου III-344, να συμβάλλει στην προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου του άρθρου III-159, του άρθρου III-179 παράγραφοι 2, 3, 4 και 6, των άρθρων III-180, III-183, III-184, του άρθρου III-185 παράγραφος 6, του άρθρου III-186 παράγραφος 2, του άρθρου III-187 παράγραφοι 3 και 4, των άρθρων III-191, III-196, του άρθρου III-198 παράγραφοι 2 και 3, του άρθρου III-201, του άρθρου III-202 παράγραφοι 2 και 3, και των άρθρων III-322 και III-326 και να εκτελεί τα άλλα συμβουλευτικά και προπαρασκευαστικά καθήκοντα που της αναθέτει το Συμβούλιο,
 - δ) να εξετάζει, τουλάχιστον μία φορά κατ' έτος, την κατάσταση ως προς τις κινήσεις κεφαλαίων και την ελευθερία των πληρωμών, όπως προκύπτουν από την εφαρμογή του Συντάγματος και των πράξεων της Ένωσης. Η εξέταση αυτή καλύπτει όλα τα μέτρα που αφορούν τις κινήσεις κεφαλαίων και τις πληρωμές. Η Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή υποβάλλει έκθεση προς την Επιτροπή και το Συμβούλιο για τα αποτελέσματα της εξέτασης αυτής.

Τα κράτη μέλη, η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα διορίζουν από δύο το πολύ μέλη στην Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή.

3. Το Συμβούλιο εκδίδει, μετά από πρόταση της Επιτροπής, ευρωπαϊκή απόφαση με την οποία καθορίζονται λεπτομερείς διατάξεις σχετικά με τη σύνθεση της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής. Αποφασίζει μετά από διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την εν λόγω απόφαση.

4. Πέραν των καθηκόντων της παραγράφου 2, και εφόσον υπάρχουν κράτη μέλη για τα οποία ισχύει παρέκκλιση κατά την έννοια του άρθρου III-197, η Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή παρακολουθεί τη νομισματική και δημοσιονομική κατάσταση και το γενικό σύστημα πληρωμών των εν λόγω κρατών μελών και υποβάλλει τακτικά συναφή έκθεση προς το Συμβούλιο και την Επιτροπή.

Άρθρο III-193

Για θέματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου III-179 παράγραφος 4, του άρθρου III-184, με εξαίρεση την παράγραφο 13, των άρθρων III-191 και III-196, του άρθρου III-198 παράγραφος 3 και του άρθρου III-326, το Συμβούλιο ή ένα κράτος μέλος μπορεί να ζητήσει από την Επιτροπή να υποβάλει πρόταση ή να διατυπώσει σύσταση, ανάλογα με την περίπτωση. Η Επιτροπή εξετάζει το αίτημα αυτό και υποβάλλει αμελλητί τα συμπεράσματά της στο Συμβούλιο.

ΤΜΗΜΑ 4

ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΜΕ ΝΟΜΙΣΜΑ ΤΟ ΕΥΡΩ

Άρθρο III-194

1. Προκειμένου να συμβάλει στην καλή λειτουργία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης και σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις του Συντάγματος, το Συμβούλιο θεσπίζει, σύμφωνα με την οικεία διαδικασία μεταξύ των προβλεπόμενων στα άρθρα III-179 και III-184, εξαιρουμένης της διαδικασίας του άρθρου III-184 παράγραφος 13, μέτρα για τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ, προκειμένου:

- α) να ενισχυθεί ο συντονισμός και η εποπτεία της δημοσιονομικής τους πειθαρχίας,
- β) να χαράσσονται, ως προς τα εν λόγω κράτη, οι προσανατολισμοί οικονομικής πολιτικής, μεριμνώντας ώστε να είναι συμβατοί με τους καθοριζόμενους για το σύνολο της ένωσης, και να διασφαλίζεται η εποπτεία τους.

2. Για τα μέτρα της παραγράφου 1, δικαίωμα ψήφου έχουν μόνο τα μέλη του Συμβουλίου που εκπροσωπούν κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ.

Ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 55 % των εν λόγω μελών του Συμβουλίου, το οποίο αντιπροσωπεύει κράτη μέλη που συγκεντρώνουν ποσοστό τουλάχιστον 65 % του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών.

Η μειοψηφία αρνησικυρίας πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τον ελάχιστο αριθμό των μελών του Συμβουλίου που συγκεντρώνουν ποσοστό μεγαλύτερο του 35 % του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών, συν ένα μέλος, ειδάλως θεωρείται ότι επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία.

Άρθρο III-195

Οι ειδικές ρυθμίσεις για τις συνόδους των Υπουργών των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ, καθορίζονται στο Πρωτόκολλο για την Ευρωμάδα.

Άρθρο III-196

1. Για να διασφαλιστεί η θέση του ευρώ στο διεθνές νομισματικό σύστημα, το Συμβούλιο εκδίδει, μετά από πρόταση της Επιτροπής, ευρωπαϊκή απόφαση που καθορίζει κοινές θέσεις σχετικά με ζητήματα που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την οικονομική και νομισματική ένωση στο πλαίσιο των αρμόδιων διεθνών οικονομικών οργανισμών και διασκέψεων. Το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

2. Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, μπορεί να εγκρίνει τα μέτρα που ενδείκνυνται για την εξασφάλιση ενιαίας εκπροσώπησης στο πλαίσιο των αρμόδιων διεθνών οικονομικών οργανισμών και διασκέψεων. Το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

3. Για τα μέτρα των παραγράφων 1 και 2, δικαίωμα ψήφου έχουν μόνο τα μέλη του Συμβουλίου που εκπροσωπούν κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ.

Ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 55 % των εν λόγω μελών του Συμβουλίου, το οποίο αντιπροσωπεύει κράτη μέλη που συγκεντρώνουν ποσοστό τουλάχιστον 65 % του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών.

Η μειοψηφία αρνησικυρίας πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τον ελάχιστο αριθμό των μελών του Συμβουλίου που συγκεντρώνουν ποσοστό μεγαλύτερο του 35 % του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών, συν ένα μέλος, ειδάλλως θεωρείται ότι επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία.

ΤΜΗΜΑ 5

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο III-197

1. Τα κράτη μέλη για τα οποία το Συμβούλιο δεν έχει αποφασίσει ότι πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ευρώ, αποκαλούνται εφεξής «κράτη μέλη για τα οποία ισχύει παρέκκλιση».

2. Οι κατωτέρω διατάξεις του Συντάγματος δεν έχουν εφαρμογή για τα κράτη μέλη για τα οποία ισχύει παρέκκλιση:

- α) υιοθέτηση των τμημάτων των γενικών προσανατολισμών των οικονομικών πολιτικών που αφορούν κατά γενικό τρόπο την Ευρωζώνη (άρθρο III-179 παράγραφος 2),
- β) υποχρεωτικά μέτρα διόρθωσης του υπερβολικού ελλείμματος (άρθρο III-184 παράγραφοι 9 και 10),
- γ) στόχοι και καθήκοντα του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (άρθρο III-185 παράγραφοι 1, 2, 3 και 5),
- δ) έκδοση του ευρώ (άρθρο III-186),
- ε) πράξεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (άρθρο III-190),

- στ) μέτρα σχετικά με τη χρήση του ευρώ (άρθρο III-191),
- ζ) νομισματικές συμφωνίες και άλλα μέτρα συναλλαγματικής πολιτικής (άρθρο III-326),
- η) διορισμός των μελών της εκτελεστικής επιτροπής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (άρθρο III-382 παράγραφος 2),
- θ) ευρωπαϊκές αποφάσεις που καθορίζουν κοινές θέσεις σχετικά με ζητήματα που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την οικονομική και νομισματική ένωση στο πλαίσιο των αρμόδιων διεθνών οικονομικών οργανισμών και διασκέψεων (άρθρο III-196 παράγραφος 1),
- ι) μέτρα για την εξασφάλιση ενιαίας εκπροσώπησης στο πλαίσιο των αρμόδιων διεθνών οικονομικών οργανισμών και διασκέψεων (άρθρο III-196 παράγραφος 2).

Κατά συνέπεια, στα άρθρα που αναφέρουν τα στοιχεία α) έως ι), ως «κράτη μέλη» νοούνται τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ.

3. Τα κράτη μέλη για τα οποία ισχύει παρέκκλιση και οι εθνικές κεντρικές τους τράπεζες εξαιρούνται από τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών, σύμφωνα με το κεφάλαιο ΙΧ του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

4. Το δικαίωμα ψήφου των μελών του Συμβουλίου που εκπροσωπούν κράτη μέλη για τα οποία ισχύει παρέκκλιση αναστέλλεται κατά την έγκριση, από το Συμβούλιο, των μέτρων που προβλέπονται στα άρθρα που απαριθμούνται στην παράγραφο 2, καθώς και στις εξής περιπτώσεις:

- α) συστάσεις προς τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ, στο πλαίσιο της πολυμερούς εποπτείας, περιλαμβανομένων και των προγραμμάτων σταθερότητας και των προειδοποιήσεων (άρθρο III-179 παράγραφος 4),
- β) μέτρα που αφορούν τα υπερβολικά ελλείμματα των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ (άρθρο III-184 παράγραφοι 6, 7, 8 και 11).

Ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 55 % των λοιπών μελών του Συμβουλίου, το οποίο αντιπροσωπεύει κράτη μέλη που συγκεντρώνουν ποσοστό τουλάχιστον 65 % του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών.

Η μειοψηφία αρνησικυρίας πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τον ελάχιστο αριθμό των εν λόγω λοιπών μελών του Συμβουλίου που συγκεντρώνουν ποσοστό μεγαλύτερο του 35 % του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών, συν ένα μέλος, ειδάλλως θεωρείται ότι επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία.

Άρθρο III-198

1. Τουλάχιστον ανά διετία, ή μετά από αίτημα κράτους μέλους για το οποίο ισχύει παρέκκλιση, η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα υποβάλλουν έκθεση στο Συμβούλιο σχετικά με την πρόοδο των κρατών μελών για τα οποία ισχύει παρέκκλιση στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους για την επίτευξη της οικονομικής και νομισματικής ένωσης. Οι εκθέσεις αυτές εξετάζουν ιδίως κατά πόσον η εθνική νομοθεσία κάθε κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένου του καταστατικού της εθνικής κεντρικής του τράπεζας, συνάδει με τα άρθρα III-188 και III-189 και με το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Οι εκθέσεις εξετάζουν επίσης κατά πόσον έχει επιτευχθεί υψηλός βαθμός σταθερής σύγκλισης, με γνώμονα την πλήρωση των ακόλουθων κριτηρίων από κάθε κράτος μέλος:

- α) επίτευξη υψηλού βαθμού σταθερότητας τιμών· αυτό καταδεικνύεται από ποσοστό πληθωρισμού του κράτους αυτού που προσεγγίζει το αντίστοιχο ποσοστό των τριών, το πολύ, κρατών μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών,
- β) σταθερότητα των δημόσιων οικονομικών· αυτό καταδεικνύεται από την επίτευξη δημοσιονομικής κατάστασης χωρίς υπερβολικό δημόσιο έλλειμμα, κατά την έννοια του άρθρου III-184 παράγραφος 6,
- γ) τήρηση των κανονικών περιθωρίων διακύμανσης που προβλέπονται από το μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος επί δύο τουλάχιστον έτη, χωρίς υποτίμηση του νομίσματος έναντι του ευρώ,
- δ) διάρκεια της σύγκλισης που επέτυχε το κράτος μέλος για το οποίο ισχύει παρέκκλιση και της συμμετοχής του στον μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών, αντανακλώμενη στα επίπεδα των μακροπρόθεσμων επιτοκίων.

Τα τέσσερα κριτήρια της παρούσας παραγράφου και το χρονικό διάστημα κατά το οποίο πρέπει αυτά να επιτευχθούν αναπτύσσονται περαιτέρω στο Πρωτόκολλο σχετικά με τα κριτήρια σύγκλισης. Στις εκθέσεις της Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας λαμβάνονται επίσης υπόψη τα αποτελέσματα της ενοποίησης των αγορών, η κατάσταση και η εξέλιξη των ισοζυγίων τρεχουσών συναλλαγών και η εξέταση των εξελίξεων του ανά μονάδα κόστους εργασίας και άλλων δεικτών τιμών.

2. Μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και αφού συζητηθεί το θέμα στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση που καθορίζει ποιά από τα κράτη μέλη για τα οποία ισχύει παρέκκλιση πληρούν τις αναγκαίες προϋποθέσεις, βάσει των κριτηρίων της παραγράφου 1 και καταργεί τις παρεκκλίσεις για τα εν λόγω κράτη μέλη.

Το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από σύσταση προερχόμενη από την ειδική πλειοψηφία των μελών του που εκπροσωπούν τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ· τα μέλη αυτά αποφασίζουν εντός προθεσμίας έξι μηνών από την παραλαβή της πρότασης της Επιτροπής από το Συμβούλιο.

Η ειδική πλειοψηφία του δευτέρου εδαφίου ορίζεται ως ποσοστό τουλάχιστον 55 % των μελών του Συμβουλίου, το οποίο αντιπροσωπεύει κράτη μέλη που συγκεντρώνουν ποσοστό τουλάχιστον 65 % του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών. Η μειοψηφία αρνησικυρίας πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τον ελάχιστο αριθμό των μελών του Συμβουλίου που συγκεντρώνουν ποσοστό μεγαλύτερο του 35 % του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών, συν ένα μέλος, ειδάλτως θεωρείται ότι επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία.

3. Εάν αποφασιστεί, σύμφωνα με την προβλεπόμενη στην παράγραφο 2 διαδικασία, να καταργηθεί μία παρέκκλιση, το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις που καθορίζουν αμετάκλητα την ισοτιμία με την οποία το ευρώ αντικαθιστά το νόμισμα του συγκεκριμένου κράτους μέλους και θεσπίζουν τα λοιπά μέτρα που είναι αναγκαία για την εισαγωγή του ευρώ ως ενιαίου νομίσματος στο εν λόγω κράτος μέλος. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μεταξύ των μελών που εκπροσωπούν τα κράτη μέλη με νόμισμα και το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, μετά από διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Άρθρο III-199

1. Εφόσον υπάρχουν κράτη μέλη με παρέκκλιση, και με την επιφύλαξη του άρθρου III-187 παράγραφος 1, το Γενικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας που αναφέρει το άρθρο 45 του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας συγκροτείται ως τρίτο όργανο λήψεως αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

2. Εφόσον υπάρχουν κράτη μέλη για τα οποία ισχύει παρέκκλιση, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, ως προς τα εν λόγω κράτη μέλη:

- α) ενισχύει τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών κεντρικών τραπεζών,
- β) ενισχύει τον συντονισμό των νομισματικών πολιτικών των κρατών μελών, για να εξασφαλίσει τη σταθερότητα των τιμών,
- γ) επιβλέπει τη λειτουργία του μηχανισμού συναλλαγματικών ισοτιμιών,
- δ) διεξάγει διαβουλεύσεις για ζητήματα της αρμοδιότητας των εθνικών κεντρικών τραπεζών που επηρεάζουν τη σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και των χρηματαγορών,
- ε) ασκεί τα παλαιά καθήκοντα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Νομισματικής Συνεργασίας τα οποία είχε αναλάβει προηγουμένως το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα.

Άρθρο III-200

Τα κράτη μέλη για τα οποία ισχύει παρέκκλιση αντιμετωπίζουν τη συναλλαγματική τους πολιτική ως πρόβλημα κοινού ενδιαφέροντος. Προς τούτο, λαμβάνουν υπόψη τους την πείρα που έχει συσσωρευθεί χάρις στη συνεργασία στο πλαίσιο του μηχανισμού συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Άρθρο III-201

1. Σε περίπτωση δυσχερειών ή σοβαρής απειλής δυσχερειών στο ισοζύγιο πληρωμών ενός κράτους μέλους για το οποίο ισχύει παρέκκλιση, οι οποίες οφείλονται είτε σε ολική διατάραξη του ισοζυγίου πληρωμών είτε στο είδος των συναλλαγματικών αποθεμάτων που διαθέτει, και οι οποίες ενδέχεται ιδίως να θέσουν σε κίνδυνο τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ή την υλοποίηση της κοινής εμπορικής πολιτικής, η Επιτροπή εξετάζει αμελλητί την κατάσταση του κράτους αυτού, καθώς και τα μέτρα που αυτό έλαβε ή δύναται να λάβει σύμφωνα με το Σύνταγμα, κάνοντας χρήση όλων των μέσων που διαθέτει. Η Επιτροπή υποδεικνύει μέτρα, τη λήψη των οποίων συνιστά στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος.

Εάν η δράση που ανέλαβε ένα κράτος μέλος για το οποίο ισχύει παρέκκλιση και τα μέτρα που υπέδειξε η Επιτροπή αποδεικνύονται ανεπαρκή για να εξαλείψουν τις δυσχέρειες ή την απειλή δυσχερειών, η Επιτροπή,

μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή, συνιστά στο Συμβούλιο την παροχή αμοιβαίας συνδρομής και τις πρόσφορες μεθοδεύσεις.

Η Επιτροπή ενημερώνει τακτικά το Συμβούλιο για την κατάσταση και την εξέλιξη της.

2. Το Συμβούλιο εκδίδει τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις σχετικά με την παροχή της αμοιβαίας συνδρομής και τον καθορισμό των όρων και των λεπτομερειών της. Η αμοιβαία συνδρομή δύναται ιδίως να συνίσταται:

- α) σε συντονισμένη δράση ενώπιον άλλων διεθνών οργανισμών, στους οποίους τα κράτη μέλη για τα οποία ισχύει παρέκκλιση δύνανται να προσφεύγουν,
- β) σε μέτρα που είναι αναγκαία για την αποφυγή εκτροπών του εμπορίου, όταν το ευρισκόμενο σε δυσχέρεια κράτος μέλος για το οποίο ισχύει παρέκκλιση διατηρεί ή επανεισάγει ποσοτικούς περιορισμούς έναντι τρίτων χωρών,
- γ) σε χορήγηση περιορισμένων πιστώσεων εκ μέρους άλλων κρατών μελών, εφόσον αυτά συμφωνούν.

3. Εάν το Συμβούλιο δεν παράσχει την αμοιβαία συνδρομή που προτείνει η Επιτροπή ή εάν η παρασχεθείσα αμοιβαία συνδρομή και τα ληφθέντα μέτρα είναι ανεπαρκή, η Επιτροπή επιτρέπει στο κράτος μέλος που ευρίσκεται σε δυσχέρεια και για το οποίο ισχύει παρέκκλιση να λάβει μέτρα διασφάλισης, οι όροι και οι λεπτομέρειες των οποίων καθορίζονται από την Επιτροπή.

Το Συμβούλιο μπορεί να ανακαλεί την άδεια αυτή και να τροποποιεί τους όρους και τις λεπτομέρειές της.

Άρθρο III-202

1. Σε περίπτωση αιφνίδιας κρίσης του ισοζυγίου πληρωμών και εάν δεν εκδοθεί αμέσως ευρωπαϊκή απόφαση υπό την έννοια του άρθρου III-201 παράγραφος 2, κράτος μέλος για το οποίο ισχύει παρέκκλιση μπορεί να λάβει, συντηρητικώς, τα αναγκαία μέτρα διασφάλισης. Τα μέτρα αυτά δεν επιτρέπεται να προκαλούν παρά ελάχιστη διαταραχή στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, ούτε επιτρέπεται να υπερβαίνουν τα απολύτως απαραίτητα όρια για την αντιμετώπιση των αιφνίδιων δυσχερειών που ανέκυψαν.

2. Η Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη ενημερώνονται για τα μέτρα διασφάλισης που προβλέπει η παράγραφος 1 το αργότερο κατά την έναρξη ισχύος τους. Η Επιτροπή μπορεί να συστήσει στο Συμβούλιο την αμοιβαία συνδρομή σύμφωνα με το άρθρο III-201.

3. Το Συμβούλιο μπορεί μετά από σύσταση της Επιτροπής και διαβούλευση με την Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή, να εκδώσει ευρωπαϊκή απόφαση που να ορίζει ότι το εν λόγω κράτος μέλος οφείλει να τροποποιήσει, να αναστείλει ή να καταργήσει τα μέτρα διασφάλισης που προβλέπει η παράγραφος 1.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΕ ΑΛΛΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ

ΤΜΗΜΑ 1

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Άρθρο III-203

Η Ένωση και τα κράτη μέλη εργάζονται, σύμφωνα με το παρόν τμήμα, για την ανάπτυξη συντονισμένης στρατηγικής για την απασχόληση, και ιδίως για να προάγουν τη δημιουργία εξειδικευμένου, εκπαιδευμένου και ευπροσάρμοστου εργατικού δυναμικού καθώς και αγοράς εργασίας που να ανταποκρίνεται ταχέως στις εξελίξεις της οικονομίας, προκειμένου να επιτύχουν τους στόχους που ορίζονται στο άρθρο I-3.

Άρθρο III-204

1. Τα κράτη μέλη, μέσω των πολιτικών τους για την απασχόληση, συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του άρθρου III-203 κατά τρόπο συνάδοντα με τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και της Ένωσης που διαμορφώνονται βάσει του άρθρου III-179 παράγραφος 2.

2. Τα κράτη μέλη, έχοντας υπόψη τις εθνικές πρακτικές που άπτονται των αρμοδιοτήτων των κοινωνικών εταίρων, θεωρούν την προώθηση της απασχόλησης ζήτημα κοινού ενδιαφέροντος και συντονίζουν συναφώς τη δράση τους στο πλαίσιο του Συμβουλίου, σύμφωνα με το άρθρο III-206.

Άρθρο III-205

1. Η Ένωση συμβάλλει στην επίτευξη υψηλού επιπέδου απασχόλησης ενθαρρύνοντας την συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, υποστηρίζοντας και, εάν χρειάζεται, συμπληρώνοντας τη δράση τους. Ενεργώντας κατά τον τρόπο αυτόν, σέβεται πλήρως τις αρμοδιότητες των κρατών μελών.

2. Ο στόχος υψηλού επιπέδου απασχόλησης λαμβάνεται υπόψη κατά τη χάραξη και την εφαρμογή των πολιτικών και δράσεων της Ένωσης.

Άρθρο III-206

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξετάζει ετησίως την κατάσταση της απασχόλησης στην Ένωση και εγκρίνει σχετικά συμπεράσματα, βάσει κοινής ετήσιας έκθεσης του Συμβουλίου και της Επιτροπής.

2. Βάσει των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, χαράζει κατ' έτος κατευθυντήριες γραμμές, τις οποίες τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη στις πολιτικές τους για την απασχόληση. Το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Επιτροπή των Περιφερειών, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή Απασχόλησης.

Οι κατευθυντήριες αυτές γραμμές συνάδουν προς τους γενικούς προσανατολισμούς που διαμορφώνονται κατ' εφαρμογήν του άρθρου III-179 παράγραφος 2.

3. Κάθε κράτος μέλος υποβάλλει στο Συμβούλιο και την Επιτροπή ετήσια έκθεση για τις κυριότερες διατάξεις που θεσπίζει για την εφαρμογή της πολιτικής του για την απασχόληση, υπό το πρίσμα των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση της παραγράφου 2.

4. Έκαστο έτος, βάσει των εκθέσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 3 και αφού λάβει τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης, το Συμβούλιο εξετάζει την εφαρμογή των πολιτικών απασχόλησης των κρατών μελών, υπό το πρίσμα των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση. Το Συμβούλιο, μετά από σύσταση της Επιτροπής, δύναται να εκδίδει συστάσεις τις οποίες απευθύνει προς τα κράτη μέλη.

5. Βάσει των πορισμάτων της εξέτασης αυτής, το Συμβούλιο και η Επιτροπή υποβάλλουν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κοινή ετήσια έκθεση σχετικά με την κατάσταση της απασχόλησης στην Ένωση και την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση.

Άρθρο III-207

Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο μπορεί να θεσπίζει δράσεις ενθάρρυνσης για τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών και την υποστήριξη της δράσης τους στον τομέα της απασχόλησης μέσω πρωτοβουλιών οι οποίες αποσκοπούν στην ανάπτυξη της ανταλλαγής πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών, με την παροχή συγκριτικής ανάλυσης και συμβουλών, καθώς και με την προαγωγή καινοτόμων προσεγγίσεων και την αξιολόγηση εμπειριών, ιδίως με τη μορφή πιλοτικών σχεδίων. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή των Περιφερειών και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο δεν περιλαμβάνει εναρμόνιση των νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών.

Άρθρο III-208

Το Συμβούλιο εκδίδει με απλή πλειοψηφία ευρωπαϊκή απόφαση με την οποία δημιουργείται συμβουλευτική Επιτροπή Απασχόλησης για την προώθηση του συντονισμού των πολιτικών των κρατών μελών για την απασχόληση και την αγορά εργασίας. Αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Η Επιτροπή Απασχόλησης έχει ως αποστολή:

- α) να παρακολουθεί την κατάσταση της απασχόλησης και των πολιτικών για την απασχόληση στην Ένωση και στα κράτη μέλη,
- β) με την επιφύλαξη του άρθρου III-344, να διατυπώνει γνώμες προς το Συμβούλιο ή την Επιτροπή, μετά από σχετική αίτησή τους ή εξ ιδίας πρωτοβουλίας, και να συμβάλλει στην προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου που αναφέρει το άρθρο III-206.

Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της, η Επιτροπή Απασχόλησης ζητεί τη γνώμη των κοινωνικών εταίρων.

Κάθε κράτος μέλος και η Επιτροπή διορίζουν από δύο μέλη στην Επιτροπή Απασχόλησης.

ΤΜΗΜΑ 2

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Άρθρο III-209

Η Ένωση και τα κράτη μέλη, έχοντας συνείδηση των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων, όπως τα δικαιώματα που διακηρύσσονται με τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη που υπογράφηκε στο Τορίνο στις 18 Οκτωβρίου 1961 και τον Κοινοτικό Χάρτη των Θεμελιωδών Κοινωνικών Δικαιωμάτων των Εργαζομένων του 1989, έχουν ως στόχο την προώθηση της απασχόλησης, τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας, ώστε να καταστεί δυνατή η εναρμόνιση τους μέσα σε πλαίσια προόδου, την κατάλληλη κοινωνική προστασία, τον κοινωνικό διάλογο, την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων με στόχο υψηλό και διαρκές επίπεδο απασχόλησης και την καταπολέμηση του αποκλεισμού.

Για τον σκοπό αυτόν, η Ένωση και τα κράτη μέλη ενεργούν έχοντας υπόψη την ποικιλία των εθνικών πρακτικών, ιδίως στον τομέα των συμβατικών σχέσεων, καθώς και την ανάγκη να διατηρηθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της Ένωσης.

Η Ένωση και τα κράτη μέλη φρονούν ότι η εξέλιξη αυτή θα προκύψει όχι μόνον από τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, η οποία θα διευκολύνει την εναρμόνιση των κοινωνικών συστημάτων, αλλά και από τις διαδικασίες που θεσπίζει η το Σύνταγμα και από την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων.

Άρθρο III-210

1. Για την επίτευξη των στόχων του άρθρου III-209, η Ένωση υποστηρίζει και συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών στους ακόλουθους τομείς:

- α) βελτίωση ιδίως του περιβάλλοντος εργασίας, με σκοπό την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων,
- β) όροι εργασίας,
- γ) κοινωνική ασφάλιση και κοινωνική προστασία των εργαζομένων,
- δ) προστασία των εργαζομένων σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης εργασίας,
- ε) ενημέρωση και διαβούλευση με τους εργαζομένους,
- στ) εκπροσώπηση και συλλογική υπεράσπιση των συμφερόντων εργαζομένων και εργοδοτών, συμπεριλαμβανομένης της συνδιαχείρισης, με την επιφύλαξη της παραγράφου 6,
- ζ) συνθήκες απασχόλησης των υπηκόων των τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στο έδαφος της Ένωσης,
- η) ένταξη των προσώπων που αποκλείονται από την αγορά εργασίας, με την επιφύλαξη του άρθρου III-283,
- θ) ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών όσον αφορά τις ευκαιρίες στην αγορά εργασίας και τη μεταχείριση κατά την εργασία,
- ι) καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού,

ια) εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, με την επιφύλαξη του στοιχείου γ).

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1:

α) ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο μπορεί να θεσπίζει μέτρα ενθάρρυνσης της συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών, μέσω πρωτοβουλιών που αποσκοπούν να βελτιώσουν τις γνώσεις, να αναπτύξουν την ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών, να προωθήσουν καινοτόμες λύσεις, και να αξιολογήσουν εμπειρίες, αποκλειόμενης της εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών,

β) στους τομείς που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως θ) της παραγράφου 1, ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο μπορεί να θεσπίζει ελάχιστες προδιαγραφές σταδιακής εφαρμογής, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών και των τεχνικών ρυθμίσεων σε κάθε κράτος μέλος. Ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο αποφεύγει να επιβάλλει διοικητικούς, οικονομικούς και νομικούς περιορισμούς που να παρεμποδίζουν τη δημιουργία και την ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Σε κάθε περίπτωση, ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή των Περιφερειών και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

3. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου 2, στους τομείς που προβλέπονται στην παράγραφο 1 στοιχεία γ), δ), στ) και ζ), ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο εκδίδεται από το Συμβούλιο που αποφασίζει ομόφωνα και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Το Συμβούλιο μπορεί, μετά από πρόταση της Επιτροπής, να εκδώσει ευρωπαϊκή απόφαση για την εφαρμογή της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας στην παράγραφο 1 στοιχεία δ), στ) και ζ). Αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

4. Τα κράτη μέλη μπορούν να αναθέτουν στους κοινωνικούς εταίρους, εφόσον αυτοί το ζητήσουν από κοινού, την εφαρμογή των ευρωπαϊκών νόμων-πλαίσιο που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή των παραγράφων 2 και 3, ή, ενδεχομένως, την εφαρμογή των ευρωπαϊκών κανονισμών ή αποφάσεων θεσπίζονται σύμφωνα με το άρθρο III-212.

Στην περίπτωση αυτή, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος μεριμνά ώστε το αργότερο κατά την ημερομηνία κατά την οποία πρέπει να μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο και κατά την ημερομηνία κατά την οποία πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή ευρωπαϊκός κανονισμός ή ευρωπαϊκή απόφαση, οι κοινωνικοί εταίροι να έχουν λάβει τα απαραίτητα μέτρα με συμφωνία μεταξύ τους, ενώ παράλληλα το κράτος μέλος έχει την υποχρέωση να θεσπίζει τις αναγκαίες διατάξεις ώστε να είναι, ανά πάσα στιγμή, σε θέση να εξασφαλίζει τα αποτελέσματα που επιβάλλονται από τον εν λόγω νόμο-πλαίσιο, τον εν λόγω κανονισμό ή την εν λόγω απόφαση.

5. Οι ευρωπαϊκοί νόμοι ή νόμοι-πλαίσιο που θεσπίζονται βάσει του παρόντος άρθρου:

α) δεν θίγουν την αναγνωρισμένη ευχέρεια των κρατών μελών να καθορίζουν τις θεμελιώδεις αρχές του συστήματός τους κοινωνικής ασφάλισης και δεν πρέπει να επηρεάζουν αισθητά την οικονομική του ισορροπία,

β) δεν εμποδίζουν την εκ μέρους των κρατών μελών διατήρηση ή θέσπιση αυστηρότερων προστατευτικών μέτρων συμβατών με το Σύνταγμα.

6. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στις αμοιβές, στο δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι, στο δικαίωμα απεργίας ή στο δικαίωμα ανταπεργίας (λοκ άουτ).

Άρθρο III-211

1. Η Επιτροπή προωθεί τη διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους σε επίπεδο Ένωσης και θεσπίζει όλα τα μέτρα που είναι πρόσφορα για να διευκολύνεται ο διάλογος μεταξύ τους, μεριμνώντας ώστε η υποστήριξή της να παρέχεται ισόρροπα προς τα μέρη.
2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, η Επιτροπή, πριν υποβάλει προτάσεις στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, διαβουλεύεται με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με τον ενδεχόμενο προσανατολισμό μιας δράσης της Ένωσης.
3. Εάν μετά από τη διαβούλευση της παραγράφου 2, η Επιτροπή εκτιμά ότι η συγκεκριμένη δράση της Ένωσης πρέπει να αναληφθεί, διαβουλεύεται με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με το περιεχόμενο της μελετώμενης πρότασης. Οι κοινωνικοί εταίροι διατυπώνουν γνώμη ή, αναλόγως των περιπτώσεων, σύσταση, την οποία διαβιβάζουν στην Επιτροπή.
4. Κατά τις διαβουλεύσεις των παραγράφων 2 και 3, οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να πληροφορήσουν την Επιτροπή ότι επιθυμούν να κινήσουν τη διαδικασία του άρθρου III-212 παράγραφος 1. Η διάρκεια της διαδικασίας αυτής δεν μπορεί να υπερβαίνει τους εννέα μήνες, εκτός εάν οι ενδιαφερόμενοι κοινωνικοί εταίροι και η Επιτροπή αποφασίσουν από κοινού την παράτασή της.

Άρθρο III-212

1. Ο διάλογος μεταξύ κοινωνικών εταίρων σε επίπεδο Ένωσης μπορεί να οδηγεί, εφόσον οι κοινωνικοί εταίροι το επιθυμούν, στη σύναψη συμβατικών σχέσεων, ενδεχομένως και συμφωνιών.
2. Οι συμφωνίες που συνάπτονται σε επίπεδο Ένωσης εφαρμόζονται είτε σύμφωνα με τις διαδικασίες και πρακτικές των ενδιαφερόμενων κοινωνικών εταίρων και κρατών μελών, είτε, στους τομείς που εμπίπτουν στο άρθρο III-210, όταν το ζητούν από κοινού τα υπογράφοντα μέρη, με ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις που εκδίδονται από το Συμβούλιο μετά από πρόταση της Επιτροπής. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενημερώνεται σχετικά.

Εάν η εν λόγω συμφωνία περιέχει μία ή περισσότερες διατάξεις σχετικές με τομέα για τον οποίο απαιτείται ομοφωνία σύμφωνα με το άρθρο III-210 παράγραφος 3, το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα.

Άρθρο III-213

Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του άρθρου III-209 και με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων του Συντάγματος, η Επιτροπή ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και διευκολύνει τον συντονισμό της δράσης τους σε όλους τους τομείς της κοινωνικής πολιτικής που εμπίπτουν στο παρόν τμήμα, ιδίως επί θεμάτων που έχουν σχέση με:

- α) την απασχόληση,
- β) το εργατικό δίκαιο και τους όρους εργασίας,
- γ) την επαγγελματική εκπαίδευση και επιμόρφωση,
- δ) την κοινωνική ασφάλιση,
- ε) την προστασία από επαγγελματικά ατυχήματα και ασθένειες,

στ) την υγιεινή στον χώρο εργασίας,

ζ) το συνδικαλιστικό δικαίωμα και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων.

Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή δρα σε διαρκή συνεννόηση με τα κράτη μέλη, εκπονεί μελέτες, διατυπώνει γνώμες και διοργανώνει διαβουλεύσεις, τόσο για τα προβλήματα που ανακύπτουν σε εθνικό επίπεδο όσο και για τα προβλήματα που ενδιαφέρουν διεθνείς οργανισμούς, και ιδίως αναπτύσσει πρωτοβουλίες με στόχο τον καθορισμό κατευθυντήριων γραμμών και δεικτών, την οργάνωση της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και την προετοιμασία των αναγκαίων στοιχείων για την τακτική παρακολούθηση και αξιολόγηση. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τηρείται πλήρως ενήμερο.

Πριν διατυπώσει τις γνώμες που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, η Επιτροπή διαβουλεύεται με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Άρθρο III-214

1. Κάθε κράτος μέλος εξασφαλίζει την εφαρμογή της αρχής της ίσης αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως «αμοιβή» νοούνται οι συνήθεις βασικοί ή κατώτατοι μισθοί ή αποδοχές και όλα τα άλλα οφέλη που παρέχονται άμεσα ή έμμεσα, σε χρήμα ή σε είδος, από τον εργοδότη στον εργαζόμενο, λόγω της σχέσης εργασίας.

Η ίση αμοιβή, χωρίς διακρίσεις φύλου, συνεπάγεται ότι:

α) η αμοιβή η οποία παρέχεται για όμοια εργασία που αμείβεται κατ' αποκοπήν καθορίζεται με βάση την ίδια μονάδα μέτρησης,

β) η αμοιβή η οποία παρέχεται για εργασία που αμείβεται με βάση τη χρονική διάρκεια είναι η ίδια για όμοια θέση εργασίας.

3. Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα μέτρα με τα οποία εξασφαλίζεται η εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης γυναικών και ανδρών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της ίσης αμοιβής για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

4. Προκειμένου να εξασφαλιστεί εμπράκτως η πλήρης ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών στον επαγγελματικό βίο, η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να θεσπίζουν μέτρα που προβλέπουν ειδικά πλεονεκτήματα, τα οποία διευκολύνουν το λιγότερο εκπροσωπούμενο φύλο να ασκήσει επαγγελματική δραστηριότητα ή προλαμβάνουν ή αντισταθμίζουν τυχόν μειονεκτήματα κατά την επαγγελματική σταδιοδρομία.

Άρθρο III-215

Τα κράτη μέλη καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να διατηρήσουν την υπάρχουσα ισοτιμία των συστημάτων αδειών μετ' αποδοχών.

Άρθρο III-216

Η Επιτροπή καταρτίζει ετησίως έκθεση για την πρόοδο της επίτευξης των στόχων του άρθρου III-209, καθώς και για τη δημογραφική κατάσταση στην Ένωση. Διαβιβάζει την έκθεση αυτή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Άρθρο III-217

Το Συμβούλιο εκδίδει, με απλή πλειοψηφία, ευρωπαϊκή απόφαση με την οποία δημιουργείται συμβουλευτική Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας για την προώθηση της συνεργασίας σε θέματα κοινωνικής προστασίας μεταξύ των κρατών μελών και με την Επιτροπή. Το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Η Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας έχει ως έργο:

- α) να παρακολουθεί την κοινωνική κατάσταση και την εξέλιξη των πολιτικών κοινωνικής προστασίας στα κράτη μέλη και στην Ένωση,
- β) να διευκολύνει τις ανταλλαγές πληροφοριών, εμπειριών και ορθών πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών και με την Επιτροπή,
- γ) με την επιφύλαξη του άρθρου III-344, να καταρτίζει εκθέσεις, να διατυπώνει γνώμες ή να αναλαμβάνει άλλες δραστηριότητες στους τομείς των αρμοδιοτήτων της, είτε κατόπιν αιτήματος του Συμβουλίου ή της Επιτροπής, είτε εξ ιδίας πρωτοβουλίας.

Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της, η Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας πραγματοποιεί τις δέουσες επαφές με τους κοινωνικούς εταίρους.

Κάθε κράτος μέλος και η Επιτροπή διορίζουν από δύο μέλη στην Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας.

Άρθρο III-218

Η ετήσια έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο περιλαμβάνει ειδικό κεφάλαιο για την εξέλιξη της κοινωνικής κατάστασης στην Ένωση.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να καλεί την Επιτροπή να καταρτίζει εκθέσεις επί ειδικών προβλημάτων που αφορούν την κοινωνική κατάσταση.

Άρθρο III-219

1. Για τη βελτίωση των δυνατοτήτων απασχόλησης των εργαζομένων στην εσωτερική αγορά και για τη συμβολή, κατ' αυτόν τον τρόπο, στην ανύψωση του βιοτικού επιπέδου, ιδρύεται Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο το οποίο έχει ως στόχο να προωθεί μέσα στην Ένωση τις δυνατότητες απασχόλησης και τη γεωγραφική και επαγγελματική κινητικότητα των εργαζομένων και να διευκολύνει την προσαρμογή στις μεταλλαγές της βιομηχανίας και στις αλλαγές των συστημάτων παραγωγής, ιδίως μέσω της επαγγελματικής κατάρτισης και του επαγγελματικού αναπροσανατολισμού.

2. Η Επιτροπή διοικεί το Ταμείο. Επικουρείται στο έργο της αυτό από ειδική επιτροπή η οποία προεδρεύεται από μέλος της Επιτροπής και αποτελείται από αντιπροσώπους των κρατών μελών και των συνδικαλιστικών οργανώσεων εργαζομένων και εργοδοτών.

3. Ευρωπαϊκός νόμος θεσπίζει τα μέτρα εφαρμογής σχετικά με το Ταμείο. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή των Περιφερειών και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

ΤΜΗΜΑ 3

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΔΑΦΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

Άρθρο III-220

Η Ένωση, προκειμένου να προαχθεί η αρμονική ανάπτυξη του συνόλου της, αναπτύσσει και συνεχίζει τη δράση της με σκοπό την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής της συνοχής.

Η Ένωση αποσκοπεί, ιδιαίτερα, στη μείωση των διαφορών μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών και στη μείωση της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών, καθώς και των αγροτικών περιοχών.

Μεταξύ των εν λόγω περιοχών, δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στις αγροτικές περιοχές, τις περιοχές που συντελείται βιομηχανική μετάβαση και τις περιοχές που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά προβλήματα, όπως οι υπερβόρειες περιοχές που είναι ιδιαίτερα αραιοκατοικημένες και οι νησιωτικές, διασυνοριακές και ορεινές περιοχές.

Άρθρο III-221

Τα κράτη μέλη ασκούν και συντονίζουν την οικονομική τους πολιτική με σκοπό, μεταξύ άλλων, να επιτύχουν τους στόχους του άρθρου III-220. Η διαμόρφωση και η υλοποίηση των πολιτικών και δράσεων της Ένωσης καθώς και η υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς συνδυάζονται με τους στόχους αυτούς και συμβάλλουν στην επίτευξή τους. Η Ένωση ενισχύει επίσης την επίτευξη των στόχων αυτών με τη δράση της μέσω των διαρθρωτικών ταμείων (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων - Τμήμα Προσανατολισμού, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης), της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των άλλων υπαρχόντων χρηματοδοτικών μέσων.

Η Επιτροπή υποβάλλει ανά τριετία έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή των Περιφερειών και στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην υλοποίηση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής και σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο έχουν συμβάλει τα διάφορα μέσα που προβλέπονται στο παρόν άρθρο. Η έκθεση αυτή συνοδεύεται, ενδεχομένως, από κατάλληλες προτάσεις.

Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο μπορεί να θεσπίζει κάθε ειδικό μέτρο εκτός του πλαισίου των Ταμείων, με την επιφύλαξη των μέτρων που θεσπίζονται στο πλαίσιο των άλλων πολιτικών της Ένωσης. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή των Περιφερειών και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Άρθρο III-222

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης συμβάλλει στη διόρθωση των κυριότερων περιφερειακών ανισοτήτων στην Ένωση, μέσω συμμετοχής στην ανάπτυξη και στη διαρθρωτική προσαρμογή των περιοχών που παρουσιάζουν καθυστέρηση στην ανάπτυξη τους καθώς και στον αναπροσανατολισμό των βιομηχανικών περιοχών που βρίσκονται σε παρακμή.

Άρθρο III-223

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου III-224, ευρωπαϊκός νόμος καθορίζει τα καθήκοντα, τους πρωταρχικούς στόχους και την οργάνωση των διαρθρωτικών ταμείων, γεγονός που μπορεί να συνεπάγεται τη συνένωση των ταμείων, τους γενικούς κανόνες που εφαρμόζονται στα ταμεία καθώς και τις διατάξεις που είναι αναγκαίες προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα τους και ο συντονισμός των ταμείων μεταξύ τους και με τα άλλα υπάρχοντα χρηματοδοτικά μέσα.

Με ευρωπαϊκό νόμο ιδρύεται Ταμείο Συνοχής το οποίο συμβάλλει στη χρηματοδότηση έργων περιβάλλοντος και διευρωπαϊκών δικτύων στον τομέα της υποδομής των μεταφορών.

Σε κάθε περίπτωση, ο ευρωπαϊκός νόμος εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή των Περιφερειών και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

2. Οι πρώτες διατάξεις σχετικά με τα διαρθρωτικά ταμεία και με το Ταμείο Συνοχής οι οποίες θα εκδοθούν μετά τις ισχύουσες κατά την ημερομηνία της υπογραφής της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης θεσπίζονται με ευρωπαϊκό νόμο του Συμβουλίου. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα αφού λάβει την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Άρθρο III-224

Ευρωπαϊκός νόμος θεσπίζει τα μέτρα εφαρμογής σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή των Περιφερειών και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων - Τμήμα «Προσανατολισμού», και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, ισχύουν αντιστοίχως τα άρθρα III-231 και III-219 παράγραφος 3.

ΤΜΗΜΑ 4

ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ

Άρθρο III-225

Η Ένωση καθορίζει και εφαρμόζει κοινή γεωργική και αλιευτική πολιτική.

Ως «γεωργικά προϊόντα» νοούνται τα προϊόντα του εδάφους, της κτηνοτροφίας και της αλιείας, καθώς και τα προϊόντα πρώτης μεταποίησης τα οποία σχετίζονται άμεσα με τα προαναφερόμενα προϊόντα. Οι αναφορές στην κοινή γεωργική πολιτική ή τη γεωργία και η χρήση του όρου «γεωργικός» νοούνται ως συμπεριλαμβανουσες την αλιεία, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του εν λόγω τομέα.

Άρθρο III-226

1. Η εσωτερική αγορά περιλαμβάνει τη γεωργία και το εμπόριο των γεωργικών προϊόντων.
2. εκτός αντιθέτων διατάξεων των άρθρων III-227 έως III-232, οι κανόνες σχετικά με την εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς εφαρμόζονται στα γεωργικά προϊόντα.
3. Τα προϊόντα τα οποία απαριθμούνται στο Παράρτημα I εμπίπτουν στα άρθρα III-227 έως III-232.
4. Η λειτουργία και η ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς για τα γεωργικά προϊόντα πρέπει να συνοδεύονται από κοινή γεωργική πολιτική.

Άρθρο III-227

1. Στόχοι της κοινής γεωργικής πολιτικής είναι:
 - α) να αυξάνει την παραγωγικότητα της γεωργίας αναπτύσσοντας την τεχνική πρόοδο και διασφαλίζοντας την ορθολογική ανάπτυξη της γεωργικής παραγωγής και την άριστη χρησιμοποίηση των συντελεστών παραγωγής, ιδίως του εργατικού δυναμικού,
 - β) να εξασφαλίζει κατά τον τρόπο αυτόν δίκαιο βιοτικό επίπεδο στον αγροτικό πληθυσμό, ιδίως με την αύξηση του ατομικού εισοδήματος των εργαζομένων στη γεωργία,
 - γ) να σταθεροποιεί τις αγορές,
 - δ) να εγγυάται την ασφάλεια εφοδιασμού,
 - ε) να διασφαλίζει λογικές τιμές κατά την προσφορά αγαθών στους καταναλωτές.
2. Κατά την εκπόνηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και των ειδικών μεθόδων που τυχόν συνεπάγεται η εφαρμογή της, λαμβάνονται υπόψη:
 - α) ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της γεωργικής δραστηριότητας, που απορρέει από την κοινωνική δομή της γεωργίας και τις διαρθρωτικές και φυσικές ανισότητες μεταξύ των διαφόρων γεωργικών περιοχών,
 - β) η ανάγκη βαθμιαίας εφαρμογής των καταλλήλων προσαρμογών,
 - γ) το γεγονός ότι στα κράτη μέλη η γεωργία αποτελεί τομέα στενά συνδεδεμένο με το σύνολο της οικονομίας.

Άρθρο III-228

1. Για να επιτευχθούν οι στόχοι του άρθρου III-227, δημιουργείται κοινή οργάνωση των γεωργικών αγορών.

Ανάλογα με τα προϊόντα, η οργάνωση αυτή λαμβάνει μία από τις ακόλουθες μορφές:

- α) κοινοί κανόνες ανταγωνισμού,

- β) υποχρεωτικός συντονισμός των διαφόρων εθνικών οργανώσεων αγοράς,
- γ) οργάνωση της αγοράς σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

2. Η κοινή οργάνωση στις μορφές της παραγράφου 1 μπορεί να περιλαμβάνει όλα τα μέτρα που είναι αναγκαία για την επίτευξη των στόχων του άρθρου III-227, ιδίως δε ρυθμίσεις των τιμών, ενισχύσεις τόσο για την παραγωγή όσο και για την εμπορία των διαφόρων προϊόντων, συστήματα αποθήκευσης και λογιστικής μεταφοράς και κοινούς μηχανισμούς σταθεροποίησης των εισαγωγών ή των εξαγωγών.

Η κοινή οργάνωση πρέπει να περιορίζεται στην επιδίωξη των στόχων του άρθρου III-227 και να αποκλείει κάθε διάκριση μεταξύ παραγωγών ή καταναλωτών στο εσωτερικό της Ένωσης.

Ενδεχόμενη κοινή πολιτική τιμών πρέπει να βασίζεται επί κοινών κριτηρίων και επί ενιαίων μεθόδων υπολογισμού.

3. Για να επιτευχθούν οι στόχοι της κοινής οργάνωσης που αναφέρει η παράγραφος 1, μπορούν να συσταθούν ένα ή περισσότερα γεωργικά ταμεία προσανατολισμού και εγγυήσεων.

Άρθρο III-229

Για να επιτευχθούν οι στόχοι του άρθρου III-227, είναι δυνατό ιδίως να προβλεφθούν στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής:

- α) ο αποτελεσματικός συντονισμός των προσπαθειών στους τομείς της επαγγελματικής εκπαίδευσης, της έρευνας και της εκλαΐκευσης και διάδοσης των γεωργικών γνώσεων, ο οποίος μπορεί να περιλαμβάνει κοινή χρηματοδότηση σχεδίων ή οργανισμών,
- β) κοινά μέτρα για την προώθηση της κατανάλωσης ορισμένων προϊόντων.

Άρθρο III-230

1. Το τμήμα σχετικά με τους κανόνες του ανταγωνισμού εφαρμόζεται στην παραγωγή και στο εμπόριο γεωργικών προϊόντων μόνο κατά το μέτρο που ορίζεται στον ευρωπαϊκό νόμο ή νόμο-πλαίσιο σύμφωνα με το άρθρο III-231 παράγραφος 2, λαμβανομένων υπόψη των στόχων του άρθρου III-227.

2. Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, μπορεί να εκδώσει ευρωπαϊκό κανονισμό ή ευρωπαϊκή απόφαση που επιτρέπει τη χορήγηση ενισχύσεων:

- α) για την προστασία των γεωργικών εκμεταλλεύσεων που μειονεκτούν λόγω διαρθρωτικών ή φυσικών συνθηκών,
- β) στο πλαίσιο προγραμμάτων οικονομικής ανάπτυξης.

Άρθρο III-231

1. Η Επιτροπή υποβάλλει προτάσεις για τη διαμόρφωση και την εφαρμογή της κοινής γεωργικής πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης της υποκατάστασης των εθνικών οργανώσεων αγοράς από τις μορφές κοινής οργάνωσης του άρθρου III-228 παράγραφος 1, καθώς και για την εφαρμογή των μέτρων που αφορά το παρόν τμήμα.

Κατά την εκπόνηση των προτάσεων αυτών λαμβάνεται υπόψη η αλληλεξάρτηση των γεωργικών ζητημάτων που αφορά το παρόν τμήμα.

2. Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο ορίζει την κοινή οργάνωση των γεωργικών αγορών που προβλέπεται στο άρθρο III-228, παράγραφος 1, καθώς και τις άλλες διατάξεις που είναι αναγκαίες για την επίτευξη των στόχων της κοινής γεωργικής και αλιευτικής πολιτικής. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

3. Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις σχετικά με τον καθορισμό των τιμών, των εισφορών, των ενισχύσεων και των ποσοτικών περιορισμών, καθώς και σχετικά με τον καθορισμό και την κατανομή των αλιευτικών δυνατοτήτων.

4. Η κοινή οργάνωση που προβλέπεται στο άρθρο III-228 παράγραφος 1 μπορεί να υποκαταστήσει τις εθνικές οργανώσεις αγοράς, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην παράγραφο 2:

- α) εφόσον η κοινή οργάνωση προσφέρει στα κράτη μέλη που αντιτίθενται στο μέτρο αυτό και διαθέτουν δική τους εθνική οργάνωση για τη συγκεκριμένη παραγωγή ισοδύναμες εγγυήσεις για την απασχόληση και το βιοτικό επίπεδο των ενδιαφερόμενων παραγωγών, λαμβανομένου υπόψη του ρυθμού των ενδεχόμενων προσαρμογών και των αναγκαιών εξειδικεύσεων, και
- β) εφόσον η οργάνωση αυτή εξασφαλίζει στις συναλλαγές στο εσωτερικό της Ένωσης όρους ανάλογους με τους ισχύοντες στην εθνική αγορά.

5. Εάν δημιουργηθεί κοινή οργάνωση για ορισμένες πρώτες ύλες, χωρίς να υπάρχει ακόμη κοινή οργάνωση για τα αντίστοιχα μεταποιημένα προϊόντα, οι εν λόγω πρώτες ύλες, οι οποίες χρησιμοποιούνται για τα μεταποιημένα προϊόντα που προορίζονται για εξαγωγή σε τρίτες χώρες, μπορούν να εισάγονται από χώρες εκτός της Ένωσης.

Άρθρο III-232

Όταν, εντός κράτους μέλους, προϊόν αποτελεί αντικείμενο εθνικής οργάνωσης αγοράς ή οποιασδήποτε εσωτερικής ρύθμισης ισοδύναμου αποτελέσματος που επηρεάζει την ανταγωνιστική θέση ομοειδούς παραγωγής σε άλλο κράτος μέλος, τα κράτη μέλη επιβάλλουν εξισωτική εισφορά στο προϊόν αυτό κατά την εισαγωγή του από το κράτος μέλος όπου υπάρχει η οργάνωση ή η ρύθμιση, εκτός εάν το κράτος αυτό επιβάλλει εξισωτική εισφορά κατά την εξαγωγή.

Η Επιτροπή εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις που καθορίζουν το ύψος των εισφορών αυτών κατά το ποσό που απαιτείται για την αποκατάσταση της ισορροπίας. Μπορεί επίσης να επιτρέπει την εφαρμογή άλλων μέτρων, τους όρους και τις λεπτομέρειες εφαρμογής των οποίων καθορίζει.

ΤΜΗΜΑ 5

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Άρθρο III-233

1. Η πολιτική της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος συμβάλλει στην επιδίωξη των εξής στόχων:
 - α) τη διατήρηση, την προστασία και τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος,
 - β) την προστασία της υγείας του ανθρώπου,
 - γ) τη συνετή και ορθολογική χρησιμοποίηση των φυσικών πόρων,
 - δ) την προώθηση, σε διεθνές επίπεδο, μέτρων για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ή παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων.

2. Η πολιτική της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος αποβλέπει σε υψηλό επίπεδο προστασίας, λαμβάνοντας υπόψη την πολυμορφία των καταστάσεων στις διάφορες περιοχές της Ένωσης. Θεμελιώνεται στις αρχές της προφύλαξης και της προληπτικής δράσης, της επανόρθωσης των καταστροφών του περιβάλλοντος, κατά προτεραιότητα στην πηγή, καθώς και στην αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει».

Στο πλαίσιο αυτό, τα μέτρα εναρμόνισης που ανταποκρίνονται στις ανάγκες προστασίας του περιβάλλοντος περιλαμβάνουν, όπου ενδείκνυται, ρήτρα διασφάλισης που εξουσιοδοτεί τα κράτη μέλη να λαμβάνουν, για μη οικονομικούς περιβαλλοντικούς λόγους, προσωρινές διατάξεις υποκείμενες σε διαδικασία ελέγχου εκ μέρους της Ένωσης.

3. Κατά τον σχεδιασμό της πολιτικής της στον τομέα του περιβάλλοντος, η Ένωση λαμβάνει υπόψη της:
 - α) τα διαθέσιμα επιστημονικά και τεχνικά δεδομένα,
 - β) τις συνθήκες του περιβάλλοντος στις διάφορες περιοχές της Ένωσης,
 - γ) τα πλεονεκτήματα και τις επιβαρύνσεις που μπορούν να συνεπάγονται η δράση ή η απουσία δράσης,
 - δ) την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Ένωσης στο σύνολό της και την ισόρροπη ανάπτυξη των περιοχών της.

4. Στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, η Ένωση και τα κράτη μέλη συνεργάζονται με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς. Ο τρόπος της συνεργασίας της Ένωσης μπορεί να αποτελεί αντικείμενο συμφωνιών μεταξύ της Ένωσης και των ενδιαφερόμενων τρίτων μερών.

Το πρώτο εδάφιο δεν θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να διαπραγματεύονται στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών και να συνάπτουν διεθνείς συμφωνίες.

Άρθρο III-234

1. Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τις δράσεις οι οποίες πρέπει να αναληφθούν για την πραγμάτωση των στόχων του άρθρου III-233. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή των Περιφερειών και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1 και με την επιφύλαξη του άρθρου III-172, το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει ομόφωνα ευρωπαϊκούς νόμους ή νόμους-πλαίσιο που θεσπίζουν:

α) διατάξεις κυρίως φορολογικού χαρακτήρα,

β) μέτρα που επηρεάζουν:

i) τη χωροταξία,

ii) την ποσοτική διαχείριση των υδάτινων πόρων, ή που αφορούν αμέσως ή εμμέσως τη διαθεσιμότητα των εν λόγω πόρων,

iii) τις χρήσεις της γης, εξαιρουμένης της διαχείρισης των αποβλήτων,

γ) μέτρα που επηρεάζουν αισθητά την επιλογή ενός κράτους μέλους μεταξύ διαφορετικών πηγών ενέργειας και τη γενική διάρθρωση του ενεργειακού του εφοδιασμού.

Το Συμβούλιο μπορεί να εκδώσει ομόφωνα, μετά από πρόταση της Επιτροπής, ευρωπαϊκή απόφαση προκειμένου να καταστήσει τη συνήθη νομοθετική διαδικασία εφαρμοστέα στους τομείς του πρώτου εδαφίου.

Σε κάθε περίπτωση, το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

3. Ευρωπαϊκός νόμος θεσπίζει προγράμματα γενικών δράσεων που καθορίζουν τους επιδιωκόμενους πρωταρχικούς στόχους. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή των Περιφερειών και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Τα μέτρα που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των εν λόγω προγραμμάτων θεσπίζονται σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην παράγραφο 1 ή στην παράγραφο 2, κατά περίπτωση.

4. Με την επιφύλαξη ορισμένων μέτρων που θεσπίζει η Ένωση, τα κράτη μέλη μεριμνούν για τη χρηματοδότηση και την εφαρμογή της πολιτικής στον τομέα του περιβάλλοντος.

5. Με την επιφύλαξη της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει», εάν μέτρο που βασίζεται στην παράγραφο 1 συνεπάγεται δυσανάλογο κόστος για τις δημόσιες αρχές κράτους μέλους, το εν λόγω μέτρο προβλέπει, υπό την κατάλληλη μορφή:

α) προσωρινές παρεκκλίσεις και/ή

β) οικονομική στήριξη από το Ταμείο Συνοχής.

6. Τα μέτρα προστασίας που θεσπίζονται βάσει του παρόντος άρθρου δεν εμποδίζουν τα κράτη μέλη να διατηρούν και να θεσπίζουν μέτρα ενισχυμένης προστασίας. Τα μέτρα αυτά πρέπει να είναι συμβατά με το Σύνταγμα. Κοινοποιούνται στην Επιτροπή.

ΤΜΗΜΑ 6

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Άρθρο III-235

1. Προκειμένου να προωθήσει τα συμφέροντα των καταναλωτών και να διασφαλίσει υψηλό επίπεδο προστασίας του καταναλωτή, η Ένωση συμβάλλει στην προστασία της υγείας, της ασφάλειας και των οικονομικών συμφερόντων των καταναλωτών, καθώς και στην προαγωγή του δικαιώματος ενημέρωσης, εκπαίδευσης και οργάνωσής τους για την υπεράσπιση των συμφερόντων τους.
2. Η Ένωση συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της παραγράφου 1 με:
 - α) μέτρα θεσπιζόμενα κατ' εφαρμογήν του άρθρου III-172 στο πλαίσιο της εγκαθίδρυσης και της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς,
 - β) μέτρα που στηρίζουν και συμπληρώνουν την πολιτική των κρατών μελών και διασφαλίζουν την παρακολούθησή της.
3. Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα μέτρα της παραγράφου 2 στοιχείο β). Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.
4. Οι πράξεις που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή της παραγράφου 3 δεν εμποδίζουν τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να εισάγουν αυστηρότερες προστατευτικές διατάξεις. Οι διατάξεις αυτές πρέπει να συνάδουν με το Σύνταγμα. Κοινοποιούνται στην Επιτροπή.

ΤΜΗΜΑ 7

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Άρθρο III-236

1. Οι στόχοι του Συντάγματος επιδιώκονται, όσον αφορά το αντικείμενο του παρόντος Τμήματος, στο πλαίσιο κοινής πολιτικής μεταφορών.
2. Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο εφαρμόζει την παράγραφο 1, λαμβάνοντας υπόψη την ιδιομορφία των μεταφορών. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή των Περιφερειών και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Ο εν λόγω νόμος ή νόμος-πλαίσιο καθορίζει:

- α) κοινούς κανόνες εφαρμοστέους στις διεθνείς μεταφορές που εκτελούνται από ή προς την επικράτεια ενός κράτους μέλους ή που διέρχονται από την επικράτεια ενός ή περισσότερων κρατών μελών,

- β) τους όρους υπό τους οποίους γίνονται δεκτοί στις εθνικές μεταφορές ενός κράτους μέλους μεταφορείς μη εγκατεστημένοι σ' αυτό,
- γ) μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας των μεταφορών,
- δ) κάθε άλλο πρόσφορο μέτρο.

3. Κατά την έκδοση του ευρωπαϊκού νόμου ή του ευρωπαϊκού νόμου-πλαίσιου της παραγράφου 2, λαμβάνονται υπόψη οι περιπτώσεις κατά τις οποίες η εφαρμογή του θα μπορούσε να έχει σοβαρές επιπτώσεις για το βιοτικό επίπεδο και την απασχόληση σε ορισμένες περιοχές, καθώς και για την εκμετάλλευση των εξοπλισμών μεταφορών.

Άρθρο III-237

Μέχρις ότου εκδοθεί ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο του άρθρου III-236 παράγραφος 2, και εκτός εάν εκδοθεί ομόφωνα ευρωπαϊκή απόφαση του Συμβουλίου που επιτρέπει παρέκκλιση, κανένα κράτος μέλος δεν δύναται να καταστήσει λιγότερο ευνοϊκές, ως προς το άμεσο ή έμμεσό τους αποτέλεσμα έναντι των μεταφορέων των άλλων κρατών μελών σε σχέση με τους εθνικούς μεταφορείς, τις διατάξεις που ίσχυαν στον τομέα των μεταφορών την 1η Ιανουαρίου 1958 ή, για τα προσχωρούντα κράτη, την ημερομηνία της προσχώρησής τους.

Άρθρο III-238

Οι ενισχύσεις που ανταποκρίνονται στις ανάγκες συντονισμού των μεταφορών ή που αντιστοιχούν στην αντιστάθμιση ορισμένων επαχθών υποχρεώσεων συνυφασμένων με την έννοια της δημόσιας υπηρεσίας, είναι συμβατές με το Σύνταγμα.

Άρθρο III-239

Κατά τη θέσπιση οποιουδήποτε μέτρου στο πλαίσιο του Συντάγματος σχετικά με τις τιμές και τους όρους μεταφοράς, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η οικονομική κατάσταση των μεταφορέων.

Άρθρο III-240

1. Όσον αφορά τις μεταφορές στο εσωτερικό της Ένωσης, απαγορεύονται οι διακρίσεις που συνίστανται στην εφαρμογή από ένα μεταφορέα, για τα αυτά εμπορεύματα και για τις αυτές σχέσεις μεταφοράς, διαφορετικών κομίστρων και όρων μεταφοράς, ανάλογα με το κράτος μέλος προέλευσης ή προορισμού των μεταφερομένων προϊόντων.

2. Η παράγραφος 1 δεν αποκλείει τη δυνατότητα έκδοσης άλλων ευρωπαϊκών νόμων ή νόμων-πλαίσιο κατ' εφαρμογήν του άρθρου III-236 παράγραφος 2.

3. Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις για την εφαρμογή της παραγράφου 1. Αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Το Συμβούλιο μπορεί ιδίως να εκδίδει τους απαραίτητους ευρωπαϊκούς κανονισμούς και αποφάσεις για να διευκολύνει τα θεσμικά όργανα να ελέγχουν την τήρηση του κανόνα της παραγράφου 1 και για να διασφαλίζει ότι οι χρησιμοποιούντες τα μεταφορικά μέσα επωφελούνται πλήρως από την εφαρμογή του.

4. Η Επιτροπή, εξ ιδίας πρωτοβουλίας ή κατόπιν αιτήματος κράτους μέλους, εξετάζει περιπτώσεις διακρίσεων που προβλέπονται στην παράγραφο 1 και, αφού συμβουλευθεί κάθε ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, εκδίδει, στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών κανονισμών και αποφάσεων που προβλέπονται στην παράγραφο 3, τις απαραίτητες ευρωπαϊκές αποφάσεις.

Άρθρο III-241

1. Απαγορεύεται η επιβολή από κράτος μέλος, στις μεταφορές που εκτελούνται στο εσωτερικό της Ένωσης, κομίστρων και όρων που συνεπάγονται καθ' οιονδήποτε τρόπο υποστήριξη ή προστασία προς το συμφέρον μίας ή περισσότερων συγκεκριμένων επιχειρήσεων ή βιομηχανιών, εκτός εάν αυτό επιτραπεί με ευρωπαϊκή απόφαση της Επιτροπής.

2. Η Επιτροπή, εξ ιδίας πρωτοβουλίας ή κατόπιν αιτήματος κράτους μέλους, εξετάζει τα κόμιστρα και τους όρους που προβλέπει η παράγραφος 1, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη αφενός μεν τις απαιτήσεις της κατάλληλης περιφερειακής οικονομικής πολιτικής, τις ανάγκες των υπανάπτυκτων περιοχών και τα προβλήματα των περιοχών που θίγονται σοβαρά από πολιτικές περιστάσεις, αφετέρου δε τις επιπτώσεις των εν λόγω κομίστρων και όρων στον ανταγωνισμό μεταξύ των διαφόρων τρόπων μεταφοράς.

Η Επιτροπή, μετά από διαβούλευση με κάθε ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, εκδίδει τις αναγκαίες ευρωπαϊκές αποφάσεις.

3. Η απαγόρευση που προβλέπεται στην παράγραφο 1 δεν εφαρμόζεται στα τιμολόγια που καθορίζονται για λόγους ανταγωνισμού.

Άρθρο III-242

Οι φορολογικές επιβαρύνσεις ή τα τέλη, εκτός των κομίστρων, που εισπράττονται από τον μεταφορέα κατά τη διέλευση των συνόρων δεν πρέπει να υπερβαίνουν ένα εύλογο επίπεδο, με βάση τα πραγματικά έξοδα που συνεπάγεται η διέλευση αυτή.

Τα κράτη μέλη προσπαθούν να μειώσουν τα έξοδα αυτά.

Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου η Επιτροπή δύναται να απευθύνει συστάσεις προς τα κράτη μέλη.

Άρθρο III-243

Οι διατάξεις του παρόντος τμήματος δεν αντιτίθενται στα μέτρα που λαμβάνονται από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, εφόσον είναι αναγκαία για την αντιστάθμιση των οικονομικών μειονεκτημάτων που προκλήθηκαν από τη διαίρεση της Γερμανίας στην οικονομία ορισμένων περιοχών της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας που είχαν θιγεί από τη διαίρεση αυτή. Μετά την παρέλευση πενταετίας από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης, το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, δύναται να εκδώσει ευρωπαϊκή απόφαση για την κατάργηση του παρόντος άρθρου.

Άρθρο III-244

Συνιστάται επιτροπή συμβουλευτικού χαρακτήρα, υπαγόμενη στην Επιτροπή, η οποία απαρτίζεται από εμπειρογνώμονες που ορίζονται από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών. Η Επιτροπή τη συμβουλευέται σε θέματα μεταφορών, όταν το κρίνει χρήσιμο.

Άρθρο III-245

1. Το παρόν τμήμα εφαρμόζεται στις σιδηροδρομικές, οδικές και πλωτές μεταφορές.
2. Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο μπορεί να θεσπίζει κατάλληλα μέτρα για τις θαλάσσιες και αεροπορικές μεταφορές. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή των Περιφερειών και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

ΤΜΗΜΑ 8

ΔΙΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΔΙΚΤΥΑ

Άρθρο III-246

1. Προκειμένου να συντελέσει στην υλοποίηση των στόχων των άρθρων III-130 και III-220 και να επιτρέψει στους πολίτες της Ένωσης, στους οικονομικούς φορείς καθώς και στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης να επωφελούνται πλήρως από τη δημιουργία ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα, η Ένωση συμβάλλει στη δημιουργία και την ανάπτυξη διευρωπαϊκών δικτύων όσον αφορά τα έργα υποδομής στους τομείς των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και της ενέργειας.
2. Στο πλαίσιο συστήματος ανοιχτών και ανταγωνιστικών αγορών, η δράση της Ένωσης αποσκοπεί στην προώθηση της διασύνδεσης και της διαλειτουργικότητας των εθνικών δικτύων, καθώς και της πρόσβασης στα δίκτυα αυτά. Ειδικότερα, λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη να συνδεθούν οι νησιωτικές, οι περικλειστές και οι περιφερειακές περιοχές με τις κεντρικές περιοχές της Ένωσης.

Άρθρο III-247

1. Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του άρθρου III-246, η Ένωση:
 - α) καθορίζει σύνολο προσανατολισμών που καλύπτουν τους στόχους, τις προτεραιότητες και τις γενικές γραμμές των μελετώμενων δράσεων στον τομέα των διευρωπαϊκών δικτύων· με τους εν λόγω προσανατολισμούς προσδιορίζονται σχέδια κοινού ενδιαφέροντος,
 - β) εκτελεί κάθε δράση που αποδεικνύεται αναγκαία για να διασφαλισθεί η διαλειτουργικότητα των δικτύων, ιδίως στον τομέα της εναρμόνισης των τεχνικών προτύπων,
 - γ) μπορεί να υποστηρίζει σχέδια κοινού ενδιαφέροντος που υποστηρίζονται από τα κράτη μέλη, τα οποία καθορίζονται στο πλαίσιο των προσανατολισμών του στοιχείου α), ιδίως με τη βοήθεια μελετών σκοπιμότητας, εγγυήσεων δανείων ή επιδοτήσεων επιτοκίου. Η Ένωση μπορεί επίσης να συμμετέχει στη χρηματοδότηση συγκεκριμένων σχεδίων στον τομέα της υποδομής μεταφορών, στα κράτη μέλη, μέσω του Ταμείου Συνοχής.

Στις δράσεις της, η Ένωση λαμβάνει υπόψη της τη δυνητική οικονομική βιωσιμότητα των σχεδίων.

2. Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο καθορίζει τους προσανατολισμούς και τα άλλα μέτρα της παραγράφου 1. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή των Περιφερειών και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Οι προσανατολισμοί και τα σχέδια κοινού ενδιαφέροντος που αφορούν το έδαφος κράτους μέλους απαιτούν τη συμφωνία του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους.

3. Τα κράτη μέλη συντονίζουν μεταξύ τους, σε συνδυασμό με την Επιτροπή, τις πολιτικές που ακολουθούν σε εθνικό επίπεδο και που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην επίτευξη των στόχων του άρθρου III-246. Η Επιτροπή μπορεί να αναλαμβάνει, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, κάθε χρήσιμη πρωτοβουλία για την προώθηση του συντονισμού αυτού.

4. Η Ένωση μπορεί να συνεργάζεται με τρίτες χώρες για την προώθηση σχεδίων κοινού ενδιαφέροντος και για την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας των δικτύων.

ΤΜΗΜΑ 9

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΗΜΑ

Άρθρο III-248

1. Η δράση της Ένωσης έχει ως στόχο να ενισχύσει τις επιστημονικές και τεχνολογικές της βάσεις, με τη δημιουργία ευρωπαϊκού χώρου έρευνας στον οποίο οι ερευνητές, οι επιστημονικές γνώσεις και οι τεχνολογίες κυκλοφορούν ελεύθερα, να διευκολύνει την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητάς της, συμπεριλαμβανομένης της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας της, καθώς και να προωθήσει τις ερευνητικές δράσεις που κρίνονται αναγκαίες βάσει άλλων κεφαλαίων του Συντάγματος.

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, η Ένωση ενθαρρύνει σε ολόκληρη την επικράτειά της τις επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, τα ερευνητικά κέντρα και τα πανεπιστήμια στις προσπάθειες τους στους τομείς της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης υψηλής ποιότητας. Ενισχύει τις προσπάθειες για συνεργασία, φροντίζοντας, ιδιαίτερα, να δίνεται στους ερευνητές η ευκαιρία να συνεργάζονται ελεύθερα πέραν των συνόρων και στις επιχειρήσεις η ευκαιρία να εκμεταλλεύονται τις δυνατότητες που παρέχει η εσωτερική αγορά, ιδίως μέσω του ανοίγματος των εθνικών δημοσίων συμβάσεων, του καθορισμού κοινών προτύπων και της εξάλειψης των νομικών και φορολογικών εμποδίων στη συνεργασία αυτή.

3. Όλες οι δράσεις της Ένωσης στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένων των σχεδίων επίδειξης, αποφασίζονται και πραγματοποιούνται σύμφωνα με το παρόν τμήμα.

Άρθρο III-249

Κατά την επιδίωξη των στόχων του άρθρου III-248, η Ένωση αναλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις, οι οποίες συμπληρώνουν τις δράσεις που πραγματοποιούνται στα κράτη μέλη:

- α) εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης, προωθώντας τη συνεργασία με τις επιχειρήσεις, τα ερευνητικά κέντρα και τα πανεπιστήμια, καθώς και μεταξύ αυτών,
- β) προώθηση της συνεργασίας με τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς στον τομέα της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της επίδειξης της Ένωσης,

- γ) διάδοση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των δραστηριοτήτων στον τομέα της έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης της Ένωσης,
- δ) προώθηση της κατάρτισης και της κινητικότητας των ερευνητών της Ένωσης.

Άρθρο III-250

1. Η Ένωση και τα κράτη μέλη συντονίζουν τη δράση τους στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης ώστε να εξασφαλίζεται η αμοιβαία συνοχή μεταξύ των εθνικών πολιτικών και της πολιτικής της Ένωσης.
2. Η Επιτροπή, μπορεί να αναλαμβάνει σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, κάθε χρήσιμη πρωτοβουλία για την προώθηση του συντονισμού της παραγράφου 1, και ιδίως πρωτοβουλίες με στόχο τον καθορισμό κατευθυντήριων γραμμών και δεικτών, την οργάνωση της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και την προετοιμασία των αναγκαίων στοιχείων για την περιοδική παρακολούθηση και αξιολόγηση. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τηρείται πλήρως ενήμερο.

Άρθρο III-251

1. Ευρωπαϊκός νόμος θεσπίζει πολυετές πρόγραμμα-πλαίσιο το οποίο περιλαμβάνει το σύνολο των δράσεων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Το εν λόγω πρόγραμμα-πλαίσιο:

- α) ορίζει τους επιστημονικούς και τεχνολογικούς στόχους που πρέπει να πραγματοποιηθούν με τις δράσεις του άρθρου III-249 και τις προτεραιότητες που συνδέονται με αυτούς,
- β) υποδεικνύει τις γενικές γραμμές των δράσεων αυτών,
- γ) ορίζει το μέγιστο συνολικό ποσό και τις λεπτομερείς διατάξεις για τη χρηματοδοτική συμμετοχή της Ένωσης στο πρόγραμμα-πλαίσιο, καθώς και τα αντίστοιχα μερίδια κάθε προβλεπόμενης δράσης.

2. Το πολυετές πρόγραμμα-πλαίσιο προσαρμόζεται ή συμπληρώνεται ανάλογα με την πορεία των πραγμάτων.

3. Ευρωπαϊκός νόμος του Συμβουλίου θεσπίζει τα ειδικά προγράμματα που θέτουν σε εφαρμογή το πολυετές πρόγραμμα-πλαίσιο εντός έκαστης δράσης. Σε κάθε ειδικό πρόγραμμα διευκρινίζονται οι λεπτομέρειες της υλοποίησής του, καθορίζεται η διάρκεια του και προβλέπονται τα σχετικά μέσα που κρίνονται αναγκαία. Το άθροισμα των ποσών που κρίνονται αναγκαία, τα οποία καθορίζονται με τα ειδικά προγράμματα, δεν μπορεί να υπερβαίνει το μέγιστο συνολικό ποσό που ορίζεται για το εν λόγω πρόγραμμα-πλαίσιο και για κάθε επιμέρους δράση. Ο νόμος αυτός εκδίδεται μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

4. Ως συμπλήρωμα των δράσεων που προβλέπονται στο πολυετές πρόγραμμα-πλαίσιο, ευρωπαϊκός νόμος θεσπίζει τα μέτρα που απαιτούνται για την υλοποίηση του ευρωπαϊκού χώρου έρευνας. Ο νόμος αυτός εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Άρθρο III-252

1. Για την εφαρμογή του πολυετούς προγράμματος-πλαisiού, ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο καθορίζει:

- α) τους κανόνες συμμετοχής των επιχειρήσεων, των ερευνητικών κέντρων και των πανεπιστημίων,
- β) τους κανόνες που εφαρμόζονται στη διάδοση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Ο εν λόγω νόμος ή νόμος-πλαίσιο εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

2. Κατά την εφαρμογή του πολυετούς προγράμματος-πλαisiού, ευρωπαϊκός νόμος μπορεί να θεσπίζει συμπληρωματικά προγράμματα στα οποία συμμετέχουν μόνο ορισμένα κράτη μέλη, τα οποία μεριμνούν για τη χρηματοδότησή τους, με την επιφύλαξη ενδεχόμενης συμμετοχής της Ένωσης.

Ο εν λόγω νόμος καθορίζει τους κανόνες που εφαρμόζονται στα συμπληρωματικά προγράμματα, ιδίως ως προς τη διάδοση των γνώσεων και την πρόσβαση άλλων κρατών μελών. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και σε συμφωνία με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη.

3. Κατά την εφαρμογή του πολυετούς προγράμματος-πλαisiού, ευρωπαϊκός νόμος μπορεί να προβλέπει, σε συμφωνία με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, τη συμμετοχή σε προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης που αναλαμβάνονται από περισσότερα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής στις υποδομές που δημιουργούνται για την εκτέλεση των προγραμμάτων αυτών.

Ο ευρωπαϊκός νόμος εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

4. Κατά την εφαρμογή του πολυετούς προγράμματος-πλαisiού, η Ένωση μπορεί να προβλέπει συνεργασία στον τομέα της έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης της Ένωσης με τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς.

Οι λεπτομέρειες της συνεργασίας αυτής μπορούν να αποτελούν αντικείμενο συμφωνιών μεταξύ της Ένωσης και των ενδιαφερομένων τρίτων μερών.

Άρθρο III-253

Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, μπορεί να εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις για τη δημιουργία κοινών επιχειρήσεων ή οποιασδήποτε άλλης υποδομής που είναι αναγκαία για την καλή εκτέλεση των προγραμμάτων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης της Ένωσης. Αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Άρθρο III-254

1. Προκειμένου να προωθηθεί η επιστημονική και τεχνική πρόοδος, η βιομηχανική ανταγωνιστικότητα και η εφαρμογή των πολιτικών της, η Ένωση καταστρώνει ευρωπαϊκή πολιτική διαστήματος. Για τον σκοπό αυτό, μπορεί να προωθεί κοινές πρωτοβουλίες, να υποστηρίζει την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη και να συντονίζει τις αναγκαίες προσπάθειες για την εξερεύνηση και τη χρησιμοποίηση του διαστήματος.

2. Προς επίτευξη των στόχων της παραγράφου 1, ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα κατάλληλα μέτρα, τα οποία μπορούν να λάβουν τη μορφή ευρωπαϊκού διαστημικού προγράμματος.
3. Η Ένωση καθιερώνει κάθε ωφέλιμη σύνδεση με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος.

Άρθρο III-255

Στην αρχή κάθε έτους, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση, η οποία αφορά ιδίως τις δραστηριότητες του προηγούμενου έτους στον τομέα της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της διάδοσης των αποτελεσμάτων, καθώς και στο πρόγραμμα εργασίας του τρέχοντος έτους.

ΤΜΗΜΑ 10

ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Άρθρο III-256

1. Στο πλαίσιο της εγκαθίδρυσης και λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς και λαμβανομένης υπόψη της απαίτησης να προστατευθεί και να βελτιωθεί το περιβάλλον, η πολιτική της Ένωσης στον τομέα της ενέργειας έχει ως στόχο:

- α) να διασφαλίζει τη λειτουργία της αγοράς ενέργειας,
- β) να διασφαλίζει τον ενεργειακό εφοδιασμό της Ένωσης, και
- γ) να προωθεί την ενεργειακή αποδοτικότητα και την εξοικονόμηση ενέργειας καθώς και την ανάπτυξη νέων και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

2. Με την επιφύλαξη της εφαρμογής άλλων διατάξεων του Συντάγματος, ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα μέτρα που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων της παραγράφου 1. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή των Περιφερειών και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Ο εν λόγω νόμος ή νόμος-πλαίσιο δεν θίγει το δικαίωμα κράτους μέλους να καθορίζει τους όρους εκμετάλλευσης των ενεργειακών πόρων, την επιλογή του μεταξύ διαφόρων ενεργειακών πόρων και τη γενική διάρθρωση του ενεργειακού του εφοδιασμού, με την επιφύλαξη του άρθρου III-234 παράγραφος 2 στοιχείο γ).

3. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2, ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο του Συμβουλίου θεσπίζει τα μέτρα της εν λόγω παραγράφου, όταν πρόκειται για διατάξεις κυρίως φορολογικού χαρακτήρα. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΧΩΡΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΤΜΗΜΑ 1

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο III-257

1. Η Ένωση συγκροτεί χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, με σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των διαφορετικών νομικών συστημάτων και παραδόσεων των κρατών μελών.
2. Εξασφαλίζει την απουσία ελέγχων των προσώπων στα εσωτερικά σύνορα και αναπτύσσει κοινή πολιτική στους τομείς του ασύλου, της μετανάστευσης και του ελέγχου των εξωτερικών συνόρων, η οποία βασίζεται στην αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών και είναι δίκαιη έναντι των υπηκόων τρίτων χωρών. Για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου, οι ανιθαγενείς εξομοιώνονται με τους υπηκόους των τρίτων χωρών.
3. Η Ένωση καταβάλλει προσπάθεια για να εξασφαλίζει υψηλό επίπεδο ασφάλειας με τη θέσπιση μέτρων πρόληψης και καταπολέμησης της εγκληματικότητας, του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, μέτρων συντονισμού και συνεργασίας μεταξύ αστυνομικών και δικαστικών αρχών και των λοιπών αρμοδίων αρχών καθώς και με την αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων σε ποινικές υποθέσεις και, εάν χρειάζεται, την προσέγγιση των ποινικών νομοθεσιών.
4. Η Ένωση διευκολύνει την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, ιδίως με την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών και εξώδικων αποφάσεων σε αστικές υποθέσεις.

Άρθρο III-258

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθορίζει τους στρατηγικούς προσανατολισμούς του νομοθετικού και επιχειρησιακού προγραμματισμού στον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Άρθρο III-259

Τα εθνικά κοινοβούλια μεριμνούν, προκειμένου για τις νομοθετικές προτάσεις και πρωτοβουλίες που υποβάλλονται στο πλαίσιο των τμημάτων 4 και 5 του παρόντος κεφαλαίου, για την τήρηση της αρχής της επικουρικότητας, σύμφωνα με το Πρωτόκολλο σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

Άρθρο III-260

Με την επιφύλαξη των άρθρων III-360 έως III-362, το Συμβούλιο μπορεί, μετά από πρόταση της Επιτροπής, να εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις για τον καθορισμό των πρακτικών ρυθμίσεων βάσει των οποίων τα κράτη μέλη, σε συνεργασία με την Επιτροπή, προβαίνουν σε αντικειμενική και αμερόληπτη αξιολόγηση της εφαρμογής, από τις αρχές των κρατών μελών, των πολιτικών της Ένωσης που προβλέπονται στο παρόν κεφάλαιο, με στόχο, ιδίως, τη διευκόλυνση της πλήρους εφαρμογής της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καθώς και τα εθνικά κοινοβούλια τηρούνται ενήμερα για το περιεχόμενο και τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αυτής.

Άρθρο III-261

Συνιστάται μόνιμη επιτροπή εντός του Συμβουλίου προκειμένου να διασφαλισθεί στο εσωτερικό της Ένωσης η προώθηση και η ενίσχυση της επιχειρησιακής συνεργασίας σε θέματα εσωτερικής ασφάλειας. Η επιτροπή αυτή, με την επιφύλαξη του άρθρου III-344, προάγει τον συντονισμό της δράσης των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών. Οι αντιπρόσωποι των σχετικών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης μπορούν να συμμετέχουν στις εργασίες της. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καθώς και τα κοινοβούλια των κρατών μελών τηρούνται ενήμερα για τις εργασίες της επιτροπής.

Άρθρο III-262

Το παρόν κεφάλαιο δεν θίγει την άσκηση των αρμοδιοτήτων που εμπίπτουν στα κράτη μέλη για την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφάλειας.

Άρθρο III-263

Το Συμβούλιο εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς για να εξασφαλίζει τη διοικητική συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών των κρατών μελών στους τομείς που καλύπτονται από το παρόν κεφάλαιο καθώς και μεταξύ των εν λόγω υπηρεσιών και της Επιτροπής. Αποφασίζει ύστερα από πρόταση της Επιτροπής, με την επιφύλαξη του άρθρου III-264, και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Άρθρο III-264

Οι πράξεις οι οποίες προβλέπονται στα τμήματα 4 και 5, καθώς και οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί που προβλέπονται στο άρθρο III-263 και οι οποίοι διασφαλίζουν τη διοικητική συνεργασία στους τομείς που καλύπτονται από τα τμήματα αυτά, θεσπίζονται:

- α) μετά από πρόταση της Επιτροπής, ή
- β) μετά από πρωτοβουλία του ενός τετάρτου των κρατών μελών.

ΤΜΗΜΑ 2

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΛΕΓΧΟΥΣ ΣΤΑ ΣΥΝΟΡΑ, ΤΟ ΑΣΥΛΟ ΚΑΙ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Άρθρο III-265

1. Η Ένωση αναπτύσσει πολιτική με στόχο:
 - α) να εξασφαλίζεται η απουσία οποιουδήποτε ελέγχου προσώπων, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, κατά τη διέλευση των εσωτερικών συνόρων,
 - β) να εξασφαλίζεται ο έλεγχος των προσώπων και η αποτελεσματική εποπτεία της διέλευσης των εξωτερικών συνόρων,
 - γ) να δημιουργηθεί σταδιακά ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων.

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει μέτρα που αφορούν:

- α) την κοινή πολιτική θεωρήσεων και άλλων τίτλων διαμονής βραχείας διάρκειας,
- β) τους ελέγχους στους οποίους υποβάλλονται τα πρόσωπα που διέρχονται τα εξωτερικά σύνορα,
- γ) τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι υπήκοοι τρίτων χωρών μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα για σύντομο χρονικό διάστημα στην Ένωση,
- δ) οποιοδήποτε μέτρο που είναι αναγκαίο για τη σταδιακή δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων,
- ε) την απουσία ελέγχου προσώπων, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, κατά τη διέλευση των εσωτερικών συνόρων.

3. Το παρόν άρθρο δεν θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών όσον αφορά τον γεωγραφικό καθορισμό των συνόρων τους σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο.

Άρθρο III-266

1. Η Ένωση αναπτύσσει κοινή πολιτική στους τομείς του ασύλου, της επικουρικής προστασίας και της προσωρινής προστασίας με στόχο να παρέχεται το κατάλληλο καθεστώς σε οποιοδήποτε υπήκοο τρίτης χώρας χρήζει διεθνούς προστασίας και να εξασφαλίζεται η τήρηση της αρχής της μη επαναπροώθησης. Η πολιτική αυτή πρέπει να συνάδει με τη Σύμβαση της Γενεύης της 28ης Ιουλίου 1951 και με το Πρωτόκολλο της 31ης Ιανουαρίου 1967 για το καθεστώς των προσφύγων, καθώς και με άλλες συναφείς συμβάσεις.

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει μέτρα όσον αφορά το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου, στο οποίο περιλαμβάνονται:

- α) ενιαίο καθεστώς ασύλου υπέρ των υπηκόων τρίτων χωρών, το οποίο ισχύει σε όλη την Ένωση,
- β) ενιαίο καθεστώς επικουρικής προστασίας για τους υπηκόους τρίτων χωρών που χρήζουν διεθνούς προστασίας, χωρίς να τους χορηγείται ευρωπαϊκό άσυλο,
- γ) κοινό σύστημα για την προσωρινή προστασία των εκτοπισμένων προσώπων σε περιπτώσεις μαζικής εισροής,
- δ) κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του ενιαίου καθεστώτος ασύλου ή επικουρικής προστασίας,
- ε) κριτήρια και μηχανισμοί καθορισμού του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου ή επικουρικής προστασίας,
- στ) προδιαγραφές σχετικά με τις προϋποθέσεις υποδοχής αιτούντων άσυλο ή επικουρικής προστασίας,
- ζ) εταιρικές σχέσεις και συνεργασία με τρίτες χώρες για τη διαχείριση των ροών προσώπων που ζητούν άσυλο ή επικουρική ή προσωρινή προστασία.

3. Εφόσον ένα ή περισσότερα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν επείγουσα κατάσταση, λόγω αιφνίδιας εισροής υπηκόων τρίτων χωρών, το Συμβούλιο μπορεί να εκδίδει, μετά από πρόταση της Επιτροπής, ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις για τη λήψη προσωρινών μέτρων υπέρ του εν λόγω κράτους μέλους ή των εν λόγω κρατών μελών. Αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Άρθρο III-267

1. Η Ένωση αναπτύσσει κοινή μεταναστευτική πολιτική, η οποία έχει ως στόχο να εξασφαλίζει, σε όλα τα στάδια, την αποτελεσματική διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, τη δίκαιη μεταχείριση των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στα κράτη μέλη καθώς και την ενισχυμένη πρόληψη της παράνομης μετανάστευσης και της εμπορίας ανθρώπων και την καταπολέμησή της.

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει μέτρα στους ακόλουθους τομείς:

- α) προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής, καθώς και κανόνες για τη χορήγηση από τα κράτη μέλη θεωρήσεων και αδειών διαμονής μακράς διάρκειας, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων που αποσκοπούν στην επανένωση οικογενειών,
- β) καθορισμός των δικαιωμάτων των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα σε κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένων των όρων που διέπουν την ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή στα άλλα κράτη μέλη,
- γ) λαθρομετανάστευση και παράνομη διαμονή, καθώς και απομάκρυνση και επαναπατρισμός των παρανόμως διαμενόντων,
- δ) καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, ιδίως γυναικών και παιδιών.

3. Η Ένωση μπορεί να συνάπτει συμφωνίες με τρίτες χώρες για την επανεισδοχή στις χώρες καταγωγής ή προέλευσης υπηκόων τρίτων χωρών που δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τους όρους εισόδου, παρουσίας ή διαμονής στο έδαφος κράτους μέλους.

4. Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο μπορεί να θεσπίζει μέτρα ενθάρρυνσης και στήριξης της δράσης των κρατών μελών με στόχο τη διευκόλυνση της ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι διαμένουν νόμιμα στο έδαφός τους, αποκλεισμένης οποιασδήποτε εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών.

5. Το παρόν άρθρο δεν θίγει το δικαίωμα των κρατών μελών να καθορίζουν τον όγκο των εισερχομένων υπηκόων τρίτων χωρών, προερχομένων από τρίτες χώρες, στο έδαφός τους με σκοπό την αναζήτηση μισθωτής ή μη μισθωτής εργασίας.

Άρθρο III-268

Οι πολιτικές της Ένωσης που προβλέπονται στο παρόν τμήμα και η εφαρμογή τους διέπονται από την αρχή της αλληλεγγύης και της δίκαιης κατανομής ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών, μεταξύ άλλων και στο οικονομικό επίπεδο. Όποτε απαιτείται, οι πράξεις της Ένωσης που θεσπίζονται βάσει του παρόντος τμήματος περιέχουν κατάλληλα μέτρα για την εφαρμογή της εν λόγω αρχής.

ΤΜΗΜΑ 3

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΑΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Άρθρο III-269

1. Η Ένωση αναπτύσσει δικαστική συνεργασία στις αστικές υποθέσεις που έχουν διασυνοριακές επιπτώσεις, βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών και εξώδικων αποφάσεων. Η συνεργασία αυτή δύναται να περιλαμβάνει τη θέσπιση μέτρων προσέγγισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών.

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει, ιδίως όταν αυτό είναι απαραίτητο για την καλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, μέτρα με τα οποία διασφαλίζεται:

- α) η αμοιβαία αναγνώριση μεταξύ των κρατών μελών των δικαστικών και εξώδικων αποφάσεων και η εκτέλεσή τους,
- β) η διασυνοριακή επίδοση και κοινοποίηση δικαστικών και εξώδικων πράξεων,
- γ) η συμβατότητα των κανόνων που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη όσον αφορά την άρση των συγκρούσεων ως προς το εφαρμοστέο δίκαιο και τη δικαιοδοσία,
- δ) η συνεργασία κατά την αποδεικτική διαδικασία,
- ε) η ουσιαστική πρόσβαση στη δικαιοσύνη,
- στ) η άρση των εμποδίων στην ομαλή διεξαγωγή αστικών δικών, εν ανάγκη προωθώντας τη συμβατότητα των κανόνων πολιτικής δικονομίας που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη,
- ζ) η ανάπτυξη εναλλακτικών μεθόδων επίλυσης των διαφορών,
- η) η υποστήριξη της κατάρτισης των δικαστών και των άλλων λειτουργών και υπαλλήλων του τομέα απονομής της δικαιοσύνης.

3. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2, τα μέτρα που αφορούν το οικογενειακό δίκαιο τα οποία έχουν διασυνοριακές επιπτώσεις θεσπίζονται με ευρωπαϊκό νόμο ή νόμο-πλαίσιο του Συμβουλίου. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Το Συμβούλιο μπορεί, μετά από πρόταση της Επιτροπής, να εκδώσει ευρωπαϊκή απόφαση για τον καθορισμό των πτυχών του οικογενειακού δικαίου με διασυνοριακές επιπτώσεις που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο πράξεων που θεσπίζονται σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

ΤΜΗΜΑ 4

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Άρθρο III-270

1. Η δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις στην Ένωση θεμελιώνεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών και περιλαμβάνει την προσέγγιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών στους τομείς που προβλέπονται στην παράγραφο 2 και στο άρθρο III-271.

Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα μέτρα για:

- α) τον καθορισμό κανόνων και διαδικασιών για να εξασφαλίζεται η αναγνώριση, σε ολόκληρη την Ένωση, όλων των τύπων δικαστικών αποφάσεων και διαταγών,
- β) την πρόληψη και την επίλυση των συγκρούσεων δικαιοδοσίας μεταξύ κρατών μελών,
- γ) την υποστήριξη της κατάρτισης των δικαστών και των άλλων λειτουργών και υπαλλήλων του τομέα απονομής της δικαιοσύνης,
- δ) τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ των δικαστικών ή άλλων ισοδύναμων αρχών των κρατών μελών κατά την άσκηση ποινικών διώξεων και την εκτέλεση των αποφάσεων.

2. Κατά τον βαθμό που είναι απαραίτητο για να διευκολυνθεί η αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών καθώς και η αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις που έχουν διασυνοριακές διαστάσεις, ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο μπορεί να θεσπίζει ελάχιστους κανόνες. Στους ελάχιστους αυτούς κανόνες συνεκτιμώνται οι διαφορές μεταξύ των νομικών συστημάτων και παραδόσεων των κρατών μελών.

Οι ελάχιστοι αυτοί κανόνες αφορούν:

- α) το αμοιβαίως παραδεκτό των αποδείξεων μεταξύ των κρατών μελών,
- β) τα δικαιώματα των προσώπων στην ποινική διαδικασία,
- γ) τα δικαιώματα των θυμάτων της εγκληματικότητας,
- δ) άλλα ειδικότερα στοιχεία της ποινικής διαδικασίας, τα οποία θα έχουν προηγουμένως προσδιοριστεί από το Συμβούλιο με την έκδοση ευρωπαϊκής απόφασης. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα την έκδοση της απόφασης αυτής αφού λάβει την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Η θέσπιση των ελάχιστων κανόνων που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να εισάγουν υψηλότερο επίπεδο προστασίας των προσώπων.

3. Όταν ένα μέλος του Συμβουλίου εκτιμά ότι σχέδιο ευρωπαϊκού νόμου-πλαίσου προβλεπόμενο στην παράγραφο 2 θίγει θεμελιώδεις πτυχές του συστήματός του ποινικής δικαιοσύνης, μπορεί να ζητήσει να υποβληθεί το θέμα στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Στην περίπτωση αυτή αναστέλλεται η διαδικασία του άρθρου III-396. Αφού συζητήσει το ζήτημα και εντός τετραμήνου από την αναστολή αυτή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο:

- α) αναπέμπει το σχέδιο στο Συμβούλιο, θέτοντας τέρμα στην αναβολή της προβλεπόμενης στο άρθρο III-396 διαδικασίας, ή
- β) ζητά από την Επιτροπή ή από την ομάδα κρατών μελών από την οποία προέρχεται το σχέδιο, να υποβάλουν νέο σχέδιο· στην περίπτωση αυτή, θεωρείται ότι δεν εκδίδεται η πράξη που είχε προταθεί αρχικά.

4. Εάν, εντός της περιόδου η οποία προβλέπεται στην παράγραφο 3, δεν έχει αναληφθεί δράση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ή εάν, εντός δώδεκα μηνών από την υποβολή νέου σχεδίου βάσει της παραγράφου 3 στοιχείο β), δεν έχει εκδοθεί ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο και το ένα τρίτο τουλάχιστον των κρατών μελών επιθυμούν να καθιερώσουν ενισχυμένη συνεργασία βάσει του συγκεκριμένου σχεδίου νόμου-πλαίσου, τα εν λόγω κράτη μέλη ενημερώνουν σχετικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή.

Στην περίπτωση αυτή, η έγκριση για την καθιέρωση ενισχυμένης συνεργασίας, η οποία προβλέπεται στο άρθρο I-44 παράγραφος 2 και στο άρθρο III-419 παράγραφος 1, θεωρείται ότι χορηγήθηκε και εφαρμόζονται οι διατάξεις περί ενισχυμένης συνεργασίας.

Άρθρο III-271

1. Ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο μπορεί να θεσπίζει ελάχιστους κανόνες για τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και των κυρώσεων στους τομείς της ιδιαίτερας σοβαρής εγκληματικότητας με διασυνοριακή διάσταση, η οποία απορρέει ιδίως από τη φύση ή τις επιπτώσεις των αδικημάτων αυτών ή λόγω ειδικής ανάγκης να καταπολεμούνται σε κοινή βάση.

Οι εν λόγω τομείς εγκληματικότητας είναι οι εξής: τρομοκρατία, εμπορία ανθρώπων και γενετήσια εκμετάλλευση γυναικών και παιδιών, παράνομη εμπορία ναρκωτικών, παράνομη εμπορία όπλων, ξέπλυμα χρήματος, διαφθορά, παραχάραξη μέσω πληρωμής, εγκληματικότητα στον χώρο της πληροφορικής και οργανωμένο έγκλημα.

Ανάλογα με την εξέλιξη της εγκληματικότητας, το Συμβούλιο μπορεί να εκδίδει ευρωπαϊκές αποφάσεις που προσδιορίζουν κι άλλους τομείς εγκληματικότητας οι οποίοι πληρούν τα κριτήρια της παρούσας παραγράφου. Αποφασίζει ομόφωνα αφού λάβει την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

2. Όταν η προσέγγιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών στον τομέα του ποινικού δικαίου είναι αναγκαία για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής πολιτικής της Ένωσης σε τομέα στον οποίο εφαρμόζονται μέτρα εναρμόνισης, ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο μπορεί να θεσπίζει ελάχιστους κανόνες σχετικούς με τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και των κυρώσεων στον εν λόγω τομέα. Ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο εκδίδεται με την ίδια διαδικασία που ακολουθείται για τη θέσπιση των εν λόγω μέτρων εναρμόνισης, με την επιφύλαξη του άρθρου III-264.

3. Όταν ένα μέλος του Συμβουλίου εκτιμά ότι σχέδιο ευρωπαϊκού νόμου-πλαisiού που προβλέπεται στην παράγραφο 1 ή 2 θίγει θεμελιώδεις πτυχές του συστήματός τους ποινικής δικαιοσύνης, μπορεί να ζητήσει να υποβληθεί το θέμα στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Στην περίπτωση αυτή, εφόσον τυγχάνει εφαρμογής η διαδικασία του άρθρου III-396, η διαδικασία αυτή αναστέλλεται. Αφού συζητήσει το θέμα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, εντός τετραμήνου από την αναστολή αυτή:

- α) αναπέμπει το σχέδιο στο Συμβούλιο, θέτοντας τέρμα στην αναβολή της προβλεπόμενης στο άρθρο III-396 διαδικασίας, ή
- β) ζητά από την Επιτροπή ή από την ομάδα κρατών μελών από την οποία προέρχεται το σχέδιο, να υποβάλουν νέο σχέδιο· στην περίπτωση αυτή, θεωρείται ότι δεν εκδίδεται η πράξη που είχε προταθεί αρχικά.

4. Εάν, εντός της περιόδου η οποία προβλέπεται στην παράγραφο 3, δεν έχει αναληφθεί δράση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ή εάν, εντός 12 μηνών από την υποβολή νέου σχεδίου βάσει της παραγράφου 3 στοιχείο β), δεν έχει εκδοθεί ο ευρωπαϊκός νόμος-πλαίσιο, και το ένα τρίτο τουλάχιστον των κρατών μελών επιθυμούν να καθιερώσουν ενισχυμένη συνεργασία βάσει του συγκεκριμένου σχεδίου νόμου-πλαisiού, τα εν λόγω κράτη μέλη ενημερώνουν σχετικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή.

Στην περίπτωση αυτή, η έγκριση για την καθιέρωση ενισχυμένης συνεργασίας, η οποία προβλέπεται στο άρθρο I-44 παράγραφος 2 και στο άρθρο III-419 παράγραφος 1, θεωρείται ότι χορηγήθηκε και εφαρμόζονται οι διατάξεις περί ενισχυμένης συνεργασίας.

Άρθρο III-272

Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο μπορεί να θεσπίζει μέτρα ενθάρρυνσης και στήριξης της δράσης των κρατών μελών στον τομέα της πρόληψης του εγκλήματος, αποκλεισμένης της οποιασδήποτε προσέγγισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών.

Άρθρο III-273

1. Αποστολή της Eurojust είναι η στήριξη και η ενίσχυση του συντονισμού και της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων εθνικών αρχών για την έρευνα και τη δίωξη σοβαρών εγκλημάτων που έχουν επιπτώσεις σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη ή απαιτούν δίωξη σε κοινές βάσεις, βάσει επιχειρήσεων που διεξάγονται και πληροφοριών που παρέχονται από τις αρχές των κρατών μελών και την Ευρωπόλ.

Συναφώς, ευρωπαϊκός νόμος καθορίζει τη δομή, τη λειτουργία, το πεδίο δράσης και τα καθήκοντα της Eurojust. Τα καθήκοντα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν:

- α) την έναρξη ποινικών ερευνών καθώς και την εισήγηση για την κίνηση ποινικών διώξεων που διεξάγονται από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, και ειδικότερα των διώξεων που αφορούν αδικήματα κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης,
- β) τον συντονισμό των ερευνών και των διώξεων του στοιχείου α),
- γ) την ενίσχυση της δικαστικής συνεργασίας, μεταξύ άλλων με την επίλυση των συγκρούσεων δικαιοδοσίας και με στενή συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο.

Ευρωπαϊκός νόμος καθορίζει επίσης τις πρακτικές ρυθμίσεις για τη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των εθνικών κοινοβουλίων των κρατών μελών στην αξιολόγηση των δραστηριοτήτων της Eurojust.

2. Στο πλαίσιο των διώξεων της παραγράφου 1 και με την επιφύλαξη του άρθρου III-274, οι επίσημες διαδικαστικές πράξεις διενεργούνται από τους αρμόδιους εθνικούς υπαλλήλους.

Άρθρο III-274

1. Για την καταπολέμηση των αδικημάτων που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, με ευρωπαϊκό νόμο του Συμβουλίου μπορεί να συσταθεί Ευρωπαϊκή Εισαγγελία εκ της Eurojust. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα αφού λάβει την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

2. Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία είναι αρμόδια για την καταζήτηση, τη δίωξη και την παραπομπή ενώπιον της δικαιοσύνης, ενδεχομένως σε σύνδεση με την Ευρωπόλ, των δραστών αδικημάτων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, όπως τα συμφέροντα αυτά ορίζονται στον ευρωπαϊκό νόμο της παραγράφου 1, καθώς και των συνεργών τους. Ασκει δε ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων των κρατών μελών την ποινική δίωξη των αδικημάτων αυτών.

3. Ο ευρωπαϊκός νόμος της παραγράφου 1 καθορίζει το καθεστώς της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, τους όρους άσκησης των καθηκόντων της, τους δικονομικούς κανόνες που διέπουν τις δραστηριότητές της καθώς και τους δικονομικούς κανόνες που διέπουν το παραδεκτό των αποδείξεων, και τους κανόνες που ισχύουν για τον δικαστικό έλεγχο των διαδικαστικών της πράξεων κατά την άσκηση των καθηκόντων της.

4. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δύναται, ταυτόχρονα ή σε μεταγενέστερο στάδιο, να εκδώσει ευρωπαϊκή απόφαση για την τροποποίηση της παραγράφου 1, προκειμένου να επεκτείνει τις αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας στην καταπολέμηση της σοβαρής εγκληματικότητας με διασυνοριακή διάσταση, και για την κατ' επέκταση τροποποίηση της παραγράφου 2 όσον αφορά τους δράστες σοβαρών εγκλημάτων με επιπτώσεις σε πολλά κράτη μέλη καθώς και τους συνεργούς τους. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα αφού λάβει την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή.

ΤΜΗΜΑ 5

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Άρθρο III-275

1. Η Ένωση αναπτύσσει αστυνομική συνεργασία στην οποία συμμετέχουν όλες οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των αστυνομικών και τελωνειακών αρχών και άλλων αρχών επιβολής του νόμου ειδικευμένων στον τομέα της πρόληψης ή της εξακρίβωσης αξιόποινων πράξεων ή της διερεύνησής τους.

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο μπορεί να θεσπίζει μέτρα που αφορούν:

- α) τη συλλογή, αποθήκευση, επεξεργασία, ανάλυση και ανταλλαγή σχετικών πληροφοριών,
- β) την παροχή υποστήριξης για την κατάρτιση προσωπικού, καθώς και τη συνεργασία όσον αφορά τις ανταλλαγές προσωπικού, τον εξοπλισμό και την εγκληματολογική έρευνα,
- γ) τις κοινές τεχνικές έρευνας όσον αφορά την εξακρίβωση σοβαρών μορφών οργανωμένου εγκλήματος.

3. Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο του Συμβουλίου μπορεί να θεσπίζει μέτρα για την επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των αρχών του παρόντος άρθρου. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Άρθρο III-276

1. Αποστολή της Ευρωπόλ είναι να υποστηρίζει και να ενισχύει τη δράση των αστυνομικών αρχών και των άλλων αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών, καθώς και την αμοιβαία συνεργασία τους στην πρόληψη και καταπολέμηση των σοβαρών εγκλημάτων που έχουν επιπτώσεις σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη, της τρομοκρατίας και των μορφών εγκληματικότητας που θίγουν ένα κοινό συμφέρον το οποίο αποτελεί αντικείμενο πολιτικής της Ένωσης.

2. Ευρωπαϊκός νόμος καθορίζει τη δομή, τη λειτουργία, το πεδίο δράσης και τα καθήκοντα της Ευρωπόλ. Τα καθήκοντα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν:

- α) τη συλλογή, αποθήκευση, επεξεργασία, ανάλυση και ανταλλαγή πληροφοριών που διαβιβάζονται ιδίως από τις αρχές των κρατών μελών ή τρίτων χωρών, ή οργανισμών,
- β) τον συντονισμό, τη διοργάνωση και τη διεξαγωγή ερευνών και επιχειρησιακών δράσεων, από κοινού με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών ή στο πλαίσιο κοινών ομάδων ερευνών, ενδεχομένως σε σύνδεση με την Eurojust.

Ευρωπαϊκός νόμος καθορίζει επίσης τους όρους ελέγχου των δραστηριοτήτων της Ευρωπόλ από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με τη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων.

3. Όλες οι επιχειρησιακές δράσεις της Ευρωπόλ πρέπει να διεξάγονται σε συνεργασία και σε συμφωνία με τις αρχές του κράτους μέλους ή των κρατών μελών στο έδαφος του οποίου ή των οποίων διεξάγονται. Η εφαρμογή μέτρων καταναγκαστικού χαρακτήρα εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα των εθνικών αρχών.

Άρθρο III-277

Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο του Συμβουλίου καθορίζει τις προϋποθέσεις και τα όρια εντός των οποίων οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών των άρθρων III-270 και III-275 μπορούν να αναλαμβάνουν δράση στο έδαφος άλλου κράτους μέλους σε συνεργασία και σε συμφωνία με τις αρχές του κράτους αυτού. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΤΟΜΕΙΣ ΟΠΟΥ Η ΕΝΩΣΗ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ, ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΕΣ Ή ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ
ΔΡΑΣΕΙΣ

ΤΜΗΜΑ 1

ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

Άρθρο III-278

1. Κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών και δράσεων της Ένωσης, εξασφαλίζεται υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας του ανθρώπου.

Η δράση της Ένωσης, η οποία συμπληρώνει τις εθνικές πολιτικές, αποβλέπει στη βελτίωση της δημόσιας υγείας καθώς και στην πρόληψη των ανθρώπινων ασθενειών και παθήσεων και στην αποτροπή των πηγών κινδύνου για τη σωματική και ψυχική υγεία. Η δράση αυτή καλύπτει επίσης:

- α) την καταπολέμηση των σοβαρών ασθενειών που μαστίζουν την ανθρωπότητα, ευνοώντας τη διερεύνηση των αιτίων τους, της μετάδοσης και της πρόληψής τους, καθώς και την ενημέρωση και τη διαπαιδαγώγηση στον τομέα της υγείας,
- β) την επαγρύπνηση για τις σοβαρές διασυνοριακές απειλές κατά της υγείας, την κήρυξη συναγερμού σε περίπτωση των εν λόγω απειλών και την καταπολέμησή τους.

Η Ένωση συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών για τη μείωση της βλάβης που προκαλούν στην υγεία τα ναρκωτικά, με δράσεις στις οποίες περιλαμβάνονται επίσης η ενημέρωση και η πρόληψη.

2. Η Ένωση ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών στους τομείς του παρόντος άρθρου και, εν ανάγκη, στηρίζει τη δράση τους. Ενθαρρύνει ιδίως τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών με σκοπό τη βελτίωση της συμπληρωματικότητας των υγειονομικών τους υπηρεσιών στις παραμεθόριες περιοχές.

Τα κράτη μέλη συντονίζουν μεταξύ τους, σε επαφή με την Επιτροπή, τις πολιτικές και τα προγράμματά τους στους τομείς που αναφέρονται στην παράγραφο 1. Η Επιτροπή μπορεί να αναλαμβάνει, σε στενή επαφή με τα κράτη μέλη, κάθε ωφέλιμη πρωτοβουλία για την προώθηση του συντονισμού αυτού, ιδίως δε πρωτοβουλίες με στόχο τον καθορισμό κατευθυντήριων γραμμών και δεικτών, την οργάνωση της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και την προετοιμασία των στοιχείων που είναι αναγκαία για την περιοδική παρακολούθηση και αξιολόγηση. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τηρείται πλήρως ενήμερο.

3. Η Ένωση και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τρίτες χώρες και αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα δημόσιας υγείας.

4. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο I-12 παράγραφος 5 και το άρθρο I-17 στοιχείο α) και σύμφωνα με το άρθρο I-14 παράγραφος 2 στοιχείο ια), ο ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο συμβάλλει στην πραγμάτωση των στόχων του παρόντος άρθρου, θεσπίζοντας τα ακόλουθα μέτρα για την αντιμετώπιση των κοινών προκλήσεων όσον αφορά την ασφάλεια:

- α) μέτρα με υψηλές προδιαγραφές ποιότητας και ασφάλειας για τα όργανα και τις ουσίες ανθρώπινης προέλευσης, το αίμα και τα παράγωγά του. Τα εν λόγω μέτρα δεν εμποδίζουν τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να εισάγουν αυστηρότερα προστατευτικά μέτρα,
- β) μέτρα στον κτηνιατρικό και φυτοϋγειονομικό τομέα με άμεσο στόχο την προστασία της δημόσιας υγείας,
- γ) μέτρα για τον καθορισμό υψηλών προδιαγραφών ποιότητας και ασφάλειας για τα φάρμακα και τα μηχανήματα που προορίζονται για ιατρική χρήση,
- δ) μέτρα σχετικά με την επαγρύπνηση, την κήρυξη συναγεμού και την καταπολέμηση των σοβαρών διασυνοριακών απειλών κατά της υγείας.

Ο εν λόγω νόμος ή νόμος-πλαίσιο εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή των Περιφερειών και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

5. Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο μπορεί επίσης να θεσπίζει μέτρα ενθάρρυνσης της προστασίας και της βελτίωσης της υγείας του ανθρώπου και ιδίως μέτρα καταπολέμησης των σοβαρών ασθενειών με διασυνοριακή διάσταση, καθώς και μέτρα που έχουν ως άμεσο στόχο τους την προστασία της δημόσιας υγείας από το κάπνισμα και την κατάχρηση οινόπνευματων, ενώ αποκλείεται οποιαδήποτε εναρμόνιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή των Περιφερειών και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

6. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, μπορεί να διατυπώνει επίσης συστάσεις.

7. Η δράση της Ένωσης αναπτύσσεται χωρίς να θίγονται οι ευθύνες των κρατών μελών όσον αφορά τη διαμόρφωση της πολιτικής τους στον τομέα της υγείας, καθώς και την οργάνωση και την παροχή υγειονομικών υπηρεσιών και ιατρικής περίθαλψης. Στις ευθύνες των κρατών μελών εμπίπτει η διαχείριση των υγειονομικών υπηρεσιών και της ιατρικής περίθαλψης, καθώς και η κατανομή των πόρων που διατίθενται για τις υπηρεσίες αυτές. Τα μέτρα που προβλέπονται στην παράγραφο 4 στοιχείο α) δεν θίγουν τις εθνικές διατάξεις που διέπουν τις δωρεές οργάνων και αίματος ή την ιατρική χρήση τους.

ΤΜΗΜΑ 2

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Άρθρο III-279

1. Η Ένωση και τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να εξασφαλίζονται οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας της Ένωσης.

Για τον σκοπό αυτό, στο πλαίσιο συστήματος ανοιχτών και ανταγωνιστικών αγορών, η δράση τους αποσκοπεί:

- α) να επιταχύνει την προσαρμογή της βιομηχανίας στις διαρθρωτικές μεταβολές,
- β) να προαγάγει ευνοϊκό περιβάλλον για την ανάληψη πρωτοβουλιών και την ανάπτυξη των επιχειρήσεων στο σύνολο της Ένωσης, και ιδίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων,
- γ) να προαγάγει περιβάλλον που να ευνοεί τη συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων,
- δ) να βελτιώσει την εκμετάλλευση του βιομηχανικού δυναμικού των πολιτικών στους τομείς της καινοτομίας, της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης.

2. Τα κράτη μέλη συνεννοούνται μεταξύ τους και με την Επιτροπή και, εφόσον χρειάζεται, συντονίζουν τις δράσεις τους. Η Επιτροπή μπορεί να αναλαμβάνει κάθε ωφέλιμη πρωτοβουλία για την προώθηση του συντονισμού αυτού, ιδίως δε πρωτοβουλίες με στόχο τον καθορισμό κατευθυντήριων γραμμών και δεικτών, την οργάνωση της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και την προετοιμασία των στοιχείων που είναι αναγκαία για την τακτική παρακολούθηση και αξιολόγηση. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τηρείται πλήρως ενήμερο.

3. Η Ένωση συμβάλλει στην υλοποίηση των στόχων της παραγράφου 1 μέσω των πολιτικών και δράσεων που αναλαμβάνει βάσει άλλων διατάξεων του Συντάγματος. Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο μπορεί να θεσπίζει συγκεκριμένα μέτρα υποστήριξης των δράσεων που αναλαμβάνονται στα κράτη μέλη προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της παραγράφου 1, αποκλεισμένης οποιασδήποτε εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Το παρόν τμήμα δεν αποτελεί βάση για την εκ μέρους της Ένωσης εισαγωγή οποιουδήποτε μέτρου που θα μπορούσε να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού ή που περιλαμβάνει φορολογικές διατάξεις ή διατάξεις σχετικές με τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των μισθωτών εργαζομένων.

ΤΜΗΜΑ 3

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Άρθρο III-280

1. Η Ένωση συμβάλλει στην ανάπτυξη των πολιτισμών των κρατών μελών και σέβεται την εθνική και περιφερειακή πολυμορφία τους, ενώ ταυτόχρονα προβάλλει την κοινή πολιτιστική κληρονομιά.

2. Η δράση της Ένωσης αποσκοπεί να ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και, εάν αυτό είναι αναγκαίο, να υποστηρίζει και να συμπληρώνει τη δράση τους στους εξής τομείς:
- α) βελτίωση της γνώσης και της διάδοσης του πολιτισμού και της ιστορίας των ευρωπαϊκών λαών,
 - β) διατήρηση και προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς ευρωπαϊκής σημασίας,
 - γ) μη εμπορικές πολιτιστικές ανταλλαγές,
 - δ) καλλιτεχνική και λογοτεχνική δημιουργία, περιλαμβανομένης της δημιουργίας στον οπτικοακουστικό τομέα.
3. Η Ένωση και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τρίτες χώρες και αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς στον πολιτιστικό τομέα, ειδικότερα με το Συμβούλιο της Ευρώπης.
4. Όταν αναλαμβάνει δράσεις βάσει άλλων διατάξεων του Συντάγματος, η Ένωση λαμβάνει υπόψη τις πολιτιστικές πτυχές, αποβλέποντας ειδικότερα στον σεβασμό και στην προώθηση της πολυμορφίας των πολιτισμών της.
5. Προκειμένου να προωθηθεί η πραγμάτωση των στόχων του παρόντος άρθρου:
- α) ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει δράσεις ενθάρρυνσης, αποκλειομένης οποιασδήποτε εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή των Περιφερειών,
 - β) το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει συστάσεις.

ΤΜΗΜΑ 4

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Άρθρο III-281

1. Η Ένωση συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών στον τομέα του τουρισμού, ιδίως με την προαγωγή της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων της Ένωσης στον τομέα αυτό.

Προς τούτο, η δράση της Ένωσης έχει ως στόχο:

- α) να ενθαρρύνει τη δημιουργία περιβάλλοντος ευνοϊκού για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων στον εν λόγω τομέα,
- β) να ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών, ιδίως με την ανταλλαγή ορθών πρακτικών.

2. Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει ειδικά μέτρα για τη συμπλήρωση των δράσεων τις οποίες διεξάγουν τα κράτη μέλη προκειμένου να πραγματώσουν τους στόχους του παρόντος άρθρου, αποκλειομένης της οποιασδήποτε εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών.

ΤΜΗΜΑ 5

ΠΑΙΔΕΙΑ, ΝΕΟΛΑΙΑ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Άρθρο III-282

1. Η Ένωση συμβάλλει στην ανάπτυξη παιδείας υψηλού επιπέδου, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και, εάν αυτό απαιτείται, υποστηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση τους. Σέβεται πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο της διδασκαλίας και την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος καθώς και την πολιτιστική και γλωσσική τους πολυμορφία.

Η Ένωση συμβάλλει στην προώθηση των ευρωπαϊκών επιδιώξεων στον χώρο του αθλητισμού, λαμβάνοντας υπόψη παράλληλα τις ιδιαιτερότητές του, τις δομές του που βασίζονται στον εθελοντισμό καθώς και τον κοινωνικό και εκπαιδευτικό του ρόλο.

Η δράση της Ένωσης έχει ως στόχο:

- α) να αναπτύσσει την ευρωπαϊκή διάσταση της παιδείας, μέσω ιδίως της εκμάθησης και της διάδοσης των γλωσσών των κρατών μελών,
- β) να ευνοεί την κινητικότητα φοιτητών και εκπαιδευτικών, μεταξύ άλλων μέσω της ακαδημαϊκής αναγνώρισης διπλωμάτων και περιόδων σπουδών,
- γ) να προωθεί τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων,
- δ) να αναπτύσσει την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών για τα κοινά προβλήματα των εκπαιδευτικών συστημάτων των κρατών μελών,
- ε) να ευνοεί την ανάπτυξη των ανταλλαγών νέων ανθρώπων καθώς και οργανωτών κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων και να ενθαρρύνει τη συμμετοχή των νέων στο δημοκρατικό βίο της Ευρώπης,
- στ) να ενθαρρύνει την ανάπτυξη της εκπαίδευσης εξ αποστάσεως,
- ζ) να αναπτύσσει την ευρωπαϊκή διάσταση του αθλητισμού, προάγοντας την ορθή διεξαγωγή και τον ανοιχτό χαρακτήρα των αθλητικών αναμετρήσεων και τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων για τον αθλητισμό φορέων, καθώς και προστατεύοντας τη σωματική και ηθική ακεραιότητα των αθλητών, ιδίως των νέων αθλητών.

2. Η Ένωση και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τρίτες χώρες και αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα παιδείας και αθλητισμού, ειδικότερα με το Συμβούλιο της Ευρώπης.

3. Προκειμένου να προωθηθεί η υλοποίηση των στόχων του παρόντος άρθρου:

- α) ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει δράσεις ενθάρρυνσης, αποκλεισμένης οποιασδήποτε εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή των Περιφερειών και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή,
- β) το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει συστάσεις.

Άρθρο III-283

1. Η Ένωση εφαρμόζει πολιτική επαγγελματικής εκπαίδευσης, η οποία στηρίζει και συμπληρώνει τις δράσεις των κρατών μελών, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο και την οργάνωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Η δράση της Ένωσης έχει ως στόχο:

- α) να διευκολύνει την προσαρμογή στις μεταλλαγές της βιομηχανίας, ιδίως μέσω της επαγγελματικής εκπαίδευσης και του επαγγελματικού αναπροσανατολισμού,
- β) να βελτιώνει την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και τη συνεχή επιμόρφωση, ώστε να διευκολύνεται η επαγγελματική ένταξη και επανένταξη στην αγορά της εργασίας,
- γ) να διευκολύνει την πρόσβαση στην επαγγελματική εκπαίδευση και να ενισχύει την κινητικότητα των εκπαιδευτών και των εκπαιδευομένων, ιδίως των νέων,
- δ) να τονώνει τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων στον τομέα της κατάρτισης,
- ε) να αναπτύσσει την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών για τα κοινά προβλήματα των συστημάτων κατάρτισης των κρατών μελών.

2. Η Ένωση και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τρίτες χώρες και αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα επαγγελματικής εκπαίδευσης.

3. Προκειμένου να προωθηθεί η υλοποίηση των στόχων του παρόντος άρθρου:

- α) ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα αναγκαία μέτρα, αποκλεισμένης οποιασδήποτε εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή των Περιφερειών και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή,
- β) το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, διατυπώνει συστάσεις.

ΤΜΗΜΑ 6

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Άρθρο III-284

1. Η Ένωση ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών προκειμένου να ενισχύεται η αποτελεσματικότητα των συστημάτων πρόληψης των φυσικών ή ανθρωπογενών καταστροφών και προστασίας από αυτές.

Η δράση της Ένωσης έχει ως στόχο:

- α) να υποστηρίζει και να συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο όσον αφορά την πρόληψη των κινδύνων, την προετοιμασία των φορέων πολιτικής προστασίας

στα κράτη μέλη και την επέμβαση σε περιπτώσεις φυσικών ή ανθρωπογενών καταστροφών στο εσωτερικό της Ένωσης,

- β) να προωθεί την ταχεία και αποτελεσματική επιχειρησιακή συνεργασία στο εσωτερικό της Ένωσης μεταξύ των εθνικών υπηρεσιών πολιτικής προστασίας,
- γ) να ευνοεί τη συνοχή των δράσεων που αναλαμβάνονται σε διεθνές επίπεδο στον τομέα της πολιτικής προστασίας.

2. Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα μέτρα που είναι αναγκαία για να επιτευχθούν οι στόχοι της παραγράφου 1, αποκλειομένης οποιασδήποτε εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών.

ΤΜΗΜΑ 7

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Άρθρο III-285

1. Η αποτελεσματική εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης από τα κράτη μέλη, που είναι ουσιώδους σημασίας για την καλή λειτουργία της Ένωσης, αντιμετωπίζεται ως ζήτημα κοινού ενδιαφέροντος.
2. Η Ένωση μπορεί να υποστηρίξει τις προσπάθειες των κρατών μελών για τη βελτίωση της διοικητικής τους ικανότητας να εφαρμόζουν τη νομοθεσία της Ένωσης. Η υποστήριξη αυτή μπορεί να περιλαμβάνει ιδίως τη διευκόλυνση των ανταλλαγών πληροφοριών και δημοσιών υπαλλήλων, καθώς και την υποστήριξη προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης. Κανένα κράτος μέλος δεν υποχρεούται να προσφύγει στην υποστηρικτική αυτή δράση. Ευρωπαϊκός νόμος θεσπίζει τα αναγκαία για τον σκοπό αυτό μέτρα, αποκλειομένης οποιασδήποτε εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών.
3. Το παρόν άρθρο δεν θίγει την υποχρέωση των κρατών μελών να εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης, ούτε τις προνομίες και τα καθήκοντα της Επιτροπής. Δεν θίγει επίσης άλλες διατάξεις του Συντάγματος που προβλέπουν διοικητική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και μεταξύ αυτών και της Ένωσης.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΩΝ ΥΠΕΡΠΟΝΤΙΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΕΔΑΦΩΝ

Άρθρο III-286

1. Οι μη ευρωπαϊκές χώρες και εδάφη που διατηρούν ιδιαίτερες σχέσεις με τη Δανία, τη Γαλλία, τις Κάτω Χώρες και το Ηνωμένο Βασίλειο είναι συνδεδεμένες με την Ένωση. Οι χώρες και τα εδάφη αυτά, που εφεξής καλούνται «χώρες και εδάφη», απαριθμούνται στο Παράρτημα II.

Ο παρών τίτλος ισχύει για τη Γροιλανδία, με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων του Πρωτοκόλλου σχετικά με το ιδιαίτερο καθεστώς που εφαρμόζεται στη Γροιλανδία.

2. Σκοπός της σύνδεσης είναι η προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης των χωρών και εδαφών και η δημιουργία στενών οικονομικών σχέσεων μεταξύ αυτών και της Ένωσης.

Η σύνδεση οφείλει κατά κύριο λόγο να εξυπηρετεί τα συμφέροντα των κατοίκων των εν λόγω χωρών και εδαφών και να προάγει την ευημερία τους, ώστε να οδηγηθούν στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη που επιδιώκουν.

Άρθρο III-287

Η σύνδεση έχει τους εξής σκοπούς:

- α) τα κράτη μέλη εφαρμόζουν στις εμπορικές τους συναλλαγές με τις χώρες και εδάφη το καθεστώς που διέπει τις μεταξύ τους σχέσεις δυνάμει του Συντάγματος,
- β) κάθε χώρα ή έδαφος εφαρμόζει στις εμπορικές του συναλλαγές με τα κράτη μέλη και τις άλλες χώρες και εδάφη το καθεστώς που εφαρμόζει έναντι του ευρωπαϊκού κράτους με το οποίο διατηρεί ιδιαίτερες σχέσεις,
- γ) τα κράτη μέλη συμβάλλουν στις επενδύσεις που απαιτεί η προοδευτική ανάπτυξη των εν λόγω χωρών και εδαφών,
- δ) η συμμετοχή σε διαγωνισμούς και προμήθειες, για επενδύσεις που χρηματοδοτούνται από την Ένωση, είναι ελεύθερη επί ίσοις όροις για όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που έχουν την ιθαγένεια ενός εκ των κρατών μελών ή των χωρών και εδαφών,
- ε) στις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών και των χωρών και εδαφών, το δικαίωμα εγκατάστασης υπηκόων και εταιρειών ρυθμίζεται χωρίς διακρίσεις και σύμφωνα με τις διατάξεις του τίτλου III κεφάλαιο I τμήμα 2 υποτμήμα 2, που αφορά την ελευθερία εγκατάστασης, και κατ' εφαρμογή των διαδικασιών που προβλέπονται με το ανωτέρω υποτμήμα, με την επιφύλαξη των πράξεων που θεσπίζονται βάσει του άρθρου III-291.

Άρθρο III-288

1. Απαγορεύονται οι δασμοί κατά την εισαγωγή στα κράτη μέλη των εμπορευμάτων που προέρχονται από τις χώρες και εδάφη, σύμφωνα με την απαγόρευση των δασμών μεταξύ κρατών μελών, όπως προβλέπεται στο Σύνταγμα.

2. Οι εισαγωγικοί δασμοί κάθε χώρας και εδάφους επί προϊόντων των κρατών μελών και των άλλων χωρών και εδαφών απαγορεύονται σύμφωνα με το άρθρο III-151 παράγραφος 4.

3. Οι χώρες και εδάφη δύνανται, πάντως, να επιβάλλουν δασμούς που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της ανάπτυξης και της εκβιομηχάνισης τους ή δασμούς ταμιευτικού χαρακτήρα που έχουν ως σκοπό τη χρηματοδότηση του προϋπολογισμού τους.

Οι δασμοί που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο δεν μπορούν να υπερβαίνουν τους ισχύοντες για τις εισαγωγές των προϊόντων των προερχομένων από το κράτος μέλος με το οποίο κάθε χώρα ή έδαφος διατηρεί ιδιαίτερες σχέσεις.

4. Η παράγραφος 2 δεν έχει εφαρμογή επί των χωρών και εδαφών που, λόγω ιδιαίτερων διεθνών υποχρεώσεων, εφαρμόζουν ήδη δασμολόγιο χωρίς διακρίσεις.

5. Η θέσπιση ή η τροποποίηση δασμών για εμπορεύματα που εισάγονται στις χώρες και εδάφη δεν επιτρέπεται να οδηγεί, νομικά ή πραγματικά, σε άμεση ή έμμεση διάκριση μεταξύ των εισαγωγών των προερχομένων από τα διάφορα κράτη μέλη.

Άρθρο III-289

Εάν, κατά την εφαρμογή του άρθρου III-288, παράγραφος 1, το ύψος των δασμών που επιβάλλονται επί των εμπορευμάτων που προέρχονται από τρίτη χώρα κατά την εισαγωγή τους εντός χώρας ή εδάφους είναι ικανό να προκαλέσει εκτροπές του εμπορίου εις βάρος κράτους μέλους, το κράτος αυτό δύναται να ζητήσει από την Επιτροπή να προτείνει στα άλλα κράτη μέλη να λάβουν τα μέτρα που είναι αναγκαία για την αντιμετώπιση της κατάστασης αυτής.

Άρθρο III-290

Με την επιφύλαξη των διατάξεων που διέπουν τη δημόσια υγεία, τη δημόσια ασφάλεια και τη δημόσια τάξη, η ελευθερία κυκλοφορίας των εργαζομένων των χωρών και εδαφών εντός των κρατών μελών και των εργαζομένων των κρατών μελών εντός των χωρών και εδαφών διέπεται από πράξεις που θεσπίζονται βάσει του άρθρου III-291.

Άρθρο III-291

Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει ομόφωνα, με βάση την πείρα που συσσωρεύθηκε στο πλαίσιο της σύνδεσης των χωρών και εδαφών με την Ένωση, ευρωπαϊκούς νόμους, νόμους-πλαίσιο, κανονισμούς και αποφάσεις σχετικά με τις λεπτομερείς ρυθμίσεις και τη διαδικασία σύνδεσης των χωρών και εδαφών με την Ένωση. Οι νόμοι και νόμοι-πλαίσιο εκδίδονται μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

ΤΙΤΛΟΣ V

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Άρθρο III-292

1. Η δράση της Ένωσης στη διεθνή σκηνή έχει ως γνώμονα και σχεδιάζεται με στόχο να προωθεί στο ευρύτερο παγκόσμιο πλαίσιο τις αρχές που έχουν εμπνεύσει τη δημιουργία, την ανάπτυξη και τη διεύρυνσή της: τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, την οικουμενικότητα και το αδιαίρετο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, το σεβασμό της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, τις αρχές της ισότητας και της αλληλεγγύης και το σεβασμό των αρχών του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και του διεθνούς δικαίου.

Η Ένωση προσπαθεί να αναπτύσσει σχέσεις και να δημιουργεί εταιρικές σχέσεις με τρίτες χώρες και διεθνείς, περιφερειακούς ή παγκόσμιους οργανισμούς που συμμερίζονται τις αρχές του πρώτου εδαφίου. Προωθεί πολυμερείς λύσεις σε κοινά προβλήματα, ιδίως στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών.

2. Η Ένωση καθορίζει και εφαρμόζει κοινές πολιτικές και δράσεις και εργάζεται για την επίτευξη υψηλού βαθμού συνεργασίας σε όλους τους τομείς των διεθνών σχέσεων, με στόχο:

- α) τη διαφύλαξη των αξιών της, των θεμελιωδών της συμφερόντων, της ασφάλειας, της ανεξαρτησίας και της ακεραιότητάς της,
- β) την εδραίωση και στήριξη της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των αρχών του διεθνούς δικαίου,
- γ) τη διατήρηση της ειρήνης, την πρόληψη των συγκρούσεων και την ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας, σύμφωνα με τους στόχους και τις αρχές του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, καθώς και σύμφωνα με τις αρχές της τελικής πράξης του Ελσίνκι και τους στόχους του Χάρτη του Παρισιού, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που αφορούν τα εξωτερικά σύνορα,
- δ) την προώθηση, στις αναπτυσσόμενες χώρες, της βιώσιμης ανάπτυξης από οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική άποψη, με πρωταρχικό στόχο την εξάλειψη της φτώχειας,
- ε) την προώθηση της ενσωμάτωσης όλων των χωρών στην παγκόσμια οικονομία, μεταξύ άλλων και μέσω της σταδιακής κατάργησης των περιορισμών του διεθνούς εμπορίου,
- στ) τη συμβολή στην ανάπτυξη διεθνών μέτρων για τη διαφύλαξη και τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη διαχείριση των παγκόσμιων φυσικών πόρων, με στόχο τη διασφάλιση της βιώσιμης ανάπτυξης,
- ζ) την παροχή συνδρομής σε πληθυσμούς, χώρες και περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικές ή ανθρωπογενείς καταστροφές, και
- η) την προώθηση διεθνούς συστήματος που θεμελιώνεται στην ενισχυμένη πολυμερή συνεργασία και τη χρηστή παγκόσμια διακυβέρνηση.

3. Η Ένωση τηρεί τις αρχές και επιδιώκει τους στόχους των παραγράφων 1 και 2 κατά τη διαμόρφωση και εφαρμογή της εξωτερικής δράσης της στους διάφορους τομείς που καλύπτονται από τον παρόντα Τίτλο, καθώς και κατά τη διαμόρφωση και εφαρμογή των εξωτερικών πτυχών των άλλων πολιτικών της.

Η Ένωση μεριμνά για τη συνοχή μεταξύ των διαφόρων τομέων της εξωτερικής της δράσης και μεταξύ αυτών και των άλλων πολιτικών της. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή, επικουρούμενοι από τον Υπουργό Εξωτερικών της Ένωσης, εξασφαλίζουν αυτή τη συνοχή και συνεργάζονται για τον σκοπό αυτό.

Άρθρο III-293

1. Βάσει των αρχών και των στόχων του άρθρου III-292, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθορίζει τα στρατηγικά συμφέροντα και τους στόχους της Ένωσης.

Οι ευρωπαϊκές αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ως προς τα στρατηγικά συμφέροντα και τους στόχους της Ένωσης αφορούν την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας καθώς και άλλους τομείς που εμπίπτουν στην εξωτερική δράση της Ένωσης. Μπορούν να αφορούν τις σχέσεις της Ένωσης με μια χώρα ή μια περιοχή, ή να έχουν θεματική προσέγγιση. Προσδιορίζουν τη διάρκειά τους και τα μέσα που θα πρέπει να παράσχουν η Ένωση και τα κράτη μέλη.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από σύσταση του Συμβουλίου η οποία εγκρίνεται από αυτό σύμφωνα με τις ρυθμίσεις που προβλέπονται για κάθε τομέα. Οι ευρωπαϊκές αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου εφαρμόζονται σύμφωνα με τις προβλεπόμενες από το Σύνταγμα διαδικασίες.

2. Ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης, όσον αφορά τα θέματα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, και η Επιτροπή, όσον αφορά τους άλλους τομείς εξωτερικής δράσης, μπορούν να υποβάλλουν στο Συμβούλιο κοινές προτάσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΚΟΙΝΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ 1

ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο III-294

1. Η Ένωση, στο πλαίσιο των αρχών και των στόχων της εξωτερικής της δράσης, καθορίζει και εφαρμόζει κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας η οποία καλύπτει όλους τους τομείς της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας.

2. Τα κράτη μέλη υποστηρίζουν ενεργά και ανεπιφύλακτα την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, με πνεύμα πίστης και αμοιβαίας αλληλεγγύης.

Τα κράτη μέλη εργάζονται από κοινού για την ενίσχυση και ανάπτυξη της αμοιβαίας πολιτικής τους αλληλεγγύης. Απέχουν από κάθε δράση αντίθετη προς τα συμφέροντα της Ένωσης ή ικανή να θίξει την αποτελεσματικότητά της ως συνεκτικής δύναμης στις διεθνείς σχέσεις.

Το Συμβούλιο και ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης μεριμνούν για την τήρηση αυτών των αρχών.

3. Η Ένωση ασκεί την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας:

α) καθορίζοντας τους γενικούς της προσανατολισμούς,

β) εκδίδοντας ευρωπαϊκές αποφάσεις που καθορίζουν:

i) τις δράσεις που αναλαμβάνονται από την Ένωση,

ii) τις θέσεις που λαμβάνει η Ένωση,

- iii) τους λεπτομερείς κανόνες για την εφαρμογή των ευρωπαϊκών αποφάσεων των σημείων i) και ii),
- γ) και ενισχύοντας τη συστηματική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών για την άσκηση της πολιτικής τους.

Άρθρο III-295

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθορίζει τους γενικούς προσανατολισμούς της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένων των ζητημάτων που έχουν συνέπειες για την άμυνα.

Εάν αυτό επιβάλλεται από τις διεθνείς εξελίξεις, ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου συγκαλεί έκτακτη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τον καθορισμό των στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών της πολιτικής της Ένωσης ως προς τις εξελίξεις αυτές.

2. Το Συμβούλιο εκδίδει τις αναγκαίες ευρωπαϊκές αποφάσεις για τον καθορισμό και την εφαρμογή της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, βάσει των γενικών προσανατολισμών και στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών που καθορίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Άρθρο III-296

1. Ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης, ο οποίος προεδρεύει του Συμβουλίου Εξωτερικών, συμβάλλει με τις προτάσεις του στη διαμόρφωση της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας και διασφαλίζει την εφαρμογή των ευρωπαϊκών αποφάσεων που εκδίδουν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο.

2. Ο Υπουργός Εξωτερικών εκπροσωπεί την Ένωση για ζητήματα που εμπíπτουν στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας. Διεξάγει τον πολιτικό διάλογο με τρίτους εξ ονόματος της Ένωσης και εκφράζει τη θέση της Ένωσης στους διεθνείς οργανισμούς και στις διεθνείς διασκέψεις.

3. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης επικουρείται από ευρωπαϊκή υπηρεσία εξωτερικής δράσης. Η υπηρεσία αυτή συνεργάζεται στενά με τις διπλωματικές υπηρεσίες των κρατών μελών και απαρτίζεται από υπαλλήλους των αρμοδίων διευθύνσεων της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου και της Επιτροπής καθώς και αποσπασμένο προσωπικό των εθνικών διπλωματικών υπηρεσιών. Η οργάνωση και η λειτουργία της ευρωπαϊκής υπηρεσίας εξωτερικής δράσης καθορίζονται με ευρωπαϊκή απόφαση του Συμβουλίου. Το Συμβούλιο αποφασίζει, μετά από πρόταση του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης αφού λάβει τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και την έγκριση της Επιτροπής.

Άρθρο III-297

1. Όταν μια διεθνής κατάσταση απαιτεί επιχειρησιακή δράση εκ μέρους της Ένωσης, το Συμβούλιο εκδίδει τις αναγκαίες ευρωπαϊκές αποφάσεις. Οι αποφάσεις αυτές προσδιορίζουν τους στόχους τους, το περιεχόμενό τους και τα μέσα που πρέπει να τεθούν στη διάθεση της Ένωσης, καθώς και τις προϋποθέσεις εφαρμογής της δράσης και, εφόσον είναι απαραίτητο, τη διάρκειά της.

Σε περίπτωση αλλαγής των περιστάσεων με σαφή επίπτωση σε ζήτημα το οποίο αποτελεί αντικείμενο της εν λόγω ευρωπαϊκής απόφασης, το Συμβούλιο επανεξετάζει τις αρχές και τους στόχους της απόφασης αυτής και εκδίδει τις αναγκαίες ευρωπαϊκές αποφάσεις.

2. Οι ευρωπαϊκές αποφάσεις της παραγράφου 1 δεσμεύουν τα κράτη μέλη όσον αφορά τις θέσεις που υιοθετούν και κατά τη διεξαγωγή της δράσης τους.

3. Κάθε εθνική θέση ή δράση η οποία σχεδιάζεται κατ' εφαρμογή ευρωπαϊκής απόφασης βάσει της παραγράφου 1 γνωστοποιείται από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος εντός προθεσμίας η οποία επιτρέπει, εάν είναι αναγκαίο, προηγούμενη συνεννόηση στο πλαίσιο του Συμβουλίου. Η υποχρέωση της προηγούμενης ενημέρωσης δεν εφαρμόζεται στα μέτρα που αποτελούν απλή μεταφορά της εν λόγω απόφασης σε εθνικό επίπεδο.

4. Σε περίπτωση επιτακτικής ανάγκης που συνδέεται με μεταβολή της κατάστασης και ελλείπει αναθεώρησης της ευρωπαϊκής απόφασης της παραγράφου 1, τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν επειγόντως τα μέτρα που επιβάλλονται, λαμβάνοντας υπόψη τους γενικούς στόχους της εν λόγω απόφασης. Το κράτος μέλος που λαμβάνει τα εν λόγω μέτρα ενημερώνει αμέσως το Συμβούλιο για τα ληφθέντα μέτρα.

5. Σε περίπτωση σοβαρών δυσχερειών σε κράτος μέλος κατά την εφαρμογή ευρωπαϊκής απόφασης που προβλέπεται στο παρόν άρθρο, το εν λόγω κράτος μέλος προσφεύγει στο Συμβούλιο το οποίο τις συζητά και αναζητεί τις κατάλληλες λύσεις. Οι λύσεις αυτές δεν μπορούν να αντιβαίνουν προς τους στόχους της δράσης ούτε να βλάπτουν την αποτελεσματικότητά της.

Άρθρο III-298

Το Συμβούλιο εκδίδει ευρωπαϊκές αποφάσεις οι οποίες καθορίζουν τη θέση της Ένωσης επί συγκεκριμένου ζητήματος γεωγραφικής ή θεματικής φύσεως. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι εθνικές τους πολιτικές να συνάδουν με τις θέσεις της Ένωσης.

Άρθρο III-299

1. Κάθε κράτος μέλος, ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης ή ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης με την υποστήριξη της Επιτροπής μπορεί να προσφεύγει στο Συμβούλιο για κάθε θέμα που αφορά την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας και να του υποβάλλει, αντίστοιχα, πρωτοβουλίες ή προτάσεις.

2. Στις περιπτώσεις που απαιτείται ταχεία λήψη απόφασης, ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης συγκαλεί, είτε αυτεπαγγέλτως είτε μετά από σχετική αίτηση κράτους μέλους, έκτακτη σύνοδο του Συμβουλίου, εντός προθεσμίας σαράντα οκτώ ωρών ή, σε περίπτωση απόλυτης ανάγκης, εντός βραχυτέρου διαστήματος.

Άρθρο III-300

1. Οι αναφερόμενες στο παρόν κεφάλαιο ευρωπαϊκές αποφάσεις εκδίδονται ομόφωνα από το Συμβούλιο.

Κάθε μέλος του Συμβουλίου που απέχει κατά την ψηφοφορία δύναται να συνοδεύσει την αποχή του με τυπική δήλωση. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, δεν υποχρεούται να εφαρμόσει την ευρωπαϊκή απόφαση, αλλά αποδέχεται ότι αυτή δεσμεύει την Ένωση. Εκφράζοντας πνεύμα αμοιβαίας αλληλεγγύης, το μεν εν λόγω κράτος μέλος απέχει από οποιαδήποτε δράση, η οποία ενδέχεται να αντιτίθεται ή να εμποδίζει τη δράση της Ένωσης που βασίζεται στην εν λόγω απόφαση, τα δε λοιπά κράτη μέλη σέβονται την θέση του. Εάν τα μέλη του Συμβουλίου που συνόδευσαν την αποχή τους με τη δήλωση αυτή αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το ένα τρίτο των κρατών μελών και ο πληθυσμός τους συγκεντρώνει τουλάχιστον το ένα τρίτο του πληθυσμού της Ένωσης, η απόφαση δεν εκδίδεται.

2. Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις της παραγράφου 1, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία:

- α) όταν εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση που καθορίζει δράση ή θέση της Ένωσης βάσει ευρωπαϊκής απόφασης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που αφορά τα στρατηγικά συμφέροντα και στόχους της Ένωσης, όπως προβλέπεται στο άρθρο III-293 παράγραφος 1,
- β) όταν εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση που καθορίζει δράση ή θέση της Ένωσης μετά από πρόταση του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης, που διατυπώθηκε κατόπιν συγκεκριμένου αιτήματος που του υπέβαλε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, εξ ίδιας πρωτοβουλίας ή με πρωτοβουλία του Υπουργού,
- γ) όταν εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση για την εφαρμογή ευρωπαϊκής απόφασης που καθορίζει δράση ή θέση της Ένωσης,
- δ) όταν εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση για τον διορισμό ειδικού εντεταλμένου σύμφωνα με το άρθρο III-302.

Εάν μέλος του Συμβουλίου δηλώσει ότι, για ζωτικούς και δεδηλωμένους λόγους εθνικής πολιτικής, προτίθεται να αντιταχθεί στην έκδοση ευρωπαϊκής απόφασης η οποία χρήζει ειδικής πλειοψηφίας, δεν διεξάγεται ψηφοφορία. Ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης αναζητεί, σε στενή διαβούλευση με το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, λύση που να είναι αποδεκτή για το εν λόγω κράτος-μέλος. Εάν δεν το επιτύχει, το Συμβούλιο μπορεί, με ειδική πλειοψηφία, να ζητήσει την παραπομπή του θέματος στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ώστε να ληφθεί ομόφωνα ευρωπαϊκή απόφαση.

3. Σύμφωνα με το άρθρο I-40 παράγραφος 7, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μπορεί ομόφωνα να εκδώσει ευρωπαϊκή απόφαση που ορίζει ότι το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία σε περιπτώσεις άλλες από τις αναφερόμενες στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.

4. Οι παράγραφοι 2 και 3 δεν ισχύουν για αποφάσεις με στρατιωτικές συνέπειες ή με συνέπειες στον τομέα της άμυνας.

Άρθρο III-301

1. Όταν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ή το Συμβούλιο έχει καθορίσει κοινή προσέγγιση της Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου I-40 παράγραφος 5, ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης και οι Υπουργοί Εξωτερικών των κρατών μελών συντονίζουν τις δραστηριότητές τους στο πλαίσιο του Συμβουλίου.

2. Οι διπλωματικές αποστολές των κρατών μελών και οι αντιπροσωπείες της Ένωσης σε τρίτες χώρες και σε διεθνείς οργανισμούς συνεργάζονται μεταξύ τους και συμβάλλουν στη διαμόρφωση και στην υλοποίηση της κοινής προσέγγισης της παραγράφου 1.

Άρθρο III-302

Το Συμβούλιο μπορεί να διορίζει, μετά από πρόταση του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης, ειδικό εντεταλμένο στον οποίο αναθέτει εντολή που συνδέεται με ιδιαίτερα πολιτικά ζητήματα. Ο ειδικός εντεταλμένος ασκεί την εντολή του υπό την εξουσία του Υπουργού.

Άρθρο III-303

Η Ένωση δύναται να συνάπτει συμφωνίες με ένα ή περισσότερα κράτη ή διεθνείς οργανισμούς στους τομείς που εμπίπτουν στο παρόν κεφάλαιο.

Άρθρο III-304

1. Ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης ζητά τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και το ενημερώνει, σύμφωνα με το άρθρο I-40 παράγραφος 8 και το άρθρο I-41 παράγραφος 8. Μερικά ώστε να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι απόψεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Οι ειδικοί εντεταλμένοι μπορούν να συμμετέχουν στην ενημέρωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να απευθύνει ερωτήσεις ή να διατυπώνει συστάσεις προς το Συμβούλιο και τον Υπουργό Εξωτερικών της Ένωσης. Διεξάγει δύο φορές κατ' έτος συζήτηση για την πρόοδο που σημειώνεται στην εφαρμογή της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένης της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας.

Άρθρο III-305

1. Τα κράτη μέλη συντονίζουν τη δράση τους στο πλαίσιο των διεθνών οργανισμών και στις διεθνείς διασκέψεις. Υποστηρίζουν τις θέσεις της Ένωσης εντός των εν λόγω οργανισμών και διασκέψεων. Ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης εξασφαλίζει την οργάνωση του συντονισμού αυτού.

Στους διεθνείς οργανισμούς και στις διεθνείς διασκέψεις όπου δεν συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη, τα κράτη μέλη που συμμετέχουν υποστηρίζουν τις θέσεις της Ένωσης.

2. Σύμφωνα με το άρθρο I-16 παράγραφος 2, τα κράτη μέλη που εκπροσωπούνται σε διεθνείς οργανισμούς ή διεθνείς διασκέψεις όπου δεν συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη ενημερώνουν τα κράτη μέλη που δεν συμμετέχουν καθώς και τον Υπουργό Εξωτερικών της Ένωσης για κάθε ζήτημα κοινού ενδιαφέροντος.

Τα κράτη μέλη που είναι επίσης μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών συνεννοούνται μεταξύ τους και ενημερώνουν πλήρως τα άλλα κράτη μέλη καθώς και τον Υπουργό Εξωτερικών της Ένωσης. Τα κράτη μέλη που είναι μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας θα υπερασπίζονται, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, τις θέσεις και τα συμφέροντα της Ένωσης, με την επιφύλαξη των ευθυνών που υπέχουν από τον Καταστατικό Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Όταν η Ένωση έχει καθορίσει θέση ως προς συγκεκριμένο θέμα της ημερήσιας διάταξης του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, τα κράτη μέλη που είναι μέλη του ζητούν να κληθεί ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης για να παρουσιάσει τη θέση της Ένωσης.

Άρθρο III-306

Οι διπλωματικές και προξενικές αποστολές των κρατών μελών και οι αντιπροσωπείες της Ένωσης σε τρίτες χώρες και σε διεθνείς διασκέψεις, καθώς και οι αντιπροσωπείες τους σε διεθνείς οργανισμούς, συνεργάζονται προκειμένου να εξασφαλίζεται η τήρηση και η εφαρμογή των ευρωπαϊκών αποφάσεων που καθορίζουν θέσεις και δράσεις της Ένωσης, οι οποίες εκδίδονται βάσει του παρόντος κεφαλαίου. Εντείνουν τη συνεργασία τους ανταλλάσσοντας πληροφορίες και προβαίνοντας σε κοινές αξιολογήσεις.

Συμβάλλουν στην εφαρμογή του δικαιώματος προστασίας των ευρωπαϊών πολιτών στο έδαφος τρίτων χωρών, το οποίο προβλέπεται στο άρθρο I-10 παράγραφος 2 στοιχείο γ) καθώς και στην εφαρμογή των μέτρων που θεσπίζονται βάσει του άρθρου III-127.

Άρθρο III-307

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου III-344, Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας παρακολουθεί τη διεθνή κατάσταση στους τομείς που εμπίπτουν στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας και συμβάλλει στον καθορισμό των πολιτικών διατυπώνοντας γνώμες απευθυνόμενες στο Συμβούλιο, κατόπιν αιτήματος του Συμβουλίου, του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης, ή εξ ίδιας πρωτοβουλίας. Η Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας εποπτεύει επίσης την εφαρμογή των συμφωνημένων πολιτικών, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης.

2. Στο πλαίσιο του παρόντος κεφαλαίου, η Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας ασκεί, υπό την ευθύνη του Συμβουλίου και του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης, τον πολιτικό έλεγχο και τη στρατηγική διεύθυνση των επιχειρήσεων διαχείρισης κρίσεων του άρθρου III-309.

Το Συμβούλιο μπορεί, για τους σκοπούς μιας επιχείρησης διαχείρισης κρίσεως και καθ' όλη τη διάρκεια της, όπως καθορίζονται από το Συμβούλιο, να εξουσιοδοτεί την Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας να λαμβάνει τα ενδεδειγμένα μέτρα για τον πολιτικό έλεγχο και τη στρατηγική διεύθυνση της επιχείρησης.

Άρθρο III-308

Η εφαρμογή της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας δεν θίγει την εφαρμογή των διαδικασιών και το αντίστοιχο εύρος των αρμοδιοτήτων των θεσμικών οργάνων που προβλέπονται στο Σύνταγμα για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης, τις οποίες αναφέρουν τα άρθρα I-13 έως I-15 και το άρθρο I-17.

Ομοίως, η εφαρμογή των πολιτικών που αναφέρουν τα άρθρα αυτά δεν θίγει την εφαρμογή των διαδικασιών και το αντίστοιχο εύρος των αρμοδιοτήτων των θεσμικών οργάνων που προβλέπονται στο Σύνταγμα για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης βάσει του παρόντος κεφαλαίου.

ΤΜΗΜΑ 2

ΚΟΙΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑΣ

Άρθρο III-309

1. Οι αποστολές του άρθρου I-41 παράγραφος 1, κατά τις οποίες η Ένωση μπορεί να κάνει χρήση στρατιωτικών και μη στρατιωτικών μέσων, περιλαμβάνουν τις κοινές δράσεις αφοπλισμού, τις ανθρωπιστικές αποστολές και αποστολές διάσωσης, τις αποστολές με στόχο την παροχή συμβουλών και αρωγής επί στρατιωτικών θεμάτων, τις αποστολές πρόληψης των συγκρούσεων και διατήρησης της ειρήνης, τις αποστολές μαχίμων δυνάμεων που αναλαμβάνονται για τη διαχείριση των κρίσεων, στις οποίες περιλαμβάνονται οι αποστολές αποκατάστασης της ειρήνης και οι επιχειρήσεις σταθεροποίησης μετά το πέρας των συγκρούσεων. Όλες οι αποστολές αυτές μπορούν να συμβάλλουν στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας, μεταξύ άλλων με τη στήριξη τρίτων χωρών για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας στο έδαφός τους.

2. Το Συμβούλιο εκδίδει ευρωπαϊκές αποφάσεις σχετικά με τις αποστολές της παραγράφου 1, ορίζοντας το στόχο και το περιεχόμενό τους καθώς και τις γενικές ρυθμίσεις εφαρμογής τους. Ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης, υπό την εξουσία του Συμβουλίου και σε στενή και διαρκή επαφή με την Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας, μεριμνά για τον συντονισμό των στρατιωτικών και μη στρατιωτικών πτυχών των αποστολών αυτών.

Άρθρο III-310

1. Στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών αποφάσεων που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο III-309, το Συμβούλιο μπορεί να αναθέτει την εκτέλεση αποστολής σε ομάδα κρατών μελών που το επιθυμούν και διαθέτουν τις αναγκαίες ικανότητες για την εν λόγω αποστολή. Τα εν λόγω κράτη μέλη, σε συνεργασία με τον Υπουργό Εξωτερικών της Ένωσης, συμφωνούν μεταξύ τους ως προς τη διαχείριση της αποστολής.

2. Τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην πραγματοποίηση της αποστολής ενημερώνουν τακτικά το Συμβούλιο για την πορεία της αποστολής, με δική τους πρωτοβουλία ή κατόπιν αιτήματος άλλου κράτους μέλους. Τα συμμετέχοντα κράτη μέλη απευθύνονται αμέσως στο Συμβούλιο εάν η πραγματοποίηση της αποστολής επιφέρει σημαντικές συνέπειες ή απαιτεί τροποποίηση του στόχου, του περιεχομένου ή των κανόνων εφαρμογής της αποστολής που καθορίζονται στις ευρωπαϊκές αποφάσεις της παραγράφου 1. Στις περιπτώσεις αυτές, το Συμβούλιο εκδίδει τις απαιτούμενες ευρωπαϊκές αποφάσεις.

Άρθρο III-311

1. Ο Οργανισμός στον τομέα της ανάπτυξης αμυντικών δυνατοτήτων, της έρευνας, των προμηθειών και των εξοπλισμών (Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας), ο οποίος συνιστάται βάσει του άρθρου I-41 παράγραφος 3 και τίθεται υπό την εποπτεία του Συμβουλίου, έχει ως αποστολή:

- α) να συμβάλλει στον καθορισμό των στόχων ως προς τις στρατιωτικές δυνατότητες των κρατών μελών και να αξιολογεί την τήρηση των υποχρεώσεων που αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη όσον αφορά τις δυνατότητες,
- β) να προωθεί την εναρμόνιση των επιχειρησιακών αναγκών και την καθιέρωση αποτελεσματικών και συμβατών μεθόδων προμηθειών,
- γ) να υποβάλλει προτάσεις για πολυμερή σχέδια προς εκπλήρωση των στόχων από άποψη στρατιωτικών δυνατοτήτων και να εξασφαλίζει τον συντονισμό των προγραμμάτων που εκτελούν τα κράτη μέλη, καθώς και τη διαχείριση ειδικών προγραμμάτων συνεργασίας,
- δ) να στηρίζει την έρευνα στον τομέα της αμυντικής τεχνολογίας, να συντονίζει και να σχεδιάζει κοινές ερευνητικές δραστηριότητες και μελέτες σχετικά με τεχνικές λύσεις ανταποκρινόμενες στις μελλοντικές επιχειρησιακές ανάγκες,
- ε) να συμβάλλει στον προσδιορισμό και ενδεχομένως να εφαρμόζει κάθε μέτρο που είναι πρόσφορο για την ενίσχυση της βιομηχανικής και τεχνολογικής βάσης του αμυντικού τομέα και για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των στρατιωτικών δαπανών.

2. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας είναι ανοιχτός σε κάθε κράτος μέλος που επιθυμεί να συμμετάσχει σε αυτόν. Το Συμβούλιο εκδίδει με ειδική πλειοψηφία ευρωπαϊκή απόφαση καθορισμού του καταστατικού, της έδρας και των κανόνων λειτουργίας του Οργανισμού. Στην απόφαση αυτή λαμβάνεται υπόψη ο βαθμός πραγματικής συμμετοχής στις δραστηριότητες του Οργανισμού. Συγκροτούνται ειδικές ομάδες στο εσωτερικό του Οργανισμού, απαρτιζόμενες από τα κράτη μέλη που εκτελούν κοινά σχέδια. Ο Οργανισμός εκτελεί τα καθήκοντά του σε συνεργασία με την Επιτροπή αναλόγως των αναγκών.

Άρθρο III-312

1. Τα κράτη μέλη που επιθυμούν να συμμετάσχουν στη μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία που ορίζεται στο άρθρο I-41 παράγραφος 6, τα οποία πληρούν τα κριτήρια και αναλαμβάνουν τις δεσμεύσεις στον τομέα των στρατιωτικών δυνατοτήτων που περιέχονται στο Πρωτόκολλο για τη μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία, γνωστοποιούν την πρόθεσή τους στο Συμβούλιο και στον Υπουργό Εξωτερικών της Ένωσης.

2. Εντός τριών μηνών από τη γνωστοποίηση της παραγράφου 1, το Συμβούλιο εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση για την καθιέρωση της μόνιμης διαρθρωμένης συνεργασίας και για την κατάρτιση του καταλόγου των συμμετεχόντων κρατών μελών. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία μετά από διαβούλευση με τον Υπουργό Εξωτερικών της Ένωσης.

3. Το κράτος μέλος που θα θελήσει σε μεταγενέστερο στάδιο να συμμετάσχει στη μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία γνωστοποιεί την πρόθεσή του στο Συμβούλιο και στον Υπουργό Εξωτερικών της Ένωσης.

Το Συμβούλιο εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση η οποία επιβεβαιώνει τη συμμετοχή του συγκεκριμένου κράτους μέλους, το οποίο πληροί τα κριτήρια και αναλαμβάνει τις δεσμεύσεις των άρθρων 1 και 2 του πρωτοκόλλου που αναφέρει η παράγραφος 1. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία μετά από διαβούλευση με τον Υπουργό Εξωτερικών της Ένωσης. Στη ψηφοφορία λαμβάνουν μέρος μόνο τα μέλη του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη.

Ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 55 % των μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν συμμετέχοντα κράτη μέλη τα οποία συγκεντρώνουν ποσοστό τουλάχιστον 65 % του πληθυσμού των εν λόγω κρατών μελών.

Η μειοψηφία αρνησικυρίας πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τον ελάχιστο αριθμό μελών του Συμβουλίου που συγκεντρώνουν ποσοστό μεγαλύτερο του 35 % του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών, συν ένα μέλος, ειδάλλως θεωρείται ότι επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία.

4. Εάν συμμετέχον κράτος μέλος δεν πληροί πλέον τα κριτήρια ή δεν μπορεί πλέον να τηρήσει τις δεσμεύσεις των άρθρων 1 και 2 του Πρωτοκόλλου που αναφέρει η παράγραφος 1, το Συμβούλιο μπορεί να εκδώσει ευρωπαϊκή απόφαση για την αναστολή της συμμετοχής του κράτους αυτού.

Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία. Μόνο τα μέλη του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη, αποκλεισμένου του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, λαμβάνουν μέρος στη ψηφοφορία.

Ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 55 % των μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν συμμετέχοντα κράτη μέλη, εφόσον το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί στο 65 % τουλάχιστον του πληθυσμού των εν λόγω κρατών μελών.

Η μειοψηφία αρνησικυρίας πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τον ελάχιστο αριθμό μελών του Συμβουλίου που συγκεντρώνουν ποσοστό μεγαλύτερο του 35 % του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών, συν ένα μέλος, ειδάλλως θεωρείται ότι επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία.

5. Εάν συμμετέχον κράτος μέλος επιθυμεί να αποχωρήσει από τη μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία, γνωστοποιεί την απόφασή του στο Συμβούλιο, το οποίο σημειώνει το γεγονός ότι η συμμετοχή του συγκεκριμένου κράτους μέλους λήγει.

6. Οι ευρωπαϊκές αποφάσεις και οι συστάσεις του Συμβουλίου στο πλαίσιο της μόνιμης διαρθρωμένης συνεργασίας, εκτός από τις προβλεπόμενες στις παραγράφους 2 έως 5, εκδίδονται με ομοφωνία. Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, η ομοφωνία υπολογίζεται μόνο με βάση τις ψήφους των αντιπροσώπων των συμμετεχόντων κρατών μελών.

ΤΜΗΜΑ 3

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο III-313

1. Οι διοικητικές δαπάνες τις οποίες συνεπάγεται για τα θεσμικά όργανα η εφαρμογή του παρόντος κεφαλαίου βαρύνουν τον προϋπολογισμό της Ένωσης.

2. Οι λειτουργικές δαπάνες τις οποίες συνεπάγεται η εφαρμογή του παρόντος κεφαλαίου βαρύνουν επίσης τον προϋπολογισμό της Ένωσης, πλην των δαπανών που οφείλονται σε επιχειρήσεις που έχουν στρατιωτικές συνέπειες ή συνέπειες για την άμυνα και των περιπτώσεων όπου το Συμβούλιο λαμβάνει διαφορετική απόφαση.

Στις περιπτώσεις που οι δαπάνες δεν καταλογίζονται στον προϋπολογισμό της Ένωσης, βαρύνουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με την κλειδα Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, εκτός εάν το Συμβούλιο λάβει διαφορετική απόφαση. Όσον αφορά τις δαπάνες που οφείλονται σε ενέργειες που έχουν στρατιωτικές συνέπειες ή συνέπειες στην άμυνα, τα κράτη μέλη οι αντιπρόσωποι των οποίων στο Συμβούλιο προέβησαν σε τυπική δήλωση βάσει του άρθρου III-300 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο δεν υποχρεούνται να συμβάλουν στη χρηματοδότηση τους.

3. Το Συμβούλιο εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση με την οποία ορίζονται ειδικές διαδικασίες προκειμένου να εξασφαλισθεί η ταχεία πρόσβαση στις πιστώσεις του προϋπολογισμού της Ένωσης που προορίζονται για την επείγουσα χρηματοδότηση πρωτοβουλιών στο πλαίσιο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας και ιδίως των προπαρασκευαστικών ενεργειών εν όψει αποστολής κατά την έννοια του άρθρου I-41 παράγραφος 1 και του άρθρου III-309. Το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Οι προπαρασκευαστικές ενέργειες ενόψει αποστολής κατά την έννοια του άρθρου I-41 παράγραφος 1 και του άρθρου III-309, που δεν καταλογίζονται στον προϋπολογισμό της Ένωσης χρηματοδοτούνται από ταμείο εκκίνησης, το οποίο δημιουργείται από συνεισφορές των κρατών μελών.

Το Συμβούλιο εκδίδει με ειδική πλειοψηφία, μετά από πρόταση του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης, ευρωπαϊκές αποφάσεις που θεσπίζουν:

- α) τις πρακτικές ρυθμίσεις της σύστασης και χρηματοδότησης του ταμείου εκκίνησης, ιδίως τα χρηματοδοτικά ποσά που χορηγούνται στο ταμείο,
- β) τις πρακτικές ρυθμίσεις διαχείρισης του ταμείου εκκίνησης,
- γ) τις πρακτικές ρυθμίσεις του δημοσιονομικού ελέγχου.

Όταν η αποστολή που σχεδιάζεται σύμφωνα με το άρθρο I-41 παράγραφος 1 και το άρθρο III-309 δεν μπορεί να καταλογισθεί στον προϋπολογισμό της Ένωσης, το Συμβούλιο εξουσιοδοτεί τον Υπουργό Εξωτερικών της Ένωσης να χρησιμοποιήσει το ταμείο εκκίνησης. Ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης υποβάλλει έκθεση στο Συμβούλιο σχετικά με την εκτέλεση της εντολής αυτής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΚΟΙΝΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Άρθρο III-314

Με τη δημιουργία τελωνειακής ένωσης σύμφωνα με το άρθρο III-151, η Ένωση συμβάλλει, για το κοινό συμφέρον, στην αρμονική ανάπτυξη του παγκόσμιου εμπορίου, στην προοδευτική κατάργηση των περιορισμών στις διεθνείς συναλλαγές και στις άμεσες ξένες επενδύσεις, καθώς και στον περιορισμό των τελωνειακών και άλλων φραγμών.

Άρθρο III-315

1. Η κοινή εμπορική πολιτική διαμορφώνεται βάσει ενιαίων αρχών, ιδίως όσον αφορά τις μεταβολές δασμολογικών συντελεστών, τη σύναψη δασμολογικών και εμπορικών συμφωνιών σχετικά με τις ανταλλαγές εμπορευμάτων και υπηρεσιών, και τις εμπορικές πτυχές της διανοητικής ιδιοκτησίας, τις άμεσες ξένες επενδύσεις, την ενοποίηση των μέτρων ελευθέρωσης, την πολιτική των εξαγωγών και τα μέτρα εμπορικής άμυνας, στα οποία περιλαμβάνονται τα μέτρα που λαμβάνονται σε περιπτώσεις ντάμπινγκ και επιδοτήσεων. Η κοινή εμπορική πολιτική ασκείται στο πλαίσιο των αρχών και των στόχων της εξωτερικής δράσης της Ένωσης.

2. Ευρωπαϊκός νόμος θεσπίζει τα μέτρα για τον καθορισμό του πλαισίου εφαρμογής της κοινής εμπορικής πολιτικής.

3. Εάν πρέπει να διεξαχθούν διαπραγματεύσεις και να συναφθούν συμφωνίες με ένα ή περισσότερα κράτη ή με διεθνείς οργανισμούς, εφαρμόζεται το άρθρο III-325, με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων του παρόντος άρθρου.

Η Επιτροπή υποβάλλει συστάσεις στο Συμβούλιο, το οποίο την εξουσιοδοτεί να αρχίσει τις αναγκαίες διαπραγματεύσεις. Εναπόκειται στο Συμβούλιο και την Επιτροπή να μεριμνούν ώστε οι υπό διαπραγμάτευση συμφωνίες να συνάδουν με τις πολιτικές και τους εσωτερικούς κανόνες της Ένωσης.

Οι διαπραγματεύσεις αυτές διεξάγονται από την Επιτροπή σε συνεννόηση με ειδική επιτροπή που ορίζεται από το Συμβούλιο για να την επικουρεί στο έργο αυτό και στο πλαίσιο των οδηγιών που μπορεί να της απευθύνει το Συμβούλιο. Η Επιτροπή υποβάλλει τακτικά έκθεση στην ειδική επιτροπή καθώς και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την πρόοδο των διαπραγματεύσεων.

4. Για τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη των συμφωνιών της παραγράφου 3, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Για τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη συμφωνίας στους τομείς του εμπορίου υπηρεσιών και των εμπορικών πτυχών της διανοητικής ιδιοκτησίας, καθώς και των άμεσων ξένων επενδύσεων, το Συμβούλιο

αποφασίζει ομόφωνα όταν η συμφωνία αυτή περιλαμβάνει διατάξεις για τις οποίες απαιτείται ομοφωνία για τη θέσπιση εσωτερικών κανόνων.

Το Συμβούλιο αποφασίζει επίσης ομόφωνα για τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη συμφωνιών:

- α) στον τομέα του εμπορίου των πολιτιστικών και οπτικοακουστικών υπηρεσιών, όταν υπάρχει κίνδυνος οι συμφωνίες αυτές να θίξουν την πολιτιστική και γλωσσική πολυμορφία της Ένωσης,
- β) στον τομέα του εμπορίου κοινωνικών, εκπαιδευτικών και υγειονομικών υπηρεσιών, όταν υπάρχει κίνδυνος οι συμφωνίες αυτές να επιφέρουν σοβαρή διατάραξη της οργάνωσης των υπηρεσιών αυτών σε εθνικό επίπεδο και να θιγούν οι ευθύνες των κρατών μελών όσον αφορά την παροχή τους.

5. Η διαπραγμάτευση και σύναψη διεθνών συμφωνιών στον τομέα των μεταφορών υπόκεινται στις διατάξεις του Τίτλου III κεφάλαιο III τμήμα 7 και του άρθρου III-325.

6. Η άσκηση των αρμοδιοτήτων που απονέμει το παρόν άρθρο στον τομέα της κοινής εμπορικής πολιτικής δεν θίγει την οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων μεταξύ Ένωσης και κρατών μελών, ούτε συνεπάγεται εναρμόνιση των νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών κατά το μέτρο που το Σύστημα αποκλείει την εναρμόνιση αυτή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

ΤΜΗΜΑ 1

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Άρθρο III-316

1. Η πολιτική της Ένωσης στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη ασκείται στο πλαίσιο των αρχών και των στόχων της εξωτερικής δράσης της Ένωσης. Η πολιτική της Ένωσης στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη και οι αντίστοιχες πολιτικές των κρατών μελών αλληλοσυμπληρώνονται και αλληλοενισχύονται.

Κύριος στόχος της πολιτικής της Ένωσης στον τομέα αυτό είναι ο περιορισμός και, μακροπρόθεσμα, η εξάλειψη της φτώχειας. Η Ένωση λαμβάνει υπόψη τους στόχους της συνεργασίας για την ανάπτυξη κατά την εφαρμογή πολιτικών που ενδέχεται να επηρεάσουν τις αναπτυσσόμενες χώρες.

2. Η Ένωση και τα κράτη μέλη σέβονται τις υποχρεώσεις και λαμβάνουν υπόψη τους στόχους τους οποίους έχουν συμφωνήσει στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών και των άλλων αρμόδιων διεθνών οργανισμών.

Άρθρο III-317

1. Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή της πολιτικής στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη, τα οποία μπορούν να αφορούν πολυετή προγράμματα συνεργασίας με αναπτυσσόμενες χώρες ή προγράμματα με θεματική προσέγγιση.

2. Η Ένωση μπορεί να συνάπτει με τρίτες χώρες και αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς κάθε συμφωνία που είναι λυσιτελής για την επίτευξη των στόχων των άρθρων III-292 και III-316.

Το πρώτο εδάφιο δεν θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να διεξάγουν διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών και να συνάπτουν συμφωνίες.

3. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων συμβάλλει, υπό τους όρους που προβλέπονται στο καταστατικό της, στην εφαρμογή των μέτρων της παραγράφου 1.

Άρθρο III-318

1. Για να προάγουν τη συμπληρωματικότητα και την αποτελεσματικότητα των δράσεων τους, η Ένωση και τα κράτη μέλη συντονίζουν τις πολιτικές τους στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη και συνεννοούνται για τα προγράμματα παροχής βοήθειας, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών και διεθνών διασκέψεων. Η Ένωση και τα κράτη μέλη μπορούν να αναλαμβάνουν κοινές δράσεις. Όταν χρειάζεται, τα κράτη μέλη συμβάλλουν στην εφαρμογή των προγραμμάτων παροχής βοήθειας της Ένωσης.

2. Η Επιτροπή μπορεί να αναλαμβάνει κάθε ωφέλιμη πρωτοβουλία για την προώθηση του συντονισμού που προβλέπεται στην παράγραφο 1.

3. Στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, η Ένωση και τα κράτη μέλη συνεργάζονται με τρίτες χώρες και με τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς.

ΤΜΗΜΑ 2

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ, ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

Άρθρο III-319

1. Με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων του Συντάγματος, και ιδίως των άρθρων III-316 έως III-318, η Ένωση αναλαμβάνει δράσεις οικονομικής, χρηματοοικονομικής και τεχνικής συνεργασίας, στις οποίες περιλαμβάνονται επίσης δράσεις συνδρομής στον χρηματοοικονομικό τομέα, με άλλες τρίτες χώρες πλην των αναπτυσσομένων. Οι δράσεις αυτές είναι συνεπείς προς την αναπτυξιακή πολιτική της Ένωσης και διεξάγονται στο πλαίσιο των αρχών και των στόχων της εξωτερικής της δράσης. Οι δράσεις της Ένωσης και των κρατών μελών αλληλοσυμπληρώνονται και αλληλοενισχύονται.

2. Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή της παραγράφου 1.

3. Στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, η Ένωση και τα κράτη μέλη συνεργάζονται με τρίτες χώρες και αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς. Οι λεπτομερείς κανόνες της συνεργασίας της Ένωσης μπορούν να αποτελούν αντικείμενο συμφωνιών μεταξύ της Ένωσης και των ενδιαφερομένων τρίτων μερών.

Το πρώτο εδάφιο δεν θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να διεξάγουν διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών και να συνάπτουν συμφωνίες.

Άρθρο III-320

Όταν η κατάσταση σε τρίτη χώρα επιβάλλει την επείγουσα παροχή χρηματοοικονομικής συνδρομής από την Ένωση, το Συμβούλιο εκδίδει, μετά από πρόταση της Επιτροπής, τις αναγκαίες ευρωπαϊκές αποφάσεις.

ΤΜΗΜΑ 3

ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

Άρθρο III-321

1. Οι δράσεις της Ένωσης στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας διεξάγονται στο πλαίσιο των αρχών και των στόχων της εξωτερικής δράσης της Ένωσης. Οι εν λόγω δράσεις αποσκοπούν, κατά περίπτωση, να παρέχουν εγκαίρως συνδρομή και βοήθεια στους πληθυσμούς τρίτων χωρών που πλήττονται από φυσικές ή ανθρωπογενείς καταστροφές και να τους προστατεύουν ώστε να αντιμετωπίσουν τις ανθρωπιστικές ανάγκες που προκύπτουν από τις διάφορες αυτές καταστάσεις. Οι δράσεις της Ένωσης και των κρατών μελών αλληλοσυμπληρώνονται και αλληλοενισχύονται.

2. Οι δράσεις παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας της Ένωσης διεξάγονται σύμφωνα με τις αρχές του διεθνούς δικαίου και τις αρχές της αμεροληψίας, της ουδετερότητας και της αποφυγής διακρίσεων.

3. Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα μέτρα για τον καθορισμό του πλαισίου εφαρμογής των δράσεων ανθρωπιστικής βοήθειας της Ένωσης.

4. Η Ένωση μπορεί να συνάπτει με τρίτες χώρες και αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς κάθε συμφωνία που είναι λυσιτελής για την επίτευξη των στόχων της παραγράφου 1 και του άρθρου III-292.

Το πρώτο εδάφιο δεν θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να διεξάγουν διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών και να συνάπτουν συμφωνίες.

5. Προκειμένου να δημιουργηθεί πλαίσιο για την κοινή συνεισφορά των νέων της Ευρώπης στις δράσεις παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας της Ένωσης, συγκροτείται Ευρωπαϊκό Σώμα Εθελοντών Ανθρωπιστικής Βοήθειας. Ευρωπαϊκός νόμος καθορίζει το νομικό καθεστώς και τους λεπτομερείς κανόνες για τη λειτουργία του Σώματος αυτού.

6. Η Επιτροπή μπορεί να αναλαμβάνει κάθε πρωτοβουλία που είναι ωφέλιμη για την προαγωγή του συντονισμού των δράσεων της Ένωσης με τις δράσεις των κρατών μελών, με στόχο την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της συμπληρωματικότητας των μηχανισμών παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας της Ένωσης και των κρατών μελών.

7. Η Ένωση μεριμνά ώστε οι δράσεις της παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας να είναι συντονισμένες και συνεπείς με τις δράσεις των διεθνών οργανώσεων και οργανισμών, ιδίως όσων αποτελούν μέρος του συστήματος των Ηνωμένων Εθνών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΠΕΡΙΟΡΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Άρθρο III-322

1. Όταν ευρωπαϊκή απόφαση που εκδίδεται σύμφωνα με το κεφάλαιο II, προβλέπει τη διακοπή ή τη μείωση, εν όλω ή εν μέρει, των οικονομικών και χρηματοοικονομικών σχέσεων με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από κοινή πρόταση του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης και της Επιτροπής, εκδίδει τους αναγκαίους ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις. Ενημερώνει σχετικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
2. Όταν ευρωπαϊκή απόφαση που εκδίδεται σύμφωνα με το κεφάλαιο II το προβλέπει, το Συμβούλιο μπορεί να λαμβάνει, με τη διαδικασία της παραγράφου 1, περιοριστικά μέτρα έναντι φυσικών ή νομικών προσώπων, ομάδων ή μη κρατικών οντοτήτων.
3. Οι πράξεις του παρόντος άρθρου περιέχουν τις απαιτούμενες διατάξεις περί νομικών εγγυήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ

Άρθρο III-323

1. Η Ένωση μπορεί να συνάπτει συμφωνία με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς όταν το προβλέπει το Σύνταγμα ή όταν η σύναψη συμφωνίας είναι αναγκαία για την επίτευξη στο πλαίσιο των πολιτικών της Ένωσης ενός εκ των στόχων που καθορίζονται από το Σύνταγμα, ή προβλέπεται σε νομικά δεσμευτική πράξη της Ένωσης ή ακόμη ενδέχεται να θίξει κοινούς κανόνες ή να μεταβάλει την εμβέλειά τους.
2. Οι συμφωνίες που συνάπτει η Ένωση δεσμεύουν τα θεσμικά όργανα της Ένωσης και τα κράτη μέλη.

Άρθρο III-324

Η Ένωση μπορεί να συνάπτει συμφωνία σύνδεσης με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς για τη δημιουργία σύνδεσης, η οποία συνεπάγεται αμοιβαία δικαιώματα και υποχρεώσεις, κοινές δράσεις και ειδικές διαδικασίες.

Άρθρο III-325

1. Με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων του άρθρου III-315, για τη διαπραγμάτευση και σύναψη των συμφωνιών μεταξύ της Ένωσης και τρίτων χωρών ή διεθνών οργανισμών ακολουθείται η εξής διαδικασία.
2. Το Συμβούλιο εγκρίνει την έναρξη διαπραγματεύσεων, εκδίδει οδηγίες διαπραγμάτευσης, επιτρέπει την υπογραφή και συνάπτει τις συμφωνίες.

3. Η Επιτροπή, ή ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης όταν η σχεδιαζόμενη συμφωνία αφορά αποκλειστικά ή κυρίως την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική άμυνας, υποβάλλει συστάσεις στο Συμβούλιο, το οποίο εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση που επιτρέπει την έναρξη διαπραγματεύσεων και ορίζει, ανάλογα με το αντικείμενο της σχεδιαζόμενης συμφωνίας, τον διαπραγματευτή ή τον επικεφαλής της διαπραγματευτικής ομάδας της Ένωσης.

4. Το Συμβούλιο μπορεί να απευθύνει οδηγίες στον διαπραγματευτή και να ορίζει ειδική επιτροπή, σε διαβούλευση με την οποία πρέπει να διεξάγονται οι διαπραγματεύσεις.

5. Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση του διαπραγματευτή, εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση που επιτρέπει την υπογραφή της συμφωνίας και, ενδεχομένως, την προσωρινή της εφαρμογή προτού τεθεί σε ισχύ.

6. Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση του διαπραγματευτή, εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση για τη σύναψη της συμφωνίας.

Με εξαίρεση τις συμφωνίες που αφορούν αποκλειστικά την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, το Συμβούλιο εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση για τη σύναψη της συμφωνίας:

α) μετά από έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις εξής περιπτώσεις:

i) συμφωνίες σύνδεσης,

ii) προσχώρηση της Ένωσης στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών,

iii) συμφωνίες που δημιουργούν ειδικό θεσμικό πλαίσιο θεσπίζοντας διαδικασίες συνεργασίας,

iv) συμφωνίες που έχουν σημαντικές δημοσιονομικές επιπτώσεις για την Ένωση,

v) συμφωνίες που καλύπτουν τομείς στους οποίους εφαρμόζεται η συνήθης νομοθετική διαδικασία ή η ειδική νομοθετική διαδικασία όταν απαιτείται η έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Σε επείγουσες περιπτώσεις, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο μπορούν να συμφωνούν προθεσμία για την έγκριση.

β) μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στις υπόλοιπες περιπτώσεις. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διατυπώνει τη γνώμη του εντός προθεσμίας που μπορεί να ορίσει το Συμβούλιο ανάλογα με το επείγον του ζητήματος. Ελλείψει γνώμης εντός της προθεσμίας αυτής, το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίζει.

7. Κατά παρέκκλιση από τις παραγράφους 5, 6 και 9, το Συμβούλιο μπορεί, κατά τη σύναψη συμφωνίας, να εξουσιοδοτεί τον διαπραγματευτή να εγκρίνει εξ ονόματος της Ένωσης τις τροποποιήσεις της συμφωνίας, εφόσον προβλέπεται από τη συμφωνία ότι οι τροποποιήσεις αυτές πρέπει να εγκρίνονται με απλοποιημένη διαδικασία ή μέσω οργάνου που συνιστάται με την εν λόγω συμφωνία. Το Συμβούλιο μπορεί να εξαρτά την εξουσιοδότηση αυτή από ορισμένους ειδικούς όρους.

8. Καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Το Συμβούλιο αποφασίζει ωστόσο ομόφωνα, όταν η συμφωνία αφορά τομέα για τον οποίο απαιτείται ομοφωνία για τη θέσπιση πράξης της Ένωσης καθώς και προκειμένου περί συμφωνιών σύνδεσης και των συμφωνιών του άρθρου III-319 με τα κράτη που είναι υποψήφια για προσχώρηση.

9. Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής ή του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης, εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση για την αναστολή της εφαρμογής μιας συμφωνίας και τον καθορισμό των θέσεων που θα πρέπει να ληφθούν εξ ονόματος της Ένωσης σε όργανο που συνιστάται από δεδομένη συμφωνία, όταν το εν λόγω όργανο καλείται να θεσπίσει πράξεις που παράγουν έννομα αποτελέσματα, με εξαίρεση τις πράξεις που συμπληρώνουν ή τροποποιούν το θεσμικό πλαίσιο της συμφωνίας.

10. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενημερώνεται αμέσως και πλήρως σε όλα τα στάδια της διαδικασίας.

11. Ένα κράτος μέλος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από το Δικαστήριο να γνωμοδοτήσει εάν η σχεδιαζόμενη συμφωνία είναι συμβατή με το Σύνταγμα. Εάν η γνώμη του Δικαστηρίου είναι αρνητική, η σχεδιαζόμενη συμφωνία μπορεί να τεθεί σε ισχύ μόνο εφόσον τροποποιηθεί, ή εάν αναθεωρηθεί το Σύνταγμα.

Άρθρο III-326

1. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο III-325, το Συμβούλιο, είτε μετά από σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας είτε μετά από σύσταση της Επιτροπής και διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα με σκοπό να επιτύχει συναίνεση συμβατή με το στόχο της σταθερότητας των τιμών, μπορεί να συνάπτει τυπικές συμφωνίες για σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών του ευρώ έναντι νομισμάτων τρίτων κρατών. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 3.

Το Συμβούλιο, είτε μετά από σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας είτε μετά από σύσταση της Επιτροπής και διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα με σκοπό να επιτύχει συναίνεση συμβατή με τον στόχο της σταθερότητας των τιμών, μπορεί να εγκρίνει, να προσαρμόζει ή να εγκαταλείπει τις κεντρικές ισοτιμίες του ευρώ εντός του συστήματος συναλλαγματικών ισοτιμιών. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την έγκριση, την προσαρμογή ή την εγκατάλειψη της κεντρικής ισοτιμίας του ευρώ.

2. Εφόσον δεν υπάρχει σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών έναντι ενός ή περισσότερων νομισμάτων τρίτων χωρών κατά την έννοια της παραγράφου 1, το Συμβούλιο μπορεί, αποφασίζοντας είτε μετά από σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, είτε μετά από σύσταση της Επιτροπής και διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, να διατυπώνει γενικούς προσανατολισμούς για την πολιτική των συναλλαγματικών ισοτιμιών έναντι των νομισμάτων αυτών. Οι εν λόγω γενικοί προσανατολισμοί δεν θίγουν τον πρωταρχικό στόχο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών, ήτοι τη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών.

3. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο III-325, όταν η Ένωση πρέπει να διαπραγματευθεί συμφωνίες για νομισματικά ή συναλλαγματικά θέματα με ένα ή περισσότερα κράτη ή διεθνείς οργανισμούς, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας μετά από σύσταση της Επιτροπής και διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, εγκρίνει τις διαδικασίες διεξαγωγής των διαπραγματεύσεων και σύναψης των συμφωνιών αυτών. Οι διαδικασίες αυτές πρέπει να διασφαλίζουν ότι η Ένωση εκφράζει ενιαία θέση. Η Επιτροπή συμπράττει πλήρως στις διαπραγματεύσεις.

4. Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων και των συμφωνιών της Ένωσης στο πεδίο της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, τα κράτη μέλη μπορούν να διαπραγματεύονται στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών και να συνάπτουν συμφωνίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΜΕ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο III-327

1. Η Ένωση καθιερώνει κάθε πρόσφορη μορφή συνεργασίας με τα όργανα των Ηνωμένων Εθνών και τους ειδικευμένους οργανισμούς τους, το Συμβούλιο της Ευρώπης, τον Οργανισμό για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη και τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης.

Η Ένωση διατηρεί επίσης τις πλέον πρόσφορες σχέσεις με άλλους διεθνείς οργανισμούς.

2. Ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης και η Επιτροπή είναι επιφορτισμένοι με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο III-328

1. Οι αντιπροσωπείες της Ένωσης στις τρίτες χώρες και στους διεθνείς οργανισμούς εκπροσωπούν την Ένωση.

2. Οι αντιπροσωπείες της Ένωσης τίθενται υπό την εξουσία του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης. Ενεργούν σε στενή συνεργασία με τις διπλωματικές και προξενικές αποστολές των κρατών μελών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΡΗΤΡΑΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Άρθρο III-329

1. Σε περίπτωση που κράτος μέλος δεχθεί τρομοκρατική επίθεση ή πληγεί από φυσική ή ανθρωπογενή καταστροφή, τα υπόλοιπα κράτη μέλη του παρέχουν βοήθεια κατόπιν αιτήματος των πολιτικών του αρχών. Προς τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη συντονίζονται στο πλαίσιο του Συμβουλίου.

2. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής από την Ένωση της ρήτρας αλληλεγγύης που προβλέπεται στο άρθρο I-43 καθορίζονται με ευρωπαϊκή απόφαση που εκδίδεται από το Συμβούλιο, μετά από κοινή πρόταση της Επιτροπής και του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης. Εάν η απόφαση αυτή έχει επιπτώσεις στον τομέα της άμυνας, το Συμβούλιο αποφασίζει σύμφωνα με το άρθρο III-300 παράγραφος 1. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τηρείται ενήμερο.

Στο πλαίσιο της παρούσας παραγράφου και με την επιφύλαξη του άρθρου III-344, το Συμβούλιο επικουρείται από την Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας, με τη στήριξη των δομών που έχουν αναπτυχθεί

στο πλαίσιο της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας, και από την επιτροπή του άρθρου III-261, οι οποίες υποβάλλουν στο Συμβούλιο, όποτε χρειάζεται, κοινές γνώμες.

3. Προκειμένου η Ένωση και τα κράτη μέλη να είναι σε θέση να ενεργούν αποτελεσματικά, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πραγματοποιεί τακτική αξιολόγηση των απειλών τις οποίες αντιμετωπίζει η Ένωση.

ΤΙΤΛΟΣ VI

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΤΜΗΜΑ 1

ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Υποτήμια 1

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Άρθρο III-330

1. Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο του Συμβουλίου θεσπίζει τα αναγκαία μέτρα για την εκλογή των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με άμεση και καθολική ψηφοφορία, κατά ενιαία διαδικασία σε όλα τα κράτη μέλη ή σύμφωνα με αρχές κοινές σε όλα τα κράτη μέλη.

Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου η οποία εγκρίνεται από την πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών του. Ο εν λόγω ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο τίθεται σε ισχύ μόνο μετά την έγκρισή του από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

2. Ευρωπαϊκός νόμος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου θεσπίζει το καθεστώς και τους γενικούς όρους που διέπουν την άσκηση των καθηκόντων των μελών του. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφασίζει, με δική του πρωτοβουλία, αφού λάβει τη γνώμη της Επιτροπής και την έγκριση του Συμβουλίου. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα για κάθε κανόνα ή όρο σχετικά με το φορολογικό καθεστώς των μελών ή των πρώην μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Άρθρο III-331

Ευρωπαϊκός νόμος καθορίζει το καθεστώς των πολιτικών κομμάτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο του άρθρου I-46 παράγραφος 4, και ιδίως τους κανόνες για τη χρηματοδότησή τους.

Άρθρο III-332

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί, με την πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών του, να ζητά από την Επιτροπή να υποβάλλει τις προσηκούμενες προτάσεις για ζητήματα που εκτιμά ότι απαιτούν την εκπόνηση πράξεων της Ένωσης για την εφαρμογή του Συντάγματος. Εάν η Επιτροπή δεν υποβάλει πρόταση, γνωστοποιεί τους σχετικούς λόγους στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Άρθρο III-333

Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί, εφόσον το ζητήσει το ένα τέταρτο του όλου αριθμού των μελών του, να συγκροτεί προσωρινή εξεταστική επιτροπή για να εξετάσει, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων που απονέμονται βάσει του Συντάγματος σε άλλα θεσμικά ή μη θεσμικά όργανα, τις καταγγελίες παραβάσεων ή κακοδιοίκησης κατά την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης, εκτός εάν οι καταγγελίες εκκρεμούν ενώπιον δικαστηρίου και για όσο χρονικό διάστημα δεν έχει ολοκληρωθεί η δικαστική διαδικασία.

Η προσωρινή εξεταστική επιτροπή παύει να υφίσταται από τη στιγμή που καταθέτει την έκθεσή της.

Ευρωπαϊκός νόμος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου καθορίζει τις λεπτομέρειες άσκησης του δικαιώματος εξέτασης των πραγμάτων. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφασίζει, με δική του πρωτοβουλία, αφού λάβει την έγκριση του Συμβουλίου και της Επιτροπής.

Άρθρο III-334

Σύμφωνα με το άρθρο I-10 παράγραφος 2 στοιχείο δ), κάθε πολίτης της Ένωσης, καθώς και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την καταστατική του έδρα σε κράτος μέλος, δικαιούται να υποβάλλει, ατομικά ή από κοινού με άλλα πρόσωπα, αναφορά στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για θέμα που εμπίπτει στους τομείς δραστηριοτήτων της Ένωσης και το αφορά άμεσα.

Άρθρο III-335

1. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εκλέγει τον Ευρωπαίο Διαμεσολαβητή. Σύμφωνα με το άρθρο I-10 παράγραφος 2 στοιχείο δ) και το άρθρο I-49, ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής είναι αρμόδιος να δέχεται τις καταγγελίες κάθε πολίτη της Ένωσης ή κάθε φυσικού ή νομικού προσώπου που κατοικεί ή έχει την καταστατική του έδρα σε κράτος μέλος, σχετικά με περιπτώσεις κακοδιοίκησης στο πλαίσιο της δράσης των θεσμικών και λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης, με εξαίρεση το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την άσκηση των δικαιοδοτικών του καθηκόντων.

Στο πλαίσιο των καθηκόντων του, ο Διαμεσολαβητής διεξάγει τις έρευνες που κρίνει δικαιολογημένες, είτε με δική του πρωτοβουλία, είτε βάσει των καταγγελιών που του έχουν υποβληθεί απευθείας ή μέσω μέλους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκτός εάν για τις καταγγελίες έχει ή είχε κινηθεί δικαστική διαδικασία. Εάν ο Διαμεσολαβητής διαπιστώσει περίπτωση κακοδιοίκησης, υποβάλλει το θέμα στο συγκεκριμένο θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμό που αποτελεί το αντικείμενο των ερευνών, το οποίο διαθέτει προθεσμία τριών μηνών για να του εκθέσει τη γνώμη του. Ο Διαμεσολαβητής διαβιβάζει εν συνεχεία έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και προς το οικείο θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμό. Ο καταγγέλλων ενημερώνεται για το αποτέλεσμα των ερευνών αυτών.

Ο Διαμεσολαβητής συντάσσει ετήσια έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τα αποτελέσματα των ερευνών του.

2. Ο Διαμεσολαβητής εκλέγεται μετά από κάθε εκλογή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τη διάρκεια της βουλευτικής περιόδου. Ο επαναδιορισμός του επιτρέπεται.

Το Δικαστήριο μπορεί εφόσον το ζητήσει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, να απαλλάξει τον Διαμεσολαβητή από τα καθήκοντά του, εάν παύσει να πληροί τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την άσκηση των καθηκόντων του ή εάν διαπράξει βαρύ παράπτωμα.

3. Ο Διαμεσολαβητής ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη ανεξαρτησία. Κατά την άσκηση των καθηκόντων του, δεν επιζητεί ούτε δέχεται υποδείξεις από κανένα θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμό. Ο Διαμεσολαβητής δεν επιτρέπεται, κατά τη διάρκεια των καθηκόντων του, να ασκεί καμία άλλη επαγγελματική δραστηριότητα, αμειβόμενη ή μη.

4. Ευρωπαϊκός νόμος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου καθορίζει το καθεστώς και τους γενικούς όρους άσκησης των καθηκόντων του Διαμεσολαβητή. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφασίζει, με δική του πρωτοβουλία, αφού λάβει τη γνώμη της Επιτροπής και την έγκριση του Συμβουλίου.

Άρθρο III-336

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συνέρχεται σε ετήσια σύνοδο αυτοδικαίως τη δεύτερη Τρίτη του Μαρτίου.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να συνέλθει σε έκτακτη περίοδο συνόδου, εάν το ζητήσει η πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών του, το Συμβούλιο ή η Επιτροπή.

Άρθρο III-337

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο λαμβάνουν τον λόγο ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου υπό τους όρους που προβλέπονται στον εσωτερικό κανονισμό του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και στον εσωτερικό κανονισμό του Συμβουλίου.

2. Η Επιτροπή μπορεί να μετέχει σε όλες τις συνεδριάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και να ζητά να λάβει τον λόγο. Απαντά προφορικώς ή γραπτώς στις ερωτήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή των μελών του.

3. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συζητεί σε δημόσια συνεδρίαση την ετήσια γενική έκθεση που του υποβάλλει η Επιτροπή.

Άρθρο III-338

Εκτός αντιθέτων διατάξεων του Συντάγματος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφασίζει με την πλειοψηφία των ψηφισάντων. Ο εσωτερικός του κανονισμός ορίζει την απαρτία.

Άρθρο III-339

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θεσπίζει τον εσωτερικό του κανονισμό αποφασίζοντας με την πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών του.

Τα πρακτικά του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δημοσιεύονται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Σύνταγμα και στον εσωτερικό του κανονισμό.

Άρθρο III-340

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν μπορεί να αποφασίσει επί προτάσεως μομφής κατά της Επιτροπής για θέματα διαχείρισης πριν παρέλθουν τρεις τουλάχιστον ημέρες από την υποβολή της, και μόνο με δημόσια ψηφοφορία.

Εάν η πρόταση μομφής γίνει δεκτή με την πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και την πλειοψηφία των δύο τρίτων των ψηφισάντων, τα μέλη της Επιτροπής υποβάλλουν συλλογικά παραίτηση και ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης υποβάλλει παραίτηση από την Επιτροπή. Μέχρις ότου αντικατασταθούν, σύμφωνα με τα άρθρα I-26 και I-27, εξακολουθούν να ασκούν τα καθήκοντά τους και να διεκπεραιώνουν τις τρέχουσες υποθέσεις. Στην περίπτωση αυτή, η θητεία των μελών της Επιτροπής που διορίζονται σε αντικατάστασή τους λήγει την ημερομηνία που θα είχε λήξει η θητεία των μελών της Επιτροπής που υποχρεώθηκαν να υποβάλουν συλλογικά παραίτηση.

Υποτήμα 2

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Άρθρο III-341

1. Σε περίπτωση ψηφοφορίας, κάθε μέλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου μπορεί να αντιπροσωπεύσει ένα μόνο από τα λοιπά μέλη.

Οι αποχές παρόντων ή αντιπροσωπευομένων μελών δεν εμποδίζουν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να αποφασίζει στις περιπτώσεις όπου απαιτείται ομοφωνία.

2. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μπορεί να κληθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προς ακρόαση.

3. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει με απλή πλειοψηφία για διαδικαστικά θέματα καθώς και για τη θέσπιση του εσωτερικού του κανονισμού.

4. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επικουρείται από τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου.

Υποτήμα 3

Το Συμβούλιο των Υπουργών

Άρθρο III-342

Το Συμβούλιο συγκαλείται από τον Πρόεδρό του, είτε με δική του πρωτοβουλία, είτε μετά από αίτημα ενός των μελών του ή της Επιτροπής.

Άρθρο III-343

1. Σε περίπτωση ψηφοφορίας, κάθε μέλος του Συμβουλίου μπορεί να αντιπροσωπεύει ένα μόνο από τα λοιπά μέλη.

2. Στις περιπτώσεις όπου απαιτείται απλή πλειοψηφία, το Συμβούλιο αποφασίζει με την πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών του.

3. Οι αποχές παρόντων ή αντιπροσωπευομένων μελών δεν εμποδίζουν το Συμβούλιο να αποφασίζει στις περιπτώσεις όπου απαιτείται ομοφωνία.

Άρθρο III-344

1. Επιτροπή που απαρτίζεται από τους Μόνιμους Αντιπροσώπους των κυβερνήσεων των κρατών μελών έχει την ευθύνη της προετοιμασίας των εργασιών του Συμβουλίου και της εκτέλεσης των εντολών που της αναθέτει το Συμβούλιο. Η Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων μπορεί να λαμβάνει διαδικαστικές αποφάσεις στις περιπτώσεις που προβλέπονται στον εσωτερικό κανονισμό του Συμβουλίου.

2. Το Συμβούλιο επικουρείται από Γενική Γραμματεία, υπό την ευθύνη Γενικού Γραμματέα ο οποίος διορίζεται από το Συμβούλιο.

Το Συμβούλιο αποφασίζει με απλή πλειοψηφία σχετικά με την οργάνωση της Γενικής Γραμματείας.

3. Το Συμβούλιο αποφασίζει με απλή πλειοψηφία επί διαδικαστικών θεμάτων, καθώς και για τη θέσπιση του εσωτερικού του κανονισμού.

Άρθρο III-345

Το Συμβούλιο μπορεί, με απλή πλειοψηφία, να ζητά από την Επιτροπή να διεξάγει τις κατά την άποψή του πρόσφορες έρευνες για την πραγμάτωση των κοινών στόχων και να του υποβάλλει κατάλληλες προτάσεις. Εάν η Επιτροπή δεν υποβάλει πρόταση, γνωστοποιεί τους σχετικούς λόγους στο Συμβούλιο.

Άρθρο III-346

Το Συμβούλιο εκδίδει ευρωπαϊκές αποφάσεις που καθορίζουν το νομικό καθεστώς των επιτροπών που προβλέπονται από το Σύνταγμα. Αποφασίζει με απλή πλειοψηφία μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή.

Υποτήμια 4

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Άρθρο III-347

Τα μέλη της Επιτροπής απέχουν από κάθε πράξη ασυμβίβαστη προς τα καθήκοντά τους. Τα κράτη μέλη σέβονται την ανεξαρτησία τους και δεν επιδιώκουν να τα επηρεάζουν κατά την εκτέλεση του έργου τους.

Τα μέλη της Επιτροπής δεν επιτρέπεται κατά την διάρκεια της θητείας τους να ασκούν οποιαδήποτε άλλη επαγγελματική δραστηριότητα, αμειβόμενη ή μη. Κατά την ανάληψη των καθηκόντων τους, αναλαμβάνουν επισήμως την υποχρέωση να τηρούν κατά τη διάρκεια της θητείας τους και μετά τη λήξη αυτής τις υποχρεώσεις που απορρέουν εκ της θέσεώς τους, ιδίως δε τις υποχρεώσεις εντιμότητας και διακριτικότητας ως προς την αποδοχή, μετά τη λήξη της θητείας τους, ορισμένων θέσεων ή ορισμένων πλεονεκτημάτων. Σε περίπτωση αθέτησης των υποχρεώσεων αυτών, το Δικαστήριο, εφόσον το ζητήσει το Συμβούλιο που αποφασίζει με απλή πλειοψηφία ή η Επιτροπή, δύναται, κατά περίπτωση, να απαλλάξει από τα καθήκοντά του το συγκεκριμένο μέλος, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου III-349, ή να αποφασίσει την έκπτωσή του από το δικαίωμα συνταξιοδότησης ή από άλλα αντ' αυτού ωφελήματα.

Άρθρο III-348

1. Με εξαίρεση τις περιπτώσεις τακτικής ανανέωσης και θανάτου, τα καθήκοντα εκάστου μέλους της Επιτροπής λήγουν κατόπιν παραίτησης ή απαλλαγής από αυτά.

2. Το μέλος της Επιτροπής που παραιτήθηκε, απαλλάχθηκε από τα καθήκοντά του ή αποβίωσε, αντικαθίσταται για το υπόλοιπο της θητείας του από νέο μέλος της αυτής υπηρετικότητας το οποίο διορίζεται από το Συμβούλιο, με τη συμφωνία του Προέδρου της Επιτροπής, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και σύμφωνα με τα κριτήρια του άρθρου I-26 παράγραφος 4.

Το Συμβούλιο, με ομόφωνη απόφασή του μετά από πρόταση του Προέδρου της Επιτροπής, δύναται να αποφασίσει ότι δεν είναι αναγκαία η αντικατάσταση του μέλους αυτού, ιδίως όταν είναι σύντομο το εναπομένον διάστημα της θητείας του.

3. Σε περίπτωση παραίτησης, απαλλαγής ή θανάτου, ο Πρόεδρος αντικαθίσταται για το υπόλοιπο της θητείας του, σύμφωνα με το άρθρο I-27 παράγραφος 1.

4. Σε περίπτωση παραίτησης, απαλλαγής ή θανάτου, ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης αντικαθίσταται για το υπόλοιπο της θητείας του σύμφωνα με το άρθρο I-28 παράγραφος 1.

5. Σε περίπτωση παραίτησης του συνόλου των μελών της Επιτροπής, τα εν λόγω μέρη εξακολουθούν να ασκούν τα καθήκοντά τους και να διεκπεραιώνουν τις τρέχουσες υποθέσεις έως ότου αντικατασταθούν για το υπόλοιπο της θητείας τους, σύμφωνα με τα άρθρα I-26 και I-27.

Άρθρο III-349

Εάν μέλος της Επιτροπής δεν πληροί πλέον τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την άσκηση των καθηκόντων του ή εάν διαπράξει βαρύ παράπτωμα, μπορεί να απαλλάσσεται των καθηκόντων του από το Δικαστήριο, εφόσον το ζητήσει το Συμβούλιο το οποίο αποφασίζει με απλή πλειοψηφία ή η Επιτροπή.

Άρθρο III-350

Με την επιφύλαξη του άρθρου I-28 παράγραφος 4, οι αρμοδιότητες της Επιτροπής διαρθρώνονται και κατανέμονται μεταξύ των μελών της από τον Πρόεδρό της, σύμφωνα με το άρθρο I-27 παράγραφος 3. Ο Πρόεδρος μπορεί να προβαίνει σε ανακατανομή των αρμοδιοτήτων αυτών κατά τη διάρκεια της θητείας. Τα μέλη της Επιτροπής ασκούν τα καθήκοντα που τους ανατίθενται από τον Πρόεδρο υπό την εποπτεία του.

Άρθρο III-351

Η Επιτροπή αποφασίζει με την πλειοψηφία των μελών της. Ο εσωτερικός της κανονισμός ορίζει την απαρτία.

Άρθρο III-352

1. Η Επιτροπή θεσπίζει τον εσωτερικό της κανονισμό για να διασφαλίσει τη λειτουργία της και τη λειτουργία των υπηρεσιών της. Η Επιτροπή δημοσιεύει τον κανονισμό αυτό.

2. Η Επιτροπή δημοσιεύει ετησίως, ένα μήνα πριν από την έναρξη της συνόδου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, γενική έκθεση σχετικά με τη δραστηριότητα της Ένωσης.

Υποτήμια 5

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άρθρο III-353

Το Δικαστήριο συνέρχεται σε τμήματα, ως τμήμα μείζονος συνθέσεως ή σε ολομέλεια σύμφωνα με τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο III-354

Το Δικαστήριο επικουρείται από οκτώ γενικούς εισαγγελείς. Μετά από αίτημα του Δικαστηρίου, το Συμβούλιο μπορεί, αποφασίζοντας ομόφωνα, να εκδώσει ευρωπαϊκή απόφαση για την αύξηση του αριθμού των γενικών εισαγγελέων.

Ο γενικός εισαγγελέας διατυπώνει δημόσια, με πλήρη αμεροληψία και ανεξαρτησία, αιτιολογημένες προτάσεις επί των υποθέσεων οι οποίες, σύμφωνα με τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, απαιτούν την παρέμβασή του.

Άρθρο III-355

Οι δικαστές και οι γενικοί εισαγγελείς του Δικαστηρίου επιλέγονται μεταξύ προσωπικοτήτων που παρέχουν πλήρη εχέγγυα ανεξαρτησίας και συγκεντρώνουν στις χώρες τους τις αναγκαίες προϋποθέσεις για τον διορισμό στα ανώτατα δικαστικά αξιώματα ή είναι νομικοί αναγνωρισμένου κύρους, διορίζονται δε με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών, μετά από διαβούλευση με την επιτροπή του άρθρου III-357.

Κάθε τρία έτη γίνεται μερική ανανέωση των δικαστών και των γενικών εισαγγελέων σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι δικαστές επιλέγουν μεταξύ τους τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου για περίοδο τριών ετών. Η επανεκλογή του επιτρέπεται.

Το Δικαστήριο θεσπίζει τον κανονισμό διαδικασίας του. Ο κανονισμός αυτός υπόκειται στην έγκριση του Συμβουλίου.

Άρθρο III-356

Ο αριθμός των δικαστών του Γενικού Δικαστηρίου καθορίζεται από τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο Οργανισμός είναι δυνατόν να προβλέπει ότι το Γενικό Δικαστήριο επικουρείται από γενικούς εισαγγελείς.

Τα μέλη του Γενικού Δικαστηρίου επιλέγονται μεταξύ προσώπων που παρέχουν πλήρη εχέγγυα ανεξαρτησίας και διαθέτουν τις απαιτούμενες ικανότητες για την άσκηση υψηλών δικαστικών καθηκόντων. Διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών, μετά από διαβούλευση με την επιτροπή του άρθρου III-357.

Ανά τριετία γίνεται μερική ανανέωση των μελών του Γενικού Δικαστηρίου.

Οι δικαστές επιλέγουν μεταξύ τους τον Πρόεδρο του Γενικού Δικαστηρίου για περίοδο τριών ετών. Η επανεκλογή του επιτρέπεται.

Το Γενικό Δικαστήριο θεσπίζει τον κανονισμό διαδικασίας του σε συμφωνία με το Δικαστήριο. Ο κανονισμός αυτός υπόκειται στην έγκριση του Συμβουλίου.

Εκτός εάν ο Οργανισμός του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ορίζει άλλως, οι διατάξεις του Συντάγματος που αφορούν το Δικαστήριο έχουν εφαρμογή στο Γενικό Δικαστήριο.

Άρθρο III-357

Συνιστάται επιτροπή που γνωμοδοτεί σχετικά με την επάρκεια των υποψηφίων για την άσκηση των καθηκόντων του δικαστή και του γενικού εισαγγελέα του Δικαστηρίου και του Γενικού Δικαστηρίου, πριν από τη διενέργεια των διορισμών από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών σύμφωνα με τα άρθρα III-355 και III-356.

Η επιτροπή αποτελείται από επτά προσωπικότητες που επιλέγονται μεταξύ των πρώην μελών του Δικαστηρίου και του Γενικού Δικαστηρίου, των μελών των εθνικών ανώτατων δικαστηρίων και νομομαθών αναγνωρισμένου κύρους, ένας εκ των οποίων προτείνεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Το Συμβούλιο εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση που θεσπίζει τους κανόνες λειτουργίας της επιτροπής αυτής, καθώς και ευρωπαϊκή απόφαση που διορίζει τα μέλη της. Αποφασίζει κατόπιν πρωτοβουλίας του Προέδρου του Δικαστηρίου.

Άρθρο III-358

1. Το Γενικό Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαινεται σε πρώτον βαθμό επί των προσφυγών των άρθρων III-365, III-367, III-370, III-372 και III-374, με εξαίρεση τις προσφυγές που έχουν ανατεθεί σε ειδικευμένο δικαστήριο που συγκροτείται κατ' εφαρμογή του άρθρου III-359 και τις προσφυγές που ο Οργανισμός του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιφυλάσσει στο Δικαστήριο. Ο Οργανισμός μπορεί να προβλέπει ότι το Γενικό Δικαστήριο είναι αρμόδιο και για άλλες κατηγορίες προσφυγών.

Οι αποφάσεις που εκδίδει το Γενικό Δικαστήριο βάσει της παρούσας παραγράφου υπόκεινται σε αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου, η οποία περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, υπό τους όρους και τους περιορισμούς που προβλέπονται από τον Οργανισμό.

2. Το Γενικό Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί προσφυγών που ασκούνται κατά των αποφάσεων των ειδικευμένων δικαστηρίων.

Οι αποφάσεις που εκδίδει το Γενικό Δικαστήριο βάσει της παρούσας παραγράφου μπορούν κατ' εξαίρεση να επανεξετάζονται από το Δικαστήριο, υπό τους όρους και τους περιορισμούς που προβλέπονται από τον Οργανισμό, εφόσον υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να θιγεί η ενότητα ή η συνοχή του δικαίου της Ένωσης.

3. Το Γενικό Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί προδικαστικών ζητημάτων, τα οποία του υποβάλλονται βάσει του άρθρου III-369, σε συγκεκριμένους τομείς που καθορίζονται από τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Όταν το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι η υπόθεση συνεπάγεται την έκδοση απόφασης επί θέματος αρχής, η οποία μπορεί να θίξει την ενότητα ή τη συνοχή του δικαίου της Ένωσης, μπορεί να παραπέμψει την υπόθεση στο Δικαστήριο προκειμένου να αποφανθεί επ' αυτής.

Οι αποφάσεις που εκδίδει το Γενικό Δικαστήριο επί προδικαστικών θεμάτων μπορούν κατ' εξαίρεση να επανεξετάζονται από το Δικαστήριο, υπό τους όρους και τους περιορισμούς που προβλέπονται από τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να θιγεί η ενότητα ή η συνοχή του δικαίου της Ένωσης.

Άρθρο III-359

1. Ευρωπαϊκός νόμος μπορεί να προβλέπει τη σύσταση ειδικευμένων δικαστηρίων υπαγόμενων στο Γενικό Δικαστήριο, αρμόδιων να εκδικάζουν σε πρώτο βαθμό ορισμένες κατηγορίες προσφυγών οι οποίες ασκούνται σε συγκεκριμένους τομείς. Εκδίδεται είτε μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Δικαστήριο, είτε μετά από αίτημα του Δικαστηρίου και διαβούλευση με την Επιτροπή.
2. Ο ευρωπαϊκός νόμος για τη δημιουργία ειδικευμένου δικαστηρίου καθορίζει τους κανόνες σχετικά με τη σύνθεση του εν λόγω δικαστηρίου και προσδιορίζει το εύρος της δικαιοδοσίας του.
3. Οι αποφάσεις των ειδικευμένων δικαστηρίων υπόκεινται σε αναίρεση, η οποία περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, ή, εάν το προβλέπει ο ευρωπαϊκός νόμος για τη δημιουργία του ειδικευμένου δικαστηρίου, σε έφεση, η οποία μπορεί να αφορά και πραγματικά περιστατικά, ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.
4. Τα μέλη των ειδικευμένων δικαστηρίων επιλέγονται μεταξύ προσώπων που παρέχουν πλήρη εχέγγυα ανεξαρτησίας και διαθέτουν τις απαιτούμενες ικανότητες για την άσκηση δικαστικών καθηκόντων. Διορίζονται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει ομόφωνα.
5. Τα ειδικευμένα δικαστήρια θεσπίζουν τον κανονισμό διαδικασίας τους σε συμφωνία με το Δικαστήριο. Ο κανονισμός αυτός υπόκειται στην έγκριση του Συμβουλίου.
6. Εκτός εάν ο ευρωπαϊκός νόμος για τη δημιουργία του ειδικευμένου δικαστηρίου ορίζει άλλως, οι διατάξεις του Συντάγματος που αφορούν το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι διατάξεις του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν εφαρμογή στα ειδικευμένα δικαστήρια. Ο τίτλος I και το άρθρο 64 του Οργανισμού έχουν σε κάθε περίπτωση εφαρμογή στα ειδικευμένα δικαστήρια.

Άρθρο III-360

Εάν η Επιτροπή κρίνει ότι ένα κράτος μέλος παρέβη υποχρέωσή του εκ του Συντάγματος, διατυπώνει αιτιολογημένη γνώμη επί του θέματος, αφού προηγουμένως παράσχει τη δυνατότητα στο κράτος αυτό να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του.

Εάν το συγκεκριμένο κράτος δεν συμμορφωθεί με τη γνώμη αυτή εντός της προθεσμίας που του τάσσει η Επιτροπή, η Επιτροπή μπορεί να προσφύγει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο III-361

Κάθε κράτος μέλος μπορεί να προσφεύγει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εάν κρίνει ότι άλλο κράτος μέλος παρέβη υποχρέωσή που υπέχει από το Σύνταγμα.

Προτού ένα κράτος μέλος ασκήσει προσφυγή κατά άλλου κράτους μέλους επικαλούμενο παράβαση υποχρέωσης εκ του Συντάγματος, οφείλει να υποβάλει το ζήτημα στην Επιτροπή.

Η Επιτροπή διατυπώνει αιτιολογημένη γνώμη επί του ζητήματος, αφού προηγουμένως παράσχει τη δυνατότητα στα ενδιαφερόμενα κράτη να υποβάλουν κατ' αντιδικία σε γραπτές ή προφορικές παρατηρήσεις.

Εάν η Επιτροπή δεν διατυπώσει γνώμη εντός τριών μηνών από την υποβολή του ζητήματος, η προσφυγή μπορεί να ασκηθεί ενώπιον του Δικαστηρίου και χωρίς τη γνώμη της Επιτροπής.

Άρθρο III-362

1. Εάν το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαπιστώσει ότι κράτος μέλος παρέβη υποχρέωσή του εκ του Συντάγματος, το κράτος αυτό οφείλει να λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της απόφασης του Δικαστηρίου.

2. Εάν η Επιτροπή κρίνει ότι το συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν έλαβε τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της απόφασης της παραγράφου 1, μπορεί να προσφύγει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφού παράσχει στο κράτος αυτό τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις του. Προσδιορίζει το ύψος του κατ' αποκοπήν ποσού ή της χρηματικής ποινής που οφείλει να καταβάλει το κράτος μέλος και το οποίο η Επιτροπή κρίνει κατάλληλο για την περίπτωση.

Εάν το Δικαστήριο διαπιστώσει ότι το συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν συμμορφώθηκε με την απόφασή του, μπορεί να του επιβάλει την καταβολή κατ' αποκοπήν ποσού ή χρηματικής ποινής.

Η διαδικασία αυτή δεν θίγει το άρθρο III-361.

3. Όταν η Επιτροπή υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προσφυγή βάσει του άρθρου III-360, θεωρώντας ότι το συγκεκριμένο κράτος παρέβη την υποχρέωσή του να ανακοινώσει τα μέτρα μεταφοράς ενός ευρωπαϊκού νόμου-πλαίσιο στο εθνικό δίκαιο, μπορεί, εάν το κρίνει πρόσφορο, να υποδείξει το ύψος του κατ' αποκοπήν ποσού ή της χρηματικής ποινής προς καταβολή από το εν λόγω κράτος και που η Επιτροπή κρίνει κατάλληλο για την περίπτωση.

Εάν το Δικαστήριο διαπιστώσει την παράβαση, δύναται να επιβάλει στο συγκεκριμένο κράτος μέλος την καταβολή κατ' αποκοπήν ποσού ή χρηματικής ποινής έως του ορίου του ποσού το οποίο υπέδειξε η Επιτροπή. Η υποχρέωση καταβολής τίθεται σε ισχύ την ημερομηνία που προσδιορίζει το Δικαστήριο με την απόφασή του.

Άρθρο III-363

Ευρωπαϊκοί νόμοι ή κανονισμοί του Συμβουλίου μπορούν να απονέμουν στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης πλήρη αρμοδιότητα για τις κυρώσεις που προβλέπουν.

Άρθρο III-364

Με την επιφύλαξη των λοιπών διατάξεων του Συντάγματος, ευρωπαϊκός νόμος μπορεί να απονέμει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην έκταση που αυτός καθορίζει, την αρμοδιότητα να αποφαινεται επί διαφορών σχετικών με την εφαρμογή των πράξεων οι οποίες εκδίδονται βάσει του Συντάγματος και δημιουργούν ευρωπαϊκούς τίτλους διανοητικής ιδιοκτησίας.

Άρθρο III-365

1. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ελέγχει τη νομιμότητα των ευρωπαϊκών νόμων και νόμων-πλαίσιο, των πράξεων του Συμβουλίου, της Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, εκτός των συστάσεων και γνωμών, καθώς και των πράξεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Ευρωπαϊκού

Συμβουλίου που προορίζονται να παράγουν έννομα αποτελέσματα έναντι τρίτων. Ελέγχει επίσης τη νομιμότητα των πράξεων των λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης που προορίζονται να παράγουν έννομα αποτελέσματα έναντι τρίτων.

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί προσφυγών που ασκούνται από κράτος μέλος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή την Επιτροπή, λόγω αναρμοδιότητας, παράβασης ουσιώδους τύπου, παράβασης του Συντάγματος ή οποιουδήποτε κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή του, ή λόγω κατάχρησης εξουσίας.

3. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αρμόδιο, υπό τις προϋποθέσεις των παραγράφων 1 και 2, να αποφαινεται επί προσφυγών που ασκούνται από το Ελεγκτικό Συνέδριο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την Επιτροπή των Περιφερειών, με σκοπό τη διατήρηση των προνομίων τους.

4. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο μπορεί, υπό τις προϋποθέσεις των παραγράφων 1 και 2, να ασκεί προσφυγή κατά των πράξεων των οποίων είναι αποδέκτης ή που το αφορούν άμεσα και ατομικά, καθώς και κατά των κανονιστικών πράξεων που το αφορούν άμεσα χωρίς να περιλαμβάνουν εκτελεστικά μέτρα.

5. Οι πράξεις για τη δημιουργία οργάνων και οργανισμών της Ένωσης μπορούν να προβλέπουν ειδικές προϋποθέσεις και πρακτικές ρυθμίσεις όσον αφορά τις προσφυγές που ασκούνται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα κατά πράξεων των οργάνων ή οργανισμών αυτών που προορίζονται να παράγουν έννομα αποτελέσματα έναντι των εν λόγω προσώπων.

6. Οι προσφυγές που προβλέπονται στο παρόν άρθρο ασκούνται εντός δύο μηνών υπολογιζομένων, κατά περίπτωση, από τη δημοσίευση της πράξης, την κοινοποίησή της στον προσφεύγοντα ή, ελλείψει δημοσίευσης ή κοινοποίησης, από την ημέρα κατά την οποία ο προσφεύγων έλαβε γνώση της πράξης.

Άρθρο III-366

Εάν η προσφυγή είναι βάσιμη, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κηρύσσει την προσβαλλομένη πράξη άκυρη.

Ωστόσο, το Δικαστήριο προσδιορίζει, εφόσον το κρίνει αναγκαίο, τα αποτελέσματα της ακυρωθείσας πράξης που θεωρούνται οριστικά.

Άρθρο III-367

Εάν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, η Επιτροπή ή η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, κατά παράβαση του Συντάγματος, παραλείπουν να αποφασίσουν, τα κράτη μέλη και τα άλλα θεσμικά όργανα της Ένωσης δύνανται να ασκούν προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να ζητούν τη διαπίστωση της παράβασης αυτής. Το παρόν άρθρο έχει, υπό τις ίδιες προϋποθέσεις, εφαρμογή στα λοιπά όργανα και στους οργανισμούς της Ένωσης που παραλείπουν να αποφασίσουν.

Η προσφυγή αυτή είναι παραδεκτή μόνον εάν το θεσμικό ή άλλο όργανο ή ο οργανισμός έχει κληθεί προηγουμένως να ενεργήσει. Εάν το θεσμικό ή άλλο όργανο ή ο οργανισμός δεν λάβει θέση εντός δύο μηνών από τη συγκεκριμένη πρόσκληση, η προσφυγή μπορεί να ασκηθεί εντός νέας προθεσμίας δύο μηνών.

Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, υπό τις προϋποθέσεις του πρώτου και δεύτερου εδαφίου, μπορεί να προσφεύγει στο Δικαστήριο κατά θεσμικού ή άλλου οργάνου ή οργανισμού της Ένωσης που παρέλειψε να του απευθύνει πράξη, εκτός από σύσταση ή γνώμη.

Άρθρο III-368

Το θεσμικό ή άλλο όργανο ή ο οργανισμός η πράξη του οποίου κηρύχθηκε άκυρη ή η παράλειψη του οποίου κηρύχθηκε αντίθετη προς το Σύνταγμα οφείλει να λαμβάνει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της απόφασης του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η υποχρέωση αυτή δεν θίγει τις υποχρεώσεις που μπορούν να προκύψουν από την εφαρμογή του άρθρου III-431 δεύτερο εδάφιο.

Άρθρο 369

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αρμόδιο να αποφαινεται προδικαστικώς επί:

- α) της ερμηνείας του Συντάγματος,
- β) του κύρους και της ερμηνείας των πράξεων των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης.

Δικαστήριο κράτους μέλους, ενώπιον του οποίου ανακύπτει τέτοιο ζήτημα, μπορεί, εάν κρίνει ότι απαιτείται απόφαση επί του ζητήματος αυτού για την έκδοση της δικής του απόφασης, να ζητήσει από το Δικαστήριο να αποφανθεί επ' αυτού.

Δικαστήριο κράτους μέλους, ενώπιον του οποίου ανακύπτει τέτοιο ζήτημα σε εκκρεμή υπόθεση και του οποίου οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα του εσωτερικού δικαίου, οφείλει να παραπέμψει το ζήτημα στο Δικαστήριο.

Όταν ανακύπτει τέτοιο ζήτημα σε εκκρεμή υπόθεση ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους η οποία αφορά πρόσωπο υπό κράτηση, το Δικαστήριο αποφαινεται το συντομότερο δυνατόν.

Άρθρο III-370

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αρμόδιο επί των διαφορών αποζημίωσης του άρθρου III-431 δεύτερο και τρίτο εδάφιο.

Άρθρο III-371

Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαινεται για τη νομιμότητα πράξης που εκδίδεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ή το Συμβούλιο βάσει του άρθρου I-59 μόνο μετά από αίτημα του κράτους μέλους που αποτέλεσε αντικείμενο διαπίστωσης εκ μέρους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ή του Συμβουλίου και μόνο όσον αφορά την τήρηση των διαδικαστικών επιταγών του άρθρου αυτού.

Το αίτημα αυτό πρέπει να υποβάλλεται εντός προθεσμίας ενός μηνός από την εν λόγω διαπίστωση. Το Δικαστήριο αποφαινεται εντός προθεσμίας ενός μηνός από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος.

Άρθρο III-372

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ της Ένωσης και των υπαλλήλων της, εντός των ορίων και υπό τις προϋποθέσεις που ορίζει ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων της Ένωσης και το καθεστώς που ισχύει για το λοιπό προσωπικό της Ένωσης.

Άρθρο III-373

Εντός των ορίων των κατωτέρω διατάξεων, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αρμόδιο επί των διαφορών που αφορούν:

- α) την εκπλήρωση των υποχρεώσεων των κρατών μελών που απορρέουν από το καταστατικό της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. Το διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας διαθέτει εν προκειμένω τις εξουσίες που διαθέτει η Επιτροπή βάσει του άρθρου III-360,
- β) τις πράξεις του Συμβουλίου των Διοικητών της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. Κάθε κράτος μέλος, η Επιτροπή και το διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας δύνανται να ασκούν σχετικώς προσφυγή, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου III-365,
- γ) τις πράξεις του διοικητικού συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. Κατά των πράξεων αυτών δύνανται να προσφεύγουν, σύμφωνα με το άρθρο III-365, μόνο κράτη μέλη ή η Επιτροπή και μόνο λόγω παράβασης των τύπων που προβλέπει το άρθρο 19 παράγραφοι 2, 5, 6 και 7 του καταστατικού της Τράπεζας,
- δ) την εκτέλεση εκ μέρους των εθνικών κεντρικών τραπεζών των υποχρεώσεων που απορρέουν από το Σύνταγμα και το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Το Συμβούλιο των Διοικητών της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας διαθέτει, για τον σκοπό αυτόν, έναντι των εθνικών κεντρικών τραπεζών τις εξουσίες που διαθέτει η Επιτροπή βάσει του άρθρου III-360 έναντι των κρατών μελών. Εάν το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαπιστώσει ότι εθνική κεντρική τράπεζα παρέβη υποχρέωσή της εκ του Συντάγματος, η τράπεζα αυτή οφείλει να λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της απόφασης του Δικαστηρίου.

Άρθρο III-374

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αρμόδιο να αποφαινεται δυνάμει ρήτρας διαιτησίας που περιέχεται σε σύμβαση δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, η οποία συνάπτεται από την Ένωση ή για λογαριασμό της.

Άρθρο III-375

1. Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων που απονέμονται στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το Σύνταγμα, οι διαφορές στις οποίες η Ένωση είναι διάδικος δεν εξαιρούνται εκ του λόγου αυτού από την αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων.
2. Τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να μη ρυθμίζουν διαφορές σχετικές με την ερμηνεία ή την εφαρμογή του Συντάγματος κατά τρόπο διάφορο του προβλεπομένου από το Σύνταγμα.
3. Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ των κρατών μελών, συναφούς με το αντικείμενο του Συντάγματος, εάν η διαφορά αυτή του υποβληθεί δυνάμει συμβάσεως διαιτησίας.

Άρθρο III-376

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν έχει αρμοδιότητα όσον αφορά τα άρθρα I-40 και I-41, τις διατάξεις του Τίτλου V κεφάλαιο II, που αφορούν την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας και το άρθρο III-293 κατά το μέτρο που αφορά την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας.

Το Δικαστήριο, πάντως, είναι αρμόδιο να ελέγχει την τήρηση του άρθρου III-308 και να αποφαινεται επί των προσφυγών που ασκούνται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου III-365 παράγραφος 4, και αφορούν τον έλεγχο της νομιμότητας των ευρωπαϊκών αποφάσεων που προβλέπουν περιοριστικά μέτρα κατά φυσικών ή νομικών προσώπων, τις οποίες θεσπίζει το Συμβούλιο βάσει του Τίτλου V κεφάλαιο II.

Άρθρο III-377

Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του ως προς τις διατάξεις των τμημάτων 4 και 5 του Τίτλου III κεφάλαιο IV, σχετικά με τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν είναι αρμόδιο να ελέγχει το κύρος ή την αναλογικότητα επιχειρησιακών δράσεων της αστυνομίας ή άλλων υπηρεσιών επιβολής του νόμου ενός κράτους μέλους, ούτε να αποφαινεται για την άσκηση των ευθυνών που φέρουν τα κράτη μέλη για την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφάλειας.

Άρθρο III-378

Παρά τη λήξη της προθεσμίας του άρθρου III-365 παράγραφος 6, κάθε διάδικος μπορεί, επ' ευκαιρία διαφοράς που θέτει υπό αμφισβήτηση πράξη γενικής ισχύος που έχει εκδοθεί από θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμό της Ένωσης, να επικαλείται το ανεφάρμοστο της πράξης αυτής ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για έναν από τους λόγους του άρθρου III-365 παράγραφος 2.

Άρθρο III-379

1. Οι προσφυγές στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα. Το Δικαστήριο πάντως μπορεί, εάν κρίνει ότι οι περιστάσεις το επιβάλλουν, να διατάξει την αναστολή της εκτέλεσης της προσβαλλομένης πράξης.

2. Στις υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιόν του, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να διατάσσει τα αναγκαία προσωρινά μέτρα.

Άρθρο III-380

Οι αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι εκτελεστές κατά τους όρους του άρθρου III-401.

Άρθρο III-381

Ο Οργανισμός του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ορίζεται με ιδιαίτερο πρωτόκολλο.

Ευρωπαϊκός νόμος μπορεί να τροποποιεί τις διατάξεις του Οργανισμού, εξαιρέσει του τίτλου I και του άρθρου 64 του Οργανισμού. Εκδίδεται είτε μετά από αίτημα του Δικαστηρίου και διαβούλευση με την Επιτροπή, είτε μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Δικαστήριο.

Υποτμήμα 6

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα**Άρθρο III-382**

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας απαρτίζεται από τα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και τους διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών για τα οποία δεν ισχύει παρέκκλιση κατά την έννοια του άρθρου III-197.

2. Η Εκτελεστική Επιτροπή απαρτίζεται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και τέσσερα άλλα μέλη.

Ο Πρόεδρος, ο Αντιπρόεδρος και τα λοιπά μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής διορίζονται μεταξύ προσώπων αναγνωρισμένου κύρους και επαγγελματικής πείρας σε νομισματικά ή τραπεζικά θέματα, από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, κατόπιν συστάσεως του Συμβουλίου και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το διοικητικό συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Η θητεία τους είναι οκταετής και μη ανανεώσιμη.

Μόνον υπήκοοι των κρατών μελών μπορούν να είναι μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής.

Άρθρο III-383

1. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου και ένα μέλος της Επιτροπής μπορούν να συμμετέχουν χωρίς δικαίωμα ψήφου στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου μπορεί να υποβάλλει προτάσεις προς εξέταση από το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

2. Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας καλείται να συμμετέχει στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου όταν εξετάζονται θέματα σχετικά με τους στόχους και τα καθήκοντα του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών.

3. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα απευθύνει ετήσια έκθεση για τις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και για τη νομισματική πολιτική του προηγούμενου και του τρέχοντος έτους στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή. Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας παρουσιάζει την έκθεση αυτή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το οποίο μπορεί να προβαίνει βάσει αυτής σε γενική συζήτηση, και στο Συμβούλιο.

Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και τα άλλα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής μπορούν, κατόπιν αιτήματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή με δική τους πρωτοβουλία, να τυγχάνουν ακροάσεως από τα αρμόδια όργανα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Υποτήμα 7

Το Ελεγκτικό Συνέδριο

Άρθρο III-384

1. Το Ελεγκτικό Συνέδριο ελέγχει τους λογαριασμούς του συνόλου των εσόδων και των δαπανών της Ένωσης. Ελέγχει επίσης τους λογαριασμούς του συνόλου των εσόδων και των δαπανών κάθε οργάνου ή οργανισμού ιδρυόμενου από την Ένωση, καθ' όσον η ιδρυτική πράξη του οργάνου ή οργανισμού αυτού δεν αποκλείει τον εν λόγω έλεγχο.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο εγχειρίζεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο δήλωση που βεβαιώνει την ακρίβεια των λογαριασμών και τη νομιμότητα και κανονικότητα των σχετικών πράξεων, η οποία δημοσιεύεται στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Η δήλωση αυτή είναι δυνατόν να συμπληρώνεται από ειδικές εκτιμήσεις για κάθε σημαντικό τομέα δραστηριοτήτων της Ένωσης.

2. Το Ελεγκτικό Συνέδριο ελέγχει τη νομιμότητα και την κανονικότητα των εσόδων και των δαπανών και εξακριβώνει τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση. Ενεργώντας κατά τον τρόπο αυτό, το Ελεγκτικό Συνέδριο αναφέρει ειδικότερα οποιαδήποτε παρατυπία.

Ο έλεγχος των εσόδων διενεργείται βάσει των ποσών που βεβαιώνονται ως οφειλόμενα και των ποσών που πράγματι καταβάλλονται στην Ένωση.

Ο έλεγχος των δαπανών διενεργείται βάσει των αναληφθεισών υποχρεώσεων και των πραγματοποιηθεισών πληρωμών.

Οι έλεγχοι αυτοί μπορούν να διενεργούνται προ του κλεισίματος των λογαριασμών του σχετικού οικονομικού έτους.

3. Ο έλεγχος πραγματοποιείται βάσει εγγράφων και, εν ανάγκη, επιτόπου στα άλλα θεσμικά όργανα της Ένωσης, καθώς και στις εγκαταστάσεις κάθε οργάνου ή οργανισμού που διαχειρίζεται έσοδα ή δαπάνες για λογαριασμό της Ένωσης και στα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων των εγκαταστάσεων κάθε φυσικού ή νομικού προσώπου που λαμβάνει πληρωμές από τον προϋπολογισμό. Ο έλεγχος στα κράτη μέλη ασκείται σε συνεργασία με τα εθνικά ελεγκτικά όργανα, ή, εάν αυτά δεν έχουν τις αναγκαίες αρμοδιότητες, με τις αρμόδιες εθνικές υπηρεσίες. Το Ελεγκτικό Συνέδριο και τα εθνικά ελεγκτικά όργανα των κρατών μελών συνεργάζονται με πνεύμα εμπιστοσύνης, διατηρώντας παράλληλα την ανεξαρτησία τους. Τα όργανα αυτά ή οι υπηρεσίες αυτές γνωστοποιούν στο Ελεγκτικό Συνέδριο εάν προτίθενται να συμμετάσχουν στον έλεγχο.

Τα άλλα θεσμικά όργανα της Ένωσης, κάθε όργανο ή οργανισμός που διαχειρίζεται έσοδα ή δαπάνες για λογαριασμό της Ένωσης, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που λαμβάνει πληρωμές από τον προϋπολογισμό καθώς και τα εθνικά ελεγκτικά όργανα ή, εάν αυτά δεν έχουν τις αναγκαίες αρμοδιότητες, οι αρμόδιες εθνικές υπηρεσίες, διαβιβάζουν στο Ελεγκτικό Συνέδριο, μετά από αίτησή του, κάθε αναγκαίο έγγραφο ή πληροφορία για την εκπλήρωση της αποστολής του.

Όσον αφορά τις δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων για τη διαχείριση των εσόδων και δαπανών της Ένωσης, το δικαίωμα πρόσβασης του Ελεγκτικού Συνεδρίου σε πληροφορίες που κατέχει η Τράπεζα διέπεται από συμφωνία μεταξύ του Ελεγκτικού Συνεδρίου, της Τράπεζας και της Επιτροπής. Ωστόσο, ελλείπει συμφωνίας, το Ελεγκτικό Συνέδριο έχει πρόσβαση στις πληροφορίες που απαιτούνται για τον έλεγχο των εσόδων και δαπανών της Ένωσης που διαχειρίζεται η Τράπεζα.

4. Το Ελεγκτικό Συνέδριο καταρτίζει ετήσια έκθεση μετά το κλείσιμο εκάστου οικονομικού έτους. Η έκθεση αυτή διαβιβάζεται στα άλλα θεσμικά όργανα της Ένωσης και δημοσιεύεται στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, συνοδευόμενη από τις απαντήσεις των οργάνων αυτών στις παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο μπορεί εξ άλλου να υποβάλλει οποτεδήποτε τις παρατηρήσεις της, ιδίως υπό μορφή ειδικών εκθέσεων επί συγκεκριμένων θεμάτων, και να γνωμοδοτεί κατόπιν αιτήματος ενός από τα άλλα θεσμικά όργανα.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο εγκρίνει τις ετήσιες ή ειδικές εκθέσεις ή τις γνωμοδοτήσεις του με την πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών του. Μπορεί, ωστόσο, να συνιστά στους κόλπους του τμήματα προκειμένου να εγκρίνουν ορισμένες κατηγορίες εκθέσεων ή γνωμοδοτήσεων, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στον εσωτερικό του κανονισμό.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο επικουρεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατά τον έλεγχο της εκτέλεσης του προϋπολογισμού.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο θεσπίζει τον εσωτερικό του κανονισμό. Ο κανονισμός αυτός υπόκειται στην έγκριση του Συμβουλίου.

Άρθρο III-385

1. Τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου επιλέγονται μεταξύ προσωπικοτήτων που υπηρετούν ή έχουν υπηρετήσει στα κράτη τους σε όργανα εξωτερικού ελέγχου ή διαθέτουν ειδικά προσόντα για το λειτουργήμα αυτό. Οφείλουν να παρέχουν πλήρη εχέγγυα ανεξαρτησίας.

2. Τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου διορίζονται για περίοδο έξι ετών. Η θητεία τους μπορεί να ανανεωθεί. Το Συμβούλιο εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση με την οποία ορίζεται ο κατάλογος των μελών, ο οποίος καταρτίζεται σύμφωνα με τις προτάσεις κάθε κράτους μέλους. Αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου εκλέγουν μεταξύ τους τον Πρόεδρό τους, για περίοδο τριών ετών. Η επανεκλογή του επιτρέπεται.

3. Κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων τους, τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου δεν επιζητούν ούτε δέχονται υποδείξεις από καμία κυβέρνηση ή άλλον οργανισμό. Απέχουν από κάθε ενέργεια ασυμβίβαστη προς τα καθήκοντά τους.

4. Τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου δεν επιτρέπεται, κατά τη διάρκεια της θητείας τους, να ασκούν οποιαδήποτε άλλη επαγγελματική δραστηριότητα, αμειβόμενη ή μη. Αναλαμβάνουν επισήμως την υποχρέωση, κατά την ανάληψη των καθηκόντων τους, να τηρούν κατά τη διάρκεια της θητείας τους και μετά τη λήξη αυτής, τις υποχρεώσεις που απορρέουν εκ της θέσεώς τους, και ιδίως τις υποχρεώσεις εντιμότητας και διακριτικότητας ως προς την αποδοχή, μετά την αποχώρησή τους, ορισμένων θέσεων ή ορισμένων πλεονεκτημάτων.

5. Με εξαίρεση τις περιπτώσεις τακτικής ανανέωσης και θανάτου, τα καθήκοντα εκάστου μέλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου λήγουν είτε με παραίτηση, είτε με απαλλαγή από αυτά η οποία κηρύσσεται από το Δικαστήριο σύμφωνα με την παράγραφο 6.

Το απερχόμενο μέλος αντικαθίσταται για το υπόλοιπο της θητείας του.

Εκτός από την περίπτωση της απαλλαγής από τα καθήκοντά τους, τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου παραμένουν εν υπηρεσία μέχρις ότου αντικατασταθούν.

6. Τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι δυνατόν να απαλλάσσονται των καθηκόντων τους ή να κηρύσσονται έκπτωτα από το δικαίωμα συνταξιοδότησης ή από άλλα αντ' αυτού ωφελήματα μόνον εάν το Δικαστήριο διαπιστώσει, κατόπιν αιτήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ότι έπαυσαν να ανταποκρίνονται προς τις απαιτούμενες προϋποθέσεις ή να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που υπέχουν από τη θέση τους.

ΤΜΗΜΑ 2

ΤΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Υποτήμημα 1

Η Επιτροπή των Περιφερειών

Άρθρο III-386

Ο αριθμός των μελών της Επιτροπής των Περιφερειών δεν υπερβαίνει τα τριακόσια πενήντα. Το Συμβούλιο αποφασίζοντας ομόφωνα μετά από πρόταση της Επιτροπής εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση με την οποία καθορίζεται η σύνθεση της Επιτροπής των Περιφερειών.

Τα μέλη της Επιτροπής των Περιφερειών, καθώς και ισάριθμοι αναπληρωτές, διορίζονται για πέντε έτη. Η θητεία τους μπορεί να ανανεωθεί. Δεν μπορούν να είναι ταυτόχρονα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Το Συμβούλιο εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση στην οποία ορίζεται ο κατάλογος των μελών και των αναπληρωτών τους, ο οποίος καταρτίζεται σύμφωνα με τις προτάσεις που υποβάλλει κάθε κράτος μέλος.

Κατά τη λήξη της θητείας που ορίζεται στο άρθρο 32 παράγραφος 2, βάσει του οποίου έχουν προταθεί, η θητεία των μελών της Επιτροπής των Περιφερειών λήγει αυτομάτως και τα μέλη αντικαθίστανται, με την ίδια διαδικασία, για το υπόλοιπο της θητείας με την ίδια διαδικασία.

Άρθρο III-387

Η Επιτροπή των Περιφερειών διορίζει μεταξύ των μελών της τον Πρόεδρο και το προεδρείο της για δύομισι έτη.

Η Επιτροπή των Περιφερειών συγκαλείται από τον Πρόεδρό της κατόπιν αιτήματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου ή της Επιτροπής. Μπορεί επίσης να συνεδριάζει με δική της πρωτοβουλία.

Θεσπίζει τον εσωτερικό της κανονισμό.

Άρθρο III-388

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή η Επιτροπή ζητούν τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών στις περιπτώσεις που προβλέπονται από το Σύνταγμα και σε όλες τις άλλες περιπτώσεις που τούτο κρίνεται σκόπιμο από το ένα από τα εν λόγω θεσμικά όργανα, ιδίως εφόσον πρόκειται για διασυνοριακή συνεργασία.

Εάν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή η Επιτροπή το κρίνουν αναγκαίο, τάσσουν στην Επιτροπή των Περιφερειών προθεσμία ενός τουλάχιστον μηνός για να υποβάλει τη γνώμη της. Η προθεσμία υπολογίζεται από τη γνωστοποίηση στον Πρόεδρό της. Μετά την πάροδο της προθεσμίας, η έλλειψη γνώμης δεν εμποδίζει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή την Επιτροπή να ενεργήσουν.

Όταν ζητείται γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, η Επιτροπή των Περιφερειών ενημερώνεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή την Επιτροπή για την εν λόγω αίτηση γνώμης. Η Επιτροπή των Περιφερειών μπορεί, εφόσον θεωρεί ότι διακυβεύονται συγκεκριμένα περιφερειακά συμφέροντα, να εκφέρει γνώμη σχετικά με το θέμα. Μπορεί επίσης να εκφέρει γνώμη και με δική της πρωτοβουλία.

Η γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών καθώς και τα πρακτικά των συσκέψεών της διαβιβάζονται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή.

Υποτήμια 2

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Άρθρο III-389

Ο αριθμός των μελών της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής δεν υπερβαίνει τα τριακόσια πενήντα. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση με την οποία καθορίζεται η σύνθεση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής.

Άρθρο III-390

Τα μέλη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής διορίζονται για πέντε έτη. Η θητεία τους μπορεί να ανανεωθεί.

Το Συμβούλιο εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση στην οποία ορίζεται ο κατάλογος των μελών, ο οποίος καταρτίζεται σύμφωνα με τις προτάσεις που υποβάλλει κάθε κράτος μέλος.

Το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή. Μπορεί να ζητά τη γνώμη ευρωπαϊκών οργανώσεων αντιπροσωπευτικών των διαφόρων κλάδων της οικονομικής και κοινωνικής ζωής και της κοινωνίας των πολιτών, οι οποίες ενδιαφέρονται για τις δραστηριότητες της Ένωσης.

Άρθρο III-391

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εκλέγει μεταξύ των μελών της τον Πρόεδρο και το προεδρείο της για δύομισι έτη.

Συγκαλείται από τον Πρόεδρό της μετά από αίτημα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου ή της Επιτροπής. Μπορεί επίσης να συνεδριάζει με δική της πρωτοβουλία.

Θεσπίζει τον εσωτερικό της κανονισμό.

Άρθρο III-392

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή η Επιτροπή ζητούν τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής στις περιπτώσεις που προβλέπει το Σύνταγμα. Μπορούν να ζητούν τη γνώμη της σε όλες τις περιπτώσεις που το κρίνουν σκόπιμο. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή μπορεί επίσης να διατυπώνει γνώμη με δική της πρωτοβουλία.

Εάν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή η Επιτροπή το κρίνουν αναγκαίο, τάσσουν στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή προθεσμία τουλάχιστον ενός μηνός για να υποβάλει τη γνώμη της. Η προθεσμία υπολογίζεται από τη γνωστοποίηση στον Πρόεδρό της. Μετά την πάροδο της προθεσμίας, η έλλειψη γνώμης δεν εμποδίζει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή την Επιτροπή να ενεργήσουν.

Η γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής καθώς και τα πρακτικά των συσκέψεών της διαβιβάζονται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή.

ΤΜΗΜΑ 3

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Άρθρο III-393

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων έχει νομική προσωπικότητα.

Μέλη της είναι τα κράτη μέλη.

Το καταστατικό της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων αποτελεί αντικείμενο πρωτοκόλλου.

Με ευρωπαϊκό νόμο του Συμβουλίου μπορεί να τροποποιηθεί το καταστατικό της Τράπεζας. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα, είτε μετά από αίτημα της Τράπεζας και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή, είτε μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Άρθρο III-394

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων έχει ως αποστολή να συμβάλλει στην ισόρροπη και απρόσκοπτη ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς για το συμφέρον της Ένωσης προσφεύγοντας στην κεφαλαιαγορά και στους ιδίους πόρους της. Για τον σκοπό αυτό, χωρίς να επιδιώκει κέρδος, διευκολύνει, ιδίως με την παροχή δανείων και εγγυήσεων δανείων, τη χρηματοδότηση των κατωτέρω σχεδίων, σε όλους τους τομείς της οικονομίας:

- α) σχεδίων που αποβλέπουν στην αξιοποίηση των λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών,
- β) σχεδίων που αποσκοπούν στον εκσυγχρονισμό ή στη μετατροπή επιχειρήσεων ή στη δημιουργία νέων δραστηριοτήτων που συνεπάγεται η εγκαθίδρυση και λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και που, λόγω της έκτασης ή της φύσης τους, δεν είναι δυνατόν να καλυφθούν πλήρως από τα διαθέσιμα σε κάθε κράτος μέλος χρηματοδοτικά μέσα,

- γ) σχεδίων κοινού ενδιαφέροντος για περισσότερα κράτη μέλη που, λόγω της έκτασης ή της φύσης τους, δεν είναι δυνατόν να καλυφθούν πλήρως από τα διαθέσιμα σε κάθε κράτος μέλος χρηματοδοτικά μέσα.

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, κατά την εκτέλεση της αποστολής της, διευκολύνει τη χρηματοδότηση επενδυτικών προγραμμάτων σε συνδυασμό με τις παρεμβάσεις των διαρθρωτικών ταμείων και των άλλων χρηματοδοτικών μέσων της Ένωσης.

ΤΜΗΜΑ 4

ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο III-395

1. Όταν, βάσει του Συντάγματος, το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από πρόταση της Επιτροπής, μπορεί να τροποποιεί την πρόταση αυτή μόνον ομόφωνα, πλην των περιπτώσεων των άρθρων I-55, I-56, του άρθρου III-396 παράγραφοι 10 και 13, του άρθρου III-404 και του άρθρου III-405 παράγραφος 2.
2. Ενώσω το Συμβούλιο δεν έχει αποφασίσει, η Επιτροπή μπορεί να τροποποιήσει την πρότασή της καθ' όλη τη διάρκεια των διαδικασιών που οδηγούν στη θέσπιση πράξης της Ένωσης.

Άρθρο III-396

1. Όταν, βάσει του Συντάγματος, ευρωπαϊκοί νόμοι ή νόμοι-πλαίσιο εκδίδονται σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, εφαρμόζονται οι εξής διατάξεις.
2. Η Επιτροπή υποβάλλει πρόταση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

Πρώτη ανάγνωση

3. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καθορίζει τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση και τη διαβιβάζει στο Συμβούλιο.
4. Εάν το Συμβούλιο εγκρίνει τη θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκδίδεται η σχετική πράξη με τη διατύπωση που αποδίδει τη θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
5. Εάν το Συμβούλιο δεν εγκρίνει τη θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, καθορίζει τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση και τη διαβιβάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
6. Το Συμβούλιο ενημερώνει πλήρως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τους λόγους που το οδήγησαν να καθορίσει τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση. Η Επιτροπή ενημερώνει πλήρως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τη θέση της.

Δεύτερη ανάγνωση

7. Εάν, εντός τριών μηνών από τη διαβίβαση της θέσης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο:
- α) εγκρίνει τη θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση ή δεν διατυπώσει γνώμη, η σχετική πράξη θεωρείται ότι εκδόθηκε με τη διατύπωση που αποδίδει τη θέση του Συμβουλίου,
 - β) απορρίψει με την πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών του τη θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση, η σχετική πράξη θεωρείται ότι δεν εκδόθηκε,
 - γ) προτείνει, με την πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών του, τροπολογίες επί της θέσης του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση, το ούτως τροποποιημένο κείμενο διαβιβάζεται στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή, η οποία γνωμοδοτεί για τις τροπολογίες αυτές.
8. Εάν, εντός τριών μηνών από την παραλαβή των τροπολογιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία:
- α) εγκρίνει όλες τις εν λόγω τροπολογίες, η σχετική πράξη θεωρείται ότι εκδόθηκε,
 - β) δεν εγκρίνει όλες τις τροπολογίες, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου, σε συμφωνία με τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, συγκαλεί την επιτροπή συνδιαλλαγής εντός έξι εβδομάδων.
9. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα για τις τροπολογίες για τις οποίες η Επιτροπή έχει εκφέρει αρνητική γνώμη.

Συνδιαλλαγή

10. Η επιτροπή συνδιαλλαγής, που αποτελείται από τα μέλη του Συμβουλίου ή τους αντιπροσώπους τους και από ισάριθμους αντιπροσώπους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, έχει ως αποστολή την επίτευξη συμφωνίας επί κοινού σχεδίου, με την ειδική πλειοψηφία των μελών του Συμβουλίου ή των αντιπροσώπων τους και με την πλειοψηφία των αντιπροσώπων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εντός έξι εβδομάδων από τη σύγκλησή της, βάσει των θέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σε δεύτερη ανάγνωση.
11. Η Επιτροπή συμμετέχει στις εργασίες της επιτροπής συνδιαλλαγής και αναλαμβάνει όλες τις αναγκαίες πρωτοβουλίες με σκοπό την προσέγγιση των θέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
12. Εάν, εντός έξι εβδομάδων από τη σύγκλησή της, η επιτροπή συνδιαλλαγής δεν εγκρίνει κοινό σχέδιο, θεωρείται ότι η προτεινόμενη πράξη δεν εκδόθηκε.

Τρίτη ανάγνωση

13. Εάν, εντός της προθεσμίας αυτής, η επιτροπή συνδιαλλαγής εγκρίνει κοινό σχέδιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο διαθέτουν έκαστο προθεσμία έξι εβδομάδων από την έγκριση αυτή για να εκδώσουν την οικεία πράξη σύμφωνα με το εν λόγω σχέδιο, με την πλειοψηφία των ψηφισάντων όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και με ειδική πλειοψηφία όσον αφορά το Συμβούλιο. Σε αντίθετη περίπτωση, θεωρείται ότι η προτεινόμενη πράξη δεν εκδόθηκε.
14. Οι προθεσμίες των τριών μηνών και των έξι εβδομάδων που αναφέρει το παρόν άρθρο παρατείνονται αντίστοιχα κατά ένα μήνα ή κατά δύο εβδομάδες το πολύ με πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Ειδικές διατάξεις

15. Όταν, στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο Σύνταγμα, νόμος ή νόμος-πλαίσιο υπόκειται στη συνήθη νομοθετική διαδικασία μετά από πρωτοβουλία ομάδας κρατών μελών, σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή αίτημα του Δικαστηρίου, η παράγραφος 2, η παράγραφος 6 δεύτερη πρόταση και η παράγραφος 9 δεν έχουν εφαρμογή.

Στις περιπτώσεις αυτές, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο διαβιβάζουν στην Επιτροπή το σχέδιο πράξης και τις θέσεις τους σε πρώτη και δεύτερη ανάγνωση. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο μπορούν να ζητούν τη γνώμη της Επιτροπής καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να διατυπώνει γνώμη με δική της πρωτοβουλία. Μπορεί, επίσης εάν το θεωρεί αναγκαίο, να συμμετέχει στην επιτροπή συνδιαλλαγής υπό τις προϋποθέσεις της παραγράφου 11.

Άρθρο III-397

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή προβαίνουν σε αμοιβαίες διαβουλεύσεις και οργανώνουν, βάσει κοινής συμφωνίας, τις πρακτικές λεπτομέρειες της συνεργασίας τους. Για τον σκοπό αυτό μπορούν, τηρουμένων των διατάξεων του Συντάγματος, να συνάπτουν διοργανικές συμφωνίες οι οποίες ενδέχεται να έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα.

Άρθρο III-398

1. Κατά την εκπλήρωση της αποστολής τους, τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οι οργανισμοί της Ένωσης στηρίζονται σε ευρωπαϊκή διοίκηση ανοιχτή, αποτελεσματική και ανεξάρτητη.

2. Τηρουμένου του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης και του καθεστώτος που θεσπίζονται βάσει του άρθρου III-427, ευρωπαϊκός νόμος καθορίζει τις συναφείς διατάξεις.

Άρθρο III-399

1. Τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οι οργανισμοί της Ένωσης εξασφαλίζουν τη διαφάνεια των εργασιών τους και θεσπίζουν, κατ' εφαρμογή του άρθρου I-50, στους εσωτερικούς τους κανονισμούς τις ειδικές διατάξεις σχετικά με την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφά τους. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων υπόκεινται στο άρθρο I-50 παράγραφος 3, και στο παρόν άρθρο μόνον κατά την άσκηση των διοικητικών τους καθηκόντων.

2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξασφαλίζουν τη δημοσίευση των εγγράφων που αφορούν τις νομοθετικές διαδικασίες σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ευρωπαϊκό νόμο που προβλέπεται στο άρθρο I-50 παράγραφος 3.

Άρθρο III-400

1. Το Συμβούλιο εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς και αποφάσεις που καθορίζουν:

α) τις αποδοχές, αποζημιώσεις και συντάξεις του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, του Προέδρου της Επιτροπής, του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης, των μελών της Επιτροπής, των Προέδρων, των μελών και των Γραμματέων του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και του Γενικού Γραμματέα του Συμβουλίου,

- β) τους όρους εργασίας, ιδίως τις αποδοχών, αποζημιώσεις και συντάξεις, του Προέδρου και των μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου,
- γ) κάθε αποζημίωση που καταβάλλεται αντί αμοιβής στα πρόσωπα των στοιχείων α) και β).

2. Το Συμβούλιο εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς και αποφάσεις που καθορίζουν τις αποζημιώσεις των μελών της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής.

Άρθρο III-401

Οι πράξεις του Συμβουλίου, της Επιτροπής ή της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας οι οποίες επιβάλλουν χρηματική υποχρέωση σε πρόσωπα πλην των κρατών μελών αποτελούν εκτελεστό τίτλο.

Την αναγκαστική εκτέλεση διέπουν οι κανόνες της πολιτικής δικονομίας που ισχύουν στο κράτος μέλος όπου λαμβάνει χώρα η εκτέλεση. Για την περιαφή του εκτελεστήριου τύπου απαιτείται μόνον έλεγχος της γνησιότητας του τίτλου από την εθνική αρχή την οποία ορίζει προς τούτο η κυβέρνηση εκάστου κράτους μέλους, ενημερώνοντας σχετικά την Επιτροπή και το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αφού, μετά από αίτηση του επισπεύδοντος, ολοκληρωθούν οι διαδικασίες αυτές, ο επισπεύδων δικαιούται να επιδιώξει την αναγκαστική εκτέλεση απευθυνόμενος στην αρμόδια αρχή σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.

Η αναγκαστική εκτέλεση αναστέλλεται μόνον με απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εν τούτοις, αρμόδια να ελέγχουν το σύννομο των πράξεων εκτέλεσης είναι τα εθνικά δικαστήρια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΤΜΗΜΑ 1

ΠΟΛΥΕΤΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Άρθρο III-402

1. Το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο θεσπίζεται για περίοδο τουλάχιστον πέντε ετών σύμφωνα με το άρθρο I-55.
2. Το δημοσιονομικό πλαίσιο καθορίζει το ύψος των ετήσιων ανώτατων ορίων των πιστώσεων για αναλήψεις υποχρεώσεων ανά κατηγορία δαπανών και του ετήσιου ανώτατου ορίου των πιστώσεων για πληρωμές. Οι κατηγορίες δαπανών, που είναι περιορισμένες σε αριθμό, αντιστοιχούν στους κύριους τομείς δραστηριοτήτων της Ένωσης.
3. Το δημοσιονομικό πλαίσιο προβλέπει οποιαδήποτε άλλη διάταξη χρήσιμη για την ομαλή διεξαγωγή της ετήσιας διαδικασίας του προϋπολογισμού.

4. Όταν ο ευρωπαϊκός νόμος του Συμβουλίου με τον οποίο καθορίζεται νέο δημοσιονομικό πλαίσιο δεν έχει εκδοθεί κατά τη λήξη του προηγούμενου δημοσιονομικού πλαισίου, τα ανώτατα όρια και οι λοιπές διατάξεις που αντιστοιχούν στο τελευταίο έτος του εν λόγω πλαισίου παρατείνονται έως την έκδοση του νόμου.

5. Καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας που οδηγεί στη θέσπιση του δημοσιονομικού πλαισίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή λαμβάνουν κάθε απαραίτητο μέτρο για να διευκολύνουν την αίσια διεκπεραίωση της διαδικασίας.

ΤΜΗΜΑ 2

ΕΤΗΣΙΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο III-403

Το οικονομικό έτος αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου.

Άρθρο III-404

Ευρωπαϊκός νόμος θεσπίζει τον ετήσιο προϋπολογισμό της Ένωσης σύμφωνα με τις ακόλουθες διατάξεις:

1. Κάθε θεσμικό όργανο καταρτίζει, προ της 1ης Ιουλίου, κατάσταση των προβλεπομένων δαπανών του για το επόμενο οικονομικό έτος. Η Επιτροπή συγκεντρώνει τις καταστάσεις αυτές σε σχέδιο προϋπολογισμού, το οποίο είναι δυνατόν να περιέχει αποκλίνουσες προβλέψεις.

Το σχέδιο αυτό περιλαμβάνει πρόβλεψη των εσόδων και των δαπανών.

2. Η Επιτροπή καταθέτει πρόταση που περιέχει το σχέδιο προϋπολογισμού στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο το αργότερο την 1η Σεπτεμβρίου του έτους που προηγείται του έτους της εκτέλεσης του προϋπολογισμού.

Η Επιτροπή μπορεί να τροποποιήσει το σχέδιο προϋπολογισμού κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, έως τη σύγκληση της επιτροπής συνδιαλλαγής της παραγράφου 5.

3. Το Συμβούλιο καθορίζει τη θέση του σχετικά με το σχέδιο προϋπολογισμού και τη διαβιβάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το αργότερο την 1η Οκτωβρίου του έτους που προηγείται του έτους της εκτέλεσης του προϋπολογισμού. Ενημερώνει πλήρως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τους λόγους οι οποίοι το οδήγησαν στον καθορισμό της θέσης του.

4. Εάν, εντός σαράντα δύο ημερών από τη διαβίβαση αυτή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο:

- α) εγκρίνει τη θέση του Συμβουλίου, εκδίδεται ο ευρωπαϊκός νόμος που θεσπίζει τον προϋπολογισμό,
- β) δεν αποφασίσει, ο ευρωπαϊκός νόμος που θεσπίζει τον προϋπολογισμό θεωρείται εκδοθείς,
- γ) εγκρίνει τροπολογίες με την πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών του, το σχέδιο, όπως τροποποιήθηκε, διαβιβάζεται στο Συμβούλιο και την Επιτροπή. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κατόπιν συμφωνίας με τον Πρόεδρο του Συμβουλίου, συγκαλεί αμέσως την επιτροπή συνδιαλλαγής. Ωστόσο, εάν εντός δέκα ημερών από την διαβίβαση του σχεδίου, το Συμβούλιο γνωστοποιήσει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ότι εγκρίνει όλες τις τροπολογίες του, η επιτροπή συνδιαλλαγής δεν συνέρχεται.

5. Η επιτροπή συνδιαλλαγής, η οποία αποτελείται από τα μέλη του Συμβουλίου ή τους αντιπροσώπους τους και από ισάριθμους αντιπροσώπους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, έχει ως αποστολή την επίτευξη συμφωνίας επί κοινού σχεδίου, με την ειδική πλειοψηφία των μελών του Συμβουλίου ή των αντιπροσώπων τους και με την πλειοψηφία των αντιπροσώπων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εντός 21 ημερών από τη σύγκληση της, βάσει των θέσεων του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Η Επιτροπή συμμετέχει στις εργασίες της επιτροπής συνδιαλλαγής και αναλαμβάνει όλες τις αναγκαίες πρωτοβουλίες με σκοπό την προσέγγιση των θέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

6. Εάν, εντός της προθεσμίας των 21 ημερών που ορίζεται στην παράγραφο 5, η επιτροπή συνδιαλλαγής συμφωνήσει επί κοινού σχεδίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο διαθέτουν προθεσμία 14 ημερών έκαστο από την ημερομηνία της συμφωνίας αυτής για να εγκρίνουν το κοινό σχέδιο.

7. Εάν, εντός της προθεσμίας των 14 ημερών της παραγράφου 6:

α) το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εγκρίνουν αμφότερα το κοινό σχέδιο ή δεν λάβουν απόφαση, ή ένα από τα δύο αυτά θεσμικά όργανα εγκρίνει το κοινό σχέδιο ενώ το άλλο δεν λάβει απόφαση, ο ευρωπαϊκός νόμος που θεσπίζει τον προϋπολογισμό θεωρείται ότι έχει εκδοθεί οριστικά σύμφωνα με το κοινό σχέδιο, ή

β) το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αποφασίζοντας με την πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών του, και το Συμβούλιο απορρίπτουν αμφότερα το κοινό σχέδιο, ή εάν ένα από τα δύο αυτά θεσμικά όργανα απορρίψει το κοινό σχέδιο ενώ το άλλο δεν λάβει απόφαση, υποβάλλεται νέο σχέδιο προϋπολογισμού από την Επιτροπή, ή

γ) το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αποφασίζοντας με την πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών του, απορρίπτει το κοινό σχέδιο ενώ το Συμβούλιο το εγκρίνει, υποβάλλεται νέο σχέδιο προϋπολογισμού από την Επιτροπή, ή

δ) το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εγκρίνει το κοινό σχέδιο ενώ το Συμβούλιο το απορρίπτει, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί, με την πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών του και των τριών πέμπτων των ψηφισάντων, εντός 14 ημερών από την απόρριψη του σχεδίου από το Συμβούλιο, να αποφασίσει να επιβεβαιώσει όλες ή μερικές από τις τροπολογίες της παραγράφου 4 στοιχείο γ). Εφόσον δεν επιβεβαιωθεί μια τροπολογία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ισχύει η θέση που συμφωνήθηκε στην επιτροπή συνδιαλλαγής ως προς τη γραμμή του προϋπολογισμού για την οποία υποβλήθηκε η τροπολογία. Ο ευρωπαϊκός νόμος που θεσπίζει τον προϋπολογισμό θεωρείται ως οριστικά εκδοθείς επί αυτής της βάσεως.

8. Εάν, εντός της προθεσμίας των 21 ημερών που ορίζεται στην παράγραφο 5, η επιτροπή συνδιαλλαγής δεν συμφωνήσει επί κοινού σχεδίου, υποβάλλεται νέο σχέδιο προϋπολογισμού από την Επιτροπή.

9. Όταν περατωθεί η διαδικασία του παρόντος άρθρου, ο πρόεδρος του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου διαπιστώνει ότι ο ευρωπαϊκός νόμος που θεσπίζει τον προϋπολογισμό έχει οριστικώς εγκριθεί.

10. Κάθε θεσμικό όργανο ασκεί τις εξουσίες που του αναθέτει το παρόν άρθρο τηρώντας τις διατάξεις του Συντάγματος και των πράξεων που θεσπίζονται βάσει αυτού, ιδίως όσον αφορά τους ιδίους πόρους της Ένωσης και την ισοσκέλιση εσόδων και δαπανών.

Άρθρο III-405

1. Εάν, στην αρχή ενός οικονομικού έτους, ο ευρωπαϊκός νόμος που θεσπίζει τον προϋπολογισμό δεν έχει οριστικά εγκριθεί, οι δαπάνες μπορούν να πραγματοποιούνται μηνιαίως κατά κεφάλαιο σύμφωνα με τις διατάξεις του ευρωπαϊκού νόμου του άρθρου III-412, εντός των ορίων του ενός δωδεκάτου των πιστώσεων που είχαν εγγραφεί στο σχετικό κεφάλαιο του προϋπολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους, χωρίς να υπερβαίνουν το ένα δωδέκατο των πιστώσεων που προβλέπονται στο ίδιο κεφάλαιο του σχεδίου προϋπολογισμού.

2. Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής και με την επιφύλαξη της τήρησης των άλλων όρων που ορίζονται στην πρώτη παράγραφο, μπορεί να εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση για την έγκριση των δαπανών που υπερβαίνουν το ένα δωδέκατο, σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό νόμο που προβλέπει το άρθρο III-412. Το Συμβούλιο διαβιβάζει αμέσως την απόφαση αυτή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Η προαναφερόμενη ευρωπαϊκή απόφαση προβλέπει τα αναγκαία μέτρα σχετικά με τους πόρους για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, σύμφωνα με τους ευρωπαϊκούς νόμους που αναφέρει το άρθρο I-54 παράγραφοι 3 και 4.

Τίθεται σε ισχύ τριάντα ημέρες από την έκδοση της εάν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν αποφασίσει, εντός της προθεσμίας αυτής, με την πλειοψηφία των μελών του, να μειώσει τις σχετικές δαπάνες.

Άρθρο III-406

Με εξαίρεση τις πιστώσεις οι οποίες αφορούν δαπάνες προσωπικού, οι πιστώσεις οι οποίες παραμένουν αχρησιμοποίητες στο τέλος του οικονομικού έτους είναι δυνατόν να μεταφερθούν μόνο στο επόμενο οικονομικό έτος, κατά τους όρους που καθορίζονται στον ευρωπαϊκό νόμο του άρθρου III-412.

Οι πιστώσεις εξειδικεύονται κατά κεφάλαια στα οποία ομαδοποιούνται οι δαπάνες ανάλογα με τη φύση ή τον προορισμό τους και υποδιαιρούνται, σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό νόμο του άρθρου III-412.

Οι δαπάνες:

- του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,
- του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Συμβουλίου,
- της Επιτροπής, καθώς και
- του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

αποτελούν αντικείμενο ιδιαίτερων τμημάτων του προϋπολογισμού, με την επιφύλαξη ειδικού καθεστώτος για ορισμένες κοινές δαπάνες.

ΤΜΗΜΑ 3

ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΠΑΛΛΑΓΗ

Άρθρο III-407

Η Επιτροπή εκτελεί τον προϋπολογισμό σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό νόμο του άρθρου III-412, με δική της ευθύνη και εντός των ορίων των πιστώσεων που εγκρίθηκαν, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Τα κράτη μέλη συνεργάζονται με την Επιτροπή προκειμένου να διασφαλίζουν ότι οι πιστώσεις χρησιμοποιούνται σύμφωνα με την αυτή αρχή.

Ο ευρωπαϊκός νόμος του άρθρου III-412 ορίζει τις υποχρεώσεις ελέγχου των κρατών μελών κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού καθώς και τις απορρέουσες ευθύνες. Ο νόμος αυτός ορίζει τις ευθύνες κάθε θεσμικού οργάνου και τον ειδικό τρόπο κατά τον οποίο κάθε όργανο συμμετέχει στην εκτέλεση των ιδίων δαπανών του.

Η Επιτροπή μπορεί να προβαίνει, εντός των ορίων και υπό τις προϋποθέσεις του ευρωπαϊκού νόμου του άρθρου III-412, σε μεταφορές πιστώσεων εντός του προϋπολογισμού είτε από κεφάλαιο σε κεφάλαιο είτε από υποδιαίρεση σε υποδιαίρεση.

Άρθρο III-408

Η Επιτροπή καταθέτει κατ' έτος στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο τους λογαριασμούς του διαρρέυσαντος οικονομικού έτους που αφορούν την εκτέλεση του προϋπολογισμού. Η Επιτροπή υποβάλλει επίσης δημοσιονομικό ισολογισμό με το ενεργητικό και το παθητικό της Ένωσης.

Η Επιτροπή υποβάλλει επίσης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση αξιολόγησης των οικονομικών της Ένωσης βασισμένη στα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί ιδίως όσον αφορά τις επισημάνσεις στις οποίες προέβησαν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο βάσει του άρθρου III-409.

Άρθρο III-409

1. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μετά από σύσταση του Συμβουλίου, απαλλάσσει την Επιτροπή ως προς την εκτέλεση του προϋπολογισμού. Για τον σκοπό αυτό, εξετάζει, ύστερα από το Συμβούλιο, τους λογαριασμούς, τον δημοσιονομικό ισολογισμό και την έκθεση αξιολόγησης του άρθρου III-408, την ετήσια έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, μαζί με τις απαντήσεις των υπό έλεγχο θεσμικών οργάνων στις παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου, τη δήλωση αξιοπιστίας του άρθρου III-384 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο, καθώς και τις συναφείς ειδικές εκθέσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

2. Προτού απαλλάξει την Επιτροπή, ή για οποιονδήποτε άλλο σκοπό που εντάσσεται στο πλαίσιο της άσκησης των λειτουργιών της σε θέματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να ζητήσει να ακούσει την Επιτροπή σχετικά με την εκτέλεση των δαπανών ή τη λειτουργία των συστημάτων δημοσιονομικού ελέγχου. Η Επιτροπή διαβιβάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ύστερα από αίτησή του, κάθε αναγκαία πληροφορία.

3. Η Επιτροπή καταβάλλει κάθε προσπάθεια ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι παρατηρήσεις που συνοδεύουν τις αποφάσεις απαλλαγής και οι άλλες παρατηρήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την εκτέλεση των δαπανών, καθώς και τα σχόλια που συνοδεύουν τις συστάσεις απαλλαγής που διατυπώνει το Συμβούλιο.

4. Κατόπιν αιτήματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση για τα μέτρα που έχουν ληφθεί με βάση τις παρατηρήσεις και τα σχόλια, και ιδίως σχετικά με τις οδηγίες που έχουν δοθεί στις υπηρεσίες οι οποίες έχουν αναλάβει την εκτέλεση του προϋπολογισμού. Οι εκθέσεις αυτές διαβιβάζονται επίσης στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

ΤΜΗΜΑ 4

ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο III-410

Το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και ο ετήσιος προϋπολογισμός καταρτίζονται σε ευρώ.

Άρθρο III-411

Η Επιτροπή δύναται, εφόσον πληροφορηθεί σχετικά τις αρμόδιες αρχές των ενδιαφερόμενων κρατών μελών, να μεταφέρει στο νόμισμα κράτους μέλους τα στοιχεία ενεργητικού που κατέχει στο νόμισμα άλλου κράτους μέλους, κατά το μέτρο που είναι αναγκαίο για τη χρησιμοποίησή τους για τους σκοπούς για τους οποίους προορίζονται από το Σύνταγμα. Η Επιτροπή αποφεύγει, κατά το δυνατό, να προβαίνει στις μεταφορές αυτές, εάν κατέχει στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα ή ρευστοποιήσιμα στο νόμισμα που χρειάζεται.

Η Επιτροπή επικοινωνεί με κάθε ενδιαφερόμενο κράτος μέλος μέσω της αρχής την οποία αυτό ορίζει. Κατά την εκτέλεση των δημοσιονομικών πράξεων, προσφεύγει στην εκδοτική τράπεζα του ενδιαφερομένου κράτους μέλους ή σε άλλον οικονομικό οργανισμό εξουσιοδοτημένον από αυτό.

Άρθρο III-412

1. Ευρωπαϊκός νόμος θεσπίζει:

- α) τους δημοσιονομικούς κανόνες που καθορίζουν ιδίως τις πρακτικές λεπτομέρειες κατάρτισης και εκτέλεσης του προϋπολογισμού και παρουσίασης και ελέγχου των λογαριασμών,
- β) τους κανόνες που οργανώνουν τον έλεγχο της ευθύνης των δημοσιονομικών φορέων, και ιδίως των διατακτών και των υπολόγων.

Ο εν λόγω νόμος εκδίδεται μετά από διαβούλευση με το Ελεγκτικό Συνέδριο.

2. Το Συμβούλιο εκδίδει, μετά από πρόταση της Επιτροπής, ευρωπαϊκό κανονισμό που καθορίζει τις πρακτικές λεπτομέρειες και τη διαδικασία σύμφωνα με τα οποία τα έσοδα του προϋπολογισμού που προβλέπονται στο καθεστώς περί ιδίων πόρων της Ένωσης τίθενται στη διάθεση της Επιτροπής, καθώς και τα μέτρα που πρέπει να εφαρμόζονται για την αντιμετώπιση, κατά περίπτωση, των ταμειακών αναγκών. Αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Ελεγκτικό Συνέδριο.

3. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα έως τις 31 Δεκεμβρίου 2006 σε όλες τις περιπτώσεις του παρόντος άρθρου.

Άρθρο III-413

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή μεριμνούν ώστε να είναι διαθέσιμα τα αναγκαία δημοσιονομικά μέσα που επιτρέπουν στην Ένωση να πληροί τις νομικές της υποχρεώσεις έναντι τρίτων.

Άρθρο III-414

Στο πλαίσιο των διαδικασιών του προϋπολογισμού του παρόντος κεφαλαίου, πραγματοποιούνται με πρωτοβουλία της Επιτροπής τακτικές συναντήσεις μεταξύ των Προέδρων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής. Οι Πρόεδροι λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την προώθηση του συντονισμού και της προσέγγισης των θέσεων των θεσμικών οργάνων των οποίων προεδρεύουν για να διευκολύνουν την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου.

ΤΜΗΜΑ 5

ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ

Άρθρο III-415

1. Η Ένωση και τα κράτη μέλη καταπολεμούν την απάτη ή οποιαδήποτε άλλη παράνομη δραστηριότητα κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης λαμβάνοντας, σύμφωνα με το παρόν άρθρο, μέτρα τα οποία έχουν αποτρεπτικό χαρακτήρα και προσφέρουν αποτελεσματική προστασία στα κράτη μέλη καθώς και στα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης.
2. Για να καταπολεμήσουν την απάτη εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα ίδια μέτρα με τα μέτρα που θεσπίζουν για την καταπολέμηση της απάτης εις βάρος των δικών τους οικονομικών συμφερόντων.
3. Με την επιφύλαξη άλλων διατάξεων του Συντάγματος, τα κράτη μέλη συντονίζουν τη δράση τους για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης κατά της απάτης. Για τον σκοπό αυτό, διοργανώνουν μαζί με την Επιτροπή στενή και τακτική συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών.
4. Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα απαραίτητα μέτρα στους τομείς της πρόληψης και της καταπολέμησης της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης με σκοπό την παροχή αποτελεσματικής και ισοδύναμης προστασίας στα κράτη μέλη καθώς και στα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με το Ελεγκτικό Συνέδριο.
5. Η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, υποβάλλει κατ' έτος στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση για τα μέτρα που θεσπίστηκαν κατ' εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΕΝΙΣΧΥΜΕΝΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Άρθρο III-416

Οι ενισχυμένες συνεργασίες σέβονται το Σύνταγμα και το δίκαιο της Ένωσης.

Οι εν λόγω συνεργασίες δεν θίγουν την εσωτερική αγορά ούτε την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή. Δεν συνιστούν διάκριση ή φραγμό στις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών ούτε προκαλούν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού μεταξύ τους.

Άρθρο III-417

Οι ενισχυμένες συνεργασίες σέβονται τις αρμοδιότητες, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των κρατών μελών που δεν συμμετέχουν σε αυτές. Τα μη συμμετέχοντα κράτη μέλη δεν παρεμποδίζουν την εφαρμογή των ενισχυμένων συνεργασιών από τα κράτη μέλη που συμμετέχουν σε αυτές.

Άρθρο III-418

1. Κατά την καθιέρωσή τους, οι ενισχυμένες συνεργασίες είναι ανοιχτές σε όλα τα κράτη μέλη, με την επιφύλαξη της τήρησης των ενδεχόμενων προϋποθέσεων συμμετοχής που ορίζει η ευρωπαϊκή απόφαση εξουσιοδότησης. Παραμένουν επίσης ανοικτές ανά πάσα στιγμή, με την επιφύλαξη της τήρησης, επί πλέον των εν λόγω προϋποθέσεων, των πράξεων που έχουν ήδη θεσπιστεί στο πλαίσιο αυτά.

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη που συμμετέχουν σε ενισχυμένη συνεργασία φροντίζουν να προωθούν τη συμμετοχή όσο το δυνατόν περισσότερων κρατών μελών.

2. Η Επιτροπή και, ενδεχομένως, ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης, ενημερώνουν τακτικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, για την εξέλιξη των ενισχυμένων συνεργασιών.

Άρθρο III-419

1. Τα κράτη μέλη που επιθυμούν να καθιερώσουν μεταξύ τους ενισχυμένη συνεργασία σε κάποιον από τους τομείς που αναφέρει το Σύνταγμα, εκτός των τομέων αποκλειστικών αρμοδιοτήτων και της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, απευθύνουν αίτηση στην Επιτροπή καθορίζοντας το πεδίο εφαρμογής και τους επιδιωκόμενους στόχους της προτεινόμενης ενισχυμένης συνεργασίας. Η Επιτροπή δύναται να υποβάλει στο Συμβούλιο σχετική πρόταση. Εάν η Επιτροπή δεν υποβάλει πρόταση, ανακοινώνει τους σχετικούς λόγους στα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη.

Η εξουσιοδότηση για την καθιέρωση ενισχυμένης συνεργασίας παρέχεται με ευρωπαϊκή απόφαση του Συμβουλίου το οποίο αποφασίζει μετά από πρόταση της Επιτροπής και αφού λάβει την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

2. Η αίτηση των κρατών μελών που επιθυμούν να καθιερώσουν μεταξύ τους ενισχυμένη συνεργασία στο πλαίσιο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας απευθύνεται στο Συμβούλιο. Διαβιβάζεται στον Υπουργό Εξωτερικών της Ένωσης, ο οποίος δίνει τη γνώμη του ως προς τη συμβατότητα της σχεδιαζόμενης ενισχυμένης συνεργασίας με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της Ένωσης, καθώς και στην Επιτροπή, η οποία δίνει τη γνώμη της ιδίως ως προς τη

συμβατότητα της προτεινόμενης ενισχυμένης συνεργασίας με τις άλλες πολιτικές της Ένωσης. Διαβιβάζεται επίσης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προς ενημέρωση.

Η εξουσιοδότηση για την καθιέρωση ενισχυμένης συνεργασίας χορηγείται με ευρωπαϊκή απόφαση του Συμβουλίου, το οποίο αποφασίζει ομόφωνα.

Άρθρο III-420

1. Κάθε κράτος μέλος το οποίο επιθυμεί να συμμετάσχει σε υπό εξέλιξη ενισχυμένη συνεργασία σε έναν από τους τομείς που προβλέπονται στο άρθρο III-419 παράγραφος 1, γνωστοποιεί την πρόθεσή του στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή.

Η Επιτροπή, εντός προθεσμίας τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της γνωστοποίησης, επιβεβαιώνει τη συμμετοχή του εν λόγω κράτους μέλους. Διαπιστώνει κατά περίπτωση ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις συμμετοχής και θεσπίζει τα αναγκαία μεταβατικά μέτρα για την εφαρμογή των πράξεων που έχουν ήδη θεσπιστεί στο πλαίσιο της ενισχυμένης συνεργασίας.

Εάν, ωστόσο η Επιτροπή κρίνει ότι οι προϋποθέσεις συμμετοχής δεν πληρούνται, επισημαίνει τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την εκπλήρωση των προϋποθέσεων αυτών και καθορίζει προθεσμία για την επανεξέταση της αίτησης. Κατά τη λήξη της προθεσμίας αυτής, επανεξετάζει την αίτηση σύμφωνα με τη διαδικασία του δευτέρου εδαφίου. Εάν η Επιτροπή κρίνει ότι οι προϋποθέσεις συμμετοχής εξακολουθούν να μην πληρούνται, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος μπορεί να υποβάλει το θέμα στο Συμβούλιο, το οποίο αποφαινεται ως προς την αίτηση. Το Συμβούλιο αποφασίζει σύμφωνα με το άρθρο I-44 παράγραφος 3. Μπορεί επίσης να θεσπίσει, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής, τα μεταβατικά μέτρα που προβλέπονται στο δεύτερο εδάφιο.

2. Κάθε κράτος μέλος που επιθυμεί να συμμετάσχει σε υπό εξέλιξη ενισχυμένη συνεργασία στο πλαίσιο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, γνωστοποιεί την πρόθεσή του στο Συμβούλιο, στον Υπουργό Εξωτερικών της Ένωσης και στην Επιτροπή.

Το Συμβούλιο επιβεβαιώνει τη συμμετοχή του εν λόγω κράτους μέλους, μετά από διαβούλευση με τον Υπουργό Εξωτερικών της Ένωσης και αφού διαπιστώσει, όπου απαιτείται, ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις συμμετοχής. Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης, μπορεί επίσης να θεσπίσει τα αναγκαία μεταβατικά μέτρα για την εφαρμογή των πράξεων που έχουν ήδη εκδοθεί στο πλαίσιο της ενισχυμένης συνεργασίας. Ωστόσο, εάν το Συμβούλιο κρίνει ότι οι προϋποθέσεις συμμετοχής δεν πληρούνται, επισημαίνει τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την εκπλήρωση αυτών των προϋποθέσεων και τάσσει προθεσμία για την επανεξέταση της αίτησης συμμετοχής.

Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα και σύμφωνα με το άρθρο I-44 παράγραφος 3.

Άρθρο III-421

Οι δαπάνες που απορρέουν από την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας, πέραν των διοικητικών εξόδων των θεσμικών οργάνων, βαρύνουν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη, εκτός εάν το Συμβούλιο με ομοφωνία όλων των μελών του και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αποφασίσει άλλως.

Άρθρο III-422

1. Όταν διάταξη του Συντάγματος, η οποία ενδέχεται να εφαρμοστεί στο πλαίσιο ενισχυμένης συνεργασίας, προβλέπει ότι το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα σύμφωνα με τις ρυθμίσεις που προβλέπονται στο άρθρο I-44 παράγραφος 3, μπορεί να εκδώσει ευρωπαϊκή απόφαση που προβλέπει ότι θα αποφασίζει ειδική πλειοψηφία.
2. Όταν διάταξη του Συντάγματος, η οποία ενδέχεται να εφαρμοστεί στο πλαίσιο μιας ενισχυμένης συνεργασίας, προβλέπει ότι το Συμβούλιο εκδίδει ευρωπαϊκούς νόμους ή νόμους-πλαίσιο σύμφωνα με ειδική νομοθετική διαδικασία, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα σύμφωνα με τις ρυθμίσεις που προβλέπονται στο άρθρο I-44 παράγραφος 3, μπορεί να ορίσει ότι θα αποφασίζει με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία. Το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
3. Οι παράγραφοι 1 και 2 δεν εφαρμόζονται επί αποφάσεων που έχουν στρατιωτικές επιπτώσεις ή επιπτώσεις στον τομέα της άμυνας.

Άρθρο III-423

Το Συμβούλιο και η Επιτροπή εξασφαλίζουν τη συνοχή των δράσεων που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο ενισχυμένης συνεργασίας, καθώς και τη συνοχή των δράσεων αυτών με τις πολιτικές της Ένωσης, και συνεργάζονται προς τον σκοπό αυτόν.

ΤΙΤΛΟΣ VII

ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο III-424

Λαμβάνοντας υπόψη τη διαρθρωτική οικονομική και κοινωνική κατάσταση της Γουαδελούπης, της Γαλλικής Γουιάνας, της Μαρτινίκας, της Ρεϋνιόν, των Αζορών, της Μαδέρας και των Καναρίων Νήσων, η οποία επιδεινώνεται από τη μεγάλη απόσταση, τον νησιωτικό τους χαρακτήρα, τη μικρή έκταση, τη δύσκολη μορφολογία και το δυσμενές κλίμα, και την οικονομική εξάρτηση από μικρό αριθμό προϊόντων, που αποτελούν προβλήματα μόνιμα και σωρευτικά τα οποία αναχαιτίζουν σημαντικά την ανάπτυξη τους, το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει ευρωπαϊκούς νόμους, νόμους-πλαίσιο, κανονισμούς και αποφάσεις που αποσκοπούν ιδίως στον καθορισμό των προϋποθέσεων εφαρμογής του Συντάγματος στις περιοχές αυτές, συμπεριλαμβανομένων των κοινών πολιτικών. Αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Οι πράξεις που αναφέρει το πρώτο εδάφιο αφορούν ιδίως την τελωνειακή και εμπορική πολιτική, τη φορολογική πολιτική, τις ελεύθερες ζώνες, τη γεωργική και την αλιευτική πολιτική, τους όρους προμήθειας πρώτων υλών και βασικών καταναλωτικών αγαθών, τις κρατικές ενισχύσεις και τις προϋποθέσεις πρόσβασης στα διαρθρωτικά ταμεία και στα οριζόντια προγράμματα της Ένωσης.

Το Συμβούλιο θεσπίζει τις πράξεις του πρώτου εδαφίου λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τους περιορισμούς των εξόχως απόκεντρων περιοχών, χωρίς ωστόσο να υπονομεύεται η ακεραιότητα και η συνοχή της έννομης τάξης της Ένωσης, μεταξύ άλλων στους τομείς της εσωτερικής αγοράς και των κοινών πολιτικών.

Άρθρο III-425

Το Σύνταγμα δεν προδικάζει με κανένα τρόπο το καθεστώς της ιδιοκτησίας στα κράτη μέλη.

Άρθρο III-426

Η Ένωση έχει σε κάθε κράτος μέλος την ευρύτερη δυνατή νομική ικανότητα που αναγνωρίζεται από τις εθνικές νομοθεσίες στα νομικά πρόσωπα. Επιτρέπεται ιδίως να αποκτά ή να διαθέτει κινητή και ακίνητη περιουσία και να έχει ικανότητα διαδίκου. Προς τον σκοπό αυτό, η Ένωση αντιπροσωπεύεται από την Επιτροπή. Ωστόσο, αντιπροσωπεύεται από το κάθε θεσμικό όργανο, δυνάμει της διοικητικής αυτονομίας του, για τα θέματα που αφορούν την αντίστοιχη λειτουργία του.

Άρθρο III-427

Ευρωπαϊκός νόμος θεσπίζει τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων της Ένωσης και το καθεστώς που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό της Ένωσης. Εκδίδεται μετά από διαβούλευση με τα οικεία θεσμικά όργανα.

Άρθρο III-428

Η Επιτροπή, για να εκπληρώσει τα καθήκοντα που της έχουν ανατεθεί, μπορεί να συλλέγει κάθε πληροφορία και να προβαίνει σε όλους τους αναγκαίους ελέγχους εντός των ορίων και υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζει ευρωπαϊκός κανονισμός ή ευρωπαϊκή απόφαση που εκδίδεται από το Συμβούλιο με απλή πλειοψηφία.

Άρθρο III-429

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 5 του Πρωτοκόλλου σχετικά με το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τα μέτρα για την εκπόνηση στατιστικών, εφόσον τούτο απαιτείται για την εκτέλεση των δραστηριοτήτων της Ένωσης.

2. Η εκπόνηση των στατιστικών χαρακτηρίζεται από αμεροληψία, αξιοπιστία, αντικειμενικότητα, επιστημονική ανεξαρτησία, υψηλή σχέση αποτελεσματικότητας/κόστους και τήρηση του στατιστικού απορρήτου. Δεν πρέπει να επιφέρει υπέρογκες επιβαρύνσεις στους οικονομικούς φορείς.

Άρθρο III-430

Τα μέλη των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, τα μέλη των επιτροπών, καθώς και οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό της Ένωσης οφείλουν, ακόμα και μετά τη λήξη της υπηρεσιακής τους σχέσης, να μη διαδίδουν πληροφορίες που αποτελούν εκ φύσεως επαγγελματικά απόρρητα, ιδίως πληροφορίες σχετικές με επιχειρήσεις, τις εμπορικές τους σχέσεις και τα κοστολογικά τους στοιχεία.

Άρθρο III-431

Η συμβατική ευθύνη της Ένωσης διέπεται από το δίκαιο που εφαρμόζεται στην οικεία σύμβαση.

Στο πεδίο της εξωσυμβατικής ευθύνης, η Ένωση υποχρεούται, σύμφωνα με τις γενικές αρχές δικαίου που είναι κοινές στα δίκαια των κρατών μελών, να αποκαθιστά τη ζημία που προξενούν τα θεσμικά όργανα ή οι υπάλληλοί της κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Κατά παρέκκλιση από το δεύτερο εδάφιο, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα υποχρεούται να αποκαθιστά, σύμφωνα με τις γενικές αρχές δικαίου που είναι κοινές στα δίκαιο των κρατών μελών, τις ζημίες που προξενεί η ίδια ή οι υπάλληλοί της κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Η προσωπική ευθύνη των υπαλλήλων έναντι της Ένωσης διέπεται από τις διατάξεις του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης ή του καθεστώτος που εφαρμόζεται σε αυτούς.

Άρθρο III-432

Η έδρα των θεσμικών οργάνων της Ένωσης ορίζεται με κοινή συμφωνία των κυβερνήσεων των κρατών μελών.

Άρθρο III-433

Το Συμβούλιο εκδίδει ομόφωνα ευρωπαϊκό κανονισμό που καθορίζει το γλωσσικό καθεστώς των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, με την επιφύλαξη των διατάξεων του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο III-434

Η Ένωση απολαύει, στην επικράτεια των κρατών μελών, των αναγκαίων προνομίων και ασυλιών για την εκπλήρωση της αποστολής της, υπό τους όρους που καθορίζονται στο Πρωτόκολλο περί των προνομίων και ασυλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το αυτό ισχύει για την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Άρθρο III-435

Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από συμβάσεις που συνήφθησαν προ της 1η Ιανουαρίου 1958 ή, για τα κράτη που προσχωρούν, προ της ημερομηνίας της προσχώρησής τους, μεταξύ ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών αφενός και ενός ή περισσοτέρων τρίτων χωρών αφετέρου, δεν θίγονται από το Σύνταγμα.

Κατά το μέτρο που οι συμβάσεις αυτές δεν συμβιβάζονται με το Σύνταγμα, το ενδιαφερόμενο ή τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη κάνουν χρήση όλων των πρόσφορων μέτρων για να άρουν τα διαπιστωθέντα ασυμβίβαστα. Εν ανάγκη, τα κράτη μέλη παρέχουν προς τον σκοπό αυτό αμοιβαίως τη συνδρομή τους και υιοθετούν, κατά περίπτωση, κοινή στάση.

Κατά την εφαρμογή των συμβάσεων της πρώτης παραγράφου, τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη τους το γεγονός ότι τα πλεονεκτήματα που παραχωρεί κάθε κράτος μέλος με το Σύνταγμα αποτελούν συστατικό στοιχείο της Ένωσης και επομένως είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένα με τη σύσταση θεσμικών οργάνων, προικισμένων με αρμοδιότητες δυνάμει του Συντάγματος, καθώς και με την παραχώρηση όμοιων πλεονεκτημάτων από όλα τα άλλα κράτη μέλη.

Άρθρο III-436

1. Το Σύνταγμα δεν αντιτίθεται προς τους εξής κανόνες:

α) κανένα κράτος μέλος δεν υποχρεούται να παρέχει πληροφορίες, τη διάδοση των οποίων θεωρεί αντίθετη προς ουσιώδη συμφέροντα ασφαλείας του,

- β) κάθε κράτος μέλος μπορεί να λαμβάνει τα μέτρα που θεωρεί αναγκαία για την προστασία ουσιωδών συμφερόντων ασφαλείας του, που αφορούν την παραγωγή ή εμπορία όπλων, πυρομαχικών και πολεμικού υλικού. Τα μέτρα αυτά δεν πρέπει να αλλοιώνουν τους όρους του ανταγωνισμού εντός της εσωτερικής αγοράς σχετικά με τα προϊόντα που δεν προορίζονται ειδικά για στρατιωτικούς σκοπούς.
2. Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, μπορεί να εκδώσει ομόφωνα ευρωπαϊκή απόφαση για την τροποποίηση του πίνακα της 15 Απριλίου 1958, ο οποίος αφορά τα προϊόντα για τα οποία εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 1 στοιχείο β).

ΜΕΡΟΣ IV**ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ***Άρθρο IV-437***Κατάργηση των προηγούμενων Συνθηκών**

1. Η παρούσα Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης καταργεί τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και, υπό τους όρους που προβλέπονται στο Πρωτόκολλο σχετικά με τις πράξεις και τις συνθήκες που συμπλήρωσαν ή τροποποίησαν τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις πράξεις και συνθήκες που τις συμπλήρωσαν ή τις τροποποίησαν με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου.

2. Οι Συνθήκες Προσχώρησης:

- α) του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας,
- β) της Ελληνικής Δημοκρατίας,
- γ) του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας,
- δ) της Αυστριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας, και
- ε) της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λεττονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας

καταργούνται.

Ωστόσο:

- οι διατάξεις των Συνθηκών που αναφέρουν τα στοιχεία α) έως δ) οι οποίες περιλαμβάνονται ή αναφέρονται στο Πρωτόκολλο σχετικά με τις Συνθήκες και Πράξεις προσχώρησης του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, και της Αυστριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας παραμένουν σε ισχύ και τα έννομα αποτελέσματά τους διατηρούνται σύμφωνα με αυτό το Πρωτόκολλο,
- οι διατάξεις της Συνθήκης που αναφέρει το στοιχείο ε) οι οποίες περιλαμβάνονται ή αναφέρονται στο Πρωτόκολλο σχετικά με τη Συνθήκη και την Πράξη προσχώρησης της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λεττονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας παραμένουν σε ισχύ και τα έννομα αποτελέσματά τους διατηρούνται σύμφωνα με αυτό το Πρωτόκολλο.

Άρθρο IV-438

Διαδοχή και νομική συνέχεια

1. Η Ευρωπαϊκή Ένωση που ιδρύεται με την παρούσα Συνθήκη διαδέχεται την Ευρωπαϊκή Ένωση που ιδρύθηκε με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα.
2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου IV-439, τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οι οργανισμοί που υπάρχουν κατά την έναρξη της ισχύος της παρούσας Συνθήκης ασκούν, υπό τη σύνθεση που έχουν κατά την ημερομηνία αυτή, τις αρμοδιότητες τους κατά την έννοια της παρούσας Συνθήκης, για όσο διάστημα δεν έχουν θεσπιστεί νέες διατάξεις κατ' εφαρμογήν της ή έως της λήξης της θητείας τους.
3. Οι πράξεις των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών, οι οποίες θεσπίστηκαν βάσει των Συνθηκών και των πράξεων που καταργούνται με το άρθρο IV-437 εξακολουθούν να ισχύουν. Τα έννομα αποτελέσματά τους διατηρούνται έως ότου οι πράξεις αυτές καταργηθούν, ακυρωθούν ή τροποποιηθούν κατ' εφαρμογή της παρούσας Συνθήκης. Το αυτό ισχύει και για τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί μεταξύ κρατών μελών βάσει των Συνθηκών και πράξεων που καταργούνται με το άρθρο IV-437.

Τα άλλα στοιχεία του κοινοτικού κεκτημένου και του κεκτημένου της Ένωσης τα οποία ισχύουν κατά την έναρξη ισχύος της παρούσας Συνθήκης, ιδίως οι διοργανικές συμφωνίες, οι αποφάσεις και συμφωνίες που έχουν συναφθεί από τους αντιπροσώπους των κυβερνήσεων των κρατών μελών που συνέρχονται στο πλαίσιο του Συμβουλίου, οι συμφωνίες που έχουν συναφθεί από τα κράτη μέλη σχετικά με τη λειτουργία της Ένωσης ή της Κοινότητας ή που συνδέονται με τη δράση αυτών, οι δηλώσεις, συμπεριλαμβανομένων των δηλώσεων που έγιναν στο πλαίσιο των διακυβερνητικών διασκέψεων, καθώς και τα ψηφίσματα ή άλλες θέσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ή του Συμβουλίου και εκείνες που αφορούν την Ένωση ή την Κοινότητα που υιοθετήθηκαν με κοινή συμφωνία από τα κράτη μέλη, διατηρούνται επίσης σε ισχύ εφόσον δεν καταργηθούν ή τροποποιηθούν.

4. Η νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του Πρωτοδικείου σχετικά με την ερμηνεία και την εφαρμογή των Συνθηκών και των πράξεων που καταργούνται με το άρθρο IV-437, καθώς και των πράξεων και συμβάσεων που θεσπίστηκαν για την εφαρμογή τους, παραμένει, τηρουμένων των αναλογιών, η πηγή ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης και ιδίως των αντίστοιχων διατάξεων του Συντάγματος.
5. Η συνέχεια των διοικητικών και δικαστικών διαδικασιών που έχουν κινηθεί πριν από την έναρξη ισχύος της παρούσας Συνθήκης εξασφαλίζεται τηρουμένου του Συντάγματος. Τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμοί που είναι υπεύθυνοι για τις διαδικασίες αυτές λαμβάνουν κάθε κατάλληλο μέτρο για τον σκοπό αυτό.

Άρθρο IV-439

Μεταβατικές διατάξεις σχετικά με ορισμένα θεσμικά όργανα

Οι μεταβατικές διατάξεις σχετικά με τη σύνθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, τον ορισμό της ειδικής πλειοψηφίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων κατά τις οποίες δεν λαμβάνουν μέρος στην ψηφοφορία όλα τα μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ή του Συμβουλίου, και τη σύνθεση της Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένου του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης, προβλέπονται στο Πρωτόκολλο σχετικά με τις μεταβατικές διατάξεις για τα θεσμικά και λοιπά όργανα της Ένωσης.

Άρθρο IV-440

Πεδίο εδαφικής εφαρμογής

1. Η παρούσα Συνθήκη εφαρμόζεται στο Βασίλειο του Βελγίου, στην Τσεχική Δημοκρατία, στο Βασίλειο της Δανίας, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, στη Δημοκρατία της Εσθονίας, στην Ελληνική Δημοκρατία, στο Βασίλειο της Ισπανίας, στη Γαλλική Δημοκρατία, στην Ιρλανδία, στην Ιταλική Δημοκρατία, στην Κυπριακή Δημοκρατία, στη Δημοκρατία της Λεττονίας, στη Δημοκρατία της Λιθουανίας, στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, στη Δημοκρατία της Ουγγαρίας, στη Δημοκρατία της Μάλτας, στο Βασίλειο των Κάτω Χωρών, στη Δημοκρατία της Αυστρίας, στην Πορτογαλική Δημοκρατία, στη Σλοβακική Δημοκρατία, στη Δημοκρατία της Φινλανδίας, στο Βασίλειο της Σουηδίας και στο Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας.

2. Η παρούσα Συνθήκη εφαρμόζεται στη Γουαδελούπη, στη Γαλλική Γουιάνα, στη Μαρτινίκα, στις Αζόρες, στη Μαδέρα και στις Καναρίους Νήσους, σύμφωνα με το άρθρο III-424.

3. Για τις υπερπόντιες χώρες και εδάφη, ο κατάλογος των οποίων περιλαμβάνεται στο παράρτημα II, ισχύει το ιδιαίτερο καθεστώς σύνδεσης που ορίζεται στο Μέρος III τίτλος IV.

Η παρούσα Συνθήκη δεν εφαρμόζεται στις υπερπόντιες χώρες και εδάφη που διατηρούν ιδιαίτερες σχέσεις με το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας και δεν αναφέρονται στον ανωτέρω κατάλογο.

4. Η παρούσα Συνθήκη εφαρμόζεται στα ευρωπαϊκά εδάφη για τις εξωτερικές σχέσεις των οποίων υπεύθυνο είναι ένα κράτος μέλος.

5. Η παρούσα Συνθήκη εφαρμόζεται στα νησιά Åland με τις παρεκκλίσεις που προβλέπονταν αρχικά στη συνθήκη που αναφέρει το άρθρο IV-437 παράγραφος 2 στοιχείο δ), και οι οποίες περιλαμβάνονται στο Πρωτόκολλο σχετικά με τις Συνθήκες και Πράξεις προσχώρησης του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας, της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ισπανίας και τη Πορτογαλικής Δημοκρατίας, και της Αυστριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας.

6. Κατά παρέκκλιση από τις προηγούμενες παραγράφους:

α) Η παρούσα Συνθήκη δεν εφαρμόζεται στις Φερόες Νήσους.

β) Η παρούσα Συνθήκη δεν εφαρμόζεται στο Ακρωτήρι και στη Δεκέλεια, που αποτελούν περιοχές των κυρίαρχων βάσεων του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας στην Κύπρο, παρά μόνο στον αναγκαίο βαθμό για να διασφαλισθεί η εφαρμογή του καθεστώτος που προβλεπόταν αρχικά στο Πρωτόκολλο αριθ. 3 για τις περιοχές των κυρίαρχων βάσεων του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας στην Κύπρο, το οποίο προσαρτάται στην Πράξη προσχώρησης που αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της Συνθήκης που αναφέρει το άρθρο IV-437 παράγραφος 2 στοιχείο ε) και η οποία περιλαμβάνεται στο Πρωτόκολλο σχετικά με τη Συνθήκη και την Πράξη προσχώρησης της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λεττονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας.

γ) Η παρούσα Συνθήκη δεν εφαρμόζεται στις αγγλονορμανδικές νήσους και στη νήσο Μαν παρά μόνο στον αναγκαίο βαθμό για να διασφαλισθεί η εφαρμογή του καθεστώτος που προβλεπόταν αρχικά για τις νήσους αυτές στη συνθήκη που αναφέρει το άρθρο IV-437 παράγραφος 2 στοιχείο α) και η οποία

περιλαμβάνεται στον Τίτλο 2 τμήμα 3 του Πρωτοκόλλου σχετικά με τις Συνθήκες και Πράξεις προσχώρησης του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας, της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, και της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας.

7. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, μετά από πρωτοβουλία του ενδιαφερομένου κράτους μέλους, δύναται να θεσπίσει ευρωπαϊκή απόφαση, η οποία τροποποιεί το καθεστώς, έναντι της Ένωσης, χώρας ή εδάφους της Δανίας, της Γαλλίας ή των Κάτω Χωρών των παραγράφων 2 και 3. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή.

Άρθρο IV-441

Περιφερειακές ενώσεις

Η παρούσα Συνθήκη δεν εμποδίζει την ύπαρξη και την ολοκλήρωση των περιφερειακών ενώσεων μεταξύ Βελγίου και Λουξεμβούργου καθώς και μεταξύ Βελγίου, Λουξεμβούργου και Κάτω Χωρών, εφόσον οι στόχοι των περιφερειακών αυτών ενώσεων δεν επιτυγχάνονται με την εφαρμογή της εν λόγω Συνθήκης.

Άρθρο IV-442

Πρωτόκολλα και Παραρτήματα

Τα Πρωτόκολλα και Παραρτήματα της παρούσας Συνθήκης αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της.

Άρθρο IV-443

Συνήθης διαδικασία αναθεώρησης

1. Η κυβέρνηση κάθε κράτους μέλους, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή η Επιτροπή δύναται να υποβάλει στο Συμβούλιο σχέδια αναθεώρησης της παρούσας Συνθήκης. Τα σχέδια αυτά διαβιβάζονται από το Συμβούλιο στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και κοινοποιούνται στα εθνικά κοινοβούλια.

2. Εάν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή, εκδώσει με απλή πλειοψηφία απόφαση υπέρ της εξέτασης των προτεινομένων τροποποιήσεων, ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου συγκαλεί Συνέλευση απαρτιζόμενη από αντιπροσώπους των εθνικών κοινοβουλίων, των αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων των κρατών μελών, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής. Σε περίπτωση θεσμικών μεταβολών στον νομισματικό τομέα, ζητείται επίσης η γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Η Συνέλευση εξετάζει τα σχέδια αναθεώρησης και εκδίδει με συναίνεση σύσταση προς τη Διάσκεψη των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών που προβλέπεται στην παράγραφο 3.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει με απλή πλειοψηφία, αφού λάβει την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, να μην συγκαλέσει Συνέλευση, εφόσον η έκταση των τροποποιήσεων δεν το δικαιολογεί. Στην περίπτωση αυτή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καταρτίζει την εντολή για τη σύγκληση Διάσκεψης των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών.

3. Η Διάσκεψη των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών συγκαλείται από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου για να καθορισθούν, με κοινή συμφωνία, οι τροποποιήσεις που πρέπει να επέλθουν στην παρούσα Συνθήκη.

Οι τροποποιήσεις τίθενται σε ισχύ μετά την επικύρωσή τους από όλα τα κράτη μέλη σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

4. Εάν, μετά παρέλευση δύο ετών από την υπογραφή της Συνθήκης που αναθεωρεί την παρούσα Συνθήκη, τα τέσσερα πέμπτα των κρατών μελών έχουν επικυρώσει την εν λόγω Συνθήκη και ένα ή περισσότερα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν δυσχέρειες όσον αφορά την επικύρωση αυτή, το θέμα παραπέμπεται στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Άρθρο IV-444

Απλουστευμένη διαδικασία αναθεώρησης

1. Όταν το Μέρος III προβλέπει ότι το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα σε συγκεκριμένο τομέα ή περίπτωση, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δύναται να θεσπίζει ευρωπαϊκή απόφαση που επιτρέπει στο Συμβούλιο να αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία στον συγκεκριμένο τομέα ή περίπτωση.

Η παρούσα παράγραφος δεν έχει εφαρμογή στις αποφάσεις που έχουν στρατιωτικές επιπτώσεις ή στον τομέα της άμυνας.

2. Όταν το Μέρος III προβλέπει ότι ευρωπαϊκοί νόμοι και ευρωπαϊκοί νόμοι-πλαίσιο εκδίδονται από το Συμβούλιο σύμφωνα με ειδική νομοθετική διαδικασία, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δύναται να θεσπίζει ευρωπαϊκή απόφαση για την έκδοση αυτών των νόμων ή νόμων-πλαίσιο σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία.

3. Κάθε πρωτοβουλία που αναλαμβάνεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο βάσει των παραγράφων 1 και 2 διαβιβάζεται στα εθνικά κοινοβούλια. Σε περίπτωση αντιθέσεως εθνικού κοινοβουλίου η οποία κοινοποιείται εντός έξι μηνών από την εν λόγω διαβίβαση, η ευρωπαϊκή απόφαση των παραγράφων 1 και 2 δεν εκδίδεται. Ελλείψει αντιθέσεως, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μπορεί να εκδώσει την εν λόγω απόφαση.

Για την έκδοση των ευρωπαϊκών αποφάσεων των παραγράφων 1 και 2, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα, μετά την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο αποφασίζει με την πλειοψηφία των μελών που το απαρτίζουν.

Άρθρο IV-445

Απλουστευμένη διαδικασία αναθεώρησης όσον αφορά τις εσωτερικές πολιτικές και δράσεις της Ένωσης

1. Η κυβέρνηση εκάστου κράτους μέλους, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή η Επιτροπή δύναται να υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σχέδια για την ολική ή μερική αναθεώρηση των διατάξεων του Μέρους III τίτλος III, σχετικά με τις εσωτερικές πολιτικές και δράσεις της Ένωσης.

2. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δύναται να εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση η οποία τροποποιεί εν όλω ή εν μέρει τις διατάξεις του Μέρους III τίτλος III. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή, καθώς και με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, σε περίπτωση τροποποιήσεων θεσμικής φύσεως στον νομισματικό τομέα.

Η ευρωπαϊκή αυτή απόφαση τίθεται σε ισχύ μόνον μετά την έγκριση της από τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς κανόνες τους.

3. Η ευρωπαϊκή απόφαση της παραγράφου 2 δεν μπορεί να αυξάνει τις αρμοδιότητες που απονέμονται στην Ένωση βάσει της παρούσας Συνθήκης.

Άρθρο IV-446

Διάρκεια

Η παρούσα Συνθήκη συνάπτεται για απεριόριστη διάρκεια.

Άρθρο IV-447

Επικύρωση και έναρξη ισχύος

1. Η παρούσα Συνθήκη επικυρώνεται από τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη, σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες. Τα έγγραφα επικύρωσης κατατίθενται στην κυβέρνηση της Ιταλικής Δημοκρατίας.

2. Η παρούσα Συνθήκη αρχίζει να ισχύει την 1η Νοεμβρίου 2006, εφόσον έχουν κατατεθεί όλα τα έγγραφα επικύρωσης ή άλλως την πρώτη ημέρα του δεύτερου μήνα που ακολουθεί την κατάθεση του εγγράφου επικύρωσης του υπογράφοντος κράτους που προέβη τελευταίο στην ενέργεια αυτή.

Άρθρο IV-448

Αυθεντικά κείμενα και μεταφράσεις

1. Η παρούσα Συνθήκη συντάσσεται σε ένα μόνον αντίτυπο στην αγγλική, γαλλική, γερμανική, δανική, ελληνική, ιρλανδική, ισπανική, ιταλική, ολλανδική, πορτογαλική, σουηδική, φινλανδική, τσεχική, εσθονική, λεττονική, λιθουανική, ουγγρική, μαλτέζικη, πολωνική, σλοβακική, σλοβενική γλώσσα, όλα τα κείμενα δε είναι εξίσου αυθεντικά. Κατατίθεται στο αρχείο της κυβέρνησης της Ιταλικής Δημοκρατίας, η οποία διαβιβάζει επικυρωμένο αντίγραφο στην κυβέρνηση καθενός από τα άλλα υπογράφοντα κράτη.

2. Η παρούσα Συνθήκη μπορεί εξάλλου να μεταφραστεί σε οποιοσδήποτε άλλες γλώσσες μεταξύ εκείνων που, σύμφωνα με τη συνταγματική τάξη των κρατών μελών, θεωρούνται επίσημες γλώσσες στο σύνολο ή σε τμήμα της επικράτειας τους. Τα συγκεκριμένα κράτη μέλη καταθέτουν επικυρωμένο αντίγραφο των μεταφράσεων αυτών προς φύλαξη στα αρχεία του Συμβουλίου.

EN FE DE LO CUAL, los plenipotenciarios infrascritos suscriben el presente Tratado
 Na DŮKAZ ČEHOŽ připojili níže podepsaní zplnomocnění zástupci k této smlouvě své podpisy
 TIL BEKRÆFTELSE HERAF har undertegnede befuldmægtigede underskrevet denne traktat
 ZU URKUND DESSEN haben die unterzeichneten Bevollmächtigten ihre Unterschriften unter diesen
 Vertrag gesetzt

SELLE KINNITUSEKS on nimetatud täievolilised esindajad käesolevale lepingule alla kirjutanud
 ΕΙΣ ΠΙΣΤΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ, οι υπογεγραμμένοι πληρεξούσιοι υπέγραψαν την παρούσα Συνθήκη
 IN WITNESS WHEREOF, the undersigned plenipotentiaries have signed this Treaty
 EN FOI DE QUOI, les plénipotentiaires soussignés ont apposé leur signature au bas du présent traité
 DÁ FHIANÚ SIN, chuir na Lánchumhachtaigh thíos-síithe a lámh leis an gConradh seo
 IN FEDE DI CHE, i plenipotenziari sottoscritti hanno apposto la loro firma in calce al presente
 trattato

TO APLIECINOT, attiecīgi pilnvarotas personas ir parakstījušas šo Līgumu
 TAI PALIUDYDAMI šią Sutartį pasirašė toliau nurodyti įgaliotieji atstovai
 FENTIEK HITELÉÜL az alulírott meghatalmazottak aláírták ezt a szerződést
 B'XIEHDA TA' DAN, il-plenipotenzjarji sottoskritti ffirmaw dan it-Trattat
 TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekende gevolmachtigden hun handtekening onder dit verdrag
 hebben gesteld

W DOWÓD CZEGO niżej podpisani pełnomocnicy złożyli swoje podpisy pod niniejszym Traktatem
 EM FÉ DO QUE os plenipotenciários abaixo assinados apuseram as suas assinaturas no final do
 presente Tratado

NA DÔKAZ TOHO dolupodpísaní splnomocnení zástupcovia podpísali túto zmluvu
 V POTRDITEV TEGA so spodaj podpisani pooblaščenci podpisali to pogodbo
 TÄMÄN VAKUUDEKSI alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen
 TILL BEVIS HÄRPÅ har undertecknade befullmäktigade undertecknat detta fördrag

Hecho en Roma, el veintinueve de octubre del dos mil cuatro.

V Římě dne dvacátého devátého října dva tisíce čtyři

Udfærdiget i Rom den niogtyvende oktober to tusind og fire.

Geschehen zu Rom am neunundzwanzigsten Oktober zweitausendundvier.

Kahe tuhande neljanda aasta oktoobrikuu kahekümne üheksandal päeval Roomas

Έγινε στις Ρώμη, στις είκοσι εννέα Οκτωβρίου δύο χιλιάδες τέσσερα.

Done at Rome on the twenty-ninth day of October in the year two thousand and four.

Fait à Rome, le vingt-neuf octobre deux mille quatre.

Arna dhéanamh sa Róimh, an naoú lá fichead de Dheireadh Fómhair sa bhliain dhá mhíle is a ceathair

Fatto a Roma, addì ventinove ottobre duemilaquattro.

Romā, divi tūkstoši ceturtais gada divdesmit devītajā oktobrī

Priimta du tūkstančiai ketvirtą metų spalio dvidešimt devintą dieną Romoje

Kelt Rómában, a kétezer-negyedik év október havának huszonkilencedik napján

Magħmul f'Ruma fid-disa' u ghoxrin jum ta' Ottubru tas-sena elfejn u erbgħa

Gedaan te Rome, de negenentwintigste oktober tweeduizendvier.

Sporządzono w Rzymie dnia dwudziestego dziewiątego października roku dwutysięcznego czwartego

Feito em Roma, em vinte e nove de Outubro de dois mil e quatro

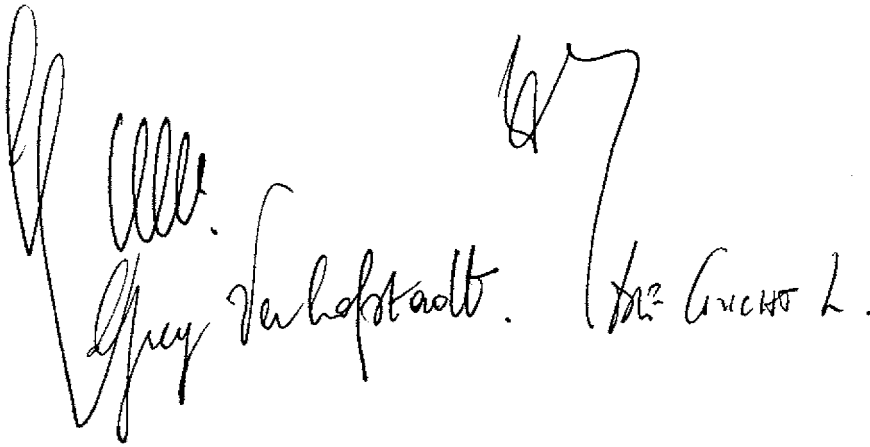
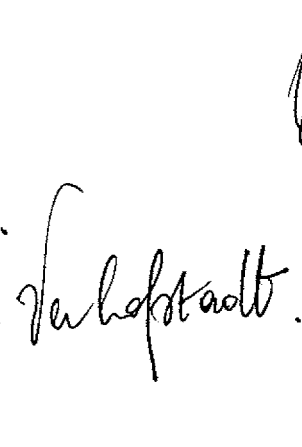
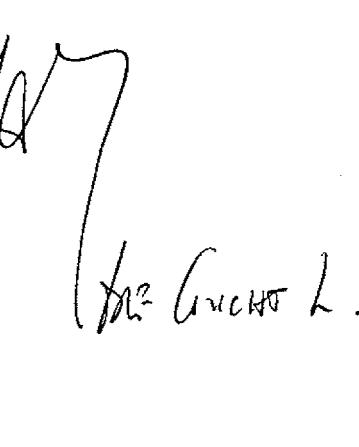
V Ríme dvadsiatehodeviateho októbra dvetisícštyri

V Rimu, devetindvajsetega oktobra leta dva tisoč štiri

Tehty Roomassa kahdentenakymmenentenäyhdeksäntenä päivänä lokakuuta vuonna kaksituhattaneljä.

Som skedde i Rom den tjugonionde oktober tjugohundrafyra.

Pour Sa Majesté le Roi des Belges
 Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen
 Für Seine Majestät den König der Belgier

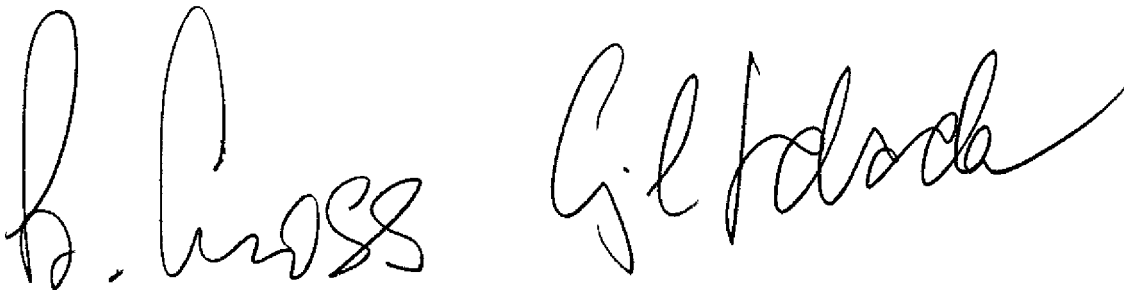
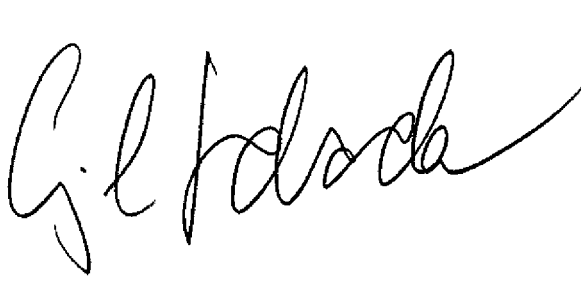

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

Za prezidenta České republiky

For Hendes Majestæt Danmarks Dronning

Anders Fogh Rasmussen

Per Rybogå

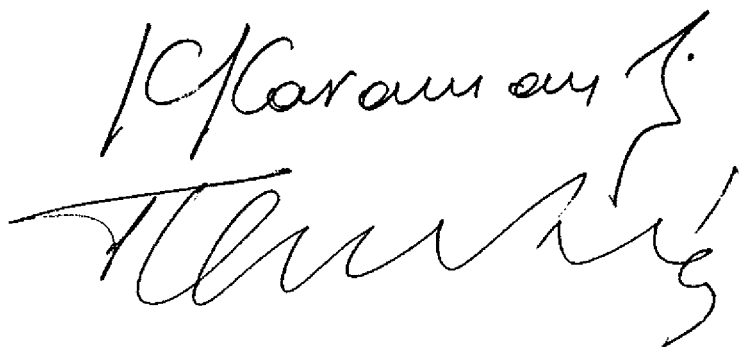
Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland

Klaus Kasper
Jochen Fischer

Eesti Vabariigi Presidendi nimel

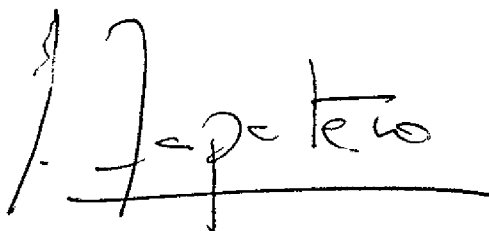
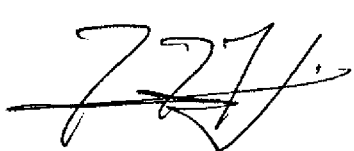
Juhan Pärtel
Anto Pelt

Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας

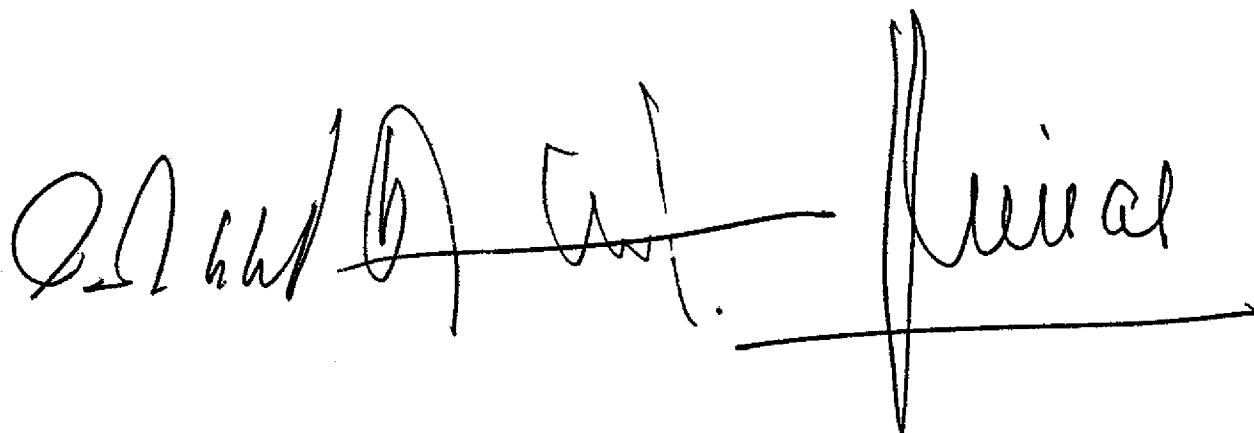
Κ. Καραμανλής

Por Su Majestad el Rey de España

Juan Carlos I

Pour le Président de la République française

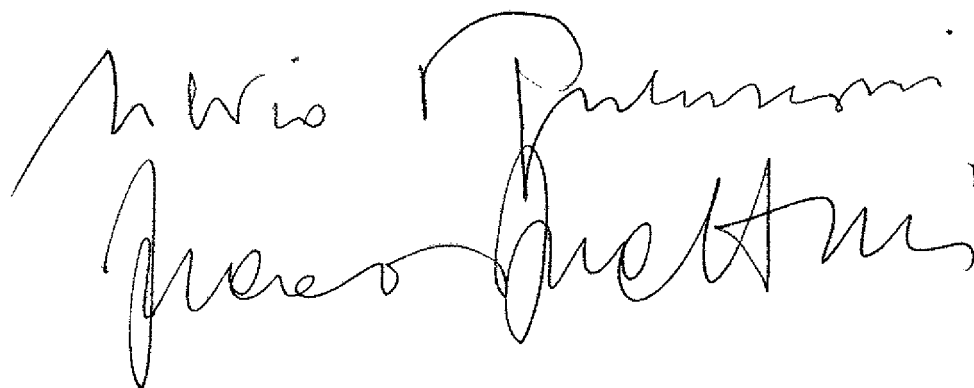

Jacques Chirac

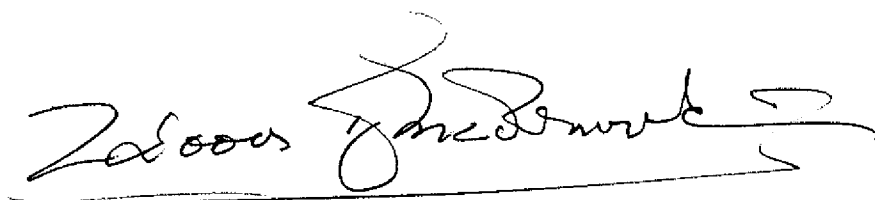
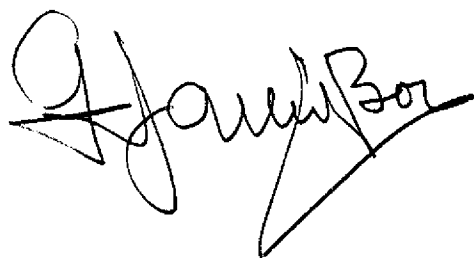
Thar ceann Uachtarán na hÉireann
For the President of Ireland

Handwritten signature of Bertie Ahern in cursive script.

Per il Presidente della Repubblica italiana

Handwritten signature of Mario Monti in cursive script.

Για τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας

Handwritten signature of Zoscos Zoidis in cursive script.Handwritten signature of Anastasiou in cursive script.

Latvijas Republikas Valsts prezidentes vārdā

Vaira Vīķe-Freiberga
Pēcminētā A. Ballo

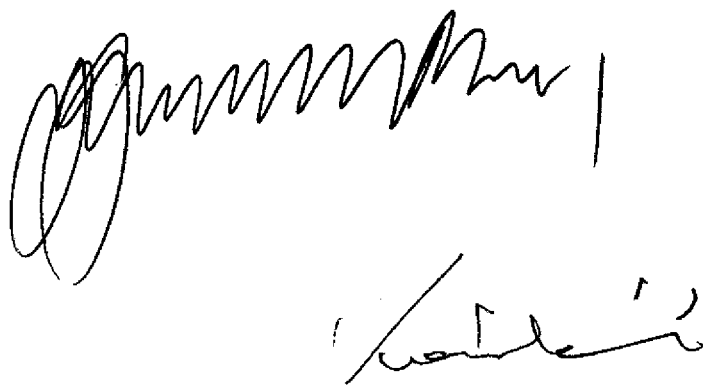
Lietuvos Respublikos Prezidento vardu

Valdas Adamkus
Pēcminėtis A. Ballo
D. M. Kade

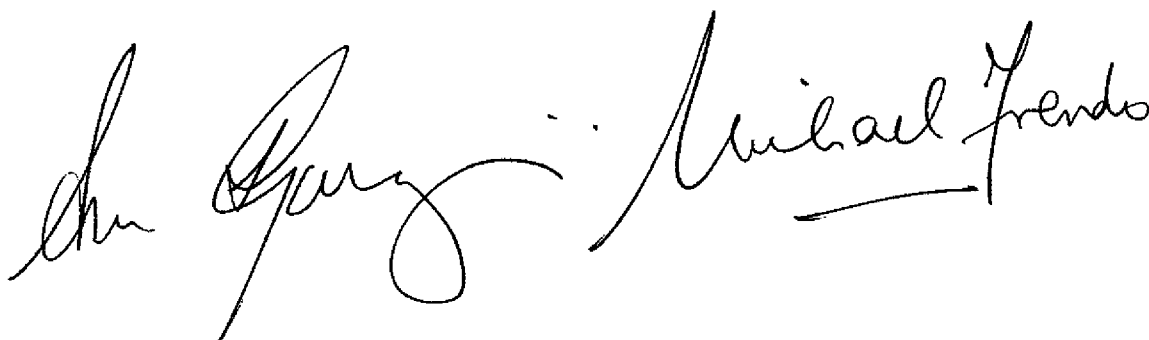
Pour Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg

A. Ballo

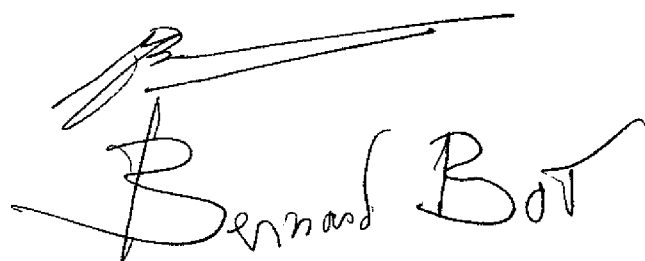
A Magyar Köztársaság Elnöke részéről

Għall-President ta' Malta

Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden

Für den Bundespräsidenten der Republik Österreich

Wolfgang Iwan
Bundespräsident

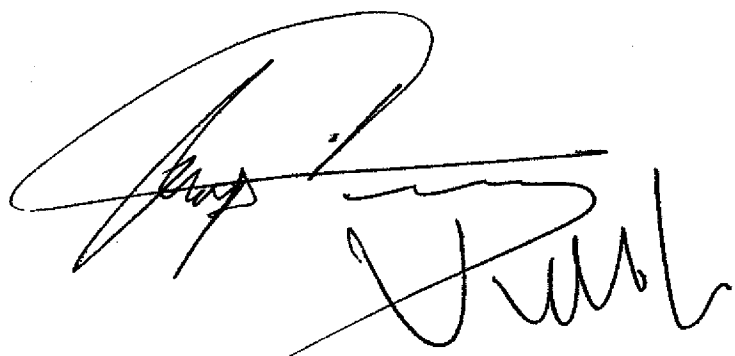
Za Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Alina
Prezydent

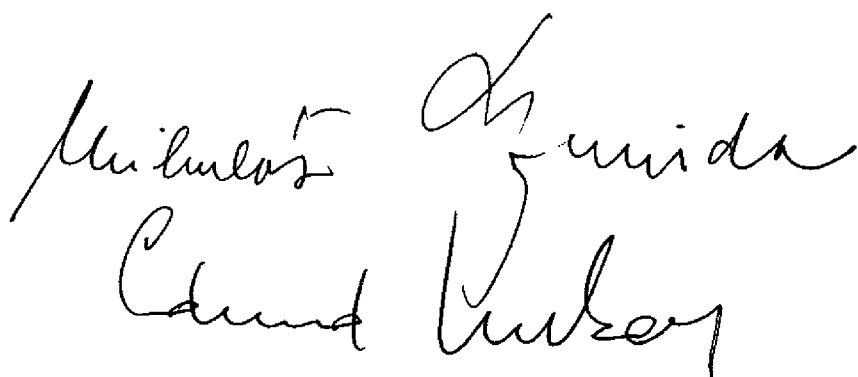
Pelo Presidente da República Portuguesa

António Guterres
Presidente

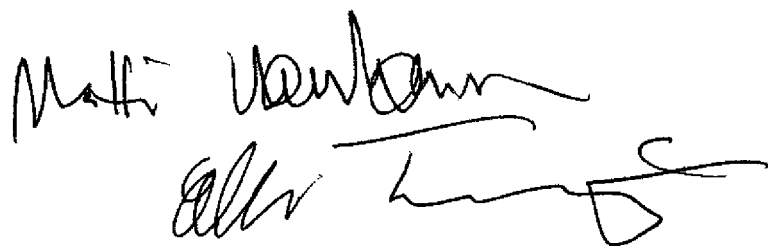
Za predsednika Republike Slovenije

Za prezidenta Slovenskej republiky

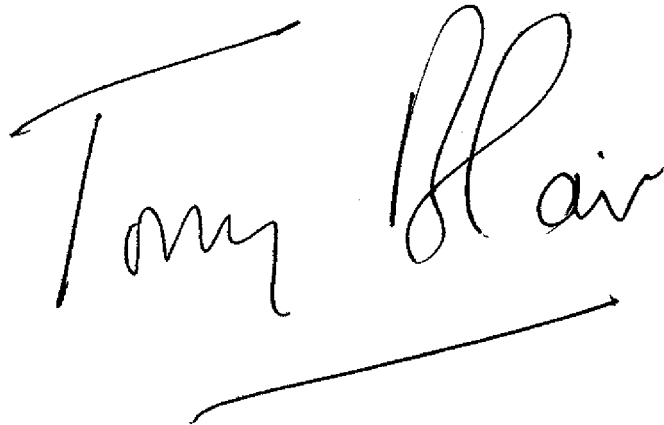
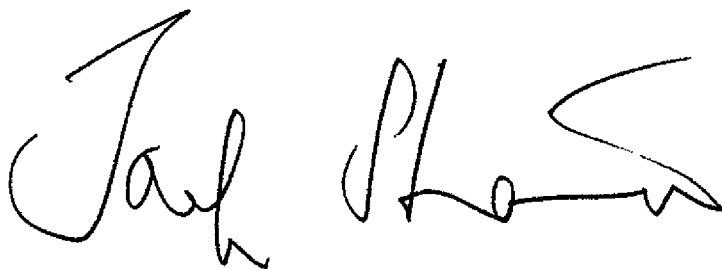
Suomen Tasavallan Presidentin puolesta
För Republiken Finlands President

För Konungariket Sveriges regering

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Göran Persson', written in a cursive style.

For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Tony Blair', written in a cursive style.A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Jack Straw', written in a cursive style.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Α. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ

ΠΟΥ ΠΡΟΣΑΡΤΩΝΤΑΙ ΣΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

1. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΡΟΛΟ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι ο τρόπος με τον οποίο ασκείται ο έλεγχος από τα εθνικά κοινοβούλια στις κυβερνήσεις τους σχετικά με δραστηριότητες της Ένωσης αποτελεί αντικείμενο της συνταγματικής οργάνωσης και πρακτικής εκάστου κράτους μέλους,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να ενθαρρύνουν τη μεγαλύτερη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων στις δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να ενισχύσουν τη δυνατότητά τους να εκφράζουν τις απόψεις τους σχετικά με τα σχέδια ευρωπαϊκών νομοθετικών πράξεων καθώς και σχετικά με άλλα ζητήματα τα οποία μπορεί να παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα εθνικά κοινοβούλια,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης και στη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας:

ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΩΝ

Άρθρο 1

Τα έγγραφα διαβουλεύσεων της Επιτροπής (πράσινες βίβλοι, λευκές βίβλοι και ανακοινώσεις) διαβιβάζονται από την Επιτροπή απευθείας στα εθνικά κοινοβούλια όταν δημοσιευθούν. Η Επιτροπή διαβιβάζει επίσης στα εθνικά κοινοβούλια το ετήσιο νομοθετικό πρόγραμμα καθώς και κάθε άλλη πράξη νομοθετικού προγραμματισμού ή πολιτικής στρατηγικής, ταυτόχρονα με τη διαβίβασή τους στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

Άρθρο 2

Τα σχέδια ευρωπαϊκών νομοθετικών πράξεων που υποβάλλονται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο διαβιβάζονται στα εθνικά κοινοβούλια.

Για τους σκοπούς του παρόντος Πρωτοκόλλου, ως «σχέδιο ευρωπαϊκής νομοθετικής πράξης» νοούνται οι προτάσεις της Επιτροπής, οι πρωτοβουλίες ομάδας κρατών μελών, οι πρωτοβουλίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, τα αιτήματα του Δικαστηρίου, οι συστάσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και τα αιτήματα της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων που υποβάλλονται με σκοπό την έκδοση ευρωπαϊκής νομοθετικής πράξης.

Τα σχέδια ευρωπαϊκών νομοθετικών πράξεων που προέρχονται από την Επιτροπή διαβιβάζονται απευθείας από την Επιτροπή στα εθνικά κοινοβούλια, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ταυτόχρονα.

Τα σχέδια ευρωπαϊκών νομοθετικών πράξεων που προέρχονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διαβιβάζονται απευθείας από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στα εθνικά κοινοβούλια.

Τα σχέδια ευρωπαϊκών νομοθετικών πράξεων που προέρχονται από ομάδα κρατών μελών, από το Δικαστήριο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ή την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων διαβιβάζονται από το Συμβούλιο στα εθνικά κοινοβούλια.

Άρθρο 3

Τα εθνικά κοινοβούλια μπορούν να απευθύνουν στους Προέδρους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής αιτιολογημένη γνώμη όσον αφορά τη συμβατότητα ενός σχεδίου ευρωπαϊκής νομοθετικής πράξης με την αρχή της επικουρικότητας, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο Πρωτόκολλο σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

Εάν το σχέδιο ευρωπαϊκής νομοθετικής πράξης προέρχεται από ομάδα κρατών μελών, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου διαβιβάζει την ή τις αιτιολογημένες γνώμες στις κυβερνήσεις των εν λόγω κρατών μελών.

Εάν το σχέδιο ευρωπαϊκής νομοθετικής πράξης προέρχεται από το Δικαστήριο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ή την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου διαβιβάζει την ή τις αιτιολογημένες γνώμες στο οικείο όργανο.

Άρθρο 4

Τηρείται προθεσμία έξι εβδομάδων από τη στιγμή κατά την οποία σχέδιο ευρωπαϊκής νομοθετικής πράξης κατατίθεται ενώπιον των εθνικών κοινοβουλίων στις επίσημες γλώσσες της Ένωσης έως την ημερομηνία κατά την οποία αυτό εγγράφεται στην προσωρινή ημερήσια διάταξη του Συμβουλίου προς λήψη απόφασης είτε για τη θέσπιση πράξης είτε για τον καθορισμό της θέσης του Συμβουλίου στο πλαίσιο νομοθετικής διαδικασίας. Εξαιρέσεις επιτρέπονται σε περίπτωση ανάγκης, τα αίτια της οποίας εκτίθενται στην πράξη ή τη θέση του Συμβουλίου. Εκτός δεόντως αιτιολογημένων επειγουσών περιπτώσεων, δεν επιτρέπεται να διαπιστωθεί συμφωνία όσον αφορά σχέδιο ευρωπαϊκής νομοθετικής πράξης κατά τις έξι αυτές εβδομάδες. Εκτός δεόντως αιτιολογημένων επειγουσών περιπτώσεων, τηρείται προθεσμία δέκα ημερών από την εγγραφή του σχεδίου ευρωπαϊκής νομοθετικής πρότασης στην προσωρινή ημερήσια διάταξη του Συμβουλίου έως τον καθορισμό της θέσης του Συμβουλίου.

Άρθρο 5

Οι ημερήσιες διατάξεις και τα αποτελέσματα των συνόδων του Συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένων των πρακτικών των συνόδων του Συμβουλίου όταν εξετάζει σχέδια ευρωπαϊκών νομοθετικών πράξεων, διαβιβάζονται απευθείας στα εθνικά κοινοβούλια, ταυτόχρονα με τη διαβίβασή τους στις κυβερνήσεις των κρατών μελών.

Άρθρο 6

Όταν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προτίθεται να επικαλεστεί τη διάταξη του άρθρου I-444 παράγραφος 1 ή 2 του Συντάγματος, τα εθνικά κοινοβούλια ενημερώνονται για την πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου τουλάχιστον έξι μήνες πριν από την έκδοση ευρωπαϊκής απόφασης.

Άρθρο 7

Το Ελεγκτικό Συνέδριο διαβιβάζει για ενημερωτικούς λόγους την ετήσια έκθεση του στα εθνικά κοινοβούλια ταυτόχρονα με τη διαβίβασή της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

Άρθρο 8

Στις περιπτώσεις εθνικών κοινοβουλευτικών συστημάτων που αποτελούνται από περισσότερα του ενός σώματα αντιπροσώπων, οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 7 εφαρμόζονται στα σώματα που τα απαρτίζουν.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΔΙΑΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ*Άρθρο 9*

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια καθορίζουν από κοινού την οργάνωση και την προώθηση αποτελεσματικής και τακτικής διακοινοβουλευτικής συνεργασίας στο εσωτερικό της Ένωσης.

Άρθρο 10

Διάσκεψη κοινοβουλευτικών οργάνων ειδικευμένων στις υποθέσεις της Ένωσης δύναται να υποβάλει οποιαδήποτε εισήγηση κρίνει σκόπιμη ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής. Η διάσκεψη αυτή προωθεί επίσης την ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των εθνικών κοινοβουλίων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ιδίως μεταξύ των ειδικευμένων επιτροπών τους. Μπορεί επίσης να οργανώνει διακοινοβουλευτικές διασκέψεις σχετικά με συγκεκριμένα θέματα και ιδίως για τη συζήτηση θεμάτων κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένης της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας. Οι εισηγήσεις της διάσκεψης δεν δεσμεύουν με κανένα τρόπο τα εθνικά κοινοβούλια ούτε προδικάζουν τη θέση τους.

2. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να εξασφαλίσουν ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται όσο το δυνατόν εγγύτερα στους πολίτες της Ένωσης,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΑ να καθορίσουν τους όρους εφαρμογής των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας που καθιερώνονται στο άρθρο I-11 του Συντάγματος, καθώς και να θεσπίσουν σύστημα ελέγχου της εφαρμογής των εν λόγω αρχών,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης:

Άρθρο 1

Κάθε όργανο μεριμνά συνεχώς για την τήρηση των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας που καθορίζονται στο άρθρο I-11 του Συντάγματος.

Άρθρο 2

Η Επιτροπή προβαίνει σε ευρείες διαβουλεύσεις πριν υποβάλει πρόταση ευρωπαϊκής νομοθετικής πράξης. Κατά τις διαβουλεύσεις αυτές πρέπει να συνεκτιμάται, κατά περίπτωση, η περιφερειακή και τοπική διάσταση των προβλεπομένων δράσεων. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις, η Επιτροπή δεν προβαίνει στις διαβουλεύσεις αυτές. Αιτιολογεί την απόφασή της αυτή στην πρότασή της.

Άρθρο 3

Για τους σκοπούς του παρόντος Πρωτοκόλλου, ως «σχέδιο ευρωπαϊκής νομοθετικής πράξης» νοούνται οι προτάσεις της Επιτροπής, οι πρωτοβουλίες ομάδας κρατών μελών, οι πρωτοβουλίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, τα αιτήματα του Δικαστηρίου, οι συστάσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και τα αιτήματα της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων που υποβάλλονται με σκοπό την έκδοση ευρωπαϊκής νομοθετικής πράξης.

Άρθρο 4

Η Επιτροπή διαβιβάζει τα σχέδια ευρωπαϊκών νομοθετικών πράξεων καθώς και τις τροποποιημένες της προτάσεις ταυτόχρονα στα εθνικά κοινοβούλια και στον νομοθέτη της Ένωσης.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διαβιβάζει τα σχέδια ευρωπαϊκών νομοθετικών πράξεων τα οποία υποβάλλει καθώς και τα τροποποιημένα του σχέδια στα εθνικά κοινοβούλια.

Το Συμβούλιο διαβιβάζει τα σχέδια ευρωπαϊκών νομοθετικών πράξεων τα οποία προέρχονται από ομάδα κρατών μελών, από το Δικαστήριο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ή την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, καθώς και τα τροποποιημένα σχέδια, στα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών.

Τα νομοθετικά ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και οι θέσεις του Συμβουλίου διαβιβάζονται από τα όργανα αυτά στα εθνικά κοινοβούλια μόλις εκδοθούν.

Άρθρο 5

Τα σχέδια ευρωπαϊκών νομοθετικών πράξεων αιτιολογούνται σε σχέση με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Κάθε σχέδιο ευρωπαϊκής νομοθετικής πράξης πρέπει να περιλαμβάνει εμπεριστατωμένη έκθεση βάσει της οποίας μπορεί να κριθεί η τήρηση των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Η εν λόγω έκθεση πρέπει να περιέχει στοιχεία εκτίμησης των δημοσιονομικών επιπτώσεων της πρότασης καθώς και, εφόσον η πρόταση αφορά ευρωπαϊκό νόμο-πλαίσιο, των συνεπειών της ως προς τις ρυθμίσεις που πρέπει να εφαρμοσθούν από τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης, ενδεχομένως, της περιφερειακής νομοθεσίας. Οι λόγοι που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ένας στόχος της Ένωσης μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης στηρίζονται σε ποιοτικούς και, οσάκις είναι δυνατόν, σε ποσοτικούς δείκτες. Στα σχέδια ευρωπαϊκών νομοθετικών πράξεων λαμβάνεται δεόντως υπόψη η ανάγκη το τυχόν οικονομικό ή διοικητικό βάρος που βαρύνει την Ένωση, τις εθνικές κυβερνήσεις, τις περιφερειακές ή τοπικές αρχές, τους οικονομικούς φορείς και τους πολίτες να είναι το ελάχιστο δυνατό και ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο στόχο.

Άρθρο 6

Κάθε εθνικό κοινοβούλιο ή κάθε σώμα εθνικού κοινοβουλίου μπορεί, εντός προθεσμίας έξι εβδομάδων από την ημερομηνία διαβίβασης ενός σχεδίου ευρωπαϊκής νομοθετικής πράξης, να απευθύνει προς τους Προέδρους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής αιτιολογημένη γνώμη στην οποία εκτίθενται οι λόγοι για τους οποίους εκτιμά ότι το εν λόγω σχέδιο δεν συνάδει με την αρχή της επικουρικότητας. Εναπόκειται σε κάθε εθνικό κοινοβούλιο ή σώμα εθνικού κοινοβουλίου να συμβουλευθεί κατά περίπτωση τα περιφερειακά κοινοβούλια που έχουν νομοθετικές εξουσίες.

Εάν το σχέδιο ευρωπαϊκής νομοθετικής πράξης προέρχεται από ομάδα κρατών μελών, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου διαβιβάζει τη γνώμη στις κυβερνήσεις των εν λόγω κρατών μελών.

Εάν το σχέδιο ευρωπαϊκής νομοθετικής πράξης προέρχεται από το Δικαστήριο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ή την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου διαβιβάζει τη γνώμη στο οικείο όργανο.

Άρθρο 7

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή, καθώς και, κατά περίπτωση, η ομάδα των κρατών μελών, το Δικαστήριο, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ή η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, εφόσον το σχέδιο νομοθετικής πράξης είναι δικό τους, λαμβάνουν υπόψη τις αιτιολογημένες γνώμες που εκδίδουν τα εθνικά κοινοβούλια ή τα σώματα εθνικών κοινοβουλίων.

Κάθε εθνικό κοινοβούλιο έχει δύο ψήφους, οι οποίες επιμερίζονται ανάλογα με το ισχύον εθνικό κοινοβουλευτικό σύστημα. Στην περίπτωση εθνικού κοινοβουλευτικού συστήματος με δύο σώματα, κάθε σώμα έχει μία ψήφο.

Εάν οι αιτιολογημένες γνώμες που κρίνουν ότι σχέδιο ευρωπαϊκής νομοθετικής πρότασης δεν τηρεί την αρχή της επικουρικότητας αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το ένα τρίτο του συνόλου των ψήφων που έχουν τα εθνικά κοινοβούλια σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο, το σχέδιο επανεξετάζεται. Το όριο αυτό καθορίζεται στο ένα τέταρτο των ψήφων όταν πρόκειται για σχέδιο ευρωπαϊκής νομοθετικής πρότασης υποβαλλόμενο βάσει του άρθρου III-264 του Συντάγματος σχετικά με τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Μετά την επανεξέταση αυτή, η Επιτροπή ή, κατά περίπτωση, η ομάδα κρατών μελών, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Δικαστήριο, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ή η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, εφόσον το σχέδιο ευρωπαϊκής νομοθετικής πράξης είναι δικό τους, μπορεί να αποφασίσει να διατηρήσει, να τροποποιήσει ή να αποσύρει το σχέδιο. Η απόφαση αυτή πρέπει να είναι αιτιολογημένη.

Άρθρο 8

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί των προσφυγών λόγω παραβίασης από ευρωπαϊκή νομοθετική πράξη της αρχής της επικουρικότητας οι οποίες ασκούνται σύμφωνα με τις διαδικασίες του άρθρου III-365 του Συντάγματος από τα κράτη μέλη ή διαβιβάζονται από τα κράτη μέλη, σύμφωνα με την εσωτερική έννομη τάξη τους, εξ ονόματος των εθνικών κοινοβουλίων τους ή ενός σώματος των εν λόγω κοινοβουλίων.

Σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο του Συντάγματος, οι προσφυγές αυτές μπορούν να ασκούνται επίσης από την Επιτροπή των Περιφερειών όσον αφορά ευρωπαϊκές νομοθετικές πράξεις για την έκδοση των οποίων το Σύνταγμα προβλέπει τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων με την Επιτροπή των Περιφερειών.

Άρθρο 9

Η Επιτροπή υποβάλλει κάθε χρόνο στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στα εθνικά κοινοβούλια έκθεση όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου I-11 του Συντάγματος. Η εν λόγω ετήσια έκθεση διαβιβάζεται επίσης στην Επιτροπή των Περιφερειών και στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

3. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να ορίσουν τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που προβλέπεται στο άρθρο III-381 του Συντάγματος,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης και στη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας:

Άρθρο 1

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης συγκροτείται και λειτουργεί σύμφωνα με το Σύνταγμα, τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (Συνθήκη ΕΚΑΕ) και του παρόντος Οργανισμού.

ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΝ

Άρθρο 2

Κάθε δικαστής, πριν αναλάβει τα καθήκοντα του, ορκίζεται ενώπιον του Δικαστηρίου συνερχομένου σε δημοσία συνεδρίαση ότι θα ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη αμεροληψία και ευσυνειδήτως και ότι δεν θα παραβιάζει το απόρρητο των διασκέψεων.

Άρθρο 3

Οι δικαστές απολαύουν ετεροδικίας. Σε ό, τι αφορά τις πράξεις τους, συμπεριλαμβανομένων όσων εξέφρασαν εγγράφως ή προφορικά, υπό την επίσημη ιδιότητα τους, εξακολουθούν να απολαύουν της ετεροδικίας και μετά τη λήξη των καθηκόντων τους.

Το Δικαστήριο, συνεδριάζον εν ολομелεία, δύναται να άρει την ετεροδικία. Όταν η απόφαση αφορά μέλος του Γενικού Δικαστηρίου ή ειδικευμένου δικαστηρίου, το Δικαστήριο αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το οικείο δικαστήριο.

Σε περίπτωση που μετά την άρση της ετεροδικίας ασκηθεί κατά δικαστού ποινική δίωξη, ο δικαστής αυτός δύναται να δικαστεί σε κάθε κράτος μέλος μόνο από την αρχή η οποία είναι αρμόδια για να δικάζει τους δικαστές που ανήκουν στο ανώτατο εθνικό δικαστήριο.

Τα άρθρα 11 έως 14 και το άρθρο 17 του Πρωτοκόλλου σχετικά με τα προνόμια και τις ασυλίες της Ένωσης εφαρμόζονται επί των δικαστών, των γενικών εισαγγελέων, των γραμματέων και των βοηθών εισηγητών του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την επιφύλαξη των διατάξεων του πρώτου, δεύτερου και τρίτου εδαφίου του παρόντος άρθρου, οι οποίες αφορούν την ετεροδικία των δικαστών.

Άρθρο 4

Οι δικαστές δεν δύνανται να ασκούν κανένα πολιτικό ή διοικητικό λειτουργήμα.

Δεν δύνανται να ασκούν καμία επαγγελματική δραστηριότητα, αμειβόμενη ή μη, εκτός εάν το Συμβούλιο το επιτρέψει κατ' εξαίρεση με ευρωπαϊκή απόφαση, εκδιδόμενη με απλή πλειοψηφία.

Κατά την εγκατάστασή τους, αναλαμβάνουν επισήμως την υποχρέωση να τηρούν, κατά τη διάρκεια της ασκήσεως των καθηκόντων τους και μετά τη λήξη τους, τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το λειτουργήμα τους, ιδίως τα καθήκοντα της εντιμότητας και της διακριτικότητας ως προς την αποδοχή, μετά τη λήξη αυτή, ορισμένων θέσεων ή ορισμένων πλεονεκτημάτων.

Σε περίπτωση αμφιβολίας, αποφασίζει το Δικαστήριο. Όταν η απόφαση αφορά μέλη του Γενικού Δικαστηρίου ή ειδικευμένου δικαστηρίου, το Δικαστήριο αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το οικείο δικαστήριο.

Άρθρο 5

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις τακτικής ανανέωσης και αποβίωσης, τα καθήκοντα εκάστου δικαστού λήγουν με παραίτηση.

Σε περίπτωση παραίτησεως δικαστού, η επιστολή της παραίτησεώς του απευθύνεται στον Πρόεδρο του Δικαστηρίου για να διαβιβασθεί στον Πρόεδρο του Συμβουλίου. Με την κοινοποίηση αυτή, η θέση καθίσταται κενή.

Εκτός από τις περιπτώσεις εφαρμογής του άρθρου 6, κάθε δικαστής συνεχίζει να ασκεί τα καθήκοντά του μέχρι να αναλάβει καθήκοντα ο διάδοχος του.

Άρθρο 6

Οι δικαστές δεν δύνανται να απαλλάσσονται από τα καθήκοντά τους, ούτε να κηρύσσονται έκπτωτοι του δικαιώματός τους προς συνταξιοδότηση ή άλλων αντ' αυτού πλεονεκτημάτων, εκτός εάν, με ομόφωνη απόφαση των δικαστών και των γενικών εισαγγελέων του Δικαστηρίου, έπαυσαν να ανταποκρίνονται στις απαιτούμενες προϋποθέσεις ή να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το αξίωμά τους. Ο ενδιαφερόμενος δικαστής δεν μετέχει στις διασκέψεις αυτές. Όταν ο εν λόγω δικαστής είναι μέλος του Γενικού Δικαστηρίου ή ειδικευμένου δικαστηρίου, το Δικαστήριο αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το οικείο δικαστήριο.

Ο γραμματεύς γνωστοποιεί την απόφαση του Δικαστηρίου στους Προέδρους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής και την κοινοποιεί στον Πρόεδρο του Συμβουλίου.

Σε περίπτωση αποφάσεως που απαλλάσσει τον δικαστή από τα καθήκοντά του, η τελευταία αυτή κοινοποίηση καθιστά τη θέση κενή.

Άρθρο 7

Οι δικαστές τα καθήκοντα των οποίων λήγουν πριν από την εκπνοή της θητείας τους αντικαθίστανται για το υπόλοιπο διάστημα της θητείας τους.

Άρθρο 8

Οι διατάξεις των άρθρων 2 έως 7 έχουν εφαρμογή και επί των γενικών εισαγγελέων.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

Άρθρο 9

Η μερική ανανέωση των δικαστών λαμβάνει χώρα κάθε τρία έτη και αφορά εκ περιτροπής δεκατρείς και δώδεκα δικαστές.

Η μερική ανανέωση των γενικών εισαγγελέων λαμβάνει χώρα κάθε τρία έτη και αφορά τέσσερις γενικούς εισαγγελείς.

Άρθρο 10

Ο γραμματεύς ορκίζεται ενώπιον του Δικαστηρίου ότι θα ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη αμεροληψία και ευσυνειδήτως και ότι δεν θα παραβιάζει το απόρρητο των διασκέψεων.

Άρθρο 11

Το Δικαστήριο ρυθμίζει την αναπλήρωση του γραμματέως σε περίπτωση κωλύματός του.

Άρθρο 12

Για να διασφαλισθεί η λειτουργία του Δικαστηρίου τίθενται στη διάθεσή του υπάλληλοι και λοιπό προσωπικό. Οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό υπάγονται στον γραμματέα υπό την εποπτεία του Προέδρου.

Άρθρο 13

Ευρωπαϊκός νόμος δύναται να προβλέπει τον διορισμό βοηθών εισηγητών και να καθορίζει την υπηρεσιακή τους κατάσταση. Ο νόμος αυτός εκδίδεται κατόπιν αιτήματος του Δικαστηρίου. Οι βοηθοί εισηγητές δύνανται να καλούνται, σύμφωνα με τους όρους που θα καθορισθούν από τον κανονισμό διαδικασίας, να συμμετέχουν στην προπαρασκευή των υποθέσεων των οποίων έχει επιληφθεί το Δικαστήριο και να συνεργάζονται με τον εισηγητή δικαστή.

Οι βοηθοί εισηγητές, επιλεγόμενοι μεταξύ προσώπων που παρέχουν πλήρη εχέγγυα ανεξαρτησίας και συγκεντρώνουν τα αναγκαία νομικά προσόντα, διορίζονται με ευρωπαϊκή απόφαση του Συμβουλίου, η οποία εκδίδεται με απλή πλειοψηφία. Ορκίζονται ενώπιον του Δικαστηρίου ότι θα ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη αμεροληψία και ευσυνειδήτως και ότι δεν θα παραβιάζουν το απόρρητο των διασκέψεων.

Άρθρο 14

Οι δικαστές, οι γενικοί εισαγγελείς και ο γραμματεύς υποχρεούνται να διαμένουν στον τόπο της έδρας του Δικαστηρίου.

Άρθρο 15

Το Δικαστήριο παραμένει διαρκώς σε λειτουργία. Η διάρκεια των δικαστικών διακοπών ορίζεται από το Δικαστήριο, λαμβανομένων υπόψη των αναγκών της υπηρεσίας.

Άρθρο 16

Το Δικαστήριο συγκροτεί στους κόλπους του τμήματα από τα μέλη του, αποτελούμενα από τρεις και πέντε δικαστές. Οι δικαστές εκλέγουν μεταξύ τους τους προέδρους των τμημάτων. Οι πρόεδροι των πενταμελών τμημάτων εκλέγονται για τρία έτη. Η θητεία τους μπορεί να ανανεωθεί άπαξ.

Το τμήμα μείζονος συνθέσεως περιλαμβάνει δεκατρείς δικαστές. Προεδρεύεται από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου. Στο τμήμα μείζονος συνθέσεως συμμετέχουν επίσης οι πρόεδροι των πενταμελών τμημάτων και άλλοι δικαστές οι οποίοι ορίζονται σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στον κανονισμό διαδικασίας.

Το Δικαστήριο συνέρχεται ως τμήμα μείζονος συνθέσεως όταν το ζητεί ως διάδικος κράτος μέλος ή θεσμικό όργανο της Ένωσης.

Το Δικαστήριο συνέρχεται εν ολομелεία όταν εκδικάζει υποθέσεις, κατ' εφαρμογή του άρθρου III-335 παράγραφος 2, του άρθρου III-347 δεύτερο εδάφιο, του άρθρου III-349 ή του άρθρου III-385 παράγραφος 6 του Συντάγματος.

Εξάλλου, το Δικαστήριο, όταν εκτιμά ότι η υπόθεση την οποία εκδικάζει είναι εξαιρετικής σημασίας, δύναται, μετά την ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, να αποφασίσει να παραπέμψει την υπόθεση στην ολομέλεια.

Άρθρο 17

Το Δικαστήριο συνεδριάζει εγκύτως μόνον με περιττό αριθμό δικαστών.

Οι αποφάσεις των τμημάτων που αποτελούνται από τρεις ή πέντε δικαστές είναι έγκυρες μόνον εάν λαμβάνονται από τρεις δικαστές.

Οι αποφάσεις του τμήματος μείζονος συνθέσεως είναι έγκυρες μόνον εάν παρίστανται εννέα δικαστές.

Οι αποφάσεις της ολομелείας του Δικαστηρίου είναι έγκυρες μόνον εάν παρίστανται δεκαπέντε δικαστές.

Σε περίπτωση κωλύματος δικαστού ενός τμήματος, δύναται να καλείται δικαστής άλλου τμήματος, σύμφωνα με τους όρους του κανονισμού διαδικασίας.

Άρθρο 18

Οι δικαστές και οι γενικοί εισαγγελείς δεν δύναται να μετέχουν στην εκδίκαση υποθέσεως στην οποία είχαν προηγουμένως λάβει μέρος ως εκπρόσωποι, σύμβουλοι ή δικηγόροι ενός των διαδίκων, ή στην οποία εκλήθησαν να εκφέρουν γνώμη ως μέλη δικαστηρίου, εξεταστικής επιτροπής ή υπό οποιαδήποτε άλλη ιδιότητα.

Εάν δικαστής ή γενικός εισαγγελεύς κρίνει ότι δεν δύναται, για ειδικό λόγο, να μετάσχει στην εκδίκαση ή την εξέταση ορισμένης υποθέσεως, το αναφέρει στον Πρόεδρο. Στην περίπτωση που ο Πρόεδρος κρίνει ότι δικαστής ή γενικός εισαγγελέας δεν πρέπει, για ειδικό λόγο, να μετάσχει στην εκδίκαση ή να προβεί σε προτάσεις σε ορισμένη υπόθεση, ειδοποιεί σχετικά τον ενδιαφερόμενο.

Σε περίπτωση δυσχέρειας για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, αποφασίζει το Δικαστήριο.

Οι διάδικοι δεν δύνανται, επικαλούμενοι είτε την ιθαγένεια δικαστού είτε την απουσία, από το Δικαστήριο ή από τμήμα του, δικαστού της ιθαγενείας τους, να ζητούν τη μεταβολή της συνθέσεως του Δικαστηρίου ή τμήματός του.

ΤΙΤΛΟΣ III

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

Άρθρο 19

Τα κράτη μέλη καθώς και τα θεσμικά όργανα της Ένωσης αντιπροσωπεύονται ενώπιον του Δικαστηρίου από εκπρόσωπο που διορίζεται για κάθε υπόθεση. Ο εκπρόσωπος δύναται να επικουρείται από σύμβουλο ή δικηγόρο.

Κατά τον ίδιο τρόπο εκπροσωπούνται και τα συμβαλλόμενα στη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο κράτη, διάφορα των κρατών μελών, καθώς και η Εποπτεύουσα Αρχή της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) που προβλέπεται από την εν λόγω συμφωνία.

Οι λοιποί διάδικοι εκπροσωπούνται από δικηγόρο.

Μόνον ο δικηγόρος που έχει δικαίωμα παραστάσεως ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους ή άλλου κράτους συμβαλλόμενου στη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο δικαιούται να εκπροσωπεί ή να επικουρεί διάδικο ενώπιον του Δικαστηρίου.

Οι εκπρόσωποι, σύμβουλοι και δικηγόροι παριστάμενοι ενώπιον του Δικαστηρίου απολαύουν των αναγκαίων δικαιωμάτων και εγγυήσεων για την ανεξάρτητη άσκηση των καθηκόντων τους, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται με τον κανονισμό διαδικασίας.

Το Δικαστήριο απολαύει έναντι των συμβούλων και δικηγόρων, οι οποίοι παρίστανται ενώπιόν του, των συναφών εξουσιών που αναγνωρίζονται εν γένει στα δικαστήρια, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται με τον κανονισμό διαδικασίας.

Οι καθηγητές υπήκοοι των κρατών μελών, η νομοθεσία των οποίων τους αναγνωρίζει δικαίωμα παραστάσεως σε δικαστήριο, απολαύουν ενώπιον του Δικαστηρίου των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται από το παρόν άρθρο στους δικηγόρους.

Άρθρο 20

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου περιλαμβάνει δύο στάδια: την έγγραφη και την προφορική διαδικασία.

Η έγγραφη διαδικασία περιλαμβάνει τη γνωστοποίηση στους διαδίκους καθώς και στα θεσμικά και λοιπά όργανα ή στους οργανισμούς της Ένωσης οι αποφάσεις των οποίων προσβάλλονται, των προσφυγών, υπομνημάτων, αντικρουσέων και παρατηρήσεων και, ενδεχομένως, των απαντήσεων, καθώς και όλων των προς υποστήριξη στοιχείων και εγγράφων ή των επισήμων αντιγράφων τους.

Οι γνωστοποιήσεις γίνονται επιμελεία του γραμματέως κατά τη σειρά και εντός των προθεσμιών που καθορίζει ο κανονισμός διαδικασίας.

Η προφορική διαδικασία περιλαμβάνει την ανάγνωση της εισηγήσεως του εισηγητού δικαστού, την υπό του Δικαστηρίου ακρόαση των εκπροσώπων, συμβούλων και δικηγόρων και των προτάσεων του γενικού εισαγγελέως, καθώς και, ενδεχομένως, την εξέταση μαρτύρων και πραγματογνωμόνων.

Το Δικαστήριο, όταν κρίνει ότι η υπόθεση δεν εγείρει κανένα νέο νομικό ζήτημα και μετά την ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, δύναται να αποφασίσει ότι η υπόθεση θα εκδικασθεί χωρίς προτάσεις του γενικού εισαγγελέα.

Άρθρο 21

Το Δικαστήριο επιλαμβάνεται κατόπιν προσφυγής που κατατίθεται στον γραμματέα. Το δικόγραφο της προσφυγής πρέπει να περιέχει το όνομα και την κατοικία του προσφεύγοντος και την ιδιότητα του υπογράφοντος, τον διάδικο ή τους διαδίκους κατά των οποίων στρέφεται η προσφυγή, το αντικείμενο της διαφοράς, τα αιτήματα και συνοπτική έκθεση των προβαλλομένων ισχυρισμών.

Το δικόγραφο της προσφυγής πρέπει να συνοδεύεται, όπου απαιτείται, από την πράξη της οποίας ζητείται η ακύρωση ή, στην περίπτωση του άρθρου III-367 του Συντάγματος, από έγγραφο που βεβαιώνει την ημερομηνία της προσκλήσεως που προβλέπεται με το εν λόγω άρθρο. Αν τα έγγραφα αυτά δεν είναι συνημμένα στο δικόγραφο της προσφυγής, ο γραμματέας καλεί τον ενδιαφερόμενο να τα προσκομίσει εντός ευλόγου προθεσμίας, χωρίς να δύναται να του αντιταχθεί το εκπρόθεσμο σε περίπτωση που η κατάθεση γίνει μετά την παρέλευση της προθεσμίας ασκήσεως της προσφυγής.

Άρθρο 22

Στις περιπτώσεις του άρθρου 18 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, το Δικαστήριο επιλαμβάνεται κατόπιν προσφυγής που κατατίθεται στον γραμματέα. Η προσφυγή πρέπει να περιέχει το όνομα και την κατοικία του προσφεύγοντος και την ιδιότητα του υπογράφοντος, μνεία της αποφάσεως κατά της οποίας στρέφεται η προσφυγή, τους αντιδίκους, το αντικείμενο της διαφοράς, τα αιτήματα και συνοπτική έκθεση των προβαλλομένων ισχυρισμών.

Η προσφυγή πρέπει να συνοδεύεται από ακριβές αντίγραφο της προσβαλλομένης αποφάσεως της Επιτροπής Διαιτησίας.

Εάν το Δικαστήριο απορρίψει την προσφυγή, η απόφαση της Επιτροπής Διαιτησίας καθίσταται οριστική.

Εάν το Δικαστήριο ακυρώσει την απόφαση της Επιτροπής Διαιτησίας, η διαδικασία δύναται να επαναληφθεί, όπου απαιτείται, επιμελεία ενός των διαδίκων, ενώπιον της Επιτροπής Διαιτησίας. Η Επιτροπή Διαιτησίας οφείλει επί των νομικών ζητημάτων να συμμορφώνεται προς την απόφαση του Δικαστηρίου.

Άρθρο 23

Στις περιπτώσεις του άρθρου III-369 του Συντάγματος, η απόφαση του εθνικού δικαστηρίου που αναστέλλει τη διαδικασία και παραπέμπει στο Δικαστήριο κοινοποιείται προς αυτό επιμελεία του εθνικού δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή κοινοποιείται, εν συνεχεία, επιμελεία του γραμματέως του Δικαστηρίου, στους διαδίκους, στα κράτη μέλη και στην Επιτροπή, καθώς και στο θεσμικό ή άλλο όργανο ή τον οργανισμό της Ένωσης που έχει εκδώσει την πράξη το κύρος ή η ερμηνεία της οποίας αμφισβητείται.

Εντός προθεσμίας δύο μηνών από την τελευταία αυτή κοινοποίηση, οι διάδικοι, τα κράτη μέλη, η Επιτροπή και, ενδεχομένως, το θεσμικό ή άλλο όργανο ή ο οργανισμός της Ένωσης που έχει εκδώσει την πράξη το κύρος ή η ερμηνεία της οποίας αμφισβητείται έχουν το δικαίωμα να καταθέτουν στο Δικαστήριο υπομνήματα ή γραπτές παρατηρήσεις.

Η απόφαση του εθνικού δικαστηρίου κοινοποιείται, επιπλέον, επιμελεία του γραμματέως του Δικαστηρίου, στα συμβαλλόμενα στη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο κράτη διάφορα των κρατών μελών, καθώς και στην Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ που προβλέπεται από την εν λόγω συμφωνία. Τα κράτη αυτά και η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ έχουν το δικαίωμα, εντός προθεσμίας δύο μηνών από της κοινοποίησής και οσάκις υφίσταται σχέση με έναν από τους τομείς εφαρμογής της συμφωνίας, να καταθέτουν στο Δικαστήριο υπομνήματα ή γραπτές παρατηρήσεις. Το παρόν εδάφιο δεν ισχύει για τα ζητήματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης ΕΚΑΕ.

Οσάκις συμφωνία που έχει συναφθεί από το Συμβούλιο με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες και αφορά συγκεκριμένο τομέα προβλέπει ότι οι εν λόγω χώρες έχουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν υπομνήματα ή γραπτές παρατηρήσεις στις περιπτώσεις στις οποίες δικαστήριο κράτους μέλους υποβάλλει στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα που εμπίπτει στον τομέα εφαρμογής της συμφωνίας, η απόφαση του εθνικού δικαστηρίου που περιέχει το ερώτημα κοινοποιείται επίσης στις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες, οι οποίες μπορούν, εντός προθεσμίας δύο μηνών από της κοινοποίησής, να καταθέσουν υπομνήματα ή γραπτές παρατηρήσεις στο Δικαστήριο.

Άρθρο 24

Το Δικαστήριο δύναται να ζητεί από τους διαδίκους να προσκομίζουν κάθε έγγραφο και να παρέχουν κάθε πληροφορία που κρίνει επιθυμητή. Σε περίπτωση αρνήσεως, προβαίνει στη σχετική διαπίστωση.

Το Δικαστήριο δύναται επίσης να ζητεί από τα κράτη μέλη και τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή τους οργανισμούς της Ένωσης που δεν είναι διάδικοι κάθε πληροφορία που κρίνει αναγκαία για τους σκοπούς της δίκης.

Άρθρο 25

Το Δικαστήριο δύναται οποτεδήποτε να αναθέτει πραγματογνωμοσύνη σε οποιοδήποτε πρόσωπο, σώμα, γραφείο, επιτροπή ή όργανο της εκλογής του.

Άρθρο 26

Οι μάρτυρες εξετάζονται σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται με τον κανονισμό διαδικασίας.

Άρθρο 27

Το Δικαστήριο έχει, έναντι των μη εμφανιζομένων μαρτύρων, τις συναφείς εξουσίες που αναγνωρίζονται εν γένει στα δικαστήρια και δύναται να επιβάλει χρηματικές κυρώσεις, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται με τον κανονισμό διαδικασίας.

Άρθρο 28

Οι μάρτυρες και οι πραγματογνώμονες δύναται να εξετάζονται αφού ορκισθούν κατά τον τύπο που καθορίζεται με τον κανονισμό διαδικασίας ή κατά τον τρόπο που προβλέπει η εθνική νομοθεσία του μάρτυρος ή του πραγματογνώμονος.

Άρθρο 29

Το Δικαστήριο δύναται να διατάσσει την εξέταση μάρτυρος ή πραγματογνώμονος από τη δικαστική αρχή της κατοικίας του.

Η σχετική απόφαση διαβιβάζεται προς εκτέλεση στην αρμόδια δικαστική αρχή σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στον κανονισμό διαδικασίας. Τα έγγραφα που συντάσσονται κατά την εκτέλεση της αποφάσεως αυτής, αποστέλλονται στο Δικαστήριο σύμφωνα με τους αυτούς όρους.

Το Δικαστήριο φέρει τα έξοδα, με την επιφύλαξη να τα καταλογίσει, ενδεχομένως, στους διαδίκους.

Άρθρο 30

Τα κράτη μέλη θεωρούν κάθε παράβαση του όρκου των μαρτύρων και των πραγματογνωμόνων ως έγκλημα αντίστοιχο με το διαπραττόμενο ενώπιον εθνικού πολιτικού δικαστηρίου. Βάσει καταγγελίας του Δικαστηρίου, δώκουν τους δράστες του εγκλήματος αυτού ενώπιον του αρμόδιου εθνικού δικαστηρίου.

Άρθρο 31

Η συνεδρίαση είναι δημόσια, εκτός αν το Δικαστήριο αποφασίσει άλλως, αυτεπαγγέλτως ή αιτήσει των διαδίκων, για σοβαρούς λόγους.

Άρθρο 32

Το Δικαστήριο, κατά τη διάρκεια της συζητήσεως, δύναται να εξετάζει τους πραγματογνώμονες, τους μάρτυρες, καθώς και τους ίδιους τους διαδίκους. Οι διάδικοι, πάντως, δύναται να παρίστανται μόνον δια του πληρεξουσίου τους.

Άρθρο 33

Για κάθε συνεδρίαση τηρούνται πρακτικά που υπογράφονται από τον Πρόεδρο και τον γραμματέα.

Άρθρο 34

Το πινάκιο των συνεδριάσεων καταρτίζεται από τον Πρόεδρο.

Άρθρο 35

Οι διασκέψεις του Δικαστηρίου είναι και παραμένουν μυστικές.

Άρθρο 36

Οι αποφάσεις είναι αιτιολογημένες. Αναφέρουν τα ονόματα των δικαστών που έλαβαν μέρος στη διάσκεψη.

Άρθρο 37

Οι αποφάσεις υπογράφονται από τον Πρόεδρο και τον γραμματέα. Απαγγέλλονται σε δημόσια συνεδρίαση.

Άρθρο 38

Το Δικαστήριο αποφασίζει για τα έξοδα.

Άρθρο 39

Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου δύναται να αποφασίζει, με συνοπτική διαδικασία, η οποία παρεκκλίνει, κατά το αναγκαίο μέτρο, από ορισμένους κανόνες που περιέχονται στον παρόντα Οργανισμό και η οποία καθορίζεται με τον κανονισμό διαδικασίας, επί αιτήσεως αναβολής σύμφωνα με το άρθρο III-379 παράγραφος 1 του Συντάγματος ή επί αιτήσεως λήψεως προσωρινών μέτρων σύμφωνα με το άρθρο III-379 παράγραφος 2 του Συντάγματος ή αναστολής της αναγκαστικής εκτελέσεως σύμφωνα με το άρθρο III-401 τέταρτο εδάφιο του Συντάγματος, ή με το άρθρο 164 τρίτο εδάφιο της Συνθήκης ΕΚΑΕ.

Σε περίπτωση κωλύματος, ο Πρόεδρος αναπληρώνεται από άλλον δικαστή σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται με τον κανονισμό διαδικασίας.

Η απόφαση που εκδίδεται από τον Πρόεδρο ή από τον αναπληρωτή του έχει προσωρινό χαρακτήρα και ουδόλως προδικάζει την απόφαση του Δικαστηρίου επί της κυρίας υποθέσεως.

Άρθρο 40

Τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα της Ένωσης δύναται να παρεμβαίνουν στις διαφορές που υποβάλλονται στο Δικαστήριο.

Το ίδιο δικαίωμα έχουν τα άλλα όργανα και οι οργανισμοί της Ένωσης καθώς και κάθε άλλο πρόσωπο το οποίο έχει συμφέρον στην επίλυση της διαφοράς που έχει υποβληθεί στο Δικαστήριο. Τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα δεν δύναται να παρεμβαίνουν στις υποθέσεις μεταξύ κρατών μελών, μεταξύ θεσμικών οργάνων της Ένωσης ή μεταξύ κρατών μελών, αφενός, και θεσμικών οργάνων της Ένωσης, αφετέρου.

Υπό την επιφύλαξη του δευτέρου εδαφίου, τα συμβαλλόμενα στη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο κράτη, εκτός των κρατών μελών, καθώς και η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ που προβλέπεται από την εν λόγω συμφωνία, δύναται να παρεμβαίνουν στις διαφορές που υποβάλλονται στο Δικαστήριο, όταν οι διαφορές αυτές αφορούν έναν από τους τομείς εφαρμογής της εν λόγω συμφωνίας.

Η αίτηση παρεμβάσεως μπορεί να έχει ως αντικείμενο μόνον την υποστήριξη των αιτημάτων ενός εκ των διαδίκων.

Άρθρο 41

Όταν ο διάδικος κατά του οποίου στρέφεται η προσφυγή, αν και έχει κληθεί κανονικά, δεν καταθέσει γραπτές προτάσεις, η απόφαση εκδίδεται ερήμην του. Η απόφαση υπόκειται σε ανακοπή εντός προθεσμίας ενός μηνός από της κοινοποιήσεώς της. Η ανακοπή δεν αναστέλλει την εκτέλεση της ερήμην αποφάσεως, εκτός αντιθέτου αποφάσεως του Δικαστηρίου.

Άρθρο 42

Τα κράτη μέλη, τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οι οργανισμοί της Ένωσης και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο δύναται, στις περιπτώσεις και σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται με τον κανονισμό διαδικασίας, να ασκούν τριτανακοπή κατά των αποφάσεων που εξεδόθησαν χωρίς να έχουν προσεπικληθεί, εάν οι αποφάσεις αυτές θίγουν τα δικαιώματά τους.

Άρθρο 43

Το Δικαστήριο, σε περίπτωση αμφιβολίας για την έννοια και την έκταση των αποτελεσμάτων μιας αποφάσεως, είναι αρμόδιο για την ερμηνεία της, μετά από αίτηση διαδίκου ή θεσμικού οργάνου της Ένωσης που έχει έννομο συμφέρον προς τούτο.

Άρθρο 44

Η αναθεώρηση της αποφάσεως δύναται να ζητείται από το Δικαστήριο εφόσον γίνει γνωστό γεγονός αποφασιστικής σημασίας το οποίο, πριν από την έκδοση της αποφάσεως, ήταν άγνωστο στο Δικαστήριο και στον διάδικο που ζητεί την αναθεώρηση.

Η διαδικασία της αναθεωρήσεως αρχίζει με την απόφαση του Δικαστηρίου που διαπιστώνει ρητώς την ύπαρξη του γεγονότος, αναγνωρίζει τα χαρακτηριστικά που επιτρέπουν την έναρξη της διαδικασίας αναθεωρήσεως και κηρύσσει για τον λόγο αυτόν παραδεκτή την αίτηση.

Αίτηση αναθεωρήσεως δεν δύναται να υποβάλλεται μετά την παρέλευση προθεσμίας δέκα ετών από της εκδόσεως της αποφάσεως.

Άρθρο 45

Οι προθεσμίες λόγω αποστάσεως θα ορισθούν από τον κανονισμό διαδικασίας.

Απώλεια δικαιώματος λόγω παρελεύσεως των προθεσμιών δεν δύναται να αντιτάσσεται, όταν ο ενδιαφερόμενος αποδεικνύει την ύπαρξη τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας.

Άρθρο 46

Αγωγές κατά της Ένωσης στο πεδίο της εξωσυμβατικής ευθύνης παραγράφονται μετά πέντε έτη από της επελεύσεως του ζημιογόνου γεγονότος. Η παραγραφή διακόπτεται είτε δια της προσφυγής που υποβάλλεται στο Δικαστήριο, είτε δια της προηγούμενης αιτήσεως που ο ζημιωθείς απευθύνει στο αρμόδιο θεσμικό όργανο της Ένωσης. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, η προσφυγή πρέπει να κατατίθεται εντός της προθεσμίας δύο μηνών του άρθρου III-365 του Συντάγματος. Το άρθρο III-367 δεύτερο εδάφιο του Συντάγματος έχει εφαρμογή.

Το παρόν άρθρο έχει επίσης εφαρμογή στις αγωγές κατά της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας στο πεδίο της εξωσυμβατικής ευθύνης.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

Άρθρο 47

Το άρθρο 9 πρώτο εδάφιο, τα άρθρα 14 και 15, το άρθρο 17 πρώτο, δεύτερο, τέταρτο και πέμπτο εδάφιο και το άρθρο 18 έχουν εφαρμογή στο Γενικό Δικαστήριο και τα μέλη του.

Τα άρθρα 10, 11 και 14 έχουν αναλόγως εφαρμογή και στον γραμματέα του Γενικού Δικαστηρίου.

Άρθρο 48

Το Γενικό Δικαστήριο αποτελείται από εικοσιπέντε δικαστές.

Άρθρο 49

Τα μέλη του Γενικού Δικαστηρίου δύνανται να καλούνται να ασκήσουν καθήκοντα γενικού εισαγγελέα.

Ο γενικός εισαγγελέας διατυπώνει δημόσια, με πλήρη αμεροληψία και ανεξαρτησία, αιτιολογημένες προτάσεις επί ορισμένων υποθέσεων που έχουν υποβληθεί στο Γενικό Δικαστήριο, προκειμένου να το συνδράμει στην εκπλήρωση του έργου του.

Τα κριτήρια επιλογής των υποθέσεων, καθώς και ο τρόπος διορισμού των γενικών εισαγγελέων, καθορίζονται με τον κανονισμό διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου.

Το μέλος του Γενικού Δικαστηρίου το οποίο κλήθηκε να ασκήσει τα καθήκοντα γενικού εισαγγελέα σε μία υπόθεση δεν επιτρέπεται να συμμετάσχει στη λήψη αποφάσεως επί της υποθέσεως αυτής.

Άρθρο 50

Το Γενικό Δικαστήριο συνέρχεται κατά τμήματα, αποτελούμενα από τρεις και πέντε δικαστές. Οι δικαστές εκλέγουν μεταξύ τους τους προέδρους των τμημάτων. Οι πρόεδροι των πενταμελών τμημάτων εκλέγονται για τρία έτη. Η θητεία τους μπορεί να ανανεωθεί άπαξ.

Ο κανονισμός διαδικασίας καθορίζει τη σύνθεση των τμημάτων και την ανάθεση των υποθέσεων σε αυτά. Σε ορισμένες υποθέσεις, που ορίζονται από τον κανονισμό διαδικασίας, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί να συνέρχεται εν ολομелεία ή με μονομελή σύνθεση.

Ο κανονισμός διαδικασίας μπορεί επίσης να προβλέπει ότι το Γενικό Δικαστήριο συνέρχεται ως τμήμα μείζονος συνθέσεως στις περιπτώσεις και σύμφωνα με τους όρους που αυτός προσδιορίζει.

Άρθρο 51

Κατά παρέκκλιση από τον κανόνα του άρθρου III-358 παράγραφος 1 του Συντάγματος, εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου οι προσφυγές των άρθρων III-365 και III-367 του Συντάγματος τις οποίες ασκεί κράτος μέλος και οι οποίες στρέφονται:

- α) κατά πράξεως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου ή κατά παραλείψεώς τους να αποφασίσουν, ή κατά πράξεως ή παραλείψεως αμφοτέρων των οργάνων αυτών όταν συναποφασίζουν, με την εξαίρεση:
 - των αποφάσεων τις οποίες λαμβάνει το Συμβούλιο βάσει του άρθρου III-168 παράγραφος 2 τρίτο εδάφιο του Συντάγματος,
 - των πράξεων τις οποίες εκδίδει το Συμβούλιο βάσει πράξεως του Συμβουλίου σχετικής με μέτρα εμπορικής άμυνας κατά την έννοια του άρθρου III-315 του Συντάγματος,
 - των πράξεων του Συμβουλίου με τις οποίες αυτό ασκεί εκτελεστικές αρμοδιότητες σύμφωνα με το άρθρο I-37 παράγραφος 2 του Συντάγματος,

β) κατά πράξεως της Επιτροπής ή παραλείψεώς της να αποφασίσει κατά το άρθρο III-420 παράγραφος 1 του Συντάγματος.

Στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου εμπίπτουν επίσης οι προβλεπόμενες από τα ίδια άρθρα προσφυγές που ασκούνται από θεσμικό όργανο της Ένωσης κατά πράξεως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου ή κατά παραλείψεως τους να αποφασίσουν, ή κατά πράξεως ή παραλείψεως αμφοτέρων των οργάνων αυτών όταν συναποφασίζουν, ή κατά πράξεως της Επιτροπής ή παραλείψεως της να αποφασίσει, καθώς και από θεσμικό όργανο των Κοινοτήτων κατά πράξεως της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή κατά παραλείψεως της να αποφασίσει.

Άρθρο 52

Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου και ο Πρόεδρος του Γενικού Δικαστηρίου καθορίζουν από κοινού τις προϋποθέσεις και τον τρόπο με τον οποίο οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό του Δικαστηρίου παρέχουν τις υπηρεσίες τους στο Γενικό Δικαστήριο για τη διασφάλιση της λειτουργίας του. Ορισμένοι υπάλληλοι ή μέλη του λοιπού προσωπικού υπάγονται στον γραμματέα του Γενικού Δικαστηρίου υπό την εποπτεία του Προέδρου του Γενικού Δικαστηρίου.

Άρθρο 53

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διέπεται από τον Τίτλο III.

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσδιορίζεται και συμπληρώνεται, εφόσον παρίσταται ανάγκη, από τον κανονισμό διαδικασίας του. Ο κανονισμός διαδικασίας μπορεί να προβλέπει παρεκκλίσεις από το άρθρο 40 τέταρτο εδάφιο και από το άρθρο 41, προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες των διαφορών που εμπίπτουν στον τομέα της διανοητικής ιδιοκτησίας.

Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 20 τέταρτο εδάφιο, ο γενικός εισαγγελέας μπορεί να αναπτύσσει τις αιτιολογημένες προτάσεις του εγγράφως.

Άρθρο 54

Εάν προσφυγή ή άλλο διαδικαστικό έγγραφο, απευθυνόμενο στο Γενικό Δικαστήριο, κατατεθεί εκ παραδρομής στον γραμματέα του Δικαστηρίου, διαβιβάζεται αμελλητί από αυτόν στον γραμματέα του Γενικού Δικαστηρίου. Ομοίως, εάν προσφυγή ή άλλο διαδικαστικό έγγραφο, απευθυνόμενο στο Δικαστήριο, κατατεθεί εκ παραδρομής στον γραμματέα του Γενικού Δικαστηρίου, διαβιβάζεται αμελλητί από αυτόν στον γραμματέα του Δικαστηρίου.

Εάν το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι δεν είναι αρμόδιο να εκδικάσει προσφυγή που εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου, την παραπέμπει στο Δικαστήριο. Ομοίως, εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόδιο για την εκδίκαση της προσφυγής είναι το Γενικό Δικαστήριο, την παραπέμπει σε αυτό, το οποίο δεν μπορεί στην περίπτωση αυτή να κρίνει ότι είναι αναρμόδιο.

Εάν ενώπιον του Δικαστηρίου και του Γενικού Δικαστηρίου εκκρεμούν υποθέσεις που έχουν το ίδιο αντικείμενο, θέτουν το ίδιο ζήτημα ερμηνείας ή αμφισβητούν το κύρος της ίδιας πράξης, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί, μετά από ακρόαση των διαδίκων, να αναστείλει τη διαδικασία μέχρις ότου εκδοθεί η απόφαση του Δικαστηρίου ή, εάν πρόκειται για προσφυγές που ασκούνται βάσει του άρθρου III-365 του Συντάγματος ή του άρθρου 146 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί επίσης να απεκδυθεί της αρμοδιότητάς του, ώστε να αποφανθεί το Δικαστήριο επί των εν λόγω προσφυγών. Υπό τις ίδιες προϋποθέσεις, το Δικαστήριο μπορεί επίσης να αποφασίσει την αναστολή της διαδικασίας που εκκρεμεί ενώπιόν του. Στην περίπτωση αυτή, συνεχίζεται η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

Όταν κράτος μέλος και θεσμικό όργανο στρέφονται κατά της αυτής πράξεως, το Γενικό Δικαστήριο κηρύσσει εαυτό αναρμόδιο ώστε να μπορέσει το Δικαστήριο να αποφανθεί επί των εν λόγω προσφυγών.

Άρθρο 55

Οι οριστικές αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου, οι αποφάσεις που επιλύουν εν μέρει τη διαφορά ως προς την ουσία και οι αποφάσεις που επιλύουν δικονομικό ζήτημα σχετικό με ένσταση αναρμοδιότητας ή απαραδέκτου κοινοποιούνται από τον γραμματέα του Γενικού Δικαστηρίου σε όλους τους διαδίκους καθώς και σε όλα τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα της Ένωσης, ακόμη και αν δεν παρενέβησαν στη δίκη ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

Άρθρο 56

Κατά των οριστικών αποφάσεων του Γενικού Δικαστηρίου, καθώς και κατά των αποφάσεών του που επιλύουν εν μέρει τη διαφορά ως προς την ουσία ή επιλύουν δικονομικό ζήτημα σχετικό με ένσταση αναρμοδιότητας ή απαραδέκτου μπορεί να ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου, εντός δύο μηνών από της κοινοποίησεως της προσβαλλομένης αποφάσεως.

Η αναίρεση αυτή μπορεί να ασκηθεί από τον εν όλω ή εν μέρει ηττηθέντα διάδικο. Οι παρεμβαίνοντες, εξαιρέσει των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, δεν μπορούν πάντως να ασκήσουν αναίρεση, εκτός εάν η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου τους θίγει άμεσα.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις δικών μεταξύ της Ένωσης και των εκπροσώπων τους, αναίρεση μπορούν να ασκήσουν επίσης τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα της Ένωσης που δεν παρενέβησαν στη δίκη ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου. Στην περίπτωση αυτή, τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα ευρίσκονται στην ίδια ακριβώς θέση με τα κράτη μέλη ή τα θεσμικά όργανα που παρενέβησαν πρωτοδίκως.

Άρθρο 57

Κάθε πρόσωπο η αίτηση παρεμβάσεως του οποίου απορρίφθηκε από το Γενικό Δικαστήριο μπορεί να ασκήσει αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου εντός δύο εβδομάδων από της κοινοποίησεως της απορριπτικής αποφάσεως.

Οι διάδικοι μπορούν να ασκήσουν αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου κατά των αποφάσεων του Γενικού Δικαστηρίου που εκδόθηκαν με βάση το άρθρο III-379 παράγραφος 1 ή 2, ή το άρθρο III-401 τέταρτο εδάφιο του Συντάγματος, με βάση το άρθρο 157 ή το άρθρο 164 τρίτο εδάφιο της Συνθήκης ΕΚΑΕ, εντός δύο μηνών από της κοινοποίησεώς τους.

Η αναίρεση που προβλέπεται στο πρώτο και δεύτερο εδάφιο του παρόντος άρθρου εκδικάζεται με τη διαδικασία του άρθρου 39.

Άρθρο 58

Η αίτηση αναίρεσεως ενώπιον του Δικαστηρίου περιορίζεται σε νομικά ζητήματα. Ως λόγοι αναίρεσεως επιτρέπεται να προβάλλονται η αναρμοδιότητα του Γενικού Δικαστηρίου, οι πλημμέλειες κατά την ενώπιον του διαδικασία που θίγουν τα συμφέροντα του αναιρεσειόντος και η παραβίαση του δικαίου της Ένωσης από το Γενικό Δικαστήριο.

Αναίρεση δεν χωρεί αποκλειστικά για τον καταλογισμό και το ύψος των δικαστικών εξόδων.

Άρθρο 59

Σε περίπτωση ασκήσεως αναιρέσεως κατά αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου, η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου περιλαμβάνει δύο στάδια: την έγγραφη και την προφορική διαδικασία. Το Δικαστήριο, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στον κανονισμό διαδικασίας και μετά την ακρόαση του γενικού εισαγγελέα και των διαδίκων, μπορεί να αποφασίζει χωρίς προφορική διαδικασία.

Άρθρο 60

Με την επιφύλαξη του άρθρου III-379 παράγραφοι 1 και 2 του Συντάγματος ή του άρθρου 157 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, η άσκηση αναιρέσεως δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

Κατά παρέκκλιση από το άρθρο III-380 του Συντάγματος, οι αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου με τις οποίες ακυρώνεται ευρωπαϊκός νόμος ή ευρωπαϊκός κανονισμός δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη και άμεσης ισχύος σε όλα τα κράτη μέλη δεν επιφέρουν αποτελέσματα παρά μόνον από της παρελεύσεως της προθεσμίας του άρθρου 56 πρώτο εδάφιο του παρόντος Οργανισμού ή, εάν έχει ασκηθεί αναίρεση εντός της προθεσμίας αυτής, από της απορριψεώς της, με την επιφύλαξη πάντως της δυνατότητας του διαδίκου να καταθέσει ενώπιον του Δικαστηρίου, βάσει του άρθρου III-379 παράγραφοι 1 και 2 του Συντάγματος ή του άρθρου 157 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, αίτηση περί αναστολής των αποτελεσμάτων του ευρωπαϊκού νόμου ή του ευρωπαϊκού κανονισμού που ακυρώθηκε, ή περί λήψεως κάθε άλλου προσωρινού μέτρου.

Άρθρο 61

Εάν η αναίρεση κριθεί βάσιμη, το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου. Στην περίπτωση αυτή, μπορεί είτε το ίδιο να αποφανθεί οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον είναι ώριμη προς εκδίκαση, είτε να την αναπέμψει στο Γενικό Δικαστήριο για να την κρίνει.

Σε περίπτωση αναπομπής, το Γενικό Δικαστήριο δεσμεύεται ως προς τα νομικά ζητήματα που έχουν επιλυθεί με την απόφαση του Δικαστηρίου.

Εάν αναίρεση που άσκησε κράτος μέλος ή θεσμικό όργανο της Ένωσης που δεν παρενέβη στη δίκη ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου κριθεί βάσιμη, το Δικαστήριο μπορεί, εάν το κρίνει αναγκαίο, να ορίσει τα αποτελέσματα της αναιρεθείσας αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου τα οποία θεωρούνται οριστικά έναντι των διαδίκων.

Άρθρο 62

Στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο III-358 παράγραφοι 2 και 3 του Συντάγματος, ο πρώτος γενικός εισαγγελέας μπορεί, εφόσον κρίνει ότι υφίσταται σοβαρός κίνδυνος να θιγεί η ενότητα ή η συνοχή του δικαίου της Ένωσης, να προτείνει στο Δικαστήριο να επανεξετάσει την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου.

Η πρόταση πρέπει να υποβάλλεται εντός μηνός από της εκδόσεως της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου. Το Δικαστήριο αποφασίζει, εντός μηνός από της υποβολής της προτάσεως του πρώτου γενικού εισαγγελέα, εάν συντρέχει λόγος να επανεξετασθεί η απόφαση.

ΤΙΤΛΟΣ V

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 63

Οι κανονισμοί διαδικασίας του Δικαστηρίου και του Γενικού Δικαστηρίου περιέχουν όλες τις αναγκαίες διατάξεις για την εφαρμογή και τη συμπλήρωση του παρόντος Οργανισμού, κατά το αναγκαίο μέτρο.

Άρθρο 64

Οι κανόνες για το γλωσσικό καθεστώς που εφαρμόζεται στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθορίζονται με ευρωπαϊκό κανονισμό του Συμβουλίου ο οποίος εκδίδεται ομόφωνα. Ο κανονισμός αυτός εκδίδεται είτε κατόπιν αιτήματος του Δικαστηρίου και μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, είτε κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Δικαστήριο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Έως ότου θεσπισθούν οι κανόνες αυτοί, εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις του κανονισμού διαδικασίας του Δικαστηρίου και του κανονισμού διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου όσον αφορά το γλωσσικό καθεστώς. Κατά παρέκκλιση από τα άρθρα III-355 και III-366 του Συντάγματος, κάθε τροποποίηση ή κατάργηση των διατάξεων αυτών απαιτεί την ομόφωνη έγκριση του Συμβουλίου.

Άρθρο 65

1. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο IV-437 του Συντάγματος, οι τροποποιήσεις του Πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, οι οποίες εγκρίνονται μεταξύ της υπογραφής και της έναρξης ισχύος της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης, εξακολουθούν να ισχύουν.
2. Προκειμένου να ενσωματωθούν στις διατάξεις του παρόντος Οργανισμού, οι τροποποιήσεις που αναφέρει η πρώτη παράγραφος κωδικοποιούνται επισήμως με ευρωπαϊκό νόμο του Συμβουλίου, ο οποίος εκδίδεται κατόπιν αιτήματος του Δικαστηρίου. Κατά την έναρξη ισχύος του εν λόγω ευρωπαϊκού νόμου κωδικοποίησης, το παρόν άρθρο καταργείται.

4. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να καθορίσουν το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας που προβλέπεται στο άρθρο I-30 και το άρθρο III-187 παράγραφος 2 του Συντάγματος,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Άρθρο 1

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών

1. Σύμφωνα με το άρθρο I-30 παράγραφος 1 του Συντάγματος, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες συγκροτούν το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ συγκροτούν το Ευρωσύστημα.

2. Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα επιτελούν τις λειτουργίες τους και ασκούν τις δραστηριότητές τους σύμφωνα με το Σύνταγμα και το παρόν καταστατικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Άρθρο 2

Στόχοι

Σύμφωνα με το άρθρο I-30 παράγραφος 2 και το άρθρο III-185 παράγραφος 1 του Συντάγματος, πρωταρχικός στόχος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών. Με την επιφύλαξη του στόχου αυτού, το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών στηρίζει τις γενικές οικονομικές πολιτικές στην Ένωση προκειμένου να συμβάλλει στην πραγμάτωση των στόχων της Ένωσης όπως ορίζονται στο άρθρο I-3 του Συντάγματος. Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών ενεργεί σύμφωνα με την αρχή της ανοιχτής οικονομίας της αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, που ευνοεί την αποτελεσματική κατανομή των πόρων, και σύμφωνα με τις αρχές που εξαγγέλλονται στο άρθρο III-177 του Συντάγματος.

Άρθρο 3

Καθήκοντα

1. Σύμφωνα με το άρθρο III-185 παράγραφος 2 του Συντάγματος, τα βασικά καθήκοντα του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών είναι:

- α) να χαράζει και να εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική της Ένωσης,
- β) να διενεργεί πράξεις συναλλάγματος σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου III-326 του Συντάγματος,
- γ) να κατέχει και να διαχειρίζεται τα επίσημα συναλλαγματικά διαθέσιμα των κρατών μελών,
- δ) να προωθεί την ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών.

2. Σύμφωνα με το άρθρο III-185 παράγραφος 3 του Συντάγματος, η παράγραφος 2 στοιχείο γ) δεν θίγει την εκ μέρους των κυβερνήσεων των κρατών μελών κατοχή και διαχείριση τρεχόντων ταμειακών υπολοίπων σε συνάλλαγμα.

3. Σύμφωνα με το άρθρο III-185 παράγραφος 5 του Συντάγματος, το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών συμβάλλει στην εκ μέρους των αρμόδιων αρχών ομαλή άσκηση πολιτικών που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Άρθρο 4

Συμβουλευτικές λειτουργίες

Σύμφωνα με το άρθρο III-185 παράγραφος 4 του Συντάγματος, η γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ζητείται:

- α) για κάθε προτεινόμενη πράξη της Ένωσης που εμπίπτει στους τομείς αρμοδιότητάς της,
- β) από τις εθνικές αρχές για κάθε σχέδιο νομοθετικής διάταξης στους τομείς αρμοδιότητάς της, εντός όμως των ορίων και υπό τις προϋποθέσεις που ορίζει το Συμβούλιο με τη διαδικασία του άρθρου 41.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μπορεί να υποβάλλει γνώμες προς τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης ή τις εθνικές αρχές για θέματα που εμπίπτουν στους τομείς αρμοδιότητάς της.

Άρθρο 5

Συλλογή στατιστικών πληροφοριών

1. Προκειμένου να εκπληρώνει τα καθήκοντα του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, με τη βοήθεια των εθνικών κεντρικών τραπεζών, συλλέγει τις αναγκαίες στατιστικές πληροφορίες είτε από τις αρμόδιες εθνικές αρχές είτε απευθείας από οικονομικούς παράγοντες.

Για τον σκοπό αυτό, συνεργάζεται με τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης και με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών ή τρίτων χωρών και με διεθνείς οργανισμούς.

2. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες εκτελούν, κατά το μέτρο του δυνατού, τα καθήκοντα της παραγράφου 1.

3. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα προωθεί την εναρμόνιση, όπου είναι αναγκαίο, των κανόνων και πρακτικών που διέπουν τη συλλογή, επεξεργασία και διανομή των στατιστικών στοιχείων στους τομείς αρμοδιότητάς της.

4. Το Συμβούλιο, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 41, ορίζει τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που έχουν υποχρέωση να παρέχουν πληροφορίες, το καθεστώς απορρήτου και τις κατάλληλες διατάξεις επιβολής κυρώσεων.

Άρθρο 6

Διεθνής συνεργασία

1. Στο πεδίο της διεθνούς συνεργασίας σχετικά με τα καθήκοντα που έχουν ανατεθεί στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αποφασίζει τον τρόπο εκπροσώπησης του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών.

2. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και, με την έγκριση της, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να συμμετέχουν σε διεθνείς νομισματικούς οργανισμούς.

3. Οι παράγραφοι 1 και 2 ισχύουν υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου III-196 του Συντάγματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Άρθρο 7

Ανεξαρτησία

Σύμφωνα με το άρθρο III-188 του Συντάγματος, κατά την άσκηση των εξουσιών και την εκτέλεση των καθηκόντων και υποχρεώσεων που απορρέουν από το Σύνταγμα και το παρόν καταστατικό, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες, ή οποιοδήποτε μέλος των οργάνων λήψεως αποφάσεων των ιδρυμάτων αυτών δεν επιζητούν ούτε δέχονται υποδείξεις από τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή τους οργανισμούς της Ένωσης, από οποιαδήποτε κυβέρνηση κράτους μέλους ή από οποιονδήποτε άλλο οργανισμό. Τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή οι οργανισμοί της Ένωσης, καθώς και οι κυβερνήσεις των κρατών μελών αναλαμβάνουν την υποχρέωση να τηρούν την αρχή αυτή και να μην επιδιώκουν να επηρεάζουν τα μέλη των οργάνων λήψεως αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και των εθνικών κεντρικών τραπεζών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Άρθρο 8

Γενική αρχή

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών διοικείται από τα όργανα λήψεως αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Άρθρο 9

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

1. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η οποία, σύμφωνα με το άρθρο I-30 παράγραφος 3 του Συντάγματος έχει νομική προσωπικότητα, διαθέτει σε κάθε κράτος μέλος την ευρύτερη νομική ικανότητα που αναγνωρίζεται σε νομικά πρόσωπα από το δικαίωμα του κράτους μέλους. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μπορεί ιδίως να αποκτά ή να διαθέτει κινητή ή ακίνητη περιουσία και να είναι διάδικος.
2. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα διασφαλίζει ότι η αποστολή που έχει ανατεθεί στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών σύμφωνα με το άρθρο III-185 παράγραφοι 2, 3 και 5 του Συντάγματος εκτελείται είτε με δικές της ενέργειες σύμφωνα με το παρόν καταστατικό είτε μέσω των εθνικών κεντρικών τραπεζών σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 1 και το άρθρο 14.
3. Σύμφωνα με το άρθρο III-187 παράγραφος 3 του Συντάγματος, τα όργανα λήψεως αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας είναι το Διοικητικό Συμβούλιο και η Εκτελεστική Επιτροπή.

Άρθρο 10

Το Διοικητικό Συμβούλιο

1. Σύμφωνα με το άρθρο III-382 παράγραφος 1 του Συντάγματος, το Διοικητικό Συμβούλιο απαρτίζεται από τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής και τους διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών για τα οποία δεν ισχύει παρέκκλιση κατά την έννοια του άρθρου III-197 του Συντάγματος.
2. Κάθε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου έχει μία ψήφο. Από την ημερομηνία που ο αριθμός των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου υπερβαίνει τα είκοσι ένα, κάθε μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής έχει μία ψήφο, ο δε αριθμός των διοικητών με δικαίωμα ψήφου ανέρχεται σε δεκαπέντε. Τα δικαιώματα ψήφου των τελευταίων παρέχονται και ασκούνται εκ περιτροπής κατά τα ακόλουθα:
 - α) από την ημερομηνία που ο αριθμός των διοικητών θα υπερβεί τους δεκαπέντε και έως ότου ανέλθει σε είκοσι δύο, οι διοικητές κατανέμονται σε δύο ομάδες, βάσει κατάταξης με κριτήριο το μέγεθος του μεριδίου συμμετοχής του κράτους μέλους της οικείας εθνικής κεντρικής τράπεζας στο συνολικό ακαθάριστο εγχώριο προϊόν σε αγοραίες τιμές και στη συνολική συγκεντρωτική λογιστική κατάσταση των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ. Στα μερίδια συμμετοχής στο συνολικό ακαθάριστο εγχώριο προϊόν σε αγοραίες τιμές και στη συνολική συγκεντρωτική λογιστική κατάσταση των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων αποδίδεται στάθμιση 5/6 και 1/6, αντίστοιχα. Η πρώτη ομάδα αποτελείται από πέντε διοικητές και η δεύτερη ομάδα από τους υπόλοιπους διοικητές. Η συχνότητα με την οποία οι διοικητές της πρώτης ομάδας απολαύουν δικαιώματος ψήφου δεν είναι μικρότερη της συχνότητας με την οποία απολαύουν του εν λόγω δικαιώματος οι διοικητές της δεύτερης ομάδας. Με την επιφύλαξη της προηγούμενης πρότασης, στην πρώτη ομάδα παρέχονται τέσσερα δικαιώματα ψήφου και στη δεύτερη ομάδα ένδεκα δικαιώματα ψήφου,

- β) από την ημερομηνία που ο αριθμός των διοικητών ανέρχεται σε είκοσι δύο, οι διοικητές κατανέμονται σε τρεις ομάδες, βάσει κατάταξης σύμφωνα με τα κριτήρια του στοιχείου α). Στην πρώτη ομάδα, η οποία αποτελείται από πέντε διοικητές, παρέχονται τέσσερα δικαιώματα ψήφου. Στη δεύτερη ομάδα, η οποία αποτελείται από το ήμισυ του συνολικού αριθμού των διοικητών, στρογγυλοποιούμενο προς τα άνω στον πλησιέστερο ακέραιο, παρέχονται οκτώ δικαιώματα ψήφου. Στην τρίτη ομάδα, η οποία αποτελείται από τους υπόλοιπους διοικητές, παρέχονται τρία δικαιώματα ψήφου,
- γ) εντός της κάθε ομάδας, οι διοικητές έχουν δικαίωμα ψήφου για ίσο χρόνο,
- δ) για τον υπολογισμό των μεριδίων συμμετοχής στο συνολικό ακαθάριστο εγχώριο προϊόν σε αγοραίες τιμές εφαρμόζεται το άρθρο 29 παράγραφος 2. Η συνολική συγκεντρωτική λογιστική κατάσταση των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων υπολογίζεται σύμφωνα με το στατιστικό πλαίσιο που ισχύει στην Ένωση κατά τον χρόνο του εν λόγω υπολογισμού,
- ε) με κάθε αναπροσαρμογή του συνολικού ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος σε αγοραίες τιμές, σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 3 του καταστατικού, ή αύξηση του αριθμού των διοικητών, το μέγεθος και/ή η σύνθεση των ομάδων αναπροσαρμόζονται βάσει των αρχών που καθορίζονται με το παρόν εδάφιο,
- στ) το Διοικητικό Συμβούλιο, αποφασίζοντας με πλειοψηφία των δύο τρίτων του συνόλου των μελών του, ήτοι των μελών με και χωρίς δικαίωμα ψήφου, λαμβάνει κάθε μέτρο που είναι αναγκαίο για την εφαρμογή των αρχών που καθορίζονται με το παρόν εδάφιο και δύναται να αναβάλει την έναρξη λειτουργίας του συστήματος της εκ περιτροπής άσκησης δικαιώματος ψήφου, έως ότου ο αριθμός των διοικητών υπερβεί τους δεκαοκτώ.

Το δικαίωμα ψήφου ασκείται αυτοπροσώπως. Κατά παρέκκλιση από τον κανόνα αυτό, ο εσωτερικός κανονισμός που αναφέρει το άρθρο 12 παράγραφος 3, μπορεί να ορίζει ότι μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου μπορούν να ψηφίζουν μέσω τηλεσυσκέψεων. Ο κανονισμός αυτός προβλέπει επίσης ότι, εάν μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου κωλύεται να ψηφίσει επί μακρό χρονικό διάστημα, μπορεί να ορίσει αναπληρωτή για να τον αντικαθιστά ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου.

Το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο τελούν υπό την επιφύλαξη των δικαιωμάτων ψήφου όλων των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, ήτοι των μελών με και χωρίς δικαίωμα ψήφου, βάσει της παραγράφου 3 και του άρθρου 40 παράγραφοι 2 και 3. Εκτός εάν ορίζεται άλλως στο παρόν καταστατικό, το Διοικητικό Συμβούλιο αποφασίζει με απλή πλειοψηφία των μελών με δικαίωμα ψήφου. Σε περίπτωση ισοψηφίας, υπερισχύει η ψήφος του προέδρου.

Προκειμένου να διεξαχθεί ψηφοφορία στο Διοικητικό Συμβούλιο, απαιτείται απαρτία των δύο τρίτων των μελών με δικαίωμα ψήφου. Εάν δεν υπάρχει απαρτία, ο πρόεδρος μπορεί να συγκαλέσει έκτακτη συνεδρίαση στην οποία οι αποφάσεις μπορούν να λαμβάνονται χωρίς την ανωτέρω αναφερόμενη απαρτία.

3. Για κάθε απόφαση που λαμβάνεται βάσει των άρθρων 28, 29, 30, 32, 33 και 49, οι ψήφοι των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου σταθμίζονται σύμφωνα με την κατανομή του εγγεγραμμένου κεφαλαίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας μεταξύ των εθνικών κεντρικών τραπεζών. Οι ψήφοι των μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής έχουν μηδενική στάθμιση. Μία απόφαση λαμβάνεται με ειδική πλειοψηφία εφόσον οι υπέρ αυτής ψήφοι αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον τα δύο τρίτα του εγγεγραμμένου κεφαλαίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον τους μισούς μεριδιούχους. Εάν ένας διοικητής αδυνατεί να είναι παρών, μπορεί να ορίζει αναπληρωτή ο οποίος θα συμμετέχει στη σταθμισμένη ψηφοφορία.

4. Οι εργασίες των συνεδριάσεων είναι μυστικές. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει να δημοσιεύσει το αποτέλεσμα των συσκέψεών του.
5. Το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει τουλάχιστον δέκα φορές το χρόνο.

Άρθρο 11

Η Εκτελεστική Επιτροπή

1. Σύμφωνα με το άρθρο III-382 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο του Συντάγματος, η Εκτελεστική Επιτροπή απαρτίζεται από τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο και τέσσερα άλλα μέλη.

Τα μέλη ασκούν τα καθήκοντά τους σε βάση πλήρους απασχόλησης. Κανένα μέλος δεν αναλαμβάνει οποιαδήποτε άλλη απασχόληση, αμειβόμενη ή μη, εκτός εάν κατ' εξαίρεση του δοθεί η άδεια από το Διοικητικό Συμβούλιο.

2. Σύμφωνα με το άρθρο III-382 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο του Συντάγματος, ο πρόεδρος, ο αντιπρόεδρος και τα λοιπά μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής διορίζονται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, κατά σύσταση του Συμβουλίου το οποίο προηγουμένως διαβουλεύεται με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Διοικητικό Συμβούλιο, μεταξύ προσώπων αναγνωρισμένου κύρους και επαγγελματικής πείρας σε νομισματικά ή τραπεζικά θέματα.

Η θητεία τους είναι οκταετής και μη ανανεώσιμη.

Μόνον υπήκοοι κράτους μέλους μπορούν να είναι μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής.

3. Οι όροι απασχόλησης των μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής, και ιδίως οι αποδοχές, συντάξεις και λοιπές κοινωνικοασφαλιστικές παροχές τους περιλαμβάνονται σε συμβάσεις που συνάπτονται με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και καθορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο μετά από πρόταση επιτροπής απαρτιζόμενης από τρία μέλη τα οποία διορίζει το Διοικητικό Συμβούλιο και από τρία μέλη που διορίζει το Συμβούλιο. Τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής δεν έχουν δικαίωμα ψήφου για θέματα της παρούσας παραγράφου.

4. Εάν μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής δεν πληροί πλέον τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την εκτέλεση των καθηκόντων του ή εάν διαπράξει βαρύ παράπτωμα, το Δικαστήριο μπορεί, αιτήσει του Διοικητικού Συμβουλίου ή της Εκτελεστικής Επιτροπής, να το απαλλάξει από τα καθήκοντά του.

5. Κάθε μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής που παρίσταται αυτοπροσώπως στις συνεδριάσεις έχει δικαίωμα ψήφου και διαθέτει, για τον σκοπό αυτό, μία ψήφο. Εκτός από τις περιπτώσεις όπου προβλέπεται διαφορετικά, η Εκτελεστική Επιτροπή αποφασίζει με απλή πλειοψηφία των ψηφισάντων. Σε περίπτωση ισοψηφίας, υπερισχύει η ψήφος του προέδρου. Οι διατάξεις για την ψηφοφορία καθορίζονται στον εσωτερικό κανονισμό που αναφέρει το άρθρο 12 παράγραφος 3.

6. Η Εκτελεστική Επιτροπή είναι υπεύθυνη για την τρέχουσα διαχείριση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

7. Οι κενές θέσεις στην Εκτελεστική Επιτροπή πληρούνται με τον διορισμό νέων μελών, σύμφωνα με την παράγραφο 2.

Άρθρο 12

Καθήκοντα των οργάνων λήψεως αποφάσεων

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει τις κατευθυντήριες γραμμές και λαμβάνει τις αναγκαίες αποφάσεις για την εκπλήρωση των καθηκόντων που έχουν ανατεθεί στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών σύμφωνα με το Σύνταγμα και το παρόν καταστατικό. Το Διοικητικό Συμβούλιο διαμορφώνει τη νομισματική πολιτική της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων, όπου χρειάζεται, αποφάσεων σχετικά με ενδιάμεσους νομισματικούς στόχους, βασικά επιτόκια και προσφορά διαθέσιμων στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, και χαράζει τις απαραίτητες κατευθυντήριες γραμμές για την εκτέλεσή τους.

Η Εκτελεστική Επιτροπή θέτει σε εφαρμογή τη νομισματική πολιτική σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και τις αποφάσεις που θεσπίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Στο πλαίσιο αυτό, η Εκτελεστική Επιτροπή δίνει τις απαραίτητες οδηγίες στις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Επιπλέον, το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί, με απόφασή του, να μεταβιβάζει ορισμένες εξουσίες στην Εκτελεστική Επιτροπή.

Εφόσον κρίνεται δυνατόν και εύλογο και με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος άρθρου, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα προσφεύγει στις εθνικές κεντρικές τράπεζες για την εκτέλεση των πράξεων που εμπίπτουν στα καθήκοντα του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών.

2. Η Εκτελεστική Επιτροπή έχει την ευθύνη για την προετοιμασία των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.

3. Το Διοικητικό Συμβούλιο θεσπίζει εσωτερικό κανονισμό, ο οποίος καθορίζει την εσωτερική οργάνωση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και των οργάνων λήψεως αποφάσεων.

4. Το Διοικητικό Συμβούλιο ασκεί τις συμβουλευτικές λειτουργίες του άρθρου 4.

5. Το Διοικητικό Συμβούλιο λαμβάνει τις αποφάσεις του άρθρου 6.

Άρθρο 13

Ο πρόεδρος

1. Ο πρόεδρος ή, σε περίπτωση απουσίας του, ο αντιπρόεδρος προεδρεύει του Διοικητικού Συμβουλίου και της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 38, ο πρόεδρος ή ο αντιπρόσωπός του ασκεί την εξωτερική εκπροσώπηση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Άρθρο 14

Εθνικές κεντρικές τράπεζες

1. Σύμφωνα με το άρθρο III-189 του Συντάγματος, κάθε κράτος μέλος διασφαλίζει ότι η εθνική του νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένου του καταστατικού της εθνικής κεντρικής του τράπεζας, συνάδει με το Σύνταγμα και το παρόν καταστατικό.

2. Τα καταστατικά των εθνικών κεντρικών τραπεζών προβλέπουν ειδικότερα ότι η θητεία του διοικητή εθνικής κεντρικής τράπεζας δεν είναι μικρότερη από πέντε έτη.

Ο διοικητής μπορεί να απαλλαγεί από τα καθήκοντά του μόνο εάν δεν πληροί πλέον τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την εκτέλεση των καθηκόντων του ή εάν διαπράξει βαρύ παράπτωμα. Η συναφής απόφαση μπορεί να προσβληθεί ενώπιον του Δικαστηρίου από τον ενδιαφερόμενο διοικητή ή από το Διοικητικό Συμβούλιο λόγω παράβασης του Συντάγματος ή κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή του. Οι εν λόγω προσφυγές πρέπει να ασκούνται εντός προθεσμίας δύο μηνών από τη δημοσίευση της απόφασης ή από την κοινοποίησή της στον προσφεύγοντα ή, ελλείψει των ανωτέρω, από την ημέρα που ο προσφεύγων έλαβε γνώση, ανάλογα με την περίπτωση.

3. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και ενεργούν σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Το Διοικητικό Συμβούλιο λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίζει τη συμμόρφωση προς τις κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και απαιτεί να της παρέχεται κάθε αναγκαία πληροφορία.

4. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να επιτελούν και λειτουργίες άλλες από τις καθοριζόμενες με το παρόν καταστατικό, εκτός εάν το Διοικητικό Συμβούλιο αποφανθεί, με πλειοψηφία δύο τρίτων των ψηφισάντων, ότι οι λειτουργίες αυτές παρακωλύουν τους στόχους και τα καθήκοντα του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών. Οι εν λόγω λειτουργίες επιτελούνται υπ' ευθύνη των εθνικών κεντρικών τραπεζών και δεν θεωρούνται ότι αποτελούν μέρος των λειτουργιών του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών.

Άρθρο 15

Υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων

1. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα συντάσσει και δημοσιεύει εκθέσεις για τις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών τουλάχιστον κάθε τρίμηνο.
2. Κάθε εβδομάδα δημοσιεύεται ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών.
3. Σύμφωνα με το άρθρο III-383 παράγραφος 3 του Συντάγματος, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα απευθύνει ετήσια έκθεση για τις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και τη νομισματική πολιτική του προηγούμενου και του τρέχοντος έτους στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή.
4. Οι εκθέσεις και καταστάσεις του παρόντος άρθρου διατίθενται δωρεάν στα ενδιαφερόμενα μέρη.

Άρθρο 16

Τραπεζογραμμάτια

Σύμφωνα με το άρθρο III-186 παράγραφος 1 του Συντάγματος, το Διοικητικό Συμβούλιο έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπει την έκδοση των τραπεζογραμμάτων ευρώ στην Ένωση. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να εκδίδουν τα εν λόγω τραπεζογραμμάτια. Τα τραπεζογραμμάτια που εκδίδονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες είναι τα μόνα που αποτελούν νόμιμο χρήμα μέσα στην Ένωση.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σέβεται κατά το δυνατόν τις υπάρχουσες πρακτικές σχετικά με την έκδοση και την όψη των τραπεζογραμματίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Άρθρο 17

Λογαριασμοί στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες

Για τη διεξαγωγή των εργασιών τους, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να ανοίγουν λογαριασμούς υπέρ πιστωτικών ιδρυμάτων, δημόσιων οργανισμών και άλλων φορέων της αγοράς και να δέχονται περιουσιακά στοιχεία, περιλαμβανομένων τίτλων υπό μορφήν λογιστικής εγγραφής, ως ασφάλεια.

Άρθρο 18

Πράξεις ανοικτής αγοράς και πιστωτικές εργασίες

1. Για την επίτευξη των στόχων του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και την εκτέλεση των καθηκόντων του, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν:
 - α) να συναλλάσσονται στις χρηματαγορές, αγοράζοντας και πωλώντας είτε με οριστικές πράξεις (άμεσης και προθεσμιακής εκτελέσεως) είτε με σύμφωνο επαναγοράς, είτε δανείζοντας και δανειζόμενες απαιτήσεις και διαπραγματεύσιμους τίτλους, εκφρασμένους σε ευρώ ή σε άλλα νομίσματα, καθώς και πολύτιμα μέταλλα,
 - β) να διενεργούν πιστοδοτικές και πιστοληπτικές πράξεις με πιστωτικά ιδρύματα και άλλους φορείς της αγοράς, με επαρκή ασφάλεια προκειμένου για δάνεια.
2. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα καθορίζει τις γενικές αρχές για πράξεις ανοικτής αγοράς και πιστωτικές εργασίες που διενεργούνται από την ίδια ή τις εθνικές κεντρικές τράπεζες, περιλαμβανομένης της ανακοινώσεως των όρων υπό τους οποίους δέχονται να μετέχουν σε συναλλαγές αυτού του είδους.

Άρθρο 19

Υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 2, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μπορεί να απαιτεί από τα πιστωτικά ιδρύματα που είναι εγκατεστημένα στα κράτη μέλη να διατηρούν ελάχιστα αποθεματικά σε λογαριασμούς τους στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και στις εθνικές κεντρικές τράπεζες στα πλαίσια των στόχων της νομισματικής πολιτικής. Οι κανόνες υπολογισμού και προσδιορισμού του απαιτούμενου ποσού μπορούν να ορίζονται με αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει την εξουσία να επιβάλλει επιτόκια ποινής και άλλες κυρώσεις με ανάλογο αποτέλεσμα.

2. Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 41, ορίζει τη βάση για τα ελάχιστα υποχρεωτικά αποθεματικά και τις μέγιστες επιτρεπόμενες αναλογίες μεταξύ των αποθεματικών αυτών και της βάσης τους, καθώς και τις κατάλληλες κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης.

Άρθρο 20

Λοιπά μέσα νομισματικού ελέγχου

Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να αποφασίζει, με πλειοψηφία δύο τρίτων των ψήφων, τη χρησιμοποίηση και άλλων λειτουργικών μεθόδων νομισματικού ελέγχου τις οποίες κρίνει κατάλληλες σύμφωνα με το άρθρο 2.

Εάν με τις εν λόγω μεθόδους επιβάλλονται υποχρεώσεις σε τρίτους, το Συμβούλιο, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 41, καθορίζει το περιεχόμενο των υποχρεώσεων αυτών.

Άρθρο 21

Συναλλαγές με δημόσιους φορείς

1. Σύμφωνα με το άρθρο III-181 του Συντάγματος, απαγορεύονται οι υπεραναλήψεις ή οποιοδήποτε άλλου είδους πιστωτικές διευκολύνσεις από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ή από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες υπέρ θεσμικών ή άλλων οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης, κεντρικών διοικήσεων, περιφερειακών, τοπικών ή άλλων δημόσιων αρχών, άλλων οργανισμών δημοσίου δικαίου ή δημόσιων επιχειρήσεων των κρατών μελών. Απαγορεύεται επίσης να αγοράζουν απευθείας χρεόγραφα από τους οργανισμούς ή φορείς αυτούς η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ή οι εθνικές κεντρικές τράπεζες.

2. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να ενεργούν ως δημοσιονομικοί αντιπρόσωποι των οργάνων και φορέων που αναφέρει η παράγραφος 1.

3. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν ισχύουν για τα πιστωτικά ιδρύματα που ανήκουν στο δημόσιο, στα οποία οι εθνικές κεντρικές τράπεζες και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα επιφυλάσσουν την ίδια μεταχείριση όπως και στα ιδιωτικά πιστωτικά ιδρύματα όσον αφορά την προσφορά διαθέσιμων από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες.

Άρθρο 22

Συστήματα συμψηφισμού και πληρωμών

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να παρέχουν διευκολύνσεις και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μπορεί να θεσπίζει κανονισμούς με σκοπό την εξασφάλιση αποτελεσματικών και υγιών συστημάτων συμψηφισμού και πληρωμών στο εσωτερικό της Ένωσης και με τρίτες χώρες.

Άρθρο 23

Εξωτερικές σχέσεις

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν:

- α) να συνάπτουν σχέσεις με κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα σε τρίτες χώρες και, όπου ενδείκνυται, με διεθνείς οργανισμούς,
- β) να αποκτούν και να πωλούν, είτε με άμεση είτε με προθεσμιακή εκτέλεση, παντός τύπου περιουσιακά στοιχεία σε συνάλλαγμα και πολύτιμα μέταλλα. Ο όρος «περιουσιακά στοιχεία σε συνάλλαγμα» περιλαμβάνει τίτλους και κάθε άλλο περιουσιακό στοιχείο εκφρασμένο στο νόμισμα οποιασδήποτε χώρας ή σε λογιστικές μονάδες, σε οποιαδήποτε μορφή και αν κατέχονται,
- γ) να κατέχουν και να διαχειρίζονται τα περιουσιακά στοιχεία που αναφέρει το παρόν άρθρο,
- δ) να διεξάγουν παντός τύπου τραπεζικές συναλλαγές με τρίτες χώρες και με διεθνείς οργανισμούς, περιλαμβανομένων των δανειοληπτικών και δανειοδοτικών πράξεων.

Άρθρο 24

Άλλες πράξεις

Πέρα από τις πράξεις που απορρέουν από τα καθήκοντά τους, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να διενεργούν πράξεις για τους διοικητικούς τους σκοπούς ή για το προσωπικό τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Άρθρο 25

Προληπτική εποπτεία

1. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δύναται να γνωμοδοτεί ενώ το Συμβούλιο, η Επιτροπή και οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών δύναται να τη συμβουλεύονται σχετικά με το περιεχόμενο και την εφαρμογή των νομικά δεσμευτικών πράξεων της Ένωσης, όσον αφορά την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

2. Σύμφωνα με ευρωπαϊκό νόμο που εκδίδεται βάσει του άρθρου III-185 παράγραφος 6 του Συντάγματος, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μπορεί να εκτελεί ειδικά καθήκοντα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και λοιπών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, εξαιρέσει των ασφαλιστικών επιχειρήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Άρθρο 26

Χρηματοοικονομικοί λογαριασμοί

1. Το οικονομικό έτος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και των εθνικών κεντρικών τραπεζών αρχίζει την πρώτη ημέρα του Ιανουαρίου και τελειώνει την τελευταία ημέρα του Δεκεμβρίου.
2. Οι ετήσιοι λογαριασμοί της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας καταρτίζονται από την Εκτελεστική Επιτροπή σύμφωνα με τις αρχές που έχει θέσει το Διοικητικό Συμβούλιο. Οι λογαριασμοί εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο και ακολούθως δημοσιεύονται.
3. Για αναλυτικούς και λειτουργικούς σκοπούς, η Εκτελεστική Επιτροπή καταρτίζει ενοποιημένο ισολογισμό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών, ο οποίος περιλαμβάνει τα στοιχεία του ενεργητικού και παθητικού των εθνικών κεντρικών τραπεζών που υπάγονται σ' αυτό.
4. Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, το Διοικητικό Συμβούλιο θεσπίζει τους αναγκαίους κανόνες για την τυποποίηση της λογιστικής παρακολούθησης και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις πράξεις των εθνικών κεντρικών τραπεζών.

Άρθρο 27

Λογιστικός έλεγχος

1. Οι λογαριασμοί της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και των εθνικών κεντρικών τραπεζών ελέγχονται από ανεξάρτητους εξωτερικούς ελεγκτές, τους οποίους υποδεικνύει το Διοικητικό Συμβούλιο και εγκρίνει το Συμβούλιο. Οι ελεγκτές είναι πλήρως εξουσιοδοτημένοι να εξετάζουν όλα τα βιβλία και τους λογαριασμούς της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και των εθνικών κεντρικών τραπεζών καθώς και να ενημερώνονται πλήρως σχετικά με τις συναλλαγές τους.
2. Το άρθρο III-384 του Συντάγματος έχει εφαρμογή μόνο στην εξέταση της επιχειρησιακής αποτελεσματικότητας της διαχείρισης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Άρθρο 28

Κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

1. Το κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ανέρχεται σε 5 δισεκατομμύρια ευρώ. Το κεφάλαιο μπορεί να αυξάνεται, με ευρωπαϊκή απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, το οποίο αποφασίζει με την ειδική πλειοψηφία του άρθρου 10, παράγραφος 3, εντός των ορίων και υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζει το Συμβούλιο με τη διαδικασία του άρθρου 41.
2. Μόνοι εγγεγραμμένοι μεριδιούχοι και κάτοχοι του κεφαλαίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας είναι οι εθνικές κεντρικές τράπεζες. Η εγγραφή στο κεφάλαιο πραγματοποιείται σύμφωνα με την κλίδα κατανομής που καθορίζεται από το άρθρο 29.

3. Το Διοικητικό Συμβούλιο, αποφασίζοντας με την ειδική πλειοψηφία του άρθρου 10 παράγραφος 3 καθορίζει το εκάστοτε ποσό και τον τρόπο καταβολής του κεφαλαίου.
4. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 5, τα μερίδια των εθνικών κεντρικών τραπεζών στο εγγεγραμμένο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας δεν μεταβιβάζονται ούτε ενεχυριάζονται ούτε κατάσχονται.
5. Εάν η κλείδα κατανομής του άρθρου 29 τροποποιηθεί, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μεταβιβάζουν μεταξύ τους τα αντίστοιχα μερίδια κεφαλαίου ώστε η κατανομή των εν λόγω μεριδίων κεφαλαίου να αντιστοιχεί στη νέα κλείδα. Το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει τις λεπτομερείς διατάξεις για τις μεταβιβάσεις αυτές.

Άρθρο 29

Κλείδα κατανομής για την εγγραφή στο κεφάλαιο

1. Η κλείδα κατανομής για την εγγραφή στο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, η οποία καθορίστηκε για πρώτη φορά το 1998 όταν ιδρύθηκε το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, προσδιορίζεται με την απόδοση σε κάθε εθνική κεντρική τράπεζα στάθμισης στην κλείδα αυτή, η οποία ισούται με το άθροισμα:

- του 50 % του μεριδίου συμμετοχής του οικείου κράτους μέλους στον πληθυσμό της Ένωσης κατά το προτελευταίο έτος πριν από την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών,
- του 50 % του μεριδίου συμμετοχής του οικείου κράτους μέλους στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν της Ένωσης σε αγοραίες τιμές όπως μετρήθηκε κατά την πενταετία που προηγείται του προτελευταίου έτους πριν από την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών.

Τα ποσοστά στρογγυλεύονται προς τα άνω ή προς τα κάτω στο εγγύτερο πολλαπλάσιο του 0,0001 %.

2. Τα στατιστικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου παρέχονται από την Επιτροπή σύμφωνα με τους κανόνες που εγκρίνει το Συμβούλιο με τη διαδικασία του άρθρου 41.
3. Οι σταθμίσεις που αποδίδονται στις εθνικές κεντρικές τράπεζες αναπροσαρμόζονται ανά πενταετία μετά την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών, κατ' αναλογία με την παράγραφο 1. Η αναπροσαρμοσμένη κλείδα κατανομής αρχίζει να ισχύει από την πρώτη ημέρα του επομένου έτους.
4. Το Διοικητικό Συμβούλιο λαμβάνει κάθε άλλο μέτρο που απαιτείται για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 30

Μεταβίβαση συναλλαγματικών διαθέσιμων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 28, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μεταβιβάζουν στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα συναλλαγματικά διαθέσιμα άλλα εκτός από νομίσματα των κρατών μελών, ευρώ, αποθεματικές θέσεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα, μέχρι ποσού ισοδυνάμου προς 50 δισεκατομμύρια ευρώ. Το Διοικητικό Συμβούλιο αποφασίζει την αναλογία σύμφωνα με την οποία τα ανωτέρω θα πρέπει να καταβληθούν στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει πλήρως το δικαίωμα να κατέχει και να διαχειρίζεται τα συναλλαγματικά διαθέσιμα που της μεταβιβάζονται και να τα χρησιμοποιεί για τους σκοπούς που ορίζονται στο παρόν καταστατικό.

2. Οι εισφορές κάθε εθνικής κεντρικής τράπεζας ορίζονται κατ' αναλογία με το μερίδιο συμμετοχής της στο εγγεγραμμένο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.
3. Κάθε εθνική κεντρική τράπεζα πιστώνεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα με μία απαίτηση ισοδύναμη προς την εισφορά της. Το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει το νόμισμα στο οποίο εκφράζονται οι εν λόγω απαιτήσεις και την απόδοσή τους.
4. Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μπορεί να ζητήσει να της καταβληθούν συναλλαγματικά διαθέσιμα πέραν του ορίου που τίθεται στην παράγραφο 1, εντός των ορίων και υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζει το Συμβούλιο με τη διαδικασία του άρθρου 41.
5. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δικαιούται να κατέχει και να διαχειρίζεται αποθεματικές θέσεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα και να φροντίζει για τη συγκέντρωση αυτών των στοιχείων.
6. Το Διοικητικό Συμβούλιο λαμβάνει όλα τα άλλα μέτρα που απαιτούνται για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 31

Συναλλαγματικά διαθέσιμα που κατέχουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες

1. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες επιτρέπεται να πραγματοποιούν συναλλαγές σε εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους προς διεθνείς οργανισμούς σύμφωνα με το άρθρο 23.
2. Όλες οι λοιπές πράξεις σε συναλλαγματικά διαθέσιμα τα οποία παραμένουν στην κατοχή των εθνικών κεντρικών τραπεζών μετά τις μεταβιβάσεις που προβλέπονται στο άρθρο 30 καθώς και οι συναλλαγές των κρατών μελών που διενεργούνται με τα τρέχοντα ταμειακά διαθέσιμα σε συνάλλαγμα, εφόσον υπερβαίνουν ένα όριο που θα καθορισθεί στα πλαίσια της παραγράφου 3, υπόκεινται στην έγκριση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προκειμένου να διασφαλίζεται η συνοχή με τη νομισματική πολιτική και την πολιτική συναλλαγματικών ισοτιμιών της Ένωσης.
3. Το Διοικητικό Συμβούλιο εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές με σκοπό τη διευκόλυνση των εν λόγω πράξεων.

Άρθρο 32

Κατανομή του νομισματικού εισοδήματος των εθνικών κεντρικών τραπεζών

1. Το εισόδημα που συγκεντρώνουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες κατά την άσκηση των καθηκόντων τους στον τομέα της νομισματικής πολιτικής του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών, εφεξής ονομαζόμενο «νομισματικό εισόδημα», κατανέμεται κατά το τέλος κάθε οικονομικού έτους σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.
2. Το ποσό του νομισματικού εισοδήματος κάθε εθνικής κεντρικής τράπεζας ισούται με το ετήσιο εισόδημα το οποίο της αποφέρουν τα στοιχεία του ενεργητικού που έχει στην κατοχή της έναντι των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων και των υποχρεώσεων που προκύπτουν από τις καταθέσεις πιστωτικών ιδρυμάτων. Τα εν λόγω στοιχεία του ενεργητικού προσδιορίζονται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που θεσπίζει το Διοικητικό Συμβούλιο.

3. Εφόσον το Διοικητικό Συμβούλιο κρίνει, μετά την έναρξη του τρίτου σταδίου της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, ότι οι δομές του ισολογισμού των εθνικών κεντρικών τραπεζών δεν επιτρέπουν την εφαρμογή της παραγράφου 2, μπορεί να αποφασίσει, με ειδική πλειοψηφία, ότι, κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2, το νομισματικό εισόδημα θα υπολογίζεται σύμφωνα με άλλη μέθοδο για περίοδο που δεν θα υπερβαίνει την πενταετία.

4. Από το ποσό του νομισματικού εισοδήματος κάθε εθνικής κεντρικής τράπεζας αφαιρείται ποσό το οποίο αντιστοιχεί με τους τόκους που καταβάλλει η εν λόγω κεντρική τράπεζα επί των υποχρεώσεων που προκύπτουν από τις καταθέσεις πιστωτικών ιδρυμάτων σύμφωνα με το άρθρο 19.

Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να αποφασίζει να αποζημιώνει τις εθνικές κεντρικές τράπεζες για τις δαπάνες στις οποίες υποβάλλονται κατά την έκδοση των τραπεζογραμματίων ή, σε έκτακτες περιπτώσεις, για ειδικές ζημίες που αφορούν πράξεις νομισματικής πολιτικής τις οποίες διενεργούν για λογαριασμό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών. Η αποζημίωση καταβάλλεται υπό μορφή που κρίνεται κατάλληλη από το Διοικητικό Συμβούλιο. Τα ποσά αυτά μπορούν να συμψηφίζονται με το νομισματικό εισόδημα των εθνικών κεντρικών τραπεζών.

5. Το συνολικό ποσό του νομισματικού εισοδήματος των εθνικών κεντρικών τραπεζών κατανέμεται μεταξύ τους κατ' αναλογία προς τα καταβεβλημένα μερίδια συμμετοχής τους στο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, με την επιφύλαξη τυχόν αποφάσεων που λαμβάνει το Διοικητικό Συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 33 παράγραφος 2.

6. Ο συμψηφισμός και ο διακανονισμός των υπολοίπων που προέρχονται από την κατανομή του νομισματικού εισοδήματος πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που καθορίζει το Διοικητικό Συμβούλιο.

7. Το Διοικητικό Συμβούλιο λαμβάνει όλα τα υπόλοιπα μέτρα που είναι αναγκαία για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 33

Κατανομή των καθαρών κερδών και ζημιών της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

1. Τα καθαρά κέρδη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας μεταβιβάζονται με την ακόλουθη σειρά:
 - α) ένα ποσό το οποίο καθορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο και δεν μπορεί να υπερβαίνει το 20 % του καθαρού κέρδους, μεταβιβάζεται στα γενικά αποθεματικά με ανώτατο όριο το 100 % του κεφαλαίου,
 - β) το υπόλοιπο καθαρό κέρδος διανέμεται μεταξύ των μεριδιούχων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, κατ' αναλογία προς τα καταβεβλημένα μερίδιά τους.
2. Σε περίπτωση ζημίας της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, η ζημία αυτή μπορεί να καλυφθεί από το γενικό αποθεματικό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, από το νομισματικό εισόδημα του αντίστοιχου οικονομικού έτους, κατ' αναλογία και μέχρι το ύψος των ποσών που κατανέμονται στις εθνικές κεντρικές τράπεζες σύμφωνα με το άρθρο 32 παράγραφος 5.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 34

Νομικές πράξεις

1. Σύμφωνα με το άρθρο III-190 του Συντάγματος, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα εκδίδει:
 - α) ευρωπαϊκούς κανονισμούς αναγκαίους προς εκτέλεση των καθηκόντων που ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο α), στο άρθρο 19 παράγραφος 1, στο άρθρο 22 ή στο άρθρο 25 παράγραφος 2 του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, καθώς και στις περιπτώσεις που προβλέπονται στους ευρωπαϊκούς κανονισμούς και αποφάσεις του άρθρου 41,
 - β) ευρωπαϊκές αποφάσεις αναγκαίες για την εκτέλεση των καθηκόντων που ανατίθενται στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών από το Σύνταγμα και το παρόν καταστατικό,
 - γ) συστάσεις και γνώμες.
2. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μπορεί να αποφασίσει να δημοσιεύει τις ευρωπαϊκές αποφάσεις, συστάσεις και γνώμες της.
3. Εντός των ορίων και υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζονται από το Συμβούλιο με τη διαδικασία του άρθρου 41, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δικαιούται να επιβάλλει πρόστιμα και χρηματικές ποινές στις επιχειρήσεις λόγω μη συμμόρφωσης προς τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς και αποφάσεις της.

Άρθρο 35

Δικαστικός έλεγχος και συναφή θέματα

1. Οι πράξεις ή παραλείψεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας υπόκεινται σε έλεγχο ή ερμηνεία από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις περιπτώσεις και υπό τους όρους που καθορίζονται στο Σύνταγμα. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μπορεί να κινήσει δικαστική διαδικασία στις περιπτώσεις και υπό τους όρους που καθορίζονται στο Σύνταγμα.
2. Οι διαφορές μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, αφενός, και των πιστωτών και χρεοφειλετών της ή οποιουδήποτε άλλου προσώπου, αφετέρου, εκδικάζονται από τα αρμόδια εθνικά δικαστήρια, εκτός από τις περιπτώσεις που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
3. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα υπόκειται στο καθεστώς ευθύνης που προβλέπεται στο άρθρο III-431 του Συντάγματος. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες ευθύνονται σύμφωνα με το οικείο εθνικό τους δίκαιο.
4. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αρμόδιο να αποφαινεται δυνάμει ρήτρας διαιτησίας, περιλαμβανομένης σε σύμβαση δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου που έχει συναφθεί από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ή για λογαριασμό της.

5. Η απόφαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας να προσφύγει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης λαμβάνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο.

6. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αρμόδιο για διαφορές που αφορούν την εκπλήρωση εκ μέρους εθνικής κεντρικής τράπεζας των υποχρεώσεων της εκ του Συντάγματος και του παρόντος καταστατικού. Εάν η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα διαπιστώσει ότι εθνική κεντρική τράπεζα έχει αθετήσει υποχρέωσή της εκ του Συντάγματος και του παρόντος καταστατικού, διατυπώνει αιτιολογημένη γνώμη επί του θέματος αφού δώσει στην ενδιαφερόμενη εθνική κεντρική τράπεζα την ευκαιρία να υποβάλει τις παρατηρήσεις της. Εάν η ενδιαφερόμενη εθνική κεντρική τράπεζα δεν συμμορφωθεί με τη γνώμη εντός της προθεσμίας που ορίζεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μπορεί να προσφύγει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 36

Προσωπικό

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Εκτελεστικής Επιτροπής, καθορίζει τους όρους απασχόλησης του προσωπικού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

2. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αρμόδιο για όλες τις διαφορές μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και των υπαλλήλων της εντός των ορίων και υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται με το καθεστώς που τους διέπει.

Άρθρο 37

Επαγγελματικό απόρρητο

1. Τα μέλη των διοικητικών οργάνων και του προσωπικού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και των εθνικών κεντρικών τραπεζών υποχρεούνται, ακόμη και όταν θα έχουν παύσει να ασκούν τα καθήκοντά τους, να μην αποκαλύπτουν πληροφορίες οι οποίες, λόγω της φύσης τους, καλύπτονται από την υποχρέωση τήρησης του επαγγελματικού απορρήτου.

2. Τα πρόσωπα που έχουν πρόσβαση σε στοιχεία που καλύπτονται από νομικά δεσμευτική πράξη της Ένωσης η οποία επιβάλλει υποχρέωση απορρήτου υπόκεινται στην εν λόγω υποχρέωση.

Άρθρο 38

Δικαίωμα υπογραφής

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεσμεύεται νομίμως έναντι τρίτων από τον πρόεδρο ή δύο μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής, ή με τις υπογραφές δύο μελών του προσωπικού της, δεόντως εξουσιοδοτημένων από τον πρόεδρο να υπογράφουν εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Άρθρο 39

Προνόμια και ασυλίες

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα απολαύει στην επικράτεια των κρατών μελών των αναγκαίων προνομίων και ασυλιών για την εκπλήρωση της αποστολής της, υπό τους όρους που καθορίζονται στο Πρωτόκολλο σχετικά με τα προνόμια και τις ασυλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Άρθρο 40

Απλοποιημένη διαδικασία τροποποίησης

1. Σύμφωνα με το άρθρο III-187 παράγραφος 5 του Συντάγματος, το άρθρο 5 παράγραφοι 1, 2 και 3, τα άρθρα 17 και 18, το άρθρο 19 παράγραφος 1, τα άρθρα 22, 23, 24 και 26, το άρθρο 32 παράγραφοι 2, 3, 4 και 6, το άρθρο 33 παράγραφος 1 στοιχείο α) και το άρθρο 36 του παρόντος καταστατικού μπορούν να τροποποιούνται με ευρωπαϊκό νόμο:

- α) είτε μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα,
- β) είτε μετά από σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και διαβούλευση με την Επιτροπή.

2. Το άρθρο 10 παράγραφος 2 μπορεί να τροποποιηθεί με ευρωπαϊκή απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται ομόφωνα είτε μετά από σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή, είτε μετά από σύσταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Οι τροποποιήσεις αυτές τίθενται σε ισχύ μόνο μετά την έγκρισή τους από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

3. Οι συστάσεις που διατυπώνει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα βάσει του παρόντος άρθρου απαιτούν ομόφωνη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου.

Άρθρο 41

Συμπληρωματικές ρυθμίσεις

Σύμφωνα με το άρθρο III-187 παράγραφος 4 του Συντάγματος, το Συμβούλιο εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς και αποφάσεις για τη θέσπιση των μέτρων που προβλέπονται στο άρθρο 4, το άρθρο 5 παράγραφος 4, στο άρθρο 19 παράγραφος 2, στο άρθρο 20, στο άρθρο 28 παράγραφος 1, στο άρθρο 29 παράγραφος 2, στο άρθρο 30 παράγραφος 4 και στο άρθρο 34 παράγραφος 3 του παρόντος καταστατικού. Αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο:

- α) είτε μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα,
- β) είτε μετά από σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και διαβούλευση με την Επιτροπή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΧ

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Άρθρο 42

Γενικές διατάξεις

1. Η παρέκκλιση που αναφέρει το άρθρο III-197 παράγραφος 1 του Συντάγματος συνεπάγεται ότι τα ακόλουθα άρθρα του παρόντος καταστατικού δεν δημιουργούν δικαιώματα και δεν επιβάλλουν υποχρεώσεις για το κράτος μέλος για το οποίο ισχύει παρέκκλιση: τα άρθρα 3 και 6, το άρθρο 9 παράγραφος 2, το άρθρο 12 παράγραφος 1, το άρθρο 14 παράγραφος 3, τα άρθρα 16, 18, 19, 20, 22 και 23, το άρθρο 26 παράγραφος 2, τα άρθρα 27, 30, 31, 32, 33, 34 και 50.
2. Οι κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών για τα οποία ισχύει παρέκκλιση κατά την έννοια του άρθρου III-197 παράγραφος 1 του Συντάγματος, διατηρούν τις εξουσίες τους στον τομέα της νομισματικής πολιτικής σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο.
3. Σύμφωνα με το άρθρο III-197 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο του Συντάγματος, το άρθρο 3, το άρθρο 11 παράγραφος 2 και το άρθρο 19 του παρόντος καταστατικού, ως «κράτη μέλη» νοούνται τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ.
4. Στο άρθρο 9 παράγραφος 2, στο άρθρο 10 παράγραφοι 2 και 3, στο άρθρο 12 παράγραφος 1, στα άρθρα 16, 17, 18, 22, 23, 27, 30, 31 και 32, στο άρθρο 33 παράγραφος 2 και στο άρθρο 50 ως «εθνικές κεντρικές τράπεζες» νοούνται οι κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ.
5. Στο άρθρο 10 παράγραφος 3 και στο άρθρο 33 παράγραφος 1, ως «μεριδιούχοι» νοούνται οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ.
6. Στο άρθρο 10 παράγραφος 3 και στο άρθρο 30 παράγραφος 2, ως «εγγεγραμμένο κεφάλαιο» νοείται το κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας στο οποίο έχουν εγγραφεί οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ.

Άρθρο 43

Μεταβατικά καθήκοντα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αναλαμβάνει τα παλαιά καθήκοντα του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος που ορίζονται στο άρθρο III-199 παράγραφος 2 του Συντάγματος, τα οποία πρέπει να συνεχίσουν να ασκούνται μετά την εισαγωγή του ευρώ, λόγω των παρεκκλίσεων που ισχύουν για ένα ή περισσότερα κράτη μέλη.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα παρέχει συμβουλές κατά την προετοιμασία της κατάργησης των παρεκκλίσεων που προβλέπονται στο άρθρο III-198 του Συντάγματος.

Άρθρο 44

Το Γενικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου III-187 παράγραφος 3 του Συντάγματος, το Γενικό Συμβούλιο συγκροτείται ως τρίτο όργανο λήψεως αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.
2. Το Γενικό Συμβούλιο απαρτίζεται από τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και τους διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών. Τα λοιπά μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής μπορούν να συμμετέχουν, χωρίς δικαίωμα ψήφου, στις συνεδριάσεις του Γενικού Συμβουλίου.
3. Οι αρμοδιότητες του Γενικού Συμβουλίου απαριθμούνται εξαντλητικά στο άρθρο 46.

Άρθρο 45

Λειτουργία του Γενικού Συμβουλίου

1. Ο πρόεδρος ή, εν απουσία του, ο αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προεδρεύει του Γενικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.
2. Ο πρόεδρος του Συμβουλίου και ένα μέλος της Επιτροπής μπορούν να συμμετέχουν, χωρίς δικαίωμα ψήφου, στις συνεδριάσεις του Γενικού Συμβουλίου.
3. Ο πρόεδρος προετοιμάζει τις συνεδριάσεις του Γενικού Συμβουλίου.
4. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 12 παράγραφος 3, το Γενικό Συμβούλιο θεσπίζει τον εσωτερικό του κανονισμό.
5. Η γραμματεία του Γενικού Συμβουλίου εξασφαλίζεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Άρθρο 46

Αρμοδιότητες του Γενικού Συμβουλίου

1. Το Γενικό Συμβούλιο:
 - α) ασκεί τα καθήκοντα που ορίζονται στο άρθρο 43,
 - β) συμβάλλει στις συμβουλευτικές λειτουργίες που ορίζονται στο άρθρο 4 και το άρθρο 25 παράγραφος 1.
2. Το Γενικό Συμβούλιο συμβάλλει:
 - α) στη συλλογή των στατιστικών πληροφοριών, όπως προβλέπεται στο άρθρο 5,
 - β) στην κατάρτιση των εκθέσεων σχετικά με τις δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 15,
 - γ) στη θέσπιση των κανόνων που είναι αναγκαίοι για την εφαρμογή του άρθρου 26, όπως προβλέπεται στο άρθρο 26 παράγραφος 4,
 - δ) στη λήψη όλων των άλλων μέτρων που είναι αναγκαία για την εφαρμογή του άρθρου 29, όπως προβλέπεται στο άρθρο 29 παράγραφος 4,

ε) στον καθορισμό των όρων απασχόλησης του προσωπικού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 36.

3. Το Γενικό Συμβούλιο συμβάλλει στις αναγκαίες προετοιμασίες για τον αμετάκλητο καθορισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών των νομισμάτων των κρατών μελών για τα οποία ισχύει παρέκκλιση έναντι του ευρώ, όπως προβλέπεται στο άρθρο III-198 παράγραφος 3 του Συντάγματος.

4. Το Γενικό Συμβούλιο ενημερώνεται από τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας σχετικά με τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου.

Άρθρο 47

Μεταβατικές διατάξεις σχετικά με το κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

Σύμφωνα με το άρθρο 29, σε κάθε εθνική κεντρική τράπεζα αποδίδεται στάθμιση στην κλείδα κατανομής για την εγγραφή στο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 28 παράγραφος 3, οι κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών για τα οποία ισχύει παρέκκλιση δεν καταβάλλουν το εγγεγραμμένο τους κεφάλαιο εκτός εάν το Γενικό Συμβούλιο αποφασίσει, με ειδική πλειοψηφία που αντιπροσωπεύει τουλάχιστον τα δύο τρίτα του εγγεγραμμένου κεφαλαίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και τουλάχιστον το ήμισυ των μεριδιούχων, ότι πρέπει να καταβληθεί ένα ελάχιστο ποσοστό ως συμβολή στις δαπάνες λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Άρθρο 48

Καθυστερημένη καταβολή του κεφαλαίου, των τακτικών αποθεματικών και των προβλέψεων αποθεματικών της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

1. Η κεντρική τράπεζα κράτους μέλους του οποίου καταργήθηκε η παρέκκλιση καταβάλλει το μερίδιό της στο εγγεγραμμένο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας στην ίδια έκταση όπως και οι κεντρικές τράπεζες των άλλων κρατών μελών που έχουν ως νόμισμα το ευρώ, και μεταβιβάζει στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα συναλλαγματικά διαθέσιμα σύμφωνα με το άρθρο 30 παράγραφος 1. Το μεταβιβαστέο ποσό ορίζεται ως το γινόμενο της αξίας σε ευρώ, υπολογιζόμενης σε τρέχουσες τιμές, των συναλλαγματικών διαθεσίμων που έχουν ήδη μεταβιβαστεί στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, σύμφωνα με το άρθρο 30 παράγραφος 1, επί τον λόγο του αριθμού μεριδίων για τα οποία έχει εγγραφεί η εν λόγω εθνική κεντρική τράπεζα προς τον αριθμό μεριδίων τα οποία έχουν ήδη καταβάλει οι άλλες εθνικές κεντρικές τράπεζες.

2. Επιπλέον της καταβολής της παραγράφου 1, η εν λόγω εθνική κεντρική τράπεζα εισφέρει στα αποθεματικά της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και στις προβλέψεις αποθεματικών, καθώς και στο ποσό που απομένει να πιστωθεί στα αποθεματικά και στους λογαριασμούς σύμφωνα με το υπόλοιπο του λογαριασμού κερδών και ζημιών της 31ης Δεκεμβρίου του έτους που προηγείται της κατάργησης της παρέκκλισης. Το καταβλητέο ποσό καθορίζεται ως το γινόμενο του ποσού των αποθεματικών, όπως ορίζεται ανωτέρω και περιλαμβάνεται στον εγκεκριμένο ισολογισμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, επί τον λόγο του αριθμού μεριδίων για τα οποία έχει εγγραφεί η εν λόγω κεντρική τράπεζα προς τον αριθμό μεριδίων τα οποία έχουν ήδη καταβάλει οι άλλες κεντρικές τράπεζες.

3. Όταν μία ή περισσότερες χώρες καθίστανται κράτη μέλη της Ένωσης και οι αντίστοιχες εθνικές κεντρικές τους τράπεζες εντάσσονται στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, αυξάνονται αυτομάτως το εγγεγραμμένο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και το όριο του ποσού συναλλαγματικών διαθεσίμων που μπορούν να μεταβιβασθούν στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Το ποσό της αύξησης ορίζεται ως το γινόμενο των τότε ισχυόντων αντίστοιχων ποσών επί τον λόγο της στάθμισης των

νεοεισερχομένων εθνικών κεντρικών τραπεζών προς τη στάθμιση των εθνικών κεντρικών τραπεζών που είναι ήδη μέλη του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών, εντός της διευρυμένης κλείδας κατανομής. Η στάθμιση κάθε εθνικής κεντρικής τράπεζας στην κλείδα κατανομής υπολογίζεται κατ' αναλογία προς το άρθρο 29 παράγραφος 1, και τηρουμένου του άρθρου 29 παράγραφος 2. Χρησιμοποιούνται οι ίδιες περιόδοι αναφοράς για τα στατιστικά στοιχεία με τις εφαρμοσθείσες για την τελευταία πενταετή αναπροσαρμογή της στάθμισης βάσει του άρθρου 29 παράγραφος 3.

Άρθρο 49

Παρέκκλιση από το άρθρο 32

1. Εάν, μετά την έναρξη του τρίτου σταδίου, το Διοικητικό Συμβούλιο αποφασίσει ότι η εφαρμογή του άρθρου 32 συνεπάγεται σημαντικές μεταβολές στις σχετικές εισοδηματικές θέσεις των εθνικών κεντρικών τραπεζών, το εισόδημα που κατανέμεται σύμφωνα με το άρθρο 32 μειώνεται κατά ενιαίο ποσοστό το οποίο δεν υπερβαίνει το 60 % κατά το πρώτο οικονομικό έτος μετά την έναρξη του τρίτου σταδίου και μειώνεται κατά 12 ποσοστιαίες μονάδες τουλάχιστο σε κάθε επόμενο οικονομικό έτος.

2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται για περισσότερα από πέντε οικονομικά έτη μετά την έναρξη του τρίτου σταδίου.

Άρθρο 50

Ανταλλαγή τραπεζογραμματίων εκπεφρασμένων σε νομίσματα των κρατών μελών

Μετά τον αμετάκλητο καθορισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών σύμφωνα με το άρθρο III-198 παράγραφος 3 του Συντάγματος, το Διοικητικό Συμβούλιο λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίσει ότι τα τραπεζογραμμάτια που εκφράζονται σε νομίσματα των κρατών μελών με αμετάκλητα καθορισμένες ισοτιμίες ανταλλάσσονται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες στην αντίστοιχη άρτια ισοτιμία τους.

Άρθρο 51

Εφαρμογή των μεταβατικών διατάξεων

Οι διατάξεις των άρθρων 42 έως 47 έχουν εφαρμογή σε κράτη μέλη για τα οποία ισχύει παρέκκλιση και για όσο διάστημα υπάρχουν κράτη μέλη για τα οποία ισχύει παρέκκλιση.

5. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να θεσπίσουν το καταστατικό της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων που προβλέπεται στο άρθρο III-393 του Συντάγματος,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης.

Άρθρο 1

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων στην οποία αναφέρεται το άρθρο III-393 του Συντάγματος, καλουμένη εφεξής «Τράπεζα», συγκροτείται και ασκεί τα καθήκοντα και τη δραστηριότητά της σύμφωνα με το Σύνταγμα και το παρόν καταστατικό.

Άρθρο 2

Η αποστολή της Τράπεζας ορίζεται από το άρθρο III-394 του Συντάγματος.

Άρθρο 3

Σύμφωνα με το άρθρο III-393 του Συντάγματος, τα μέλη της Τράπεζας είναι τα κράτη μέλη.

Άρθρο 4

1. Η Τράπεζα έχει κεφάλαιο 163 653 737 000 ευρώ, το οποίο αναλαμβάνεται από τα κράτη μέλη κατά τα ακόλουθα ποσά:

Γερμανία	26 649 532 500
Γαλλία	26 649 532 500
Ιταλία	26 649 532 500
Ηνωμένο Βασίλειο	26 649 532 500
Ισπανία	15 989 719 500
Βέλγιο	7 387 065 000
Κάτω Χώρες	7 387 065 000
Σουηδία	4 900 585 500
Δανία	3 740 283 000
Αυστρία	3 666 973 500
Πολωνία	3 411 263 500
Φινλανδία	2 106 816 000

Ελλάδα	2 003 725 500
Πορτογαλία	1 291 287 000
Τσεχική Δημοκρατία	1 258 785 500
Ουγγαρία	1 190 868 500
Ιρλανδία	935 070 000
Σλοβακία	428 490 500
Σλοβενία	397 815 000
Λιθουανία	249 617 500
Λουξεμβούργο	187 015 500
Κύπρος	183 382 000
Λεττονία	152 335 000
Εσθονία	117 640 000
Μάλτα	69 804 000

Τα κράτη μέλη ευθύνονται μόνο μέχρι του ποσού του μεριδίου τους του εγγεγραμμένου και μη καταβληθέντος κεφαλαίου.

2. Η εισδοχή νέου μέλους συνεπάγεται αύξηση του εγγεγραμμένου κεφαλαίου που αντιστοιχεί στην εισφορά του νέου μέλους.

3. Το Συμβούλιο των Διοικητών δύναται να αποφασίζει ομοφώνως την αύξηση του εγγεγραμμένου κεφαλαίου.

4. Το μερίδιο του εγγεγραμμένου κεφαλαίου δεν δύναται να εκχωρηθεί ούτε να ενεχυριασθεί και δεν υπόκειται σε κατάσχεση.

Άρθρο 5

1. Το εγγεγραμμένο κεφάλαιο καταβάλλεται από τα κράτη μέλη μέχρι του 5 % κατά μέσο όρο των οριζόμενων στο άρθρο 4 παράγραφος 1 ποσών.

2. Σε περίπτωση αύξησεως του εγγεγραμμένου κεφαλαίου, το Συμβούλιο των Διοικητών καθορίζει ομοφώνως το ποσοστό που πρέπει να καταβληθεί καθώς και τον τρόπο καταβολής. Οι καταβολές σε μετρητά πραγματοποιούνται αποκλειστικά σε ευρώ.

3. Το διοικητικό συμβούλιο δύναται να απαιτήσει την καταβολή του υπολοίπου του εγγεγραμμένου κεφαλαίου, εφόσον τούτο καθίσταται αναγκαίο για να αντιμετωπίσει η Τράπεζα τις υποχρεώσεις της.

Η καταβολή πραγματοποιείται αναλόγως του μεριδίου του εγγεγραμμένου από κάθε κράτος μέλος κεφαλαίου.

Άρθρο 6

Η Τράπεζα διοικείται και διευθύνεται από Συμβούλιο Διοικητών, διοικητικό συμβούλιο και διευθύνουσα επιτροπή.

Άρθρο 7

1. Το Συμβούλιο των Διοικητών αποτελείται από Υπουργούς οριζόμενους από τα κράτη μέλη.
2. Το Συμβούλιο των Διοικητών ορίζει τις γενικές κατευθύνσεις σχετικά με την πιστωτική πολιτική της Τράπεζας, σύμφωνα με τους στόχους της Ένωσης.

Το Συμβούλιο των Διοικητών φροντίζει για την εφαρμογή των κατευθύνσεων αυτών.

3. Επιπλέον, το Συμβούλιο των Διοικητών:
 - α) αποφασίζει για την αύξηση του αναληφθέντος κεφαλαίου σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 3 και το άρθρο 5 παράγραφος 2,
 - β) καθορίζει, για τους σκοπούς του άρθρου 9 παράγραφος 1, τις αρχές που εφαρμόζονται στις πράξεις χρηματοδότησης στο πλαίσιο της αποστολής της Τράπεζας,
 - γ) ασκεί τις εξουσίες που προβλέπονται στα άρθρα 9 και 11 σχετικά με τον διορισμό και την αυτοδικαία απαλλαγή από τα καθήκοντα των μελών του διοικητικού συμβουλίου και της διευθύνουσας επιτροπής, καθώς και τις εξουσίες που προβλέπονται από το άρθρο 11 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο,
 - δ) αποφασίζει σχετικά με τη χρηματοδότηση επενδυτικών πράξεων που πρόκειται να πραγματοποιηθούν εν όλω ή εν μέρει εκτός του εδάφους των κρατών μελών, σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 1,
 - ε) εγκρίνει την ετήσια έκθεση που συντάσσει το διοικητικό συμβούλιο,
 - στ) εγκρίνει τον ετήσιο ισολογισμό καθώς και τον λογαριασμό κερδών και ζημιών,
 - ζ) εγκρίνει τον εσωτερικό κανονισμό της Τράπεζας,
 - η) ασκεί τις λοιπές εξουσίες και αρμοδιότητες οι οποίες του απονέμονται ρητά με το παρόν καταστατικό.
4. Το Συμβούλιο των Διοικητών μπορεί να λαμβάνει, ομοφώνως, στο πλαίσιο του Συντάγματος και του παρόντος καταστατικού, κάθε απόφαση σχετική με την αναστολή της δραστηριότητας της Τράπεζας και την ενδεχόμενη εκκαθάρισή της.

Άρθρο 8

1. Εκτός αντιθέτων διατάξεων του παρόντος καταστατικού, οι αποφάσεις του Συμβουλίου των Διοικητών λαμβάνονται με την πλειοψηφία των μελών του. Η πλειοψηφία αυτή πρέπει να αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 50 % του εγγεγραμμένου κεφαλαίου.

Η ειδική πλειοψηφία, απαιτεί τη συγκέντρωση δεκαοκτώ ψήφων και ποσοστού 68 % του εγγεγραμμένου κεφαλαίου.

2. Τυχόν αποχή των παρόντων ή εκπροσωπούμενων μελών δεν εμποδίζει τη λήψη των αποφάσεων οι οποίες απαιτούν ομοφωνία.

Άρθρο 9

1. Το διοικητικό συμβούλιο αποφασίζει για την παροχή χρηματοδοτήσεων, ιδίως υπό μορφή πιστώσεων και εγγυήσεων, και τη σύναψη δανείων, ορίζει τα επιτόκια των δανείων, καθώς και τις προμήθειες και λοιπές επιβαρύνσεις. Δύναται να μεταβιβάσει, με απόφαση η οποία λαμβάνεται με ειδική πλειοψηφία, ορισμένες από τις αρμοδιότητες του στη διευθύνουσα επιτροπή. Καθορίζει τους όρους και τις διαδικασίες της μεταβίβασης αυτής, επιβλέπει δε την εκτέλεσή της.

Το διοικητικό συμβούλιο ελέγχει την ορθή διαχείριση της Τράπεζας και διασφαλίζει ότι η διαχείριση της Τράπεζας είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα και το παρόν καταστατικό και με τις γενικές οδηγίες του Συμβουλίου των Διοικητών.

Κατά τη λήξη της οικονομικής χρήσεως, υποβάλλει έκθεση στο Συμβούλιο των Διοικητών και τη δημοσιεύει αφού εγκριθεί.

2. Το διοικητικό συμβούλιο αποτελείται από είκοσι έξι τακτικά και δεκαέξι αναπληρωματικά μέλη.

Τα τακτικά μέλη διορίζονται για περίοδο πέντε ετών από το Συμβούλιο των Διοικητών. Κάθε κράτος μέλος ορίζει από ένα μέλος καθώς επίσης και η Επιτροπή.

Τα αναπληρωματικά μέλη διορίζονται για περίοδο πέντε ετών από το Συμβούλιο των Διοικητών ως εξής:

- δύο αναπληρωματικά μέλη οριζόμενα από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας,
- δύο αναπληρωματικά μέλη οριζόμενα από τη Γαλλική Δημοκρατία,
- δύο αναπληρωματικά μέλη οριζόμενα από την Ιταλική Δημοκρατία,
- δύο αναπληρωματικά μέλη οριζόμενα από το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας,
- ένα αναπληρωματικό μέλος οριζόμενο με κοινή συμφωνία από το Βασίλειο της Ισπανίας και την Πορτογαλική Δημοκρατία,
- ένα αναπληρωματικό μέλος οριζόμενο με κοινή συμφωνία από το Βασίλειο του Βελγίου, το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου και το Βασίλειο των Κάτω Χωρών,
- ένα αναπληρωματικό μέλος οριζόμενο με κοινή συμφωνία από το Βασίλειο της Δανίας, την Ελληνική Δημοκρατία και την Ιρλανδία,
- ένα αναπληρωματικό μέλος οριζόμενο με κοινή συμφωνία από τη Δημοκρατία της Αυστρίας, τη Δημοκρατία της Φινλανδίας, το Βασίλειο της Σουηδίας,

- τρία αναπληρωματικά μέλη οριζόμενα με κοινή συμφωνία από την Τσεχική Δημοκρατία, τη Δημοκρατία της Εσθονίας, την Κυπριακή Δημοκρατία, τη Δημοκρατία της Λεττονίας, τη Δημοκρατία της Λιθουανίας, τη Δημοκρατία της Ουγγαρίας, τη Δημοκρατία της Μάλτας, τη Δημοκρατία της Πολωνίας, τη Δημοκρατία της Σλοβενίας και τη Δημοκρατία της Σλοβακίας,
- ένα αναπληρωματικό μέλος οριζόμενο από την Επιτροπή.

Το διοικητικό συμβούλιο εκλέγει έξι εμπειρογνώμονες οι οποίοι δεν έχουν δικαίωμα ψήφου: τρεις ως τακτικά μέλη και τρεις ως αναπληρωτές.

Η θητεία των τακτικών και των αναπληρωματικών μελών είναι ανανεώσιμη.

Ο εσωτερικός κανονισμός ορίζει τις διαδικασίες συμμετοχής στις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου και θεσπίζει τις διατάξεις που εφαρμόζονται στα αναπληρωματικά μέλη καθώς και στους εκλεγμένους εμπειρογνώμονες.

Ο πρόεδρος ή, εν απουσία του, ένας από τους αντιπροέδρους της διευθύνουσας επιτροπής, προεδρεύει στις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου χωρίς να λαμβάνει μέρος στην ψηφοφορία.

Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου επιλέγονται μεταξύ προσωπικοτήτων που παρέχουν πλήρη εχέγγυα ανεξαρτησίας και ικανοτήτων. Είναι υπεύθυνοι μόνο έναντι της Τράπεζας.

3. Το Συμβούλιο των Διοικητών, με ειδική πλειοψηφία, δύναται να απαλλάξει αυτοδικαίως από τα καθήκοντά του τακτικό μέλος, μόνο στην περίπτωση που δεν εκπληρώνει τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την άσκηση των καθηκόντων του.

Η μη έγκριση της ετήσιας εκθέσεως συνεπάγεται παραίτηση του διοικητικού συμβουλίου.

4. Σε περίπτωση που θέση καθίσταται κενή, λόγω θανάτου ή παραιτήσεως, απαλλαγής από τα καθήκοντα ή συλλογικής παραιτήσεως, γίνεται αναπλήρωση σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στην παράγραφο 2. Εκτός από γενικές ανανεώσεις, τα μέλη αντικαθίστανται για το υπόλοιπο της θητείας τους.

5. Το Συμβούλιο των Διοικητών καθορίζει την αμοιβή των μελών του διοικητικού συμβουλίου και ορίζει τα τυχόν ασυμβίβαστα με τα καθήκοντα του τακτικού και του αναπληρωματικού μέλους.

Άρθρο 10

1. Κάθε τακτικό μέλος διαθέτει μία ψήφο στο διοικητικό συμβούλιο. Δύναται σε κάθε περίπτωση να ψηφίζει με πληρεξούσιο σύμφωνα με τους όρους του εσωτερικού κανονισμού της Τράπεζας.

2. Εκτός αντιθέτων διατάξεων του παρόντος καταστατικού, οι αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου λαμβάνονται από το ένα τρίτο τουλάχιστον των μελών του συμβουλίου που έχουν δικαίωμα ψήφου, εφόσον το ποσοστό αυτό εκπροσωπεί τουλάχιστον το 50 % του εγγεγραμμένου κεφαλαίου. Η ειδική πλειοψηφία απαιτεί τη συγκέντρωση δεκαοκτώ ψήφων και ποσοστού 68 % του εγγεγραμμένου κεφαλαίου. Ο εσωτερικός κανονισμός της Τράπεζας ορίζει την απαραίτητη απαρτία για το έγκυρο των αποφάσεων του διοικητικού συμβουλίου.

Άρθρο 11

1. Η διευθύνουσα επιτροπή αποτελείται από έναν πρόεδρο και οκτώ αντιπροέδρους που διορίζονται για περίοδο έξι ετών από το Συμβούλιο των Διοικητών μετά από πρόταση του διοικητικού συμβουλίου. Η θητεία τους είναι ανανεώσιμη.

Το διοικητικό συμβούλιο με ομόφωνη απόφαση μπορεί να τροποποιήσει τον αριθμό των μελών της διευθύνουσας επιτροπής.

2. Μετά από πρόταση του διοικητικού συμβουλίου που αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, το Συμβούλιο των Διοικητών, με ειδική πλειοψηφία, δύναται να απαλλάξει αυτοδικαίως τα μέλη της διευθύνουσας επιτροπής από τα καθήκοντά τους.

3. Η διευθύνουσα επιτροπή διασφαλίζει την τρέχουσα διαχείριση της Τράπεζας, υπό την εποπτεία του προέδρου και υπό τον έλεγχο του διοικητικού συμβουλίου.

Η διευθύνουσα επιτροπή προετοιμάζει τις αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου, ειδικότερα σε ό,τι αφορά τη σύναψη δανείων και την παροχή χρηματοδοτήσεων, ιδίως υπό μορφή πιστώσεων και εγγυήσεων. Διασφαλίζει την εκτέλεση των αποφάσεων αυτών.

4. Η διευθύνουσα επιτροπή διατυπώνει με πλειοψηφία τις γνώμες της επί των προτάσεων σύναψης δανείων και παροχής χρηματοδοτήσεων, ιδίως υπό μορφή πιστώσεων και εγγυήσεων.

5. Το Συμβούλιο των Διοικητών ορίζει την αμοιβή των μελών της διευθύνουσας επιτροπής και προσδιορίζει τα ασυμβίβαστα με τα καθήκοντά τους.

6. Ο πρόεδρος ή, σε περίπτωση κωλύματος ένας από τους αντιπροέδρους, αντιπροσωπεύει την Τράπεζα δικαστικώς ή εξωδίκως.

7. Τα μέλη του προσωπικού της Τράπεζας τίθενται υπό την εποπτεία του προέδρου. Προσλαμβάνονται και απολύονται από αυτόν. Στην επιλογή του προσωπικού λαμβάνονται υπόψη όχι μόνο οι προσωπικές ικανότητες και τα επαγγελματικά προσόντα, αλλά ακόμη και η δίκαιη συμμετοχή των υπηκόων των κρατών μελών. Ο εσωτερικός κανονισμός ορίζει το όργανο το οποίο είναι αρμόδιο για τη θέσπιση των εφαρμοστέων στο προσωπικό διατάξεων.

8. Η διευθύνουσα επιτροπή και το προσωπικό της Τράπεζας είναι υπεύθυνοι μόνον έναντι της Τράπεζας και ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία.

Άρθρο 12

1. Επιτροπή, αποτελούμενη από έξι μέλη που διορίζονται από το Συμβούλιο των Διοικητών αναλόγως των ικανοτήτων τους, ελέγχει ότι οι δραστηριότητες της Τράπεζας είναι σύμφωνες προς τις βέλτιστες τραπεζικές πρακτικές και είναι υπεύθυνη για τον έλεγχο των λογαριασμών της Τράπεζας.

2. Η επιτροπή της παραγράφου 1 εξετάζει ετησίως την κανονικότητα των πράξεων και των λογιστικών βιβλίων της Τράπεζας. Για τον σκοπό αυτό, ελέγχει ότι οι πράξεις της Τράπεζας πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τις διατυπώσεις και τις διαδικασίες που ορίζονται από το παρόν καταστατικό και τον εσωτερικό κανονισμό.

3. Η επιτροπή της παραγράφου 1 βεβαιώνει ότι οι οικονομικές καταστάσεις, καθώς και κάθε οικονομική πληροφορία η οποία περιέχεται στους ετήσιους λογαριασμούς που καταρτίζονται από το διοικητικό συμβούλιο, απεικονίζουν πιστά την οικονομική κατάσταση της Τράπεζας, όσον αφορά τόσο τα στοιχεία του ενεργητικού όσο και τα στοιχεία του παθητικού, καθώς και τα αποτελέσματα των πράξεών της και τις ταμειακές ροές κατά το υπό εξέταση οικονομικό έτος.

4. Ο εσωτερικός κανονισμός προσδιορίζει τα επαγγελματικά προσόντα τα οποία πρέπει να διαθέτουν τα μέλη της επιτροπής της παραγράφου 1 και καθορίζει τους όρους και τις διαδικασίες άσκησης της δραστηριότητας της επιτροπής.

Άρθρο 13

Η Τράπεζα επικοινωνεί με κάθε κράτος μέλος μέσω της αρχής που αυτό ορίζει. Κατά την εκτέλεση των χρηματοδοτικών πράξεων προσφεύγει στην εθνική κεντρική τράπεζα του οικείου κράτους μέλους ή σε άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς που το κράτος αυτό έχει εγκρίνει.

Άρθρο 14

1. Η Τράπεζα συνεργάζεται με όλους τους διεθνείς οργανισμούς που ασκούν δραστηριότητα σε τομείς ανάλογους με τους δικούς της.

2. Η Τράπεζα επιζητεί κάθε ωφέλιμη επαφή, με σκοπό να συνεργασθεί με τραπεζικούς και χρηματοδοτικούς οργανισμούς χωρών στις οποίες επεκτείνει τις εργασίες της.

Άρθρο 15

Κατ' αίτηση κράτους μέλους ή της Επιτροπής ή αυτεπαγγέλτως, το Συμβούλιο των Διοικητών ερμηνεύει ή συμπληρώνει, στο πλαίσιο των όρων υπό τους οποίους εξεδόθησαν, τις κατευθύνσεις τις οποίες ορίζει σύμφωνα με το άρθρο 7.

Άρθρο 16

1. Στο πλαίσιο της αποστολής που ορίζει το άρθρο III-394 του Συντάγματος, η Τράπεζα χορηγεί χρηματοδοτήσεις, ιδίως υπό μορφή πιστώσεων και εγγυήσεων, στα μέλη της ή σε ιδιωτικές ή δημόσιες επιχειρήσεις για επενδύσεις που πρόκειται να πραγματοποιηθούν στα ευρωπαϊκά εδάφη των κρατών μελών, εφόσον δεν παρέχονται με λογικούς όρους κεφάλαια από άλλες πηγές.

Εντούτοις, με απόφαση την οποία λαμβάνει με ειδική πλειοψηφία το Συμβούλιο των Διοικητών, μετά από πρόταση του διοικητικού συμβουλίου, η Τράπεζα δύναται να χορηγεί χρηματοδοτήσεις για επενδύσεις που πρόκειται να πραγματοποιηθούν ολικά ή μερικά εκτός των ευρωπαϊκών εδαφών των κρατών μελών.

2. Η χορήγηση δανείων εξαρτάται, κατά το δυνατόν, από τη χρησιμοποίηση και άλλων μέσων χρηματοδοτήσεως.

3. Όταν χορηγείται δάνειο σε επιχείρηση ή σε φορέα εκτός από κράτος μέλος, η Τράπεζα εξαρτά τη χορήγηση του δανείου τούτου είτε από την εγγύηση του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου θα πραγματοποιηθεί η επένδυση, είτε από επαρκείς εγγυήσεις ή από την οικονομική ευρωστία του οφειλέτη.

Επιπλέον, στο πλαίσιο των αρχών που καθορίζονται από το Συμβούλιο των Διοικητών σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 3 στοιχείο β), και εφόσον απαιτείται για την εκτέλεση των πράξεων που προβλέπονται στο άρθρο III-394 του Συντάγματος, το διοικητικό συμβούλιο αποφασίζει με ειδική

πλειοψηφία τους όρους και τις διαδικασίες χορήγησης οποιασδήποτε χρηματοδότησης η οποία παρουσιάζει ειδικά χαρακτηριστικά κινδύνου και θεωρείται ως εκ τούτου ειδική δραστηριότητα.

4. Η Τράπεζα δύναται να εγγυάται δάνεια που συνάπτονται από δημόσιες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις ή από άλλους φορείς για την εκτέλεση των εργασιών των προβλεπομένων στο άρθρο III-394 του Συντάγματος.

5. Το συνολικό τρέχον ύψος των δανείων και εγγυήσεων που η Τράπεζα χορηγεί δεν πρέπει να υπερβαίνει το 250 % του ποσού του εγγεγραμμένου κεφαλαίου, των αποθεματικών, των προβλέψεων οι οποίες δεν έχουν διατεθεί, και του πλεονάσματος του λογαριασμού κερδών και ζημιών. Το σωρευτικό ποσό των εν λόγω θέσεων υπολογίζεται αφού αφαιρεθεί ποσό ίσο προς το εγγεγραμμένο κεφάλαιο, είτε έχει καταβληθεί είτε όχι, για οιαδήποτε συμμετοχή της Τράπεζας.

Το ποσό που καταβάλλεται για τις συμμετοχές της Τράπεζας δεν δύναται σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει το σύνολο του καταβληθέντος ποσού του κεφαλαίου της, των αποθεματικών της, των προβλέψεων που δεν έχουν διατεθεί καθώς και του πλεονάσματος του λογαριασμού κερδών και ζημιών.

Κατ' εξαίρεση, οι ειδικές δραστηριότητες της Τράπεζας, όπως αποφασίζονται από το Συμβούλιο των Διοικητών και το διοικητικό συμβούλιο σύμφωνα με την παράγραφο 3, αποτελούν αντικείμενο ειδικής χρηματοδότησης από τα αποθεματικά.

Η παρούσα παράγραφος έχει επίσης εφαρμογή στους ενοποιημένους λογαριασμούς της Τράπεζας.

6. Η Τράπεζα εξασφαλίζεται κατά του συναλλαγματικού κινδύνου περιλαμβάνοντας στις συμβάσεις δανείων και εγγυήσεων τις ρήτρες που κρίνει κατάλληλες.

Άρθρο 17

1. Τα επιτόκια των δανείων που χορηγεί η Τράπεζα καθώς και οι προμήθειες και οι λοιπές επιβαρύνσεις προσαρμόζονται στους όρους που επικρατούν στην κεφαλαιαγορά και υπολογίζονται κατά τρόπο ώστε τα έσοδα που προκύπτουν να επιτρέπουν στην Τράπεζα να αντιμετωπίζει τις υποχρεώσεις της, να καλύπτει τα έξοδα και τους κινδύνους της και να δημιουργεί αποθεματικό κεφάλαιο σύμφωνα με το άρθρο 22.

2. Η Τράπεζα δεν χορηγεί μειώσεις επιτοκίων. Στην περίπτωση που λόγω του ειδικού χαρακτήρα της χρηματοδοτούμενης επένδυσης φαίνεται να ενδείκνυται μείωση του επιτοκίου, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος ή τρίτος οργανισμός δύναται να χορηγήσει μειώσεις επιτοκίου, κατά το μέτρο που η χορήγησή τους συμβιβάζεται με τους κανόνες που ορίζονται στο άρθρο III-167 του Συντάγματος.

Άρθρο 18

Κατά τις χρηματοδοτικές της συναλλαγές, η Τράπεζα τηρεί τις εξής αρχές.

1. Φροντίζει ώστε τα κεφάλαιά της να χρησιμοποιούνται κατά τον πλέον ορθολογικό τρόπο προς το συμφέρον της Ένωσης.

Δύναται να χορηγεί δάνεια ή να εγγυάται δάνεια μόνο όταν:

α) η εξυπηρέτηση τόκων και αποσβέσεως του κεφαλαίου εξασφαλίζεται από τα κέρδη εκμεταλλεύσεως, στην περίπτωση επενδύσεων που εκτελούνται από επιχειρήσεις του τομέα της παραγωγής ή από υποχρέωση που αναλαμβάνει το κράτος στο οποίο εκτελείται η επένδυση, ή στην περίπτωση άλλων επενδύσεων κατά οποιοδήποτε άλλο τρόπο,

β) η εκτέλεση της επένδυσης συντελεί γενικά στην αύξηση της οικονομικής παραγωγικότητας και ευνοεί την εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

2. Δεν συμμετέχει σε επιχειρήσεις, ούτε αναλαμβάνει καμία ευθύνη στη διαχείρισή τους, εκτός εάν η προστασία των δικαιωμάτων της το απαιτεί για να διασφαλίσει την είσπραξη απαιτησέως της.

Ωστόσο, στο πλαίσιο των αρχών που ορίζονται από το Συμβούλιο των Διοικητών σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 3 στοιχείο β), εφόσον αυτό απαιτείται για την εκτέλεση των προβλεπομένων στο άρθρο III-394 του Συντάγματος πράξεων, το διοικητικό συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία τους όρους και τις διαδικασίες συμμετοχής στο κεφάλαιο εμπορικής επιχείρησης, στο βαθμό που αυτό απαιτείται για τη χρηματοδότηση επένδυσης ή προγράμματος, κατά γενικό κανόνα ως συμπλήρωμα δανείου ή εγγύησης.

3. Δύναται να εκχωρεί τις απαιτήσεις της στην κεφαλαιαγορά και, προς τούτο, να απαιτεί από τους οφειλέτες της την έκδοση ομολογιών ή άλλων τίτλων.

4. Ούτε η Τράπεζα ούτε τα κράτη μέλη επιβάλλουν όρους βάσει των οποίων τα δανειζόμενα ποσά πρέπει να δαπανώνται στο εσωτερικό ορισμένου κράτους μέλους.

5. Δύναται να εξαρτά τη χορήγηση δανείων από τη διενέργεια διεθνών διαγωνισμών.

6. Δεν χρηματοδοτεί, ούτε ολικά ούτε μερικά, επένδυση στην οποία αντιτίθεται το κράτος μέλος στην επικράτεια του οποίου πρόκειται να εκτελεσθεί η εν λόγω επένδυση.

7. Για να συμπληρώσει τις πιστωτικές της δραστηριότητες, η Τράπεζα δύναται να παρέχει υπηρεσίες τεχνικής βοήθειας, σύμφωνα με τους όρους και τις διαδικασίες που καθορίζει το Συμβούλιο των Διοικητών, με απόφαση που λαμβάνει με ειδική πλειοψηφία, και τηρουμένου του παρόντος καταστατικού.

Άρθρο 19

1. Οποιαδήποτε επιχείρηση ή δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας δύναται να υποβάλλει αίτηση χρηματοδότησης απευθείας στην Τράπεζα. Αιτήσεις χρηματοδότησης μπορούν να υποβάλλονται επίσης είτε μέσω της Επιτροπής, είτε μέσω του κράτους μέλους στην επικράτεια του οποίου θα εκτελεσθεί η επένδυση.

2. Όταν οι αιτήσεις προωθούνται μέσω της Επιτροπής, υποβάλλονται για διατύπωση γνώμης στο κράτος μέλος στην επικράτεια του οποίου θα εκτελεσθεί η επένδυση. Όταν προωθούνται μέσω του κράτους, υποβάλλονται για διατύπωση γνώμης στην Επιτροπή. Όταν προέρχονται απευθείας από επιχείρηση, υποβάλλονται στο οικείο κράτος μέλος και στην Επιτροπή.

Τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη και η Επιτροπή διατυπώνουν τη γνώμη τους εντός δύο μηνών το πολύ. Ελλείψει απαντήσεως εντός της προθεσμίας αυτής, η Τράπεζα δύναται να θεωρήσει ότι δεν υπάρχουν αντιρρήσεις κατά της επένδυσης.

3. Το διοικητικό συμβούλιο αποφασίζει για τις χρηματοδοτικές πράξεις που του υποβάλλονται από τη διευθύνουσα επιτροπή.

4. Η διευθύνουσα επιτροπή εξετάζει εάν οι χρηματοδοτικές πράξεις που της υποβάλλονται είναι σύμφωνες με τις διατάξεις του παρόντος καταστατικού και ιδίως με τις διατάξεις των άρθρων 16 και 18. Εάν η διευθύνουσα επιτροπή αποφανθεί υπέρ της χρηματοδότησης, υποβάλλει την αντίστοιχη πρόταση στο διοικητικό συμβούλιο. Η διευθύνουσα επιτροπή δύναται να εξαρτά την ευνοϊκή της γνώμη από όρους που θεωρεί ουσιώδεις. Εάν η διευθύνουσα επιτροπή αποφανθεί κατά της χρηματοδότησης, υποβάλλει στο διοικητικό συμβούλιο τα σχετικά έγγραφα συνοδευόμενα από τη γνώμη της.

5. Σε περίπτωση που η γνώμη της διευθύνουσας επιτροπής είναι αρνητική, το διοικητικό συμβούλιο δύναται να χορηγήσει την εν λόγω χρηματοδότηση μόνο με ομόφωνη απόφασή του.

6. Σε περίπτωση που η γνώμη της Επιτροπής είναι αρνητική, το διοικητικό συμβούλιο δύναται να εγκρίνει την εν λόγω χρηματοδότηση μόνο με ομόφωνη απόφασή του. Το μέλος του διοικητικού συμβουλίου που έχει διορισθεί με υπόδειξη της Επιτροπής απέχει από την ψηφοφορία.

7. Σε περίπτωση που η γνώμη της διευθύνουσας επιτροπής και της Επιτροπής είναι αρνητικές, το διοικητικό συμβούλιο δεν δύναται να χορηγήσει την εν λόγω χρηματοδότηση.

8. Εφόσον για την προστασία των δικαιωμάτων και συμφερόντων της Τράπεζας δικαιολογείται αναδιάρθρωση χρηματοδοτικής πράξης η οποία αφορά επενδύσεις που έχουν εγκριθεί, η διευθύνουσα επιτροπή λαμβάνει αμελλητί τα επείγοντα μέτρα τα οποία θεωρεί απαραίτητα, υπό την προϋπόθεση ότι ενημερώνει αμέσως σχετικά το διοικητικό συμβούλιο.

Άρθρο 20

1. Η Τράπεζα δανείζεται από τις κεφαλαιαγορές τους αναγκαίους πόρους για την εκπλήρωση των σκοπών της.

2. Η Τράπεζα δύναται να δανεισθεί από την κεφαλαιαγορά των κρατών μελών, στο πλαίσιο των νομικών διατάξεων που εφαρμόζονται στις αγορές αυτές.

Οι αρμόδιες αρχές κράτους μέλους για το οποίο ισχύει παρέκκλιση σύμφωνα με το άρθρο III-197 παράγραφος 1 του Συντάγματος δεν μπορούν να προβάλουν αντιρρήσεις εκτός εάν υπάρχουν φόβοι σοβαρών διαταραχών στην κεφαλαιαγορά του κράτους αυτού.

Άρθρο 21

1. Η Τράπεζα δύναται να χρησιμοποιεί τα ρευστά διαθέσιμα, των οποίων δεν έχει άμεση ανάγκη για να αντιμετωπίσει τις υποχρεώσεις της, υπό τους κατωτέρω όρους:

α) δύναται να πραγματοποιεί τοποθετήσεις στις χρηματαγορές,

β) με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 18 παράγραφος 2, δύναται να αγοράζει ή να πωλεί τίτλους,

γ) δύναται να ενεργεί κάθε άλλη χρηματοδοτική πράξη σε σχέση με το αντικείμενό της.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 23, η Τράπεζα δεν ενεργεί κατά τη διαχείριση των τοποθετήσεών της καμία πράξη αρμπιτράζ συναλλάγματος που δεν είναι άμεσα αναγκαία για την εκτέλεση των δανείων της ή για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που ανέλαβε από δάνεια ή εγγυήσεις που έχει χορηγήσει.

3. Στους προβλεπόμενους στο παρόν άρθρο τομείς, η Τράπεζα ενεργεί σε συμφωνία με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών ή με τις εθνικές κεντρικές τους τράπεζες.

Άρθρο 22

1. Συστήνεται προοδευτικώς αποθεματικό κεφάλαιο μέχρι ποσοστού 10 % του εγγεγραμμένου κεφαλαίου. Το διοικητικό συμβούλιο δύναται να αποφασίσει τη δημιουργία συμπληρωματικού αποθεματικού, εάν η κατάσταση των υποχρεώσεων της Τράπεζας το δικαιολογεί. Καθ' ον χρόνο το αποθεματικό αυτό δεν έχει ολοσχερώς συσταθεί, τροφοδοτείται από:

- α) τα έσοδα από τόκους δανείων που χορηγεί η Τράπεζα από τα ποσά που καταβάλλουν τα κράτη μέλη, βάσει του άρθρου 5,
- β) τα έσοδα από τόκους δανείων που χορηγεί η Τράπεζα από τα ποσά που δημιουργούνται από την εξόφληση των δανείων του στοιχείου α),

εφόσον τα έσοδα αυτά από τόκους δεν είναι αναγκαία για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων και την κάλυψη των δαπανών της Τράπεζας.

2. Οι πόροι του αποθεματικού κεφαλαίου επενδύονται κατά τρόπο ώστε να είναι σε θέση σε κάθε στιγμή να ανταποκριθούν στον σκοπό του κεφαλαίου αυτού.

Άρθρο 23

1. Η Τράπεζα έχει πάντοτε την εξουσία να μεταφέρει, σε ένα από τα νομίσματα των κρατών μελών τα οποία δεν έχουν ως νόμισμα το ευρώ, τα στοιχεία ενεργητικού που κατέχει για να πραγματοποιήσει τις χρηματοδοτικές πράξεις που είναι σύμφωνες με τον σκοπό της, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο III-394 του Συντάγματος, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις του άρθρου 21 του παρόντος καταστατικού. Η Τράπεζα αποφεύγει, κατά το μέτρο του δυνατού, να προβαίνει στις εν λόγω μεταφορές εάν κατέχει στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα ή ρευστοποιήσιμα στο νόμισμα το οποίο έχει ανάγκη.

2. Η Τράπεζα δεν δύναται να μετατρέψει σε συνάλλαγμα τρίτων χωρών τα στοιχεία ενεργητικού που κατέχει σε νόμισμα ενός εκ των κρατών μελών τα οποία δεν έχουν ως νόμισμα το ευρώ, χωρίς τη συγκατάθεση του εν λόγω κράτους μέλους.

3. Η Τράπεζα δύναται να διαθέτει ελευθέρως το τμήμα του κεφαλαίου της που έχει καταβληθεί καθώς και το συνάλλαγμα που έχει δανεισθεί από τρίτες αγορές.

4. Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να θέτουν στη διάθεση των οφειλετών της Τράπεζας το αναγκαίο συνάλλαγμα για την εξόφληση του κεφαλαίου και των τόκων των δανείων ή εγγυήσεων δανείων που χορηγεί η Τράπεζα για επενδύσεις που θα εκτελεσθούν στην επικράτειά τους.

Άρθρο 24

Εάν κράτος μέλος παραβαίνει τις υποχρεώσεις του ως μέλους, οι οποίες απορρέουν από το παρόν καταστατικό, ιδίως την υποχρέωση να καταβάλλει το μερίδιό του ή να εξασφαλίσει την εξυπηρέτηση των δανείων που έλαβε, η χορήγηση δανείων ή εγγυήσεων δανείων σε αυτό το κράτος μέλος ή στους υπηκόους του δύναται να αναστέλλεται με απόφαση του Συμβουλίου των Διοικητών που αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Η απόφαση αυτή δεν απαλλάσσει το κράτος μέλος ούτε τους υπηκόους του από τις υποχρεώσεις τους έναντι της Τράπεζας.

Άρθρο 25

1. Εάν το Συμβούλιο των Διοικητών αποφασίσει να αναστείλει τη λειτουργία της Τράπεζας, όλες οι δραστηριότητες περατώνονται αμέσως, εκτός των εργασιών που είναι αναγκαίες για να διασφαλίσουν κατά τον δέοντα τρόπο τη χρησιμοποίηση, προστασία και διατήρηση των περιουσιακών στοιχείων, καθώς και τον διακανονισμό των υποχρεώσεων.
2. Σε περίπτωση εκκαθαρίσεως, το Συμβούλιο των Διοικητών διορίζει τους εκκαθαριστές και τους δίνει οδηγίες για τη διενέργεια της εκκαθαρίσεως. Μερικά για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των μελών του προσωπικού.

Άρθρο 26

1. Η Τράπεζα έχει σε κάθε κράτος μέλος την ευρύτερη δυνατή νομική ικανότητα που αναγνωρίζεται από τις εθνικές νομοθεσίες σε νομικά πρόσωπα. Δύναται ιδίως να αποκτά και να διαθέτει κινητή και ακίνητη περιουσία και να παρίσταται ενώπιον δικαστηρίου.
2. Τα περιουσιακά στοιχεία της Τράπεζας δεν υπόκεινται σε οιαδήποτε επίταξη ή απαλλοτρίωση, υπό οποιαδήποτε μορφή.

Άρθρο 27

1. Οι διαφορές μεταξύ της Τράπεζας αφενός και των δανειστών της, οφειλετών της ή των τρίτων, αφετέρου, επιλύονται από τα αρμόδια εθνικά δικαστήρια, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Τράπεζα μπορεί να προβλέπει, σε σύμβαση, διαδικασία διαιτησίας.
2. Η Τράπεζα καθορίζει τη δικαιοδοσία της σε καθένα από τα κράτη μέλη. Δύναται, πάντως, σε μια σύμβαση, να προβεί σε καθορισμό ειδικής δικαιοδοσίας.
3. Τα περιουσιακά στοιχεία και τα στοιχεία ενεργητικού της Τράπεζας δεν δύνανται να κατασχεθούν ή να υποβληθούν σε αναγκαστική εκτέλεση παρά μόνο με δικαστική απόφαση.

Άρθρο 28

1. Το Συμβούλιο των Διοικητών μπορεί να αποφασίσει, ομόφωνα, την ίδρυση θυγατρικών ή άλλων οντοτήτων, οι οποίες θα διαθέτουν νομική προσωπικότητα και οικονομική αυτονομία.
2. Το Συμβούλιο των Διοικητών καθορίζει, με ομόφωνη απόφασή του, το καταστατικό των οργανισμών που προβλέπονται στην παράγραφο 1, προσδιορίζοντας ιδίως τους στόχους, τη διάρθρωση, το κεφάλαιο, τα μέλη, την έδρα, τους οικονομικούς πόρους, τα μέσα παρέμβασης, τις ρυθμίσεις σχετικά με τον λογιστικό έλεγχο, καθώς και τη σχέση τους με τα όργανα της Τράπεζας.
3. Η Τράπεζα δύναται να λαμβάνει μέρος στη διαχείριση των οργανισμών αυτών και να συμμετέχει στο αναληφθέν κεφάλαιό τους κατά το ποσό που καθορίζεται ομόφωνα από το Συμβούλιο των Διοικητών.
4. Το πρωτόκολλο σχετικά με τα προνόμια και τις ασυλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης εφαρμόζεται στους οργανισμούς που προβλέπονται στην παράγραφο 1, κατά το μέτρο που υπάγονται στο δίκαιο της Ένωσης, στα μέλη των οργάνων τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, καθώς και στο προσωπικό τους, σύμφωνα με τους αυτούς όρους με εκείνους που ισχύουν για την Τράπεζα.

Υπόκεινται, όμως, στις φορολογικές διατάξεις της εφαρμοστέας νομοθεσίας τα μερίσματα, οι υπεραξίες ή οι άλλες μορφές εισοδήματος που προκύπτουν από τους οργανισμούς αυτούς και τις οποίες δικαιούνται τα μέλη του, εκτός από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Τράπεζα.

5. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εντός των κατωτέρω προβλεπομένων ορίων, έχει δικαιοδοσία επί των διαφορών των σχετικών με τα μέτρα που εγκρίνονται από τα όργανα οργανισμού διεπόμενου από το δίκαιο της Ένωσης. Προσφυγές κατά των μέτρων αυτών μπορούν να ασκηθούν από κάθε μέλος τέτοιου οργανισμού, με την ιδιότητά του αυτή, ή από τα κράτη μέλη υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο III-365 του Συντάγματος.

6. Το Συμβούλιο των Διοικητών δύναται, με ομόφωνη απόφασή του, να υπαγάγει το προσωπικό των οργανισμών που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης σε καθεστώς κοινών ρυθμίσεων με την Τράπεζα, τηρουμένων των αντίστοιχων εσωτερικών διαδικασιών.

6. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΤΗΣ ΕΔΡΑΣ ΤΩΝ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΛΛΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ, ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ το άρθρο III-432 του Συντάγματος,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΣ την απόφαση της 8ης Απριλίου 1965, και με την επιφύλαξη των αποφάσεων σχετικά με την έδρα των μελλοντικών θεσμικών και λοιπών οργάνων, οργανισμών και υπηρεσιών,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης και στη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας:

Άρθρο μόνο

1. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει την έδρα του στο Στρασβούργο όπου λαμβάνουν χώρα οι δώδεκα μηνιαίες περιόδοι συνόδου της ολομελείας, συμπεριλαμβανομένης της συνόδου για τον προϋπολογισμό. Οι περιόδοι των πρόσθετων συνόδων της ολομελείας πραγματοποιούνται στις Βρυξέλλες. Οι επιτροπές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εδρεύουν στις Βρυξέλλες. Η γενική γραμματεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και οι υπηρεσίες της παραμένουν στο Λουξεμβούργο.
2. Το Συμβούλιο έχει την έδρα του στις Βρυξέλλες. Κατά τους μήνες Απρίλιο, Ιούνιο και Οκτώβριο, το Συμβούλιο πραγματοποιεί τις συνόδους του στο Λουξεμβούργο.
3. Η Επιτροπή έχει την έδρα της στις Βρυξέλλες. Οι υπηρεσίες που απαριθμούνται στα άρθρα 7, 8 και 9 της απόφασης της 8ης Απριλίου 1965 εγκαθίστανται στο Λουξεμβούργο.
4. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει την έδρα του στο Λουξεμβούργο.
5. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει την έδρα της στη Φραγκφούρτη.
6. Το Ελεγκτικό Συνέδριο έχει την έδρα του στο Λουξεμβούργο.
7. Η Επιτροπή των Περιφερειών έχει την έδρα της στις Βρυξέλλες.
8. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έχει την έδρα της στις Βρυξέλλες.
9. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων έχει την έδρα της στο Λουξεμβούργο.
10. Η Ευρωπόλ έχει την έδρα της στη Χάγη.

7. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΠΡΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΣΥΛΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι, σύμφωνα με το άρθρο III-434 του Συντάγματος, η Ένωση απολαύει στην επικράτεια των κρατών μελών των αναγκαίων προνομίων και ασυλιών για την εκπλήρωση της αποστολής της,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος Ευρώπης και στη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΑ, ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο 1

Οι χώροι και τα κτίρια της Ένωσης είναι απαραβίαστα. Δεν υπόκεινται σε έρευνα, κατάσχεση, επίταξη ή απαλλοτρίωση. Τα περιουσιακά στοιχεία και τα στοιχεία ενεργητικού της Ένωσης δεν δύναται να αποτελέσουν αντικείμενο οποιουδήποτε αναγκαστικού μέτρου διοικητικής ή δικαστικής αρχής, άνευ αδείας του Δικαστηρίου.

Άρθρο 2

Τα αρχεία της Ένωσης είναι απαραβίαστα.

Άρθρο 3

Η Ένωση, τα στοιχεία ενεργητικού της, τα έσοδα και λοιπά περιουσιακά της στοιχεία απαλλάσσονται όλων των αμέσων φόρων.

Οι κυβερνήσεις των κρατών μελών λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα, όταν τους είναι δυνατό, για την έκπτωση ή επιστροφή του ποσού των έμμεσων φόρων και των τελών επί των πωλήσεων που περιλαμβάνονται στην τιμή των κινητών ή ακινήτων περιουσιακών στοιχείων, όταν η Ένωση πραγματοποιεί για υπηρεσιακή χρήση σημαντικές αγορές η τιμή των οποίων περιλαμβάνει φόρους και τέλη αυτής της φύσεως. Εντούτοις, η εφαρμογή των διατάξεων αυτών δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της Ένωσης.

Δεν παρέχονται απαλλαγές όσον αφορά τους φόρους, τα τέλη και τα δικαιώματα που επιβάλλονται ως ανταπόδοση για παροχές υπηρεσιών κοινής ωφελείας.

Άρθρο 4

Η Ένωση απαλλάσσεται όλων των δασμών, απαγορεύσεων και περιορισμών επί των εισαγωγών και εξαγωγών ως προς τα είδη που προορίζονται για υπηρεσιακή χρήση. Τα εισαγόμενα κατ' αυτόν τον τρόπο είδη δεν εκχωρούνται, εξ επαχθούς ή χαριστικής αιτίας, στο έδαφος του κράτους στο οποίο έχουν εισαχθεί, εκτός εάν αυτό γίνεται υπό όρους που εγκρίνει η κυβέρνηση του κράτους αυτού.

Η Ένωση απαλλάσσεται επίσης από κάθε δασμό και κάθε απαγόρευση και περιορισμό επί των εισαγωγών και εξαγωγών, όσον αφορά τις δημοσιεύσεις της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΚΑΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ

Άρθρο 5

Τα θεσμικά όργανα της Ένωσης απολαύουν για την υπηρεσιακή τους επικοινωνία και τη διακίνηση των εγγράφων τους, εντός της επικρατείας κάθε κράτους μέλους, της μεταχειρίσεως που επιφυλάσσεται από το κράτος μέλος αυτό στις διπλωματικές αποστολές.

Η υπηρεσιακή αλληλογραφία και οι λοιπές υπηρεσιακές επικοινωνίες των θεσμικών οργάνων της Ένωσης δεν υπόκεινται σε λογοκρισία.

Άρθρο 6

Οι πρόεδροι των θεσμικών οργάνων της Ένωσης δύνανται να εκδίδουν για τα μέλη και το λοιπό προσωπικό των θεσμικών οργάνων της Ένωσης ταυτότητες ο τύπος των οποίων ορίζεται με ευρωπαϊκό κανονισμό του Συμβουλίου, το οποίο αποφασίζει με απλή πλειοψηφία. Οι ταυτότητες αναγνωρίζονται ως έγκυρα πιστοποιητικά κυκλοφορίας από τις αρχές των κρατών μελών. Εκδίδονται για τους υπαλλήλους και το λοιπό προσωπικό υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζονται από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων και από το καθεστώς που διέπει το λοιπό προσωπικό της Ένωσης.

Η Επιτροπή δύναται να συνάπτει συμφωνίες για να αναγνωρισθούν οι εν λόγω ταυτότητες ως έγκυρα πιστοποιητικά κυκλοφορίας στην επικράτεια τρίτων κρατών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

Άρθρο 7

Περιορισμοί διοικητικής ή άλλης φύσεως δεν επιβάλλονται στην ελεύθερη μετακίνηση των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όταν μεταβαίνουν στον τόπο συνεδρίασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή όταν επιστρέφουν από αυτόν.

Στα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου παρέχονται, όσον αφορά τους τελωνειακούς και συναλλαγματικούς ελέγχους:

- α) από τη δική τους κυβέρνηση, οι αυτές διευκολύνσεις που παρέχονται στους ανωτέρους υπαλλήλους οι οποίοι μεταβαίνουν στο εξωτερικό για επίσημη προσωρινή αποστολή,
- β) από τις κυβερνήσεις των άλλων κρατών μελών, οι αυτές διευκολύνσεις που παρέχονται στους αντιπροσώπους αλλοδαπών κυβερνήσεων που ευρίσκονται σε επίσημη προσωρινή αποστολή.

Άρθρο 8

Τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δεν υπόκεινται σε έρευνα, κράτηση ή δίωξη για γνώμη ή ψήφο δοθείσα κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Άρθρο 9

Κατά τη διάρκεια των συνόδων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου τα μέλη του:

- α) απολαμβάνουν εντός της επικρατείας των κρατών τους, των ασυλιών που αναγνωρίζονται στα μέλη του Κοινοβουλίου του κράτους τους,
- β) δεν μπορούν, εντός της επικρατείας άλλων κρατών μελών, να υποβληθούν σε κράτηση ούτε να διωχθούν δικαστικώς.

Η ασυλία καλύπτει τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και όταν μεταβαίνουν στον τόπο συνεδρίασεως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή όταν επιστρέφουν από αυτόν.

Επίκληση της ασυλίας δεν μπορεί να γίνει στην περίπτωση αυτοφώρου εγκλήματος ούτε μπορεί να εμποδίσει την άσκηση του δικαιώματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου να άρει την ασυλία ενός από τα μέλη του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΣΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΩΝ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο 10

Οι αντιπρόσωποι των κρατών μελών που συμμετέχουν στις εργασίες των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, καθώς και οι σύμβουλοί τους και τεχνικοί εμπειρογνώμονες, απολαμβάνουν, κατά τη διάρκεια της ασκήσεως των καθηκόντων τους και κατά τη διάρκεια ταξιδίων τους προς ή από τον τόπο συνεδρίασεως, των καθιερωμένων προνομίων, ασυλιών ή διευκολύνσεων.

Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται επίσης στα μέλη των συμβουλευτικών οργάνων της Ένωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο 11

Στην επικράτεια κάθε κράτους μέλους και ανεξαρτήτως ιθαγενείας, οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό της Ένωσης:

- α) απολαμβάνουν ετεροδικίας για πράξεις στις οποίες προέβησαν, συμπεριλαμβανομένου του προφορικού ή γραπτού λόγου, ενεργώντας υπό την επίσημη ιδιότητά τους, με την επιφύλαξη της εφαρμογής των διατάξεων του Συντάγματος που αφορούν, αφενός μεν, τους κανόνες περί ευθύνης των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού έναντι της Ένωσης, αφετέρου δε, περί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου επί

των διαφορών μεταξύ της Ένωσης και των υπαλλήλων και λοιπού προσωπικού της. Η ασυλία αυτή εξακολουθεί να ισχύει και μετά τη λήξη της θητείας τους,

- β) δεν υπόκεινται, στους περιορισμούς διακινήσεως και στις διατυπώσεις εγγραφής στα μητρώα αλλοδαπών· το ίδιο ισχύει για τους συζύγους τους και τα συντηρούμενα από αυτούς μέλη της οικογενείας τους,
- γ) απολαύουν, όσον αφορά τις νομισματικές ρυθμίσεις ή τις ρυθμίσεις περί συναλλάγματος, των διευκολύνσεων που αναγνωρίζονται από την καθιερωμένη πρακτική στους υπαλλήλους των διεθνών οργανισμών,
- δ) απολαύουν του δικαιώματος να εισάγουν ατελώς την οικοσκευή και τα προσωπικά τους είδη κατά την πρώτη ανάληψη των καθηκόντων τους στο οικείο κράτος και του δικαιώματος να τα επανεξάγουν ατελώς, κατά τη λήξη της θητείας τους, με την επιφύλαξη και στις δύο περιπτώσεις των όρων που κρίνονται αναγκαίοι από την κυβέρνηση του κράτους στο οποίο ασκείται το δικαίωμα,
- ε) απολαύουν του δικαιώματος να εισάγουν ατελώς το αυτοκίνητο που προορίζεται για προσωπική τους χρήση, το οποίο έχει αποκτηθεί στο κράτος της τελευταίας τους διαμονής ή στο κράτος του οποίου είναι υπήκοοι σύμφωνα με τους όρους της εσωτερικής αγοράς της χώρας αυτής και να το επανεξάγουν ατελώς, με την επιφύλαξη και στις δύο περιπτώσεις των όρων που κρίνονται αναγκαίοι από την κυβέρνηση του οικείου κράτους.

Άρθρο 12

Επί των αποδοχών, μισθών και λοιπών αμοιβών που καταβάλλει η Ένωση στους υπαλλήλους και το λοιπό προσωπικό της, επιβάλλεται φόρος υπέρ της Ένωσης σύμφωνα με τους όρους και τη διαδικασία που καθορίζονται με ευρωπαϊκό νόμο. Ο εν λόγω νόμος εκδίδεται μετά από διαβούλευση με τα οικεία θεσμικά όργανα.

Οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό της Ένωσης απαλλάσσονται από την επιβολή εσωτερικών φόρων επί των αποδοχών, μισθών και λοιπών αμοιβών που καταβάλλονται από την Ένωση.

Άρθρο 13

Για την εφαρμογή του φόρου επί του εισοδήματος και της περιουσίας, του φόρου κληρονομιών, καθώς και για την εφαρμογή των συμβάσεων περί αποφυγής της διπλής φορολογίας που έχουν συναφθεί μεταξύ των κρατών μελών της Ένωσης, οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό, οι οποίοι έχουν εγκατασταθεί, απλώς και μόνο λόγω της ασκήσεως των καθηκόντων τους στην υπηρεσία της Ένωσης, στην επικράτεια ενός κράτους μέλους, άλλου από το κράτος της φορολογικής κατοικίας την οποία έχουν κατά το χρόνο της εισόδου τους στην υπηρεσία της Ένωσης, θεωρούνται και στα δύο αυτά κράτη ότι διατηρούν την προηγούμενη κατοικία τους εφόσον αυτή ευρίσκεται σε κράτος μέλος της Ένωσης. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται ομοίως και για τον ή τη σύζυγο στο μέτρο που αυτός ή αυτή δεν ασκεί ιδίαν επαγγελματική δραστηριότητα, καθώς και για τα τέκνα των οποίων έχουν την επιμέλεια και τα οποία συντηρούνται από τα πρόσωπα που αναφέρει το παρόν άρθρο.

Τα κινητά αγαθά τα οποία ανήκουν στα πρόσωπα που προβλέπονται στο πρώτο εδάφιο και που ευρίσκονται στην επικράτεια του κράτους διαμονής απαλλάσσονται του φόρου κληρονομίας στο κράτος αυτό. Για την επιβολή του φόρου αυτού, τα εν λόγω κινητά αγαθά θεωρούνται ευρισκόμενα εντός του κράτους της φορολογικής κατοικίας, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων τρίτων κρατών και της ενδεχομένης εφαρμογής διατάξεων διεθνών συμβάσεων περί διπλής φορολογίας.

Κατοικία κτηθείσα απλώς και μόνο λόγω της ασκήσεως καθηκόντων στην υπηρεσία άλλων διεθνών οργανισμών δεν λαμβάνεται υπόψη για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 14

Το καθεστώς των κοινωνικών παροχών που εφαρμόζεται στους υπαλλήλους και το λοιπό προσωπικό της Ένωσης θεσπίζεται με ευρωπαϊκό νόμο, ο οποίος εκδίδεται μετά από διαβούλευση με τα αρμόδια θεσμικά όργανα.

Άρθρο 15

Ευρωπαϊκός νόμος προσδιορίζει τις κατηγορίες υπαλλήλων και λοιπού προσωπικού της Ένωσης, για τις οποίες εφαρμόζονται, εν όλω ή εν μέρει, το άρθρο 11, το άρθρο 12 δεύτερο εδάφιο και το άρθρο 13. Ο εν λόγω νόμος εκδίδεται μετά από διαβούλευση με τα οικεία θεσμικά όργανα.

Τα ονόματα, η υπηρεσιακή θέση και οι διευθύνσεις των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού που περιλαμβάνεται στις κατηγορίες αυτές ανακοινώνονται περιοδικώς στις κυβερνήσεις των κρατών μελών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

ΠΡΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΥΛΙΕΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΤΡΙΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΕΝΩΣΗ

Άρθρο 16

Το κράτος μέλος στην επικράτεια του οποίου ευρίσκεται η έδρα της Ένωσης παραχωρεί στις αποστολές τρίτων κρατών, που είναι διαπιστευμένες στην Ένωση, τα καθιερωμένα διπλωματικά προνόμια και ασυλίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 17

Τα προνόμια, οι ασυλίες και οι διευκολύνσεις παρέχονται στους υπαλλήλους και το λοιπό προσωπικό της Ένωσης αποκλειστικώς προς το συμφέρον της Ένωσης.

Τα θεσμικά όργανα της Ένωσης υποχρεούνται να άρουν την ασυλία που χορηγήθηκε σε έναν υπάλληλο ή σε οποιονδήποτε από το λοιπό προσωπικό, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες κρίνουν ότι η άρση της ασυλίας δεν είναι αντίθετη προς τα συμφέροντα της Ένωσης.

Άρθρο 18

Για την εφαρμογή του παρόντος Πρωτοκόλλου τα θεσμικά όργανα της Ένωσης ενεργούν σε συνεννόηση με τις αρμόδιες αρχές των ενδιαφερομένων κρατών μελών.

Άρθρο 19

Τα άρθρα 11 έως 14 και 17 εφαρμόζονται επί των μελών της Επιτροπής.

Άρθρο 20

Τα άρθρα 11 έως 14 και 17 έχουν εφαρμογή επί των δικαστών, των γενικών εισαγγελέων, του γραμματέως και των βοηθών εισηγητών του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την επιφύλαξη του άρθρου 3 του Πρωτοκόλλου σχετικά με τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορούν την ετεροδικία των δικαστών και των γενικών εισαγγελέων.

Τα άρθρα 11 έως 14 και 17 έχουν επίσης εφαρμογή επί των μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Άρθρο 21

Το παρόν Πρωτόκολλο έχει επίσης εφαρμογή στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, στα μέλη των οργάνων της και στο προσωπικό της, με την επιφύλαξη του Πρωτοκόλλου σχετικά με το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα απαλλάσσεται επί πλέον από κάθε φόρο ή παρόμοια επιβάρυνση λόγω αύξησεως του κεφαλαίου της καθώς και από τις διάφορες διατυπώσεις που συνεπάγονται οι ενέργειες αυτές στο κράτος στο οποίο έχει την έδρα της. Οι δραστηριότητες της Τράπεζας και των οργάνων της, που ασκούνται σύμφωνα με το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, δεν υπόκεινται σε φόρο κύκλου εργασιών.

Άρθρο 22

Το παρόν Πρωτόκολλο εφαρμόζεται επίσης επί της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, επί των μελών των οργάνων της, επί του προσωπικού της και επί των αντιπροσώπων των κρατών μελών, οι οποίοι συμμετέχουν στις εργασίες της, με την επιφύλαξη του Πρωτοκόλλου σχετικά με το καταστατικό της.

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων απαλλάσσεται επιπλέον παντός φόρου και τέλους λόγω αύξησεως του κεφαλαίου της καθώς και διαφόρων διατυπώσεων που συνεπάγονται οι ενέργειες αυτές στο κράτος στο οποίο έχει την έδρα της. Επίσης καμία επιβάρυνση δεν επιβάλλεται κατά τη διάλυση και εκκαθάρισή της. Τέλος, η δραστηριότητα της Τράπεζας και των οργάνων της, που ασκείται σύμφωνα με τους καταστατικούς όρους, δεν υπόκειται στους φόρους κύκλου εργασιών.

—

8. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ, ΤΗΣ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ, ΤΟΥ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ, ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΦΙΝΛΑΝΔΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΣΟΥΗΔΙΑΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι το Βασίλειο της Δανίας, η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας προσχώρησαν στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες την 1η Ιανουαρίου 1973· ότι η Ελληνική Δημοκρατία προσχώρησε στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες την 1η Ιανουαρίου 1981· ότι το Βασίλειο της Ισπανίας και η Πορτογαλική Δημοκρατία προσχώρησαν στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες την 1η Ιανουαρίου 1986· ότι η Δημοκρατία της Αυστρίας, η Δημοκρατία της Φινλανδίας και το Βασίλειο της Σουηδίας προσχώρησαν την 1η Ιανουαρίου 1995 στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες και στην Ευρωπαϊκή Ένωση που ιδρύθηκε με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση,

ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι το άρθρο IV-437 παράγραφος 2 του Συντάγματος προβλέπει την κατάργηση των Συνθηκών που αφορούν τις προαναφερόμενες προσχωρήσεις,

ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι ορισμένες διατάξεις που περιέχονται στις εν λόγω Συνθήκες Προσχώρησης και στις προσαρτώμενες Πράξεις εξακολουθούν να είναι επίκαιρες· ότι το άρθρο IV-437 παράγραφος 2 του Συντάγματος προβλέπει ότι οι διατάξεις αυτές πρέπει να περιληφθούν ή να μνημονεύονται σε ένα πρωτόκολλο, ώστε να παραμείνουν σε ισχύ και να διατηρηθούν τα έννομά τους αποτελέσματα,

ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι οι εν λόγω διατάξεις πρέπει να υποστούν τις αναγκαίες τεχνικές προσαρμογές ώστε να είναι σύμφωνες με το Σύνταγμα, χωρίς να αλλοιώνεται το νομικό τους περιεχόμενο,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στις Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης και στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας:

ΤΙΤΛΟΣ 1

ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τις Συνθήκες Προσχώρησης που αναφέρει στο άρθρο IV-437 παράγραφος 2 στοιχεία α) έως δ) του Συντάγματος έχουν αρχίσει να ισχύουν, υπό τους όρους που προβλέπονται στις εν λόγω Συνθήκες, από τις ακόλουθες ημερομηνίες:

- α) την 1η Ιανουαρίου 1973 σε ό,τι αφορά τη Συνθήκη για την προσχώρηση του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας,
- β) την 1η Ιανουαρίου 1981 σε ό,τι αφορά τη Συνθήκη για την προσχώρηση της Ελληνικής Δημοκρατίας,
- γ) την 1η Ιανουαρίου 1986 σε ό,τι αφορά τη Συνθήκη για την προσχώρηση του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας,

- δ) την 1η Ιανουαρίου 1995 σε ό,τι αφορά τη Συνθήκη για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας.

Άρθρο 2

1. Τα προσχωρούντα κράτη του άρθρου 1 υποχρεούνται να προσχωρήσουν, εφόσον οι εν λόγω συμφωνίες ή συμβάσεις εξακολουθούν να ισχύουν, στις συμφωνίες ή συμβάσεις που συνήφθησαν, πριν από την αντίστοιχη προσχώρησή τους:

- α) μεταξύ των άλλων κρατών μελών και οι οποίες θεμελιώνονται στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας ή στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, ή οι οποίες είναι αδιάρρηκτα συνδεδεμένες με την υλοποίηση των στόχων αυτών των Συνθηκών, είναι σχετικές με τη λειτουργία των Κοινοτήτων ή της Ένωσης ή συνδέονται με τη δράση αυτών,
- β) από τα άλλα κράτη μέλη από κοινού με τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, με ένα ή περισσότερα τρίτα κράτη ή με διεθνή οργανισμό, καθώς και στις συμφωνίες που σχετίζονται με τις εν λόγω συμφωνίες ή συμβάσεις. Η Ένωση και τα άλλα κράτη μέλη παρέχουν για το σκοπό αυτόν τη συνδρομή τους στα προσχωρούντα κράτη του άρθρου 1.

2. Τα προσχωρούντα κράτη του άρθρου 1 λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να προσαρμόσουν, εφόσον είναι ανάγκη, τη θέση τους έναντι των διεθνών οργανισμών και των διεθνών συμφωνιών, των οποίων η Ένωση ή η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας ή άλλα κράτη μέλη είναι επίσης μέρη, σύμφωνα με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από την προσχώρησή τους.

Άρθρο 3

Οι διατάξεις των Πράξεων Προσχώρησης που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την κατάργηση ή τροποποίηση, κατά τρόπο μη μεταβατικό, πράξεων που έχουν εκδοθεί από τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή τους οργανισμούς των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ιδρύθηκε με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως έχουν ερμηνευθεί από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και το Πρωτοδικείο, εξακολουθούν να ισχύουν με την επιφύλαξη της εφαρμογής του δεύτερου εδαφίου.

Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου είναι της ίδιας νομικής φύσεως με τις πράξεις που καταργούν ή τροποποιούν και υπόκεινται στους ίδιους κανόνες όπως αυτές.

Άρθρο 4

Τα κείμενα των πράξεων των θεσμικών και λοιπών οργάνων ή οργανισμών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ιδρύθηκε με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα οποία θεσπίστηκαν πριν από τις προσχωρήσεις που αναφέρει το άρθρο 1 και συντάχθηκαν διαδοχικά στα αγγλικά και δανικά, στα ελληνικά, στα ισπανικά και πορτογαλικά, καθώς και στα φινλανδικά και σουηδικά, ισχύουν από την αντίστοιχη προσχώρηση των κρατών που αναφέρει το άρθρο 1, υπό τους ίδιους όρους όπως τα κείμενα που συντάχθηκαν και ισχύουν στις άλλες γλώσσες.

Άρθρο 5

Ευρωπαϊκός νόμος του Συμβουλίου μπορεί να καταργήσει τις μεταβατικές διατάξεις του παρόντος πρωτοκόλλου, εφόσον αυτές έχουν καταστεί άνευ αντικειμένου ή δεν έχουν πλέον εφαρμογή. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΑΞΗ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ, ΤΗΣ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ 1

Διατάξεις σχετικά με το Γιβραλτάρ

Άρθρο 6

1. Οι πράξεις των θεσμικών οργάνων οι σχετικές με τα προϊόντα του παραρτήματος I του Συντάγματος και με τα προϊόντα τα οποία κατά την εισαγωγή τους στην Ένωση υπόκεινται σε ειδική ρύθμιση συνεπεία της εφαρμογής της κοινής γεωργικής πολιτικής, καθώς επίσης και οι πράξεις οι σχετικές με την εναρμόνιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί των φόρων κύκλου εργασιών δεν εφαρμόζονται στο Γιβραλτάρ, εκτός εάν το Συμβούλιο εκδώσει ευρωπαϊκή απόφαση που ορίζει άλλως. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από πρόταση της Επιτροπής.

2. Η κατάσταση ως προς το Γιβραλτάρ η οποία ορίζεται στο σημείο VI του παραρτήματος II ⁽¹⁾ της πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας, παραμένει ως έχει.

ΤΜΗΜΑ 2

Διατάξεις σχετικά με τις Φερόες Νήσους

Άρθρο 7

Οι Δανοί υπήκοοι που κατοικούν στις Φερόες νήσους δεν θεωρούνται υπήκοοι κράτους μέλους κατά την έννοια του Συντάγματος παρά μόνον από την ημερομηνία κατά την οποία το Σύνταγμα αρχίζει να ισχύει στις νήσους αυτές.

(¹) ΕΕ L 73 της 27.3.1972, σ. 47.

ΤΜΗΜΑ 3

Διατάξεις σχετικά με τις αγγλονορμανδικές νήσους και τη νήσο Μαν**Άρθρο 8**

1. Οι ρυθμίσεις της Ένωσης στον τελωνειακό τομέα και στον τομέα των ποσοτικών περιορισμών, ιδίως οι τελωνειακοί δασμοί, οι φόροι ισοδυνάμου αποτελέσματος και το κοινό δασμολόγιο, εφαρμόζονται στις αγγλονορμανδικές νήσους και στη νήσο Μαν κατά τον ίδιο τρόπο που εφαρμόζονται στο Ηνωμένο Βασίλειο.

2. Όσον αφορά τα γεωργικά προϊόντα και τα προϊόντα τα προερχόμενα εκ της μεταποίησης τους που υπόκεινται σε ειδικό καθεστώς συναλλαγών, θα εφαρμοσθούν έναντι τρίτων χωρών οι εισφορές και τα άλλα μέτρα κατά την εισαγωγή που προβλέπονται από τις ρυθμίσεις της Ένωσης και εφαρμόζονται από το Ηνωμένο Βασίλειο.

Επίσης εφαρμόζονται οι διατάξεις των ρυθμίσεων της Ένωσης που είναι αναγκαίες για να επιτραπεί η ελεύθερη κυκλοφορία και η τήρηση κανονικών όρων ανταγωνισμού στις συναλλαγές των προϊόντων αυτών.

Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις που καθορίζουν τους όρους υπό τους οποίους οι διατάξεις του πρώτου και δεύτερου εδαφίου εφαρμόζονται στα εδάφη αυτά.

Άρθρο 9

Τα δικαιώματα των οποίων απολαύουν οι υπήκοοι των εδαφών που αναφέρει το άρθρο 8 στο Ηνωμένο Βασίλειο δεν θίγονται από το δίκαιο της Ένωσης. Οι υπήκοοι πάντως αυτοί δεν απολαύουν της εφαρμογής των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης περί ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων και των υπηρεσιών.

Άρθρο 10

Οι διατάξεις της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας που εφαρμόζονται στα πρόσωπα ή στις επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 196 της Συνθήκης αυτής εφαρμόζονται επί των εν λόγω προσώπων ή επιχειρήσεων εφ' όσον είναι εγκατεστημένα ή έχουν την έδρα τους στα εδάφη που αναφέρει το άρθρο 8 του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 11

Οι αρχές των εδαφών που αναφέρει το άρθρο 8 εφαρμόζουν την ίδια μεταχείριση έναντι όλων των φυσικών ή νομικών προσώπων της Ένωσης.

Άρθρο 12

Εάν, κατά την εφαρμογή του καθοριζόμενου στο παρόν τμήμα καθεστώτος προκύψουν δυσχέρειες από την μια ή την άλλη πλευρά στις σχέσεις μεταξύ της Ένωσης και των εδαφών που αναφέρει το άρθρο 8, η Επιτροπή προτείνει αμελλητί στο Συμβούλιο τα μέτρα διασφάλισης που θεωρεί αναγκαία και προσδιορίζει συγχρόνως τους όρους και τους τρόπους εφαρμογής τους.

Το Συμβούλιο, εντός προθεσμίας ενός μηνός, εκδίδει τους προσήκοντες ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις.

Άρθρο 13

Κατά την έννοια του παρόντος τμήματος, υπήκοος των αγγλονορμανδικών νήσων ή της νήσου Μαν θεωρείται κάθε βρετανός πολίτης ο οποίος έχει την εν λόγω υπηκοότητα εκ του γεγονότος ότι αυτός ο ίδιος ή ένας από τους γονείς του, ο πάππος ή η μάμμη του γεννήθηκε, υιοθετήθηκε, πολιτογραφήθηκε ή εγγράφηκε στα μητρώα μιας από τις εν λόγω νήσους. Πάντως, το εν λόγω πρόσωπο δεν θεωρείται από την άποψη αυτή ως υπήκοος των αγγλονορμανδικών νήσων ή της νήσου Μαν εάν αυτός ο ίδιος ή ένας από τους γονείς του, ο πάππος ή η μάμμη του υιοθετήθηκε, πολιτογραφήθηκε ή εγγράφηκε στα μητρώα του Ηνωμένου Βασιλείου. Επίσης δεν θεωρείται υπήκοος των νήσων αυτών το πρόσωπο που είχε επί πέντε έτη κατοικία στο Ηνωμένο Βασίλειο σε οποιαδήποτε χρονική περίοδο.

Οι αναγκαίες διοικητικές διατάξεις για την εξακρίβωση της ταυτότητας των προσώπων αυτών γνωστοποιούνται στην Επιτροπή.

ΤΜΗΜΑ 4

Διατάξεις σχετικά με την εκτέλεση της πολιτικής εκβιομηχάνισης και οικονομικής ανάπτυξης της Ιρλανδίας

Άρθρο 14

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπό σημείωση το γεγονός ότι η ιρλανδική κυβέρνηση έχει αναλάβει να υλοποιήσει μια πολιτική εκβιομηχάνισης και οικονομικής ανάπτυξης που έχει ως σκοπό την προσέγγιση του βιοτικού επιπέδου στην Ιρλανδία προς το βιοτικό επίπεδο των άλλων κρατών μελών και την εξάλειψη της υποαπασχολήσεως, αμβλύνοντας βαθμιαία τις περιφερειακές διαφορές του επιπέδου αναπτύξεως.

Αναγνωρίζουν ότι είναι προς το κοινό συμφέρον τους να επιτευχθούν οι στόχοι της πολιτικής αυτής και συμφωνούν να συστήσουν προς τον σκοπό αυτόν στα θεσμικά όργανα να θέσουν σε εφαρμογή όλα τα μέσα και τις διαδικασίες που προβλέπονται από το Σύνταγμα, προσφεύγοντας ιδίως σε κατάλληλη χρησιμοποίηση των πόρων της Ένωσης που προορίζονται για την πραγματοποίηση των στόχων της.

Τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν ιδίως ότι, στην περίπτωση εφαρμογής των άρθρων III-167 και III-168 του Συντάγματος, θα πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψη οι στόχοι της οικονομικής επέκτασης και της ανύψωσης του βιοτικού επιπέδου του πληθυσμού.

ΤΜΗΜΑ 5

Διατάξεις σχετικά με τις ανταλλαγές γνώσεων με τη Δανία στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας

Άρθρο 15

1. Από την 1η Ιανουαρίου 1973, οι γνώσεις που ανακοινώνονται στα κράτη μέλη, στα πρόσωπα και στις επιχειρήσεις, σύμφωνα με το άρθρο 13 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, τίθενται στην διάθεση της Δανίας, η οποία τις υποβάλλει σε καθεστώς περιορισμένης διάδοσης στην επικράτεια της, υπό τους όρους που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο.

2. Από την 1η Ιανουαρίου 1973, η Δανία θέτει στη διάθεση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας ένα ισοδύναμο σύνολο γνώσεων στους τομείς που προσδιορίζονται στην παράγραφο 3. Η λεπτομερής έκθεση των γνώσεων αυτών αποτελεί αντικείμενο εγγράφου που διαβιβάζεται στην Επιτροπή. Η Επιτροπή ανακοινώνει τις γνώσεις αυτές στις επιχειρήσεις της Κοινότητας, υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 13 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας.

3. Η Δανία θέτει στην διάθεση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας πληροφορίες στους εξής τομείς:

- α) DOR αντιδραστήρες με επιβραδυντή βαρύ ύδωρ και ψυκτικό από οργανικό υγρό,
- β) DT-350, DK-400 αντιδραστήρες πεπιεσμένου βαρέος ύδατος εντός δοχείου πίεσεως,
- γ) κύκλωμα αερίων υψηλής θερμοκρασίας,
- δ) συστήματα εξοπλισμού σε όργανα και ειδικές ηλεκτρονικές συσκευές,
- ε) αξιοπιστία,
- στ) φυσική αντιδραστήρων, δυναμική αντιδραστήρων και ανταλλαγή θερμότητας,
- ζ) δοκιμή υλικών και συσκευών εντός στήλης.

4. Η Δανία αναλαμβάνει την υποχρέωση να παρέχει στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας κάθε συμπληρωματική πληροφορία σχετική με τις εκθέσεις τις οποίες γνωστοποιεί, ιδίως κατά την διάρκεια επισκέψεων υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας ή των κρατών μελών στο Κέντρο του Risø, υπό τους όρους που καθορίζονται με κοινή συμφωνία σε κάθε περίπτωση.

Άρθρο 16

1. Στους τομείς στους οποίους η Δανία θέτει γνώσεις στη διάθεση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, οι αρμόδιοι οργανισμοί παραχωρούν, κατόπιν αιτήσεως, άδειες εκμετάλλευσης με εμπορικούς όρους στα κράτη μέλη, στα πρόσωπα και στις επιχειρήσεις της Κοινότητας, εφ' όσον κατέχουν αποκλειστικά δικαιώματα επί κατατεθειμένων στα κράτη μέλη διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, και εφ' όσον δεν έχουν αναλάβει έναντι τρίτων υποχρέωση ή δέσμευση να παραχωρήσουν ή να προτείνουν την παραχώρηση αποκλειστικής ή μερικώς αποκλειστικής άδειας εκμετάλλευσης των δικαιωμάτων αυτών των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

2. Εάν έχει παραχωρηθεί μια αποκλειστική ή μερικώς αποκλειστική άδεια εκμετάλλευσης, η Δανία ενθαρρύνει και διευκολύνει την παραχώρηση με εμπορικούς όρους περαιτέρω αδειών εκμετάλλευσης από τους κατόχους τέτοιων αδειών υπέρ των κρατών μελών, προσώπων ή επιχειρήσεων της Κοινότητας.

Η παραχώρηση τέτοιων αποκλειστικών ή μερικώς αποκλειστικών αδειών πραγματοποιείται επί κανονικής εμπορικής βάσεως.

ΤΜΗΜΑ 6

Διατάξεις σχετικά με τις ανταλλαγές γνώσεων με την Ιρλανδία στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας*Άρθρο 17*

1. Από την 1η Ιανουαρίου 1973, οι γνώσεις που ανακοινώνονται στα κράτη μέλη, στα πρόσωπα και στις επιχειρήσεις, σύμφωνα με το άρθρο 13 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, τίθενται στην διάθεση της Ιρλανδίας, η οποία τις υποβάλλει σε καθεστώς περιορισμένης διάδοσης στην επικράτειά της, υπό τους όρους που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο.

2. Από την 1η Ιανουαρίου 1973, η Ιρλανδία θέτει στην διάθεση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας γνώσεις περιορισμένης διάδοσης που επιτυγχάνονται στον πυρηνικό τομέα στην Ιρλανδία, εφ' όσον δεν πρόκειται περί καθαρά εμπορικών εφαρμογών. Η Επιτροπή γνωστοποιεί τις γνώσεις αυτές στις επιχειρήσεις της Κοινότητας, υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 13 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας.

3. Οι γνώσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 2 αφορούν κατά κύριο λόγο τις μελέτες για την ανάπτυξη αντιδραστήρα ισχύος και τις εργασίες επί των ραδιοϊσοτόπων και την εφαρμογή τους στην ιατρική, περιλαμβανομένων των προβλημάτων της προστασίας από την ραδιενέργεια.

Άρθρο 18

1. Στους τομείς στους οποίους η Ιρλανδία θέτει γνώσεις στην διάθεση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, οι αρμόδιοι οργανισμοί παραχωρούν, κατόπιν αιτήσεως, άδειες εκμετάλλευσης με εμπορικούς όρους στα κράτη μέλη, στα πρόσωπα και στις επιχειρήσεις της Κοινότητας, εφ' όσον κατέχουν αποκλειστικά δικαιώματα επί κατατεθειμένων στα κράτη μέλη διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, και εφ' όσον δεν έχουν αναλάβει έναντι τρίτων υποχρέωση ή δέσμευση να παραχωρήσουν ή να προτείνουν την παραχώρηση αποκλειστικής ή μερικώς αποκλειστικής αδειας εκμετάλλευσης των δικαιωμάτων αυτών των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

2. Εάν έχει παραχωρηθεί αποκλειστική ή μερικώς αποκλειστική άδεια εκμετάλλευσης, η Ιρλανδία ενθαρρύνει και διευκολύνει την παραχώρηση με εμπορικούς όρους περαιτέρω αδειών εκμετάλλευσης από τους κατόχους τέτοιων αδειών υπέρ των κρατών μελών, προσώπων ή επιχειρήσεων της Κοινότητας.

Η παραχώρηση τέτοιων αποκλειστικών ή μερικώς αποκλειστικών αδειών πραγματοποιείται επί κανονικής εμπορικής βάσεως.

ΤΜΗΜΑ 7

Διατάξεις σχετικά με τις ανταλλαγές γνώσεων με το Ηνωμένο Βασίλειο στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας*Άρθρο 19*

1. Από την 1η Ιανουαρίου 1973, οι γνώσεις που ανακοινώνονται στα κράτη μέλη, στα πρόσωπα και στις επιχειρήσεις, σύμφωνα με το άρθρο 13 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, τίθενται στην διάθεση του Ηνωμένου Βασιλείου, το οποίο τις υποβάλλει σε καθεστώς

περιορισμένης διάδοσης στην επικράτεια του, υπό τους όρους που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο.

2. Από 1η Ιανουαρίου 1973, το Ηνωμένο Βασίλειο θέτει στην διάθεση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας ένα ισοδύναμο σύνολο γνώσεων στους τομείς που αναγράφονται στο παράρτημα ⁽¹⁾ του Πρωτοκόλλου αριθ. 28 της Πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας. Η λεπτομερής έκθεση των γνώσεων αυτών αποτελεί αντικείμενο εγγράφου που διαβιβάζεται στην Επιτροπή. Η Επιτροπή ανακοινώνει τις γνώσεις αυτές στις επιχειρήσεις της Κοινότητας, υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 13 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας.

3. Λαμβανομένου υπ' όψη του ιδιαίτερου ενδιαφέροντος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας για ορισμένους τομείς, το Ηνωμένο Βασίλειο μεριμνά κυρίως για την μετάδοση των γνώσεων στους εξής τομείς:

- α) έρευνα και ανάπτυξη στον τομέα των ταχέων αντιδραστήρων (περιλαμβανομένης και της ασφαλείας),
- β) βασική έρευνα (εφαρμοζόμενη στους τύπους αντιδραστήρων),
- γ) ασφάλεια των αντιδραστήρων, εκτός των ταχέων,
- δ) μεταλλουργία, χάλυβες, κράματα ζirkονίου και σκυροδέματα,
- ε) συμβατότητα δομικών υλικών,
- στ) πειραματική κατασκευή καυσίμων,
- ζ) θερμοϋδροδυναμική,
- η) εξοπλισμός σε όργανα.

Άρθρο 20

1. Στους τομείς στους οποίους το Ηνωμένο Βασίλειο θέτει γνώσεις στη διάθεση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, οι αρμόδιοι οργανισμοί παραχωρούν, κατόπιν αιτήσεως, άδειες εκμετάλλευσης με εμπορικούς όρους στα κράτη μέλη, στα πρόσωπα και στις επιχειρήσεις της Κοινότητας, εφ' όσον κατέχουν αποκλειστικά δικαιώματα επί κατατεθειμένων στα κράτη μέλη της Κοινότητας διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, και εφ' όσον δεν έχουν αναλάβει έναντι τρίτων υποχρέωση ή δέσμευση να παραχωρήσουν ή να προτείνουν την παραχώρηση αποκλειστικής ή μερικώς αποκλειστικής αδειας εκμετάλλευσης των δικαιωμάτων αυτών των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

⁽¹⁾ ΕΕ L 73 της 27.3.1972, σ. 84.

2. Εάν έχει παραχωρηθεί αποκλειστική ή μερικώς αποκλειστική άδεια εκμετάλλευσης, το Ηνωμένο Βασίλειο ενθαρρύνει και διευκολύνει την παραχώρηση με εμπορικούς όρους περαιτέρω αδειών εκμετάλλευσης από τους κατόχους τέτοιων αδειών υπέρ των κρατών μελών, προσώπων ή επιχειρήσεων της Κοινότητας.

Η παραχώρηση τέτοιων αποκλειστικών ή μερικώς αποκλειστικών αδειών πραγματοποιείται επί κανονικής εμπορικής βάσεως.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΛΗΦΘΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΑΞΗ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ 1

Διατάξεις σχετικά με τη χορήγηση από την Ελλάδα απαλλαγής εκ των δασμών κατά την εισαγωγή ορισμένων εμπορευμάτων

Άρθρο 21

Το άρθρο ΙΙΙ-151 του Συντάγματος δεν εμποδίζει την Ελληνική Δημοκρατία να διατηρήσει τα μέτρα περί χορηγήσεως απαλλαγών που είχαν θεσπιστεί προ της 1ης Ιανουαρίου 1979 κατ' εφαρμογή:

- α) του νόμου αριθ. 4171/61 (Περί λήψεως γενικών μέτρων δια την υποβοήθησιν της αναπτύξεως της οικονομίας της χώρας),
- β) του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 2687/53 (Περί επενδύσεως και προστασίας των κεφαλαίων εξωτερικού),
- γ) του νόμου αριθ. 289/76 (Περί παροχής κινήτρων δια την ανάπτυξιν των παραμεθορίων περιοχών και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων),

μέχρι τη λήξη των συμφωνιών που συνήφθησαν από την ελληνική κυβέρνηση με τους δικαιούχους των μέτρων αυτών.

ΤΜΗΜΑ 2

Διατάξεις σχετικά με τη φορολογία

Άρθρο 22

Οι πράξεις του σημείου ΙΙ.2 του παραρτήματος VIII ⁽¹⁾ της Πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας εφαρμόζονται έναντι της Ελληνικής Δημοκρατίας σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στο παράρτημα αυτό, εκτός των παραπομπών στα σημεία 9 και 18.β.

(¹) ΕΕ L 291 της 19.11.1979, σ. 163.

ΤΜΗΜΑ 3

Διατάξεις σχετικά με το βαμβάκι*Άρθρο 23*

1. Το παρόν τμήμα αφορά το βαμβάκι, μη λαναρισμένο ούτε κτενισμένο, που υπάγεται στη διάκριση 5201 00 της συνδυασμένης ονοματολογίας.
2. Θεσπίζεται στην Ένωση καθεστώς με σκοπό ιδίως:
 - α) να υποστηρίζει την παραγωγή βάμβακος στις περιοχές της Ένωσης όπου είναι σημαντική για την γεωργική οικονομία,
 - β) να επιτρέπει δίκαιο εισόδημα στους ενδιαφερομένους παραγωγούς,
 - γ) να σταθεροποιεί την αγορά με τη βελτίωση των δομών στο επίπεδο της προσφοράς και της διάθεσης.
3. Το καθεστώς που αναφέρει η παράγραφος 2 περιλαμβάνει τη χορήγηση ενίσχυσης στην παραγωγή.
4. Προκειμένου να μπορούν οι παραγωγοί βάμβακος να συγκεντρώνουν την προσφορά και να προσαρμόζουν την παραγωγή στις ανάγκες της αγοράς, καθιερώνεται καθεστώς ενθάρρυνσης για τη συγκρότηση ομάδων παραγωγών και ομάδων ενώσεων παραγωγών.

Το καθεστώς αυτό προβλέπει τη χορήγηση ενισχύσεων για να ενθαρρυνθεί η σύσταση και να διευκολυνθεί η λειτουργία των ομάδων παραγωγών.

Τα οφέλη από το καθεστώς αυτό επιφυλάσσονται στις ομάδες:

- α) που συγκροτούνται με πρωτοβουλία των ιδίων των παραγωγών,
 - β) που προσφέρουν επαρκή εγγύηση όσον αφορά τη διάρκεια και την αποτελεσματικότητα της δράσης τους και
 - γ) που αναγνωρίζονται από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος.
5. Το καθεστώς των συναλλαγών της Ένωσης με τις τρίτες χώρες δεν θίγεται. Για τον σκοπό αυτό, ιδίως, δεν είναι δυνατόν να προβλεφθούν περιοριστικά μέτρα κατά την εισαγωγή.
 6. Ευρωπαϊκός νόμος του Συμβουλίου θεσπίζει τις αναγκαίες προσαρμογές του καθεστώτος που προβλέπεται από το παρόν τμήμα.

Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς και αποφάσεις που θεσπίζουν τους αναγκαίους βασικούς κανόνες για την εφαρμογή των διατάξεων που προβλέπονται στο παρόν τμήμα.

Το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

ΤΜΗΜΑ 4

Διατάξεις σχετικά με την οικονομική και βιομηχανική ανάπτυξη της Ελλάδας*Άρθρο 24*

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπό σημείωση το γεγονός ότι η Ελληνική Κυβέρνηση έχει αναλάβει να υλοποιήσει πολιτική εκβιομηχάνισης και οικονομικής ανάπτυξης η οποία αποσκοπεί στην προσέγγιση του βιοτικού επιπέδου στην Ελλάδα με το επίπεδο των άλλων κρατών μελών και στην εξάλειψη της υποαπασχόλησης, αμβλύνοντας βαθμιαία τις περιφερειακές διαφορές ως προς το επίπεδο ανάπτυξης.

Αναγνωρίζουν ότι είναι προς το κοινό συμφέρον τους να επιτευχθούν οι στόχοι της πολιτικής αυτής.

Προς τον σκοπό αυτόν, τα θεσμικά όργανα χρησιμοποιούν όλα τα μέσα και τις διαδικασίες που προβλέπονται από το Σύνταγμα, ιδίως χρησιμοποιώντας κατάλληλα τους πόρους της Ένωσης που προορίζονται για την πραγματοποίηση των στόχων της.

Ειδικότερα, κατά την εφαρμογή των άρθρων III-167 και III-168 του Συντάγματος, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι στόχοι της οικονομικής επέκτασης και της ανύψωσης του βιοτικού επιπέδου του πληθυσμού.

ΤΜΗΜΑ 5

Διατάξεις σχετικά με τις ανταλλαγές γνώσεων με την Ελλάδα στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας*Άρθρο 25*

1. Από την 1η Ιανουαρίου 1981, οι γνώσεις που ανακοινώνονται στα κράτη μέλη, στα πρόσωπα και στις επιχειρήσεις, σύμφωνα με το άρθρο 13 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, τίθενται στη διάθεση της Ελληνικής Δημοκρατίας, η οποία τις υποβάλλει σε καθεστώς περιορισμένης διάδοσης στην επικράτειά της, υπό τους όρους που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο.

2. Από την 1η Ιανουαρίου 1981, η Ελληνική Δημοκρατία θέτει στη διάθεση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας γνώσεις περιορισμένης διάδοσης που αποκτήθηκαν στον πυρηνικό τομέα στην Ελλάδα, εφ' όσον δεν πρόκειται περί καθαρά εμπορικών εφαρμογών. Η Επιτροπή ανακοινώνει τις γνώσεις αυτές στις επιχειρήσεις της Κοινότητας, υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 13 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας.

3. Οι γνώσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 2 αφορούν κυρίως:

- α) τις μελέτες περί της εφαρμογής των ραδιοϊσοτόπων στους ακόλουθους τομείς: ιατρική, γεωργία, εντομολογία, προστασία του περιβάλλοντος,
- β) την εφαρμογή των πυρηνικών τεχνικών στην αρχαιομετρία,
- γ) την ανάπτυξη των συσκευών ιατρικής ηλεκτρονικής,
- δ) την ανάπτυξη των μεθόδων διερεύνησης ραδιενεργών μεταλλευμάτων.

Άρθρο 26

1. Στους τομείς στους οποίους η Ελληνική Δημοκρατία θέτει γνώσεις στην διάθεση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, οι αρμόδιοι οργανισμοί παραχωρούν, κατόπιν αιτήσεως, άδειες εκμετάλλευσης υπό εμπορικούς όρους στα κράτη μέλη, στα πρόσωπα και στις επιχειρήσεις της Κοινότητας, εφ' όσον κατέχουν αποκλειστικά δικαιώματα επί διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας κατατεθειμένων στα κράτη μέλη της Κοινότητας, και εφ' όσον δεν έχουν αναλάβει έναντι τρίτων υποχρέωση ή δέσμευση να παραχωρήσουν ή να προτείνουν την παραχώρηση αποκλειστικής ή μερικώς αποκλειστικής αδειάς εκμετάλλευσης επί των δικαιωμάτων αυτών των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

2. Εάν έχει παραχωρηθεί αποκλειστική ή μερικώς αποκλειστική άδεια εκμετάλλευσης, η Ελληνική Δημοκρατία ενθαρρύνει και διευκολύνει την παραχώρηση με εμπορικούς όρους περαιτέρω αδειών εκμετάλλευσης από τους κατόχους τέτοιων αδειών υπέρ των κρατών μελών, προσώπων ή επιχειρήσεων της Κοινότητας.

Η παραχώρηση τέτοιων αποκλειστικών ή μερικώς αποκλειστικών αδειών γίνεται επί κανονικής εμπορικής βάσεως.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΛΗΦΘΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΑΞΗ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ 1

Δημοσιονομικές διατάξεις

Άρθρο 27

Οι ίδιοι πόροι που προέρχονται από τον φόρο προστιθέμενης αξίας υπολογίζονται και ελέγχονται ως αν οι Κανάριοι Νήσοι και η Θέουτα και Μελίλια να ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής της έκτης οδηγίας 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 17 Μαΐου 1977 στον τομέα της εναρμόνισης των νομοθεσιών των κρατών μελών για τους φόρους κύκλου εργασιών — κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας: ομοιόμορφη βάση του φόρου.

ΤΜΗΜΑ 2

Διατάξεις σχετικά με τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας

Άρθρο 28

Οι διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας της Ισπανίας σχετικά με το βάρος της αποδείξεως, οι οποίες θεσπίστηκαν σύμφωνα με την παράγραφο 2 του Πρωτοκόλλου αριθ. 8 της Πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, δεν εφαρμόζονται εάν η αγωγή παραβίασης στρέφεται κατά του κατόχου άλλου δικαιώματος ευρεσιτεχνίας σχετικού με μέθοδο παρασκευής προϊόντος ιδίου με το προϊόν το οποίο υπήρξε αποτέλεσμα της προστατευόμενης από δίπλωμα

ευρεσιτεχνίας μεθόδου του ενάγοντος, εάν αυτό το άλλο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας έχει χορηγηθεί πριν από την 1η Ιανουαρίου 1986.

Στην περίπτωση που δεν προβλέπεται αντιστροφή του βάρους της αποδείξεως, το Βασίλειο της Ισπανίας συνεχίζει να επιβάλλει στον κάτοχο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας να αποδείξει την παραβίαση. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις πάντως, το Βασίλειο της Ισπανίας εφαρμόζει δικαστική διαδικασία κατάσχεσης — περιγραφής.

Ως «κατάσχεση-περιγραφή» νοείται μια διαδικασία η οποία εντάσσεται στο σύστημα του πρώτου και δεύτερου εδαφίου και κατά την οποία κάθε πρόσωπο που έχει το δικαίωμα να ασκήσει αγωγή παραβίασης, μπορεί με δικαστική απόφαση, η οποία εκδίδεται μετά από αίτηση του, να προβαίνει στους χώρους του εικαζόμενου παραβάτη, και με δικαστικό κλητήρα επικουρούμενο από εμπειρογνώμονες, στη λεπτομερή περιγραφή των επίμαχων μεθόδων, και ιδίως με τη λήψη φωτοαντιγράφων των τεχνικών εγγράφων, με ή χωρίς πραγματική κατάσχεση. Αυτή η δικαστική απόφαση μπορεί να διατάσσει την καταβολή εγγυήσεως, η οποία προορίζεται για την αποζημίωση του εικαζόμενου παραβάτη, σε περίπτωση ζημίας προκαλούμενης από την κατάσχεση-περιγραφή.

Άρθρο 29

Οι διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας της Πορτογαλίας σχετικά με το βάρος της αποδείξεως, οι οποίες θεσπίστηκαν σύμφωνα με την παράγραφο 2 του Πρωτοκόλλου αριθ. 19 της Πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, δεν εφαρμόζονται εάν η αγωγή παραβίασης στρέφεται κατά του κατόχου άλλου διπλώματος ευρεσιτεχνίας σχετικά με τη μέθοδο παρασκευής προϊόντος ίδιου με το προϊόν το οποίο υπήρξε αποτέλεσμα της προστατευόμενης από δίπλωμα ευρεσιτεχνίας μεθόδου του ενάγοντος, εάν αυτό το άλλο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας έχει χορηγηθεί πριν από την 1η Ιανουαρίου 1986.

Στην περίπτωση που δεν προβλέπεται αντιστροφή του βάρους της αποδείξεως, η Πορτογαλική Δημοκρατία συνεχίζει να επιβάλλει στον κάτοχο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας να αποδείξει την παραβίαση. Σε όλες τις περιπτώσεις, η Πορτογαλική Δημοκρατία εφαρμόζει δικαστική διαδικασία κατάσχεσης-περιγραφής.

Ως «κατάσχεση-περιγραφή» νοείται μια διαδικασία που εντάσσεται στο σύστημα του πρώτου και δεύτερου εδαφίου με την οποία κάθε πρόσωπο που έχει δικαίωμα να ασκήσει αγωγή παραβίασης μπορεί, με δικαστική απόφαση η οποία εκδίδεται μετά από αίτηση του, να προβαίνει, στους χώρους του εικαζόμενου παραβάτη και με δικαστικό κλητήρα επικουρούμενο από εμπειρογνώμονες, στη λεπτομερή περιγραφή των επίμαχων μεθόδων, και ιδίως με τη λήψη φωτοαντιγράφων των τεχνικών εγγράφων, με ή χωρίς πραγματική κατάσχεση. Αυτή η δικαστική απόφαση μπορεί να διατάσσει την καταβολή εγγυήσεως η οποία προορίζεται για την αποζημίωση του εικαζόμενου παραβάτη σε περίπτωση ζημίας προκαλούμενης από την κατάσχεση-περιγραφή.

ΤΜΗΜΑ 3

Διατάξεις σχετικά με τον μηχανισμό συμπληρωματικών επιβαρύνσεων στα πλαίσια των αλιευτικών συμφωνιών που συνάπτει η Ένωση με τρίτες χώρες

Άρθρο 30

1. Θεσπίζεται ειδικό καθεστώς για τη διεξαγωγή εργασιών οι οποίες συμπληρώνουν τις αλιευτικές δραστηριότητες που ασκούν τα σκάφη τα οποία φέρουν σημαία κράτους μέλους στα ύδατα που υπάγονται στην κυριαρχία ή στη δικαιοδοσία τρίτης χώρας στα πλαίσια των υποχρεώσεων που καθιερώνονται από τις αλιευτικές συμφωνίες που συνάπτει η Ένωση με τις συγκεκριμένες τρίτες χώρες.

2. Οι εργασίες που θεωρείται ότι είναι δυνατόν να διεξάγονται συμπληρωματικά προς τις αλιευτικές δραστηριότητες, υπό τους όρους και εντός των ορίων των παραγράφων 3 και 4 αφορούν:

- α) την επεξεργασία, στο έδαφος της συγκεκριμένης τρίτης χώρας, αλιευτικών προϊόντων τα οποία αλιεύσαν σκάφη με σημαία κράτους μέλους στα ύδατα τρίτης χώρας στα πλαίσια αλιευτικών δραστηριοτήτων που απορρέουν από την εκτέλεση αλιευτικής συμφωνίας, προκειμένου να εισαχθούν στην αγορά της Ένωσης με τις δασμολογικές κλάσεις του κεφαλαίου 3 του Κοινού Δασμολογίου,
- β) τη φόρτωση, τη μεταφόρτωση επί σκάφους με σημαία κράτους μέλους της Ένωσης, το οποίο συμμετέχει σε δραστηριότητες στα πλαίσια αλιευτικής συμφωνίας, αλιευτικών προϊόντων που υπάγονται στο κεφάλαιο 3 του Κοινού Δασμολογίου με σκοπό τη μεταφορά τους καθώς και την ενδεχόμενη επεξεργασία τους, προκειμένου να εισαχθούν στην αγορά της Ένωσης.

3. Η εισαγωγή στην Ένωση προϊόντων που έχουν αποτελέσει αντικείμενο των εργασιών της παραγράφου 2 διεξάγεται με μερική ή ολική αναστολή των δασμών του Κοινού Δασμολογίου ή κάτω από ιδιαίτερο καθεστώς δασμολόγησης, υπό τους όρους και εντός των ορίων της συμπληρωματικότητας που ορίζονται ετησίως σε σχέση με την έκταση των αλιευτικών δυνατοτήτων που προκύπτουν από τις σχετικές συμφωνίες καθώς και από τους όρους από τους οποίους συνοδεύονται.

4. Ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο θεσπίζει τους γενικούς κανόνες εφαρμογής του παρόντος καθεστώτος και ιδίως τα κριτήρια κατανομής των συγκεκριμένων ποσοτήτων.

Ο τρόπος εφαρμογής του παρόντος καθεστώτος, καθώς και οι συγκεκριμένες ποσότητες, καθορίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 37 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 104/2000.

ΤΜΗΜΑ 4

Διατάξεις σχετικά με τη Θέουτα και τη Μελίλια

Υποτήμια 1

Γενικές διατάξεις

Άρθρο 31

1. Το Σύνταγμα, καθώς και οι πράξεις των θεσμικών οργάνων εφαρμόζονται στη Θέουτα και τη Μελίλια με την επιφύλαξη των παρεκκλίσεων που προβλέπονται στις παραγράφους 2 και 3 και των άλλων διατάξεων του παρόντος τμήματος.

2. Οι προϋποθέσεις με τις οποίες οι διατάξεις του Συντάγματος για την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, καθώς και οι πράξεις των θεσμικών οργάνων οι σχετικές με την τελωνειακή νομοθεσία και την εμπορική πολιτική που θα εφαρμόζονται στη Θέουτα και τη Μελίλια καθορίζονται στο υποτήμια 3 του παρόντος τμήματος.

3. Με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων του άρθρου 32, οι πράξεις των θεσμικών οργάνων οι σχετικές με την κοινή γεωργική πολιτική και την κοινή αλιευτική πολιτική δεν εφαρμόζονται στη Θέουτα και τη Μελίλια.

4. Με αίτηση του Βασιλείου της Ισπανίας, ευρωπαϊκός νόμος ή νόμος-πλαίσιο του Συμβουλίου μπορεί:
- να συμπεριλάβει τη Θέουτα και τη Μελίλια στο τελωνειακό έδαφος της Ένωσης,
 - να καθορίσει τα κατάλληλα μέτρα για την επέκταση των διατάξεων του ισχύοντος δικαίου της Ένωσης στη Θέουτα και τη Μελίλια.

Με πρόταση της Επιτροπής, η οποία ενεργεί με δική της πρωτοβουλία ή μετά από αίτηση ενός κράτους μέλους, το Συμβούλιο μπορεί να εκδώσει ευρωπαϊκό νόμο ή νόμο-πλαίσιο σχετικά με τις προσαρμογές του καθεστώτος που εφαρμόζεται στη Θέουτα και τη Μελίλια, οι οποίες θα μπορούσαν να καταστούν αναγκαίες.

Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Υποτήμα 2

Διατάξεις σχετικά με την κοινή αλιευτική πολιτική

Άρθρο 32

- Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 2 και του υποτιμήματος 3, η κοινή πολιτική δεν εφαρμόζεται ούτε στη Θέουτα ούτε στη Μελίλια.
- Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει με πλειοψηφία τους ευρωπαϊκούς νόμους, νόμους-πλαίσια, κανονισμούς ή αποφάσεις δυνάμει των οποίων:
 - καθορίζονται τα διαρθρωτικά μέτρα που θα μπορούσαν να ληφθούν υπέρ της Θέουτα και της Μελίλια,
 - καθορίζεται ο κατάλληλος τρόπος για να λαμβάνεται υπόψη το σύνολο ή μέρος των συμφερόντων της Θέουτα και της Μελίλια, με την ευκαιρία των πράξεων που εκδίδει, κατά περίπτωση, ενόψει των διαπραγματεύσεων εκ μέρους της Ένωσης για την ανανέωση ή σύναψη αλιευτικών συμφωνιών με τρίτες χώρες καθώς και τα ειδικά της Θέουτα και της Μελίλια στα πλαίσια των διεθνών αλιευτικών συμβάσεων στις οποίες η Ένωση αποτελεί συμβαλλόμενο μέρος.
- Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει τους ευρωπαϊκούς νόμους, νόμους - πλαίσια, κανονισμούς και αποφάσεις δυνάμει των οποίων καθορίζονται ενδεχομένως οι δυνατότητες και οι προϋποθέσεις αμοιβαίας πρόσβασης στις αντίστοιχες αλιευτικές ζώνες και στους πόρους τους. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα.
- Οι προβλεπόμενοι στις παραγράφους 2 και 3 ευρωπαϊκοί νόμοι και νόμοι-πλαίσια εκδίδονται μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Υποτήμα 3

Διατάξεις σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, την τελωνειακή νομοθεσία και την εμπορική πολιτική

Άρθρο 33

- Τα προϊόντα καταγωγής Θέουτας και Μελίλιας, καθώς και τα προϊόντα προελεύσεως τρίτων χωρών τα οποία εισάγονται στη Θέουτα και τη Μελίλια στο πλαίσιο των καθεστώτων που ισχύουν εκεί για τα προϊόντα αυτά, δεν θεωρούνται, κατά τη θέση τους σε ελεύθερη κυκλοφορία στο τελωνειακό έδαφος της

Ένωσης, ως εμπορεύματα τα οποία πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου III-151 παράγραφοι 1 έως 3 του Συντάγματος.

2. Η Θέουτα και η Μελίλια δεν περιλαμβάνονται στο τελωνειακό έδαφος της Ένωσης.
3. Πλην αντίθετης διάταξης του παρόντος υποτιμήματος, οι πράξεις των θεσμικών οργάνων της Ένωσης στον τομέα της τελωνειακής νομοθεσίας που αφορούν τις εξωτερικές συναλλαγές, εφαρμόζονται με τις ίδιες προϋποθέσεις στις συναλλαγές μεταξύ του τελωνειακού εδάφους της Ένωσης, αφενός, και της Θέουτα και της Μελίλια, αφετέρου.
4. Πλην αντίθετης διάταξης του παρόντος υποτιμήματος, οι πράξεις των θεσμικών οργάνων οι σχετικές με την κοινή εμπορική πολιτική, αυτόνομες ή συμβατικές, οι οποίες συνδέονται άμεσα με την εισαγωγή ή την εξαγωγή εμπορευμάτων, δεν εφαρμόζονται στη Θέουτα και τη Μελίλια.
5. Πλην αντίθετης διάταξης του παρόντος τίτλου, η Ένωση εφαρμόζει στις συναλλαγές της με τη Θέουτα και τη Μελίλια, οι οποίες αφορούν τα προϊόντα που υπάγονται στο παράρτημα I του Συντάγματος, το γενικό καθεστώς που εφαρμόζει στις εξωτερικές της συναλλαγές.

Άρθρο 34

Με την επιφύλαξη του άρθρου 35, καταργούνται οι εισαγωγικοί δασμοί επί των προϊόντων καταγωγής Θέουτα και Μελίλια που εισάγονται στο τελωνειακό έδαφος της Ένωσης.

Άρθρο 35

1. Στα προϊόντα της αλειίας που υπάγονται στις κλάσεις 0301, 0302, 0303, 1604, 1605 και στις διακρίσεις 0511 91 και 2301 20 του Κοινού Δασμολογίου, καταγόμενα από τη Θέουτα και τη Μελίλια και μέσα στα όρια δασμολογικών ποσοστώσεων που υπολογίζονται για κάθε προϊόν και σύμφωνα με τον μέσο όρο των ποσοτήτων που έχουν πράγματι διατεθεί κατά τη διάρκεια των ετών 1982, 1983 και 1984, εφαρμόζεται απαλλαγή των τελωνειακών δασμών σε ολόκληρο το τελωνειακό έδαφος της Ένωσης.

Η θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων που εισάγονται στο τελωνειακό έδαφος της Ένωσης, στα πλαίσια των δασμολογικών αυτών ποσοστώσεων, εξαρτάται από την τήρηση των κανόνων της κοινής οργάνωσης των αγορών, και ιδίως των τιμών αναφοράς.

2. Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει κάθε χρόνο τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις για το άνοιγμα και την κατανομή ποσοστώσεων σύμφωνα με τους όρους της παραγράφου 1.

Άρθρο 36

1. Σε περίπτωση που η εφαρμογή του άρθρου 34 οδηγήσει σε αισθητή αύξηση των εισαγωγών ορισμένων προϊόντων καταγωγής Θέουτας και Μελίλιας, ικανή να βλάψει τους παραγωγούς της Ένωσης, το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, μπορεί να εκδώσει τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις προκειμένου να υποβάλει την εισοδο των προϊόντων αυτών στο τελωνειακό έδαφος της Ένωσης σε ιδιαίτερες προϋποθέσεις.

2. Στην περίπτωση κατά την οποία, λόγω της μη εφαρμογής της κοινής εμπορικής πολιτικής και του Κοινού Δασμολογίου κατά την εισαγωγή πρώτων υλών ή ενδιάμεσων προϊόντων στη Θέουτα και τη Μελίλια, οι εισαγωγές ενός προϊόντος καταγωγής Θέουτας και Μελίλιας προκαλούν ή κινδυνεύουν να προκαλέσουν σοβαρή ζημία σε μια παραγωγική δραστηριότητα ασκούμενη σε ένα ή περισσότερα κράτη

μέλη, η Επιτροπή, με αίτηση ενός κράτους μέλους ή με δική της πρωτοβουλία, μπορεί να λάβει τα κατάλληλα μέτρα.

Άρθρο 37

Οι εισαγωγικοί δασμοί που υφίστανται στη Θέουτα και τη Μελίλια έναντι των προϊόντων καταγωγής του τελωνειακού εδάφους της Ένωσης, καθώς και οι φόροι ισοδύναμου αποτελέσματος με τους δασμούς αυτούς καταργούνται.

Άρθρο 38

Οι δασμοί και οι φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδύναμου αποτελέσματος προς δασμούς, καθώς και το καθεστώς συναλλαγών που εφαρμόζονται κατά την εισαγωγή στη Θέουτα και τη Μελίλια εμπορευμάτων προελεύσεως τρίτης χώρας, δεν μπορούν να είναι λιγότερο ευνοϊκά από τα εφαρμοζόμενα από την Ένωση σύμφωνα με τις διεθνείς της υποχρεώσεις ή με τα προτιμησιακά της καθεστώτα έναντι αυτής της τρίτης χώρας, με την επιφύλαξη ότι η ίδια αυτή τρίτη χώρα επιφυλάσσει στις εισαγωγές, προελεύσεως Θέουτα και Μελίλια την ίδια μεταχείριση με αυτήν που παρέχει στην Ένωση. Πάντως, το καθεστώς που εφαρμόζεται κατά την εισαγωγή στη Θέουτα και τη Μελίλια έναντι των εμπορευμάτων προελεύσεως αυτής της τρίτης χώρας δεν μπορεί να είναι ευνοϊκότερο από το καθεστώς που εφαρμόζεται έναντι των εισαγωγών των προϊόντων καταγωγής του τελωνειακού εδάφους της Ένωσης.

Άρθρο 39

Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις για τον καθορισμό των κανόνων εφαρμογής του παρόντος υποτιμήματος, και ιδίως τους κανόνες καταγωγής που εφαρμόζονται στις συναλλαγές στις οποίες αναφέρονται τα άρθρα 34, 35 και 37, περιλαμβανομένων και των διατάξεων για τα χαρακτηριστικά των προϊόντων καταγωγής και τον έλεγχο της καταγωγής.

Οι κανόνες περιέχουν ιδίως διατάξεις για την επισήμανση και την επικόλληση της ετικέτας των προϊόντων, για τις προϋποθέσεις νηολόγησης πλοίων, για την εφαρμογή του κανόνα της σώρευσης της καταγωγής για τα προϊόντα της αλιείας, καθώς και διατάξεις που επιτρέπουν τον καθορισμό της καταγωγής των προϊόντων.

ΤΜΗΜΑ 5

Διατάξεις σχετικά με την περιφερειακή ανάπτυξη της Ισπανίας

Άρθρο 40

Τα κράτη μέλη, λαμβάνουν υπό σημείωση το γεγονός ότι η ισπανική κυβέρνηση έχει αναλάβει να υλοποιήσει μια πολιτική περιφερειακής ανάπτυξης, η οποία αποσκοπεί κυρίως στη διευκόλυνση της οικονομικής ανάπτυξης των λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών και ζωνών της Ισπανίας.

Αναγνωρίζουν ότι είναι προς το κοινό τους συμφέρον να επιτευχθούν οι στόχοι της πολιτικής αυτής.

Συμφωνούν, προκειμένου να διευκολύνουν την ισπανική κυβέρνηση στην ολοκλήρωση του καθήκοντος αυτού, να συστήσουν στα θεσμικά όργανα τη χρησιμοποίηση όλων των μέσων και διαδικασιών που προβλέπονται από το Σύνταγμα, προσφεύγοντας ιδίως στην κατάλληλη χρήση των πόρων της Ένωσης που προορίζονται για την πραγματοποίηση των στόχων της.

Τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν ιδιαίτερα ότι, κατά την εφαρμογή των άρθρων III-167 και III-168 του Συντάγματος, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι στόχοι της οικονομικής επέκτασης και της ανύψωσης του βιοτικού επιπέδου του πληθυσμού των λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών και ζωνών της Ισπανίας.

ΤΜΗΜΑ 6

Διατάξεις σχετικά με την οικονομική και βιομηχανική ανάπτυξη της Πορτογαλίας

Άρθρο 41

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπό σημείωση το γεγονός ότι η πορτογαλική κυβέρνηση έχει αναλάβει να υλοποιήσει πολιτική εκβιομηχάνισης και οικονομικής ανάπτυξης, η οποία αποσκοπεί στην προσέγγιση του βιοτικού επιπέδου στην Πορτογαλία με το επίπεδο των άλλων ευρωπαϊκών εθνών και στην εξάλειψη της υποαπασχόλησης, αμβλύνοντας βαθμιαία τις περιφερειακές διαφορές του επιπέδου ανάπτυξης,

Αναγνωρίζουν ότι είναι προς το κοινό τους συμφέρον να επιτευχθούν οι στόχοι της πολιτικής αυτής,

Συμφωνούν να συστήσουν προς τον σκοπό αυτό στα θεσμικά όργανα τη χρησιμοποίηση όλων των μέσων και διαδικασιών που προβλέπονται από το Σύνταγμα, προσφεύγοντας ιδίως στην κατάλληλη χρήση των πόρων της Ένωσης που προορίζονται για την πραγματοποίηση των στόχων της.

Τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν ιδιαίτερα ότι, κατά την εφαρμογή των άρθρων III-167 και III-168 του Συντάγματος, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι στόχοι της οικονομικής επέκτασης και της ανύψωσης του βιοτικού επιπέδου του πληθυσμού.

ΤΜΗΜΑ 7

Διατάξεις σχετικά με τις ανταλλαγές γνώσεων με το Βασίλειο της Ισπανίας στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας

Άρθρο 42

1. Από την 1η Ιανουαρίου 1986, οι γνώσεις που ανακοινώνονται στα κράτη μέλη, στα πρόσωπα και στις επιχειρήσεις, σύμφωνα με το άρθρο 13 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, τίθενται στη διάθεση του Βασιλείου της Ισπανίας, το οποίο τις υποβάλλει σε καθεστώς περιορισμένης διάδοσης στην επικράτειά του, υπό τους όρους που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο.

2. Από την 1η Ιανουαρίου 1986, το Βασίλειο της Ισπανίας θέτει στη διάθεση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας γνώσεις περιορισμένης διάδοσης που αποκτήθηκαν στον πυρηνικό τομέα στην Ισπανία, εφόσον δεν πρόκειται για καθαρά εμπορικές εφαρμογές. Η Επιτροπή ανακοινώνει τις γνώσεις αυτές στις επιχειρήσεις της Κοινότητας, υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 13 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας.

3. Οι γνώσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 2 αφορούν κυρίως:

α) την πυρηνική φυσική (χαμηλές και υψηλές ενέργειες),

β) τη ραδιοπροστασία,

- γ) την εφαρμογή των ισοτόπων και κυρίως των σταθερών ισοτόπων,
- δ) τους αντιδραστήρες έρευνας και τα σχετικά καύσιμα,
- ε) τις έρευνες στον τομέα του κύκλου καυσίμου (και ιδιαίτερα εξόρυξη και επεξεργασία μεταλλεύματος ουρανίου χαμηλής περιεκτικότητας· βελτιστοποίηση των στοιχείων καυσίμου για πυρηνικούς αντιδραστήρες ισχύος).

Άρθρο 43

1. Στους τομείς τους οποίους το Βασίλειο της Ισπανίας θέτει γνώσεις στη διάθεση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, οι αρμόδιοι οργανισμοί παραχωρούν, κατόπιν αιτήσεως, άδειες εκμετάλλευσης υπό εμπορικούς όρους στα κράτη μέλη, στα πρόσωπα και στις επιχειρήσεις της Κοινότητας, εφόσον κατέχουν αποκλειστικά δικαιώματα επί διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας κατατεθειμένων στα κράτη μέλη, και εφόσον δεν έχουν αναλάβει έναντι τρίτων υποχρέωση ή δέσμευση να παραχωρήσουν ή να προτείνουν την παραχώρηση αποκλειστικής ή μερικώς αποκλειστικής άδειας εκμετάλλευσης επί των δικαιωμάτων αυτών των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

2. Εάν έχει παραχωρηθεί αποκλειστική ή μερικώς αποκλειστική άδεια εκμετάλλευσης, το Βασίλειο της Ισπανίας ενθαρρύνει και διευκολύνει την παραχώρηση, με εμπορικούς όρους, περαιτέρω αδειών εκμετάλλευσης από τους κατόχους τέτοιων αδειών υπέρ των κρατών μελών, προσώπων ή επιχειρήσεων της Κοινότητας.

Η παραχώρηση τέτοιων αποκλειστικών ή μερικώς αποκλειστικών αδειών γίνεται σε κανονική εμπορική βάση.

ΤΜΗΜΑ 8

Διατάξεις σχετικά με τις ανταλλαγές γνώσεων με την Πορτογαλική Δημοκρατία στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας

Άρθρο 44

1. Από την 1η Ιανουαρίου 1986, οι γνώσεις που ανακοινώνονται στα κράτη μέλη, στα πρόσωπα και στις επιχειρήσεις, σύμφωνα με το άρθρο 13 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, τίθενται στη διάθεση της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, η οποία τις υποβάλλει σε καθεστώς περιορισμένης διάδοσης στην επικράτειά της, υπό τους όρους που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο.

2. Από την 1η Ιανουαρίου 1986, η Πορτογαλική Δημοκρατία θέτει στη διάθεση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας γνώσεις περιορισμένης διάδοσης που αποκτήθηκαν στον πυρηνικό τομέα στην Πορτογαλία, εφόσον δεν πρόκειται για καθαρά εμπορικές εφαρμογές. Η Επιτροπή ανακοινώνει τις γνώσεις αυτές στις επιχειρήσεις της Κοινότητας, υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 13 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας.

3. Οι γνώσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 2 αφορούν κυρίως:

- α) τη δυναμική των αντιδραστήρων,
- β) τη ραδιοπροστασία,

- γ) την εφαρμογή τεχνικών πυρηνικών μετρήσεων (στο βιομηχανικό, γεωργικό, αρχαιολογικό και γεωλογικό τομέα),
- δ) την ατομική φυσική (μέτρηση της ενεργού διατομής, τεχνικές διοχετεύσεις),
- ε) την εξορυκτική μεταλλουργία του ουρανίου.

Άρθρο 45

1. Στους τομείς τους οποίους η Πορτογαλική Δημοκρατία θέτει γνώσεις στη διάθεση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, οι αρμόδιοι οργανισμοί παραχωρούν, κατόπιν αιτήσεως, άδειες εκμετάλλευσης υπό εμπορικούς όρους στα κράτη μέλη, στα πρόσωπα και στις επιχειρήσεις της Κοινότητας, εφόσον κατέχουν αποκλειστικά δικαιώματα επί διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας κατατεθειμένων στα κράτη μέλη της Κοινότητας, και εφόσον δεν έχουν αναλάβει έναντι τρίτων υποχρέωση ή δέσμευση να παραχωρήσουν ή να προτείνουν την παραχώρηση αποκλειστικής ή μερικώς αποκλειστικής άδειας εκμετάλλευσης επί των δικαιωμάτων αυτών των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

2. Εάν έχει παραχωρηθεί αποκλειστική ή μερικώς αποκλειστική άδεια εκμετάλλευσης, η Πορτογαλική Δημοκρατία ενθαρρύνει και διευκολύνει την παραχώρηση, με εμπορικούς όρους, περαιτέρω αδειών εκμετάλλευσης από τους κατόχους τέτοιων αδειών υπέρ των κρατών μελών, προσώπων ή επιχειρήσεων της Κοινότητας.

Η παραχώρηση τέτοιων αποκλειστικών ή μερικώς αποκλειστικών αδειών γίνεται σε κανονική εμπορική βάση.

ΤΙΤΛΟΣ V

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΛΗΦΘΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΑΞΗ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΦΙΝΛΑΝΔΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΣΟΥΗΔΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ 1

Δημοσιονομικές διατάξεις

Άρθρο 46

Οι ίδιοι πόροι από τον φόρο προστιθεμένης αξίας υπολογίζονται και ελέγχονται ως αν οι νήσοι Åland να περιλαμβάνονταν στο εδαφικό πεδίο εφαρμογής της έκτης οδηγίας 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17 Μαΐου 1977, περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών — Κοινό σύστημα φόρου προστιθεμένης αξίας: ομοιόμορφη φορολογική βάση.

ΤΜΗΜΑ 2

Διατάξεις σχετικά με τη γεωργία*Άρθρο 47*

Η Επιτροπή δύναται να εκδώσει ευρωπαϊκή απόφαση με την οποία εξουσιοδοτεί τη Φινλανδία να χορηγεί εθνικές ενισχύσεις σε παραγωγούς για τη διευκόλυνση της πλήρους ενσωμάτωσης τους στην κοινή γεωργική πολιτική, ώστε να αντιμετωπιστούν σοβαρές δυσκολίες οφειλόμενες στην προσχώρηση, οι οποίες δεν μπορούν να επιλυθούν μετά από πλήρη εφαρμογή του άρθρου 48 και των λοιπών μέτρων που απορρέουν από την υφιστάμενη νομοθεσία της Ένωσης.

Άρθρο 48

1. Η Επιτροπή εκδίδει ευρωπαϊκές αποφάσεις με τις οποίες εξουσιοδοτεί τη Φινλανδία και τη Σουηδία να χορηγούν μακροπρόθεσμες εθνικές ενισχύσεις προκειμένου να διασφαλίσουν τη διατήρηση της γεωργικής δραστηριότητας σε συγκεκριμένες περιοχές βορείως του 62ου παραλλήλου καθώς και, σε αυστηρά περιορισμένες περιπτώσεις, σε όμορες περιοχές με παρόμοιες κλιματικές συνθήκες οι οποίες καθιστούν τη γεωργική δραστηριότητα ιδιαίτερα δυσχερή.

2. Οι περιοχές που προβλέπονται στην παράγραφο 1 καθορίζονται από την Επιτροπή, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη:

- α) τη μικρή πληθυσμιακή πυκνότητα,
- β) το ποσοστό των γεωργικών γαιών, επί της συνολικής επιφάνειας,
- γ) το ποσοστό των γεωργικών γαιών στις οποίες πραγματοποιούνται αροτραίες καλλιέργειες για παραγωγή τροφίμων, επί της χρησιμοποιούμενης γεωργικής επιφάνειας.

3. Οι εθνικές ενισχύσεις της παραγράφου 1 μπορούν να εξαρτηθούν από φυσικούς παράγοντες παραγωγής, όπως τα καλλιεργούμενα εκτάρια ή κεφαλές ζώων, λαμβανομένων υπόψη των ορίων των προβλεπομένων από τους κανονισμούς περί κοινής οργάνωσης της αγοράς καθώς και της παραδοσιακής παραγωγής κάθε αγροκτήματος, αλλά δεν μπορούν:

- α) να συνδέονται με τη μελλοντική παραγωγή,
- β) να οδηγούν σε αύξηση της παραγωγής ή του επιπέδου της συνολικής ενίσχυσης το οποίο διαπιστώθηκε κατά τη διάρκεια περιόδου αναφοράς πριν από την 1η Ιανουαρίου 1995, η οποία πρόκειται να καθοριστεί από την Επιτροπή.

Οι ενισχύσεις αυτές μπορούν να διαφοροποιούνται ανά περιοχή.

Οι ενισχύσεις αυτές χορηγούνται ιδίως προκειμένου:

- α) να διατηρούνται οι πρωτογενείς παραγωγές και οι παραδοσιακές μεταποιήσεις οι οποίες είναι προσαρμοσμένες προς τις κλιματικές συνθήκες των εν λόγω περιοχών,
- β) να βελτιώνονται οι δομές παραγωγής, εμπορίας και μεταποίησης των γεωργικών προϊόντων,

- γ) να διευκολύνεται η διάθεση των εν λόγω προϊόντων,
- δ) να διασφαλίζεται η προστασία του περιβάλλοντος και η διατήρηση του φυσικού χώρου.

Άρθρο 49

1. Οι ενισχύσεις που προβλέπονται στα άρθρα 47 και 48, καθώς και κάθε άλλη εθνική ενίσχυση η οποία υπόκειται σε άδεια της Επιτροπής στο πλαίσιο του παρόντος τίτλου, γνωστοποιούνται στην Επιτροπή και δεν μπορούν να εφαρμόζονται χωρίς την εν λόγω άδεια.
2. Όσον αφορά τις ενισχύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 48, η Επιτροπή υποβάλλει στο Συμβούλιο ανά πενταετία από 1η Ιανουαρίου 1996, έκθεση σχετικά με:
 - α) τις χορηγούμενες άδειες,
 - β) τα αποτελέσματα των ενισχύσεων τις οποίες αφορούσαν οι άδειες αυτές.

Για την κατάρτιση της έκθεσης αυτής, τα κράτη μέλη στα οποία χορηγούνται οι άδειες διαβιβάζουν στην Επιτροπή εγκαίρως πληροφορίες σχετικά με το αποτέλεσμα των χορηγηθεισών ενισχύσεων αναφέροντας την πορεία της γεωργικής οικονομίας των οικείων περιοχών.

Άρθρο 50

Στον τομέα των προβλεπόμενων στα άρθρα III-167 και III-168 του Συντάγματος ενισχύσεων:

- α) μεταξύ των εφαρμοζόμενων στην Αυστρία, τη Φινλανδία και τη Σουηδία ενισχύσεων πριν από την 1η Ιανουαρίου 1995, μόνον όσες έχουν ανακοινωθεί στην Επιτροπή πριν από τις 30 Απριλίου 1995 θεωρούνται υφιστάμενες ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου III-168 παράγραφος 1 του Συντάγματος,
- β) υφιστάμενες ενισχύσεις και σχέδια για τη θέσπιση ή τροποποίηση των ενισχύσεων, που έχουν γνωστοποιηθεί στην Επιτροπή πριν από την 1η Ιανουαρίου 1995, θεωρούνται γνωστοποιηθείσες κατά την ημερομηνία αυτή.

Άρθρο 51

1. Πλην αντιθέτων διατάξεων σε ειδικές περιπτώσεις, το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις που είναι αναγκαίοι για την εφαρμογή του παρόντος τμήματος.
2. Ευρωπαϊκός νόμος του Συμβουλίου, μπορεί να προβεί στις προσαρμογές των διατάξεων του παρόντος τμήματος που πιθανόν να καταστούν αναγκαίες σε περίπτωση τροποποίησης του δικαίου της Ένωσης. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Άρθρο 52

1. Σε περίπτωση που απαιτούνται μεταβατικά μέτρα προκειμένου να διευκολυνθεί η μετάβαση από το καθεστώς που εφαρμόζεται στην Αυστρία, τη Φινλανδία και τη Σουηδία στο καθεστώς που προκύπτει από την εφαρμογή της κοινής οργάνωσης αγορών υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στην πράξη περί των όρων προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας, τα μέτρα αυτά θεσπίζονται κατά τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 38 του κανονισμού αριθ. 136/66/ΕΟΚ ή, ανάλογα με την περίπτωση, στα αντίστοιχα άρθρα άλλων κανονισμών περί της κοινής οργάνωσης των γεωργικών αγορών. Τα μέτρα αυτά μπορούν να ληφθούν εντός περιόδου η

οποία λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 1997, η δε εφαρμογή τους περιορίζεται μέχρι αυτή την ημερομηνία.

2. Το Συμβούλιο, με την έκδοση ευρωπαϊκού νόμου, μπορεί να παρατείνει την περίοδο που ορίζεται στην παράγραφο 1. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Άρθρο 53

Τα άρθρα 51 και 52 εφαρμόζονται στα προϊόντα της αλιείας.

ΤΜΗΜΑ 3

Διατάξεις σχετικά με τα μεταβατικά μέτρα

Άρθρο 54

Οι πράξεις που απαριθμούνται στα σημεία VII.B.I, VII.Δ.1, VII.Δ.2.γ, IX.2.β, γ, στ, ζ, η, θ, ια, ιγ, ιδ, ιε, κε, κστ, κζ και κη, Χ.α, β και γ του Παραρτήματος XV ⁽¹⁾ της πράξης περί των όρων προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας, και του Βασιλείου της Σουηδίας εφαρμόζονται έναντι της Αυστρίας, της Φινλανδίας και της Σουηδίας υπό τους όρους που προβλέπονται στο παράρτημα αυτό.

Όσον αφορά το σημείο IX.2.κε του Παραρτήματος XV που αναφέρει το πρώτο εδάφιο, η παραπομπή στις διατάξεις της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και συγκεκριμένα στα άρθρα 90 και 91, πρέπει να νοείται ως παραπομπή στις διατάξεις του Συντάγματος, και συγκεκριμένα στο άρθρο III-170 παράγραφοι 1 και 2.

ΤΜΗΜΑ 4

Διατάξεις σχετικά με τη δυνατότητα εφαρμογής ορισμένων πράξεων

Άρθρο 55

1. Όλες οι αποφάσεις περί ατομικών εξαιρέσεων και οι απορριπτικές αποφάσεις που έχουν ληφθεί πριν από την 1η Ιανουαρίου 1995, βάσει του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ), ή του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου 25 αυτής, είτε από την Εποπτεύουσα Αρχή της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ), είτε από την Επιτροπή, οι οποίες αφορούν περιπτώσεις εμπότους στο άρθρο 81 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας συνεπεία της προσχώρησης, παραμένουν σε ισχύ για τους σκοπούς του άρθρου III-161 του Συντάγματος, μέχρι να λήξει η προβλεπόμενη σε αυτό προθεσμία ή μέχρις ότου η Επιτροπή εκδώσει αντίθετη ευρωπαϊκή απόφαση δεόντως αιτιολογημένη, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης.

2. Αποφάσεις ληφθείσες από την Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ πριν την 1η Ιανουαρίου 1995 βάσει του άρθρου 61 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ, και οι οποίες αφορούν περιπτώσεις εμπότους στο άρθρο 87 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας συνεπεία της προσχώρησης, παραμένουν σε ισχύ σε σχέση με το άρθρο III-167 του Συντάγματος, εκτός εάν η Επιτροπή εκδώσει αντίθετη ευρωπαϊκή απόφαση

(¹) ΕΕ C 241 της 29.8.1994, σ. 322.

βάσει του άρθρου III-168 του Συντάγματος. Η παράγραφος αυτή δεν εφαρμόζεται σε αποφάσεις υποκείμενες στις διαδικασίες του άρθρου 64 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ.

3. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 2, οι αποφάσεις της Εποπτεύουσας Αρχής της ΕΖΕΣ παραμένουν σε ισχύ μετά την 1η Ιανουαρίου 1995 εκτός εάν η Επιτροπή λάβει δεόντως αιτιολογημένη αντίθετη απόφαση σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης.

ΤΜΗΜΑ 5

Διατάξεις σχετικά με τα νησιά Åland

Άρθρο 56

Οι διατάξεις του Συντάγματος δεν εμποδίζουν την εφαρμογή των διατάξεων που ίσχυαν την 1η Ιανουαρίου 1994 στα νησιά Åland σχετικά με:

- α) περιορισμούς, άνευ διακρίσεων, του δικαιώματος τόσο φυσικών προσώπων που δεν διαθέτουν την τοπική υπηκοότητα των νησιών αυτών (hembygdsträtt/kotiseutuoiikeus), όσο και νομικών προσώπων, να αποκτούν και να διατηρούν ακίνητη περιουσία στα νησιά αυτά χωρίς άδεια των αρμοδίων αρχών τους,
- β) περιορισμούς, άνευ διακρίσεων, του δικαιώματος εγκατάστασης και παροχής υπηρεσιών εκ μέρους φυσικών προσώπων που δεν διαθέτουν την τοπική υπηκοότητα των νησιών αυτών (hembygdsträtt/kotiseutuoiikeus), ή εκ μέρους νομικών προσώπων που δεν διαθέτουν άδεια των αρμοδίων αρχών των νησιών Åland.

Άρθρο 57

1. Το έδαφος των νησιών Åland — επειδή θεωρείται ότι εμπίπτει στα εδάφη του άρθρου 3 παράγραφος 1 τρίτο εδάφιο της οδηγίας 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου και ως εθνικό έδαφος εξαιρούμενο της εφαρμογής των οδηγιών περί εναρμόνισης των ειδικών φόρων κατανάλωσης, ως ορίζεται στο άρθρο 2 της οδηγίας 92/12/ΕΟΚ του Συμβουλίου — εξαιρείται του εδαφικού πεδίου εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης περί εναρμόνισης των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τους φόρους κύκλου εργασιών, τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης και τις άλλες μορφές έμμεσης φορολογίας.

Η παράγραφος αυτή δεν εφαρμόζεται επί των διατάξεων της οδηγίας 69/335/ΕΟΚ του Συμβουλίου που αφορούν τον φόρο κεφαλαίου.

2. Η παρέκκλιση της παραγράφου 1 αποσκοπεί στη διατήρηση βιώσιμης τοπικής οικονομίας στα νησιά αυτά και δεν θα έχει κανένα αρνητικό αποτέλεσμα στα συμφέροντα ή στις κοινές πολιτικές της Ένωσης. Εάν η Επιτροπή θεωρήσει ότι η παράγραφος 1 δεν είναι πλέον δικαιολογημένη, ιδίως από πλευράς θεμιτού ανταγωνισμού ή ιδίων πόρων, θα υποβάλει κατάλληλες προτάσεις στο Συμβούλιο, το οποίο θα εκδώσει τις αναγκαίες πράξεις βάσει των οικείων άρθρων του Συντάγματος.

Άρθρο 58

Η Δημοκρατία της Φινλανδίας διασφαλίζει ότι η ίδια μεταχείριση επιφυλάσσεται σε όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα των κρατών μελών στα νησιά Åland.

Άρθρο 59

Οι διατάξεις του παρόντος τμήματος εφαρμόζονται υπό το πρίσμα της δήλωσης σχετικά με τα νησιά Åland, η οποία επαναλαμβάνει, χωρίς να θίγει τη νομική εμβέλεια, τους όρους του προοιμίου του Πρωτοκόλλου 2 της Πράξης περί των όρων προσχωρήσεων της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας.

ΤΜΗΜΑ 6

Διατάξεις σχετικά με το λαό των Sami

Άρθρο 60

Παρά τις διατάξεις του Συντάγματος, δύνανται να χορηγηθούν στους Sami αποκλειστικά δικαιώματα εκτροφής ταράνδων στους παραδοσιακούς τους οικισμούς.

Άρθρο 61

Το παρόν τμήμα δύναται να επεκταθεί για να ληφθούν υπόψη και τυχόν άλλες εξελίξεις περί τα αποκλειστικά δικαιώματα των Sami, όσον αφορά τον παραδοσιακό τρόπο ζωής τους. Ευρωπαϊκός νόμος του Συμβουλίου δύναται να επιφέρει τις αναγκαίες τροποποιήσεις του παρόντος τμήματος. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Άρθρο 62

Οι διατάξεις του παρόντος τμήματος εφαρμόζονται υπό το πρίσμα της δήλωσης σχετικά με το λαό των Sami, η οποία επαναλαμβάνει, χωρίς να θίγει τη νομική εμβέλεια, τους όρους του προοιμίου του Πρωτοκόλλου 3 της Πράξης περί των όρων προσχωρήσεων της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας.

ΤΜΗΜΑ 7

Ειδικές διατάξεις στα πλαίσια των δραστηριοτήτων των διαρθρωτικών ταμείων στη Φινλανδία και τη Σουηδία*Άρθρο 63*

Ο στόχος που αφορά την προώθηση της ανάπτυξης και της διαρθρωτικής προσαρμογής των περιοχών εξαιρετικά χαμηλής πληθυσμιακής πυκνότητας καλύπτει κατ' αρχήν περιοχές που αντιστοιχούν ή ανήκουν στο επίπεδο NUTS II πληθυσμιακής πυκνότητας 8 ατόμων/km² ή μικρότερης. Η αρωγή της Ένωσης δύναται, υπό τον όρο της συγκέντρωσης, να επεκταθεί επίσης και σε γειτονικές μικρότερες περιοχές που πληρούν τα ίδια κριτήρια πληθυσμιακής πυκνότητας. Ο κατάλογος των περιφερειών και περιοχών που αναφέρει το παρόν άρθρο παρατίθεται στο Παράρτημα 1 ⁽¹⁾ του Πρωτοκόλλου αριθ. 6 της πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας.

ΤΜΗΜΑ 8

Διατάξεις σχετικά με τις οδικές, σιδηροδρομικές και συνδυασμένες μεταφορές στην Αυστρία*Άρθρο 64*

1. Για τους σκοπούς του παρόντος τμήματος, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- α) «βαρύ όχημα μεταφοράς εμπορευμάτων» κάθε αυτοκίνητο όχημα που έχει άδεια κυκλοφορίας σε ένα κράτος μέλος, το οποίο προορίζεται να μεταφέρει εμπορεύματα ή να έλκει ρυμουλκούμενα οχήματα, με μέγιστο επιτρεπόμενο βάρος άνω των 7,5 τόνων, συμπεριλαμβανομένων των ημιρυμουλκωμένων, και κάθε ρυμουλκούμενο με μέγιστο επιτρεπόμενο βάρος άνω των 7,5 τόνων ελκόμενο από όχημα με μέγιστο επιτρεπόμενο βάρος 7,5 τόνων, που έχει άδεια κυκλοφορίας σε ένα κράτος μέλος,
- β) «συνδυασμένες μεταφορές» κάθε μεταφορά εμπορευμάτων με βαρέα οχήματα μεταφοράς εμπορευμάτων ή μονάδες φόρτωσης που για ένα τμήμα της διαδρομής κινούνται σιδηροδρομικώς και κατά το αρχικό ή τελευταίο τμήμα της διαδρομής οδικώς, ενώ η διέλευση από την Αυστρία κατά τη μετάβαση ή την επιστροφή από σιδηροδρομικό σταθμό δεν μπορεί ουδέποτε να πραγματοποιείται μόνον οδικώς.

2. Τα άρθρα 65 έως 71 εφαρμόζονται για μέτρα που αφορούν τη διενέργεια σιδηροδρομικών και συνδυασμένων μεταφορών δια μέσου της Αυστρίας.

Άρθρο 65

Η Ένωση και τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, εντός του πλαισίου των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, θεσπίζουν και συντονίζουν σε στενή επαφή μέτρα ανάπτυξης και προώθησης των σιδηροδρομικών και συνδυασμένων μεταφορών εμπορευμάτων δια μέσου των Άλπεων.

⁽¹⁾ ΕΕ C 241 της 29.8.1994, σ. 355.

Άρθρο 66

Κατά τη θέσπιση των κατευθυντήριων γραμμών που προβλέπονται στο άρθρο III-247 του Συντάγματος, η Ένωση εξασφαλίζει ότι οι άξονες που ορίζονται στο Παράρτημα 1 ⁽¹⁾ του Πρωτοκόλλου αριθ. 9 της πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας αποτελούν τμήμα των διευρωπαϊκών δικτύων σιδηροδρομικών και συνδυασμένων μεταφορών και χαρακτηρίζονται περαιτέρω σχέδια κοινού ενδιαφέροντος.

Άρθρο 67

Η Ένωση και τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, εντός του πλαισίου των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, εφαρμόζουν τα μέτρα που απαριθμούνται στο Παράρτημα 2 ⁽²⁾ του Πρωτοκόλλου αριθ. 9 της πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας.

Άρθρο 68

Η Ένωση και τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να αναπτύξουν και να αξιοποιήσουν τη συμπληρωματική σιδηροδρομική δυναμικότητα στην οποία αναφέρεται στο Παράρτημα 3 ⁽³⁾ του Πρωτοκόλλου αριθ. 9 της πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας.

Άρθρο 69

Η Ένωση και τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα για να βελτιώσουν την παροχή σιδηροδρομικών και συνδυασμένων μεταφορών. Τα μέτρα αυτά, με την επιφύλαξη των διατάξεων του Συντάγματος, λαμβάνονται σε στενή συνεργασία με εταιρίες σιδηροδρόμων και άλλους φορείς που παρέχουν σιδηροδρομικές υπηρεσίες. Δίδεται προτεραιότητα στα μέτρα εκείνα που καθορίζονται στις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης περί σιδηροδρομικών και συνδυασμένων μεταφορών. Κατά την εφαρμογή οποιουδήποτε μέτρου, αποδίδεται ιδιαίτερη προσοχή στην ανταγωνιστικότητα, την αποτελεσματικότητα και την τιμολογιακή διαφάνεια των σιδηροδρομικών και συνδυασμένων μεταφορών. Συγκεκριμένα, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη καταβάλλουν κάθε προσπάθεια κατά τη λήψη των μέτρων αυτών ούτως ώστε οι τιμές των συνδυασμένων μεταφορών να είναι ανταγωνιστικές, σε σχέση με τις τιμές άλλων μέσων μεταφοράς. Κάθε ενίσχυση χορηγούμενη για τον σκοπό αυτό πρέπει να είναι σύμφωνη προς το δίκαιο της Ένωσης.

Άρθρο 70

Η Ένωση και τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, σε περίπτωση σοβαρής διατάραξης της σιδηροδρομικής διέλευσης, οφειλομένης, για παράδειγμα, σε φυσικές καταστροφές, αναλαμβάνουν κάθε δυνατή συντονισμένη δράση προκειμένου να διατηρηθεί η ροή της κυκλοφορίας. Αποδίδεται προτεραιότητα σε ευαίσθητα φορτία, όπως τα τρόφιμα.

⁽¹⁾ ΕΕ C 241 της 29.8.1994, σ. 364.

⁽²⁾ ΕΕ C 241 της 29.8.1994, σ. 365.

⁽³⁾ ΕΕ C 241 της 29.8.1994, σ. 367.

Άρθρο 71

Η Επιτροπή, επανεξετάζει με τη διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 73 παράγραφος 2 τη λειτουργία του παρόντος τμήματος.

Άρθρο 72

1. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται στις οδικές μεταφορές εμπορευμάτων σε διαδρομές εντός του κοινοτικού εδάφους.

2. Υπό την επιφύλαξη του παρόντος άρθρου, το καθεστώς για διαδρομές για ίδιο λογαριασμό και για διαδρομές επί κομίστρω της πρώτης οδηγίας του Συμβουλίου της 23 Ιουλίου 1962 και του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 881/92 του Συμβουλίου εφαρμόζεται στις διαδρομές που συνεπάγονται οδικές διαμετακομιστικές μεταφορές εμπορευμάτων δια της Αυστρίας.

3. Μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1998, εφαρμόζονται οι ακόλουθες διατάξεις:

α) Το σύνολο των εκπομπών NO_x από οχήματα βαρέων μεταφορών εμπορευμάτων που διασχίζουν την Αυστρία υπό διαμετακόμιση μειώνεται κατά 60 % κατά την περίοδο μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 1992 και 31ης Δεκεμβρίου 2003, σύμφωνα με τον πίνακα του Παραρτήματος 4.

β) Η διαχείριση των μειώσεων των συνολικών εκπομπών NO_x από οχήματα βαρέων μεταφορών εμπορευμάτων γίνεται σύμφωνα με σύστημα οικοσημείων. Σύμφωνα με το σύστημα αυτό, σε κάθε όχημα βαρέων μεταφορών εμπορευμάτων που διασχίζει την Αυστρία υπό διαμετακόμιση χορηγείται αριθμός οικοσημείων αντίστοιχος προς τις εκπομπές του NO_x (που επιτρέπονται από τη Συμφωνία Παραγωγής (τιμή COP) ή την τιμή έγκρισης τύπου). Η μέθοδος υπολογισμού και διαχείρισης των σημείων αυτών περιγράφεται στο Παράρτημα 5.

γ) Εάν ο αριθμός των υπό διαμετακόμιση διαδρομών καθ' οιονδήποτε έτος υπερβαίνει τον αριθμό αναφοράς που έχει καθοριστεί για το 1991 κατά περισσότερο από 8 %, η Επιτροπή θεσπίζει, με τη διαδικασία του άρθρου 16, κατάλληλα μέτρα βάσει της παραγράφου 3 του παραρτήματος 5.

δ) Η Αυστρία εκδίδει και διαθέτει εγκαίρως τα δελτία οικοσημείων που απαιτούνται για τη διαχείριση του συστήματος οικοσημείων, σύμφωνα με το Παράρτημα 5, για τα οχήματα βαρέων μεταφορών εμπορευμάτων που διασχίζουν την Αυστρία υπό διαμετακόμιση.

ε) Τα οικοσημεία απονέμονται από την Επιτροπή στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις διατάξεις που θα καθοριστούν κατ' εφαρμογή της παραγράφου 7.

4. Πριν από την 1η Ιανουαρίου 1998, το Συμβούλιο, βάσει έκθεσης της Επιτροπής, επανεξετάζει τη λειτουργία των διατάξεων που αφορούν την οδική διαμετακόμιση εμπορευμάτων από την Αυστρία. Η επανεξέταση διεξάγεται σύμφωνα με τις βασικές αρχές του κοινοτικού δικαίου, όπως η καλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, ιδίως η ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων και η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, η προστασία του περιβάλλοντος προς το συμφέρον της Κοινότητας ως σύνολο, και η οδική ασφάλεια. Η παράγραφος 3 εφαρμόζεται για ένα περαιτέρω χρονικό διάστημα μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2001, εκτός εάν το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομοφώνως προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αποφασίσει άλλως.

5. Πριν από την 1η Ιανουαρίου 2001, η Επιτροπή συνεργαζόμενη με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος διενεργεί επιστημονική μελέτη του βαθμού κατά τον οποίο έχει επιτευχθεί η επιδιωκόμενη μείωση της ρύπανσης που καθορίζεται στην παράγραφο 3 στοιχείο α). Εάν η Επιτροπή καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ο στόχος αυτός έχει επιτευχθεί σε μόνιμη και σταθερή βάση, η παράγραφος 3 παύει να εφαρμόζεται την 1η Ιανουαρίου 2001. Εάν η Επιτροπή καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ο στόχος αυτός δεν έχει επιτευχθεί σε μόνιμη και σταθερή βάση, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με το άρθρο 75 της Συνθήκης για την ΕΚ, μπορεί να θεσπίσει μέτρα εντός του κοινοτικού πλαισίου που εξασφαλίζουν ισοδύναμη προστασία του περιβάλλοντος, ιδίως ισοδύναμη μείωση της ρύπανσης. Εάν το Συμβούλιο δεν θεσπίσει τέτοια μέτρα, η μεταβατική περίοδος επεκτείνεται αυτομάτως για ένα τελικό χρονικό διάστημα τριών ετών κατά τη διάρκεια του οποίου θα ισχύσει η παράγραφος 3.

6. Στο τέλος της μεταβατικής περιόδου, το κοινοτικό κεκτημένο θα εφαρμοσθεί πλήρως.

7. Η Επιτροπή, αποφασίζοντας με τη διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 16, θεσπίζει λεπτομερή μέτρα για τις διαδικασίες που αφορούν το σύστημα οικοσημείων, τη χορήγηση των οικοσημείων και τεχνικά θέματα εφαρμογής του άρθρου αυτού, που αρχίζουν να ισχύουν την ημερομηνία προσχώρησης της Αυστρίας.

Τα μέτρα του πρώτου εδαφίου διασφαλίζουν τη διατήρηση της κατάστασης στα παρόντα κράτη μέλη, όπως προέκυψε από την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3637/92 του Συμβουλίου και του διοικητικού διακανονισμού της 23ης Δεκεμβρίου 1992 που ορίζει την ημερομηνία έναρξης ισχύος και τις διαδικασίες εισαγωγής του συστήματος οικοσημείων της συμφωνίας διαμετακόμισης. Θα καταβληθεί κάθε αναγκαία προσπάθεια ώστε το μερίδιο οικοσημείων που θα χορηγηθεί στην Ελλάδα να λάβει επαρκώς υπόψη τις ελληνικές ανάγκες στον προκείμενο τομέα.

Άρθρο 73

1. Η Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή.
2. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες γίνεται μνεία της παρούσας παραγράφου, εφαρμόζονται τα άρθρα 3 και 7 της απόφασης 1999/468/ΕΚ.
3. Η επιτροπή θεσπίζει τον εσωτερικό της κανονισμό.

ΤΜΗΜΑ 9

Διατάξεις σχετικά με τη χρήση ορισμένων αυστριακών όρων στη γερμανική γλώσσα, στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άρθρο 74

1. Ορισμένοι αυστριακοί όροι, στη γερμανική γλώσσα, που εμπεριέχονται στην αυστριακή έννομη τάξη και απαριθμούνται στο Παράρτημα ⁽¹⁾ του Πρωτοκόλλου αριθ. 10 της πράξεως περί των όρων προσχώρησης της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας, έχουν το ίδιο νομικό καθεστώς και δύνανται να χρησιμοποιηθούν με τα ίδια έννομα

(¹) ΕΕ C 241 της 29.8.1994, σ. 370.

αποτελέσματα όπως και οι αντίστοιχοι όροι που χρησιμοποιούνται στη Γερμανία και παρατίθενται στο Παράρτημα αυτό.

2. Στα νέα νομοθετικά κείμενα, στη γερμανική γλώσσα, οι προαναφερθέντες αυστριακοί όροι για τους οποίους γίνεται λόγος στο Παράρτημα του Πρωτοκόλλου αριθ. 10 της πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας, προστίθενται καταλλήλως στους αντίστοιχους όρους που χρησιμοποιούνται στη Γερμανία.

9. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΑΞΗ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΤΣΕΧΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΕΣΘΟΝΙΑΣ, ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΛΕΤΤΟΝΙΑΣ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΛΙΘΟΥΑΝΙΑΣ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΜΑΛΤΑΣ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΣΛΟΒΕΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΛΟΒΑΚΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι η Τσεχική Δημοκρατία, η Δημοκρατία της Εσθονίας, η Κυπριακή Δημοκρατία, η Δημοκρατία της Λεττονίας, η Δημοκρατία της Λιθουανίας, η Δημοκρατία της Ουγγαρίας, η Δημοκρατία της Μάλτας, η Δημοκρατία της Πολωνίας, η Δημοκρατία της Σλοβενίας και η Σλοβακική Δημοκρατία προσχώρησαν στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες και στην Ευρωπαϊκή Ένωση που ιδρύθηκε με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση την 1η Μαΐου 2004,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι το άρθρο IV-437 παράγραφος 2 στοιχείο ε) του Συντάγματος προβλέπει την κατάργηση της Συνθήκης της 16ης Απριλίου 2003 που αφορά τις προαναφερόμενες προσχωρήσεις,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι πολλές από τις διατάξεις που περιλαμβάνονται στην Πράξη που προσαρτάται στην εν λόγω Συνθήκη Προσχώρησης εξακολουθούν να είναι χρήσιμες· ότι το άρθρο IV-437 παράγραφος 2 του Συντάγματος προβλέπει ότι οι διατάξεις αυτές πρέπει να περιληφθούν σε ένα πρωτόκολλο ή να υπάρχει παραπομπή σε αυτές, ούτως ώστε να παραμείνουν σε ισχύ και τα νομικά τους αποτελέσματα να διατηρηθούν,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι ορισμένες από τις διατάξεις αυτές πρέπει να υποστούν τις αναγκαίες τεχνικές προσαρμογές προκειμένου να είναι σύμφωνες με το κείμενο του Συντάγματος, χωρίς να αλλοιώνεται η νομική εμβέλειά τους,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης και στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας:

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΑΞΗ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗΣ ΤΗΣ 16ΗΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2003

ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΟΙ ΑΡΧΕΣ

Άρθρο 1

Για τους σκοπούς του παρόντος Πρωτοκόλλου:

- α) ως «Πράξη Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003» νοείται η πράξη περί των όρων προσχώρησης της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λεττονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας, και των προσαρμογών των Συνθηκών επί των οποίων βασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση,

- β) ως «Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας» («Συνθήκη ΕΚ») και «Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας» («Συνθήκη ΕΚΑΕ») νοούνται οι Συνθήκες αυτές όπως συμπληρώθηκαν ή τροποποιήθηκαν από Συνθήκες ή άλλες πράξεις που άρχισαν να ισχύουν πριν από την 1η Μαΐου 2004,
- γ) ως «Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση» («Συνθήκη ΕΕ») νοείται η Συνθήκη αυτή όπως συμπληρώθηκε ή τροποποιήθηκε από Συνθήκες ή άλλες πράξεις που άρχισαν να ισχύουν πριν από την 1η Μαΐου 2004,
- δ) ως «η Κοινότητα» νοείται, ανάλογα με την περίπτωση, μία ή και οι δύο Κοινότητες που αναφέρονται στο στοιχείο β),
- ε) ως «παρόντα κράτη μέλη» νοούνται τα ακόλουθα κράτη μέλη: το Βασίλειο του Βελγίου, το Βασίλειο της Δανίας, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, η Ελληνική Δημοκρατία, το Βασίλειο της Ισπανίας, η Γαλλική Δημοκρατία, η Ιρλανδία, η Ιταλική Δημοκρατία, το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών, η Δημοκρατία της Αυστρίας, η Πορτογαλική Δημοκρατία, η Δημοκρατία της Φινλανδίας, το Βασίλειο της Σουηδίας και το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας,
- στ) ως «νέα κράτη μέλη» νοούνται τα ακόλουθα κράτη μέλη: η Τσεχική Δημοκρατία, η Δημοκρατία της Εσθονίας, η Κυπριακή Δημοκρατία, η Δημοκρατία της Λεττονίας, η Δημοκρατία της Λιθουανίας, η Δημοκρατία της Ουγγαρίας, η Δημοκρατία της Μάλτας, η Δημοκρατία της Πολωνίας, η Δημοκρατία της Σλοβενίας και η Σλοβακική Δημοκρατία.

Άρθρο 2

Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τη Συνθήκη Προσχώρησης της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λεττονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας, που αναφέρεται στο άρθρο IV-437 παράγραφος 2 στοιχείο ε) του Συντάγματος έχουν αρχίσει να ισχύουν, υπό τους όρους που προβλέπονται στην εν λόγω Συνθήκη, από την 1η Μαΐου 2004.

Άρθρο 3

1. Οι διατάξεις του κεκτημένου του Σένγκεν, όπως ενσωματώθηκε στο πλαίσιο της Ένωσης από το Πρωτόκολλο το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης (εφεξής «Πρωτόκολλο Σένγκεν»), και οι πράξεις που βασίζονται σε αυτό ή σχετίζονται άλλως με αυτό, και απαριθμούνται στο Παράρτημα I της Πράξης Προσχώρησης της 16 Απριλίου 2003, καθώς και οι σχετικές πράξεις που ενδέχεται να εκδοθούν πριν από την 1η Μαΐου 2004, είναι δεσμευτικές για τα νέα κράτη μέλη και εφαρμόζονται σε αυτά από την 1η Μαΐου 2004.

2. Οι διατάξεις αυτές του κεκτημένου του Σένγκεν, όπως ενσωματώθηκε στο πλαίσιο της Ένωσης, και οι πράξεις που βασίζονται σ' αυτό ή σχετίζονται άλλως με αυτό, και οι οποίες δεν αναφέρονται στην παράγραφο 1, ενώ είναι δεσμευτικές για τα νέα κράτη μέλη από την ημερομηνία της προσχώρησης, εφαρμόζονται σε νέο κράτος μέλος μόνον βάσει ευρωπαϊκής απόφασης του Συμβουλίου προς τούτο, μετά από εξακρίβωση σύμφωνα με τις εφαρμοστέες διαδικασίες αξιολόγησης του Σένγκεν ότι πληρούνται οι απαραίτητοι όροι για την εφαρμογή όλων των τμημάτων του σχετικού κεκτημένου στο εν λόγω νέο κράτος μέλος.

Το Συμβούλιο, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, λαμβάνει απόφαση με ομοφωνία των μελών του που εκπροσωπούν τις Κυβερνήσεις των κρατών μελών όπου ισχύουν ήδη οι διατάξεις που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο και του αντιπροσώπου της Κυβέρνησης του κράτους μέλους στο οποίο πρόκειται να ισχύσουν οι εν λόγω διατάξεις. Τα μέλη του Συμβουλίου που εκπροσωπούν τις

κυβερνήσεις της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας συμμετέχουν στη λήψη της απόφασης εφόσον αφορά τις διατάξεις του κεκτημένου του Σένγκεν και τις πράξεις που βασίζονται σ' αυτό ή σχετίζονται άλλως με αυτό και στις οποίες συμμετέχουν τα εν λόγω κράτη μέλη.

3. Οι συμφωνίες που συνήφθησαν από το Συμβούλιο δυνάμει του άρθρου 6 του Πρωτοκόλλου Σένγκεν δεσμεύουν τα νέα κράτη μέλη από την 1η Μαΐου 2004.

4. Τα νέα κράτη μέλη, όσον αφορά τις συμβάσεις ή πράξεις στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων που είναι απαραίτητες προς επίτευξη των στόχων της Συνθήκης ΕΕ, υποχρεούνται:

- α) να προσχωρήσουν σε όσες θα είναι ανοικτές προς υπογραφή εκ μέρους των παρόντων κρατών μελών κατά την 1η Μαΐου 2004, και σε αυτές που έχουν συνταχθεί από το Συμβούλιο βάσει του Τίτλου VI της Συνθήκης ΕΕ, και συνιστώνται στα κράτη μέλη προς υιοθέτηση,
- β) να εισαγάγουν διοικητικούς και άλλους διακανονισμούς, όπως αυτοί που κατά την 1η Μαΐου 2004 θα έχουν υιοθετηθεί από τα παρόντα κράτη μέλη ή το Συμβούλιο, προκειμένου να διευκολύνεται η πρακτική συνεργασία μεταξύ φορέων και οργανώσεων των κρατών μελών που εργάζονται στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων.

Άρθρο 4

Καθένα από τα νέα κράτη μέλη συμμετέχει στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση από την ημερομηνία προσχώρησης ως κράτος μέλος για το οποίο ισχύει παρέκκλιση κατά την έννοια του άρθρου III-197 του Συντάγματος.

Άρθρο 5

1. Τα νέα κράτη μέλη, τα οποία προσχώρησαν με την Πράξη Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003 στις αποφάσεις και συμφωνίες τις οποίες υιοθέτησαν οι αντιπρόσωποι των κυβερνήσεων των κρατών μελών συνερχόμενοι στο πλαίσιο του Συμβουλίου, υποχρεούνται να προσχωρήσουν σε όλες τις άλλες συμφωνίες που συνήψαν τα παρόντα κράτη μέλη, οι οποίες αφορούν τη λειτουργία της Ένωσης ή συνδέονται με τις δραστηριότητές της.

2. Τα νέα κράτη μέλη υποχρεούνται να προσχωρήσουν, εφόσον αυτές εξακολουθούν να ισχύουν, στις συμβάσεις που προβλέπονται από το άρθρο 293 της Συνθήκης ΕΚ και σε εκείνες που είναι απαραίτητες για την επίτευξη των στόχων της Συνθήκης ΕΚ, καθώς και στα πρωτόκολλα περί της ερμηνείας των συμβάσεων αυτών από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων που υπεγράφησαν από τα παρόντα κράτη μέλη, και να αρχίσουν για το σκοπό αυτό διαπραγματεύσεις με τα κράτη αυτά για να επιφέρουν σε αυτές τις αναγκαίες προσαρμογές.

Άρθρο 6

1. Τα νέα κράτη μέλη υποχρεούνται να προσχωρήσουν, υπό τους όρους του παρόντος Πρωτοκόλλου, στις συμφωνίες ή συμβάσεις που συνήψαν ή εφαρμόζουν προσωρινά τα παρόντα κράτη μέλη και η Ένωση ή η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας, ενεργώντας από κοινού, καθώς και στις συμφωνίες που συνήψαν τα παρόντα κράτη μέλη οι οποίες συνδέονται με τις ανωτέρω συμφωνίες ή συμβάσεις.

Η προσχώρηση των νέων κρατών μελών στις συμφωνίες ή συμβάσεις της παραγράφου 4, καθώς και στις συμφωνίες με τη Λευκορωσία, την Κίνα, τη Χιλή, το Mercosur και την Ελβετία που συνήφθησαν ή υπεγράφησαν από κοινού από την Κοινότητα και τα παρόντα κράτη μέλη της, συμφωνείται με τη σύναψη πρωτοκόλλου στις συμφωνίες ή τις συμβάσεις αυτές μεταξύ του Συμβουλίου, που αποφασίζει ομόφωνα εξ ονόματος των κρατών μελών, και της ενδιαφερόμενης τρίτης χώρας ή χωρών ή διεθνούς οργανισμού. Η εν λόγω διαδικασία τελεί υπό την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας και δεν επηρεάζει τον καταμερισμό των αρμοδιοτήτων μεταξύ αυτών και των κρατών μελών όσον αφορά τη μελλοντική σύναψη τέτοιων συμφωνιών ή κάθε άλλης τροποποίησης που δεν σχετίζεται με την προσχώρηση. Η Επιτροπή διαπραγματεύεται τα εν λόγω πρωτόκολλα εξ ονόματος των κρατών μελών βάσει οδηγιών διαπραγμάτευσης εγκεκριμένων από το Συμβούλιο με ομοφωνία, και κατόπιν διαβουλεύσεων με επιτροπή αποτελούμενη από αντιπροσώπους των κρατών μελών. Υποβάλλει σχέδιο των πρωτοκόλλων στο Συμβούλιο για τη σύναψή τους.

2. Κατά την προσχώρηση στις συμφωνίες και συμβάσεις της παραγράφου 1, τα νέα κράτη μέλη αποκτούν τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες υποχρεώσεις στο πλαίσιο των συμφωνιών και συμβάσεων αυτών που έχουν και τα παρόντα κράτη μέλη.

3. Τα νέα κράτη μέλη υποχρεούνται να προσχωρήσουν, υπό τους όρους του παρόντος Πρωτοκόλλου, στη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο ⁽¹⁾, σύμφωνα με το άρθρο 128 της Συμφωνίας αυτής.

4. Από την 1η Μαΐου 2004 και εν αναμονή, ενδεχομένως, της σύναψης των απαραίτητων πρωτοκόλλων της παραγράφου 1, τα νέα κράτη μέλη εφαρμόζουν τις διατάξεις των συμφωνιών που συνήφθησαν από τα παρόντα κράτη μέλη και, από κοινού, από την Κοινότητα, με την Αλγερία, την Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν, τη Βουλγαρία, την Κροατία, την Αίγυπτο, την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, τη Γεωργία, το Ισραήλ, την Ιορδανία, το Καζακστάν, την Κιργιζία, το Λίβανο, το Μεξικό, τη Μολδαβία, το Μαρόκο, τη Ρουμανία, τη Ρωσική Ομοσπονδία, τον Άγιο Μαρίνο, τη Νότιο Αφρική, τη Νότια Κορέα, τη Συρία, την Τυνησία, την Τουρκία, το Τουρκμενιστάν, την Ουκρανία και το Ουζμπεκιστάν, καθώς επίσης τις διατάξεις άλλων συμφωνιών που συνάπτονται από κοινού από τα παρόντα κράτη μέλη και την Κοινότητα πριν από την 1η Μαΐου 2004.

Τυχόν προσαρμογές στις συμφωνίες αυτές τελούν υπό την επιφύλαξη των πρωτοκόλλων που έχουν συναφθεί με τις αντισυμβαλλόμενες χώρες σύμφωνα με την παράγραφο 1, δεύτερο εδάφιο. Εάν τα πρωτόκολλα δεν έχουν συναφθεί μέχρι την 1η Μαΐου 2004, η Ένωση, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας και τα κράτη μέλη λαμβάνουν, εντός του πλαισίου των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, τα αναγκαία μέτρα αντιμετώπισης της κατάστασης αυτής.

5. Από την 1η Μαΐου 2004, τα νέα κράτη μέλη εφαρμόζουν τις διμερείς κλωστοϋφαντουργικές συμφωνίες και διακανονισμούς που έχει συνάψει η Κοινότητα με τρίτες χώρες.

Οι ποσοτικοί περιορισμοί που εφαρμόζει η Ένωση στις εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και ειδών ένδυσης προσαρμόζονται, λαμβάνοντας υπόψη την προσχώρηση των νέων κρατών μελών.

Εάν οι τροποποιήσεις των διμερών κλωστοϋφαντουργικών συμφωνιών και διακανονισμών δεν έχουν τεθεί σε ισχύ έως την 1η Μαΐου 2004, η Ένωση προσαρμόζει αναλόγως τους κανόνες της σχετικά με την εισαγωγή κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και ειδών ένδυσης από τρίτες χώρες, λαμβάνοντας υπόψη την προσχώρηση των νέων κρατών μελών.

⁽¹⁾ ΕΕ L 1 της 3.1.1994, σ. 3.

6. Οι ποσοτικοί περιορισμοί που εφαρμόζονται από την Ένωση στις εισαγωγές χάλυβα και προϊόντων χάλυβα προσαρμόζονται βάσει των εισαγωγών προϊόντων χάλυβα από τις οικείες προμηθεύτριες χώρες, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν από τα νέα κράτη μέλη κατά τα έτη αμέσως πριν από την υπογραφή της Συνθήκης προσχώρησης.

7. Η διαχείριση των αλιευτικών συμφωνιών που συνήψαν τα νέα κράτη μέλη με τρίτες χώρες πριν από την 1η Μαΐου 2004 διενεργείται από την Ένωση.

Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν για τα νέα κράτη μέλη από τις συμφωνίες αυτές δεν επηρεάζονται για το διάστημα κατά το οποίο οι διατάξεις των συμφωνιών αυτών παραμένουν προσωρινά σε ισχύ.

Μόλις τούτο καταστεί δυνατό, και εν πάση περιπτώσει πριν από τη λήξη των συμφωνιών του πρώτου εδαφίου, το Συμβούλιο λαμβάνει, προτάσει της Επιτροπής, τις κατάλληλες ευρωπαϊκές αποφάσεις κατά περίπτωση για τη συνέχιση των αλιευτικών δραστηριοτήτων που διέπονται από τις συμφωνίες αυτές, καθώς και για τη δυνατότητα παράτασης ορισμένων συμφωνιών για περιόδους μέχρι ένα έτος.

8. Με ισχύ από την 1η Μαΐου 2004, τα νέα κράτη μέλη αποχωρούν από κάθε Συμφωνία Ελευθέρων Συναλλαγών με τρίτες χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Συμφωνίας Ελευθέρων Συναλλαγών της Κεντρικής Ευρώπης.

Στο βαθμό που οι συμφωνίες μεταξύ ενός ή περισσοτέρων νέων κρατών μελών, αφενός, και μιας ή περισσοτέρων τρίτων χωρών, αφετέρου, δεν συμβιβάζονται με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το Σύνταγμα και ιδίως από το παρόν Πρωτόκολλο, τα νέα κράτη μέλη λαμβάνουν κάθε πρόσφορο μέτρο για να άρουν τα διαπιστωθέντα ασυμβίβαστα. Εάν ένα νέο κράτος μέλος αντιμετωπίζει δυσκολίες όσον αφορά την προσαρμογή μιας συμφωνίας την οποία έχει συνάψει με μια ή περισσότερες τρίτες χώρες πριν από την προσχώρηση, αποχωρεί από τη συμφωνία αυτή, δυνάμει των όρων της συμφωνίας.

9. Τα νέα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να προσαρμόσουν, εφόσον είναι ανάγκη, τη θέση τους έναντι των διεθνών οργανισμών και των διεθνών συμφωνιών, των οποίων άλλα κράτη μέλη ή η Ένωση ή η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας είναι επίσης μέρη, προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από την προσχώρησή τους στην Ένωση.

Ειδικότερα, αποχωρούν κατά την ημερομηνία της προσχώρησης ή την εγγύτερη ημερομηνία μετά από αυτήν, από κάθε διεθνή αλιευτική συμφωνία και οργανισμό όπου η Ένωση είναι επίσης μέρος, εκτός αν η συμμετοχή τους αφορά θέματα άλλα από την αλιεία.

Άρθρο 7

Οι πράξεις που εξεδόθησαν από τα θεσμικά όργανα, στις οποίες αναφέρονται οι μεταβατικές διατάξεις που θεσπίζονται στο παρόν Πρωτόκολλο, διατηρούν τη νομική τους φύση· ειδικότερα, οι διαδικασίες τροποποίησης των πράξεων αυτών εξακολουθούν να εφαρμόζονται.

Άρθρο 8

Οι διατάξεις της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003 που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την κατάργηση ή τροποποίηση πράξεων που έχουν εκδοθεί από τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή τους οργανισμούς της Κοινότητας ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ιδρύθηκε με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως αυτές έχουν ερμηνευτεί από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και το Πρωτοδικείο, εξακολουθούν να ισχύουν με την επιφύλαξη της εφαρμογής του δεύτερου εδαφίου.

Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου είναι της ίδιας νομικής φύσεως όπως οι πράξεις τις οποίες καταργούν ή τροποποιούν και υπόκεινται στους ίδιους κανόνες όπως αυτές.

Άρθρο 9

Τα κείμενα των πράξεων των θεσμικών και λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Κοινότητας ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ιδρύθηκε με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και τα κείμενα των πράξεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, οι οποίες εκδόθηκαν πριν από την 1η Μαΐου 2004 και συντάχθηκαν στα τσεχικά, εσθονικά, ουγγρικά, λεττονικά, λιθουανικά, μαλτέζικα, πολωνικά, σλοβακικά και σλοβενικά, ισχύουν από την εν λόγω ημερομηνία, υπό τους ίδιους όρους όπως τα κείμενα που συντάχθηκαν και ισχύουν στις άλλες γλώσσες.

Άρθρο 10

Ευρωπαϊκός νόμος του Συμβουλίου μπορεί να καταργήσει τις μεταβατικές διατάξεις του παρόντος Πρωτοκόλλου, εφόσον αυτές έχουν καταστεί άνευ αντικειμένου. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Άρθρο 11

Η εφαρμογή του Συντάγματος και των πράξεων που έχουν εκδοθεί από τα θεσμικά όργανα υπόκειται, μεταβατικώς, στις διατάξεις περί παρεκκλίσεων που προβλέπονται στο παρόν Πρωτόκολλο.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΠΑΓΙΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 12

Οι προσαρμογές των πράξεων που απαριθμούνται στο Παράρτημα III της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003 και οι οποίες κατέστησαν αναγκαίες συνεπεία της προσχώρησης, πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις κατευθύνσεις που ορίζονται στο εν λόγω Παράρτημα και με τη διαδικασία και υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 36.

Άρθρο 13

Τα μέτρα που απαριθμούνται στο Παράρτημα IV της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003 εφαρμόζονται υπό τους όρους που προβλέπονται στο εν λόγω Παράρτημα.

Άρθρο 14

Ευρωπαϊκός νόμος του Συμβουλίου μπορεί να προβεί στις προσαρμογές των διατάξεων του παρόντος Πρωτοκόλλου που αφορούν την κοινή γεωργική πολιτική, οι οποίες πιθανόν να καταστούν αναγκαίες λόγω τροποποίησης του δικαίου της Ένωσης. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ

ΠΡΟΣΩΡΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 15

Τα μέτρα που απαριθμούνται στα Παραρτήματα V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII και XIV της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003, ισχύουν όσον αφορά τα νέα κράτη μέλη, υπό τους όρους που ορίζονται στα Παραρτήματα αυτά.

Άρθρο 16

1. Τα έσοδα που αποκαλούνται «δασμοί του κοινού δασμολογίου και λοιποί δασμοί» και που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο β) της απόφασης 2000/597/ΕΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 29ης Σεπτεμβρίου 2000, για το σύστημα των ιδίων πόρων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ⁽¹⁾ ή στην αντίστοιχη διάταξη κάθε απόφασης που την αντικαθιστά, περιλαμβάνουν επίσης τους δασμούς που υπολογίζονται βάσει των συντελεστών του κοινού δασμολογίου και κάθε σχετικής δασμολογικής παραχώρησης που εφαρμόζει η Ένωση στις συναλλαγές των νέων κρατών μελών με τρίτες χώρες.

2. Για το έτος 2004, η εναρμονισμένη βάση ΦΠΑ και η βάση ΑΕΕ (ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος) κάθε νέου κράτους μέλους, τις οποίες αναφέρει το άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεία γ) και δ) της απόφασης 2000/597/ΕΚ, Ευρατόμ, ισούνται με τα δύο τρίτα της ετήσιας βάσης. Η βάση ΑΕΕ κάθε νέου κράτους μέλους που λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της χρηματοδότησης της διόρθωσης των δημοσιονομικών ανισορροπιών, η οποία χορηγείται στο Ηνωμένο Βασίλειο, και την οποία αναφέρει το άρθρο 5 παράγραφος 1 της απόφασης 2000/597/ΕΚ, Ευρατόμ, ισούται, ομοίως, με τα δύο τρίτα της ετήσιας βάσης.

3. Για τον καθορισμό του «παγωμένου συντελεστή» για το 2004 σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 4 στοιχείο β) της απόφασης 2000/597/ΕΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου, οι προσαρμοσμένες βάσεις ΦΠΑ των νέων κρατών μελών υπολογίζονται βάσει των δύο τρίτων της οικείας μη προσαρμοσμένης βάσης ΦΠΑ και των δύο τρίτων των ΑΕΕ τους.

Άρθρο 17

1. Ο προϋπολογισμός της Ένωσης για το οικονομικό έτος 2004 προσαρμόζεται προκειμένου να ληφθεί υπόψη η προσχώρηση των νέων κρατών μελών δια διορθωτικού προϋπολογισμού που αρχίζει να παράγει αποτελέσματα την 1η Μαΐου 2004.

2. Τα δώδεκα μηνιαία δωδεκατημόρια των πόρων βάσει του ΦΠΑ και του ΑΕΕ που πρέπει να καταβληθούν από τα νέα κράτη μέλη στο πλαίσιο του διορθωτικού προϋπολογισμού της παραγράφου 1, καθώς και η αναδρομική αναπροσαρμογή των μηνιαίων δωδεκατημορίων για την περίοδο Ιανουαρίου-Απριλίου 2004 που ισχύουν μόνο για τα παρόντα κράτη μέλη, μετατρέπονται σε όγδοα που θα ζητηθούν κατά την περίοδο Μαΐου-Δεκεμβρίου 2004. Οι αναδρομικές αναπροσαρμογές που τυχόν θα προκύψουν από μελλοντικό διορθωτικό προϋπολογισμό που θα εγκριθεί το 2004, μετατρέπονται ομοίως σε ίσα μέρη τα οποία θα ζητηθούν κατά τη διάρκεια του υπόλοιπου έτους.

(¹) ΕΕ L 253 της 7.10.2000, σ. 42.

Άρθρο 18

Η Ένωση καταβάλλει στην Τσεχική Δημοκρατία, την Κύπρο, τη Μάλτα και τη Σλοβενία, την πρώτη εργάσιμη μέρα κάθε μηνός, δυνάμει των δαπανών του προϋπολογισμού της Ένωσης, ένα όγδοο το 2004, από την 1η Μαΐου 2004, και ένα δωδέκατο το 2005 και το 2006 των εξής ποσών προσωρινής δημοσιονομικής αντιστάθμισης:

(εκατ. ευρώ, τιμές 1999)

	2004	2005	2006
Τσεχική Δημοκρατία	125,4	178,0	85,1
Κύπρος	68,9	119,2	112,3
Μάλτα	37,8	65,6	62,9
Σλοβενία	29,5	66,4	35,5

Άρθρο 19

Η Ένωση καταβάλλει στην Τσεχική Δημοκρατία, την Εσθονία, την Κύπρο, τη Λεττονία, τη Λιθουανία, την Ουγγαρία, τη Μάλτα, την Πολωνία, τη Σλοβενία και τη Σλοβακία, την πρώτη εργάσιμη μέρα κάθε μηνός, δυνάμει των δαπανών του προϋπολογισμού της Ένωσης, ένα όγδοο το 2004, από την ημερομηνία προσχώρησης, και ένα δωδέκατο το 2005 και το 2006 των εξής ποσών μιας ειδικής διευκόλυνσης κατ' αποκοπήν χρηματικών ροών:

(εκατ. ευρώ, τιμές 1999)

	2004	2005	2006
Τσεχική Δημοκρατία	174,7	91,55	91,55
Εσθονία	15,8	2,90	2,90
Κύπρος	27,7	5,05	5,05
Λεττονία	19,5	3,40	3,40
Λιθουανία	34,8	6,30	6,30
Ουγγαρία	155,3	27,95	27,95
Μάλτα	12,2	27,15	27,15
Πολωνία	442,8	550,00	450,00
Σλοβενία	65,4	17,85	17,85
Σλοβακία	63,2	11,35	11,35

Το ένα δισεκατομμύριο ευρώ για την Πολωνία και τα 100 εκατομμύρια ευρώ για την Τσεχική Δημοκρατία που περιλαμβάνονται στην ειδική διευκόλυνση κατ' αποκοπήν χρηματικών ροών, λαμβάνονται υπόψη για κάθε υπολογισμό σχετικά με την κατανομή των Διαρθρωτικών Ταμείων για τα έτη 2004, 2005 και 2006.

Άρθρο 20

1. Τα νέα κράτη μέλη που απαριθμούνται κατωτέρω καταβάλλουν τα ακόλουθα ποσά στο Ταμείο Έρευνας για τον Άνθρακα και το Χάλυβα το οποίο αναφέρει η απόφαση 2002/234/ΕΚΑΧ των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, συνερχομένων στο πλαίσιο του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2002, όσον αφορά τις χρηματοοικονομικές συνέπειες της λήξης της Συνθήκης ΕΚΑΧ και το Ταμείο Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα ⁽¹⁾:

	(εκατομμ. ευρώ, τρέχουσες τιμές)
Τσεχική Δημοκρατία	39,88
Εσθονία	2,50
Λεττονία	2,69
Ουγγαρία	9,93
Πολωνία	92,46
Σλοβενία	2,36
Σλοβακία	20,11

2. Οι συνεισφορές στο Ταμείο Έρευνας για τον Άνθρακα και το Χάλυβα πραγματοποιούνται σε τέσσερις δόσεις, αρχής γενομένης το 2006, και καταβάλλονται ως εξής, πάντα την πρώτη εργάσιμη ημέρα του πρώτου μήνα κάθε έτους:

2006: 15 %

2007: 20 %

2008: 30 %

2009: 35 %

Άρθρο 21

1. Εκτός εάν άλλως ορίζεται στο παρόν Πρωτόκολλο, δεν αναλαμβάνονται χρηματοδοτικές υποχρεώσεις στο πλαίσιο του προγράμματος PHARE ⁽²⁾, του Προγράμματος Διασυνοριακής Συνεργασίας PHARE ⁽³⁾, των προενταξιακών κονδυλίων για την Κύπρο και τη Μάλτα ⁽⁴⁾, του προγράμματος ISPA ⁽⁵⁾ και του

⁽¹⁾ ΕΕ L 79 της 22.3.2002, σ. 42.

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3906/89 (ΕΕ L 375 της 23.12.1989, σ. 11).

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2760/98 (ΕΕ L 345 της 19.12.1998, σ. 49).

⁽⁴⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 555/2000 (ΕΕ L 68 της 16.3.2000, σ. 3).

⁽⁵⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1267/1999 (ΕΕ L 161 της 26.6.1999, σ. 73).

προγράμματος SAPARD ⁽¹⁾ υπέρ των νέων κρατών μελών, μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2003. Τα νέα κράτη μέλη τυγχάνουν της ίδιας μεταχείρισης με τα παρόντα κράτη μέλη όσον αφορά τις δαπάνες στο πλαίσιο των τριών πρώτων τομέων των Δημοσιονομικών Προοπτικών, όπως ορίζονται στη Διοργανική Συμφωνία της 6ης Μαΐου 1999 ⁽²⁾, αρχής γενομένης από την 1η Ιανουαρίου 2004, με την επιφύλαξη των επί μέρους όρων και εξαιρέσεων όπως ορίζονται κατωτέρω ή όπως άλλως ορίζεται στο παρόν Πρωτόκολλο. Οι ανώτατες πρόσθετες πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων για τους τομείς 1, 2, 3 και 5 των Δημοσιονομικών Προοπτικών σχετικά με τη διεύρυνση καθορίζονται στο Παράρτημα XV της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003. Ωστόσο, δεν μπορεί να αναληφθεί χρηματοδοτική δέσμευση στο πλαίσιο του προϋπολογισμού του 2004 για κανένα σχετικό πρόγραμμα ή φορέα πριν από την προσχώρηση του συγκεκριμένου νέου κράτους μέλους.

2. Η παράγραφος 1 δεν ισχύει για δαπάνες στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων-Τμήμα Εγγυήσεων, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφοι 1 και 2 και το άρθρο 3 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1258/1999 του Συμβουλίου της 17ης Μαΐου 1999 περί χρηματοδότησεως της κοινής γεωργικής πολιτικής ⁽³⁾, οι οποίες καθίστανται επιλέξιμες για κοινοτική χρηματοδότηση μόνο από την ημερομηνία προσχώρησης, σύμφωνα με το άρθρο 2 του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Εντούτοις, η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου ισχύει για τις δαπάνες αγροτικής ανάπτυξης που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων-Τμήμα Εγγυήσεων, σύμφωνα με το άρθρο 47α του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 του Συμβουλίου της 17 Μαΐου 1999 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) και για την τροποποίηση και κατάργηση ορισμένων κανονισμών ⁽⁴⁾, υπό τους όρους που ορίζονται στην τροποποίηση του εν λόγω κανονισμού στο Παράρτημα II της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003.

3. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1 τελευταία φράση, από 1η Ιανουαρίου 2004, τα νέα κράτη μέλη συμμετέχουν στα προγράμματα και στους φορείς της Ένωσης σύμφωνα με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που ισχύουν για τα παρόντα κράτη μέλη, με χρηματοδότηση από το γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης.

4. Εάν απαιτείται λήψη μέτρων για να διευκολυνθεί η μετάβαση από το προενταξιακό καθεστώς στο καθεστώς που προκύπτει από την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, η Επιτροπή θεσπίζει τα μέτρα που επιβάλλονται.

Άρθρο 22

1. Από την 1η Μαΐου 2004, την προκήρυξη, σύναψη και εκτέλεση των συμβάσεων και τις πληρωμές για προενταξιακή βοήθεια στο πλαίσιο του προγράμματος PHARE, του προγράμματος διασυνοριακής συνεργασίας PHARE καθώς και τα προενταξιακά κονδύλια για την Κύπρο και τη Μάλτα, διαχειρίζονται φορείς εφαρμογής στα νέα κράτη μέλη.

Η Επιτροπή εκδίδει ευρωπαϊκές αποφάσεις για να παραιτηθεί από τον εκ των προτέρων έλεγχο της προκήρυξης και σύναψης συμβάσεων, μετά από θετική αξιολόγηση της εφαρμογής του Συστήματος Διευρυμένης Αποκεντρωμένης Υλοποίησης (EDIS), σύμφωνα με τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις που

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1268/1999 (ΕΕ L 161 της 26.6.1999, σ. 87).

⁽²⁾ Διοργανική συμφωνία, της 6ης Μαΐου 1999, μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής, για τη δημοσιονομική πειθαρχία και τη βελτίωση της διαδικασίας του προϋπολογισμού (ΕΕ C 172 της 18.6.1999, σ. 1).

⁽³⁾ ΕΕ L 160 της 26.6.1999, σ. 103.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 160 της 26.6.1999, σ. 80.

ορίζονται στο Παράρτημα του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1266/1999 του Συμβουλίου της 21ης Ιουνίου 1999 σχετικά με τον συντονισμό της βοήθειας προς τις υποψήφιες χώρες στο πλαίσιο της προενταξιακής στρατηγικής και με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3906/89 ⁽¹⁾.

Εάν οι αποφάσεις για παραίτηση από τον εκ των προτέρων έλεγχο δεν εκδοθούν πριν από την 1η Μαΐου 2004, οι συμβάσεις που έχουν υπογραφεί μεταξύ της 1ης Μαΐου 2004 και της ημερομηνίας λήψης των αποφάσεων της Επιτροπής, δεν είναι επιλέξιμες για προενταξιακή βοήθεια.

Ωστόσο, κατ' εξαίρεση, εάν οι αποφάσεις της Επιτροπής να παραιτηθεί από τον εκ των προτέρων έλεγχο καθυστερήσουν πέραν της 1ης Μαΐου 2004 για λόγους για τους οποίους δεν φέρουν ευθύνη οι αρχές του νέου κράτους μέλους, η Επιτροπή μπορεί να αποδέχεται, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, ως επιλέξιμες για προενταξιακή βοήθεια τις συμβάσεις που υπογράφονται μεταξύ της 1ης Μαΐου 2004 και της ημερομηνίας έκδοσης αυτών των αποφάσεων, και τη συνέχιση της προενταξιακής βοήθειας για περιορισμένο διάστημα, με εκ των προτέρων έλεγχο της προκήρυξης και σύναψης συμβάσεων από την Επιτροπή.

2. Οι συνολικές δημοσιονομικές δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται πριν από την 1η Μαΐου 2004 στο πλαίσιο των προενταξιακών χρηματοδοτικών μέσων της παραγράφου 1, συμπεριλαμβανομένης της ανάληψης και της καταγραφής των διαφόρων μεταγενέστερων νομικών δεσμεύσεων και των πληρωμών που καταβάλλονται μετά την προσχώρηση, συνεχίζουν να διέπονται από τους κανόνες και τους κανονισμούς των προενταξιακών χρηματοδοτικών μέσων και να καταλογίζονται στα αντίστοιχα κεφάλαια του προϋπολογισμού μέχρι το κλείσιμο των σχετικών προγραμμάτων και έργων. Μολαταύτα, οι διαδικασίες κρατικών συμβάσεων που άρχισαν μετά την 1η Μαΐου 2004, διεκπεραιώνονται σύμφωνα με τις σχετικές πράξεις της Ένωσης.

3. Η τελευταία περίοδος προγραμματισμού για την προενταξιακή βοήθεια της παραγράφου 1 εντάσσεται στο τελευταίο πλήρες ημερολογιακό έτος πριν από την 1η Μαΐου 2004. Οι δράσεις στο πλαίσιο των προγραμμάτων αυτών πρέπει να ανατεθούν εντός της επόμενης διετίας και οι εκταμιεύσεις να υλοποιούνται όπως προβλέπεται στο χρηματοδοτικό πρωτόκολλο ⁽²⁾, συνήθως μέχρι το τέλος του τρίτου έτους της δέσμευσης. Καμία παράταση δεν χορηγείται για την περίοδο της σύμβασης. Κατ' εξαίρεση και σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, μπορεί να χορηγείται περιορισμένη παράταση της προθεσμίας για την εκταμίευση.

4. Προκειμένου να εξασφαλισθεί η απαραίτητη σταδιακή κατάργηση των προενταξιακών χρηματοδοτικών μέσων της παραγράφου 1, καθώς και του προγράμματος ISPA, και η ομαλή μετάβαση από τους προ της 1ης Μαΐου 2004 εφαρμοζόμενους κανόνες σε αυτούς που θα ισχύουν μετά την εν λόγω ημερομηνία, η Επιτροπή μπορεί να λαμβάνει όλα τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσει τη διατήρηση του απαραίτητου μόνιμου προσωπικού στα νέα κράτη μέλη το πολύ για δεκαπέντε μήνες μετά την 1ης Μαΐου 2004. Κατά την περίοδο αυτή, οι υπάλληλοι που είναι διορισμένοι σε θέσεις στα νέα κράτη μέλη πριν από την 1η Μαΐου 2004 και οι οποίοι πρέπει να συνεχίσουν να υπηρετούν στα κράτη αυτά μετά την ημερομηνία αυτή, απολαύουν, κατ' εξαίρεση, των ιδίων οικονομικών και υλικών συνθηκών που εφάρμοξε η Επιτροπή πριν από την 1η Μαΐου 2004 σύμφωνα με το Παράρτημα Χ του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης των υπαλλήλων και του καθεστώτος που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, όπως ορίζει ο κανονισμός (ΕΟΚ, Ευρατόμ, ΕΚΑΧ) αριθ. 259/68 ⁽³⁾. Οι διοικητικές δαπάνες, συμπεριλαμβανομένων των μισθών για το λοιπό προσωπικό, που είναι απαραίτητες για τη διαχείριση της

⁽¹⁾ ΕΕ L 232 της 2.9.1999, σ. 34.

⁽²⁾ Όπως ορίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές για το PHARE [SEC (1999) 1596, ενημέρωση στις 6.9.2002 με το C 3303/2].

⁽³⁾ ΕΕ L 56 της 4.3.1968, σ. 1.

προενταξιακής βοήθειας, καλύπτονται, καθ' όλο το 2004 και μέχρι το τέλος του Ιουλίου του 2005, από τη γραμμή «δαπάνες υποστήριξης για επιχειρήσεις» (πρώην μέρος Β του προϋπολογισμού) ή από αντίστοιχες γραμμές των σχετικών προενταξιακών προϋπολογισμών για τα χρηματοδοτικά μέσα της παραγράφου 1 καθώς και για το πρόγραμμα ISPA.

5. Όταν προγράμματα που εγκρίθηκαν δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1258/1999 δεν είναι πλέον δυνατόν να χρηματοδοτηθούν βάσει του μέσου αυτού, μπορούν να εντάσσονται στον προγραμματισμό της αγροτικής ανάπτυξης και να χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων. Εάν απαιτούνται, εν προκειμένω, ειδικά μεταβατικά μέτρα, τότε τα μέτρα αυτά θεσπίζονται από την Επιτροπή σύμφωνα με τις διαδικασίες που ορίζονται στο άρθρο 50 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου, της 21ης Ιουνίου 1999, περί γενικών διατάξεων για τα Διαρθρωτικά Ταμεία ⁽¹⁾.

Άρθρο 23

1. Μεταξύ της 1ης Μαΐου 2004 και του τέλους του 2006, η Ένωση παρέχει προσωρινή χρηματοδοτική συνδρομή στα νέα κράτη μέλη, καλούμενη εφεξής «Μεταβατική Διευκόλυνση», προκειμένου να αναπτύξουν και να ενισχύουν τη διοικητική ικανότητά τους, να εφαρμόζουν και να επιβάλλουν το δίκαιο της Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας και να ενθαρρύνουν την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ ομοτίμων.

2. Η συνδρομή καλύπτει τη συνεχιζόμενη ανάγκη ενίσχυσης της θεσμικής ικανότητας σε ορισμένους τομείς μέσω δράσης που δεν μπορεί να χρηματοδοτηθεί από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, και ιδίως στους εξής τομείς:

- α) δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις (ενίσχυση του δικαστικού συστήματος, έλεγχοι εξωτερικών συνόρων, στρατηγική κατά της διαφθοράς, ενίσχυση της δυνατότητας επιβολής του νόμου),
- β) δημοσιονομικός έλεγχος,
- γ) προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας και καταπολέμηση της απάτης,
- δ) εσωτερική αγορά, συμπεριλαμβανομένης της τελωνειακής ένωσης,
- ε) περιβάλλον,
- στ) κτηνιατρικές υπηρεσίες και δημιουργία διοικητικής υποδομής σχετικής με την ασφάλεια των τροφίμων,
- ζ) δομές διοίκησης και ελέγχου για τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένου του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου (ΟΣΔΕ),

⁽¹⁾ ΕΕ L 161 της 26.6.1999, σ. 1.

- η) πυρηνική ασφάλεια (ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της ικανότητας των αρχών πυρηνικής ασφάλειας και των οργανισμών τεχνικής υποστήριξής τους, καθώς και των δημόσιων γραφείων διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων),
- θ) στατιστικές,
- ι) ενίσχυση της δημόσιας διοίκησης σύμφωνα με τις ανάγκες που εντοπίζονται στη γενική Έκθεση Παρακολούθησης της Επιτροπής οι οποίες δεν καλύπτονται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία.

3. Η συνδρομή βάσει της Μεταβατικής Διευκόλυνσης αποφασίζεται με τη διαδικασία του άρθρου 8 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3906/89 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1989, σχετικά με την οικονομική ενίσχυση υπέρ ορισμένων χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης ⁽¹⁾.

4. Το πρόγραμμα εκτελείται σύμφωνα με το άρθρο 53 παράγραφος 1) στοιχεία α) και β) του δημοσιονομικού κανονισμού ο οποίος εφαρμόζεται στο γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ⁽²⁾ ή στον ευρωπαϊκό νόμο που τον αντικαθιστά. Όσον αφορά τα σχέδια αδελφοποίησης μεταξύ δημόσιων υπηρεσιών με σκοπό την ενίσχυση των θεσμών, συνεχίζει να ισχύει η διαδικασία πρόσκλησης για την υποβολή προτάσεων μέσω του δικτύου σημείων επαφής στα κράτη μέλη, όπως ορίζουν οι συμφωνίες-πλαίσιο με τα παρόντα κράτη μέλη με σκοπό την προενταξιακή βοήθεια.

Οι πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων για τη Μεταβατική Διευκόλυνση, σε τιμές 1999, ανέρχονται σε 200 εκατομμύρια ευρώ το 2004, 120 εκατομμύρια ευρώ το 2005 και 60 εκατομμύρια ευρώ το 2006. Οι ετήσιες πιστώσεις εγκρίνονται από την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή εντός των ορίων των Δημοσιονομικών Προοπτικών, όπως αυτές ορίζονται από τη διοργανική συμφωνία της 6ης Μαΐου 1999.

Άρθρο 24

1. Δημιουργείται διευκόλυνση Σένγκεν, ως προσωρινό μέσο, με στόχο να βοηθήσει τα δικαιούχα κράτη μέλη, από την 1η Μαΐου 2004 και μέχρι το τέλος του 2006, να χρηματοδοτούν δράσεις στα νέα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης για την εφαρμογή του κεκτημένου του Σένγκεν και του ελέγχου στα εξωτερικά σύνορα.

Προκειμένου να διορθωθούν οι ελλείψεις που διαπιστώνονται κατά την προετοιμασία της συμμετοχής στο Σένγκεν, οι ακόλουθες μορφές δράσης είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση στο πλαίσιο της διευκόλυνσης Σένγκεν:

- α) επενδύσεις στην κατασκευή, ανακαίνιση ή αναβάθμιση της υποδομής των συνοριακών σημείων διέλευσης και συναφών κτιρίων,
- β) επενδύσεις σε κάθε είδος λειτουργικού εξοπλισμού (π.χ. εργαστηριακού εξοπλισμού, μέσων ανίχνευσης, υλικού και λογισμικού του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν-SIS II, μέσων μεταφοράς),
- γ) εκπαίδευση μεθοριακών φρουρών,

⁽¹⁾ ΕΕ L 375 της 23.12.1989, σ. 11.

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002 (ΕΕ L 248 της 16.9.2002, σ. 1).

δ) στήριξη δαπανών υλικοτεχνικής υποστήριξης και επιχειρήσεων.

2. Τα ακόλουθα ποσά διατίθενται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης Σένγκεν υπό μορφήν κατ' αποκοπήν επιδοτήσεων από την ημερομηνία της προσχώρησης στα δικαιούχα κράτη μέλη που απαριθμούνται κατωτέρω:

(εκατ. ευρώ, τιμές 1999)

	2004	2005	2006
Εσθονία	22,90	22,90	22,90
Λεττονία	23,70	23,70	23,70
Λιθουανία	44,78	61,07	29,85
Ουγγαρία	49,30	49,30	49,30
Πολωνία	93,34	93,33	93,33
Σλοβενία	35,64	35,63	35,63
Σλοβακία	15,94	15,93	15,93

3. Τα δικαιούχα κράτη μέλη φέρουν την ευθύνη για την επιλογή και την εφαρμογή των επιμέρους ενεργειών σύμφωνα με το παρόν άρθρο. Φέρουν επίσης την ευθύνη για τον συντονισμό της χρήσης της διευκόλυνσης Σένγκεν με τη βοήθεια άλλων μέσων της Ένωσης, την εξασφάλιση της συμβατότητας με τις πολιτικές και τα μέτρα της Ένωσης και τη συμμόρφωση με τον δημοσιονομικό κανονισμό ο οποίος εφαρμόζεται στον γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή με τον ευρωπαϊκό νόμο που τον αντικαθιστά.

Οι κατ' αποκοπήν επιδοτήσεις χρησιμοποιούνται εντός τριετίας από την πρώτη πληρωμή και τα ακρησιμοποιήτα ή αδικαιολογήτως καταβληθέντα ποσά ανακτώνται από την Επιτροπή. Τα δικαιούχα κράτη μέλη υποβάλλουν, το αργότερο έξι μήνες μετά την εκπνοή της τριετούς προθεσμίας, γενική έκθεση για την οικονομική εκτέλεση των κατ' αποκοπήν επιδοτήσεων με δήλωση που δικαιολογεί τις δαπάνες.

Το δικαιούχο κράτος ασκεί την αρμοδιότητα αυτή χωρίς να θίγει την αρμοδιότητα της Επιτροπής για την εφαρμογή του προϋπολογισμού της Ένωσης και σύμφωνα με τις διατάξεις του εν λόγω δημοσιονομικού κανονισμού ή του ευρωπαϊκού νόμου που τον αντικαθιστά οι οποίες εφαρμόζονται στην αποκεντρωμένη διαχείριση.

4. Η Επιτροπή διατηρεί το δικαίωμα ελέγχου, μέσω της Υπηρεσίας καταπολέμησης της απάτης (OLAF). Η Επιτροπή και το Ελεγκτικό Συνέδριο μπορούν επίσης να διενεργούν επιτόπιους ελέγχους, σύμφωνα με τις δέουσες διαδικασίες.

5. Η Επιτροπή δύναται να θεσπίζει κάθε απαραίτητη τεχνική διάταξη για τη λειτουργία αυτής της διευκόλυνσης Σένγκεν.

Άρθρο 25

Τα ποσά που αναφέρονται στα άρθρα 18, 19, 23 και 24 αναπροσαρμόζονται κάθε έτος, στα πλαίσια της τεχνικής αναπροσαρμογής που προβλέπεται στην παράγραφο 15 της Διοργανικής Συμφωνίας της 6ης Μαΐου 1999.

Άρθρο 26

1. Εάν, εντός περιόδου διάρκειας έως και τριών ετών από την 1η Μαΐου 2004, προκύψουν σοβαρές και, ενδεχομένως, παρατεινόμενες δυσχέρειες σε έναν τομέα οικονομικής δραστηριότητας, ή δυσχέρειες που μπορούν να επιφέρουν σοβαρή επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης ορισμένης περιοχής, ένα νέο κράτος μέλος μπορεί να ζητήσει άδεια λήψης προστατευτικών μέτρων για να αντιμετωπίσει την κατάσταση και να προσαρμόσει τον εν λόγω τομέα στην οικονομία της εσωτερικής αγοράς.

Με τους ίδιους όρους, κάθε παρόν κράτος μέλος μπορεί να ζητήσει άδεια λήψης προστατευτικών μέτρων έναντι ενός ή πλειόνων νέων κρατών μελών.

2. Αιτήσει του ενδιαφερομένου κράτους, η Επιτροπή εκδίδει, με επείγουσα διαδικασία, τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή τις ευρωπαϊκές αποφάσεις που θεσπίζουν τα προστατευτικά μέτρα τα οποία θεωρεί αναγκαία και προσδιορίζει συγχρόνως τους όρους και τον τρόπο εφαρμογής τους.

Σε περίπτωση σοβαρών οικονομικών δυσχερειών και μετά από ρητή αίτηση του ενδιαφερομένου κράτους μέλους, η Επιτροπή αποφασίζει εντός πέντε εργασίμων ημερών από την παραλαβή της αίτησης, που συνοδεύεται από τα σχετικά δικαιολογητικά στοιχεία. Τα μέτρα που αποφασίζονται κατ' αυτόν τον τρόπο εφαρμόζονται αμέσως, λαμβάνουν υπόψη τα συμφέροντα όλων των ενδιαφερομένων μερών και δεν συνεπάγονται συνοριακούς ελέγχους.

3. Τα μέτρα που έχουν επιτραπεί βάσει της παραγράφου 2 μπορούν να παρεκκλίνουν από τους κανόνες του Συντάγματος και ιδίως από το παρόν Πρωτόκολλο, κατά το μέτρο και για το χρονικό διάστημα που είναι απόλυτα αναγκαία για την επίτευξη των στόχων της παραγράφου 1. Κατά προτεραιότητα, επιλέγονται τα μέτρα που διαταράσσουν το λιγότερο δυνατόν τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Άρθρο 27

Εάν ένα νέο κράτος μέλος παραλείπει να εκπληρώσει δεσμεύσεις που ανέλαβε στα πλαίσια των διαπραγματεύσεων προσχώρησης, συμπεριλαμβανομένων των δεσμεύσεων για οποιαδήποτε τομεακή πολιτική που αφορά οικονομικές δραστηριότητες με διασυνοριακές επιπτώσεις, προξενώντας έτσι σοβαρή βλάβη ή άμεσο κίνδυνο σοβαρής βλάβης στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, η Επιτροπή δύναται, εντός περιόδου διάρκειας έως και τριών ετών μετά την 1η Μαΐου 2004, κατόπιν αιτιολογημένης αιτήσεως κράτους μέλους είτε εξ ίδιας πρωτοβουλίας, να εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή ευρωπαϊκές αποφάσεις που θεσπίζουν τα δέοντα μέτρα.

Τα μέτρα είναι ανάλογα προς τη δυσλειτουργία της αγοράς, προτιμώνται δε εκείνα τα οποία διαταράσσουν το λιγότερο τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, και, ενδεχομένως, η εφαρμογή των υπαρχόντων τομεακών μηχανισμών διασφάλισης. Τα εν λόγω μέτρα διασφάλισης δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται ως μέσο αυθαίρετων διακρίσεων ή συγκεκαλυμμένων περιορισμών στις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Τα μέτρα παραμένουν σε ισχύ μόνον επί όσο διάστημα είναι απολύτως απαραίτητο, και, εν πάση περιπτώσει, αίρονται μόλις εκπληρωθεί η οικεία δέσμευση. Μπορούν όμως να εφαρμόζονται και πέραν της περιόδου που ορίζεται στο πρώτο εδάφιο ενόσω δεν έχουν εκπληρωθεί οι οικείες δεσμεύσεις. Η Επιτροπή μπορεί να προσαρμόζει τα μέτρα ανάλογα με την πρόοδο του ενδιαφερόμενου νέου κράτους μέλους στην εκπλήρωση των δεσμεύσεών του. Η Επιτροπή ενημερώνει εγκαίρως το Συμβούλιο προτού καταργήσει τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή τις ευρωπαϊκές αποφάσεις που θεσπίζουν τα μέτρα διασφάλισης και λαμβάνει δεόντως υπόψη τις τυχόν παρατηρήσεις του Συμβουλίου επ' αυτού.

Άρθρο 28

Εάν σε ένα νέο κράτος μέλος ανακλύψουν σοβαρές ελλείψεις ή διαφανεί άμεσος κίνδυνος σοβαρών ελλείψεων στη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο, την πορεία της υλοποίησης ή την εφαρμογή των αποφάσεων-πλαίσιο ή άλλων συναφών δεσμεύσεων, μέσωσν συνεργασίας και αποφάσεων περί αμοιβαίας αναγνώρισεως στο χώρο του ποινικού δικαίου βάσει του Τίτλου VI της Συνθήκης ΕΕ και των οδηγιών και κανονισμών περί αμοιβαίας αναγνώρισεως σε θέματα αστικού δικαίου βάσει του Τίτλου IV της Συνθήκης ΕΚ καθώς και των ευρωπαϊκών νόμων και νόμων-πλαisiών που εκδίδονται βάσει του Μέρους III Τίτλος III κεφάλαιο IV τμήματα 3 και 4 του Συντάγματος, η Επιτροπή δύναται, εντός περιόδου διάρκειας έως και τριών ετών από την 1η Μαΐου 2004, κατόπιν αιτιολογημένης αιτήσεως κράτους μέλους, είτε εξ ίδιας πρωτοβουλίας, και κατόπιν διαβουλεύσεως με τα κράτη μέλη να εκδίδει τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή τις ευρωπαϊκές αποφάσεις για τη θέσπιση των κατάλληλων μέτρων προσδιορίζοντας τους όρους και τον τρόπο εφαρμογής τους.

Τα μέτρα αυτά μπορούν να λαμβάνουν τη μορφή της προσωρινής αναστολής της εφαρμογής των οικείων διατάξεων και αποφάσεων στις σχέσεις μεταξύ ενός νέου κράτους μέλους και οιοδήποτε άλλου κράτους μέλους ή κρατών μελών, χωρίς να θίγεται η συνέχιση της στενής δικαστικής συνεργασίας. Τα μέτρα παραμένουν σε ισχύ μόνον επί όσο διάστημα είναι απολύτως απαραίτητο, και, εν πάση περιπτώσει, αίρονται μόλις θεραπευθούν οι ελλείψεις. Μπορούν όμως να εφαρμόζονται και πέραν της περιόδου που ορίζεται στο πρώτο εδάφιο ενόσω οι ελλείψεις αυτές εξακολουθούν να υφίστανται. Η Επιτροπή μπορεί να προσαρμόζει τα μέτρα κατόπιν διαβουλεύσεως με τα κράτη μέλη ανάλογα με την πρόοδο του ενδιαφερόμενου νέου κράτους μέλους στη θεραπεία των ελλείψεων. Η Επιτροπή ενημερώνει εγκαίρως το Συμβούλιο προτού καταργήσει τα μέτρα διασφάλισης και λαμβάνει δεόντως υπόψη τις τυχόν παρατηρήσεις του Συμβουλίου επ' αυτού.

Άρθρο 29

Προκειμένου να μη διαταραχθεί η ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, η εφαρμογή των εθνικών κανόνων των νέων κρατών μελών κατά τις μεταβατικές περιόδους που αναφέρουν τα Παραρτήματα V έως XIV της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003 δεν πρέπει να οδηγεί σε ελέγχους στα σύνορα μεταξύ κρατών μελών.

Άρθρο 30

Σε περίπτωση που απαιτούνται μεταβατικά μέτρα προκειμένου να διευκολυνθεί η μετάβαση από το καθεστώς που εφαρμόζεται σήμερα στα νέα κράτη μέλη στο καθεστώς που προκύπτει από την εφαρμογή της κοινής γεωργικής πολιτικής, υπό τους όρους που προβλέπονται στο παρόν Πρωτόκολλο, τα μέτρα αυτά θεσπίζονται από την Επιτροπή σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 42 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/2001 του Συμβουλίου, της 19ης Ιουνίου 2001, για την κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα της ζάχαρης ⁽¹⁾ ή, ανάλογα με την περίπτωση, στα αντίστοιχα άρθρα των λοιπών κανονισμών περί της κοινής οργάνωσης των γεωργικών αγορών ή των ευρωπαϊκών νόμων που τους αντικαθιστούν ή με τη σχετική διαδικασία που προβλέπεται στην εφαρμοστέα νομοθεσία. Η λήψη των μεταβατικών μέτρων του παρόντος άρθρου είναι δυνατή για περίοδο τριών ετών από την 1η Μαΐου 2004, και η εφαρμογή τους περιορίζεται μόνο εντός της περιόδου αυτής. Ευρωπαϊκός νόμος του Συμβουλίου μπορεί να παρατείνει την περίοδο αυτή. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

(¹) ΕΕ L 178 της 30.6.2001, σ. 1.

Άρθρο 31

Σε περίπτωση που απαιτούνται μεταβατικά μέτρα προκειμένου να διευκολυνθεί η μετάβαση από το καθεστώς που εφαρμόζεται σήμερα στα νέα κράτη μέλη στο καθεστώς που προκύπτει από την εφαρμογή των κτηνιατρικών και φυτοϋγειονομικών διατάξεων της Ένωσης, τα μέτρα αυτά θεσπίζονται από την Επιτροπή σύμφωνα με τη σχετική διαδικασία που προβλέπεται στην εφαρμοστέα νομοθεσία. Η λήψη των μεταβατικών μέτρων είναι δυνατή για περίοδο τριών ετών από την 1η Μαΐου 2004, και η εφαρμογή τους περιορίζεται μόνο εντός της περιόδου αυτής.

Άρθρο 32

1. Η θητεία των νέων μελών των επιτροπών, ομάδων και λοιπών φορέων που απαριθμούνται στο Παράρτημα XVI της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003 λήγει ταυτόχρονα με τη θητεία των μελών που ασκούν καθήκοντα κατά την 1η Μαΐου 2004.

2. Η θητεία των νέων μελών των επιτροπών και ομάδων που έχουν συσταθεί από την Επιτροπή και απαριθμούνται στο Παράρτημα XVII της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003 λήγει ταυτόχρονα με τη θητεία των μελών που ασκούν καθήκοντα κατά την 1η Μαΐου 2004.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΕΦΑΡΜΟΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΤΩΝ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

Άρθρο 33

Από την 1η Μαΐου 2004, τα νέα κράτη μέλη θεωρούνται αποδέκτες των οδηγιών και αποφάσεων κατά την έννοια του άρθρου 249 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 161 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, εφόσον οι εν λόγω οδηγίες και αποφάσεις απευθύνονται σε όλα τα παρόντα κράτη μέλη. Εξαιρουμένων των οδηγιών και αποφάσεων που τίθενται σε ισχύ βάσει του άρθρου 254 παράγραφοι 1 και 2 της Συνθήκης ΕΚ, λογίζεται ότι οι ανωτέρω οδηγίες και αποφάσεις έχουν κοινοποιηθεί στα νέα κράτη μέλη κατά την 1η Μαΐου 2004.

Άρθρο 34

Τα νέα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τα μέτρα που απαιτούνται για να συμμορφωθούν, από την 1η Μαΐου 2004, προς τις διατάξεις των οδηγιών και αποφάσεων κατά την έννοια του άρθρου 249 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 161 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετική προθεσμία στα Παραρτήματα που αναφέρονται στο άρθρο 15 ή σε άλλες διατάξεις του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 35

Εκτός εάν ορίζεται άλλως, το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή τις ευρωπαϊκές αποφάσεις που απαιτούνται για την εφαρμογή των διατάξεων που περιέχονται στα Παραρτήματα III και IV της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003 που αναφέρουν τα άρθρα 12 και 13 του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 36

1. Όταν απαιτείται, συνεπεία της προσχώρησης, προσαρμογή των πράξεων των θεσμικών οργάνων που είχαν εκδοθεί πριν από την 1η Μαΐου 2004 και οι αναγκαίες προσαρμογές δεν έχουν προβλεφθεί στο παρόν Πρωτόκολλο, οι προσαρμογές αυτές διενεργούνται σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 2 και τίθενται σε ισχύ από την 1η Μαΐου 2004.
2. Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, ή η Επιτροπή, ανάλογα με το ποιο εκ των δύο οργάνων είχε εκδώσει τις αρχικές πράξεις, εκδίδει τις αναγκαίες προς τούτο πράξεις.

Άρθρο 37

Οι νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις οι οποίες εξασφαλίζουν, στην επικράτεια των νέων κρατών μελών, την προστασία της υγείας των εργαζομένων και του ευρέος κοινού από τους κινδύνους από ιονίζουσες ακτινοβολίες, γνωστοποιούνται, σύμφωνα με το άρθρο 33 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, από τα κράτη αυτά στην Επιτροπή εντός τριών μηνών από την 1η Μαΐου 2004.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ ΠΟΥ ΠΡΟΣΑΡΤΩΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗΣ ΤΗΣ 16ΗΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2003

ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Άρθρο 38

Το Βασίλειο της Ισπανίας καταβάλλει το ποσό των 309 686 775 ευρώ που αντιστοιχεί στο μερίδιό του επί του κεφαλαίου το οποίο έχει καταβληθεί για την αύξηση του εγγεγραμμένου κεφαλαίου του. Η συμβολή αυτή καταβάλλεται σε οκτώ ίσες δόσεις που καθίστανται ληξιπρόθεσμες στις 30 Σεπτεμβρίου 2004, 30 Σεπτεμβρίου 2005, 30 Σεπτεμβρίου 2006, 31 Μαρτίου 2007, 30 Σεπτεμβρίου 2007, 31 Μαρτίου 2008, 30 Σεπτεμβρίου 2008 και στις 31 Μαρτίου 2009.

Το Βασίλειο της Ισπανίας συμβάλλει, σε οκτώ ίσες δόσεις, ληξιπρόθεσμες κατά τις προαναφερόμενες ημερομηνίες, στα αποθεματικά και στις προβλέψεις που ισοδυναμούν προς αποθεματικό, καθώς και στο ποσό που θα διατεθεί επιπλέον στα αποθεματικά και στις προβλέψεις, το οποίο περιλαμβάνει το υπόλοιπο του λογαριασμού κερδών και ζημιών στα τέλη του μηνός που προηγείται της προσχώρησης, όπως αυτά εμφανίζονται στον ισολογισμό της Τράπεζας, με ποσό που αντιστοιχεί σε ποσοστό 4,1292 % των αποθεματικών και προβλέψεων.

Άρθρο 39

Από την 1η Μαΐου 2004, τα νέα κράτη μέλη καταβάλλουν τα εξής ποσά που αντιστοιχούν στο μερίδιό τους επί του κεφαλαίου το οποίο έχει καταβληθεί για το αναληφθέν κεφάλαιο όπως ορίζεται στο άρθρο 4 του καταστατικού:

Πολωνία	170 563 175 ευρώ
Τσεχική Δημοκρατία	62 939 275 ευρώ
Ουγγαρία	59 543 425 ευρώ
Σλοβακία	21 424 525 ευρώ
Σλοβενία	19 890 750 ευρώ
Λιθουανία	12 480 875 ευρώ
Κύπρος	9 169 100 ευρώ
Λεττονία	7 616 750 ευρώ
Εσθονία	5 882 000 ευρώ
Μάλτα	3 490 200 ευρώ

Οι συμβολές αυτές καταβάλλονται σε οκτώ ίσες δόσεις που καθίστανται ληξιπρόθεσμες στις 30 Σεπτεμβρίου 2004, 30 Σεπτεμβρίου 2005, 30 Σεπτεμβρίου 2006, 31 Μαρτίου 2007, 30 Σεπτεμβρίου 2007, 31 Μαρτίου 2008, 30 Σεπτεμβρίου 2008 και στις 31 Μαρτίου 2009.

Άρθρο 40

Τα νέα κράτη μέλη συμβάλλουν, σε οκτώ ίσες δόσεις, ληξιπρόθεσμες κατά τις ημερομηνίες του άρθρου 39, στα αποθεματικά και στις προβλέψεις που ισοδυναμούν προς αποθεματικά, καθώς και στο ποσό που θα διατεθεί επιπλέον στα αποθεματικά και στις προβλέψεις, το οποίο περιλαμβάνει το υπόλοιπο του λογαριασμού κερδών και ζημιών στα τέλη του Απριλίου 2004, όπως αυτά εμφανίζονται στον ισολογισμό της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, με ποσό που αντιστοιχεί στα εξής ποσοστά των αποθεματικών και προβλέψεων:

Πολωνία	2,2742 %
Τσεχική Δημοκρατία	0,8392 %
Ουγγαρία	0,7939 %
Σλοβακία	0,2857 %
Σλοβενία	0,2652 %
Λιθουανία	0,1664 %
Κύπρος	0,1223 %
Λεττονία	0,1016 %
Εσθονία	0,0784 %
Μάλτα	0,0465 %

Άρθρο 41

Το κεφάλαιο και οι πληρωμές των άρθρων 38, 39 και 40 καταβάλλονται από το Βασίλειο της Ισπανίας και τα νέα κράτη μέλη χρηματικώς σε ευρώ, εκτός παρεκκλίσεως η οποία αποφασίζεται με ομόφωνη απόφαση του Συμβουλίου των Διοικητών.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΤΣΕΧΙΚΗΣ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑΣ

Άρθρο 42

1. Παρά τα άρθρα III-167 και III-168 του Συντάγματος, οι κρατικές ενισχύσεις που χορηγεί η Τσεχική Δημοκρατία για την αναδιάρθρωση συγκεκριμένων τομέων της τσεχικής χαλυβουργίας από το 1997 έως το 2003, θεωρούνται συμβατές προς την εσωτερική αγορά, εφόσον:

- α) η περίοδος που προβλέπεται στο άρθρο 8 παράγραφος 4 του Πρωτοκόλλου αριθ. 2 για τα προϊόντα ΕΚΑΧ το οποίο προσαρτάται στην Ευρωπαϊκή Συμφωνία για την εγκαθίδρυση σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και της Τσεχικής Δημοκρατίας, αφετέρου ⁽¹⁾, έχει παραταθεί έως την 1η Μαΐου 2004,
- β) οι διαδικασίες που προβλέπονται στο σχέδιο αναδιάρθρωσης, βάσει του οποίου παρατάθηκε το προαναφερθέν Πρωτόκολλο, τηρηθούν καθ' όλη την περίοδο 2002-2006,
- γ) τηρηθούν οι όροι του παρόντος Τίτλου, και
- δ) δεν καταβληθεί καμία κρατική ενίσχυση για την αναδιάρθρωση της τσεχικής χαλυβουργίας μετά την 1η Μαΐου 2004.

2. Η αναδιάρθρωση του τομέα της τσεχικής χαλυβουργίας, όπως περιγράφεται στα επιχειρηματικά προγράμματα των εταιρειών που απαριθμούνται στο Παράρτημα 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 2 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003 (στο εξής «δικαιούχοι εταιρείες»), και τηρουμένων των όρων του παρόντος Τίτλου, πρέπει να ολοκληρωθεί το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2006 (στο εξής «τέλος της περιόδου αναδιάρθρωσης»).

3. Μόνο οι «δικαιούχοι εταιρείες» είναι επιλέξιμες για κρατική ενίσχυση στο πλαίσιο του προγράμματος αναδιάρθρωσης της τσεχικής χαλυβουργίας.

4. Μία δικαιούχος εταιρεία δεν μπορεί:

- α) σε περίπτωση συγχώνευσης με εταιρεία που δεν περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 2 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003, να μεταβιβάσει στην εταιρεία αυτή το ευεργέτημα της ενίσχυσης που της έχει χορηγηθεί,

⁽¹⁾ ΕΕ L 360 της 31.12.1994, σ. 2.

β) να αναλάβει τα περιουσιακά στοιχεία εταιρείας που δεν περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 2 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003, η οποία πτωχεύει κατά το διάστημα μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2006.

5. Κάθε μελλοντική ιδιωτικοποίηση οιασδήποτε εκ των δικαιούχων εταιρειών πρέπει να τηρεί τους όρους και τις αρχές σχετικά με τη βιωσιμότητα, τις κρατικές ενισχύσεις και τη μείωση της παραγωγής, όπως ορίζονται στον παρόντα Τίτλο.

6. Το συνολικό ύψος της ενίσχυσης αναδιάρθρωσης που χορηγείται στις δικαιούχους εταιρείες προσδιορίζεται βάσει των αιτιολογήσεων που εκτίθενται στο εγκριθέν σχέδιο αναδιάρθρωσης της τσεχικής χαλυβουργίας και τα επί μέρους επιχειρηματικά προγράμματα που εγκρίνονται από το Συμβούλιο. Όμως, εν πάση περιπτώσει, η καταβαλλόμενη κατά το διάστημα 1997-2003 ενίσχυση περιορίζεται στο ποσό των 14 147 425 201 CZK, κατ' ανώτατο όριο. Από αυτό το συνολικό ποσό, η Nová Huť λαμβάνει 5 700 075 201 CZK κατ' ανώτατο όριο, η Vítkovice Steel 8 155 350 000 CZK κατ' ανώτατο όριο και η Válcovny Plechu Frýdek Místek 292 000 000 CZK κατ' ανώτατο όριο, ανάλογα με τις απαιτήσεις που περιέχονται στο εγκριθέν σχέδιο αναδιάρθρωσης. Η ενίσχυση χορηγείται άπαξ. Η Τσεχική Δημοκρατία δεν χορηγεί καμία άλλη κρατική ενίσχυση με σκοπό την αναδιάρθρωση της τσεχικής χαλυβουργίας.

7. Η καθαρή μείωση δυναμικού που πρέπει να επιτευχθεί από την Τσεχική Δημοκρατία για τα τελικά προϊόντα, κατά την περίοδο 1997-2006, είναι 590 000 τόνοι.

Η μείωση δυναμικού μετράται μόνον βάσει του οριστικού κλεισίματος των εγκαταστάσεων παραγωγής με καταστροφή της υποδομής τους, έτσι ώστε οι εγκαταστάσεις αυτές να μην μπορούν να τεθούν εκ νέου σε λειτουργία. Δήλωση πτώχευσης χαλυβουργικής εταιρείας δεν χαρακτηρίζεται ως μείωση δυναμικού.

Οι εν λόγω μειώσεις δυναμικού, μαζί με κάθε άλλη η οποία κρίνεται αναγκαία στο πλαίσιο των προγραμμάτων αναδιάρθρωσης, ολοκληρώνονται σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα του Παραρτήματος 2 του Πρωτοκόλλου αριθ. 2 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003.

8. Η Τσεχική Δημοκρατία αίρει, κατά την προσχώρηση, τους εμπορικούς φραγμούς στην αγορά του άνθρακα, σύμφωνα με το κεκτημένο, ώστε να μπορούν οι τσεχικές χαλυβουργικές εταιρείες να έχουν πρόσβαση στον άνθρακα σε τιμές διεθνούς αγοράς.

9. Το επιχειρηματικό πρόγραμμα για τη δικαιούχο εταιρεία Nová Huť τίθεται σε εφαρμογή. Ειδικότερα:

α) Η μονάδα Vysoké Pece Ostrava εντάσσεται στο οργανωτικό πλαίσιο της Nová Huť μέσω της απόκτησης της πλήρους κυριότητας. Ορίζεται προθεσμία για τη συγχώνευση αυτή, καθώς και ο υπεύθυνος για την υλοποίησή της,

- β) οι προσπάθειες αναδιάρθρωσης επικεντρώνονται στα εξής:
- i) μετεξέλιξη της Nová Huť ώστε να προσανατολισθεί προς την εμπορία αντί της παραγωγής και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των διοικητικών της στελεχών, με μεγαλύτερη διαφάνεια σε θέματα κόστους,
 - ii) η Nová Huť πρέπει να επανεξετάσει το φάσμα προϊόντων που παράγει και να εισχωρήσει σε αγορές με υψηλότερη προστιθέμενη αξία,
 - iii) η Nová Huť πρέπει να προβεί στις αναγκαίες επενδύσεις για να επιτευχθεί υψηλότερη ποιότητα τελικών προϊόντων στο άμεσο μέλλον, μετά την υπογραφή της Συνθήκης Προσχώρησης,
- γ) απαιτείται αναδιάρθρωση της απασχόλησης. Έως την 31η Δεκεμβρίου 2006, επιτυγχάνονται επίπεδα παραγωγικότητας συγκρίσιμα με αυτά που επιτυγχάνονται σε ομάδες προϊόντων χαλυβουργικών βιομηχανιών της Ένωσης, βάσει των ενοποιημένων στοιχείων των ενδιαφερόμενων δικαιούχων εταιρειών,
- δ) η συμμόρφωση με το κοινοτικό κεκτημένο στον τομέα της περιβαλλοντικής προστασίας επιτυγχάνεται μέχρι την προσχώρηση. Για τον σκοπό αυτό προβλέπονται οι αναγκαίες επενδύσεις στο επιχειρηματικό πρόγραμμα. Το αυτό ισχύει για τις επενδύσεις που απαιτούνται για την ολοκληρωμένη πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης, ώστε να εξασφαλισθεί η συμμόρφωση με την οδηγία 96/61/EK του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 1996, σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης ⁽¹⁾ έως την 1η Νοεμβρίου 2007.
10. Το επιχειρηματικό πρόγραμμα για τη δικαιούχο εταιρεία Vítkovice Steel τίθεται σε εφαρμογή. Ειδικότερα:
- α) Η εγκατάσταση Duo Mill πρέπει να κλείσει οριστικά το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2006. Σε περίπτωση αγοράς της εταιρείας από στρατηγικό επενδυτή, η σύμβαση αγοράς εξαρτάται από τον όρο της παύσης λειτουργίας μέχρι την προαναφερθείσα ημερομηνία,
- β) οι προσπάθειες αναδιάρθρωσης επικεντρώνονται στα εξής:
- i) αύξηση των απευθείας πωλήσεων και μεγαλύτερη έμφαση στη μείωση του κόστους, στοιχεία βασικά για μια αποτελεσματικότερη επιχειρηματική διαχείριση,
 - ii) προσαρμογή στη ζήτηση της αγοράς και μεταστροφή σε προϊόντα υψηλότερης προστιθέμενης αξίας,
 - iii) επίσπευση των προτεινόμενων επενδύσεων στον δευτερογενή χαλυβουργικό τομέα από το 2004 στο 2003, προκειμένου να καταστεί η εταιρεία ανταγωνιστική ως προς την ποιότητα μάλλον παρά ως προς τις τιμές,
- γ) η συμμόρφωση με το κοινοτικό κεκτημένο στον τομέα της περιβαλλοντικής προστασίας επιτυγχάνεται μέχρι την 1η Μαΐου 2004. Για τον σκοπό αυτό προβλέπονται οι αναγκαίες επενδύσεις στο επιχειρηματικό πρόγραμμα, όπως και οι μελλοντικές επενδύσεις που θα χρειαστούν για την ολοκληρωμένη πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης.

⁽¹⁾ ΕΕ L 257 της 10.10.1996, σ. 26.

11. Το επιχειρηματικό πρόγραμμα για τη δικαιούχο εταιρεία Válcovny Plechu Frýdek Místek (VPFM), τίθεται σε εφαρμογή. Ειδικότερα:

α) οι εγκαταστάσεις θερμής ελάσεως αριθ. 1 και 2 πρέπει να κλείσουν οριστικά κατά τα τέλη του 2004,

β) οι προσπάθειες αναδιάρθρωσης επικεντρώνονται στα εξής:

i) πραγματοποίηση των αναγκαίων επενδύσεων για να επιτευχθεί υψηλότερη ποιότητα των τελικών προϊόντων στο άμεσο μέλλον, μετά την υπογραφή της Συνθήκης Προσχώρησης,

ii) προτεραιότητα στην υλοποίηση βασικών ευκαιριών βελτίωσης της κερδοφορίας που έχουν εντοπισθεί (μεταξύ άλλων αναδιάρθρωση της απασχόλησης, μείωση των δαπανών, βελτίωση της απόδοσης, αναπροσανατολισμός της διανομής).

12. Οποιοσδήποτε συνακόλουθες μεταβολές του γενικού προγράμματος αναδιάρθρωσης και των ειδικών προγραμμάτων, πρέπει να συμφωνούνται από την Επιτροπή και, οσάκις ενδείκνυται, από το Συμβούλιο.

13. Η υλοποίηση της αναδιάρθρωσης διεξάγεται με όρους πλήρους διαφάνειας και βάσει υγιών αρχών της οικονομίας της αγοράς.

14. Η Επιτροπή και το Συμβούλιο παρακολουθούν εκ του σύνεγγυς την εφαρμογή της αναδιάρθρωσης και την εκπλήρωση των όρων του παρόντος Τίτλου όσον αφορά τη βιωσιμότητα, τις κρατικές ενισχύσεις και τις μειώσεις δυναμικού πριν και μετά την 1η Μαΐου 2004, έως τη λήξη της περιόδου αναδιάρθρωσης, σύμφωνα με τις παραγράφους 15 έως 18. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Συμβούλιο.

15. Η Επιτροπή και το Συμβούλιο παρακολουθούν τα σημεία συγκριτικής αξιολόγησης της αναδιάρθρωσης, που αναφέρονται στο Παράρτημα 3 του Πρωτοκόλλου αριθ. 2 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003. Οι αναφορές του Παραρτήματος αυτού στην παράγραφο 16 του εν λόγω Πρωτοκόλλου θεωρούνται αναφορές στην παράγραφο 16 του παρόντος άρθρου.

16. Στην παρακολούθηση περιλαμβάνονται ανεξάρτητες αξιολογήσεις οι οποίες διεξάγονται το 2003, 2004, 2005 και 2006. Το τεστ βιωσιμότητας της Επιτροπής αποτελεί σημαντικό στοιχείο προκειμένου να εξασφαλισθεί ότι επιτεύχθηκε βιωσιμότητα.

17. Η Τσεχική Δημοκρατία συνεργάζεται πλήρως με την Επιτροπή όσον αφορά όλες τις ρυθμίσεις σχετικά με την παρακολούθηση. Ειδικότερα:

α) η Τσεχική Δημοκρατία υποβάλλει εκθέσεις στην Επιτροπή ανά εξάμηνο σχετικά με την αναδιάρθρωση των δικαιούχων εταιρειών, το αργότερο στις 15 Μαρτίου και στις 15 Σεπτεμβρίου κάθε έτους, μέχρι το τέλος της περιόδου αναδιάρθρωσης,

β) η πρώτη έκθεση φθάνει στην Επιτροπή μέχρι τις 15 Μαρτίου 2003 και η τελευταία μέχρι τις 15 Μαρτίου 2007, εκτός εάν η Επιτροπή αποφασίσει άλλως,

γ) οι εκθέσεις περιλαμβάνουν όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για την παρακολούθηση της διαδικασίας αναδιάρθρωσης και της μείωσης και χρήσης δυναμικού και παρέχουν επαρκή χρηματοοικονομικά στοιχεία, ώστε να καθίσταται δυνατή η αξιολόγηση του κατά πόσον πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις του παρόντος Τίτλου. Οι εκθέσεις περιλαμβάνουν τουλάχιστον τις πληροφορίες που ορίζονται στο Παράρτημα 4 του Πρωτοκόλλου αριθ. 2 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003, τις οποίες η Επιτροπή επιφυλάσσει του δικαιώματος να τροποποιεί ανάλογα με τις εμπειρίες της από τη διαδικασία παρακολούθησης. Επιπροσθέτως των επιμέρους επιχειρηματικών εκθέσεων για τις δικαιούχους εταιρείες, καταρτίζεται επίσης έκθεση για τη συνολική κατάσταση του τσεχικού χαλυβουργικού τομέα, η οποία συμπεριλαμβάνει τις πρόσφατες μακροοικονομικές εξελίξεις,

δ) η Τσεχική Δημοκρατία υποχρεώνει τις δικαιούχους εταιρείες να αποκαλύπτουν όλα τα σχετικά στοιχεία, τα οποία θα μπορούσαν, υπό άλλες συνθήκες, να θεωρηθούν εμπιστευτικά. Στις εκθέσεις της προς το Συμβούλιο, η Επιτροπή εξασφαλίζει ότι δεν αποκαλύπτονται εμπιστευτικές πληροφορίες σχετικές με συγκεκριμένη εταιρεία.

18. Η Επιτροπή δύναται, ανά πάσα στιγμή, να αναθέτει σε ανεξάρτητο σύμβουλο να αξιολογεί τα αποτελέσματα της παρακολούθησης, να διενεργεί οιαδήποτε αναγκαία έρευνα και να υποβάλλει έκθεση στην Επιτροπή και στο Συμβούλιο.

19. Εάν η Επιτροπή, με βάση τις εκθέσεις οι οποίες αναφέρονται στην παράγραφο 17, ορίσει ότι υφίστανται ουσιαστικές παρεκκλίσεις από τα χρηματοοικονομικά στοιχεία με βάση τα οποία διεξήχθη η αξιολόγηση της βιωσιμότητας, μπορεί να ζητήσει από την Τσεχική Δημοκρατία να λάβει τα ενδεδειγμένα μέτρα για την ενίσχυση των μέτρων αναδιάρθρωσης των αφορώμενων δικαιούχων εταιρειών.

20. Εφόσον από την παρακολούθηση προκύψει ότι:

α) δεν έχουν τηρηθεί οι όροι των μεταβατικών ρυθμίσεων που περιλαμβάνονται στον παρόντα Τίτλο, ή ότι

β) δεν έχουν τηρηθεί οι δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν στο πλαίσιο της παράτασης της περιόδου κατά την οποία η Τσεχική Δημοκρατία μπορεί, κατ' εξαίρεση, να χορηγεί κρατική ενίσχυση για την αναδιάρθρωση της χαλυβουργίας της δυνάμει της Ευρωπαϊκής Συμφωνίας για τη σύνδεση μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και της Τσεχικής Δημοκρατίας, αφετέρου ⁽¹⁾, ή ότι

γ) η Τσεχική Δημοκρατία, κατά τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης, χορήγησε πρόσθετη ασύμβατη κρατική ενίσχυση στη χαλυβουργία, και ιδίως στις δικαιούχους εταιρείες,

δεν ισχύουν οι μεταβατικές ρυθμίσεις που περιέχονται στον παρόντα Τίτλο.

Η Επιτροπή λαμβάνει ενδεδειγμένα μέτρα, απαιτώντας από την ενδιαφερόμενη εταιρεία να επιστρέψει τυχόν ενίσχυση που της έχει χορηγηθεί κατά παράβαση των όρων του παρόντος Τίτλου.

⁽¹⁾ ΕΕ L 360 της 31.12.1994, σ. 2.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΡΧΩΝ ΒΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ*Άρθρο 43*

1. Οι Περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων περιλαμβάνονται στο τελωνειακό έδαφος της Ένωσης και, προς τούτο, οι πράξεις περί τελωνείων και κοινής εμπορικής πολιτικής, οι οποίες αναφέρονται στο Πρώτο Μέρος του Παραρτήματος του Πρωτοκόλλου αριθ. 3 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003, εφαρμόζονται στις Περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων με τις τροποποιήσεις που ορίζονται στο εν λόγω Παράρτημα. Στο εν λόγω Παράρτημα, η αναφορά στο «παρόν Πρωτόκολλο» πρέπει να θεωρείται ως αναφορά στον Παρόντα Τίτλο.

2. Οι πράξεις της Ένωσης περί φόρων κύκλου εργασιών, ειδικών φόρων κατανάλωσης και άλλων μορφών έμμεσης φορολογίας, οι οποίες απαριθμούνται στο Δεύτερο Μέρος του Παραρτήματος του Πρωτοκόλλου αριθ. 3 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003, εφαρμόζονται στις Περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων με τις τροποποιήσεις που ορίζονται στο εν λόγω Παράρτημα, καθώς και με τις σχετικές διατάξεις οι οποίες ισχύουν για την Κύπρο, όπως ορίζονται στο παρόν Πρωτόκολλο.

3. Οι πράξεις της Ένωσης οι οποίες απαριθμούνται στο Τρίτο Μέρος του Παραρτήματος του Πρωτοκόλλου αριθ. 3 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003, τροποποιούνται όπως ορίζεται στο εν λόγω Παράρτημα, προκειμένου το Ηνωμένο Βασίλειο να μπορέσει να διατηρήσει τις δασμολογικές και φορολογικές ατέλειες και απαλλαγές οι οποίες παρέχονται βάσει της Συνθήκης Εγκαθίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας (στο εξής «Συνθήκη Εγκαθίδρυσης»), για τις προμήθειες των ενόπλων δυνάμεών του και του συνδεδεμένου με αυτές προσωπικού.

Άρθρο 44

Τα άρθρα ΙΙΙ-225 έως ΙΙΙ-232 του Συντάγματος, καθώς και οι διατάξεις που θεσπίστηκαν βάσει αυτών και οι διατάξεις που θεσπίστηκαν σύμφωνα με το άρθρο ΙΙΙ-278 παράγραφος 4 στοιχείο β) του Συντάγματος, εφαρμόζονται στις Περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων του Ηνωμένου Βασιλείου.

Άρθρο 45

Τα πρόσωπα που διαμένουν ή εργάζονται στο έδαφος των Περιοχών των Κυρίαρχων Βάσεων, τα οποία, δυνάμει διευθετήσεων που έγιναν σύμφωνα με τη Συνθήκη Εγκαθίδρυσης και τη σχετική Ανταλλαγή Διακοινώσεων της 16ης Αυγούστου 1960, υπάγονται στην περί κοινωνικής ασφαλίσεως νομοθεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας, αντιμετωπίζονται, για τους σκοπούς του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας ⁽¹⁾, ως πρόσωπα που διαμένουν ή εργάζονται στο έδαφος της Κυπριακής Δημοκρατίας.

⁽¹⁾ ΕΕ L 149 της 5.7.1971, σ. 2.

Άρθρο 46

1. Δεν απαιτείται από την Κυπριακή Δημοκρατία να διενεργεί ελέγχους στα πρόσωπα που διέρχονται από τα χερσαία και θαλάσσια όριά της με τις Περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων, και δεν ισχύουν για τα πρόσωπα αυτά οι περιορισμοί της Ένωσης όσον αφορά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων.

2. Το Ηνωμένο Βασίλειο διενεργεί ελέγχους στα πρόσωπα που διέρχονται από τα εξωτερικά σύνορα των Περιοχών των Κυρίαρχων Βάσεων, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που ορίζονται στο Τέταρτο Μέρος του Παραρτήματος του Πρωτοκόλλου αριθ. 3 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003.

Άρθρο 47

Το Συμβούλιο μπορεί να εκδώσει μετά από πρόταση της Επιτροπής, με σκοπό να εξασφαλισθεί η αποτελεσματική εφαρμογή των στόχων του παρόντος Τίτλου, ευρωπαϊκή απόφαση με σκοπό να τροποποιήσει τα άρθρα 43 έως 46, συμπεριλαμβανομένου του Παραρτήματος του Πρωτοκόλλου αριθ. 3 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003 ή να εφαρμόσει άλλες διατάξεις του Συντάγματος και των πράξεων της Ένωσης στις Περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που ενδεχομένως ορίζει. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα. Η Επιτροπή διαβουλεύεται με το Ηνωμένο Βασίλειο και την Κυπριακή Δημοκρατία πριν υποβάλει σχετική πρόταση.

Άρθρο 48

1. Υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 2, το Ηνωμένο Βασίλειο είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή του παρόντος Τίτλου στις Περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων. Ειδικότερα:

- α) Το Ηνωμένο Βασίλειο είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή των κοινοτικών μέτρων που ορίζονται στον παρόντα Τίτλο όσον αφορά τους τομείς των τελωνείων, της έμμεσης φορολογίας και της κοινής εμπορικής πολιτικής σχετικά με προϊόντα που εισέρχονται στη νήσο Κύπρο ή εξέρχονται από αυτήν μέσω λιμένος ή αερολιμένος ευρισκόμενου εντός των Περιοχών των Κυρίαρχων Βάσεων,
- β) οι τελωνειακοί έλεγχοι επί των προϊόντων τα οποία εισάγουν στη νήσο Κύπρο ή εξάγουν από αυτήν οι ένοπλες δυνάμεις του Ηνωμένου Βασιλείου, μέσω λιμένος ή αερολιμένος ευρισκόμενου στην Κυπριακή Δημοκρατία, μπορούν να διενεργούνται εντός των Περιοχών των Κυρίαρχων Βάσεων,
- γ) το Ηνωμένο Βασίλειο είναι υπεύθυνο για την έκδοση οιονδήποτε γενικών ή ειδικών αδειών και πιστοποιητικών που μπορεί να απαιτούνται βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας της Ένωσης όσον αφορά προϊόντα τα οποία εισάγουν στη νήσο Κύπρο ή εξάγουν από αυτήν οι ένοπλες δυνάμεις του Ηνωμένου Βασιλείου.

2. Η Κυπριακή Δημοκρατία είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση και την πληρωμή οιονδήποτε κονδυλίων της Ένωσης τα οποία οφείλονται σε πρόσωπα, στις Περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων, δυνάμει της εφαρμογής της κοινής γεωργικής πολιτικής στις Περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων σύμφωνα με το άρθρο 44. Η Κυπριακή Δημοκρατία είναι υπόλογη στην Επιτροπή για τις δαπάνες αυτές.

3. Υπό την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 2, το Ηνωμένο Βασίλειο μπορεί να αναθέσει στις αρμόδιες αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας, σύμφωνα με διευθετήσεις που έγιναν δυνάμει της Συνθήκης Εγκαθίδρυσης, την εκτέλεση καθηκόντων επιβεβλημένων σε κράτος μέλος βάσει των διατάξεων που αναφέρονται στα άρθρα 43 έως 46.

4. Το Ηνωμένο Βασίλειο και η Κυπριακή Δημοκρατία συνεργάζονται για να εξασφαλίσουν την πραγματική εφαρμογή του παρόντος Τίτλου στις Περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων και, όταν ενδείκνυται, συμφωνούν περαιτέρω διευθετήσεις σχετικά με την ανάθεση καθηκόντων για την εφαρμογή οιασδήποτε διατάξεων εκ των αναφερομένων στα άρθρα 43 έως 46. Αντίγραφο αυτών των διευθετήσεων υποβάλλεται στην Επιτροπή.

Άρθρο 49

Οι διευθετήσεις που προβλέπονται στον παρόντα Τίτλο έχουν ως αποκλειστικό σκοπό τη ρύθμιση της ιδιαίτερης κατάστασης των Περιοχών των Κυρίαρχων Βάσεων του Ηνωμένου Βασιλείου στην Κύπρο και δεν εφαρμόζονται σε κανένα άλλο έδαφος της Ένωσης, ούτε χρησιμεύουν ως προηγούμενο, εν όλω ή εν μέρει, για οιαδήποτε άλλες ειδικές διευθετήσεις οι οποίες είτε ήδη υφίστανται είτε θα μπορούσαν να προβλεφθούν σε άλλο ευρωπαϊκό έδαφος το οποίο προβλέπεται στο άρθρο IV-440 του Συντάγματος.

Άρθρο 50

Η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, ανά πενταετία, από την 1η Μαΐου 2004, έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Τίτλου.

Άρθρο 51

Οι διατάξεις του παρόντος τίτλου εφαρμόζονται υπό το πρίσμα της δήλωσης σχετικά με τις περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας στην Κύπρο, στην οποία περιλαμβάνονται, χωρίς να αλλοιώνεται η νομική εμβέλειά τους, οι όροι του προοιμίου του Πρωτοκόλλου αριθ. 3 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΥΡΗΝΙΚΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ IGNALINA ΤΗΣ ΛΙΘΟΥΑΝΙΑΣ

Άρθρο 52

Αναγνωρίζοντας την προθυμία της Ένωσης να παράσχει τη δέουσα πρόσθετη συνδρομή στο έργο της Λιθουανίας για την αποξήλωση του πυρηνικού σταθμού Ignalina και εξαιρώντας αυτήν την έκφραση αλληλεγγύης, η Λιθουανία έχει δεσμευθεί να κλείσει τη μονάδα 1 του πυρηνικού σταθμού Ignalina πριν από το 2005 και τη μονάδα 2 του ίδιου σταθμού έως τις 31 Δεκεμβρίου 2009 το αργότερο και να προβεί, εν συνεχεία, στην αποξήλωση των μονάδων αυτών.

Άρθρο 53

1. Κατά την περίοδο 2004-2006, η Ένωση παρέχει στη Λιθουανία πρόσθετη οικονομική ενίσχυση προς υποστήριξη του έργου της αποξήλωσης και για να αντιμετωπίσει τις συνέπειες του κλεισίματος και της

αποξήλωσης του πυρηνικού σταθμού Ignalina (εφεξής «πρόγραμμα Ignalina»).

2. Τα μέτρα στο πλαίσιο του προγράμματος Ignalina αποφασίζονται και εφαρμόζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3906/89 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1989, σχετικά με την οικονομική ενίσχυση υπέρ ορισμένων χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης ⁽¹⁾.

3. Το πρόγραμμα Ignalina καλύπτει, μεταξύ άλλων: μέτρα στήριξης της αποξήλωσης του πυρηνικού σταθμού Ignalina, μέτρα για την περιβαλλοντική αναβάθμιση σύμφωνα με το κεκτημένο και μέτρα εκσυγχρονισμού της ικανότητας συμβατικής παραγωγής προς αντικατάσταση της παραγωγικής ικανότητας των δύο αντιδραστήρων του πυρηνικού σταθμού Ignalina και άλλα μέτρα επακόλουθα της απόφασης για κλείσιμο και αποξήλωση του σταθμού αυτού, τα οποία συμβάλλουν στην απαραίτητη αναδιάρθρωση, την περιβαλλοντική αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό των τομέων της παραγωγής, μεταφοράς και διανομής ενέργειας στη Λιθουανία, καθώς και στην ενίσχυση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού και στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης στη Λιθουανία.

4. Το πρόγραμμα Ignalina περιλαμβάνει μέτρα υποστήριξης του προσωπικού του σταθμού όσον αφορά τη διατήρηση υψηλού επιπέδου ασφάλειας της λειτουργίας του πυρηνικού σταθμού Ignalina κατά την περίοδο πριν από το κλείσιμο και κατά τη διάρκεια της αποξήλωσης των αντιδραστήρων.

5. Για την περίοδο 2004-2006, τα ποσά για το πρόγραμμα Ignalina ανέρχονται σε 285 εκατομμύρια ευρώ σε πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων, που θα αποδεσμευθούν σε ίσες ετήσιες δόσεις.

6. Η συμμετοχή στο πλαίσιο του προγράμματος Ignalina ενδέχεται, για ορισμένα μέτρα, να ανέρχεται έως το 100 % των συνολικών δαπανών. Θα πρέπει να καταβληθεί πάσα προσπάθεια προκειμένου να συνεχισθεί η πρακτική της συγχρηματοδότησης που άρχισε στο πλαίσιο της προενταξιακής βοήθειας για τις προσπάθειες της Λιθουανίας όσον αφορά την αποξήλωση, καθώς και για την προσέλκυση συγχρηματοδότησης από άλλες πηγές, εφόσον χρειασθεί.

7. Η ενίσχυση στο πλαίσιο του προγράμματος Ignalina ή τμήματά της μπορούν να παρέχονται ως συνεισφορά της Ένωσης στο Διεθνές Ταμείο Στήριξης του Παροπλισμού του Σταθμού Ignalina, το οποίο διαχειρίζεται η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης.

8. Η κρατική ενίσχυση από εθνικές πηγές, πηγές της Ένωσης και διεθνείς πηγές:

α) για την περιβαλλοντική αναβάθμιση σύμφωνα με το κεκτημένο και για μέτρα εκσυγχρονισμού του λιθουανικού θερμοηλεκτρικού σταθμού στο Elektrenai, ο οποίος είναι βασικής σημασίας για την αντικατάσταση της παραγωγικής ικανότητας των δύο αντιδραστήρων του πυρηνικού σταθμού Ignalina, και

β) για την αποξήλωση του πυρηνικού σταθμού Ignalina,

είναι συμβατή με τους κανόνες της εσωτερικής αγοράς όπως ορίζεται στο Σύνταγμα.

⁽¹⁾ ΕΕ L 375 της 23.12.1989, σ. 11.

9. Η κρατική ενίσχυση από εθνικές πηγές, πηγές της Ένωσης και διεθνείς πηγές για την υποστήριξη των προσπαθειών της Λιθουανίας να αντιμετωπίσει τις συνέπειες από το κλείσιμο και την αποξήλωση του πυρηνικού σταθμού Ignalina μπορεί, κατά περίπτωση, να θεωρείται συμβατή, βάσει του Συντάγματος, με τους κανόνες της εσωτερικής αγοράς, και ιδίως η κρατική ενίσχυση με στόχο τη βελτίωση της ασφάλειας ενεργειακού εφοδιασμού.

Άρθρο 54

1. Αναγνωρίζοντας ότι η αποξήλωση του πυρηνικού σταθμού Ignalina έχει μακροχρόνιο χαρακτήρα και ότι συνεπάγεται εξαιρετική οικονομική επιβάρυνση για τη Λιθουανία, δυσανάλογη προς το μέγεθος και τις οικονομικές δυνατότητες της χώρας αυτής, η Ένωση παρέχει, στο πλαίσιο της αλληλεγγύης της προς τη Λιθουανία, τη δέουσα πρόσθετη συνδρομή στο έργο της αποξήλωσης πέραν του 2006.
2. Το πρόγραμμα Ignalina συνεχίζεται, για τον σκοπό αυτόν, χωρίς διακοπή και θα παραταθεί πέραν του 2006. Οι εκτελεστικές διατάξεις για την παράταση του προγράμματος Ignalina αποφασίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 35 και τίθενται σε ισχύ το αργότερο κατά την ημερομηνία λήξης των Δημοσιονομικών Προοπτικών, όπως ορίζονται στη διοργανική συμφωνία της 6ης Μαΐου 1999.
3. Το πρόγραμμα Ignalina, κατά την παράτασή του σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2, βασίζεται στα ίδια στοιχεία και αρχές που περιγράφει το άρθρο 53.
4. Για την επόμενη περίοδο των Δημοσιονομικών Προοπτικών, προβλέπεται το προσήκον συνολικό μέσο ύψος πιστώσεων στο πλαίσιο της παράτασης του προγράμματος Ignalina. Ο προγραμματισμός των πόρων αυτών θα βασισθεί στις πραγματικές ανάγκες πληρωμών και την ικανότητα απορρόφησης.

Άρθρο 55

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 52, η γενική ρήτρα διασφάλισης που αναφέρεται στο άρθρο 26 ισχύει έως τις 31 Δεκεμβρίου 2012, εάν σημειωθεί διαταραχή του ενεργειακού εφοδιασμού στη Λιθουανία.

Άρθρο 56

Οι διατάξεις του παρόντος τίτλου εφαρμόζονται λαμβάνοντας υπόψη τη δήλωση σχετικά με την πυρηνική εγκατάσταση Ignalina της Λιθουανίας, στην οποία περιλαμβάνονται, χωρίς να αλλοιώνεται η νομική εμπέλειά τους, οι όροι του προοιμίου του Πρωτοκόλλου αριθ. 4 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003.

ΤΙΤΛΟΣ V

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΧΕΡΣΑΙΑ ΔΙΕΛΥΣΗ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΚΑΛΙΝΙΝΓΚΡΑΝΤ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΡΩΣΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ

Άρθρο 57

Οι κανόνες και ρυθμίσεις της Ένωσης σχετικά με τη χερσαία διέλευση προσώπων μεταξύ της περιοχής του Καλίνινγκραντ και άλλων τμημάτων της Ρωσικής Ομοσπονδίας, και ιδίως ο κανονισμός του Συμβουλίου για την κατάρτιση ειδικού εγγράφου διευκόλυνσης της διέλευσης (FTD), εγγράφου διευκόλυνσης της

σιδηροδρομικής διέλευσης (FRTD) και την τροποποίηση της Κοινής Προξενικής Εγκυκλίου και του Κοινού Εγχειριδίου ⁽¹⁾, δεν καθυστερούν ούτε θα αποτρέψουν από μόνοι τους την πλήρη συμμετοχή της Λιθουανίας στο κεκτημένο του Σένγκεν, συμπεριλαμβανομένης της άρσης των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα.

Άρθρο 58

Η Ένωση βοηθάει τη Λιθουανία να εφαρμόσει τους κανόνες και τις ρυθμίσεις για τη διέλευση προσώπων μεταξύ της περιοχής του Καλίνινγκραντ και των άλλων τμημάτων της Ρωσικής Ομοσπονδίας με στόχο την πλήρη συμμετοχή της στο χώρο του Σένγκεν, το συντομότερο δυνατόν.

Η Ένωση συνδράμει τη Λιθουανία στη διαχείριση της διέλευσης προσώπων μεταξύ της περιοχής του Καλίνινγκραντ και των άλλων τμημάτων της Ρωσικής Ομοσπονδίας και καλύπτει, κυρίως, κάθε συμπληρωματικό κόστος που προκύπτει από την εφαρμογή των ειδικών διατάξεων του κεκτημένου σχετικά με τη διέλευση.

Άρθρο 59

Με την επιφύλαξη των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Λιθουανίας, κάθε περαιτέρω πράξη σχετικά με τη διέλευση προσώπων μεταξύ της περιοχής του Καλίνινγκραντ και άλλων τμημάτων της Ρωσικής Ομοσπονδίας, θεσπίζεται από το Συμβούλιο, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα.

Άρθρο 60

Οι διατάξεις του παρόντος τίτλου εφαρμόζονται λαμβάνοντας υπόψη τη δήλωση σχετικά με τη χερσαία διέλευση προσώπων μεταξύ της περιοχής του Καλίνινγκραντ και άλλων τμημάτων της Ρωσικής Ομοσπονδίας, στην οποία περιλαμβάνονται, χωρίς να αλλοιώνεται η νομική εμβέλειά τους, οι όροι του προοιμίου του Πρωτοκόλλου αριθ. 5 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003.

ΤΙΤΛΟΣ VI

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΣΤΗ ΜΑΛΤΑ

Άρθρο 61

Λαμβάνοντας υπόψη τον πολύ περιορισμένο αριθμό κατοικιών στη Μάλτα και τις πολύ περιορισμένες οικοδομήσιμες εκτάσεις, με τις οποίες μπορούν να καλύπτονται μόνο οι βασικές ανάγκες που δημιουργεί η δημογραφική ανάπτυξη του υπάρχοντος πληθυσμού, η Μάλτα μπορεί άνευ διακρίσεων να διατηρήσει σε ισχύ τους κανόνες που προβλέπονται στο Νόμο περί ακινήτου περιουσίας (κτηση υπό μη-κατοίκων) (κεφάλαιο 246), σχετικά με την απόκτηση και κατοχή ακινήτου περιουσίας δευτερεύουσας κατοικίας από υπηκόους κρατών μελών που δεν διέμεναν νομίμως στη Μάλτα για περισσότερο από πέντε χρόνια.

⁽¹⁾ ΕΕ L 99 της 17.4.2003, σ. 8.

Η Μάλτα εφαρμόζει διαδικασίες χορήγησης αδειών για την απόκτηση ακινήτου περιουσίας δευτερεύουσας κατοικίας στη Μάλτα, οι οποίες βασίζονται σε δημοσιοποιημένα, αντικειμενικά, σταθερά και διαφανή κριτήρια. Τα κριτήρια αυτά εφαρμόζονται χωρίς διακρίσεις και δεν οδηγούν σε διαφοροποίηση μεταξύ υπηκόων της Μάλτας και υπηκόων άλλων κρατών μελών. Η Μάλτα διασφαλίζει ότι οι υπήκοοι κράτους μέλους δεν υφίστανται, σε καμία περίπτωση, περιοριστικότερη μεταχείριση από εκείνη που ισχύει για υπήκοο τρίτης χώρας.

Στην περίπτωση που η αξία ακινήτου που αγοράζει υπήκοος κράτους μέλους υπερβαίνει τα όρια που προβλέπει η νομοθεσία της Μάλτας, ήτοι 30 000 λίρες Μάλτας για τα διαμερίσματα και 50 000 λίρες Μάλτας για οιοδήποτε είδος ακινήτου εκτός των διαμερισμάτων και των ακινήτων ιστορικής αξίας, χορηγείται άδεια. Η Μάλτα δύναται να αναθεωρεί τα κατώτατα όρια που καθορίζει η νομοθεσία αυτή ώστε αυτά να αντικατοπτρίζουν τις μεταβολές των τιμών στην αγορά ακινήτων της Μάλτας.

ΤΙΤΛΟΣ VII

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΜΒΛΩΣΗ ΣΤΗ ΜΑΛΤΑ

Άρθρο 62

Καμία διάταξη της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης ή των Συνθηκών και πράξεων που την τροποποιούν ή συμπληρώνουν, δεν θίγει την εφαρμογή, στο έδαφος της Μάλτας, της εθνικής νομοθεσίας σχετικά με την άμβλωση.

ΤΙΤΛΟΣ VIII

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΚΗΣ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑΣ

Άρθρο 63

1. Παρά τα άρθρα III-167 και III-168 του Συντάγματος, οι κρατικές ενισχύσεις που χορηγεί η Πολωνία για την αναδιάρθρωση συγκεκριμένων τομέων της πολωνικής χαλυβουργίας θεωρούνται συμβατές προς την εσωτερική αγορά, εφόσον:

- α) η περίοδος που προβλέπεται στο άρθρο 8 παράγραφος 4 του Πρωτοκόλλου αριθ. 2 για τα προϊόντα ΕΚΑΧ στην Ευρωπαϊκή Συμφωνία περί συνδέσεως μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και της Πολωνίας, αφετέρου ⁽¹⁾, έχει παραταθεί έως την 1η Μαΐου 2004.
- β) οι διαδικασίες του σχεδίου αναδιάρθρωσης, βάσει του οποίου παρατάθηκε το προαναφερθέν Πρωτόκολλο, τηρηθούν καθ' όλη την περίοδο 2002-2006,
- γ) τηρηθούν οι όροι του παρόντος Τίτλου, και

⁽¹⁾ ΕΕ L 348 της 31.12.1993, σ. 2.

δ) δεν καταβληθεί καμία κρατική ενίσχυση για την αναδιάρθρωση της πολωνικής χαλυβουργίας μετά την 1η Μαΐου 2004.

2. Η αναδιάρθρωση του τομέα της πολωνικής χαλυβουργίας, όπως περιγράφεται στα ατομικά επιχειρηματικά προγράμματα των εταιρειών που απαριθμούνται στο Παράρτημα 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 8 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003 (οι οποίες εφεξής αποκαλούνται «δικαιούχοι εταιρείες»), και συμφώνως προς τις προϋποθέσεις που τίθενται στον παρόντα Τίτλο, ολοκληρώνεται το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2006 (στο εξής «τέλος της περιόδου αναδιάρθρωσης»).

3. Μόνο οι δικαιούχοι εταιρείες είναι επιλέξιμες για κρατική ενίσχυση στο πλαίσιο του προγράμματος αναδιάρθρωσης της πολωνικής χαλυβουργίας.

4. Μία δικαιούχος εταιρεία δεν μπορεί:

α) σε περίπτωση συγχώνευσης με εταιρεία που δεν περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 8 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003, να μεταβιβάσει το ευεργέτημα της ενίσχυσης που της έχει χορηγηθεί,

β) να αναλάβει τα περιουσιακά στοιχεία εταιρείας που δεν περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 8 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003, η οποία πτωχεύει κατά το διάστημα μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2006.

5. Τυχόν μελλοντική ιδιωτικοποίηση οιασδήποτε εκ των δικαιούχων εταιρειών πραγματοποιείται εφόσον η εταιρεία αυτή σέβεται την ανάγκη διαφάνειας και τηρεί τους όρους και τις αρχές σχετικά με τη βιωσιμότητα, τις κρατικές ενισχύσεις και τη μείωση του δυναμικού, όπως ορίζονται στον παρόντα Τίτλο. Καμία άλλη κρατική ενίσχυση δεν χορηγείται ως τμήμα της πώλησης εταιρείας ή ατομικών περιουσιακών στοιχείων.

6. Η ενίσχυση αναδιάρθρωσης που χορηγείται στις δικαιούχους εταιρείες προσδιορίζεται βάσει των αιτιολογήσεων που εκτίθενται στο σχέδιο αναδιάρθρωσης της πολωνικής χαλυβουργίας και τα ατομικά επιχειρηματικά προγράμματα που εγκρίνονται από το Συμβούλιο. Όμως, εν πάση περιπτώσει, η καταβαλλόμενη κατά το διάστημα 1997-2003 ενίσχυση και το συνολικό της ποσό δεν υπερβαίνει το ποσό των PLN 3 387 070 000.

Από το συνολικό αυτό ποσό:

α) όσον αφορά την Polskie Huty Stali (στο εξής «PHS»), η ενίσχυση αναδιάρθρωσης που έχει ήδη χορηγηθεί ή που θα χορηγηθεί από το 1997 έως το τέλος του 2003 δεν υπερβαίνει τις 3 140 360 000 PLN. Η PHS έχει ήδη λάβει 62 360 000 PLN ενίσχυσης για αναδιάρθρωση στην περίοδο 1997-2001· πρέπει να λάβει ακόμη ενίσχυση αναδιάρθρωσης η οποία δεν υπερβαίνει τα 3 078 000 000 PLN το 2002 και το 2003 ανάλογα με τις απαιτήσεις που περιέχονται στο εγκριθέν σχέδιο αναδιάρθρωσης (που εξοφλούνται πλήρως το 2002 εάν η παράταση της περιόδου χάριτος δυνάμει του Πρωτοκόλλου αριθ. 2 της Ευρωπαϊκής Συμφωνίας για την εγκαθίδρυση σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και της Πολωνίας, αφετέρου, δοθεί μέχρι το τέλος του 2002, ή άλλως το 2003),

β) όσον αφορά τις εταιρείες Huta Andrzej S.A., Huta Bankowa Sp. z o.o., Huta Batory S.A., Huta Buczek S.A., Huta L.W. Sp. z o.o., Huta Łabędy S.A., and Huta Pokój S.A. (στο εξής «λοιπές δικαιούχοι εταιρείες»), η ενίσχυση αναδιάρθρωσης της χαλυβουργίας που έχει ήδη χορηγηθεί ή που θα χορηγηθεί από το 1997 έως το τέλος του 2003 δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 246 710 000 PLN. Οι εταιρείες αυτές έχουν ήδη λάβει 37 160 000 PLN ενίσχυσης για αναδιάρθρωση στην περίοδο 1997-2001· λαμβάνουν ακόμη ενίσχυση αναδιάρθρωσης η οποία δεν υπερβαίνει τα 210 210 000 PLN

ανάλογα με τις απαιτήσεις που περιέχονται στο εγκριθέν σχέδιο αναδιάρθρωσης (από την οποία 182 170 000 PLN το 2002 και 27 380 000 PLN το 2003 εάν η παράταση της περιόδου χάριτος δυνάμει του Πρωτοκόλλου αριθ. 2 της Ευρωπαϊκής Συμφωνίας, για την εγκαθίδρυση σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και της Πολωνίας, αφετέρου, δοθεί μέχρι το τέλος του 2002, ή άλλως 210 210 000 PLN το 2003).

Η Πολωνία δεν χορηγεί καμία άλλη κρατική ενίσχυση για την αναδιάρθρωση της πολωνικής χαλυβουργίας.

7. Η καθαρή μείωση δυναμικού που πρέπει να επιτευχθεί από την Πολωνία για τα τελικά προϊόντα κατά την περίοδο 1997-2006 είναι τουλάχιστον 1 231 000 τόνοι. Στο συνολικό αυτό ποσό περιλαμβάνονται καθαρές μειώσεις δυναμικού τουλάχιστον 715 000 τόνων ανά έτος σε προϊόντα θερμής έλασης, και 716 000 τόνων ανά έτος σε προϊόντα ψυχρής έλασης, καθώς και μέγιστη αύξηση κατά 200 000 τόνων ανά έτος άλλων τελικών προϊόντων.

Η μείωση δυναμικού μετράται μόνον βάσει του οριστικού κλεισίματος των εγκαταστάσεων παραγωγής με καταστροφή των υποδομών τους, έτσι ώστε οι εγκαταστάσεις αυτές να μην είναι δυνατόν να επαναλειτουργήσουν. Δήλωση πτώχευσης χαλυβουργικής εταιρείας δεν χαρακτηρίζεται ως μείωση δυναμικού.

Οι μειώσεις που εμφανίζονται στο Παράρτημα 2 του Πρωτοκόλλου αριθ. 8 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003 είναι ελάχιστες και οι πραγματικές καθαρές μειώσεις δυναμικού που πρέπει να επιτευχθούν καθώς και το χρονοδιάγραμμα εντός του οποίου πρέπει να πραγματοποιηθούν καθορίζονται βάσει του οριστικού προγράμματος αναδιάρθρωσης της Πολωνίας και των ατομικών επιχειρηματικών προγραμμάτων στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Συμφωνίας για την εγκαθίδρυση σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και της Πολωνίας, αφετέρου, λαμβανομένου υπόψη του στόχου εξασφάλισης της βιωσιμότητας των δικαιούχων εταιρειών κατά τις 31 Δεκεμβρίου 2006.

8. Το επιχειρηματικό πρόγραμμα της δικαιούχου εταιρείας PHS τίθεται σε εφαρμογή. Ειδικότερα:

α) Οι προσπάθειες αναδιάρθρωσης επικεντρώνονται στα εξής:

- i) αναδιοργάνωση των εγκαταστάσεων παραγωγής της PHS με βάση τα προϊόντα και εξασφάλιση οριζόντιας οργάνωσης ανά λειτουργία (προμήθειες, παραγωγή, πωλήσεις),
- ii) σύσταση ενοποιημένης δομής διαχείρισης στην PHS, η οποία θα επιτρέπει την πλήρη υλοποίηση των συνεργιών κατά την ενοποίηση,
- iii) μετεξέλιξη του στρατηγικού κέντρου βάρους της PHS ώστε αντί να είναι προσανατολισμένη στην παραγωγή, να προσανατολισθεί στην εμπορία,
- iv) βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της επιχειρηματικής διαχείρισης της PHS, εξασφαλίζοντας και καλύτερο έλεγχο των απευθείας πωλήσεων,
- v) επανεξέταση από την PHS, βάσει έγκυρων οικονομικών εκτιμήσεων, της στρατηγικής θυγατρικών εταιρειών και, όπου ενδείκνυται, επανενσωμάτωση υπηρεσιών στη μητρική εταιρεία,

- vi) επανεξέταση από την PHS του φάσματος προϊόντων που παράγει, μείωση της υπερπαραγωγής της όσον αφορά μακρά ημικατεργασμένα προϊόντα και, εν γένει, μεγαλύτερη έμφαση σε αγορές προϊόντων υψηλότερης προστιθέμενης αξίας,
- vii) πραγματοποίηση επενδύσεων από την PHS με σκοπό την παραγωγή τελικών προϊόντων καλύτερης ποιότητας. Δίδεται ιδιαίτερη προσοχή ώστε να επιτευχθεί, έως την ημερομηνία που ορίζεται στο χρονοδιάγραμμα για την εφαρμογή του προγράμματος αναδιάρθρωσης της PHS και το αργότερο μέχρι το τέλος του 2006, παραγωγή ποιότητας 3-Sigma στο εργοστάσιο PHS της Κρακοβίας,
- β) οι μειώσεις του κόστους στην PHS πρέπει να βελτιστοποιηθούν κατά τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης, με την αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας, τη βελτίωση των προμηθειών και την εξασφάλιση παραγωγικότητας εφάμιλλης με τα επίπεδα της Ένωσης,
- γ) απαιτείται αναδιάρθρωση της απασχόλησης. Κατά την 31η Δεκεμβρίου 2006, πρέπει να έχουν επιτευχθεί επίπεδα παραγωγικότητας συγκρίσιμα με αυτά που επιτυγχάνονται σε ομάδες προϊόντων χαλυβουργικών βιομηχανιών της Ένωσης, βάσει ενοποιημένων στοιχείων που περιλαμβάνουν την έμμεση απασχόληση στις εταιρείες παροχής υπηρεσιών που ευρίσκονται στην πλήρη κυριότητα των δικαιούχων εταιρειών,
- δ) οιαδήποτε ιδιωτικοποίηση πρέπει να βασίζεται στην τήρηση της απαιτούμενης διαφάνειας και να αντανακλά πλήρως την εμπορική αξία της PHS. Καμία περαιτέρω κρατική ενίσχυση δεν δίδεται ως μέρος της πώλησης.
9. Το επιχειρηματικό πρόγραμμα των λοιπών δικαιούχων εταιρειών τίθεται σε εφαρμογή. Ειδικότερα:
- α) για όλες τις λοιπές δικαιούχους εταιρείες, οι προσπάθειες αναδιάρθρωσης επικεντρώνονται στα εξής:
- i) μετεξέλιξη του στρατηγικού κέντρου βάρους ώστε αντί να είναι προσανατολισμένες στην παραγωγή, να προσανατολίζονται στην εμπορία,
- ii) βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της επιχειρηματικής διαχείρισης των εταιρειών, εξασφαλίζοντας και καλύτερο έλεγχο των απευθείας πωλήσεων,
- iii) επανεξέταση, βάσει έγκυρων οικονομικών εκτιμήσεων, της στρατηγικής θυγατρικών εταιρειών και, όπου ενδείκνυται, επανενσωμάτωση υπηρεσιών στις μητρικές εταιρείες,
- β) για την Huta Bankowa, εφαρμογή του προγράμματος μείωσης του κόστους,
- γ) για την Huta Buczek, απόκτηση της αναγκαίας χρηματοδοτικής στήριξης από πιστωτές και τοπικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και εφαρμογή του προγράμματος μείωσης του κόστους, συμπεριλαμβανομένης της μείωσης του επενδυτικού κόστους μέσω της προσαρμογής ήδη υφιστάμενων εγκαταστάσεων παραγωγής,
- δ) για την Huta Łabędy, εφαρμογή του προγράμματος μείωσης του κόστους και μείωση της εξάρτησής της από την εξορυκτική βιομηχανία,
- ε) για την Huta Pokój, επίτευξη διεθνών προτύπων παραγωγικότητας στις θυγατρικές, εξοικονόμηση στην κατανάλωση ενέργειας και ματαίωση της προτεινόμενης επένδυσης στο τμήμα μεταποίησης και στο κατασκευαστικό τμήμα,

- στ) για τη Huta Batory, επίτευξη συμφωνίας με πιστωτές και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα όσον αφορά την αναδιάρθρωση χρεών και τα επενδυτικά δάνεια. Η εταιρεία πρέπει να εξασφαλίσει επίσης ουσιαστική πρόσθετη μείωση του κόστους που θα συνδέεται με αναδιάρθρωση της απασχόλησης και βελτίωση της απόδοσης,
- ζ) για την Huta Andrzej, εξασφάλιση σταθερής χρηματοοικονομικής βάσης για την ανάπτυξή της, διαπραγματευόμενη συμφωνία με τους υπάρχοντες δανειστές της, τους μακροπρόθεσμους πιστωτές, τους χρηματοδότες των εμπορικών πράξεων και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Πρέπει επίσης να πραγματοποιηθούν πρόσθετες επενδύσεις για το θερμοσωληνουργείο και για την εφαρμογή του σχεδίου μείωσης του προσωπικού,
- η) για την Huta L.W., πραγματοποίηση επενδύσεων όσον αφορά τα σχέδια της εταιρείας για τις εγκαταστάσεις θερμής ελάσεως, τον εξοπλισμό ανύψωσης και τις περιβαλλοντικές βελτιώσεις. Η εταιρεία αυτή πρέπει να επιτύχει επίσης υψηλότερα επίπεδα παραγωγικότητας μέσω της αναδιάρθρωσης του προσωπικού και της μείωσης του κόστους των εξωτερικών υπηρεσιών.
10. Οποιοσδήποτε συνακόλουθες μεταβολές του γενικού προγράμματος αναδιάρθρωσης και των ειδικών προγραμμάτων πρέπει να εγκρίνονται από την Επιτροπή και, οσάκις ενδείκνυται, από το Συμβούλιο.
11. Η υλοποίηση της αναδιάρθρωσης διεξάγεται με όρους πλήρους διαφάνειας και βάσει υγιών αρχών της οικονομίας της αγοράς.
12. Η Επιτροπή και το Συμβούλιο παρακολουθούν εκ του σύνεγγυς την εφαρμογή της αναδιάρθρωσης και την εκπλήρωση των όρων του παρόντος Τίτλου όσον αφορά τη βιωσιμότητα, τις κρατικές ενισχύσεις και τις μειώσεις δυναμικού πριν και μετά την 1η Μαΐου 2004, έως τη λήξη της περιόδου αναδιάρθρωσης, σύμφωνα με τις παραγράφους 13 έως 18. Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Συμβούλιο.
13. Εκτός από τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων, η Επιτροπή και το Συμβούλιο ελέγχουν τα κριτήρια αξιολόγησης της αναδιάρθρωσης τα οποία ορίζονται στο Παράρτημα 3 του Πρωτοκόλλου αριθ. 8 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003. Οι παραπομπές του Παραρτήματος αυτού στο σημείο 14 του Πρωτοκόλλου πρέπει να νοούνται ως παραπομπές στην παράγραφο 14 του παρόντος άρθρου.
14. Ο έλεγχος περιλαμβάνει ανεξάρτητη αξιολόγηση η οποία διεξάγεται το 2003, 2004, 2005 και 2006. Εφαρμόζεται το τεστ βιωσιμότητας της Επιτροπής και μετράται η παραγωγικότητα ως μέρος της αξιολόγησης.
15. Η Πολωνία συνεργάζεται πλήρως στα θέματα ελέγχου. Ειδικότερα:
- α) η Πολωνία υποβάλλει εκθέσεις στην Επιτροπή ανά εξάμηνο σχετικά με την αναδιάρθρωση των δικαιούχων εταιρειών, το αργότερο στις 15 Μαρτίου και στις 15 Σεπτεμβρίου κάθε έτους, μέχρι το τέλος της περιόδου αναδιάρθρωσης,
- β) η πρώτη έκθεση φθάνει στην Επιτροπή μέχρι τις 15 Μαρτίου 2003 και η τελευταία μέχρι τις 15 Μαρτίου 2007, εκτός εάν η Επιτροπή αποφασίσει άλλως,
- γ) οι εκθέσεις περιλαμβάνουν όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για την παρακολούθηση της διαδικασίας αναδιάρθρωσης, της κρατικής ενίσχυσης και της μείωσης και χρήσης δυναμικού και παρέχουν επαρκή χρηματοοικονομικά στοιχεία, προκειμένου να διαπιστώνεται κατά πόσον πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις του παρόντος Τίτλου. Οι εκθέσεις περιλαμβάνουν τουλάχιστον τις

πληροφορίες που ορίζονται στο Παράρτημα 4, του Πρωτοκόλλου αριθ. 8 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003, τις οποίες η Επιτροπή επιφυλάσσει του δικαιώματος να τροποποιεί ανάλογα με τις εμπειρίες της από τη διαδικασία παρακολούθησης. Στο Παράρτημα 4 του Πρωτοκόλλου αριθ. 8 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003, η παραπομπή στο σημείο 14 του Πρωτοκόλλου πρέπει να νοείται ως παραπομπή στην παράγραφο 14 του παρόντος άρθρου. Εκτός από τις επιμέρους επιχειρηματικές εκδόσεις για τις δικαιούχους εταιρείες, πρέπει επίσης να καταρτισθεί έκθεση για τη συνολική κατάσταση του πολωνικού χαλυβουργικού τομέα, η οποία περιλαμβάνει τις πρόσφατες μακροοικονομικές εξελίξεις,

- δ) η Πολωνία πρέπει επίσης να προσκομίζει κάθε πρόσθετη πληροφορία η οποία απαιτείται για την ανεξάρτητη αξιολόγηση που προβλέπεται στην παράγραφο 14,
- ε) η Πολωνία υποχρεώνει τις δικαιούχους εταιρείες να αποκαλύπτουν όλα τα σχετικά στοιχεία, τα οποία θα μπορούσαν, υπό άλλες συνθήκες, να θεωρηθούν εμπιστευτικά. Στην έκθεσή της προς το Συμβούλιο, η Επιτροπή εξασφαλίζει ότι δεν αποκαλύπτονται εμπιστευτικές πληροφορίες σχετικές με συγκεκριμένη εταιρεία.

16. Η Επιτροπή δύναται ανά πάσα στιγμή να αναθέτει σε ανεξάρτητο σύμβουλο να αξιολογεί τα αποτελέσματα της παρακολούθησης, να διενεργεί οιαδήποτε αναγκαία έρευνα και να υποβάλλει έκθεση στην Επιτροπή και στο Συμβούλιο.

17. Εφόσον η Επιτροπή, με βάση την παρακολούθηση, κρίνει ότι υφίστανται ουσιαστικές παρεκκλίσεις από τα χρηματοοικονομικά στοιχεία με βάση τα οποία διεξήχθη η αξιολόγηση της βιωσιμότητας, μπορεί να ζητήσει από την Πολωνία να λάβει τα ενδεδειγμένα μέτρα για την ενίσχυση των μέτρων αναδιάρθρωσης των ενδιαφερομένων δικαιούχων εταιρειών.

18. Εφόσον από την παρακολούθηση προκύψει ότι:

- α) δεν έχουν τηρηθεί οι όροι των μεταβατικών ρυθμίσεων που περιλαμβάνονται στον παρόντα Τίτλο, ή ότι
- β) δεν έχουν τηρηθεί οι δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν στο πλαίσιο της παράτασης της περιόδου κατά την οποία η Πολωνία μπορεί, κατ' εξαίρεση, να χορηγεί κρατική ενίσχυση για την αναδιάρθρωση της χαλυβουργίας της δυνάμει της Ευρωπαϊκής Συμφωνίας για την εγκαθίδρυση σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και της Πολωνίας, αφετέρου, ή ότι
- γ) η Πολωνία, κατά τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης, χορήγησε πρόσθετη ασύμβατη κρατική ενίσχυση στη χαλυβουργία, και ιδίως στις δικαιούχους εταιρείες,

οι μεταβατικές ρυθμίσεις που περιέχονται στον παρόντα Τίτλο δεν ισχύουν.

Η Επιτροπή λαμβάνει ενδεδειγμένα μέτρα, απαιτώντας από την ενδιαφερόμενη εταιρεία να επιστρέψει τυχόν ενίσχυση που της έχει χορηγηθεί κατά παράβαση των όρων του παρόντος Τίτλου.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΧ

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΜΟΝΑΔΑ 1 ΚΑΙ ΤΗ ΜΟΝΑΔΑ 2 ΤΟΥ ΠΥΡΗΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ BOHUNICE V1 ΤΗΣ ΣΛΟΒΑΚΙΑΣ*Άρθρο 64*

Η Σλοβακία έχει δεσμευθεί να κλείσει τη μονάδα 1 του πυρηνικού σταθμού Bohunice V1 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2006 και τη μονάδα 2 του ίδιου σταθμού έως τις 31 Δεκεμβρίου 2008 το αργότερο, και εν συνεχεία να αποξηλώσει τις μονάδες αυτές.

Άρθρο 65

1. Κατά την περίοδο 2004-2006, η Ένωση παρέχει στη Σλοβακία οικονομική ενίσχυση προς υποστήριξη του έργου της αποξήλωσης και προκειμένου να αντιμετωπίσει τις συνέπειες του κλεισίματος και της αποξήλωσης της μονάδας 1 και της μονάδας 2 του πυρηνικού σταθμού Bohunice V1 (εφεξής «ενίσχυση»).
2. Η ενίσχυση αποφασίζεται και υλοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3906/89 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1989, σχετικά με την οικονομική ενίσχυση υπέρ ορισμένων χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης ⁽¹⁾.
3. Για την περίοδο 2004-2006, η ενίσχυση ανέρχεται σε 90 εκατομμύρια ευρώ σε πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων, που θα αποδεσμευθούν σε ίσες ετήσιες δόσεις.
4. Η ενίσχυση ή τμήματά της μπορούν να παρέχονται ως συνεισφορά της Ένωσης στο Διεθνές Ταμείο Στήριξης του Παροπλισμού του Bohunice, το οποίο διαχειρίζεται η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης.

Άρθρο 66

Η Ένωση αναγνωρίζει ότι η αποξήλωση του σταθμού πυρηνικής ενέργειας Bohunice V1 θα πρέπει να συνεχισθεί πέραν των Δημοσιονομικών Προοπτικών όπως αυτές ορίζονται στη διοργανική συμφωνία της 6ης Μαΐου 1999, και ότι η προσπάθεια αυτή αντιπροσωπεύει για τη Σλοβακία σημαντική οικονομική επιβάρυνση. Οι αποφάσεις περί συνέχισης της ενίσχυσης της Ένωσης στον τομέα αυτόν μετά το 2006 θα λάβουν υπόψη τους την υφιστάμενη κατάσταση.

Άρθρο 67

Οι διατάξεις του παρόντος τίτλου εφαρμόζονται λαμβάνοντας υπόψη τη δήλωση σχετικά με τη μονάδα 1 και τη μονάδα 2 του πυρηνικού σταθμού Bohunice V1 της Σλοβακίας, στην οποία περιλαμβάνονται, χωρίς να αλλοιώνεται η νομική εμβέλειά τους, οι όροι του προοιμίου του Πρωτοκόλλου αριθ. 9 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003.

⁽¹⁾ ΕΕ L 375 της 23.12.1989, σ. 11.

ΤΙΤΛΟΣ X

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Άρθρο 68

1. Η εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου και του κεκτημένου της Ένωσης αναστέλλεται στις περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας στις οποίες η Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο.
2. Το Συμβούλιο, βάσει πρότασης της Επιτροπής, αποφασίζει την άρση της αναστολής της παραγράφου 1. Αποφασίζει ομόφωνα.

Άρθρο 69

1. Το Συμβούλιο, βάσει πρότασης της Επιτροπής, ορίζει τους όρους υπό τους οποίους εφαρμόζονται οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης στη γραμμή μεταξύ των περιοχών που αναφέρονται στο άρθρο 68 και των περιοχών στις οποίες η Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα.
2. Το εδαφικό όριο μεταξύ της Περιοχής της Ανατολικής Κυρίαρχης Βάσης και των περιοχών που αναφέρονται στο άρθρο 68 θεωρείται τμήμα των εξωτερικών συνόρων των Περιοχών των Κυρίαρχων Βάσεων για τους σκοπούς του Μέρους IV του Παραρτήματος του Πρωτοκόλλου αριθ. 3 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003 σχετικά με τις Περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας στην Κύπρο, όσο διαρκεί η αναστολή της εφαρμογής του κοινοτικού κεκτημένου και του κεκτημένου της Ένωσης σύμφωνα με το άρθρο 68.

Άρθρο 70

1. Τίποτε στον παρόντα τίτλο δεν αποκλείει τη λήψη μέτρων για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης των περιοχών που αναφέρει το άρθρο 68.
2. Τα μέτρα αυτά δεν επηρεάζουν την εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου και του κεκτημένου της Ένωσης βάσει των όρων που ορίζονται στο παρόν Πρωτόκολλο σε οποιοδήποτε άλλο τμήμα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Άρθρο 71

Στην περίπτωση που επιτευχθεί διευθέτηση του Κυπριακού, το Συμβούλιο, βάσει πρότασης της Επιτροπής, αποφασίζει την αναπροσαρμογή των όρων προσχώρησης της Κύπρου στην Ένωση σε σχέση με την τουρκοκυπριακή κοινότητα. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα.

Άρθρο 72

Οι διατάξεις του παρόντος τίτλου εφαρμόζονται λαμβάνοντας υπόψη τη δήλωση σχετικά με την Κύπρο, στην οποία περιλαμβάνονται, χωρίς να αλλοιώνεται η νομική τους εμβέλεια, οι όροι του προοιμίου του Πρωτοκόλλου αριθ. 10 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003.

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ

**ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗΣ
ΤΗΣ 16ΗΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2003***Άρθρο 73*

Τα Παραρτήματα I και III έως XVII της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003, τα προσαρτημάτα τους, καθώς και τα Παραρτήματα των Πρωτοκόλλων 2, 3 και 8 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003 ⁽¹⁾ αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 74

1. Οι παραπομπές στη «Συνθήκη Προσχώρησης», οι οποίες περιέχονται στα αναφερόμενα στο άρθρο 73 Παραρτήματα, πρέπει να νοούνται ως παραπομπές στη Συνθήκη την οποία αναφέρει το άρθρο IV-437 παράγραφος 2 στοιχείο ε) του Συντάγματος, οι παραπομπές στην ημερομηνία ή τη στιγμή της υπογραφής της εν λόγω Συνθήκης πρέπει να νοούνται ως παραπομπές στην ημερομηνία της 16ης Απριλίου 2003, οι δε παραπομπές στην ημερομηνία προσχώρησης πρέπει να νοούνται ως παραπομπές στην 1η Μαΐου 2004.

2. Με την επιφύλαξη του δευτέρου εδαφίου οι παραπομπές των Παραρτημάτων που αναφέρει το άρθρο 73 στην «παρούσα πράξη» πρέπει να νοούνται ως παραπομπές στην Πράξη Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003.

Οι παραπομπές των Παραρτημάτων που αναφέρει το άρθρο 73 σε διατάξεις της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003 πρέπει να νοούνται ως παραπομπές στο παρόν Πρωτόκολλο, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα αντιστοιχίας.

Πράξη Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003	Πρωτόκολλο
Άρθρο 21	Άρθρο 12
Άρθρο 22	Άρθρο 13
Άρθρο 24	Άρθρο 15
Άρθρο 32	Άρθρο 21
Άρθρο 37	Άρθρο 26
Άρθρο 52	Άρθρο 32

3. Οι παρακάτω όροι, οι οποίοι χρησιμοποιούνται στα Παραρτήματα που αναφέρει το άρθρο 73, πρέπει να νοούνται ως έχοντες την έννοια που δίδεται στον πίνακα αντιστοιχίας παρακάτω, εκτός εάν οι όροι αυτοί αναφέρονται αποκλειστικά σε νομικές καταστάσεις προγενέστερες της έναρξης ισχύος του Συντάγματος.

⁽¹⁾ ΕΕ L 236 της 23.9.2003, σ. 33.

Όροι χρησιμοποιούμενοι στα Παραρτήματα που αναφέρει το άρθρο 73	Έννοια
Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας	Σύνταγμα
Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση	Σύνταγμα
Συνθήκες επί των οποίων βασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση	Σύνταγμα
Κοινότητα (Ευρωπαϊκή)	Ένωση
Διευρυμένη Κοινότητα	Ένωση
Κοινοτικός	της Ένωσης
ΕΕ	Ένωση
Διευρυμένη Ένωση ή διευρυμένη ΕΕ	Ένωση

Κατά παρέκκλιση από το προηγούμενο εδάφιο, η έννοια του όρου «κοινοτικός» δεν μεταβάλλεται όταν χρησιμοποιείται μαζί με τους όρους «προτίμηση» και «αλιεία».

4. Οι παραπομπές των Παραρτημάτων που αναφέρει το άρθρο 73 σε τμήματα ή διατάξεις της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας πρέπει να νοούνται ως παραπομπές σε τμήματα ή διατάξεις του Συντάγματος, σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας παρακάτω.

Συνθήκη ΕΚ	Σύνταγμα
Τρίτο μέρος Τίτλος I	Μέρος III Τίτλος III κεφάλαιο I τμήμα 3
Τρίτο μέρος Τίτλος I κεφάλαιο 1	Μέρος III Τίτλος III κεφάλαιο I τμήμα 3, υποτμήμα 1
Τρίτο μέρος Τίτλος II	Μέρος III Τίτλος III κεφάλαιο III τμήμα 4
Τρίτο μέρος Τίτλος III	Μέρος III Τίτλος III κεφάλαιο I τμήματα 2 και 4
Τρίτο μέρος Τίτλος VI κεφάλαιο 1	Μέρος III Τίτλος III κεφάλαιο I τμήμα 5
Άρθρο 31	Άρθρο III-155
Άρθρο 39	Άρθρο III-133
Άρθρο 49	Άρθρο III-144
Άρθρο 58	Άρθρο III-158
Άρθρο 87	Άρθρο III-167
Άρθρο 88	Άρθρο III-168
Άρθρο 226	Άρθρο III-360
Παράρτημα I	Παράρτημα I

5. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες στα Παραρτήματα που αναφέρει το άρθρο 73 προβλέπεται ότι το Συμβούλιο ή η Επιτροπή εκδίδουν νομικές πράξεις, οι πράξεις αυτές λαμβάνουν τη μορφή ευρωπαϊκών κανονισμών ή αποφάσεων.

10. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΟΥ ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να καθορίσουν τις λεπτομέρειες της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος που αναφέρεται στο άρθρο III-184 του Συντάγματος,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης:

Άρθρο 1

Οι τιμές αναφοράς του άρθρου III-184 παράγραφος 2 του Συντάγματος είναι οι εξής:

- α) 3 % για τον λόγο μεταξύ του προβλεπομένου ή υφισταμένου δημοσιονομικού ελλείμματος και του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος σε αγοραίες τιμές,
- β) 60 % για τον λόγο μεταξύ του δημοσίου χρέους και του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος σε αγοραίες τιμές.

Άρθρο 2

Για τους σκοπούς του άρθρου III-184 του Συντάγματος και του παρόντος Πρωτοκόλλου:

- α) οι όροι «δημόσιος» και «δημοσιονομικός» νοούνται με ευρεία έννοια, ήτοι καλύπτουν την κεντρική κυβέρνηση, την περιφερειακή ή τοπική διοίκηση και τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης, εξαιρουμένων των εμπορικών πράξεων, όπως ορίζονται στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Ολοκληρωμένων Οικονομικών Λογαριασμών,
- β) ως «έλλειμμα» νοείται ο καθαρός δανεισμός, όπως ορίζεται στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Ολοκληρωμένων Οικονομικών Λογαριασμών,
- γ) ως «επένδυση» νοείται η δημιουργία ακαθάριστου πάγιου κεφαλαίου, όπως ορίζεται στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Ολοκληρωμένων Οικονομικών Λογαριασμών,
- δ) ως «χρέος» νοείται το συνολικό ακαθάριστο χρέος, στην ονομαστική του αξία, που εκκρεμεί στο τέλος του έτους, ενοποιημένο εντός και μεταξύ των τομέων του κατά την ευρεία έννοια δημοσίου, όπως ορίζεται στο στοιχείο α).

Άρθρο 3

Προκειμένου να διασφαλισθεί η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος, οι κυβερνήσεις των κρατών μελών ευθύνονται, στα πλαίσια της διαδικασίας αυτής, για τα ελλείμματα του Δημοσίου υπό ευρεία έννοια, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 στοιχείο α). Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι εθνικές διαδικασίες στον τομέα του προϋπολογισμού τους επιτρέπουν να εκπληρώνουν τις σχετικές υποχρεώσεις τους που απορρέουν από το Σύνταγμα. Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν αμέσως και τακτικά στην Επιτροπή τα προβλεπόμενα και υφιστάμενα ελλείμματα τους και το ύψος του χρέους τους.

Άρθρο 4

Τα στατιστικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την εφαρμογή του παρόντος Πρωτοκόλλου, παρέχονται από την Επιτροπή.

11. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να καθορίσουν τις λεπτομέρειες των κριτηρίων σύγκλισης που θα καθοδηγήσουν την Ένωση κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την κατάργηση των παρεκκλίσεων των κρατών μελών για τα οποία ισχύει παρέκκλιση, όπως αναφέρεται στο άρθρο III-198 του Συντάγματος,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, που προσαρτώνται στην Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης:

Άρθρο 1

Το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών, που αναφέρει το άρθρο III-198 παράγραφος 1 στοιχείο α) του Συντάγματος, σημαίνει ότι το συγκεκριμένο κράτος μέλος έχει σταθερές επιδόσεις στο θέμα των τιμών και μέσο ποσοστό πληθωρισμού, καταγεγραμμένο επί ένα έτος πριν από τον έλεγχο, που δεν υπερβαίνει εκείνο των τριών, το πολύ, κρατών μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών, περισσότερο από 1,5 %. Ο πληθωρισμός υπολογίζεται βάσει του δείκτη τιμών καταναλωτή (ΔΤΚ) ή σε συγκρίσιμη βάση, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές των εθνικών ορισμών.

Άρθρο 2

Το κριτήριο της δημοσιονομικής κατάστασης του άρθρου III-198 παράγραφος 1 στοιχείο β) του Συντάγματος, σημαίνει ότι τη στιγμή της εξέτασης δεν έχει ληφθεί ευρωπαϊκή απόφαση του Συμβουλίου, προβλεπόμενη στο άρθρο III-184 παράγραφος 6 του Συντάγματος, όσον αφορά την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος.

Άρθρο 3

Το κριτήριο της συμμετοχής στον Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος, που αναφέρεται στο άρθρο III-198 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του Συντάγματος, σημαίνει ότι το συγκεκριμένο κράτος μέλος έχει τηρήσει τα κανονικά περιθώρια διακύμανσης που προβλέπει ο Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος χωρίς σοβαρή ένταση κατά τα δύο, τουλάχιστον, τελευταία έτη πριν από την εξέταση. Ειδικότερα, το κράτος μέλος δεν πρέπει να έχει υποτιμήσει την κεντρική διμερή ισοτιμία του νομίσματός του έναντι του ευρώ με δική του πρωτοβουλία μέσα στο ίδιο χρονικό διάστημα.

Άρθρο 4

Το κριτήριο της σύγκλισης των επιτοκίων, που αναφέρεται στο άρθρο III-198 παράγραφος 1 στοιχείο δ) του Συντάγματος, σημαίνει ότι, το συγκεκριμένο κράτος μέλος, επί διάστημα ενός έτους πριν από την εξέταση, έχει μέσο ονομαστικό μακροπρόθεσμο επιτόκιο το οποίο δεν υπερβαίνει εκείνο των τριών, το πολύ, κρατών μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών, περισσότερο από 2 %. Τα επιτόκια υπολογίζονται βάσει μακροπρόθεσμων ομολόγων του Δημοσίου ή συγκρίσιμων χρεογράφων, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές των εθνικών ορισμών.

Άρθρο 5

Τα στατιστικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την εφαρμογή του παρόντος Πρωτοκόλλου παρέχονται από την Επιτροπή.

Άρθρο 6

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή που αναφέρεται στο άρθρο III-192 του Συντάγματος, θεσπίζει τις κατάλληλες διατάξεις για τον καθορισμό των λεπτομερειών των κριτηρίων σύγκλισης του άρθρου III-198 του Συντάγματος, οι οποίες αντικαθιστούν στην περίπτωση αυτή το παρόν Πρωτόκολλο.

12. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡΩΜΑΔΑ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να ευνοήσουν τις προϋποθέσεις μιας ισχυρότερης οικονομικής μεγέθυνσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση και, προς τούτο, να αναπτύξουν διαρκώς στενότερο συντονισμό των οικονομικών πολιτικών στη ζώνη του ευρώ,

ΜΕ ΕΠΙΓΝΩΣΗ της ανάγκης να προβλεφθούν ειδικές διατάξεις για έναν ενισχυμένο διάλογο μεταξύ των κρατών μελών τα οποία έχουν ως νόμισμα το ευρώ, εν αναμονή της υιοθέτησης του ευρώ από όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης:

Άρθρο 1

Οι Υπουργοί των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ πραγματοποιούν άτυπες συναντήσεις μεταξύ τους. Οι συναντήσεις αυτές λαμβάνουν χώρα, ανάλογα με τις ανάγκες, για να συζητούνται τα θέματα που συνδέονται με τις ιδιαίτερες ευθύνες τις οποίες συνυπέχουν στο θέμα του ενιαίου νομίσματος. Η Επιτροπή συμμετέχει στις συναντήσεις αυτές. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα καλείται να συμμετέχει σε αυτές τις συναντήσεις, οι οποίες προετοιμάζονται από τους αντιπροσώπους των Υπουργών Οικονομικών των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ και της Επιτροπής.

Άρθρο 2

Οι Υπουργοί των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ εκλέγουν ανά δυόμισι έτη πρόεδρο, με πλειοψηφία των εν λόγω κρατών μελών.

—

13. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΟ ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ ΕΝ ΣΧΕΣΕΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ότι το Ηνωμένο Βασίλειο δεν υποχρεούται ούτε δεσμεύεται να υιοθετήσει το ευρώ χωρίς ειδική σχετική απόφαση από την κυβέρνηση και το Κοινοβούλιό του,

ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι στις 16 Οκτωβρίου 1996 και στις 30 Οκτωβρίου 1997 η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου γνωστοποίησε στο Συμβούλιο την πρόθεσή της να μην συμμετάσχει στην τρίτη φάση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, δυνάμει του σημείου 1 του Πρωτοκόλλου σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ την πρακτική της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου να χρηματοδοτεί τις δανειακές της ανάγκες με την πώληση κρατικών ομολόγων στον ιδιωτικό τομέα,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης:

Άρθρο 1

Το Ηνωμένο Βασίλειο δεν υποχρεούται να υιοθετήσει το ευρώ, εκτός αν γνωστοποιήσει στο Συμβούλιο σχετική πρόθεσή του.

Άρθρο 2

Τα άρθρα 3 έως 8 και 10 εφαρμόζονται στο Ηνωμένο Βασίλειο, κατόπιν της γνωστοποίησης στην οποία προέβη το Ηνωμένο Βασίλειο προς το Συμβούλιο στις 16 Οκτωβρίου 1996 και στις 30 Οκτωβρίου 1997.

Άρθρο 3

Το Ηνωμένο Βασίλειο διατηρεί τις εξουσίες του στον τομέα της νομισματικής πολιτικής σύμφωνα με την εθνική του νομοθεσία.

Άρθρο 4

Το άρθρο I-30 παράγραφος 2, εκτός από την πρώτη και την τελευταία του φράση, το άρθρο I-30 παράγραφος 5, το άρθρο III-177 δεύτερο εδάφιο, το άρθρο III-184 παράγραφοι 1, 9 και 10, το άρθρο III-185 παράγραφοι 1 έως 5, το άρθρο III-186, τα άρθρα III-188, III-89, III-190, το άρθρο III-191, το άρθρο III-196, το άρθρο III-198 παράγραφος 3, το άρθρο III-326 και το άρθρο III-382 του Συντάγματος δεν ισχύουν για το Ηνωμένο Βασίλειο. Επίσης δεν ισχύει το άρθρο III-179 παράγραφος 2 του Συντάγματος όσον αφορά την υιοθέτηση των τμημάτων των γενικών προσανατολισμών των οικονομικών πολιτικών που αφορούν τη ζώνη του ευρώ γενικά.

Στις διατάξεις του πρώτου εδαφίου, η αναφορά στην Ένωση ή τα κράτη μέλη δεν περιλαμβάνει το Ηνωμένο Βασίλειο, η δε αναφορά στις εθνικές κεντρικές τράπεζες δεν περιλαμβάνει την Τράπεζα της Αγγλίας.

Άρθρο 5

Το Ηνωμένο Βασίλειο προσπαθεί να αποφεύγει τα υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα.

Το άρθρο III-192 παράγραφος 4 και το άρθρο III-200 του Συντάγματος ισχύουν για το Ηνωμένο Βασίλειο σαν να είχε προβλεφθεί παρέκκλιση. Τα άρθρα III-201 και III-202 του Συντάγματος εξακολουθούν να ισχύουν για το Ηνωμένο Βασίλειο.

Άρθρο 6

Το δικαίωμα ψήφου του Ηνωμένου Βασιλείου αναστέλλεται κατά την έγκριση από το Συμβούλιο των μέτρων που προβλέπουν τα άρθρα τα οποία απαριθμούνται στο άρθρο 4 και στις περιπτώσεις του άρθρου III-197 παράγραφος 4 πρώτο εδάφιο του Συντάγματος. Για τον σκοπό αυτόν, εφαρμόζεται το άρθρο III-197 παράγραφος 4 δεύτερο και τρίτο εδάφιο του Συντάγματος.

Το Ηνωμένο Βασίλειο επίσης δεν έχει δικαίωμα συμμετοχής στον διορισμό του Προέδρου, του Αντιπροέδρου και των άλλων μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας σύμφωνα με το άρθρο III-382 παράγραφος 2 δεύτερο, τρίτο και τέταρτο εδάφιο του Συντάγματος.

Άρθρο 7

Τα άρθρα 3, 4, 6 και 7, το άρθρο 9 παράγραφος 2, το άρθρο 10 παράγραφοι 1, 2, και 3, το άρθρο 11 παράγραφος 2, το άρθρο 12 παράγραφος 1, τα άρθρα 14, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 26, 27, 30, 31, 32, 33, 34 και 50 του Πρωτοκόλλου σχετικά με το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας («καταστατικό») δεν ισχύουν για το Ηνωμένο Βασίλειο.

Στα άρθρα αυτά, οι αναφορές στην Ένωση ή τα κράτη μέλη δεν περιλαμβάνουν το Ηνωμένο Βασίλειο και οι αναφορές στις εθνικές κεντρικές τράπεζες ή στους μεριδιούχους δεν περιλαμβάνουν την Τράπεζα της Αγγλίας.

Στο άρθρο 10 παράγραφος 3 και στο άρθρο 30 παράγραφος 2 του καταστατικού οι αναφορές στο «εγγεγραμμένο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας», δεν περιλαμβάνουν το κεφάλαιο το οποίο καλύπτει η Τράπεζα της Αγγλίας.

Άρθρο 8

Το άρθρο III-199 του Συντάγματος και τα άρθρα 43 έως 47 του καταστατικού εφαρμόζονται, ανεξάρτητα εάν υπάρχει ή όχι κράτος μέλος για το οποίο ισχύει παρέκκλιση, υπό τις ακόλουθες τροποποιήσεις:

- α) Στο άρθρο 43 του καταστατικού, η αναφορά στα καθήκοντα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος περιλαμβάνει τα καθήκοντα τα οποία πρέπει να συνεχίσουν να ασκούνται μετά την εισαγωγή του ευρώ, λόγω της απόφασης του Ηνωμένου Βασιλείου να μην υιοθετήσει το ευρώ.
- β) Παράλληλα προς τα καθήκοντα τα οποία αναφέρονται στο άρθρο 46 του καταστατικού, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα παρέχει συμβουλές και συμβάλλει στην προετοιμασία κάθε ευρωπαϊκού κανονισμού ή κάθε ευρωπαϊκής απόφασης που θα μπορούσε να λάβει το Συμβούλιο σχετικά με το Ηνωμένο

Βασίλειο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 στοιχεία α) και γ) του παρόντος Πρωτοκόλλου.

- γ) Η Τράπεζα της Αγγλίας καταβάλλει το μερίδιό της στο εγγεγραμμένο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προς κάλυψη των δαπανών λειτουργίας της, στην ίδια βάση όπως και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών για τα οποία ισχύει παρέκκλιση.

Άρθρο 9

Το Ηνωμένο Βασίλειο μπορεί ανά πάσα στιγμή να γνωστοποιήσει στο Συμβούλιο την πρόθεσή του να υιοθετήσει το ευρώ. Στην περίπτωση αυτή:

- α) Το Ηνωμένο Βασίλειο δικαιούται να υιοθετήσει το ευρώ εφόσον πληροί τις αναγκαίες προϋποθέσεις. Το Συμβούλιο, αιτήσει του Ηνωμένου Βασιλείου και υπό τους όρους και με τη διαδικασία που καθορίζονται στο άρθρο III-198 παράγραφοι 1 και 2 του Συντάγματος, αποφασίζει εάν το εν λόγω κράτος μέλος πληροί τις αναγκαίες προϋποθέσεις.
- β) Η Τράπεζα της Αγγλίας καταβάλλει το μερίδιο του εγγεγραμμένου κεφαλαίου, μεταβιβάζει στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα τα στοιχεία ενεργητικού σε συνάλλαγμα και συνεισφέρει στα αποθεματικά της στην ίδια βάση όπως και η εθνική κεντρική τράπεζα κράτους μέλους η παρέκκλιση του οποίου έχει καταργηθεί.
- γ) Το Συμβούλιο, υπό τους όρους και με τη διαδικασία που καθορίζονται στο άρθρο III-198 παράγραφος 3 του Συντάγματος, λαμβάνει όλες τις απαιτούμενες αποφάσεις ώστε να μπορέσει το Ηνωμένο Βασίλειο να υιοθετήσει το ευρώ.

Εάν το Ηνωμένο Βασίλειο υιοθετήσει το ευρώ σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, τα άρθρα 3 έως 8 παύουν να ισχύουν.

Άρθρο 10

Παρά τις διατάξεις του άρθρου III-181 του Συντάγματος και του άρθρου 21 παράγραφος 1 του καταστατικού, η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου μπορεί να διατηρήσει την ευχέρεια «Ways and Means» έναντι της Τράπεζας της Αγγλίας εάν και για όσο διάστημα το Ηνωμένο Βασίλειο δεν έχει υιοθετήσει το ευρώ.

14. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗ ΔΑΝΙΑ ΕΝ ΣΧΕΣΕΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι το Σύνταγμα της Δανίας περιλαμβάνει διάταξη η οποία δύναται να καταστήσει αναγκαία τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος στη Δανία προκειμένου η χώρα αυτή να θέσει τέρμα στην παρέκκλισή της,

ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι στις 3 Νοεμβρίου 1993 η κυβέρνηση της Δανίας γνωστοποίησε στο Συμβούλιο την προθεσή της να μην συμμετάσχει στην τρίτη φάση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, δυνάμει του σημείου 1 του Πρωτοκόλλου σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν τη Δανία, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Οικονομικής Κοινότητας,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων που προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης:

Άρθρο 1

Η Δανία ευρίσκεται υπό καθεστώς παρέκκλισης κατόπιν της γνωστοποίησης στην οποία προέβη η δανική κυβέρνηση προς το Συμβούλιο στις 3 Νοεμβρίου 1993. Το αποτέλεσμα της παρέκκλισης αυτής είναι ότι όλες οι διατάξεις του Συντάγματος και του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας που αφορούν παρεκκλίσεις ισχύουν έναντι της Δανίας.

Άρθρο 2

Όσον αφορά την κατάργηση της παρέκκλισης, η διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο III-198 του Συντάγματος τίθεται σε εφαρμογή μόνον εάν το ζητήσει η Δανία.

Άρθρο 3

Σε περίπτωση κατάργησης του καθεστώτος παρέκκλισης, το παρόν Πρωτόκολλο παύει να έχει εφαρμογή.

—

15. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να διευθετήσουν ορισμένα ειδικά προβλήματα που αφορούν τη Δανία,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης :

Άρθρο μόνο

Οι διατάξεις του άρθρου 14 του Πρωτοκόλλου σχετικά με το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας δεν θίγουν το δικαίωμα της Εθνικής Τράπεζας της Δανίας να ασκεί τα τρέχοντα καθήκοντά της όσον αφορά τα εδάφη εκείνα του Βασιλείου της Δανίας που δεν είναι μέρη της Ένωσης.

16. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΟΥ ΦΡΑΓΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ
ΤΟΥ ΕΙΡΗΝΙΚΟΥ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να λάβουν υπόψη ένα ιδιαίτερο στοιχείο που αφορά τη Γαλλία,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης:

Άρθρο μόνο

Η Γαλλία δύναται να διατηρήσει το προνόμιο της έκδοσης νομισμάτων στη Νέα Καληδονία, στη Γαλλική Πολυνησία και στη Βαλίς και Φουτούνα σύμφωνα με τις διατάξεις της εθνικής της νομοθεσίας και είναι αποκλειστικά αρμόδια για τον καθορισμό της ισοτιμίας του φράγκου Οικονομικής Κοινότητας του Ειρηνικού.

17. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΚΕΚΤΗΜΕΝΟ ΤΟΥ ΣΕΝΓΚΕΝ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΕΧΕΙ ΕΝΣΩΜΑΤΩΘΕΙ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι οι διατάξεις του κεκτημένου του Σένγκεν που συνίστανται στις συμφωνίες για τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα οι οποίες υπογράφηκαν από ορισμένα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Σένγκεν στις 14 Ιουνίου 1985 και στις 19 Ιουνίου 1990, καθώς και στις σχετικές συμφωνίες και στους κανόνες που θεσπίστηκαν βάσει των συμφωνιών αυτών, έχουν ενσωματωθεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω πρωτοκόλλου προσαρτημένου στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να διατηρήσουν το κεκτημένο του Σένγκεν, όπως έχει αναπτυχθεί από την έναρξη ισχύος του προαναφερθέντος πρωτοκόλλου, στο πλαίσιο του Συντάγματος και να αναπτύξουν το εν λόγω κεκτημένο προκειμένου να συμβάλουν στην υλοποίηση του στόχου της παροχής στους πολίτες της Ένωσης ενός χώρου ελευθερίας, δικαιοσύνης και ασφάλειας χωρίς εσωτερικά σύνορα,

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ την ιδιαίτερη θέση της Δανίας,

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ το γεγονός ότι η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας δεν συμμετέχουν σε όλες τις διατάξεις του κεκτημένου του Σένγκεν· ότι, ωστόσο, θα πρέπει να προβλεφθεί η δυνατότητα των κρατών μελών αυτών να αποδεχθούν εν όλω ή εν μέρει άλλες διατάξεις του κεκτημένου αυτού,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ότι, ως εκ τούτου, είναι αναγκαία η προσφυγή στις διατάξεις του Συντάγματος όσον αφορά τη στενότερη συνεργασία μεταξύ ορισμένων κρατών μελών,

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι είναι αναγκαίο να διατηρηθεί ειδική σχέση με τη Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας, κράτη τα οποία, μαζί με τα σκανδιναβικά κράτη που είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεσμεύονται από τις διατάξεις της Σκανδιναβικής Ένωσης Διαβατηρίων.

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέπιση Συντάγματος της Ευρώπης:

Άρθρο 1

Το Βασίλειο του Βελγίου, η Τσεχική Δημοκρατία, το Βασίλειο της Δανίας, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, η Δημοκρατία της Εσθονίας, η Ελληνική Δημοκρατία, το Βασίλειο της Ισπανίας, η Γαλλική Δημοκρατία, η Ιταλική Δημοκρατία, η Κυπριακή Δημοκρατία, η Δημοκρατία της Λεττονίας, η Δημοκρατία της Λιθουανίας, το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, η Δημοκρατία της Ουγγαρίας, η Δημοκρατία της Μάλτας, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών, η Δημοκρατία της Αυστρίας, η Δημοκρατία της Πολωνίας, η Πορτογαλική Δημοκρατία, η Δημοκρατία της Σλοβενίας, η Σλοβακική Δημοκρατία, η Δημοκρατία της Φινλανδίας και το Βασίλειο της Σουηδίας, εξουσιοδοτούνται να εφαρμόσουν στενότερη συνεργασία μεταξύ τους, στους τομείς που διέπονται από τις οριζόμενες υπό του Συμβουλίου διατάξεις, οι οποίες συνιστούν το κεκτημένο του Σένγκεν. Η συνεργασία αυτή διεξάγεται εντός του θεσμικού και νομικού πλαισίου της Ένωσης με σεβασμό των σχετικών διατάξεων του Συντάγματος.

Άρθρο 2

Το κερτημένο του Σένγκεν, εφαρμόζεται στα κράτη μέλη του άρθρου 1, με την επιφύλαξη του άρθρου 3 του Πρωτοκόλλου σχετικά με τη Συνθήκη και την Πράξη Προσχώρησης της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λεττονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας. Το Συμβούλιο υποκαθιστά την Εκτελεστική Επιτροπή που θεσπίστηκε δυνάμει των συμφωνιών του Σένγκεν.

Άρθρο 3

Η συμμετοχή της Δανίας στη θέσπιση των μέτρων που συνιστούν ανάπτυξη του κερτημένου του Σένγκεν, καθώς και η εφαρμογή και υλοποίηση των μέτρων αυτών στη Δανία διέπονται από τις οικείες διατάξεις του Πρωτοκόλλου σχετικά με τη θέση της Δανίας.

Άρθρο 4

Η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας μπορούν ανά πάσα στιγμή να ζητήσουν να συμμετάσχουν σε μερικές ή όλες τις διατάξεις του κερτημένου του Σένγκεν.

Το Συμβούλιο εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση για το αίτημα αυτό. Αποφασίζει με ομοφωνία των μελών του άρθρου 1 και του αντιπροσώπου της κυβερνήσεως του ενδιαφερόμενου κράτους.

Άρθρο 5

Οι προτάσεις και πρωτοβουλίες για την περαιτέρω ανάπτυξη του κερτημένου του Σένγκεν υπόκεινται στις σχετικές διατάξεις του Συντάγματος.

Στο πλαίσιο αυτό, εάν η Ιρλανδία ή το Ηνωμένο Βασίλειο ή και οι δύο δεν έχουν γνωστοποιήσει γραπτώς στον Πρόεδρο του Συμβουλίου, εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος, ότι επιθυμούν να συμμετάσχουν, η εξουσιοδότηση που αναφέρεται στο άρθρο III-419 παράγραφος 1 του Συντάγματος θεωρείται ότι έχει δοθεί στα κράτη μέλη του άρθρου 1 καθώς και στην Ιρλανδία ή το Ηνωμένο Βασίλειο εφόσον οιοδήποτε εκ των δύο κρατών επιθυμεί να συμμετάσχει στους εν λόγω τομείς συνεργασίας.

Άρθρο 6

Η Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας συμμετέχουν στην εφαρμογή του κερτημένου του Σένγκεν και στην περαιτέρω ανάπτυξή του. Για τον σκοπό αυτό, προβλέπονται οι ενδεδειγμένες διαδικασίες στο πλαίσιο συμφωνίας με τα κράτη αυτά, η οποία συνάπτεται από το Συμβούλιο με ομόφωνη απόφαση των μελών του άρθρου 1. Σε αυτή τη συμφωνία περιλαμβάνονται διατάξεις για τη συμβολή της Ισλανδίας και της Νορβηγίας στις τυχόν δημοσιονομικές συνέπειες που θα προκύψουν από την εφαρμογή του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Το Συμβούλιο, με ομόφωνη απόφασή του, συνάπτει χωριστή συμφωνία με την Ισλανδία και τη Νορβηγία όσον αφορά τον καθορισμό των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων μεταξύ της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας, αφενός, και της Ισλανδίας και της Νορβηγίας, αφετέρου, στους τομείς του κερτημένου του Σένγκεν που ισχύουν για τα κράτη αυτά.

Άρθρο 7

Για τους σκοπούς των διαπραγματεύσεων για την προσχώρηση νέων κρατών μελών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το κεκτημένο του Σένγκεν και περαιτέρω μέτρα τα οποία λαμβάνονται από τα θεσμικά όργανα εντός του πεδίου ισχύος του θεωρούνται κεκτημένο που πρέπει να γίνει πλήρως αποδεκτό από όλα τα υποψήφια για προσχώρηση κράτη.

18. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΠΤΥΧΩΝ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ III-130 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΙΡΛΑΝΔΙΑ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να ρυθμίσουν ορισμένα θέματα σχετικά με το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία,

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ την ύπαρξη επί πολλά έτη ειδικών ταξιδιωτικών ρυθμίσεων μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης:

Άρθρο 1

Το Ηνωμένο Βασίλειο έχει το δικαίωμα, παρά τις διατάξεις των άρθρων III-130 και III-265 του Συντάγματος, οιαδήποτε άλλη διάταξη του εν λόγω Συντάγματος, οποιοδήποτε μέτρο θεσπιζόμενο σύμφωνα με το Σύνταγμα αυτό, ή οιαδήποτε διεθνή συμφωνία συναπτόμενη από την Ένωση ή την Ένωση και τα κράτη μέλη της με ένα ή περισσότερα τρίτα κράτη, να διενεργεί στα σύνορά του με άλλα κράτη μέλη ελέγχους στα πρόσωπα που επιθυμούν να εισέλθουν στο Ηνωμένο Βασίλειο εφόσον τους κρίνει απαραίτητους προκειμένου:

- α) να εξακριβώνει εάν έχουν δικαίωμα εισόδου στο Ηνωμένο Βασίλειο πολίτες κρατών μελών, ή τα εξαρτώμενα από αυτούς πρόσωπα στο πλαίσιο της άσκησης των δικαιωμάτων τους βάσει του δικαίου της Ένωσης, καθώς και πολίτες άλλων κρατών στους οποίους έχουν αναγνωρισθεί τέτοια δικαιώματα με συμφωνία δεσμευτική για το Ηνωμένο Βασίλειο, και
- β) να αποφασίζει κατά πόσον επιτρέπεται η είσοδος άλλων προσώπων στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Τα άρθρα III-130 και III-265 του Συντάγματος ή οιαδήποτε άλλη διάταξη του Συντάγματος αυτού ή οιοδήποτε μέτρο θεσπιζόμενο βάσει αυτού, δεν θίγουν το δικαίωμα του Ηνωμένου Βασιλείου να θεσπίζει ή να διενεργεί τέτοιους ελέγχους. Η αναφορά στο Ηνωμένο Βασίλειο στο παρόν άρθρο συμπεριλαμβάνει τα εδάφη για τις εξωτερικές σχέσεις των οποίων υπεύθυνο είναι το Ηνωμένο Βασίλειο.

Άρθρο 2

Το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία μπορούν να συνεχίσουν να συνομολογούν ρυθμίσεις μεταξύ τους σχετικά με την κυκλοφορία προσώπων μεταξύ των εδαφών τους («the Common Travel Area», Κοινή Ταξιδιωτική Περιοχή), ενώ παράλληλα σέβονται πλήρως τα δικαιώματα των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 1 πρώτη παράγραφος στοιχείο α). Συνεπώς, εφόσον παραμένουν σε ισχύ τέτοιες ρυθμίσεις, οι διατάξεις του άρθρου 1 του παρόντος Πρωτοκόλλου ισχύουν για την Ιρλανδία υπό τους αυτούς όρους και προϋποθέσεις όπως και για το Ηνωμένο Βασίλειο. Τα άρθρα III-130 και III-265 του Συντάγματος ή οιαδήποτε άλλη διάταξη του ή οποιοδήποτε μέτρο θεσπιζόμενο βάσει αυτού, δεν θίγουν τις ρυθμίσεις αυτές.

Άρθρο 3

Τα άλλα κράτη μέλη έχουν το δικαίωμα να διενεργούν, στα σύνορά τους ή σε οποιοδήποτε σημείο εισόδου στο έδαφός τους, ελέγχους στα πρόσωπα που επιθυμούν να εισέλθουν στο έδαφός τους από το Ηνωμένο Βασίλειο, ή από άλλα εδάφη για τις εξωτερικές σχέσεις των οποίων είναι υπεύθυνο, για τους ίδιους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 1 ή από την Ιρλανδία, στο βαθμό που οι διατάξεις του άρθρου 1 ισχύουν για την Ιρλανδία.

Τα άρθρα III-130 και III-265 του Συντάγματος ή οποιαδήποτε άλλη διάταξη του Συντάγματος αυτού ή οποιοδήποτε μέτρο θεσπιζόμενο βάσει αυτού, δεν θίγουν το δικαίωμα των άλλων κρατών μελών να θεσπίζουν ή να διενεργούν τέτοιους ελέγχους.

Άρθρο 4

Το παρόν Πρωτόκολλο εφαρμόζεται επίσης σε πράξεις οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν δυνάμει του άρθρου IV-438 του Συντάγματος.

19. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ
ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΛΕΓΧΟΥΣ ΣΤΑ ΣΥΝΟΡΑ, ΤΟ ΑΣΥΛΟ ΚΑΙ ΤΗ
ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΑΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να ρυθμίσουν ορισμένα θέματα σχετικά με το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία,

ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ το Πρωτόκολλο σχετικά με την εφαρμογή ορισμένων πτυχών του άρθρου III-130 του Συντάγματος στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης:

Άρθρο 1

Με την επιφύλαξη του άρθρου 3, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία δεν συμμετέχουν στη θέσπιση από το Συμβούλιο προτεινόμενων μέτρων βάσει του Μέρους III Τίτλος III κεφάλαιο IV τμήμα 2 ή 3 του Συντάγματος ή του άρθρου III-260 του Συντάγματος, κατά το βαθμό που το άρθρο αυτό αφορά τους τομείς που καλύπτονται από τα εν λόγω τμήματα ή του άρθρου III-263 ή του άρθρου III-275 παράγραφος 2 στοιχείο α) του Συντάγματος. Για αποφάσεις του Συμβουλίου οι οποίες πρέπει να λαμβάνονται ομόφωνα, απαιτείται ομοφωνία των μελών του Συμβουλίου, εξαιρουμένων των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 55 % των μελών του Συμβουλίου, το οποίο αντιπροσωπεύει συμμετέχοντα κράτη μέλη, εφόσον το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί στο 65 % τουλάχιστον του πληθυσμού αυτών των κρατών.

Η μειοψηφία αρνησικυρίας πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τον ελάχιστο αριθμό μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν ποσοστό μεγαλύτερο από το 35 % του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών, συν ένα μέλος, αλλιώς θεωρείται ότι επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία.

Κατά παρέκκλιση από το δεύτερο και το τρίτο εδάφιο, εφόσον το Συμβούλιο δεν αποφασίζει μετά από πρόταση της Επιτροπής ως απαιτούμενη ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 72 % των μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη, εφόσον το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί στο 65 % τουλάχιστον του πληθυσμού αυτών των κρατών.

Άρθρο 2

Βάσει του άρθρου 1 και με την επιφύλαξη των άρθρων 3, 4 και 6, οι διατάξεις του Μέρους III Τίτλος III κεφάλαιο IV τμήμα 2 ή 3 του Συντάγματος ή του άρθρου III-260 του Συντάγματος, κατά το βαθμό που το άρθρο αυτό αφορά τους τομείς που καλύπτονται από τα εν λόγω τμήματα, ή του άρθρου III-263 ή του άρθρου III-275 παράγραφος 2 στοιχείο α) του Συντάγματος, μέτρα θεσπιζόμενα κατ' εφαρμογή των εν λόγω τμημάτων ή άρθρων, διατάξεις οποιασδήποτε διεθνούς συμφωνίας συναπτομένης από την Ένωση κατ'

εφαρμογή των τμημάτων ή άρθρων αυτών και αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ένωσης σχετικά με την ερμηνεία αυτών των διατάξεων ή μέτρων, δεν έχουν δεσμευτική ισχύ ούτε εφαρμόζονται στο Ηνωμένο Βασίλειο ή την Ιρλανδία. Οι εν λόγω διατάξεις, μέτρα ή αποφάσεις δεν θίγουν καθ' οιονδήποτε τρόπο τις αρμοδιότητες, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εν λόγω κρατών, ούτε θίγουν κατά κανένα τρόπο το κοινοτικό κεκτημένο και το κεκτημένο της Ένωσης και ούτε αποτελούν μέρος του δικαίου της Ένωσης όπως εφαρμόζονται στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία.

Άρθρο 3

1. Το Ηνωμένο Βασίλειο ή η Ιρλανδία μπορούν, εντός τριών μηνών από την υποβολή στο Συμβούλιο πρότασης βάσει του Μέρους III Τίτλος III κεφάλαιο IV τμήμα 2 ή 3 του Συντάγματος ή πρότασης ή πρωτοβουλίας κατ' εφαρμογήν του άρθρου III-263 ή του άρθρου III-275 παράγραφος 2 στοιχείο α) του Συντάγματος, να γνωστοποιούν γραπτώς στο Συμβούλιο ότι επιθυμούν να συμμετάσχουν στη θέσπιση και εφαρμογή του προτεινόμενου μέτρου, κατόπιν δε τούτου δικαιούνται να το πράξουν. Για πράξεις του Συμβουλίου οι οποίες πρέπει να εκδίδονται ομόφωνα, απαιτείται ομοφωνία των μελών του Συμβουλίου, εξαιρουμένου του μέλους που δεν έχει προβεί σε σχετική γνωστοποίηση. Μέτρο θεσπιζόμενο βάσει της παρούσας παραγράφου έχει δεσμευτική ισχύ για όλα τα κράτη μέλη που συμμετείχαν στη θέσπισή του. Οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί ή οι ευρωπαϊκές αποφάσεις που εκδίδονται κατ' εφαρμογήν του άρθρου III-260 του Συντάγματος προβλέπουν τους όρους συμμετοχής του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας στις αξιολογήσεις που αφορούν τους τομείς οι οποίοι καλύπτονται από το Μέρος III Τίτλος III κεφάλαιο IV τμήμα 2 ή 3 του Συντάγματος.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 55 % των μελών του Συμβουλίου, το οποίο αντιπροσωπεύει συμμετέχοντα κράτη μέλη, εφόσον το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί στο 65 % τουλάχιστον του πληθυσμού των κρατών αυτών.

Η μειοψηφία αρνησικυρίας πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τον ελάχιστο αριθμό μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν ποσοστό μεγαλύτερο από το 35 % του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών, συν ένα μέλος, ειδάλως θεωρείται ότι επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία.

Κατά παρέκκλιση από το δεύτερο και το τρίτο εδάφιο, εφόσον το Συμβούλιο δεν αποφασίζει μετά από πρόταση της Επιτροπής ή του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης, ως απαιτούμενη ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 72 % των μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη, εφόσον το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί στο 65 % τουλάχιστον του πληθυσμού αυτών των κρατών.

2. Εάν, μετά την παρέλευση εύλογου χρονικού διαστήματος, δεν μπορεί να θεσπισθεί με τη συμμετοχή του Ηνωμένου Βασιλείου ή της Ιρλανδίας μέτρο που αναφέρεται στην παράγραφο 1, το Συμβούλιο μπορεί να θεσπίσει το μέτρο αυτό σύμφωνα με το άρθρο 1 χωρίς τη συμμετοχή του Ηνωμένου Βασιλείου ή της Ιρλανδίας. Στην περίπτωση αυτή, εφαρμόζεται το άρθρο 2.

Άρθρο 4

Το Ηνωμένο Βασίλειο ή η Ιρλανδία μπορούν, ανά πάσα στιγμή μετά από τη θέσπιση μέτρου κατ' εφαρμογήν του Μέρους III Τίτλος III Κεφάλαιο IV τμήμα 2 ή 3 του Συντάγματος ή του άρθρου III-263 ή του άρθρου III-275 παράγραφος 2 στοιχείο α) του Συντάγματος, να γνωστοποιήσουν στο Συμβούλιο και την Επιτροπή την προθεσή τους να αποδεχθούν το εν λόγω μέτρο. Στην περίπτωση αυτή, η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο III-420 παράγραφος 1 του Συντάγματος εφαρμόζεται αναλόγως.

Άρθρο 5

Κράτος μέλος το οποίο δεν δεσμεύεται από μέτρο που θεσπίζεται κατ' εφαρμογή του Μέρους III Τίτλος III Κεφάλαιο IV τμήμα 2 ή 3 του Συντάγματος ή του άρθρου III-263 ή του άρθρου III-275 παράγραφος 2 στοιχείο α) του Συντάγματος, δεν υφίσταται δημοσιονομικές συνέπειες λόγω του μέτρου αυτού, πέραν των διοικητικών εξόδων που συνεπάγεται για τα θεσμικά όργανα, εκτός εάν το Συμβούλιο, με ομοφωνία όλων των μελών του και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αποφασίσει άλλως.

Άρθρο 6

Εάν, στις περιπτώσεις του παρόντος Πρωτοκόλλου, μέτρο που θεσπίζεται κατ' εφαρμογή του Μέρους III Τίτλος III Κεφάλαιο IV τμήμα 2 ή 3 του Συντάγματος του άρθρου III-260 του Συντάγματος, στο βαθμό που το άρθρο αυτό αφορά τους τομείς που καλύπτονται από τα εν λόγω τμήματα, του άρθρου III-263 ή του άρθρου III-275 παράγραφος 2 στοιχείο α) του Συντάγματος, έχει δεσμευτική ισχύ για το Ηνωμένο Βασίλειο ή την Ιρλανδία, οι οικείες διατάξεις του Συντάγματος, εφαρμόζονται για το εν λόγω κράτος ως προς το μέτρο αυτό.

Άρθρο 7

Τα άρθρα 3 και 4 ισχύουν υπό την επιφύλαξη του Πρωτοκόλλου σχετικά με το κεκτημένο του Σένγκεν το οποίο έχει ενσωματωθεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 8

Η Ιρλανδία μπορεί να γνωστοποιήσει γραπτώς στο Συμβούλιο ότι δεν επιθυμεί πλέον να εμπίπτει στο πεδίο ισχύος του παρόντος Πρωτοκόλλου. Στην περίπτωση αυτή, οι εν λόγω διατάξεις δεν έχουν πλέον εφαρμογή στην Ιρλανδία.

20. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ την απόφαση των Αρχηγών Κρατών και Κυβερνήσεων, οι οποίοι συνήλθαν στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, στο Εδιμβούργο, στις 12 Δεκεμβρίου 1992, όσον αφορά ορισμένα προβλήματα που έθεσε η Δανία σχετικά με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση,

ΕΧΟΝΤΑΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙ τη θέση της Δανίας σχετικά με την ιθαγένεια, την Οικονομική και Νομισματική Ένωση, την αμυντική πολιτική και τη δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις, όπως καθορίζεται στην Απόφαση του Εδιμβούργου,

ΣΥΝΕΙΔΗΤΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ότι η διατήρηση στο πλαίσιο του Συντάγματος του νομικού καθεστώτος που προκύπτει από την απόφαση του Εδιμβούργου θα περιορίσει σημαντικά τη συμμετοχή της Δανίας σε σημαίνοντες τομείς συνεργασίας της Ένωσης και ότι θα ήταν προς το συμφέρον της Ένωσης να διασφαλίσει την ακεραιότητα του κεκτημένου στον τομέα της ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να θεσπίσουν νομικό πλαίσιο που θα προσφέρει τη δυνατότητα στη Δανία να συμμετέχει στη θέσπιση μέτρων που προτείνονται βάσει του Μέρους III Τίτλος III Κεφάλαιο IV του Συντάγματος και επιδοκιμάζοντας την πρόθεση της Δανίας να επωφεληθεί αυτής της δυνατότητας όταν αυτό είναι δυνατόν σύμφωνα με τους συνταγματικούς της κανόνες,

ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ ότι η Δανία δεν θα εμποδίσει τα άλλα κράτη μέλη να αναπτύξουν περαιτέρω τη συνεργασία τους όσον αφορά μέτρα που δεν δεσμεύουν τη Δανία,

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ το Πρωτόκολλο σχετικά με το κεκτημένο του Σένγκεν το οποίο έχει ενσωματωθεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στο Σύνταγμα:

ΜΕΡΟΣ I

Άρθρο 1

Η Δανία δεν συμμετέχει στη θέσπιση, από το Συμβούλιο, μέτρων που προτείνονται βάσει του Μέρους III Τίτλος III Κεφάλαιο IV του Συντάγματος. Για πράξεις του Συμβουλίου, οι οποίες πρέπει να εκδίδονται ομόφωνα, απαιτείται ομοφωνία των μελών του Συμβουλίου, εξαιρουμένου του αντιπροσώπου της κυβέρνησης της Δανίας.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 55 % των μελών του Συμβουλίου, που αντιπροσωπεύουν συμμετέχοντα κράτη μέλη, εφόσον το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί στο 65 % τουλάχιστον του πληθυσμού των εν λόγω κρατών μελών.

Η μειοψηφία αρνησικυρίας πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τον ελάχιστο αριθμό μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν ποσοστό μεγαλύτερο από το 35 % του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών, συν ένα μέλος, ειδάλλως θεωρείται ότι επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία.

Κατά παρέκκλιση από το δεύτερο και το τρίτο εδάφιο, εφόσον το Συμβούλιο δεν αποφασίζει μετά από πρόταση της Επιτροπής ή του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης, ως απαιτούμενη ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 72 % των μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν συμμετέχοντα κράτη μέλη, εφόσον το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί στο 65 % τουλάχιστον του πληθυσμού των κρατών αυτών.

Άρθρο 2

Διατάξεις του Μέρους III Τίτλος III Κεφάλαιο IV του Συντάγματος, μέτρα θεσπιζόμενα δυνάμει του Κεφαλαίου αυτού, διατάξεις οιασδήποτε διεθνούς συμφωνίας συναπτόμενης από την Ένωση δυνάμει του Κεφαλαίου αυτού και αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την ερμηνεία τέτοιων διατάξεων ή μέτρων δεν έχουν δεσμευτική ισχύ ούτε εφαρμόζονται στη Δανία. Αυτές οι διατάξεις, μέτρα ή αποφάσεις δεν θίγουν κατά κανένα τρόπο τις αρμοδιότητες, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της Δανίας, ούτε θίγουν καθ' οιονδήποτε τρόπο το κοινοτικό κεκτημένο και το κεκτημένο της Ένωσης, ούτε αποτελούν μέρος του δικαίου της Ένωσης, όπως εφαρμόζονται στη Δανία.

Άρθρο 3

Η Δανία δεν υφίσταται δημοσιονομικές συνέπειες λόγω των μέτρων που μνημονεύονται στο άρθρο 1, πέραν των διοικητικών εξόδων που συνεπάγονται για τα θεσμικά όργανα.

Άρθρο 4

1. Η Δανία αποφασίζει, εντός εξαμήνου από τη θέσπιση μέτρου για την περαιτέρω ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν που καλύπτεται από το Μέρος I του παρόντος Πρωτοκόλλου, εάν θα εφαρμόσει το μέτρο αυτό στο εθνικό της δικαίο. Εάν αποφασίσει να το εφαρμόσει, το μέτρο αυτό θα δημιουργήσει υποχρέωση διεθνούς δικαίου μεταξύ της Δανίας και των άλλων κρατών μελών που δεσμεύονται από το μέτρο.

Εάν η Δανία αποφασίσει να μην εφαρμόσει το εν λόγω μέτρο, τα κράτη μέλη για τα οποία έχει δεσμευτική ισχύ αυτό το μέτρο και η Δανία εξετάζουν τα μέτρα που ενδείκνυται να ληφθούν.

2. Η Δανία διατηρεί τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που υπήρχαν πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης όσον αφορά το κεκτημένο του Σένγκεν.

ΜΕΡΟΣ II

Άρθρο 5

Ός προς τα μέτρα που θεσπίζει το Συμβούλιο βάσει των άρθρων I-41, III-295 παράγραφος 1 και των άρθρων III-309 έως III-313 του Συντάγματος, η Δανία δεν συμμετέχει στην εκπόνηση και την εφαρμογή των αποφάσεων και δράσεων της Ένωσης που έχουν συνέπειες στην άμυνα. Ός εκ τούτου, η Δανία δεν συμμετέχει στη θέσπισή τους. Η Δανία δεν εμποδίζει τα άλλα κράτη μέλη να αναπτύξουν περαιτέρω τη συνεργασία τους στον τομέα αυτό. Η Δανία δεν υποχρεούται να συνεισφέρει στη χρηματοδότηση των λειτουργικών δαπανών που απορρέουν από τα μέτρα αυτά, ούτε να θέτει στρατιωτικές δυνατότητες στη διάθεση της Ένωσης.

Για αποφάσεις του Συμβουλίου, οι οποίες πρέπει να λαμβάνονται ομόφωνα, απαιτείται ομοφωνία των μελών του Συμβουλίου, εξαιρουμένου του αντιπροσώπου της κυβέρνησης της Δανίας.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 55 % των μελών του Συμβουλίου, που αντιπροσωπεύουν συμμετέχοντα κράτη μέλη, εφόσον το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί στο 65 % τουλάχιστον του πληθυσμού των εν λόγω κρατών μελών.

Η μειοψηφία αρνησικυρίας πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τον ελάχιστο αριθμό μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν ποσοστό μεγαλύτερο από το 35 % του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών, συν ένα μέλος, ειδάλτως θεωρείται ότι επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία.

Κατά παρέκκλιση από το τρίτο και το τέταρτο εδάφιο, εφόσον το Συμβούλιο δεν αποφασίζει μετά από πρόταση της Επιτροπής ή του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης, ως απαιτούμενη ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 72 % των μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν συμμετέχοντα κράτη μέλη, εφόσον το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί στο 65 % τουλάχιστον του πληθυσμού των κρατών αυτών.

ΜΕΡΟΣ III

Άρθρο 6

Το παρόν Πρωτόκολλο εφαρμόζεται επίσης σε μέτρα που παραμένουν σε ισχύ βάσει του άρθρου IV-438 του Συντάγματος, τα οποία καλύπτονταν από το Πρωτόκολλο για τη θέση της Δανίας το οποίο προσηρτάτο στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης για τη θέσπιση του Συντάγματος της Ευρώπης.

Άρθρο 7

Τα άρθρα 1, 2 και 3 δεν ισχύουν για τα μέτρα περί καθορισμού των τρίτων χωρών των οποίων οι υπήκοοι πρέπει να διαθέτουν θεώρηση για να διέρχονται τα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών ή για τα μέτρα που αφορούν τη θεώρηση ενιαίου τύπου.

ΜΕΡΟΣ IV

Άρθρο 8

Η Δανία μπορεί, οποτεδήποτε, σύμφωνα με τους συνταγματικούς της κανόνες, να ενημερώσει τα άλλα κράτη μέλη ότι δεν επιθυμεί πλέον να υπόκειται εν όλω ή εν μέρει στο πεδίο ισχύος του παρόντος Πρωτοκόλλου. Στην περίπτωση αυτή, η Δανία θα εφαρμόσει πλήρως όλα τα τότε εν ισχύι σχετικά μέτρα που θα έχουν ληφθεί στο πλαίσιο της Ένωσης.

Άρθρο 9

1. Η Δανία μπορεί, οποτεδήποτε και με την επιφύλαξη του άρθρου 8, σύμφωνα με τους συνταγματικούς της κανόνες, να γνωστοποιήσει στα άλλα κράτη μέλη ότι, από την πρώτη ημέρα του μήνα μετά τη γνωστοποίηση, το Μέρος I του παρόντος Πρωτοκόλλου αποτελείται από τις διατάξεις του Παραρτήματος. Στην περίπτωση αυτή, η αρίθμηση των άρθρων 5 έως 9 προσαρμόζεται αναλόγως.

2. Έξι μήνες μετά την έναρξη ισχύος της γνωστοποίησης της παραγράφου 1, όλο το κεκτημένο του Σένγκεν καθώς και τα μέτρα που έχουν θεσπιστεί για την περαιτέρω ανάπτυξη του εν λόγω κεκτημένου, τα οποία μέχρι τότε δέσμευαν τη Δανία ως υποχρεώσεις διεθνούς δικαίου, δεσμεύουν τη Δανία ως δίκαιο της Ένωσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Άρθρο 1

Με την επιφύλαξη του άρθρου 3, η Δανία δεν συμμετέχει στη θέσπιση, από το Συμβούλιο, μέτρων που προτείνονται βάσει του Μέρους III Τίτλος III Κεφάλαιο IV του Συντάγματος. Για αποφάσεις του Συμβουλίου, οι οποίες πρέπει να λαμβάνονται ομόφωνα, απαιτείται ομοφωνία των μελών του Συμβουλίου, εξαιρουμένου του αντιπροσώπου της κυβέρνησης της Δανίας.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 55 % των μελών του Συμβουλίου, που αντιπροσωπεύουν συμμετέχοντα κράτη μέλη, εφόσον το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί στο 65 % τουλάχιστον του πληθυσμού των εν λόγω κρατών μελών.

Η μειοψηφία αρνησικυρίας πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τον ελάχιστο αριθμό μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν ποσοστό μεγαλύτερο από το 35 % του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών, συν ένα μέλος, ειδάλλως θεωρείται ότι επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία.

Κατά παρέκκλιση από το δεύτερο και το τρίτο εδάφιο, εφόσον το Συμβούλιο δεν αποφασίζει μετά από πρόταση της Επιτροπής ή του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης, ως απαιτούμενη ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον 72 % των μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν συμμετέχοντα κράτη μέλη, εφόσον το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί στο 65 % τουλάχιστον του πληθυσμού των κρατών αυτών.

Άρθρο 2

Σύμφωνα με το άρθρο 1 και με την επιφύλαξη των άρθρων 3, 4 και 6, διατάξεις του Μέρους III Τίτλος III Κεφάλαιο IV του Συντάγματος, μέτρα θεσπιζόμενα βάσει του Κεφαλαίου αυτού, διατάξεις οιασδήποτε διεθνούς συμφωνίας συναπτόμενης από την Ένωση δυνάμει του Κεφαλαίου αυτού και αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την ερμηνεία τέτοιων διατάξεων ή μέτρων, δεν έχουν δεσμευτική ισχύ ούτε εφαρμόζονται στη Δανία. Αυτές οι διατάξεις, μέτρα ή αποφάσεις δεν θίγουν κατά κανένα τρόπο τις αρμοδιότητες, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της Δανίας, ούτε θίγουν καθ' οιονδήποτε τρόπο το κοινοτικό κεκτημένο και το κεκτημένο της Ένωσης, ούτε αποτελούν μέρος του δικαίου της Ένωσης, όπως εφαρμόζονται στη Δανία.

Άρθρο 3

1. Η Δανία μπορεί, εντός τριών μηνών από την υποβολή στο Συμβούλιο πρότασης ή πρωτοβουλίας βάσει του Μέρους III Τίτλου III Κεφαλαίου IV του Συντάγματος, να γνωστοποιεί γραπτώς στον Πρόεδρο του Συμβουλίου ότι επιθυμεί να συμμετάσχει στη θέσπιση και εφαρμογή οποιωνδήποτε τέτοιων προτεινόμενων μέτρων, κατόπιν δε τούτου δικαιούται να το πράξει.

2. Εάν, μετά την παρέλευση εύλογου χρονικού διαστήματος, μέτρο της παραγράφου 1 δεν μπορεί να θεσπισθεί με τη συμμετοχή της Δανίας, το Συμβούλιο μπορεί να θεσπίσει αυτό το μέτρο σύμφωνα με το άρθρο 1 χωρίς τη συμμετοχή της Δανίας. Στην περίπτωση αυτή, εφαρμόζεται το άρθρο 2.

Άρθρο 4

Η Δανία μπορεί, ανά πάσα στιγμή μετά από τη θέσπιση μέτρου δυνάμει του Μέρους III Τίτλος III Κεφάλαιο IV του Συντάγματος, να γνωστοποιήσει στο Συμβούλιο και την Επιτροπή την πρόθεσή της να αποδεχτεί το εν λόγω μέτρο. Στην περίπτωση αυτή, εφαρμόζεται, τηρουμένων των αναλογιών, η διαδικασία του άρθρου III-420 παράγραφος 1 του Συντάγματος.

Άρθρο 5

1. Η γνωστοποίηση του άρθρου 4 υποβάλλεται το αργότερο έξι μήνες από την οριστική θέσπιση μέτρου το οποίο αναπτύσσει περαιτέρω το κεκτημένο του Σένγκεν.

Σε περίπτωση που η Δανία δεν προβεί σε γνωστοποίηση σύμφωνα με τα άρθρα 3 ή 4 σχετικά με μέτρα που αναπτύσσουν περαιτέρω το κεκτημένο του Σένγκεν, τα κράτη μέλη για τα οποία αυτά τα μέτρα έχουν δεσμευτική ισχύ και η Δανία εξετάζουν τα μέτρα που ενδείκνυται να ληφθούν.

2. Γνωστοποίηση δυνάμει του άρθρου 3 σχετικά με μέτρα που αναπτύσσουν περαιτέρω το κεκτημένο του Σένγκεν θεωρείται αμετάκλητα ως γνωστοποίηση που υποβάλλεται δυνάμει του άρθρου 3 σε σχέση με οιαδήποτε νέα πρόταση ή πρωτοβουλία με στόχο την περαιτέρω ανάπτυξη αυτού του μέτρου, κατά το βαθμό που η εν λόγω πρόταση ή πρωτοβουλία αναπτύσσει περαιτέρω το κεκτημένο του Σένγκεν.

Άρθρο 6

Εάν, σε περιπτώσεις που αναφέρονται σε αυτό το Μέρος, μέτρο που θεσπίζεται από το Συμβούλιο δυνάμει του Μέρους III Τίτλος III Κεφάλαιο IV του Συντάγματος, έχει δεσμευτική ισχύ για τη Δανία, οι σχετικές διατάξεις του Συντάγματος εφαρμόζονται για τη Δανία ως προς το μέτρο αυτό.

Άρθρο 7

Εφόσον η Δανία δεν δεσμεύεται από μέτρο που θεσπίζεται βάσει του Μέρους III Τίτλος III Κεφάλαιο IV του Συντάγματος δεν υφίσταται τις δημοσιονομικές συνέπειες αυτού του μέτρου πέραν των διοικητικών εξόδων που συνεπάγεται για τα θεσμικά όργανα, εκτός αν το Συμβούλιο λάβει ομόφωνα, μετά από διαβούλευση με το Κοινοβούλιο, διαφορετική απόφαση.

21. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ
ΤΗ ΔΙΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ την ανάγκη των κρατών μελών να διασφαλίσουν αποτελεσματικούς ελέγχους στα εξωτερικά τους σύνορα, σε συνεργασία, όπου ενδείκνυται, με τρίτες χώρες,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί της ακόλουθης διατάξεως, η οποία προσαρτάται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης:

Άρθρο μόνο

Οι διατάξεις περί μέτρων για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων οι οποίες περιλαμβάνονται στο άρθρο III-265 παράγραφος 2 στοιχείο β) του Συντάγματος δεν θίγουν την αρμοδιότητα των κρατών μελών να διαπραγματεύονται ή να συνομολογούν συμφωνίες με τρίτες χώρες, στο μέτρο που οι συμφωνίες αυτές σέβονται το δικαίο της Ένωσης και άλλες σχετικές διεθνείς συμφωνίες.

—

22. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΑΣΥΛΟΥ ΤΩΝ ΥΠΗΚΟΩΝ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι, σύμφωνα με το άρθρο I-9 παράγραφος 1 του Συντάγματος, η Ένωση αναγνωρίζει τα δικαιώματα, τις ελευθερίες και τις αρχές που περιέχονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι, σύμφωνα με το άρθρο I-9 παράγραφος 3 του Συντάγματος, τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών αποτελούν μέρος του δικαίου της Ένωσης ως γενικές αρχές,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξασφαλίζει την τήρηση του δικαίου από την Ένωση κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή του άρθρου I-9 παράγραφοι 1 και 3 του Συντάγματος,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι, σύμφωνα με το άρθρο I-58 του Συντάγματος, κάθε ευρωπαϊκό κράτος όταν υποβάλει αίτηση για να καταστεί μέλος της Ένωσης, πρέπει να σέβεται τις αξίες που ορίζονται στο άρθρο I-2 του Συντάγματος,

ΕΧΟΝΤΑΣ ΚΑΤΑ ΝΟΥ ότι το άρθρο I-59 του Συντάγματος καθιερώνει ένα μηχανισμό αναστολής ορισμένων δικαιωμάτων σε περίπτωση σοβαρής και διαρκούς παραβίασης των αξιών αυτών από κράτος μέλος,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι κάθε υπήκοος κράτους μέλους, ως πολίτης της Ένωσης, απολαύει ειδικού καθεστώτος και προστασίας την οποία εγγυώνται τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις διατάξεις του Μέρους I Τίτλος II και του Μέρους III Τίτλος II του Συντάγματος,

ΕΧΟΝΤΑΣ ΚΑΤΑ ΝΟΥ ότι το Σύνταγμα δημιουργεί χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα και παρέχει σε κάθε πολίτη της Ένωσης το δικαίωμα να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να αποτρέψουν τη χρήση του θεσμού του ασύλου για σκοπούς ξένους προς αυτούς για τους οποίους προορίζεται,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι το παρόν Πρωτόκολλο σέβεται τον σκοπό και τους στόχους της Σύμβασης της Γενεύης της 28ης Ιουλίου 1951 περί του Καθεστώτος των Προσφύγων,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης:

Άρθρο μόνο

Δεδομένου του επιπέδου προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα κράτη μέλη θεωρούνται ότι συνιστούν έναντι αλλήλων ασφαείς χώρες καταγωγής, για όλα τα νομικά και πρακτικά ζητήματα που συνδέονται με υποθέσεις ασύλου. Συνεπώς, οποιαδήποτε αίτηση ασύλου υποβαλλόμενη από υπήκοο κράτους μέλους μπορεί να ληφθεί υπόψη ή να κηρυχθεί παραδεκτή σε διαδικασία άλλου κράτους μέλους μόνον στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- a) εάν το κράτος μέλος του οποίου ο αιτών είναι υπήκοος, βασιζόμενο στις διατάξεις του άρθρου 15 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, λαμβάνει στο έδαφός του μέτρα τα οποία αποκλίνουν από τις υποχρεώσεις του βάσει της Σύμβασης αυτής,

- β) εάν έχει κινηθεί η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο I-59 παράγραφοι 1 ή 2 του Συντάγματος και μέχρις ότου το Συμβούλιο ή, κατά περίπτωση, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκδώσει σχετική ευρωπαϊκή απόφαση, όσον αφορά το κράτος μέλος του οποίου υπήκοος είναι ο αιτών,
- γ) εάν το Συμβούλιο εξέδωσε ευρωπαϊκή απόφαση σύμφωνα με το άρθρο I-59 παράγραφος 1 του Συντάγματος όσον αφορά το κράτος μέλος του οποίου υπήκοος είναι ο αιτών, ή εάν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, εξέδωσε ευρωπαϊκή απόφαση σύμφωνα με το άρθρο I-59 παράγραφος 2 του Συντάγματος όσον αφορά το κράτος μέλος του οποίου ο αιτών είναι υπήκοος,
- δ) εάν ένα κράτος μέλος πρέπει να λάβει αυτή την απόφαση μονομερώς σε σχέση με την αίτηση υπηκόου άλλου κράτους μέλους. Στην περίπτωση αυτή, το Συμβούλιο ενημερώνεται αμέσως. Η αίτηση εξετάζεται βάσει του τεκμηρίου ότι είναι προφανώς αβάσιμη χωρίς να τίγεται καθ' οιονδήποτε τρόπο, ανεξάρτητα από τη φύση της υποθέσεως, η εξουσία λήψεως αποφάσεως του κράτους μέλους.
-

23. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΜΟΝΙΜΗ ΔΙΑΡΘΡΩΜΕΝΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΠΟΥ ΘΕΣΠΙΖΕΤΑΙ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ I-41 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 6 ΚΑΙ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ III-312 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ το άρθρο I-41 παράγραφος 6 και το άρθρο III-312 του Συντάγματος,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι η Ένωση ασκεί κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας που βασίζεται σε συνεχώς αυξανόμενο βαθμό σύγκλισης των δράσεων των κρατών μελών,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι η κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας· ότι εξασφαλίζει στην Ένωση επιχειρησιακή ικανότητα βασισμένη σε μη στρατιωτικά και στρατιωτικά μέσα· ότι η Ένωση μπορεί να κάνει χρήση των μέσων αυτών σε αποστολές εκτός Ένωσης που προβλέπεται στο άρθρο III-309 του Συντάγματος προκειμένου να διασφαλίζει τη διατήρηση της ειρήνης, την πρόληψη των συγκρούσεων και την ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας, σύμφωνα με τις αρχές του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών· ότι η εκτέλεση των καθηκόντων αυτών βασίζεται στις στρατιωτικές δυνατότητες που παρέχουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με την αρχή του «ενιαίου συνόλου δυνάμεων»,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι η κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας της Ένωσης δεν θίγει τον ειδικό χαρακτήρα της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας ορισμένων κρατών μελών,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι η κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας της Ένωσης σέβεται τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη Συνθήκη του Βόρειου Ατλαντικού για τα κράτη μέλη, τα οποία θεωρούν ότι η κοινή άμυνά τους υλοποιείται στο πλαίσιο της Οργάνωσης της Συνθήκης του Βόρειου Ατλαντικού, που παραμένει το θεμέλιο της συλλογικής άμυνας των μελών της, και συνάδει με την κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας που θεσπίζεται στο πλαίσιο της εν λόγω Συνθήκης,

ΠΕΠΕΙΣΜΕΝΑ ότι ένας ουσιαστικότερος ρόλος της Ένωσης στον τομέα της ασφάλειας και άμυνας θα συμβάλει στη ζωτικότητα μιας ανανεωμένης Ατλαντικής Συμμαχίας, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις «Βερολίνο +»,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΑ να καταστεί ικανή η Ένωση να αναλάβει πλήρως τις ευθύνες που της αναλογούν στα πλαίσια της διεθνούς κοινότητας,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ότι ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών μπορεί να ζητά τη συνδρομή της Ένωσης για την επείγουσα εφαρμογή των αποστολών που αναλαμβάνονται δυνάμει των κεφαλαίων VI και VII του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ότι η ενίσχυση της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας θα απαιτήσει προσπάθειες εκ μέρους των κρατών μελών στον τομέα των δυνατοτήτων,

ΣΥΝΕΙΔΗΤΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ότι η είσοδος σε ένα νέο στάδιο ανάπτυξης της ευρωπαϊκής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας προϋποθέτει αποφασιστικές προσπάθειες εκ μέρους των κρατών μελών που το επιθυμούν,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι είναι σημαντικό να συμμετέχει πλήρως ο Υπουργός Εξωτερικών στις εργασίες στα πλαίσια της μόνιμης διαρθρωμένης συνεργασίας,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης:

Άρθρο 1

Η μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία που προβλέπεται στο άρθρο I-41 παράγραφος 6 του Συντάγματος είναι ανοικτή σε όλα τα κράτη μέλη τα οποία αναλαμβάνουν τη δέσμευση, από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης:

- α) να προβούν στην εντατικότερη ανάπτυξη των αμυντικών τους δυνατοτήτων, μέσω της ανάπτυξης των εθνικών τους συνεισφορών και της συμμετοχής, ενδεχομένως, σε πολυεθνικές δυνάμεις, στα κύρια ευρωπαϊκά προγράμματα εξοπλισμού και στις δραστηριότητες του Οργανισμού στον τομέα της ανάπτυξης των αμυντικών δυνατοτήτων, της έρευνας, των προμηθειών και των εξοπλισμών (Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας), και,
- β) να έχουν τη δυνατότητα να παράσχουν, το αργότερο το 2007, είτε σε εθνικό επίπεδο, είτε ως συνιστώσες πολυεθνικών σωμάτων δυνάμεων, μάχιμες μονάδες ειδικευμένες για τις προβλεπόμενες αποστολές, οι οποίες από τακτική άποψη θεωρούνται μάχιμες μονάδες ταχείας αντίδρασης, περιλαμβανομένης της μεταφοράς και του εφοδιασμού, με στοιχεία υποστήριξης, ικανές να αναλάβουν, εντός προθεσμίας 5 έως 30 ημερών, αποστολές οι οποίες προβλέπονται στο άρθρο III-309, ιδίως σε ανταπόκριση σε αιτήματα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, και ικανές να παραμείνουν σε δράση επί αρχική περίοδο 30 ημερών που μπορεί να παραταθεί έως τουλάχιστον 120 ημέρες.

Άρθρο 2

Τα κράτη μέλη τα οποία συμμετέχουν στη μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία δεσμεύονται, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του άρθρου 1:

- α) να συνεργάζονται, από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης, για την επίτευξη των συμφωνηθέντων στόχων που αφορούν το επίπεδο των δαπανών για επενδύσεις στον τομέα των αμυντικών εξοπλισμών και να αναθεωρούν τακτικά τους στόχους αυτούς, λαμβάνοντας υπόψη το περιβάλλον ασφάλειας και τις διεθνείς ευθύνες της Ένωσης,
- β) να προσεγγίσουν, στο μέτρο του δυνατού, τα αμυντικά τους μέσα, ιδίως με την εναρμόνιση του προσδιορισμού των στρατιωτικών αναγκών, με τη διάθεση από κοινού και, ενδεχομένως, με την εξειδίκευση των αμυντικών τους μέσων και δυνατοτήτων, καθώς και με την ενθάρρυνση της συνεργασίας στους τομείς της εκπαίδευσης και των υλικοτεχνικών αναγκών,
- γ) να θεσπίζουν συγκεκριμένα μέτρα για την ενίσχυση της διαθεσιμότητας, της διαλειτουργικότητας, της ευελιξίας και της δυνατότητας ανάπτυξης των δυνάμεών τους, ιδίως με τον καθορισμό κοινών στόχων ως προς την πρόβλεψη δυνάμεων, ενδεχομένως και με την επανεξέταση των εθνικών διαδικασιών λήψης αποφάσεων,
- δ) να συνεργάζονται προκειμένου να εξασφαλίζουν ότι λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την κάλυψη, μεταξύ άλλων, με πολυεθνικές προσεγγίσεις, και με την επιφύλαξη των δεσμεύσεών τους στα πλαίσια του Οργανισμού Βορειο-Ατλαντικού Συμφώνου, των κενών που διαπιστώνονται στο πλαίσιο του «Μηχανισμού Ανάπτυξης Δυνατοτήτων»,
- ε) να συμμετέχουν, ενδεχομένως, στην ανάπτυξη των κύριων κοινών ή ευρωπαϊκών προγραμμάτων εξοπλισμού στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας.

Άρθρο 3

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας συμβάλλει στην τακτική αξιολόγηση των συνεισφορών των συμμετεχόντων κρατών μελών στον τομέα των δυνατοτήτων, ειδικότερα δε των συνεισφορών που παρέχονται δυνάμει των κριτηρίων που θα καθοριστούν ιδίως βάσει του άρθρου 2, και υποβάλλει σχετική έκθεση τουλάχιστον άπαξ ετησίως. Η αξιολόγηση θα μπορεί να χρησιμεύσει ως βάση για τις συστάσεις και τις αποφάσεις που εκδίδονται από το Συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο III-312 του Συντάγματος.

24. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ I-41 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΧΟΝΤΑΣ ΚΑΤΑ ΝΟΥ την ανάγκη πλήρους εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου I-41 παράγραφος 2 του Συντάγματος

ΕΧΟΝΤΑΣ ΚΑΤΑ ΝΟΥ ότι η πολιτική της Ένωσης σύμφωνα με το άρθρο I-41 παράγραφος 2 του Συντάγματος δεν θίγει την ιδιαιτερότητα της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας ορισμένων κρατών μελών και σέβεται τις υποχρεώσεις που απορρέουν για ορισμένα κράτη μέλη, τα οποία θεωρούν ότι η κοινή τους άμυνα υλοποιείται στα πλαίσια του Οργανισμού Βορειο-Ατλαντικού Συμφώνου, δυνάμει της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού και ότι συμβιβάζεται με την κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας που διαμορφώνεται μέσα στο πλαίσιο αυτό,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ την ακόλουθη διάταξη, η οποία προσαρτάται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης,

Άρθρο μόνο

Η Ένωση, σε συνεργασία με τη Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση, θεσπίζει διευθετήσεις για τη βελτίωση της μεταξύ τους συνεργασίας.

25. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ ΠΟΥ ΔΙΥΛΙΖΕΤΑΙ ΣΤΙΣ ΟΛΛΑΝΔΙΚΕΣ ΑΝΤΙΛΛΕΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να παράσχουν διευκρινίσεις περί του καθεστώτος των συναλλαγών που εφαρμόζεται στις εισαγωγές στην Ένωση προϊόντων πετρελαίου που διυλίζεται στις Ολλανδικές Αντίλλες.

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ τις ακόλουθες διατάξεις, οι οποίες προσαρτώνται στην Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης:

Άρθρο 1

Το παρόν Πρωτόκολλο εφαρμόζεται στα προϊόντα πετρελαίου των κλάσεων 27.10, 27.11, 27.12 (παραφίνη και κηρός εκ πετρελαίου), ex 27.13 (παραφινούχα υπολείμματα) και 27.14 (σχίστες) της συνδυασμένης ονοματολογίας, τα οποία εισάγονται για κατανάλωση στα κράτη μέλη.

Άρθρο 2

Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να παρέχουν σε προϊόντα πετρελαίου που διυλίζεται στις Ολλανδικές Αντίλλες, τα δασμολογικά προνόμια που προκύπτουν από τη σύνδεση των τελευταίων με την Ένωση, υπό τους όρους που προβλέπονται στο παρόν Πρωτόκολλο. Οι διατάξεις αυτές ισχύουν ανεξαρτήτως των κανόνων καταγωγής που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη.

Άρθρο 3

1. Όταν η Επιτροπή, αιτήσει κράτους μέλους ή από δική της πρωτοβουλία, διαπιστώνει ότι οι εισαγωγές εντός της Ένωσης προϊόντων εκ διυλίσεως πετρελαίου στις Ολλανδικές Αντίλλες υπό το καθεστώς που προβλέπεται στο άρθρο 2 προκαλούν πραγματικές δυσχέρειες στην αγορά ενός ή περισσότερων κρατών μελών εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση η οποία ορίζει ότι θα επιβληθούν, θα αυξηθούν ή θα επανεπιβληθούν από τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη οι δασμοί που εφαρμόζονται στις εισαγωγές αυτές κατά το μέτρο και για την περίοδο που είναι αναγκαία για την αντιμετώπιση της καταστάσεως αυτής. Τα ποσοστά των κατά τα ανωτέρω επιβαλλομένων, αυξανομένων και επανεπιβαλλομένων δασμών δεν δύνανται να υπερβούν τα ποσοστά των δασμών που επιβάλλονται στις τρίτες χώρες για τα ίδια προϊόντα.

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δύνανται να εφαρμόζονται σε κάθε περίπτωση όταν τα εισαγόμενα στην Ένωση προϊόντα εκ διυλίσεως πετρελαίου στις Ολλανδικές Αντίλλες φθάνουν κατ' έτος τα δύο εκατομμύρια τόνους.

3. Οι ευρωπαϊκές αποφάσεις που λαμβάνει η Επιτροπή, δυνάμει των προηγούμενων παραγράφων, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αποσκοπούν στην απόρριψη αιτήσεως κράτους μέλους, ανακοινώνονται στο Συμβούλιο. Το Συμβούλιο δύναται να επιληφθεί των αποφάσεων κατόπιν αιτήσεως οποιουδήποτε κράτους μέλους και δύναται οποτεδήποτε να εκδώσει ευρωπαϊκή απόφαση για να τις τροποποιήσει ή να τις ακυρώσει.

Άρθρο 4

1. Εάν ένα κράτος μέλος θεωρεί ότι οι εισαγωγές προϊόντων εκ διυλίσεως πετρελαίου στις Ολλανδικές Αντίλλες, που πραγματοποιούνται απευθείας ή μέσω άλλου κράτους μέλους υπό το καθεστώς του άρθρου 2, προκαλούν πραγματικές δυσχέρειες στην αγορά του και ότι μια άμεση ενέργεια είναι αναγκαία για να τις αντιμετωπίσει, δύναται να αποφασίσει με δική του πρωτοβουλία την επιβολή στις εισαγωγές αυτές δασμών, το ύψος των οποίων δεν δύναται να υπερβεί το ύψος των δασμών που επιβάλλονται στις τρίτες χώρες για τα ίδια προϊόντα. Το κράτος κοινοποιεί την απόφαση αυτή στην Επιτροπή η οποία εντός μηνός εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση η οποία ορίζει εάν τα μέτρα που έλαβε το κράτος δύναται να διατηρηθούν ή πρέπει να τροποποιηθούν ή να καταργηθούν. Το άρθρο 3 παράγραφος 3 εφαρμόζεται στην απόφαση αυτή της Επιτροπής.

2. Όταν οι εισαγωγές προϊόντων εκ διυλίσεως πετρελαίου στις Ολλανδικές Αντίλλες, που πραγματοποιούνται απευθείας ή μέσω άλλου κράτους μέλους υπό το καθεστώς που προβλέπεται στο άρθρο 2, σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη υπερβαίνουν κατά τη διάρκεια ενός ημερολογιακού έτους τις ποσότητες που καθορίζονται στο παράρτημα του παρόντος Πρωτοκόλλου, τα μέτρα που ενδεχομένως λαμβάνονται δυνάμει της παραγράφου 1, από αυτό ή από αυτά τα κράτη μέλη για το τρέχον έτος θεωρούνται νόμιμα: η Επιτροπή, αφού βεβαιωθεί ότι η εισαγωγή έφθασε τις καθορισμένες ποσότητες, σημειώνει τα ληφθέντα μέτρα. Στην περίπτωση αυτή τα λοιπά κράτη μέλη δεν συγκαλούν το Συμβούλιο.

Άρθρο 5

Εάν η Ένωση αποφασίσει να εφαρμόσει ποσοτικούς περιορισμούς στις εισαγωγές προϊόντων πετρελαίου κάθε προελεύσεως, οι περιορισμοί αυτοί μπορούν να εφαρμόζονται και στα προϊόντα πετρελαίου προελεύσεως Ολλανδικών Αντίλλων. Στην περίπτωση αυτή, εξασφαλίζεται προτιμησιακή μεταχείριση στις Ολλανδικές Αντίλλες σε σχέση με τις άλλες χώρες.

Άρθρο 6

1. Τα άρθρα 2 έως 5 δύναται να αναθεωρούνται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει ομόφωνα, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή, κατά τη θέσπιση κοινού ορισμού της καταγωγής για τα προϊόντα πετρελαίου που προέρχονται από τρίτες και συνδεδεμένες χώρες ή κατά τη λήψη αποφάσεων στο πλαίσιο κοινής εμπορικής πολιτικής για τα εν λόγω προϊόντα ή κατά την καθιέρωση κοινής ενεργειακής πολιτικής.

2. Ωστόσο, σε περίπτωση της αναθεώρησης αυτής, διατηρούνται υπέρ των Ολλανδικών Αντίλλων ισοδύναμα πλεονεκτήματα υπό κατάλληλη μορφή και για ποσότητα τουλάχιστον δυόμισι εκατομμυρίων τόνων προϊόντων πετρελαίου.

3. Οι υποχρεώσεις της Ένωσης σχετικά με τα ισοδύναμα πλεονεκτήματα που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου δύναται, εάν παραστεί ανάγκη, να γίνουν αντικείμενο κατανομής ανά χώρα, λαμβάνοντας υπόψη τις ποσότητες που αναφέρονται στο παράρτημα του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 7

Για την εκτέλεση του παρόντος Πρωτοκόλλου, η Επιτροπή επιφορτίζεται να παρακολουθεί την εξέλιξη των εισαγωγών στα κράτη μέλη προϊόντων εκ διυλίσεως πετρελαίου στις Ολλανδικές Αντίλλες. Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν στην Επιτροπή, που φροντίζει για τη διάδοσή της, κάθε πληροφορία χρήσιμη για τον σκοπό αυτό, σύμφωνα με τη διοικητική διαδικασία που συνιστά η Επιτροπή.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Για την εφαρμογή του άρθρου 4 παράγραφος 2, τα υψηλά συμβαλλόμενα μέρη απεφάσισαν ότι η ποσότητα των δύο εκατομμυρίων τόνων προϊόντων πετρελαίου Αντιλλών κατανέμεται ως ακολούθως μεταξύ των κρατών μελών:

Γερμανία	625 000 τόνοι
Οικονομική Ένωση Βελγίου-Λουξεμβούργου	200 000 τόνοι
Γαλλία	75 000 τόνοι
Ιταλία	100 000 τόνοι
Κάτω Χώρες	1 000 000 τόνοι

26. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΣΤΗ ΔΑΝΙΑ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να διευθετήσουν ορισμένα ειδικά προβλήματα που αφορούν τη Δανία,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί της ακόλουθης διατάξεως, η οποία προσαρτάται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης:

Άρθρο μόνο

Παρά τις διατάξεις του Συντάγματος, η Δανία μπορεί να διατηρήσει την ισχύουσα νομοθεσία της στο θέμα της δευτερεύουσας κατοικίας.

27. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι το σύστημα της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης στα κράτη μέλη είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με τις δημοκρατικές, κοινωνικές και πολιτιστικές ανάγκες κάθε κοινωνίας, καθώς και με την ανάγκη να διασφαλίζεται η πολυφωνία στα μέσα ενημέρωσης,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων ερμηνευτικών διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης:

Άρθρο μόνο

Οι διατάξεις του Συντάγματος ισχύουν υπό την επιφύλαξη της αρμοδιότητας των κρατών μελών να μεριμνούν για τη χρηματοδότηση της δημόσιας ραδιοτηλεοπτικής υπηρεσίας, εφόσον η χρηματοδότηση αυτή παρέχεται σε ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς για την εκπλήρωση του στόχου της δημόσιας υπηρεσίας, έτσι όπως την έχει θεσμοθετήσει, οριοθετήσει και οργανώσει κάθε κράτος μέλος και εφόσον η χρηματοδότηση αυτή δεν επηρεάζει τους όρους των συναλλαγών και τον ανταγωνισμό στην Ένωση σε βαθμό αντιβαίνοντα στο κοινό συμφέρον, ενώ λαμβάνεται υπόψη η πραγματοποίηση του στόχου που εξυπηρετεί αυτή η δημόσια υπηρεσία.

—

28. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ ΙΙΙ-214 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί της ακόλουθης διατάξεως, η οποία προσαρτάται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης:

Άρθρο μόνο

Για την εφαρμογή του άρθρου ΙΙΙ-214 του Συντάγματος, οι παροχές στο πλαίσιο επαγγελματικού συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων δεν θεωρούνται ως αποδοχές εφόσον αντιστοιχούν σε περιόδους απασχόλησης πριν από τις 17 Μαΐου 1990, με εξαίρεση τους εργαζόμενους ή τους έλκοντες δικαιώματα οι οποίοι, πριν από την ημερομηνία αυτή, είχαν ασκήσει δικαστική προσφυγή ή καταθέσει αντίστοιχη ένσταση σύμφωνα με το ισχύον εθνικό δίκαιο.

29. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΔΑΦΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι το άρθρο I-3 του Συντάγματος αναφέρει, μεταξύ άλλων στόχων, την προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής και της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών και ότι η οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή αποτελεί έναν από τους τομείς από κοινού αρμοδιότητας της Ένωσης που απαριθμούνται στο άρθρο I-14 παράγραφος 2 στοιχείο γ) του Συντάγματος.

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι οι διατάξεις του Μέρους III Τίτλος III Κεφάλαιο III Τμήμα 3 του Συντάγματος, περί οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής ως σύνολο προσφέρουν τη νομική βάση για τη σταθεροποίηση και περαιτέρω ανάπτυξη της δράσης της Ένωσης στον τομέα της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας Ταμείου,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι το άρθρο III-223 του Συντάγματος προβλέπει την ίδρυση Ταμείου Συνοχής,

ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ ότι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων δανείζει μεγάλα και διαρκώς αυξανόμενα ποσά υπέρ των πτωχότερων περιοχών,

ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ την επιθυμία για μεγαλύτερη ευελιξία των διαδικασιών χορήγησης πόρων από τα διαρθρωτικά ταμεία,

ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ την επιθυμία να διαφοροποιηθούν τα επίπεδα της συμμετοχής της Ένωσης σε προγράμματα και σχέδια σε ορισμένα κράτη μέλη,

ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ την πρόταση να λαμβάνεται περισσότερο υπόψη η σχετική ευημερία των κρατών μελών, στα πλαίσια του συστήματος των ιδίων πόρων,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης:

Άρθρο μόνο

1. Τα κράτη μέλη επιβεβαιώνουν ότι η προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής έχει ζωτική σημασία για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη και τη σταθερή επιτυχία της Ένωσης.
2. Τα κράτη μέλη επιβεβαιώνουν την πεποίθησή τους ότι τα διαρθρωτικά ταμεία πρέπει να συνεχίσουν να αποτελούν σημαντικό παράγοντα για την υλοποίηση των στόχων της Ένωσης στον τομέα της συνοχής.
3. Τα κράτη μέλη επιβεβαιώνουν την πεποίθησή τους ότι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων πρέπει να συνεχίσει να διαθέτει το μεγαλύτερο μέρος των πόρων της στην προώθηση της κοινωνικής, οικονομικής και εδαφικής συνοχής και δηλώνουν ότι είναι διατεθειμένα να επανεξετάζουν τις κεφαλαιακές ανάγκες της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, όποτε αυτό καθίσταται αναγκαίο για το σκοπό αυτό.
4. Τα κράτη μέλη συμφωνούν να χορηγεί το Ταμείο Συνοχής χρηματοδοτική συμβολή της Ένωσης σε σχέδια για το περιβάλλον και τα διευρωπαϊκά δίκτυα στα κράτη μέλη στα οποία το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι χαμηλότερο από το 90 % του μέσου όρου της Ένωσης και τα οποία έχουν θεσπίσει πρόγραμμα με στόχο την εκπλήρωση των όρων της οικονομικής σύγκλισης όπως ορίζονται στο άρθρο III-184 του Συντάγματος.

5. Τα κράτη μέλη δηλώνουν ότι σκοπεύουν να επιτρέψουν μεγαλύτερη ευελιξία όσον αφορά τη διάθεση πόρων από τα διαρθρωτικά ταμεία για την ικανοποίηση ειδικών αναγκών που δεν καλύπτονται από τις σημερινές ρυθμίσεις των διαρθρωτικών ταμείων.
 6. Τα κράτη μέλη δηλώνουν ότι είναι διατεθειμένα να διαφοροποιήσουν τα επίπεδα συμμετοχής της Ένωσης στα προγράμματα και σχέδια των διαρθρωτικών ταμείων, ούτως ώστε να αποφεύγονται οι υπερβολικές αυξήσεις των δημοσιονομικών δαπανών στα λιγότερο ευημερούντα κράτη μέλη.
 7. Τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν την ανάγκη τακτικής παρακολούθησης της προόδου προς την υλοποίηση της κοινωνικής, οικονομικής και εδαφικής συνοχής και δηλώνουν ότι διατίθενται να μελετήσουν όλα τα αναγκαία για τον σκοπό αυτό μέτρα.
 8. Τα κράτη μέλη δηλώνουν την πρόθεσή τους να λάβουν περισσότερο υπόψη την ικανότητα συνεισφοράς κάθε κράτους μέλους στο σύστημα των ιδίων πόρων και να εξετάσουν τρόπους διόρθωσης, για τα λιγότερο ευημερούντα κράτη μέλη, των φθινόντων στοιχείων που υφίστανται στο σημερινό σύστημα ιδίων πόρων.
-

30. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ ΣΤΗ ΓΡΟΙΛΑΝΔΙΑ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης:

Άρθρο μόνο

1. Η μεταχείριση, κατά την εισαγωγή τους στην Ένωση, των προϊόντων καταγωγής Γροιλανδίας που υπάγονται στην κοινή οργάνωση αγορών στον τομέα της αλιείας ακολουθεί τους μηχανισμούς της κοινής οργάνωσης αγορών, με απαλλαγή από δασμούς και φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος και χωρίς ποσοτικούς περιορισμούς και μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος, εφόσον οι δυνατότητες πρόσβασης στις ζώνες αλιείας της Γροιλανδίας που έχουν παραχωρηθεί στην Ένωση δυνάμει της συμφωνίας μεταξύ της Ένωσης και της αρμόδιας αρχής για τη Γροιλανδία, είναι ικανοποιητικές για την Ένωση.
2. Τα μέτρα σχετικά με το καθεστώς εισαγωγής των προϊόντων της παραγράφου 1 θεσπίζονται σύμφωνα με τις διαδικασίες του άρθρου III-231 του Συντάγματος.

31. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 40.3.3 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί της ακόλουθης διατάξεως, η οποία προσαρτάται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης και στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας:

Άρθρο μόνο

Καμία διάταξη της Συνθήκης για τη θέσπιση του Συντάγματος ή των Συνθηκών και Πράξεων που την τροποποιούν ή τη συμπληρώνουν δεν θίγει την εφαρμογή του άρθρου 40.3.3 του ιρλανδικού Συντάγματος στην Ιρλανδία.

32. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ I-9 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ, ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΑΣΠΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης:

Άρθρο 1

Η συμφωνία για την προσχώρηση της Ένωσης στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (εφεξής «Ευρωπαϊκή Σύμβαση»), η οποία προβλέπεται στο άρθρο I-9 παράγραφος 2 του Συντάγματος πρέπει να εκφράζει την ανάγκη διαφύλαξης των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της Ένωσης και του δικαίου της Ένωσης, ιδίως όσον αφορά:

- α) τις ειδικές διαδικασίες της ενδεχόμενης συμμετοχής της Ένωσης στα ελεγκτικά όργανα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης,
- β) τους μηχανισμούς που απαιτούνται για να εξασφαλίζεται ότι οι προσφυγές μη κρατών μελών και οι ατομικές προσφυγές ορθώς στρέφονται κατά κρατών μελών ή/και της Ένωσης, ανάλογα με την περίπτωση.

Άρθρο 2

Η συμφωνία που αναφέρει η παράγραφος 1 πρέπει να εξασφαλίζει ότι η προσχώρηση δεν θίγει τις αρμοδιότητες της Ένωσης και τις εξουσίες των θεσμικών οργάνων της. Πρέπει να εξασφαλίζει ότι καμία διάταξη της δεν επηρεάζει την κατάσταση των κρατών μελών όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Σύμβαση και ιδίως τα Πρωτόκολλα της Σύμβασης, τα μέτρα που λαμβάνουν τα κράτη μέλη κατά παρέκκλιση από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση σύμφωνα με το άρθρο της 15, και τις επιφυλάξεις όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Σύμβαση που διατυπώνουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 57 της εν λόγω Σύμβασης.

Άρθρο 3

Καμία διάταξη της συμφωνίας της παραγράφου 1 δεν πρέπει να θίγει το άρθρο III-375 παράγραφος 2 του Συντάγματος.

—

33. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΠΟΥ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΑΝ Ή ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΑΝ ΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΠΕΡΙ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι το άρθρο IV-437 παράγραφος 1 του Συντάγματος καταργεί τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και τις Πράξεις και Συνθήκες που τις συμπληρώνουν ή τροποποιούν,

ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι πρέπει να συνταχθεί πίνακας των Πράξεων και Συνθηκών τις οποίες απαριθμεί το άρθρο IV-437 παράγραφος 1,

ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι πρέπει να επαναληφθούν κατ' ουσίαν οι διατάξεις του άρθρου 9 παράγραφος 7 της Συνθήκης του Άμστερνταμ,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι η Πράξη της 20 Σεπτεμβρίου 1976 σχετικά με την εκλογή των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με άμεση και καθολική ψηφοφορία, πρέπει να παραμείνει σε ισχύ,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης και στη Συνθήκη περί ιδρύσεως Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενεργείας:

Άρθρο 1

1. Οι ακόλουθες Πράξεις και Συνθήκες, με τις οποίες συμπληρώθηκε ή τροποποιήθηκε η Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, καταργούνται:

- α) Πρωτόκολλο της 8ης Απριλίου 1965 περί των προνομίων και ασυλιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, το οποίο είναι προσαρτημένο στη Συνθήκη περί ιδρύσεως ενιαίου Συμβουλίου και ενιαίας Επιτροπής (ΕΕ 152 της 13.7.1967, σ. 13),
- β) Συνθήκη της 22ας Απριλίου 1970 περί τροποποίησης ορισμένων διατάξεων περί προϋπολογισμού των Συνθηκών περί ιδρύσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και της Συνθήκης περί ιδρύσεως ενιαίου Συμβουλίου και ενιαίας Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 2 της 2.1.1971, σ. 1),
- γ) Συνθήκη της 22ας Ιουλίου 1975 περί τροποποίησης ορισμένων δημοσιονομικών διατάξεων των Συνθηκών περί ιδρύσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και της Συνθήκης περί ιδρύσεως ενιαίου Συμβουλίου και ενιαίας Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 359 της 31.12.1977, σ. 4),
- δ) Συνθήκη της 10ης Ιουλίου 1975 περί τροποποίησης ορισμένων διατάξεων του Πρωτοκόλλου περί του καταστατικού της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΕ L 91 της 6.4.1978, σ. 1),
- ε) Συνθήκη της 13ης Μαρτίου 1984 περί τροποποίησης των Συνθηκών περί ιδρύσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων όσον αφορά τη Γροιλανδία (ΕΕ L 29 της 1.2.1985, σ. 1),
- στ) Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη της 17ης και 28ης Φεβρουαρίου 1986 (ΕΕ L 169 της 29.6.1987, σ. 1),

- ζ) Πράξη της 25ης Μαρτίου 1993 για την τροποποίηση του Πρωτοκόλλου περί του καταστατικού της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, με την οποία εξουσιοδοτείται το Συμβούλιο των Διοικητών να ιδρύσει Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΕ L 173 της 7.7.1994, σ. 14),
- η) Απόφαση 2003/223/ΕΚ του Συμβουλίου, συνερχόμενου σε επίπεδο Αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, της 21ης Μαρτίου 2003, περί τροποποίησης του άρθρου 10.2 του καταστατικού του ευρωπαϊκού συστήματος κεντρικών τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΕ L 83 της 1.4.2003, σ. 66).

2. Η Συνθήκη του Άμστερνταμ της 2ας Οκτωβρίου 1997, η οποία τροποποιεί τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις Συνθήκες περί ιδρύσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και ορισμένες συναφείς Πράξεις, καταργείται (ΕΕ C 340 της 10.11.1997, σ. 1).

3. Η Συνθήκη της Νίκαιας της 26ης Φεβρουαρίου 2001, η οποία τροποποιεί τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις Συνθήκες περί ιδρύσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και ορισμένες συναφείς Πράξεις, καταργείται (ΕΕ C 80 της 10.3.2001, σ. 1).

Άρθρο 2

1. Με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου III-432 του Συντάγματος και του άρθρου 189 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, οι αντιπρόσωποι των κυβερνήσεων των κρατών μελών θεσπίζουν με κοινή συμφωνία τις αναγκαίες διατάξεις για τη ρύθμιση ορισμένων ιδιαιτέρων προβλημάτων στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου που απορρέουν από τη δημιουργία ενιαίου Συμβουλίου και ενιαίας Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

2. Η Πράξη περί εκλογής των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με άμεση και καθολική ψηφοφορία, η οποία προσαρτάται στην απόφαση 76/787/ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου (ΕΕ L 278, 8.10.1976, σ. 1), διατηρείται υπό την ισχύουσα μορφή της κατά τη στιγμή της έναρξης ισχύος της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης. Προκειμένου να προσαρμοσθεί στο Σύνταγμα, η πράξη αυτή τροποποιείται ως εξής:

- α) Στο άρθρο 1 διαγράφεται η παράγραφος 3.
- β) Στο άρθρο 5 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο, διαγράφεται ο όρος «των διατάξεων».
- γ) Στο άρθρο 6 παράγραφος 2 διαγράφονται οι λέξεις «της 8ης Απριλίου 1965». Ο όρος «των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων» αντικαθίστανται από τον όρο «της Ευρωπαϊκής Ένωσης».
- δ) Στο άρθρο 7 παράγραφος 1 δεύτερη περίπτωση, ο όρος «Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων» αντικαθίσταται από τον όρο «Ευρωπαϊκή Επιτροπή».
- ε) Στο άρθρο 7 παράγραφος 1 τρίτη περίπτωση, ο όρος «Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή Πρωτοδικείου» αντικαθίσταται από τον όρο «Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης».
- στ) Στο άρθρο 7 παράγραφος 1 πέμπτη περίπτωση, ο όρος «Ελεγκτικού Συνεδρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων» αντικαθίσταται από τον όρο «Ελεγκτικού Συνεδρίου».
- ζ) Στο άρθρο 7 παράγραφος 1 έκτη περίπτωση, ο όρος «διαμεσολαβητού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων» αντικαθίστανται από τον όρο «Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή».

- η) Στο άρθρο 7 παράγραφος 1 έβδομη περίπτωση, η διατύπωση «της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας» αντικαθίσταται από τον όρο «της Ευρωπαϊκής Ένωσης».
- θ) Στο άρθρο 7 παράγραφος 1 ένατη περίπτωση, η διατύπωση «δυνάμει ή κατ' εφαρμογήν των Συνθηκών περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας» αντικαθίσταται από τη διατύπωση «δυνάμει της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης και της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας». Ο όρος «κοινοτικών» αντικαθίσταται από τον όρο «της Ένωσης».
- ι) Στο άρθρο 7 παράγραφος 1 ενδέκατη περίπτωση, η διατύπωση «των θεσμικών οργάνων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ή των οργάνων ή οργανισμών που συνδέονται με αυτά, ή της Κεντρικής Ευρωπαϊκής Τράπεζας» αντικαθίσταται από τη διατύπωση «των θεσμικών οργάνων, λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης».
- ια) Οι περιπτώσεις του άρθρου 7 παράγραφος 1, μετατρέπονται σε στοιχεία α) έως ια) αντιστοίχως.
- ιβ) Στο άρθρο 7 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο, διαγράφονται οι λέξεις «των διατάξεων». Οι περιπτώσεις αυτού του δεύτερου εδαφίου μετατρέπονται σε στοιχεία α) και β) αντιστοίχως.
- ιγ) Στο άρθρο 11 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο, ο όρος «στην Κοινότητα» αντικαθίσταται από τον όρο «στην Ένωση». Ο όρος «ορίζει» αντικαθίσταται από τη διατύπωση «εκδίδει ευρωπαϊκή απόφαση με την οποία ορίζει». Η διατύπωση «στο προηγούμενο εδάφιο» αντικαθίσταται από τη διατύπωση «στο πρώτο εδάφιο».
- ιδ) Στο άρθρο 11 παράγραφος 3, η διατύπωση «με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 139 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας» αντικαθίσταται από τη διατύπωση «με την επιφύλαξη του άρθρου III-336 του Συντάγματος».
- ιε) Στο άρθρο 14, ο όρος «λήψη μέτρων» αντικαθίσταται από τον όρο «θέσπιση μέτρων». Ο όρος «προτάσει» αντικαθίσταται από τη διατύπωση «ύστερα από πρωτοβουλία». Η διατύπωση «λαμβάνει τα μέτρα αυτά» αντικαθίσταται από τη διατύπωση «εκδίδει τους αναγκαίους ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις».
-

34. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι για να οργανωθεί η μετάβαση από την Ευρωπαϊκή Ένωση που ιδρύεται με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα προς την Ευρωπαϊκή Ένωση η οποία ιδρύεται με τη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης, η οποία τις διαδέχεται, επιβάλλεται να προβλεφθούν μεταβατικές διατάξεις που θα έχουν εφαρμογή πριν καταστούν ενεργές όλες οι διατάξεις του Συντάγματος και των πράξεων που είναι απαραίτητες για την εφαρμογή τους,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης και στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας:

ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Άρθρο 1

1. Εγκαίρως πριν από τις ευρωπαϊκές βουλευτικές εκλογές του 2009, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκδίδει, σύμφωνα με το άρθρο I-20 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο του Συντάγματος, ευρωπαϊκή απόφαση για τον καθορισμό της σύνθεσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

2. Κατά τη διάρκεια της κοινοβουλευτικής περιόδου 2004-2009 η σύνθεση και ο αριθμός των εκλεγόμενων σε κάθε κράτος μέλος αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο παραμένουν ως είχαν κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης, ο δε αριθμός των αντιπροσώπων είναι ο εξής:

Βέλγιο	24
Τσεχική Δημοκρατία	24
Δανία	14
Γερμανία	99
Εσθονία	6
Ελλάδα	24
Ισπανία	54
Γαλλία	78
Ιρλανδία	13
Ιταλία	78
Κύπρος	6
Λεττονία	9
Λιθουανία	13

Λουξεμβούργο	6
Ουγγαρία	24
Μάλτα	5
Κάτω Χώρες	27
Αυστρία	18
Πολωνία	54
Πορτογαλία	24
Σλοβενία	7
Σλοβακία	14
Φινλανδία	14
Σουηδία	19
Ηνωμένο Βασίλειο	78

ΤΙΤΛΟΣ II

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ

Άρθρο 2

1. Οι διατάξεις του άρθρου I-25 παράγραφοι 1, 2 και 3 του Συντάγματος, οι οποίες αφορούν τον ορισμό της ειδικής πλειοψηφίας στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο τίθενται σε ισχύ την 1η Νοεμβρίου 2009, μετά τις εκλογές του 2009 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο I-20 παράγραφος 2 του Συντάγματος.

2. Οι κάτωθι διατάξεις ισχύουν έως την 31η Οκτωβρίου 2009, με την επιφύλαξη του άρθρου I-25 παράγραφος 4 του Συντάγματος.

Όταν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο αποφασίζουν με ειδική πλειοψηφία, οι ψήφοι των μελών τους σταθμίζονται ως εξής:

Βέλγιο	12
Τσεχική Δημοκρατία	12
Δανία	7
Γερμανία	29
Εσθονία	4
Ελλάδα	12
Ισπανία	27
Γαλλία	29
Ιρλανδία	7

Ιταλία	29
Κύπρος	4
Λεττονία	4
Λιθουανία	7
Λουξεμβούργο	4
Ουγγαρία	12
Μάλτα	3
Κάτω Χώρες	13
Αυστρία	10
Πολωνία	27
Πορτογαλία	12
Σλοβενία	4
Σλοβακία	7
Φινλανδία	7
Σουηδία	10
Ηνωμένο Βασίλειο	29

Για να αποφασίσει το Συμβούλιο, απαιτούνται τουλάχιστον 232 ψήφοι υπέρ, που περιλαμβάνουν τις ψήφους της πλειοψηφίας των μελών, όταν, κατά το Σύνταγμα, το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από πρόταση της Επιτροπής. Στις άλλες περιπτώσεις, για να αποφασίσει το Συμβούλιο απαιτούνται τουλάχιστον 232 ψήφοι υπέρ, που περιλαμβάνουν τις ψήφους των δύο τρίτων τουλάχιστον των μελών.

Όταν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ή το Συμβούλιο θεσπίζουν πράξη με ειδική πλειοψηφία, κάθε μέλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ή του Συμβουλίου μπορεί να ζητήσει να εξακριβωθεί ότι τα κράτη μέλη τα οποία συνιστούν αυτή την ειδική πλειοψηφία αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 62 % του συνολικού πληθυσμού της Ένωσης. Εάν αποδειχθεί ότι ο όρος αυτός δεν πληροίται, δεν θεσπίζεται η εν λόγω πράξη.

3. Για τις μεταγενέστερες προσχωρήσεις, το όριο που προβλέπεται στην παράγραφο 2 υπολογίζεται κατά τρόπον ώστε το όριο της ειδικής πλειοψηφίας εκφραζόμενο σε ψήφους να μην υπερβαίνει το όριο που προκύπτει από τον πίνακα της δήλωσης σχετικά με τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία περιέχεται στην Τελική Πράξη της Διάσκεψης που εξέδωσε τη Συνθήκη της Νίκαιας.

4. Οι ακόλουθες διατάξεις σχετικά με τον ορισμό της ειδικής πλειοψηφίας τίθενται σε ισχύ την 1η Νοεμβρίου 2009:

- άρθρο I-44 παράγραφος 3 τρίτο, τέταρτο και πέμπτο εδάφιο του Συντάγματος,
- άρθρο I-59 παράγραφος 5 δεύτερο και τρίτο εδάφιο του Συντάγματος,
- άρθρο I-60 παράγραφος 4 δεύτερο εδάφιο του Συντάγματος,
- άρθρο III-179 παράγραφος 4 τρίτο και τέταρτο εδάφιο του Συντάγματος,

- άρθρο III-184 παράγραφος 6 τρίτο και τέταρτο εδάφιο του Συντάγματος,
- άρθρο III-184 παράγραφος 7 τρίτο και τέταρτο εδάφιο του Συντάγματος,
- άρθρο III-194 παράγραφος 2 δεύτερο και τρίτο εδάφιο του Συντάγματος,
- άρθρο III-196 παράγραφος 3 δεύτερο και τρίτο εδάφιο του Συντάγματος,
- άρθρο III-197 παράγραφος 4 δεύτερο και τρίτο εδάφιο του Συντάγματος
- άρθρο III-198 παράγραφος 2 τρίτο εδάφιο του Συντάγματος,
- άρθρο III-312 παράγραφος 3 τρίτο και τέταρτο εδάφιο του Συντάγματος,
- άρθρο III-312 παράγραφος 4 τρίτο και τέταρτο εδάφιο του Συντάγματος,
- άρθρο 1 δεύτερο, τρίτο και τέταρτο εδάφιο και άρθρο 3 παράγραφος 1 δεύτερο τρίτο και τέταρτο εδάφιο, του Πρωτοκόλλου σχετικά με τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τις πολιτικές σχετικά με τους ελέγχους στα σύνορα, το άσυλο και τη μετανάστευση καθώς και όσον αφορά τη δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις και την αστυνομική συνεργασία,
- άρθρο 1 δεύτερο, τρίτο και τέταρτο εδάφιο και άρθρο 5 τρίτο, τέταρτο και πέμπτο εδάφιο του Πρωτοκόλλου σχετικά με τη θέση της Δανίας.

Μέχρι τις 31 Οκτωβρίου 2009, στις περιπτώσεις που δεν λαμβάνουν μέρος στη ψηφοφορία όλα τα μέλη του Συμβουλίου, δηλαδή στις περιπτώσεις που αναφέρουν τα άρθρα τα οποία απαριθμούνται στο πρώτο εδάφιο, ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται η ίδια αναλογία σταθμισμένων ψήφων και η ίδια αναλογία μελών του Συμβουλίου καθώς και, ενδεχομένως, το ίδιο ποσοστό του πληθυσμού των ενδιαφερομένων κρατών μελών με εκείνα που καθορίζονται στην παράγραφο 2.

Άρθρο 3

Μέχρι να τεθεί σε ισχύ η απόφαση του άρθρου I-24 παράγραφος 4 του Συντάγματος, το Συμβούλιο μπορεί να συνέρχεται με τις συνθήσεις που προβλέπονται στο άρθρο I-24 παράγραφοι 2 και 3, καθώς και με τις άλλες συνθήσεις των οποίων ο κατάλογος καταρτίζεται με ευρωπαϊκή απόφαση του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων, που αποφασίζει με απλή πλειοψηφία.

ΤΙΤΛΟΣ III

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο 4

Τα μέλη της Επιτροπής τα οποία ασκούν καθήκοντα κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης παραμένουν εν υπηρεσία έως το τέλος της θητείας τους. Ωστόσο, την ημέρα διορισμού του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης, λήγει η θητεία του μέλους της Επιτροπής το οποίο έχει την ίδια υπηκοότητα με τον Υπουργό Εξωτερικών της Ένωσης.

ΤΙΤΛΟΣ IV

**ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΟΝ ΓΕΝΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ, ΥΠΑΤΟ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΚΟΙΝΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗ ΓΕΝΙΚΟ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**

Άρθρο 5

Οι θητείες του Γενικού Γραμματέα του Συμβουλίου, Υπάτου Εκπροσώπου για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, και του Αναπληρωτή Γενικού Γραμματέα του Συμβουλίου λήγουν κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης. Το Συμβούλιο διορίζει Γενικό Γραμματέα σύμφωνα με το άρθρο III-344 παράγραφος 2 του Συντάγματος.

ΤΙΤΛΟΣ V

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Άρθρο 6

Μέχρι την έναρξη ισχύος της απόφασης του άρθρου III-386 του Συντάγματος, η κατά χώρα κατανομή των μελών της Επιτροπής των Περιφερειών είναι η εξής:

Βέλγιο	12
Τσεχική Δημοκρατία	12
Δανία	9
Γερμανία	24
Εσθονία	7
Ελλάδα	12
Ισπανία	21
Γαλλία	24
Ιρλανδία	9
Ιταλία	24
Κύπρος	6
Λεττονία	7
Λιθουανία	9
Λουξεμβούργο	6
Ουγγαρία	12
Μάλτα	5

Κάτω Χώρες	12
Αυστρία	12
Πολωνία	21
Πορτογαλία	12
Σλοβενία	7
Σλοβακία	9
Φινλανδία	9
Σουηδία	12
Ηνωμένο Βασίλειο	24

Άρθρο 7

Μέχρι την έναρξη ισχύος της απόφασης του άρθρου III-386 του Συντάγματος, η κατά χώρα κατανομή των μελών της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής είναι η εξής:

Βέλγιο	12
Τσεχική Δημοκρατία	12
Δανία	9
Γερμανία	24
Εσθονία	7
Ελλάδα	12
Ισπανία	21
Γαλλία	24
Ιρλανδία	9
Ιταλία	24
Κύπρος	6
Λεττονία	7
Λιθουανία	9
Λουξεμβούργο	6
Ουγγαρία	12
Μάλτα	5
Κάτω Χώρες	12
Αυστρία	12
Πολωνία	21

Πορτογαλία	12
Σλοβενία	7
Σλοβακία	9
Φινλανδία	9
Σουηδία	12
Ηνωμένο Βασίλειο	24

35. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΠΕΡΙ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΑΝΘΡΑΚΑ ΚΑΙ ΧΑΛΥΒΑ ΚΑΙ ΜΕ ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΘΡΑΚΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΧΑΛΥΒΑ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι όλα τα στοιχεία του ενεργητικού και παθητικού της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, ως είχαν στις 23 Ιουλίου 2002 μεταβιβάστηκαν στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα από τις 24 Ιουλίου 2002,

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ότι είναι σκόπιμο να χρησιμοποιηθούν αυτοί οι πόροι για την έρευνα στους τομείς που είναι σχετικοί με τη βιομηχανία άνθρακα και χάλυβα και, συνεπώς, ότι είναι ανάγκη να προβλεφθούν προς τούτο ορισμένοι ειδικοί κανόνες,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης:

Άρθρο 1

1. Με την επιφύλαξη κάθε αύξησης ή μείωσης που μπορεί να επέλθει ως αποτέλεσμα πράξεων εκκαθάρισης, η καθαρή αξία των στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, όπως εμφανίζονται στον ισολογισμό της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα στις 23 Ιουλίου 2002, θεωρείται ως περιουσιακό στοιχείο της Ένωσης που προορίζεται για την έρευνα στους τομείς τους σχετικούς με τη βιομηχανία του άνθρακα και του χάλυβα, αναφέρεται δε ως «Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα υπό εκκαθάριση». Μετά την ολοκλήρωση της εκκαθάρισης, το περιουσιακό στοιχείο αποκαλείται «Πόροι του Ταμείου Έρευνας για τον Άνθρακα και το Χάλυβα».

2. Τα έσοδα από το εν λόγω περιουσιακό στοιχείο, τα οποία αποκαλούνται «Ταμείο Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα», διατίθενται αποκλειστικά για την έρευνα, στους τομείς τους σχετικούς με τη βιομηχανία άνθρακα και χάλυβα, εκτός του προγράμματος-πλαίσιου έρευνας, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Πρωτοκόλλου και των πράξεων που εκδίδονται βάσει αυτού.

Άρθρο 2

1. Ευρωπαϊκός νόμος του Συμβουλίου ορίζει όλες τις απαραίτητες διατάξεις για την εφαρμογή του παρόντος Πρωτοκόλλου, συμπεριλαμβανομένων των βασικών αρχών. Το Συμβούλιο αποφασίζει μετά από έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

2. Το Συμβούλιο εκδίδει, μετά από πρόταση της Επιτροπής, τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς ή αποφάσεις που καθορίζουν τις πολυετείς δημοσιονομικές κατευθύνσεις για τη διαχείριση της περιουσίας του Ταμείου Έρευνας για τον Άνθρακα και το Χάλυβα, καθώς και τις τεχνικές κατευθύνσεις για το πρόγραμμα έρευνας του εν λόγω Ταμείου. Αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Άρθρο 3

Εκτός αντιθέτων διατάξεων του παρόντος Πρωτοκόλλου και των πράξεων που εκδίδονται βάσει αυτού, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Συντάγματος.

36. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΠΕΡΙ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι είναι σημαντικό να εξακολουθήσουν οι διατάξεις της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας να παράγουν πλήρως τα έννομα αποτελέσματά τους,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να προσαρμόσουν τη Συνθήκη αυτή στους νέους κανόνες που θεσπίζει η Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης, ιδίως στον θεσμικό και τον δημοσιονομικό τομέα,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακόλουθων διατάξεων, οι οποίες προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης και τροποποιούν τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας ως εξής:

Άρθρο 1

Το παρόν Πρωτόκολλο τροποποιεί τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (εφεξής «Συνθήκη ΕΚΑΕ») υπό τη μορφή που έχει τη στιγμή της έναρξης ισχύος της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης.

Παρά τις διατάξεις του άρθρου IV-437 της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης και με την επιφύλαξη των λοιπών διατάξεων του παρόντος Πρωτοκόλλου, δεν θίγονται τα έννομα αποτελέσματα των τροποποιήσεων που επήλθαν στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας δυνάμει των Συνθηκών και Πράξεων που καταργούνται βάσει του άρθρου IV-437 της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης, καθώς και τα νομικά αποτελέσματα των εν ισχύι πράξεων οι οποίες εκδόθηκαν βάσει της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας.

Άρθρο 2

Η ονομασία του τίτλου III της Συνθήκης ΕΚΑΕ «Διατάξεις περί των οργάνων» αντικαθίσταται από την εξής: «Θεσμικές και δημοσιονομικές διατάξεις».

Άρθρο 3

Στην αρχή του Τίτλου III της Συνθήκης ΕΚΑΕ, εισάγεται το ακόλουθο κεφάλαιο:

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Άρθρο 106α

1. Τα άρθρα I-19 έως I-29, τα άρθρα I-31 έως I-39, τα άρθρα I-49 και I-50, τα άρθρα I-53 έως I-56, τα άρθρα I-58 έως I-60, τα άρθρα III-330 έως III-372, τα άρθρα III-374 και III-375, τα άρθρα III-378 έως III-381, τα άρθρα III-384 και III-385, τα άρθρα III-389 έως III-392, τα άρθρα III-395 έως III-410, τα άρθρα

III-412 έως III-415, τα άρθρα III-427, III-433, IV-439 και IV-443 της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης εφαρμόζονται στην παρούσα Συνθήκη.

2. Στα πλαίσια της παρούσας Συνθήκης, οι μνείες της Ένωσης και του Συντάγματος στις διατάξεις της πρώτης παραγράφου καθώς και σε εκείνες των Πρωτοκόλλων που προσαρτώνται τόσο στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης όσο και στην παρούσα Συνθήκη νοούνται, αντιστοίχως, ως μνείες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας και της παρούσας Συνθήκης.

3. Οι διατάξεις της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης δεν παρεκκλίνουν από τα οριζόμενα στην παρούσα Συνθήκη.».

Άρθρο 4

Στον Τίτλο III της Συνθήκης ΕΚΑΕ, η αρίθμηση των Κεφαλαίων I, II και III αλλάζει σε II, III και IV.

Άρθρο 5

1. Το άρθρο 3, τα άρθρα 107 έως 132, τα άρθρα 136 έως 143, τα άρθρα 146 έως 156, τα άρθρα 158 έως 163, τα άρθρα 165 έως 170, τα άρθρα 173, 173 Α και 175, τα άρθρα 177 έως 179α, τα άρθρα 180β και 181, τα άρθρα 183, 183 Α, 190 και 204 της Συνθήκης ΕΚΑΕ καταργούνται.

2. Τα Πρωτόκολλα που είχαν προσαρτηθεί προγενέστερα στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας καταργούνται.

Άρθρο 6

Η ονομασία του τίτλου IV της Συνθήκης ΕΚΑΕ «Δημοσιονομικές διατάξεις» αντικαθίσταται από την εξής ονομασία: «Ειδικές δημοσιονομικές διατάξεις».

Άρθρο 7

1. Στο άρθρο 38 τρίτο εδάφιο και στο άρθρο 82 τρίτο εδάφιο της Συνθήκης ΕΚΑΕ, η αναφορά στα άρθρα 141 και 142 αντικαθίσταται με αντίστοιχη αναφορά στα άρθρα III-360 και III-361 του Συντάγματος.

2. Στο άρθρο 171 παράγραφος 2 και στο άρθρο 176 παράγραφος 3 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, η αναφορά στο άρθρο 183 αντικαθίσταται με αναφορά στο άρθρο III-412 του Συντάγματος.

3. Στο άρθρο 172 παράγραφος 4 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, η αναφορά στο άρθρο 177 παράγραφος 5 αντικαθίσταται με αναφορά στο άρθρο III-404 του Συντάγματος.

4. Στα άρθρα 38, 82, 96 και 98 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, ο όρος «οδηγία» αντικαθίσταται από τους όρους «ευρωπαϊκός κανονισμός».

5. Στη Συνθήκη ΕΚΑΕ, ο όρος «απόφαση» αντικαθίσταται από τους όρους «ευρωπαϊκή απόφαση», με εξαίρεση τις περιπτώσεις των άρθρων 18, 20 και 23, του άρθρου 53 πρώτο εδάφιο, καθώς και τις περιπτώσεις που η απόφαση εκδίδεται από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

6. Στη Συνθήκη ΕΚΑΕ, ο όρος «Δικαστήριο» αντικαθίσταται από τον όρο «Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

Άρθρο 8

Το άρθρο 191 της Συνθήκης ΕΚΑΕ αντικαθίσταται από το εξής κείμενο:

«Άρθρο 191

Η Κοινότητα απολαύει στην επικράτεια των κρατών μελών των αναγκαίων προνομίων και ασυλιών για την εκπλήρωση της αποστολής της υπό τους όρους που προβλέπονται με το Πρωτόκολλο σχετικά με τα προνόμια και τις ασυλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.».

Άρθρο 9

Το άρθρο 198 της Συνθήκης ΕΚΑΕ αντικαθίσταται από το εξής κείμενο:

«Άρθρο 198

Εφόσον δεν ορίζεται άλλως, οι διατάξεις της παρούσας Συνθήκης εφαρμόζονται στα ευρωπαϊκά εδάφη των κρατών μελών και στα μη ευρωπαϊκά εδάφη που υπάγονται στη δικαιοδοσία τους.

Εφαρμόζονται επίσης στα ευρωπαϊκά εδάφη για τις εξωτερικές σχέσεις των οποίων υπεύθυνο είναι ένα κράτος μέλος.

Οι διατάξεις της παρούσας Συνθήκης εφαρμόζονται στα νησιά Åland με τις παρεκκλίσεις που προβλέπονταν αρχικά στη Συνθήκη που αναφέρεται στο άρθρο IV-437 παράγραφος 2 στοιχείο δ) της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης, και οι οποίες έχουν περιληφθεί στο Πρωτόκολλο σχετικά με τις Συνθήκες και τις Πράξεις προσχώρησης του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας, της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, και της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας.

Κατά παρέκκλιση από το πρώτο, δεύτερο και τρίτο εδάφιο:

- α) η παρούσα Συνθήκη δεν εφαρμόζεται στις Φερόες Νήσους ούτε στη Γροιλανδία,
- β) η παρούσα Συνθήκη δεν εφαρμόζεται στις περιοχές κυριάρχων βάσεων του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας στην Κύπρο,
- γ) η παρούσα Συνθήκη δεν εφαρμόζεται στις υπερπόντιες χώρες και εδάφη που διατηρούν ιδιαίτερες σχέσεις με το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας και που δεν περιλαμβάνονται στον κατάλογο του παραρτήματος II της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης,
- δ) οι διατάξεις της παρούσας Συνθήκης εφαρμόζονται στις Αγγλονορμανδικές νήσους και στη νήσο Μαν, μόνον εφόσον αυτό είναι αναγκαίο για να διασφαλισθεί η εφαρμογή του καθεστώτος που προβλεπόταν αρχικά για τις νήσους αυτές από τη Συνθήκη η οποία αναφέρεται στο άρθρο IV-437 παράγραφος 2 στοιχείο α) της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης, και το οποίο έχει περιληφθεί στο Πρωτόκολλο σχετικά με τις Συνθήκες και Πράξεις προσχώρησης του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας, της

Ελληνικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, και της Αυστριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας.».

Άρθρο 10

Το άρθρο 206 της Συνθήκης ΕΚΑΕ αντικαθίσταται από το εξής κείμενο:

«Άρθρο 206

Η Κοινότητα δικαιούται να συνάπτει με ένα ή πλείονα κράτη ή διεθνείς οργανισμούς συμφωνίες για τη σύσταση ενώσεως που συνεπάγεται αμοιβαία δικαιώματα και υποχρεώσεις, κοινές δράσεις και ειδικές διαδικασίες.

Οι συμφωνίες αυτές συνάπτονται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Οσάκις οι συμφωνίες αυτές απαιτούν τροποποιήσεις της παρούσας Συνθήκης, προαπαιτείται έγκριση των τροποποιήσεων με τη διαδικασία του άρθρου IV-443 της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης.».

Άρθρο 11

Στο άρθρο 225 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, το δεύτερο εδάφιο αντικαθίσταται από το εξής κείμενο:

«Εξίσου αυθεντικά είναι τα κείμενα της Συνθήκης στην αγγλική, δανική, ισπανική, εσθονική, φιλανδική, ελληνική, ουγγρική, ιρλανδική, λεττονική, λιθουανική, μαλτεζική, πολωνική, πορτογαλική, σλοβακική, σλοβενική, σουηδική και τσεχική γλώσσα.».

Άρθρο 12

Τα έσοδα και τα έξοδα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, εκτός εκείνων του Οργανισμού Εφοδιασμού της Ευρατόμ και των κοινών επιχειρήσεων, εγγράφονται στον προϋπολογισμό της Ένωσης.

—

B. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ**ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΘΡΟ ΙΙΙ-226 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

1 — Κλάση της συνδυασμένης ονοματολογίας	2 — Είδος εμπορεύματος
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	Ζώα ζώντα
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	Κρέατα και βρώσιμα παραπροϊόντα σφαγίων
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	Ιχθείς, μαλακόστρακα και μαλάκια
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	Γάλα και προϊόντα γαλακτοκομίας. Ωά πτηνών. Μέλι φυσικόν
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	
0504	Έντερα, κύστεις και στόμαχοι ζώων, ολόκληρα ή εις τεμάχια, πλην των εξ ιχθύων τοιούτων
0515	Προϊόντα ζωικής προελεύσεως, μη αλλαχού κατονομαζόμενα ή περιλαμβανόμενα. Μη ζώντα ζώα των κεφαλαίων 1 και 3, ακατάλληλα δια την ανθρώπινη κατανάλωση
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	Φυτά ζώντα και προϊόντα ανθοκομίας
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7	Λαχανικά, φυτά, ρίζαι και κόνδυλοι, άπαντα εδώδιμα
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8	Καρποί και σπώραι εδώδιμοι. Φλοιοί εσπεριδοειδών και πεπόνων
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9	Καφές, τέιον και αρτύματα (μπαχαρικά), εξαιρέσει του ματέ (κλάσις 0903)
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10	Δημητριακά
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11	Προϊόντα αλευροποιίας, βύνη, άμυλα, γλουτένη, ινουλίνη
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12	Σπέρματα και καρποί ελαιώδεις. Σπέρματα, σπόροι σποράς και διάφοροι καρποί. Βιομηχανικά και φαρμακευτικά φυτά. Άχυρα και χορτονομαί
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13	
ex 1303	Πηκτίνη

1 — Κλάση της συνδυασμένης ονοματολογίας	2 — Είδος εμπορεύματος
ΚΕΦΑΛΑΙΟΙ 15	
1501	Λίπος χοίρειον υπό την ονομασίαν saïndoux και λοιπά χοίρεια λίπη, λαμβανόμενα δια πίεσεως ή τήξεως. Λίπη πουλερικών λαμβανόμενα δια πίεσεως ή τήξεως
1502	Λίπη βοοειδών, προβατοειδών και αιγοειδών, ακατέργαστα ή τετηγμένα, περιλαμβανομένων και των λιπών των λεγομένων πρώτης εκθλίψεως
1503	Στεατίνη, ελαιοστεατίνη, έλαιον του υπό την ονομασία «saïndoux» χοίρειου λίπους και ελαιομαργαρίνη, άνευ προσθήκης γαλακτοματοποιών ουσιών, άνευ αναμίξεως ή παρασκευής τινός
1504	Λίπη και έλαια ιχθύων και θαλασσιών θηλαστικών, έστω και εξηυγενισμένα
1507	Έλαια φυσικά μόνιμα, ρευστά η αλοιφώδη, ακαθάριστα κεκαθαρμένα ή εξηυγενισμένα
1512	Έλαια και λίπη ζωικά ή φυτικά υδρογονωμένα, έστω και εξηυγενισμένα, αλλ' ουχί περαιτέρω επεξεργασμένα
1513	Μαργαρίνη, απομίμησις χοίρειου λίπους (simili saïndoux) και έτερα βρώσιμα λίπη παρασκευασμένα
1517	Υπολείμματα προκύπτοντα εκ της επεξεργασίας των λιπαρών ουσιών ή των ζωικών ή φυτικών κηρών
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16	Παρασκευάσματα κρεάτων, ιχθύων, μαλακοστράκων και μαλακίων
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17	
1701	Σάκχαρις τεύτλων και σακχαροκαλάμου, εις στερεάν κατάστασιν
1702	Έτερα σάκχαρα, σιρόπια. Υποκατάστατα του μέλιτος, έστω και μεμιγμένα μετά φυσικού μέλιτος. Σάκχαρα και μελάσσαι κεκαυμένα
1703	Μελάσσαι, έστω και αποχρωματισμένα
1705 (*)	Σάκχαρα, σιρόπια και μελάσσαι, άπαντα αρωματισμένα ή τεχνικώς κεχρωσμένα (περιλαμβανομένης και της δια βανίλλης ή βανιλίνης αρωματισμένης σακχάρεως), εξαιρουμένων των χυμών οπωρών μετά προσθήκης σακχάρεως εις πάσαν αναλογίαν

1 — Κλάση της συνδυασμένης ονοματολογίας	2 — Είδος εμπορεύματος
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18	
1801	Κακάον εις βαλάνους και θραύσματα βαλάνων, ακατέργαστα ή πεφρυγμένα
1802	Κελύφη, φλοιοί, μεμβράναι και απορρίμματα κακάου
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20	Παρασκευάσματα οσπρίων, λαχανικών, σπυρών και ετέρων φυτών ή μερών φυτών
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22	
2204	Γλεύκος σταφυλών, μερικώς ζυμωθέν, έστω και αν η ζύμωσις ανεστάλη καθ' οιονδήποτε έτερον τρόπον, εξαίρεσει της δια προσθήκης οινοπνεύματος
2205	Όινοι εκ νωπών σταφυλών. Γλεύκος εκ νωπών σταφυλών, ούτινος η ζύμωσις ανεστάλη τη προσθήκη οινοπνεύματος (περιλαμβανομένων και των μιστελίων)
2207	Μηλίτης, απίτης, υδρόμελι και έτερα ποτά προερχόμενα εκ ζυμώσεως
ex 2208 (*) ex 2209 (*)	Αιθυλική αλκοόλη, μετουσιωμένη ή μη, οιουδήποτε αλκοολομετρικού τίτλου, λαμβανόμενη από γεωργικά προϊόντα περιλαμβανόμενα στο παρόν Παράρτημα I της Συνθήκης, εξαίρουμένων των αποσταγμάτων, ηδύποτων και ετέρων οινοπνευματωδών ποτών, συνθέτων αλκοολούχων παρασκευασμάτων (καλουμένων συμπεπυκνωμένων εκχυλισμάτων) δια την παρασκευή ποτών
ex 2210 (*)	Όξος εδώδιμον και υποκατάστατα αυτού εδώδιμα
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 23	Υπολείμματα και απορρίμματα των βιομηχανιών ειδών διατροφής. Τροφαί παρεσκευασμένοι δια ζώα
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 24	
2401	Καπνός ακατέργαστος ή μη βιομηχανοποιημένος. Απορρίμματα καπνού
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 45	
4501	Φελλός, φυσικός ακατέργαστος και απορρίμματα φελλού. Φελλός εις θραύσματα, κόκκους ή κόνιν

1 — Κλάση της συνδυασμένης ονοματολογίας	2 — Είδος εμπορεύματος
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 54	
5401	Λίνον, ακατέργαστον, μουσκευμένον, αποφλοιωμένον, κτενισμένον ή άλλως πως κατειργασμένον, μη όμως νηματοποιημένον. Στυπία και απορρίμματα (περιλαμβανομένου και του εκ της ξάνσεως νημάτων, υφασμάτων ή ρακών προερχομένου λίνου)
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 57	
5701	Κάναβις, (<i>Cannabis, sativa</i>) ακατέργαστος, μουσκευμένη, αποφλοιωμένη, κτενισμένη ή άλλως κατειργασμένη, αλλά μη νηματοποιημένη. Στυπία και απορρίμματα καννάβεως (περιλαμβανομένων και των προερχομένων εκ της ξάνσεως νημάτων, υφασμάτων ή ρακών)
(*) Κλάση που προστέθηκε με το άρθρο 1 του κανονισμού αριθ. 7α του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, της 18 Δεκεμβρίου 1959 (ΕΕ 7 της 30.1.1962, σ. 71/61).	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΥΠΕΡΠΟΝΤΙΕΣ ΧΩΡΕΣ ΚΑΙ ΕΔΑΦΗ ΣΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΕΦΑΡΜΟΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ III ΤΙΤΛΟΣ IV ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

- Γροιλανδία
 - Νέα Καληδονία και τα εξαρτημένα εδάφη
 - Γαλλική Πολυνησία
 - Γαλλικές περιοχές του νοτίου ημισφαιρίου και της Ανταρκτικής
 - Νήσοι Βάλλις και Φουτούνα
 - Μαγιόττε
 - Σαιν Πιερ και Μικελόν
 - Αρούμπα
 - Ολλανδικές Αντίλλες:
 - Μπονέρ
 - Κουρασάο
 - Σάμπα
 - Άγιος Ευστάθιος
 - Άγιος Μαρτίνος
 - Ανγκουίλα
 - Νήσοι Κάουμαν
 - Νήσοι Φάλκλαντ
 - Νότια Γεωργία και Νότιοι Νήσοι Σάντουιτς
 - Μονσερράτ
 - Πίτκαιρν
 - Αγία Ελένη και εξαρτώμενα εδάφη
 - Βρετανικό έδαφος της Ανταρκτικής
 - Βρετανικά εδάφη του Ινδικού Ωκεανού
 - Νήσοι Τερκς και Κάικος
 - Βρετανικές Παρθένοι Νήσοι
 - Βερμούδες
-

ΤΕΛΙΚΗ ΠΡΑΞΗ

Η ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ που συγκλήθηκαν στις Βρυξέλλες στις 30 Σεπτεμβρίου 2003 για να θεσπίσουν με κοινή συμφωνία τη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης, εξέδωσαν τα εξής κείμενα:

- I. Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης
- II. Πρωτόκολλα που προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης
 1. Πρωτόκολλο σχετικά με τον ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση
 2. Πρωτόκολλο σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας
 3. Πρωτόκολλο σχετικά με τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
 4. Πρωτόκολλο σχετικά με το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας
 5. Πρωτόκολλο σχετικά με το καταστατικό της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων
 6. Πρωτόκολλο σχετικά με τον καθορισμό της έδρας των θεσμικών και ορισμένων άλλων οργάνων, οργανισμών και υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης
 7. Πρωτόκολλο σχετικά με τα προνόμια και τις ασυλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης
 8. Πρωτόκολλο σχετικά με τις Συνθήκες και τις Πράξεις Προσχώρησης του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας, της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, και της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας
 9. Πρωτόκολλο σχετικά με τη Συνθήκη και την Πράξη Προσχώρησης της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λεττονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας
 10. Πρωτόκολλο σχετικά με τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος
 11. Πρωτόκολλο σχετικά με τα κριτήρια σύγκλισης
 12. Πρωτόκολλο σχετικά με την Ευρωμάδα
 13. Πρωτόκολλο σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας εν σχέσει προς την Οικονομική και Νομισματική Ένωση

14. Πρωτόκολλο σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν τη Δανία εν σχέσει προς την Οικονομική και Νομισματική Ένωση
15. Πρωτόκολλο σχετικά με ορισμένα καθήκοντα της Εθνικής Τράπεζας της Δανίας
16. Πρωτόκολλο σχετικά με το καθεστώς του φράγκου Οικονομικής Κοινότητας του Ειρηνικού
17. Πρωτόκολλο σχετικά με το κεκτημένο του Σένγκεν το οποίο έχει ενσωματωθεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
18. Πρωτόκολλο σχετικά με την εφαρμογή ορισμένων πτυχών του άρθρου III-130 του Συντάγματος στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ιρλανδία
19. Πρωτόκολλο σχετικά με τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τις πολιτικές σχετικά με τους συνοριακούς ελέγχους, το άσυλο και τη μετανάστευση, καθώς και όσον αφορά τη δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις και την αστυνομική συνεργασία
20. Πρωτόκολλο σχετικά με τη θέση της Δανίας
21. Πρωτόκολλο σχετικά με τις εξωτερικές σχέσεις των κρατών μελών όσον αφορά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων
22. Πρωτόκολλο σχετικά με το δικαίωμα ασύλου των υπηκόων των κρατών μελών
23. Πρωτόκολλο σχετικά με τη μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία που θεσπίζεται από το άρθρο I-41 παράγραφος 6 και από το άρθρο III-312 του Συντάγματος
24. Πρωτόκολλο σχετικά με το άρθρο I-41 παράγραφος 2 του Συντάγματος
25. Πρωτόκολλο σχετικά με τις εισαγωγές στην Ευρωπαϊκή Ένωση προϊόντων πετρελαίου που διυλίζεται στις Ολλανδικές Αντίλλες
26. Πρωτόκολλο σχετικά με την απόκτηση ακινήτων στη Δανία
27. Πρωτόκολλο σχετικά με το σύστημα δημόσιας ραδιοτηλεόρασης στα κράτη μέλη
28. Πρωτόκολλο σχετικά με το άρθρο III-214 του Συντάγματος
29. Πρωτόκολλο σχετικά με την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή
30. Πρωτόκολλο σχετικά με το ιδιαίτερο καθεστώς που εφαρμόζεται στη Γροιλανδία
31. Πρωτόκολλο σχετικά με το άρθρο 40.3.3 του Συντάγματος της Ιρλανδίας
32. Πρωτόκολλο σχετικά με το άρθρο I-9 παράγραφος 2 του Συντάγματος, για την προσχώρηση της Ένωσης στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών

33. Πρωτόκολλο σχετικά με τις Πράξεις και τις Συνθήκες που συμπλήρωσαν ή τροποποίησαν τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση
34. Πρωτόκολλο σχετικά με τις μεταβατικές διατάξεις όσον αφορά τα θεσμικά και λοιπά όργανα της Ένωσης
35. Πρωτόκολλο σχετικά με τις δημοσιονομικές συνέπειες από τη λήξη της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα και με το ταμείο έρευνας για τον άνθρακα και τον χάλυβα
36. Πρωτόκολλο σχετικά με την τροποποίηση της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας

III. Παραρτήματα της Συνθήκης για την θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης

1. Παράρτημα I - Κατάλογος που προβλέπεται από το άρθρο III-226 του Συντάγματος
2. Παράρτημα II - Υπερπόντιες χώρες και εδάφη στις οποίες εφαρμόζεται το Μέρος III Τίτλος IV του Συντάγματος

Η Διάσκεψη υιοθέτησε τις δηλώσεις που απαριθμούνται κατωτέρω και προσαρτώνται στην παρούσα Τελική Πράξη:

A. Δηλώσεις σχετικά με διατάξεις του Συντάγματος

1. Δήλωση σχετικά με το άρθρο I-6
2. Δήλωση σχετικά με το άρθρο 1-9 παράγραφος 2
3. Δήλωση σχετικά με τα άρθρα I-22, I-27 και I-28
4. Δήλωση σχετικά με το άρθρο I-24 παράγραφος 7, όσον αφορά την απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την άσκηση της προεδρίας του Συμβουλίου
5. Δήλωση σχετικά με το άρθρο I-25
6. Δήλωση σχετικά με το άρθρο I-26
7. Δήλωση σχετικά με το άρθρο I-27
8. Δήλωση σχετικά με το άρθρο I-36
9. Δήλωση σχετικά με τα άρθρα I-43 και III-329
10. Δήλωση σχετικά με το άρθρο I-51
11. Δήλωση σχετικά με το άρθρο I-57
12. Δήλωση σχετικά με τις επεξηγήσεις του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων

13. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-116
 14. Δήλωση σχετικά με τα άρθρα III-136 και III-267
 15. Δήλωση σχετικά με τα άρθρα III-160 και III-322
 16. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-167 παράγραφος 2 στοιχείο γ)
 17. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-184
 18. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-213
 19. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-220
 20. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-243
 21. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-248
 22. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-256
 23. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-273 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο
 24. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-296
 25. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-325 όσον αφορά τη διαπραγμάτευση και σύναψη, από τα κράτη μέλη, διεθνών συμφωνιών που αφορούν τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης
 26. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-402 παράγραφος 4
 27. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-419
 28. Δήλωση σχετικά με το άρθρο IV-440 παράγραφος 7
 29. Δήλωση σχετικά με το άρθρο IV-448 παράγραφος 2
 30. Δήλωση σχετικά με την επικύρωση της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης
- B. Δηλώσεις σχετικά με Πρωτόκολλα που προσαρτώνται στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης
- Δηλώσεις επί του Πρωτοκόλλου σχετικά με τις Συνθήκες και Πράξεις Προσχώρησης του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας, της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, και της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας
31. Δήλωση σχετικά με τα νησιά Åland
 32. Δήλωση σχετικά με τον λαό των Sami

Δηλώσεις επί του Πρωτοκόλλου σχετικά με τη Συνθήκη και Πράξη Προσχώρησης της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λεττονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας

33. Δήλωση σχετικά με τις περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας στην Κύπρο

34. Δήλωση της Επιτροπής σχετικά με τις περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας στην Κύπρο

35. Δήλωση σχετικά με την πυρηνική εγκατάσταση Ignalina της Λιθουανίας

36. Δήλωση σχετικά με τη χερσαία διέλευση προσώπων μεταξύ της περιοχής του Καλίνινγκραντ και άλλων τμημάτων της Ρωσικής Ομοσπονδίας

37. Δήλωση σχετικά με τη μονάδα 1 και τη μονάδα 2 του πυρηνικού σταθμού Bohunice V1 της Σλοβακίας

38. Δήλωση σχετικά με την Κύπρο

39. Δήλωση όσον αφορά το Πρωτόκολλο σχετικά με τη θέση της Δανίας

40. Δήλωση όσον αφορά το Πρωτόκολλο σχετικά με τις μεταβατικές διατάξεις για τα θεσμικά και λοιπά όργανα της Ένωσης

41. Δήλωση σχετικά με την Ιταλία

Εξάλλου, η Διάσκεψη έλαβε υπό σημείωση τις Δηλώσεις οι οποίες απαριθμούνται κατωτέρω και προσαρτώνται στην παρούσα Τελική Πράξη:

42. Δήλωση του Βασιλείου των Κάτω Χωρών σχετικά με το άρθρο I-55

43. Δήλωση του Βασιλείου των Κάτω Χωρών σχετικά με το άρθρο IV-440

44. Δήλωση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, της Ιρλανδίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Αυστρίας και του Βασιλείου της Σουηδίας

45. Δήλωση του Βασιλείου της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας

46. Δήλωση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας σχετικά με τον ορισμό του όρου «υπήκοοι»

47. Δήλωση του Βασιλείου της Ισπανίας σχετικά με τον ορισμό του όρου «υπήκοοι»

48. Δήλωση του Ηνωμένου Βασιλείου σχετικά με το δικαίωμα του εκλέγειν στις ευρωπαϊκές βουλευτικές εκλογές
49. Δήλωση του Βασιλείου του Βελγίου σχετικά με τα εθνικά κοινοβούλια
50. Δήλωση της Δημοκρατίας της Λεττονίας και της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας σχετικά με τη γραφή του ονόματος του κοινού νομίσιματος στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης

Hecho en Roma, el veintinueve de octubre del dos mil cuatro.

V Římě dne dvacátého devátého října dva tisíce čtyři

Udfærdiget i Rom den niogtyvende oktober to tusind og fire.

Geschehen zu Rom am neunundzwanzigsten Oktober zweitausendundvier.

Kahe tuhanda neljanda aasta oktoobrikuu kahekümne üheksandal päeval Roomas

Έγινε στη Ρώμη, στις εικοσι εννέα Οκτωβρίου δύο χιλιάδες τέσσερα.

Done at Rome on the twenty-ninth day of October in the year two thousand and four.

Fait à Rome, le vingt-neuf octobre deux mille quatre.

Arna dhéanamh sa Róimh, an naoú lá fichead de Dheireadh Fómhair sa bhliain dhá mhíle is a ceathair

Fatto a Roma, addì ventinove ottobre duemilaquattro.

Romā, divi tūkstoši ceturtais gada divdesmit devītajā oktobrī

Priimta du tūkstančiai ketvirtų metų spalio dvidešimt devintą dieną Romoje

Kelt Rómában, a kétezer-negyedik év október havának huszonkilencedik napján

Maghmul f'Ruma fid-disa' u ghoxrin jum ta' Ottubru tas-sena elfejn u erbgħa

Gedaan te Roma, de negenentwintigste oktober tweeduizendvier.

Sporządzono w Rzymie dnia dwudziestego dziewiątego października roku dwutysięcznego czwartego

Feito em Roma, em vinte e nove de Outubro de dois mil e quatro

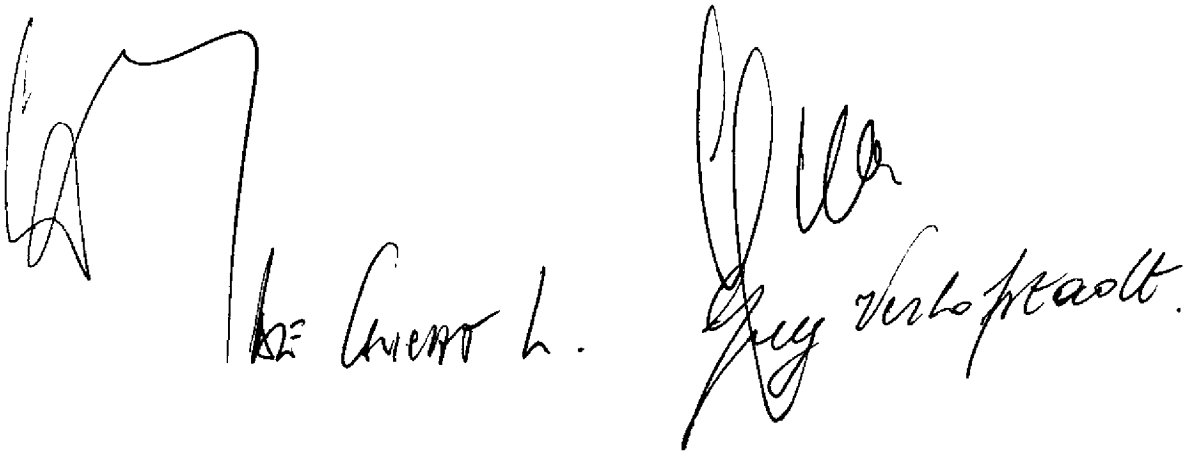
V Ríme dvadsiatehodeviatého oktobra dvetisícštyri

V Rimu, devetindvajsetega oktobra leta dva tisoč štiri

Tehty Roomassa kahdentenäkymmenentenäyhdeksäntenä päivänä lokakuuta vuonna kaksituhattaneljä.

Som skedde i Rom den tjugonionde oktober tjugohundrafyra.

Pour Sa Majesté le Roi des Belges
 Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen
 Für Seine Majestät den König der Belgier

Albert II. Paola

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

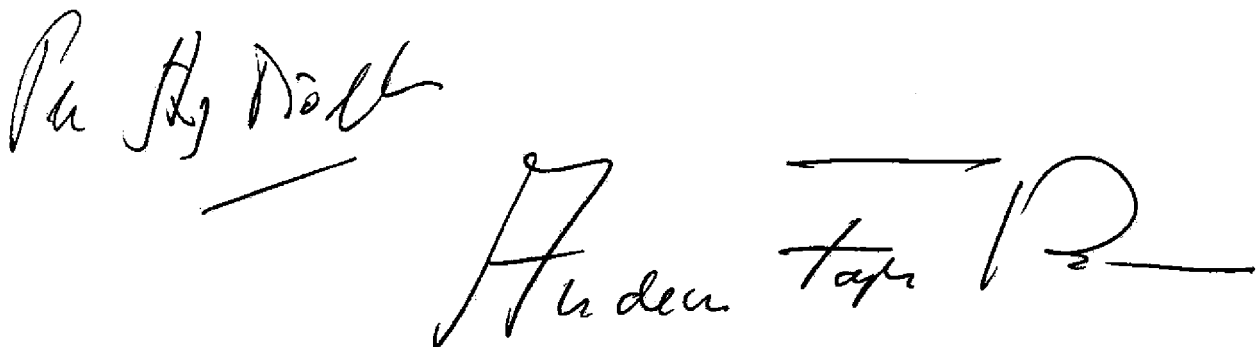
Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

Za prezidenta České republiky

Václav Klaus Jarmila Nováková

For Hendes Majestæt Danmarks Dronning

Margrethe II. Henrik

Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland

Jochen Fischer *Konrad*

Eesti Vabariigi Presidendi nimel

Kristina La Gubareva

Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας

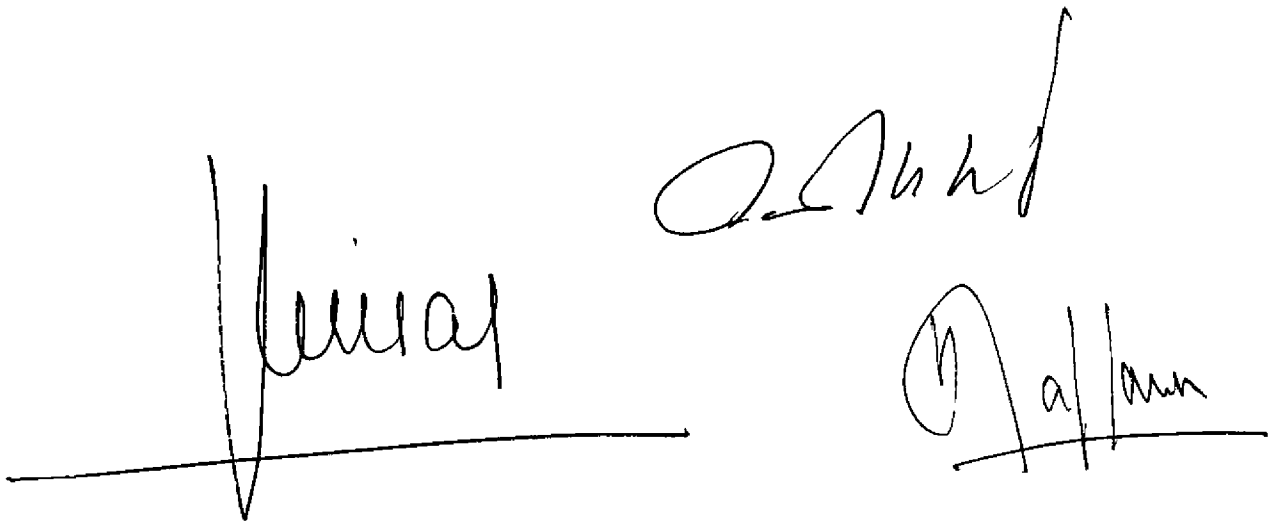
Κ. Καραμανλής
Κ. Καραμανλής

Por Su Majestad el Rey de España

JJ

J. Zapatero

Pour le Président de la République française

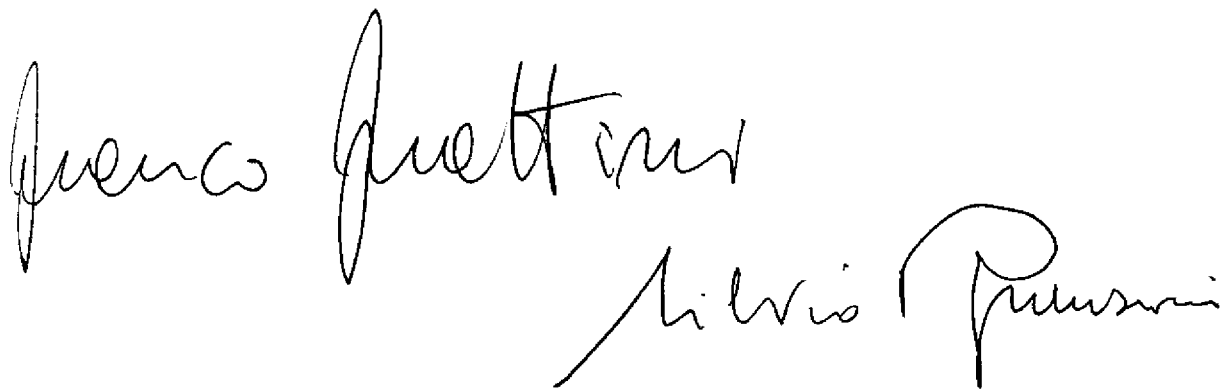
The block contains three handwritten signatures. On the left is a large, stylized signature that appears to be 'J. Chirac'. To its right is another signature that looks like 'A. L. ...'. Below these two is a third signature that appears to be 'M. ...'.

Thar ceann Uachtarán na hÉireann
For the President of Ireland

The block contains two handwritten signatures. The one on the left is 'Dermot Ahern' and the one on the right is 'Bertie Ahern'.

Per il Presidente della Repubblica italiana

The block contains two handwritten signatures. The one on the left is 'Carlo Azeglio Napolitano' and the one on the right is 'Silvio Berlusconi'.

Για τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας

Γιάννης Δημόπουλος
Γαμπρός

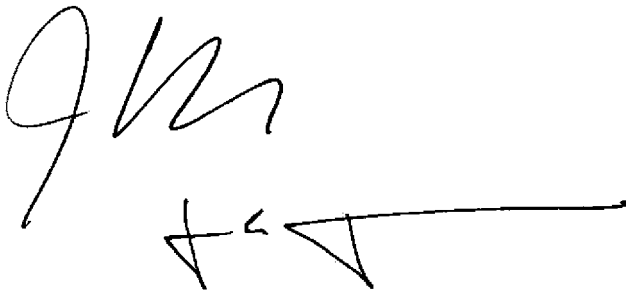
Latvijas Republikas Valsts prezidentes vārdā

Valsts prezidents - Valsts
Valsts prezidents

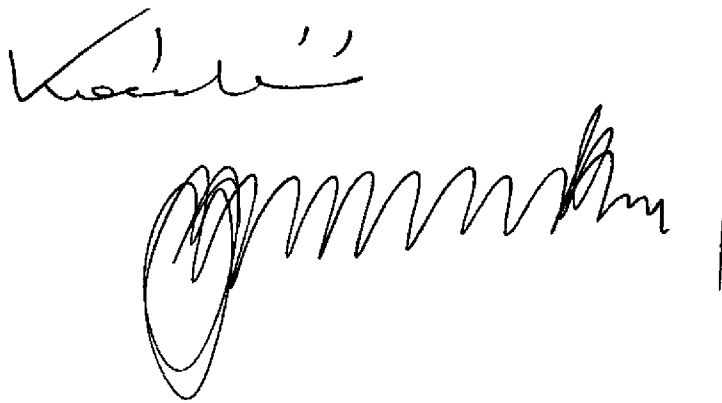
Lietuvos Respublikos Prezidento vardu

Valdas Adamkus
Valdas Adamkus

Pour Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'G' followed by several loops and a long horizontal stroke ending in a small triangle.

A Magyar Köztársaság Elnöke részéről

A handwritten signature in black ink, starting with a large 'K' and followed by several loops and a long horizontal stroke.

Għall-President ta' Malta

A handwritten signature in black ink, reading 'Michael Frendo' in a cursive style, with a horizontal line underneath the name and a large, stylized flourish to the right.

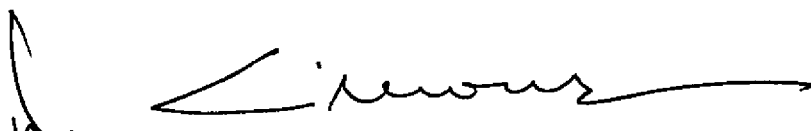
Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden

Bernad Bot

Für den Bundespräsidenten der Republik Österreich

Ursula Plassnik
Wolfgang

Za Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Chłweta

Pelo Presidente da República Portuguesa

Antonio
Pedro Passos Coelho

Za predsednika Republike Slovenije

Robert Golob
Robert Golob

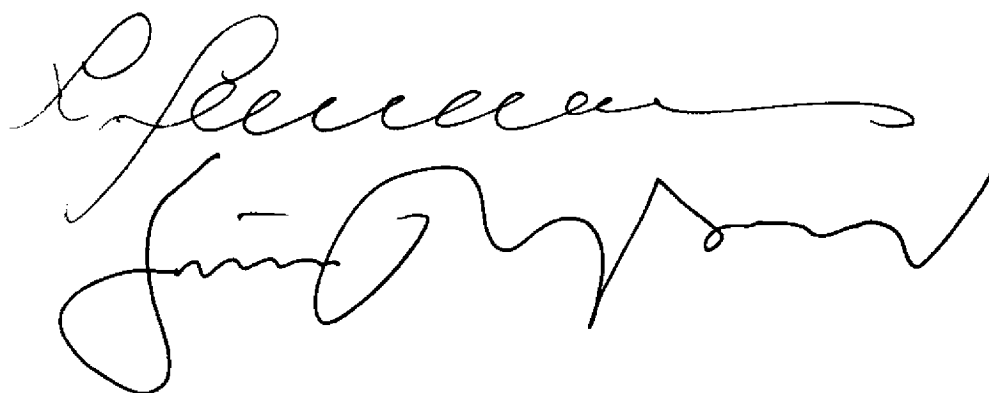
Za prezidenta Slovenske republike

Andrej Džurina
Andrej Džurina

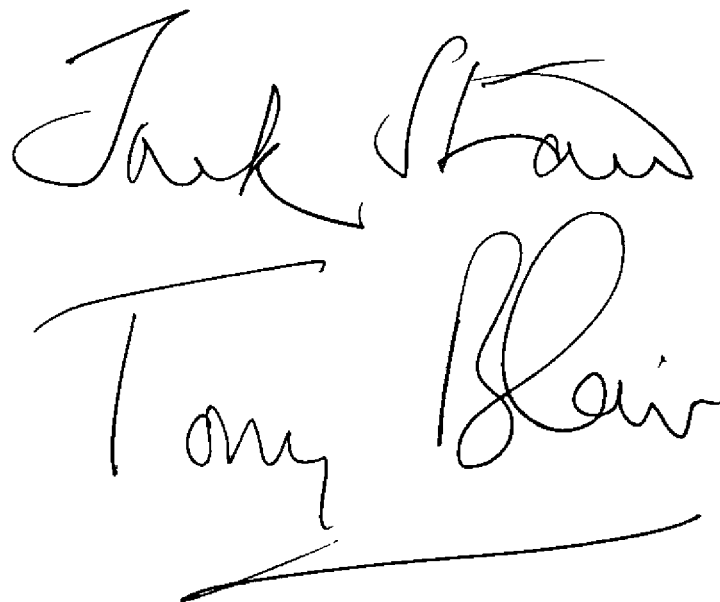
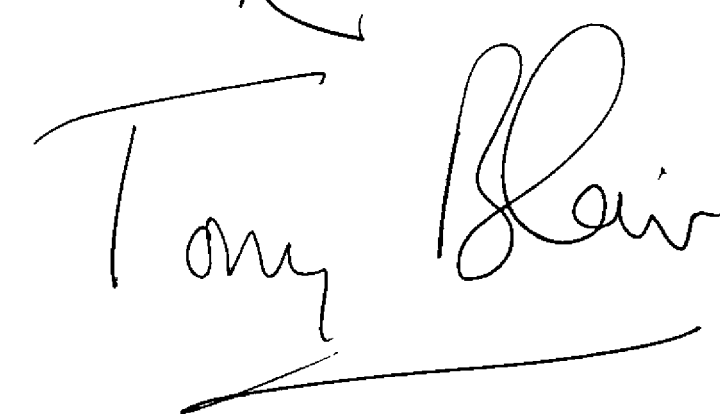
Suomen Tasavallan Presidentin puolesta
För Republiken Finlands President

För Konungariket Sveriges regering

For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Han firmado asimismo la presente Acta final, en su condición de Estados candidatos a la adhesión a la Unión Europea, observadores ante la Conferencia:

Tento závěrečný akt rovněž podepsali pozorovatelé při Konferenci, jakožto státy kandidující na přistoupení k Evropské unii:

Følgende observatører ved konferencen har ligeledes undertegnet denne slutakt i deres egenskab af kandidatstater til Den Europæiske Union:

Als Beobachter bei der Konferenz haben in ihrer Eigenschaft als Kandidaten für den Beitritt zur Europäischen Union ferner diese Schlussakte unterzeichnet:

Käesoleva lõppakti on allkirjastanud Euroopa Liidu kandidaatriikide esindajatena ka konverentsi vaatlejad:

Την παρούσα Τελική Πράξη υπέγραψαν επίσης, υπό την ιδιότητά τους ως υποψηφίων για προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση κρατών, οι παρατηρητές κατά τη Διάσκεψη:

The following have also signed this Final Act, in their capacity as candidate States for accession to the European Union, having been observers to the Conference:

Ont également signé le présent acte final, en leur qualité d'États candidats à l'adhésion de l'Union européenne, observateurs auprès de la Conférence:

Shínigh na breathnóirí seo a leanas ag an gComhdháil an Ionstraim Chríochnaítheach seo freisin ina gcáil mar Stáit iarrthacha don Aontas Eorpach:

Hanno altresì firmato il presente atto finale, in qualità di Stati candidati all'Unione europea, osservatori nella Conferenza

Šo Nobeiguma aktu kā Eiropas Savienības pievienošanās kandidātvalstu vadītāji ir parakstījuši arī šādi Konferences novērotāji:

Baigiamąjį aktą taip pat pasirašo į Europos Sąjungą stojančios valstybės kandidatės, Konferencijos stebėtojos:

Ezt az záróokmányt a Európai Unió tagjelölt államaiként, amelyek a Konferencián megfigyelőként vettek részt, a következők is aláírták:

Iffirmaw ukoll dan l-Att Finali, fil-kapaċità tagħhom ta' Stati kandidati ta' l-Unjoni Ewropea, bħala osservaturi għall-Konferenza:

Deze Slotakte is tevens ondertekend door de volgende kandidaat-lidstaten van de Europese Unie, waarnemers bij de Conferentie:

Niniejszy Akt Końcowy został również podpisany przez Państwa kandydujące do przystąpienia do Unii Europejskiej, będące obserwatorami przy Konferencji:

Assinaram igualmente a presente Acta Final, na qualidade de Estados candidatos à adesão à União Europeia, observadores na Conferência:

V postavení štátov uchádzajúcich sa o pristúpenie k Európskej únii a v postavení pozorovateľov na konferencii podpísali tento záverečný akt:

To sklepno listino so kot države kandidatke za pristop k Evropski uniji in kot opazovalke Konference, podpisali tudi

Tämän päätösasiakirjan ovat Euroopan unionin jäsenehdokasvaltioina allekirjoittaneet myös konferenssiin tarkkailijoina osallistuneet:

Nedanstående observatörer vid konferensen har, i sin egenskap av kandidatstater inför anslutning till Europeiska unionen, likaledes undertecknat denna slutakt:

За Република България

Светлана Стоянова
Светлана Стоянова

Pentru România

Iliescu
Mircea Beaud

Türkiye Cumhuriyeti Adına

Abdullah Gül
Abdullah Gül

A. ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

1. Δήλωση σχετικά με το άρθρο I-6

Η Διάσκεψη διαπιστώνει ότι το άρθρο I-6 αντικατοπτρίζει την υπάρχουσα νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του Πρωτοδικείου.

2. Δήλωση σχετικά με το άρθρο I-9 παράγραφος 2

Η Διάσκεψη συμφωνεί ότι η προσχώρηση της Ένωσης στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών θα πρέπει να γίνει κατά τρόπο που επιτρέπει τη διατήρηση των ιδιαιτεροτήτων της έννομης τάξης της Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτό, η Διάσκεψη διαπιστώνει την ύπαρξη τακτικού διαλόγου μεταξύ του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ο οποίος μπορεί να ενισχυθεί όταν η Ευρωπαϊκή Ένωση προσχωρήσει στην εν λόγω Σύμβαση.

3. Δήλωση σχετικά με τα άρθρα I-22, I-27 και I-28

Κατά την επιλογή των προσώπων που καλούνται να ασκήσουν τα καθήκοντα του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, του Προέδρου της Επιτροπής και του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται δεόντως υπόψη η ανάγκη σεβασμού της γεωγραφικής και δημογραφικής πολυμορφίας της Ένωσης καθώς και των κρατών μελών της.

4. Δήλωση σχετικά με το άρθρο I-24 παράγραφος 7 όσον αφορά την απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την άσκηση της προεδρίας του Συμβουλίου

Η Διάσκεψη δηλώνει ότι το Συμβούλιο θα πρέπει, από την υπογραφή της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης, να αρχίσει να προετοιμάζει την ευρωπαϊκή απόφαση για τη θέσπιση των διατάξεων εφαρμογής της ευρωπαϊκής απόφασης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με την άσκηση της προεδρίας του Συμβουλίου, θα πρέπει δε να δώσει την πολιτική του έγκριση εντός εξαμήνου. Σχέδιο ευρωπαϊκής απόφασης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που θα εκδοθεί την ημέρα θέσεως σε ισχύ της εν λόγω Συνθήκης προτείνεται κατωτέρω:

ΣΧΕΔΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Άρθρο 1

1. Η Προεδρία του Συμβουλίου, πλην της σύνθεσης των Εξωτερικών Υποθέσεων, εξασφαλίζεται από προκαθορισμένες ομάδες τριών κρατών μελών για διάστημα 18 μηνών. Οι ομάδες αυτές συγκροτούνται με ισότιμη εναλλαγή των κρατών μελών λαμβάνοντας υπόψη την πολυμορφία τους και τις γεωγραφικές ισορροπίες εντός της Ένωσης.

2. Κάθε μέλος της ομάδας προεδρεύει εκ περιτροπής όλων των συνθέσεων του Συμβουλίου επί εξαμήνη περίοδο, πλην της σύνθεσης των Εξωτερικών Υποθέσεων. Τα άλλα μέλη της ομάδας συνδράμουν την Προεδρία σε όλα τα καθήκοντα της, βάσει κοινού προγράμματος. Τα μέλη της ομάδας μπορούν να αποφασίζουν διαφορετικές ρυθμίσεις μεταξύ τους.

Άρθρο 2

Η Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων των Κυβερνήσεων των Κρατών Μελών προεδρεύεται από αντιπρόσωπο του μέλους της ομάδας που ασκεί την προεδρία του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων.

Η προεδρία της Επιτροπής Πολιτικής και Ασφάλειας εξασφαλίζεται από αντιπρόσωπο του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης.

Η προεδρία των προπαρασκευαστικών οργάνων των διαφόρων συνθέσεων του Συμβουλίου, πλην της συνθέσεως των Εξωτερικών Υποθέσεων ασκείται από το μέλος της ομάδας που ασκεί την προεδρία της σχετικής σύνθεσης του Συμβουλίου, εκτός εάν ληφθεί απόφαση περί του αντιθέτου σύμφωνα με το άρθρο 4.

Άρθρο 3

Το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων εξασφαλίζει σε συνεργασία με την Επιτροπή τη συνοχή και τη συνέχεια των εργασιών των διαφόρων συνθέσεων του Συμβουλίου στο πλαίσιο πολυετούς προγραμματισμού. Τα κράτη μέλη που είναι επιφορτισμένα με την Προεδρία λαμβάνουν, με τη συνδρομή της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου, όλα τα μέτρα που είναι πρόσφορα για τη διοργάνωση και καλή διεξαγωγή των εργασιών του Συμβουλίου.

Άρθρο 4

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θεσπίζει ευρωπαϊκή απόφαση με την οποία καθορίζονται τα μέτρα εφαρμογής της παρούσας απόφασης.

5. Δήλωση σχετικά με το άρθρο I-25

Η Διάσκεψη δηλώνει ότι η ευρωπαϊκή απόφαση σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου I-25 θα εκδοθεί από το Συμβούλιο την ημέρα κατά την οποία θα τεθεί σε ισχύ η Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης. Το σχέδιο απόφασης προτείνεται κατωτέρω:

ΣΧΕΔΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ I-25

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Εκτιμώντας ότι:

- (1) Θεωρείται σκόπιμο να θεσπιστούν διατάξεις που να επιτρέπουν την ομαλή μετάβαση από το σύστημα λήψεως αποφάσεων του Συμβουλίου με ειδική πλειοψηφία — όπως ορίζεται στη Συνθήκη της Νίκαιας και περιγράφεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 του Πρωτοκόλλου για τις μεταβατικές διατάξεις που αφορούν τα θεσμικά και λοιπά όργανα της Ένωσης το οποίο προσαρτάται στο Σύνταγμα, και το οποίο θα συνεχίσει να εφαρμόζεται μέχρι τις 31 Οκτωβρίου 2009 — στο σύστημα ψηφοφορίας που προβλέπεται από το άρθρο I-25 του Συντάγματος, το οποίο θα ισχύσει από την 1η Νοεμβρίου 2009.
- (2) Υπενθυμίζεται ότι η πρακτική του Συμβουλίου είναι να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την ενίσχυση της δημοκρατικής νομιμότητας των αποφάσεων που λαμβάνονται με ειδική πλειοψηφία.

(3) Κρίνεται σκόπιμο να διατηρηθεί η παρούσα απόφαση για όσο διάστημα είναι αναγκαίο προκειμένου να εξασφαλιστεί η ομαλή μετάβαση στο νέο σύστημα ψηφοφορίας που προβλέπει το Σύνταγμα,

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ:

Άρθρο 1

Εάν μέλη του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν:

- α) τουλάχιστον τα τρία τέταρτα του πληθυσμού, ή
- β) τουλάχιστον τα τρία τέταρτα του αριθμού των κρατών μελών,

τα οποία είναι απαραίτητα για τον σχηματισμό της μειοψηφίας αρνησικυρίας που προκύπτει από την εφαρμογή του άρθρου I-25 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο ή παράγραφος 2, δηλώσουν την αντίθεσή τους στην έκδοση πράξης του Συμβουλίου με ειδική πλειοψηφία, το Συμβούλιο συζητά το θέμα.

Άρθρο 2

Κατά τη διάρκεια των ανωτέρω συζητήσεων, το Συμβούλιο καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να καταλήξει, εντός εύλογου χρονικού διαστήματος και χωρίς να θίγονται οι υποχρεωτικές προθεσμίες που ορίζει το δίκαιο της Ένωσης, σε ικανοποιητική λύση σε σχέση με τις ανησυχίες που εξέφρασαν τα μέλη του Συμβουλίου για τα οποία γίνεται λόγος στο άρθρο 1.

Άρθρο 3

Προς τον σκοπό αυτόν, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου, συνεπικουρούμενος από την Επιτροπή και τηρώντας τον εσωτερικό κανονισμό του Συμβουλίου, αναλαμβάνει κάθε απαραίτητη πρωτοβουλία προκειμένου να διευκολυνθεί η επίτευξη ευρύτερης βάσης συμφωνίας στο Συμβούλιο. Τα μέλη του Συμβουλίου τον συνδράμουν.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση τίθεται σε ισχύ την 1η Νοεμβρίου 2009. Παραμένει σε ισχύ τουλάχιστον μέχρι το 2014. Ακολούθως το Συμβούλιο δύναται να εκδώσει ευρωπαϊκή απόφαση για την κατάργησή της.

6. Δήλωση σχετικά με το άρθρο I-26

Η Διάσκεψη εκτιμά ότι, όταν η Επιτροπή δεν θα περιλαμβάνει πλέον υπηκόους από όλα τα κράτη μέλη, η Επιτροπή θα πρέπει να αποδίδει ιδιαίτερη προσοχή στην ανάγκη εξασφάλισης πλήρους διαφάνειας στις σχέσεις με τα κράτη μέλη. Επομένως, η Επιτροπή θα πρέπει να συνεργάζεται στενά με όλα τα κράτη μέλη, είτε διαθέτουν υπήκοο που εκτελεί θητεία ως μέλος της Επιτροπής είτε όχι, και στο πλαίσιο αυτό να αποδίδει ιδιαίτερη προσοχή στην ανάγκη ενημέρωσης των κρατών μελών ή διαβούλευσης με αυτά.

Η Διάσκεψη εκτιμά επίσης ότι η Επιτροπή πρέπει να λαμβάνει όλα τα απαιτούμενα μέτρα για να εξασφαλίζει ότι λαμβάνεται υπόψη η πολιτική, κοινωνική και οικονομική πραγματικότητα σε όλα τα κράτη

μέλη, συμπεριλαμβανομένων όσων δεν διαθέτουν υπήκοο που εκτελεί θητεία ως μέλος της Επιτροπής. Με τα μέτρα αυτά πρέπει μεταξύ άλλων να εξασφαλίζεται ότι η θέση των εν λόγω κρατών μελών αντιμετωπίζεται με κατάλληλες οργανωτικές ρυθμίσεις.

7. Δήλωση σχετικά με το άρθρο I-27

Η Διάσκεψη θεωρεί ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του Συντάγματος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχουν από κοινού ευθύνη για την καλή διεξαγωγή της διαδικασίας εκλογής Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Κατά συνέπεια, οι αντιπρόσωποι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου θα πραγματοποιούν, πριν από την έκδοση της απόφασης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, τις αναγκαίες διαβουλεύσεις στο καταλληλότερο πλαίσιο. Σύμφωνα με το άρθρο I-27 παράγραφος 1, οι διαβουλεύσεις θα έχουν ως αντικείμενο τα προσόντα των υποψηφίων για το αξίωμα του Προέδρου της Επιτροπής, θα λαμβάνεται δε υπόψη το αποτέλεσμα των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι λεπτομέρειες της διεξαγωγής των διαβουλεύσεων αυτών μπορούν να καθορίζονται, σε εύλογο χρόνο, με κοινή συμφωνία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

8. Δήλωση σχετικά με το άρθρο I-36

Η Διάσκεψη σημειώνει την πρόθεση της Επιτροπής να εξακολουθήσει να διαβουλεύεται με εμπειρογνώμονες που ορίζονται από τα κράτη μέλη κατά την προετοιμασία των σχεδίων κατ' εξουσιοδότηση Ευρωπαϊκών κανονισμών στον τομέα των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, σύμφωνα με τη συνήθη πρακτική της.

9. Δήλωση σχετικά με τα άρθρα I-43 και III-329

Η Διάσκεψη σημειώνει ότι, με την επιφύλαξη των μέτρων που θεσπίζονται από την Ένωση στο πλαίσιο της ρήτρας αλληλεγγύης προς κράτος μέλος που υπήρξε θύμα τρομοκρατικής επίθεσης ή επλήγη από φυσική ή ανθρωπογενή καταστροφή, οι διατάξεις των άρθρων I-43 και III-329 του Συντάγματος δεν θίγουν το δικαίωμα άλλου κράτους μέλους να επιλέξει το πλέον πρόσφορο μέσον για να εκπληρώσει τη δική του υποχρέωση αλληλεγγύης έναντι του κράτους μέλους αυτού.

10. Δήλωση σχετικά με το άρθρο I-51

Η Διάσκεψη δηλώνει ότι, όταν πρόκειται να θεσπιστούν βάσει του άρθρου I-51 κανόνες για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα οι οποίοι μπορεί να έχουν άμεσες συνέπειες για την εθνική ασφάλεια, πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι ιδιαιτερότητες του θέματος. Υπενθυμίζει ότι η ισχύουσα νομοθεσία (βλ. ειδικότερα την οδηγία 95/46/EK) προβλέπει ειδικές παρεκκλίσεις ως προς το θέμα αυτό.

11. Δήλωση σχετικά με το άρθρο I-57

Η Ένωση λαμβάνει υπόψη της την ιδιαίτερη κατάσταση των χωρών μικρής εδαφικής έκτασης με τις οποίες διατηρεί ειδικές σχέσεις γειτονίας.

12. Δήλωση σχετικά με τις επεξηγήσεις του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων

Η Διάσκεψη σημειώνει τις επεξηγήσεις σχετικά με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, οι οποίες καταρτίστηκαν υπό την εποπτεία του Προεδρείου της Συνέλευσης που συνέταξε τον Χάρτη και αναπροσαρμόστηκαν υπ' ευθύνη του Προεδρείου της Ευρωπαϊκής Συνέλευσης. Οι επεξηγήσεις αυτές εκτίθενται κατωτέρω.

ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΧΑΡΤΗ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Οι παρούσες επεξηγήσεις καταρτίστηκαν αρχικά καθ' υπόδειξη του Προεδρείου της Συνέλευσης που συνέταξε τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έχουν εκσυγχρονιστεί με ευθύνη του Προεδρείου της Ευρωπαϊκής Συνέλευσης, κατόπιν των συντακτικών αναπροσαρμογών που επήλθαν στο κείμενο του Χάρτη από τη Συνέλευση αυτή [ιδίως στα άρθρα 51 και 52 ⁽¹⁾] και των νεώτερων εξελίξεων του δικαίου της Ένωσης. Αν και αυτές καθαυτές δεν έχουν κύρος νόμου, αποτελούν πολύτιμο εργαλείο ερμηνείας των διατάξεων του Χάρτη.

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Οι λαοί της Ευρώπης, εγκαθιδρύοντας μεταξύ τους μία διαρκώς στενότερη ένωση, αποφάσισαν να μοιραστούν ένα ειρηνικό μέλλον θεμελιωμένο σε κοινές αξίες.

Η Ένωση, έχοντας επίγνωση της πνευματικής και ηθικής κληρονομιάς της, εδράζεται στις αδιαίρετες και οικουμενικές αξίες της αξιοπρέπειας του ανθρώπου, της ελευθερίας, της ισότητας και της αλληλεγγύης· ερείδεται στις αρχές της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου. Η Ένωση τοποθετεί τον άνθρωπο στην καρδιά της δράσης της, καθιερώνοντας την ιθαγένεια της Ένωσης και δημιουργώντας ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Η Ένωση συμβάλλει στη διαφύλαξη και την ανάπτυξη αυτών των κοινών αξιών, σεβόμενη την πολυμορφία των πολιτισμών και των παραδόσεων των λαών της Ευρώπης καθώς και την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών της και την οργάνωση της δημόσιας εξουσίας τους σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο· επιδιώκει να προαγάγει ισόρροπη και αειφόρο ανάπτυξη και εγγυάται την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, των εμπορευμάτων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων καθώς και την ελευθερία εγκατάστασης.

Προς το σκοπό αυτόν, είναι αναγκαίο να ενισχυθεί η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, υπό το πρίσμα των κοινωνικών αλλαγών, της κοινωνικής προόδου και των επιστημονικών και τεχνολογικών εξελίξεων, καθιστώντας τα πιο αντιληπτά σε ένα Χάρτη.

Ο παρών Χάρτης επιβεβαιώνει, σεβόμενος τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα της Ένωσης, καθώς και την αρχή της επικουρικότητας, τα δικαιώματα που απορρέουν ιδίως από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις και τις διεθνείς υποχρεώσεις των κρατών μελών, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, τους Κοινωνικούς Χάρτες που έχουν υιοθετηθεί από την Ένωση και το Συμβούλιο της Ευρώπης καθώς και από τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων. Εν προκειμένω, ο Χάρτης θα ερμηνεύεται από τα δικαστήρια της Ένωσης και των κρατών μελών, λαμβανομένων δεόντως

⁽¹⁾ Άρθρα II-111 και II-112 του Συντάγματος.

υπόψη των επεξηγήσεων που καταρτίστηκαν καθ' υπόδειξη του Προεδρείου της Συνέλευσης που συνέταξε το Χάρτη και αναπροσαρμόστηκαν υπ' ευθύνη του Προεδρείου της Ευρωπαϊκής Συνέλευσης.

Η απόλαυση των δικαιωμάτων αυτών συνεπάγεται ευθύνες και καθήκοντα έναντι τόσο των τρίτων όσο και της ανθρώπινης κοινότητας και των μελλοντικών γενεών.

Κατά συνέπεια, η Ένωση αναγνωρίζει τα δικαιώματα, τις ελευθερίες και τις αρχές που ορίζονται κατωτέρω.

ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ

Άρθρο 1 ⁽¹⁾

Ανθρώπινη αξιοπρέπεια

Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια είναι απαραβίαστη. Πρέπει να είναι σεβαστή και να προστατεύεται.

Επεξήγηση

Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια δεν είναι μόνο θεμελιώδες δικαίωμα αυτή καθεαυτήν, αλλά αποτελεί την ίδια βάση των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Η Οικουμενική Διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου του 1948 κατοχυρώνει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια στο προοίμιο της: «... επειδή η αναγνώριση της αξιοπρέπειας, που είναι σύμφυτη σε όλα τα μέλη της ανθρώπινης οικογένειας, καθώς και των ίσων και αναπαλλοτρίωτων δικαιωμάτων τους, αποτελεί το θεμέλιο της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης στον κόσμο». Στην απόφασή του της 9ης Οκτωβρίου 2001 στην υπόθεση C-377/98 Κάτω Χώρες κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, Συλλογή 2001, σ. I-7079, στις παραγράφους 70 έως 77 του σκεπτικού, το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι το θεμελιώδες δικαίωμα της ανθρώπινης αξιοπρέπειας αποτελεί στοιχείο του δικαιού της Ένωσης.

Από τα ανωτέρω συνάγεται, ιδίως, ότι κανένα από τα δικαιώματα που ορίζει ο παρών χάρτης δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την προσβολή της αξιοπρέπειας άλλου προσώπου και ότι η ανθρώπινη αξιοπρέπεια ανήκει καθ' υπόσταση στα δικαιώματα που ορίζει ο παρών χάρτης. Δεν μπορεί ως εκ τούτου να διγεί ούτε κατά τον περιορισμό δικαιώματος.

Άρθρο 2 ⁽²⁾

Δικαίωμα στη ζωή

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στη ζωή.
2. Κανείς δεν μπορεί να καταδικαστεί στην ποινή του θανάτου ούτε να εκτελεστεί.

Επεξήγηση

1. Η παράγραφος 1 αυτού του άρθρου βασίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 πρώτη φράση της ΕΣΑΔ που έχει ως εξής:

«1. Το δικαίωμα εκάστου προσώπου εις την ζωή προστατεύεται υπό του νόμου...».

(¹) Άρθρο II-61 του Συντάγματος.

(²) Άρθρο II-62 του Συντάγματος.

2. Η δεύτερη φράση της εν λόγω διατάξεως, η οποία έχει ως αντικείμενο τη θανατική ποινή, αχρηστεύθηκε με την έναρξη ισχύος του άρθρου 1 του πρωτοκόλλου αριθ. 6 της ΕΣΑΔ, το οποίο ορίζει τα εξής:

«Η ποινή του θανάτου καταργείται. Κανείς δεν μπορεί να καταδικασθεί σε μια τέτοια ποινή, ούτε να υποβληθεί στην εκτέλεσή της». Σε αυτή τη διάταξη βασίζεται η παράγραφος 2 του άρθρου 2 του Χάρτη ⁽¹⁾.

3. Οι διατάξεις του άρθρου 2 του Χάρτη ⁽²⁾ αντιστοιχούν σε εκείνες των προαναφερθέντων άρθρων της ΕΣΑΔ και του πρόσθετου πρωτοκόλλου. Έχουν την ίδια έννοια και την ίδια εμβέλεια σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 3 του Χάρτη ⁽³⁾. Επομένως οι «αρνητικοί» ορισμοί που αναφέρονται στην ΕΣΑΔ πρέπει να θεωρούνται ότι αναφέρονται και στο Χάρτη:

- α) άρθρο 2 παράγραφος 2 της ΕΣΑΔ:

«Ο θάνατος δεν θεωρείται ως επιβαλλόμενος κατά παράβαση του άρθρου τούτου, εις ας περιπτώσεις θα επήρχετο συνεπεία χρήσεως βίας κατάστασης απολύτως αναγκαίας:

- α) διά την υπεράσπισιν οιοδήποτε προσώπου κατά παρανόμου βίας,
β) διά την πραγματοποιήσιν νομίμου συλλήψεως ή προς παρεμπόδισιν αποδράσεως προσώπου νομίμως κρατουμένου,
γ) διά την καταστολήν, συμφώνως τω νόμω, στάσεως ή ανταρσίας»,

- β) άρθρο 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 6 της ΕΣΑΔ:

«Ένα κράτος μπορεί να προβλέπει στη νομοθεσία του την ποινή του θανάτου για πράξεις που έχουν τελεσθεί σε καιρό πολέμου ή επικείμενου κινδύνου πολέμου. Μια τέτοια ποινή θα απαγγέλλεται μόνο στις περιπτώσεις που θα προβλέπει η νομοθεσία του και σύμφωνα με τις διατάξεις της...».

Άρθρο 3 ⁽⁴⁾

Δικαίωμα στην ακεραιότητα του προσώπου

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στη σωματική και διανοητική ακεραιότητά του.
2. Στο πεδίο της ιατρικής και της βιολογίας, πρέπει να τηρούνται ιδίως τα εξής:
- α) η ελεύθερη και εν επιγνώσει συναίνεση του ενδιαφερομένου, σύμφωνα με τις λεπτομερέστερες διατάξεις που ορίζονται από το νόμο,
- β) η απαγόρευση των ευγονικών πρακτικών, ιδίως όσων αποσκοπούν στην επιλογή των προσώπων,

⁽¹⁾ Άρθρο II-62 παράγραφος 2 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-62 του Συντάγματος.

⁽³⁾ Άρθρο II-112 παράγραφος 3 του Συντάγματος.

⁽⁴⁾ Άρθρο II-63 του Συντάγματος.

- γ) η απαγόρευση της μετατροπής του ανθρωπίνου σώματος και των μερών του σε πηγή κέρδους,
- δ) η απαγόρευση της αναπαραγωγικής κλωνοποίησης των ανθρωπίνων όντων.

Επεξήγηση

1. Στην απόφασή του της 9ης Οκτωβρίου 2001, στην υπόθεση C-377/98 Κάτω Χώρες κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, Συλλογή 2001, σ. I-7079, στις παραγράφους 70, 78, 79 και 80 του σκεπτικού, το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι το θεμελιώδες δικαίωμα της ανθρωπίνης ακεραιότητας αποτελεί στοιχείο του δικαίου της Ένωσης και περιλαμβάνει, στο πλαίσιο της ιατρικής και της βιολογίας, την ελεύθερη και εν επιγνώσει συναίνεση του δότη και του λήπτη.
2. Οι αρχές του άρθρου 3 του Χάρτη ⁽¹⁾ περιέχονται στη Σύμβαση για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη βιοϊατρική, που εγκρίθηκε στα πλαίσια του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΣΤΕ 164 και πρόσθετο πρωτόκολλο ΣΤΕ 168). Ο παρών Χάρτης δεν εισάγει παρεκκλίσεις από τις εν λόγω διατάξεις και απαγορεύει μόνον την αναπαραγωγική κλωνοποίηση. Δεν επιτρέπει ούτε απαγορεύει τις άλλες μορφές κλωνοποίησης. Επομένως, ουδόλως εμποδίζει το νομοθέτη να απαγορεύσει τις άλλες μορφές κλωνοποίησης.
3. Η αναφορά στις πρακτικές της ευγονικής, ιδίως σε αυτές που αποσκοπούν στην επιλογή των προσώπων, έχει ως στόχο τις περιπτώσεις στις οποίες οργανώνονται και εφαρμόζονται προγράμματα επιλογής που περιλαμβάνουν, π.χ. εκστρατείες στέρωσης, εξαναγκασμένες εγκυμοσύνες, υποχρεωτικούς γάμους μεταξύ της ίδιας εθνότητας..., όλες τις πράξεις οι οποίες θεωρούνται διεθνή εγκλήματα από το Καταστατικό του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου που υπεγράφη στη Ρώμη, στις 17 Ιουλίου 1998 [βλέπε άρθρο 7 παράγραφος 1 εδάφιο ζ)].

Άρθρο 4 ⁽²⁾

Απαγόρευση των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης

Κανείς δεν μπορεί να υποβληθεί σε βασανιστήρια ούτε σε απάνθρωπες ή εξευτελιστικές ποινές ή μεταχείριση.

Επεξήγηση

Το δικαίωμα του άρθρου 4 ⁽²⁾ αντιστοιχεί στο προβλεπόμενο από το άρθρο 3 της ΕΣΑΔ, το οποίο έχει την ίδια ακριβώς διατύπωση. «Κανείς δεν μπορεί να υποβληθεί σε βασανιστήρια ούτε σε απάνθρωπες ή εξευτελιστικές ποινές ή μεταχείριση». Κατ'εφαρμογή του άρθρου 52 παράγραφος 3 του Χάρτη ⁽³⁾, το παρόν άρθρο έχει την ίδια έννοια και την ίδια εμβέλεια με το τελευταίο αυτό άρθρο.

Άρθρο 5 ⁽⁴⁾

Απαγόρευση της δουλείας και της αναγκαστικής εργασίας

1. Κανείς δεν μπορεί να κρατηθεί σε δουλεία ούτε σε ειλωτεία.

⁽¹⁾ Άρθρο II-63 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-64 του Συντάγματος.

⁽³⁾ Άρθρο II-112 παράγραφος 3 του Συντάγματος.

⁽⁴⁾ Άρθρο II-65 του Συντάγματος.

2. Κανείς δεν μπορεί να υποβληθεί σε αναγκαστική ή υποχρεωτική εργασία.
3. Απαγορεύεται η εμπορία των ανθρωπίνων όντων.

Επεξήγηση

1. Το δικαίωμα που κατοχυρώνεται στο άρθρο 5 ⁽¹⁾ παράγραφοι 1 και 2 αντιστοιχεί στο ταυτόσημο άρθρο 4 παράγραφοι 1 και 2 της ΕΣΑΔ. Σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 3 του Χάρτη ⁽²⁾, το δικαίωμα αυτό έχει την ίδια έννοια και την ίδια εμβέλεια με το άρθρο 4 της Σύμβασης. Ως εκ τούτου:

- Ουδείς περιορισμός δύναται να θίξει νομίμως το δικαίωμα που προβλέπεται στην παράγραφο 1.
- Στην παράγραφο 2, η έννοια της «αναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας» πρέπει να εννοείται λαμβάνοντας υπόψη τους «αρνητικούς» ορισμούς του άρθρου 4 παράγραφος 3 της ΕΣΑΔ:

«Δεν θεωρείται ως “αναγκαστική ή υποχρεωτική εργασία” υπό την έννοια του παρόντος άρθρου:

- a) πάσα εργασία ζητούμενη παρά προσώπου κρατούμενου συμφώνως προς τας διατάξεις του άρθρου 5 της παρούσης Συμβάσεως ή κατά την διάρκειάν της υπό όρους απολύσεώς του,
 - β) πάσα υπηρεσία στρατιωτικής φύσεως ή, εις την περίπτωσην των εχόντων αντιρρήσεις συνειδήσεως εις τας χώρας όπου τούτο αναγνωρίζεται ως νόμιμον, πάσα άλλη υπηρεσία εις αντικατάστασιν της υποχρεωτικής στρατιωτικής υπηρεσίας,
 - γ) πάσα υπηρεσία ζητούμενη εις περιπτώσιν κρίσεων ή θεομηνιών, αι οποίαι απειλούν την ζωήν ή την ευδαιμονίαν του συνόλου,
 - δ) πάσα εργασία ή υπηρεσία απαρτιζούσα μέρος των τακτικών υποχρεώσεων του πολίτου.»
2. Η παράγραφος 3 απορρέει άμεσα από την ανθρωπίνη αξιοπρέπεια και λαμβάνει υπόψη νεοφανείς μορφές οργανωμένου εγκλήματος, όπως η οργάνωση κερδοσκοπικών κυκλωμάτων παράνομης μετανάστευσης ή σεξουαλικής εκμετάλλευσης. Η σύμβαση Ευρωπαϊκή περιέχει στο παράρτημα τον ακόλουθο ορισμό της εμπορίας ανθρώπων με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση: «Η εμπορία ανθρώπων, η υπαγωγή ενός προσώπου στην πραγματική και παράνομη εξουσία άλλων προσώπων διά χρήσεως βίας, απειλών ή διά της εκμεταλλεύσεως σχέσεως εξαρτήσεως ή διά τεχνασμάτων, με σκοπό ιδίως την εκμετάλλευση της πορνείας άλλων, την εκμετάλλευση και άσκηση σεξουαλικής βίας κατ' ανηλικών ή την διενέργεια εμπορίου, συνδεδεμένου προς εγκατάλειψη τέκνου.». Το Κεφάλαιο VI της σύμβασης εφαρμογής της Συμφωνίας Σένγκεν, που έχει ενσωματωθεί στο κεκτημένο της Ένωσης και στο οποίο συμμετέχουν το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία, περιέχει στο άρθρο 27 παράγραφος 1, την εξής φράση που αφορά τα κυκλώματα λαθρομετανάστευσης: «Τα συμβαλλόμενα μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να θεσμοθετήσουν τις αρμόζουσες κυρώσεις κατά οιουδήποτε ο οποίος για κερδοσκοπικούς λόγους βοηθά ή επιχειρεί να βοηθήσει αλλοδαπό να εισέλθει ή να διαμείνει στο έδαφος ενός εκ των συμβαλλομένων μερών, κατά παράβαση της νομοθεσίας του συμβαλλόμενου αυτού μέρους της σχετικής με την είσοδο και διαμονή αλλοδαπών». Στις 19 Ιουλίου 2002, το Συμβούλιο εξέδωσε απόφαση-πλαίσιο για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων (EE L 203/1) της οποίας το άρθρο 1 ορίζει λεπτομερώς τα εγκλήματα τα σχετικά με την εμπορία ανθρώπων, με σκοπό την εκμετάλλευση της εργασίας τους ή τη σεξουαλική τους εκμετάλλευση, τα οποία τα κράτη μέλη οφείλουν να καταστήσουν αξιόποινα δυνάμει της εν λόγω απόφασης-πλαισίου.

⁽¹⁾ Άρθρο II-65 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-112 παράγραφος 3 του Συντάγματος.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ

Άρθρο 6 ⁽¹⁾**Δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια**

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια.

Επεξήγηση

Τα δικαιώματα που προβλέπονται στο άρθρο 6 ⁽¹⁾ αντιστοιχούν στα δικαιώματα που κατοχυρώνονται με το άρθρο 5 της ΕΣΑΔ, με τα οποία, σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 3 του Χάρτη ⁽²⁾, έχουν την ίδια έννοια και την ίδια εμβέλεια. Ως εκ τούτου οι περιορισμοί που μπορούν νομίμως να τους επιβληθούν δεν μπορούν να υπερβαίνουν εκείνους που επιτρέπονται από την ΕΣΑΔ, στην ίδια τη διατύπωση του άρθρου 5:

- «1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν και την ασφάλειαν. Ουδείς επιτρέπεται να στερηθή της ελευθερίας του ειμή εις τας ακόλουθους περιπτώσεις και συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν:
- α) εάν κρατήται κανονικώς κατόπιν καταδίκης υπό αρμοδίου δικαστηρίου,
 - β) εάν υπεβλήθη εις κανονικὴν σύλληψιν ἢ κράτησιν λόγω ανυποταγῆς εις νόμιμον διαταγὴν δικαστηρίου, ἢ εις ἐγγύησιν ἐκτελέσεως υποχρεώσεως ὀριζομένης υπό του νόμου,
 - γ) εάν συνελήφθη και κρατείται ὅπως ὀδηγηθῆ ἐνώπιον τῆς ἀρμοδίας δικαστικῆς ἀρχῆς εις τὴν περίπτωσιν εὐλόγου ὑπονοίας ὅτι διέπραξεν ἀδίκημα, ἢ ὑπάρχουν λογικὰ δεδομένα πρὸς παραδοχὴν τῆς ἀνάγκης ὅπως οὗτος ἐμποδισθῆ ἀπὸ του να διαπράξῃ ἀδίκημα ἢ δραπετεύσῃ μετὰ τὴν διάπραξιν τούτου,
 - δ) εάν πρόκειται περὶ νομίμου κρατήσεως ἀνηλίκου, ἀποφασισθεῖσης δια τὴν ἐπιτήρησιν τῆς ἀνατροφῆς του, ἢ τὴν νόμιμον κράτησίν του ἵνα παραπεμφθῆ ἐνώπιον τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς,
 - ε) εάν πρόκειται περὶ νομίμου κρατήσεως προσώπου, το ὁποῖο ἐνδέχεται να διαδόσῃ μολυσματικὴν ἀσθένειαν, ψυχοπαθοῦς, ἀλκοολικοῦ, τοξικομανοῦς ἢ πλάνητος,
 - στ) εάν πρόκειται περὶ νομίμου συλλήψεως ἢ κρατήσεως ἀτόμου ἐπὶ σκοπῷ ὅπως ἐμποδισθῆ ἀπὸ του να εἰσέλθῃ παράνομως ἐν τῇ χώρα, ἢ ἐναντίον του ὁποῖου ἐκκρεμῆ διαδικασία ἀπελάσεως ἢ ἐκδόσεως.
2. Παν συλληφθὲν πρόσωπον δέον να πληροφορηθῆ κατὰ το δυνατόν συντομώτερον και εις γλώσσαν τὴν ὁποίαν ἐννοεῖ, τοὺς λόγους τῆς συλλήψεώς του ὡς και πάσαν διατυπωμένην ἐναντίον του κατηγορίαν.
3. Παν πρόσωπον συλληφθὲν ἢ κρατηθὲν, ὑπὸ τας προβλεπομένας ἐν παραγράφῳ 1γ του παρόντος ἀρθροῦ συνθήκας ὀφείλει να παραπεμφθῆ συντόμως ἐνώπιον δικαστοῦ ἢ ἐτέρου δικαστικοῦ λειτουργοῦ νομίμως ἐντεταλμένου ὅπως ἐκτελή δικαστικὰ καθήκοντα, ἔχει δε το δικαίωμα να δικασθῆ ἐντὸς λογικῆς προθεσμίας ἢ ἀπολυτῆ κατὰ τὴν διαδικασίαν. Ἡ ἀπόλυσις δύναται να ἐξαρτηθῆ ἀπὸ ἐγγύησιν ἐξασφαλίζουσιν τὴν παράστασιν του ἐνδιαφερομένου εις τὴν δικάσιμον.

⁽¹⁾ Άρθρο II-66 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-112 παράγραφος 3 του Συντάγματος.

4. Παν πρόσωπον στερούμενον της ελευθερίας του συνεπεία συλλήψεως ή κρατήσεως έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, ίνα τούτο αποφασίση εντός βραχείας προθεσμίας επί του νομίμου της κρατήσεώς του και διατάξη την απόλυσίν του εν περιπτώσει παρανόμου κρατήσεως.
5. Παν πρόσωπον θύμα συλλήψεως ή κρατήσεως υπό συνθήκας αντιθέτους προς τας ανωτέρω διατάξεις, έχει δικαίωμα επανορθώσεως.».

Τα κατά το άρθρο 6 ⁽¹⁾ δικαιώματα θα πρέπει να γίνονται ιδίως σεβαστά όταν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εκδίδουν νόμους και νόμους-πλαίσια στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, βάσει των άρθρων III-270, III-271 και III-273 του Συντάγματος, ιδίως για τον καθορισμό των ελαχίστων κοινών διατάξεων όσον αφορά το χαρακτηρισμό των εγκλημάτων, τις ποινές και ορισμένες δικονομικές πτυχές.

Άρθρο 7 ⁽²⁾

Σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στο σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και των επικοινωνιών του.

Επεξήγηση

Τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στο άρθρο 7 ⁽²⁾ αντιστοιχούν στα προβλεπόμενα στο άρθρο 8 της ΕΣΑΔ. Για να ληφθεί υπόψη η εξέλιξη της τεχνολογίας η λέξη «αλληλογραφία» έχει αντικατασταθεί από τη λέξη «επικοινωνίες».

Σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 3 ⁽³⁾, το δικαίωμα αυτό έχει την ίδια έννοια και την ίδια εμβέλεια με το αντίστοιχο άρθρο της ΕΣΑΔ. Ως εκ τούτου οι περιορισμοί που μπορούν να τους επιβληθούν συννόμως είναι οι ίδιοι με εκείνους που επιτρέπονται στο πλαίσιο του εν λόγω άρθρου 8:

- «1. Πάν πρόσωπο δικαιούται εις τον σεβασμόν της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του.
2. Δεν επιτρέπεται να υπάρξη επέμβασις δημοσίας αρχής εν τη ασκήσει του δικαιώματος τούτου, εκτός εάν η επέμβασις αυτή προβλέπεται υπό του νόμου και αποτελεί μέτρον το οποίον, εις μίαν δημοκρατικήν κοινωνίαν, είναι αναγκαίον δια την εθνικήν ασφάλειαν την δημοσίαν ασφάλειαν, την οικονομικήν ευημερίαν της χώρας, την προάσπισιν της τάξεως και την πρόληψιν ποινικών παραβάσεων, την προστασίαν της υγείας ή της ηθικής, ή την προστασίαν των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων.».

⁽¹⁾ Άρθρο II-66 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-67 του Συντάγματος.

⁽³⁾ Άρθρο II-112 παράγραφος 3 του Συντάγματος.

Άρθρο 8 ⁽¹⁾

Προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν.
2. Η επεξεργασία αυτών των δεδομένων πρέπει να γίνεται νομίμως, για καθορισμένους σκοπούς και με βάση τη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου ή για άλλους θεμιτούς λόγους που προβλέπονται από το νόμο. Κάθε πρόσωπο δικαιούται να έχει πρόσβαση στα συλλεγμένα δεδομένα που το αφορούν και να επιτυγχάνει τη διόρθωσή τους.
3. Ο σεβασμός των κανόνων αυτών υπόκειται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής.

Επεξήγηση

Το παρόν άρθρο βασίστηκε στο άρθρο 286 της Συνθήκης ΕΚ και στην οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281 της 23.11.1995), καθώς και στο άρθρο 8 της ΕΣΑΔ και στη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των προσώπων έναντι της αυτοματοποιημένης επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα της 28ης Ιανουαρίου 1981, η οποία έχει κυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη. Το άρθρο 286 της Συνθήκης ΕΚ έχει πλέον αντικατασταθεί από το άρθρο I-51 του Συντάγματος. Υπάρχει επίσης αναφορά στον κανονισμό αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 8 της 12.1.2001). Η προαναφερόμενη οδηγία και ο εν λόγω κανονισμός περιέχουν όρους και περιορισμούς σχετικά με την άσκηση του δικαιώματος προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Άρθρο 9 ⁽²⁾

Δικαίωμα γάμου και δικαίωμα δημιουργίας οικογένειας

Το δικαίωμα γάμου και το δικαίωμα δημιουργίας οικογένειας διασφαλίζονται σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες που διέπουν την άσκησή τους.

Επεξήγηση

Το άρθρο αυτό βασίζεται στο άρθρο 12 της ΕΣΑΔ, το οποίο έχει ως εξής: «Άμα τη συμπλήρωσει ηλικίας γάμου, ο ανήρ και η γυνή έχουν το δικαίωμα να συνέρχονται εις γάμον και ιδρύωσιν οικογένειαν συμφώνως προς τους διέποντας το δικαίωμα τούτο εθνικούς νόμους.». Η διατύπωση του εν λόγω δικαιώματος εκσυγχρονίσθηκε ούτως ώστε να καλύπτει τις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι εθνικές νομοθεσίες αναγνωρίζουν άλλους τρόπους ίδρυσης οικογένειας πλην του γάμου. Το άρθρο αυτό δεν απαγορεύει ούτε επιβάλλει την αναγνώριση ως γάμου των ενώσεων μεταξύ προσώπων του ίδιου φύλου. Το εν λόγω δικαίωμα προσομοιάζει επομένως στο δικαίωμα που προβλέπονται από την ΕΣΑΔ, αλλά η εμβέλειά του ενδέχεται να είναι ευρύτερη, οσάκις προβλέπεται από την εθνική νομοθεσία.

(¹) Άρθρο II-68 του Συντάγματος.

(²) Άρθρο II-69 του Συντάγματος.

Άρθρο 10 ⁽¹⁾

Ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας. Το δικαίωμα αυτό συνεπάγεται την ελευθερία μεταβολής θρησκευματος ή πεποιθήσεων καθώς και την ελευθερία εκδήλωσης του θρησκευματος ή των πεποιθήσεών του, ατομικά ή συλλογικά, δημοσία ή κατ' ιδίαν, με τη λατρεία, την εκπαίδευση, την άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων και τις τελετές.
2. Το δικαίωμα αντίρρησης συνειδήσεως αναγνωρίζεται σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες που διέπουν την άσκησή του.

Επεξήγηση

Το δικαίωμα που διασφαλίζεται στην παράγραφο 1 αντιστοιχεί στο δικαίωμα που κατοχυρώνεται στο άρθρο 9 της ΕΣΑΔ και, σύμφωνα με τις το άρθρο 52 παράγραφος 3 του Χάρτη ⁽²⁾, έχει την ίδια έννοια και την ίδια εμβέλεια με αυτό. Οι περιορισμοί πρέπει ως εκ τούτου να γίνονται εντός των πλαισίων της παραγράφου 2 του εν λόγω άρθρου 9, η οποία έχει ως εξής: «Η ελευθερία εκδηλώσεως της θρησκείας ή των πεποιθήσεων δεν επιτρέπεται να αποτελέσει αντικείμενο ετέρων περιορισμών πέραν των προβλεπομένων υπό του νόμου και αποτελούντων αναγκαία μέτρα, εν δημοκρατική κοινωνία, δια την δημοσίαν ασφάλειαν, την προάσπισιν της δημοσίας τάξεως, υγείας και ηθικής, ή την προάσπισιν των δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων.».

Το δικαίωμα που διασφαλίζεται στην παράγραφο 2 αντιστοιχεί στις εθνικές συνταγματικές παραδόσεις και στην εξέλιξη των εθνικών νομοθεσιών ως προς το σημείο αυτό.

Άρθρο 11 ⁽³⁾

Ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία γνώμης και την ελευθερία λήψης ή μετάδοσης πληροφοριών ή ιδεών, χωρίς την ανάμειξη δημοσίων αρχών και αδιακρίτως συνόρων.
2. Η ελευθερία των μέσων μαζικής ενημέρωσης και η πολυφωνία τους είναι σεβαστές.

Επεξήγηση

1. Το άρθρο 11 ⁽³⁾ αντιστοιχεί στο άρθρο 10 ΕΣΑΔ, που έχει ως εξής:

«1. Παν πρόσωπο έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν εκφράσεως. Το δικαίωμα τούτο περιλαμβάνει την ελευθερίαν γνώμης ως και την ελευθερίαν λήψεως ή μεταδόσεως πληροφοριών η ιδεών, άνευ επεμβάσεως δημοσίων αρχών και ασχέτως συνόρων. Το παρόν άρθρον δεν κωλύει τα Κράτη από του να υποβάλωσι τας επιχειρήσεις ραδιοφωνίας, κινηματογράφου ή τηλεοράσεως εις κανονισμούς εκδόσεως αδειών λειτουργίας.

⁽¹⁾ Άρθρο II-70 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-112 παράγραφος 3 του Συντάγματος.

⁽³⁾ Άρθρο II-71 του Συντάγματος.

2. Η άσκησης των ελευθεριών τούτων, συνεπαγομένων καθήκοντα και ευθύνας, δύναται να υπαχθή εις ωρισμένας διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή κυρώσεις, προβλεπομένους υπό του νόμου και αποτελούντας αναγκαία μέτρα εν δημοκρατική κοινωνία δια την εθνικήν ασφάλειαν, την εδαφικήν ακεραιότητα ή δημοσίαν ασφάλειαν, την προάσπισιν της τάξεως και πρόληψιν του εγκλήματος, την προστασίαν της υγείας ή της ηθικής, την προστασίαν της υπολήψεως ή των δικαιωμάτων των τρίτων, την παρεμπόδισιν της κοινολογήσεως εμπιστευτικών πληροφοριών ή την διασφάλισιν του κύρους και της αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας.».

Κατ' εφαρμογή του άρθρου 52 παράγραφος 3 του Χάρτη ⁽¹⁾, το δικαίωμα αυτό έχει την ίδια έννοια και την ίδια εμβέλεια με το δικαίωμα που κατοχυρώνεται στη ΕΣΑΔ. Οι περιορισμοί που μπορούν να επιβληθούν σε αυτό δεν μπορούν επομένως να υπερβαίνουν τους προβλεπομένους στην παράγραφο 2 του άρθρου 10, με την επιφύλαξη των περιορισμών τους οποίους μπορεί να επιφέρει το δίκαιο της Ένωσης περί ανταγωνισμού στην ευχέρεια των κρατών μελών να εγκαθιδρύσουν τα καθεστώτα εκδόσεως αδειών λειτουργίας που προβλέπονται στο άρθρο 10 παράγραφος 1 τρίτη φράση της ΕΣΑΔ.

2. Η παράγραφος 2 του άρθρου αυτού διευκρινίζει τις συνέπειες της παραγράφου 1 όσον αφορά την ελευθερία των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Στηρίζεται κυρίως στην νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την τηλεόραση ιδίως στην υπόθεση C-288/89 (απόφαση της 25ης Ιουλίου 1991, Stichting Collectieve Antennevoorziening Gouda κ.α., Συλλογή 1991, σ. I-4007) και στο πρωτόκολλο για το σύστημα δημόσιας ραδιοτηλεόρασης στα κράτη μέλη, το οποίο προσαρτήθηκε στη Συνθήκη ΕΚ και τώρα πλέον στο Σύνταγμα, καθώς επίσης και στην οδηγία 89/552/ΕΚ του Συμβουλίου (βλέπε ιδίως την αιτιολογική σκέψη 17).

Άρθρο 12 ⁽²⁾

Ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι σε όλα τα επίπεδα, ιδίως στον πολιτικό και το συνδικαλιστικό τομέα καθώς και στους τομείς που αναφέρονται στον πολίτη, πράγμα που συνεπάγεται το δικαίωμα κάθε προσώπου να ιδρύει με άλλους συνδικαλιστικές ενώσεις και να προσχωρεί σ' αυτές για την υπεράσπιση των συμφερόντων του.
2. Τα πολιτικά κόμματα, στο επίπεδο της Ένωσης, συμβάλλουν στην έκφραση της πολιτικής βούλησης των πολιτών της Ένωσης.

Επεξήγηση

1. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού αντιστοιχούν στις διατάξεις του άρθρου 11 της ΕΣΑΔ το οποίο έχει ως εξής:
- «1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και εις την ελευθερίαν συνεταιρισμού συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος ιδρύσεως μετ' άλλων συνδικάτων και προσχωρήσεως εις συνδικάτα επί σκοπώ προασπίσεως των συμφερόντων του.
2. Η άσκησης των δικαιωμάτων τούτων δεν επιτρέπεται να υπαχθή εις ετέρους περιορισμούς πέραν των υπό του νόμου προβλεπομένων και αποτελούντων αναγκαία μέτρα εν δημοκρατική κοινωνία, δια την εθνικήν ασφάλειαν, την δημοσίαν ασφάλειαν την προάσπισιν της τάξεως και πρόληψιν του εγκλήματος, την προστασίαν της υγείας και της ηθικής, ή την προστασίαν των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων. Το παρόν άρθρον δεν απαγορεύει την επιβολήν νομίμων περιορισμών εις την άσκησιν των δικαιωμάτων τούτων υπό μελών των ενόπλων δυνάμεων, της αστυνομίας ή των διοικητικών υπηρεσιών του Κράτους.».

⁽¹⁾ Άρθρο II-112 παράγραφος 3 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-72 του Συντάγματος.

Οι διατάξεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου 12 ⁽¹⁾ έχουν την ίδια έννοια με τις διατάξεις της ΕΣΑΔ, αλλά η εμβέλειά τους είναι ευρύτερη, δεδομένου ότι μπορούν να εφαρμοσθούν σε όλα τα επίπεδα, συμπεριλαμβανομένου του ευρωπαϊκού επιπέδου. Σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 3 του Χάρτη ⁽²⁾, οι περιορισμοί του δικαιώματος αυτού δεν δύνανται να υπερβαίνουν αυτούς που θεωρούνται ως νόμιμοι δυνάμει της παραγράφου 2 του άρθρου 11 της ΕΣΑΔ.

2. Αυτό το δικαίωμα θεμελιώνεται επίσης στο άρθρο 11 του κοινοτικού Χάρτη των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων.

3. Η παράγραφος 2 του παρόντος άρθρου αντιστοιχεί στο άρθρο I-46 παράγραφος 4 του Συντάγματος.

Άρθρο 13 ⁽³⁾

Ελευθερία της τέχνης και της επιστήμης

Η τέχνη και η επιστημονική έρευνα είναι ελεύθερες. Η ακαδημαϊκή ελευθερία είναι σεβαστή.

Επεξήγηση

Το δικαίωμα αυτό συνάγεται πρωτίστως από τις ελευθερίες σκέψης και έκφρασης. Ασκείται στα πλαίσια του άρθρου 1 ⁽⁴⁾ και μπορεί να υπαχθεί στους περιορισμούς που επιτρέπονται από το άρθρο 10 της ΕΣΑΔ.

Άρθρο 14 ⁽⁵⁾

Δικαίωμα εκπαίδευσης

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην εκπαίδευση και στην πρόσβαση στην επαγγελματική και συνεχή κατάρτιση.

2. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ευχέρεια δωρεάν παρακολούθησης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης

3. Η ελευθερία ίδρυσης εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με σεβασμό των δημοκρατικών αρχών καθώς και το δικαίωμα των γονέων να εξασφαλίζουν την εκπαίδευση και τη μόρφωση των τέκνων τους σύμφωνα με τις θρησκευτικές, φιλοσοφικές και παιδαγωγικές πεποιθήσεις τους, γίνονται σεβαστά σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες που διέπουν την άσκησή τους.

Επεξήγηση

1. Το άρθρο αυτό εμπνέεται τόσο από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών όσο και από το άρθρο 2 του πρόσθετου πρωτοκόλλου της ΕΣΑΔ, που έχει ως εξής:

«Ουδείς δύναται να στερηθή του δικαιώματος όπως εκπαιδευθή. Παν Κράτος εν τη ασκήσει των αναλαμβανομένων υπ' αυτού καθηκόντων επί του πεδίου της μορφώσεως και της εκπαιδεύσεως θα σέβεται το δικαίωμα των γονέων όπως εξασφαλίζωσι την μόρφωσιν και εκπαιδευσιν ταύτην συμφώνως προς τας ιδίας αυτών θρησκευτικές και φιλοσοφικές πεποιθήσεις.».

⁽¹⁾ Άρθρο II-72 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-112 παράγραφος 3 του Συντάγματος.

⁽³⁾ Άρθρο II-73 του Συντάγματος.

⁽⁴⁾ Άρθρο II-61 του Συντάγματος.

⁽⁵⁾ Άρθρο II-74 του Συντάγματος.

Κρίθηκε σκόπιμο να επεκταθεί το άρθρο αυτό στην πρόσβαση στην επαγγελματική και συνεχή κατάρτιση (βλέπε σημείο 15 του κοινοτικού Χάρτη των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων και άρθρο 10 του Κοινωνικού Χάρτη) καθώς και να προστεθεί η αρχή του δωρεάν χαρακτήρα της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Όπως έχει διατυπωθεί η αρχή αυτή, συνεπάγεται απλώς ότι, όσον αφορά την υποχρεωτική εκπαίδευση, κάθε παιδί πρέπει να έχει τη δυνατότητα πρόσβασης σε εκπαιδευτικό ίδρυμα που παρέχει δωρεάν υπηρεσίες. Δεν επιβάλλει σε όλα τα ιδρύματα που παρέχουν εκπαίδευση ή επαγγελματική και συνεχή κατάρτιση, ιδίως δε τα ιδιωτικά, να προσφέρουν δωρεάν υπηρεσίες. Ούτε απαγορεύει ορισμένες μορφές διδασκαλίας να παρέχονται επί πληρωμή, εφόσον το κράτος λαμβάνει μέτρα για να χορηγήσει οικονομική αντιστάθμιση. Στο βαθμό που ο Χάρτης εφαρμόζεται στην Ένωση, αυτό σημαίνει ότι, στο πλαίσιο των πολιτικών της για την κατάρτιση, η Ένωση υποχρεούται να σέβεται το δωρεάν χαρακτήρα της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, χωρίς να δημιουργούνται βεβιαώς κατά τον τρόπο αυτό νέες αρμοδιότητες. Όσον αφορά το δικαίωμα των γονέων, πρέπει να ερμηνεύεται σε σχέση με τις διατάξεις του άρθρου 24 ⁽¹⁾.

2. Η ελευθερία ίδρυσης εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, δημοσίων ή ιδιωτικών, κατοχυρώνεται ως μορφή της επιχειρηματικής ελευθερίας, όμως περιορίζεται από το σεβασμό των δημοκρατικών αρχών και ασκείται σύμφωνα με τις διαδικασίες που ορίζουν οι εθνικές νομοθεσίες.

Άρθρο 15 ⁽²⁾

Ελευθερία του επαγγέλματος και δικαίωμα προς εργασία

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να εργάζεται και να ασκεί το επάγγελμα, το οποίο επιλέγει ή αποδέχεται ελεύθερα.
2. Κάθε πολίτης της Ένωσης είναι ελεύθερος να αναζητά απασχόληση, να εργάζεται, να εγκαθίσταται ή να παρέχει υπηρεσίες σε κάθε κράτος μέλος.
3. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών που έχουν άδεια να εργάζονται στο έδαφος των κρατών μελών δικαιούνται συνθηκών εργασίας αντιστοιχών με εκείνες που απολαύουν οι πολίτες της Ένωσης.

Επεξήγηση

Η ελευθερία του επαγγέλματος, που κατοχυρώνεται στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 15 ⁽²⁾, αναγνωρίζεται στη νομολογία του Δικαστηρίου (βλ. μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 14ης Μαΐου 1974, υποθ. 4/73, Nold, Συλλογή 1974, σ. 491, παράγραφοι 12-14 του σκεπτικού, της 13ης Δεκεμβρίου 1979, υποθ. 44/79, Hauer, Συλλογή 1979, σ. 3727, της 8ης Οκτωβρίου 1986, υποθ. 234/85, Keller, Συλλογή 1986, σ. 2897, παράγραφος 8 του σκεπτικού).

Η παράγραφος αυτή εμπνέεται επίσης από το άρθρο 1 παράγραφος 2 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη ο οποίος υπεγράφη στις 18 Οκτωβρίου 1961, και έχει κυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη καθώς και από το σημείο 4 του κοινοτικού Χάρτη των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων της 9ης Δεκεμβρίου 1989. Η έκφραση «συνθήκες εργασίας» πρέπει να εννοηθεί όπως στο άρθρο III-213 του Συντάγματος.

Η δεύτερη παράγραφος προβλέπει τις τρεις ελευθερίες που κατοχυρώνονται στα άρθρα I-4 και III-133, III-137 και III-144 του Συντάγματος, δηλαδή την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, την ελευθερία εγκατάστασης και την ελευθερία παροχής υπηρεσιών.

Η τρίτη παράγραφος βασίστηκε στο άρθρο 137 παράγραφος 3 τέταρτο εδάφιο της ΣΕΚ, το οποίο έχει πλέον αντικατασταθεί από το άρθρο III-210 παράγραφος 1 στοιχείο ζ) του Συντάγματος, καθώς και στο άρθρο 19 αριθ. 4 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη, ο οποίος υπεγράφη στις 18 Οκτωβρίου 1961 και κυρώθηκε από όλα τα κράτη μέλη. Εφαρμόζεται

⁽¹⁾ Άρθρο II-84 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-75 του Συντάγματος.

επομένως το άρθρο 52 παράγραφος 2 του Χάρτη ⁽¹⁾. Το θέμα της πρόσληψης ναυτών που έχουν την ιθαγένεια τρίτων κρατών στα πληρώματα πλοίων που φέρουν τη σημαία κράτους μέλους της Ένωσης ρυθμίζεται από το δίκαιο της Ένωσης και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.

Άρθρο 16 ⁽²⁾

Επιχειρηματική ελευθερία

Η επιχειρηματική ελευθερία αναγνωρίζεται σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.

Επεξήγηση

Το άρθρο αυτό βασίζεται στη νομολογία του Δικαστηρίου το οποίο έχει αναγνωρίσει την ελευθερία άσκησης οικονομικής ή εμπορικής δραστηριότητας (βλ. τις αποφάσεις της 14ης Μαΐου 1974, υποθ. 4/73, Nold, Συλλογή 1974, σ. 491, παράγραφος 14 του σκεπτικού, και της 27ης Σεπτεμβρίου 1979, υποθ. 230-78, SPA Eridania και άλλοι, Συλλογή 1979, σ. 2749, παράγραφοι 20 και 31 του σκεπτικού) και την ελευθερία των συμβάσεων (βλ. μεταξύ άλλων, την απόφαση «Sukkerfabriken Nykoebing», υποθ. 151/78, Συλλογή 1979, σ. 1, παράγραφος 19 του σκεπτικού, την απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 1999, C-240/97, Ισπανία κατά της Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-6571, παράγραφος 99 του σκεπτικού, και άρθρο [3 (2)] του Συντάγματος το οποίο αναγνωρίζει τον ελεύθερο ανταγωνισμό. Το δικαίωμα αυτό ασκείται βεβαίως τηρουμένου του δικαίου της Ένωσης και των εθνικών νομοθεσιών. Μπορεί να υπόκειται στους περιορισμούς που προβλέπονται στο άρθρο 52 παράγραφος 1 του Χάρτη ⁽³⁾).

Άρθρο 17 ⁽⁴⁾

Δικαίωμα ιδιοκτησίας

1. Κάθε πρόσωπο δικαιούται να είναι κύριος των νομίμως κτηθέντων αγαθών του, να τα χρησιμοποιεί, να τα διαθέτει και να τα κληροδοτεί. Κανείς δεν μπορεί να στερείται την ιδιοκτησία του, παρά μόνον για λόγους δημόσιας ωφέλειας, στις περιπτώσεις και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο νόμο και έναντι δίκαιης και έγκαιρης αποζημίωσης για την απώλειά της. Η χρήση των αγαθών μπορεί να υπόκειται σε περιορισμούς από το νόμο, εφόσον αυτό είναι αναγκαίο προς το γενικό συμφέρον.

2. Η διανοητική ιδιοκτησία προστατεύεται.

Επεξήγηση

Το άρθρο αυτό αντιστοιχεί στο άρθρο 1 του πρόσθετου πρωτοκόλλου της ΕΣΑΔ:

«Παν φυσικόν ή νομικόν πρόσωπον δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του. Ουδείς δύναται να στερηθή της ιδιοκτησίας αυτού ειμή δια λόγους δημοσίας ωφελείας και υπό τους προβλεπομένους υπό του νόμου και των γενικών αρχών του διεθνούς δικαίου όρους.

Αι προαναφερόμεναι διατάξεις δεν θίγουσι το δικαίωμα παντός Κράτους όπως θέση εν ισχύι Νόμους ους ήθελε κρίνει αναγκαίον προς ρύθμισιν της χρήσεως αγαθών συμφώνως προς το δημόσιον συμφέρον ή προς εξασφάλισιν της καταβολής φόρων ή άλλων εισφορών ή προστίμων.».

⁽¹⁾ Άρθρο II-112 παράγραφος 2 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-76 του Συντάγματος.

⁽³⁾ Άρθρο II-112 παράγραφος 1 του Συντάγματος.

⁽⁴⁾ Άρθρο II-77 του Συντάγματος.

Πρόκειται για θεμελιώδη αρχή που είναι κοινή σε όλα τα εθνικά συντάγματα. Έχει κατοχυρωθεί παγίως από τη νομολογία του Δικαστηρίου και κατά κύριο λόγο στην απόφαση Hauer (13 Δεκεμβρίου 1979, Συλλογή 1979, σ. 3727). Η διατύπωση εκσυγχρονίστηκε, αλλά σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 3 ⁽¹⁾ το δικαίωμα αυτό έχει την ίδια έννοια και την ίδια εμβέλεια με το δικαίωμα που κατοχυρώνεται στην ΕΣΑΔ και δεν επιτρέπεται η υπέρβαση των περιορισμών που προβλέπονται σε αυτήν.

Λόγω της αυξανόμενης σημασίας της, και του παράγωγου κοινοτικού δικαίου γίνεται ρητή αναφορά στην παράγραφο 2, στην προστασία της διανοητικής ιδιοκτησίας, η οποία αποτελεί μία από τις πτυχές του δικαιώματος ιδιοκτησίας. Η διανοητική ιδιοκτησία καλύπτει όχι μόνο τη λογοτεχνική και καλλιτεχνική ιδιοκτησία αλλά επίσης, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα ευρεσιτεχνίας και σημάτων καθώς και τα συγγενικά δικαιώματα. Οι διασφαλίσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 1 εφαρμόζονται καταλλήλως στην διανοητική ιδιοκτησία.

Άρθρο 18 ⁽²⁾

Δικαίωμα ασύλου

Το δικαίωμα ασύλου διασφαλίζεται τηρουμένων των κανόνων της Σύμβασης της Γενεύης της 28ης Ιουλίου 1951 και του Πρωτοκόλλου της 31ης Ιανουαρίου 1967 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων και σύμφωνα με το Σύνταγμα.

Επεξήγηση

Το κείμενο του άρθρου βασίστηκε στο άρθρο 63 της ΣΕΚ, που έχει πλέον αντικατασταθεί από το άρθρο III-266 του Συντάγματος, το οποίο επιβάλλει στην Ένωση την τήρηση της Σύμβασης της Γενεύης για τους πρόσφυγες. Είναι αναγκαία η παραπομπή στις διατάξεις των πρωτοκόλλων σχετικά με το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία που είναι προσαρτημένα [στη Συνθήκη του Άμστερνταμ] στο Σύνταγμα, καθώς και με τη Δανία, για να προσδιορισθεί σε ποιο βαθμό τα εν λόγω κράτη μέλη εφαρμόζουν εν προκειμένω το δικαίωμα της Ένωσης και σε ποιο βαθμό το εν λόγω άρθρο εφαρμόζεται σε αυτά τα κράτη μέλη. Το άρθρο αυτό τηρεί το πρωτόκολλο σχετικά με το άσυλο, το οποίο είναι προσαρτημένο στο Σύνταγμα.

Άρθρο 19 ⁽³⁾

Προστασία σε περίπτωση απομάκρυνσης, απέλασης και έκδοσης

1. Απαγορεύονται οι συλλογικές απελάσεις.
2. Κανείς δεν μπορεί να απομακρυνθεί, να απελαθεί ή να εκδοθεί προς κράτος όπου διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου ή να υποβληθεί σε βασανιστήρια ή άλλη απάνθρωπη ή εξευτελιστική ποινή ή μεταχείριση.

Επεξήγηση

Η παράγραφος 1 του άρθρου αυτού έχει την ίδια έννοια και την ίδια εμβέλεια με το άρθρο 4 του πρόσθετου πρωτοκόλλου αριθ. 4 της ΕΣΑΔ όσον αφορά τις συλλογικές απελάσεις. Στόχος της είναι να εξασφαλισθεί ότι κάθε απόφαση θα βασίζεται σε ειδική εξέταση και ότι δεν θα είναι δυνατόν να αποφασίζεται με ενιαίο μέτρο η απέλαση όλων των προσώπων που έχουν την ιθαγένεια συγκεκριμένου κράτους (βλέπε επίσης το άρθρο 13 του Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα).

Η παράγραφος 2 ενσωματώνει τη σχετική νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου όσον αφορά το άρθρο 3 της ΕΣΑΔ (βλ. Ahmed κατά Αυστρίας, απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 1996, Συλλογή 1996, σ. VI-2206 και Soering, απόφαση της 7ης Ιουλίου 1989).

⁽¹⁾ Άρθρο II-112 παράγραφος 3 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-78 του Συντάγματος.

⁽³⁾ Άρθρο II-79 του Συντάγματος.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ

ΙΣΟΤΗΤΑ

Άρθρο 20 ⁽¹⁾**Ισότητα έναντι του νόμου**

Όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι έναντι του νόμου.

Επεξήγηση

Το άρθρο αυτό αντιστοιχεί στη γενική αρχή δικαίου, η οποία είναι εγγεγραμμένη σε όλα τα ευρωπαϊκά συντάγματα και την οποία το Δικαστήριο έκρινε ως θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου (απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 1984, *Racke*, υπόθεση 283/83, Συλλογή 1984, σ. 3791, απόφαση της 17ης Απριλίου 1997, C-15/95, *EARL*, Συλλογή 1997, σ. I-1961, και απόφαση της 13ης Απριλίου 2000, C-292/97, *Karlsson*, Συλλογή 2000, σ. 2737).

Άρθρο 21 ⁽²⁾**Απαγόρευση διακρίσεων**

1. Απαγορεύεται κάθε διάκριση ιδίως λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ή κάθε άλλης γνώμης, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.
2. Απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας, εντός του πεδίου εφαρμογής του Συντάγματος και με την επιφύλαξη οποιασδήποτε από τις ειδικές του διατάξεις.

Επεξήγηση

Η παράγραφος 1 πηγάζει από το άρθρο 13 της Συνθήκης ΕΚ, που πλέον έχει αντικατασταθεί από το άρθρο III-124 του Συντάγματος, από το άρθρο 14 της ΕΣΑΔ καθώς και από το άρθρο 11 της σύμβασης για τα δικαιώματα του ανθρώπου και τη βιοϊατρική όσον αφορά τη γενετική κληρονομιά. Εφόσον συμπίπτει με το άρθρο 14 της ΕΣΑΔ, εφαρμόζεται σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο.

Δεν υπάρχει καμία αντίφαση ή ασυμβατότητα μεταξύ της παραγράφου 1 και του άρθρου III-124 του Συντάγματος το οποίο έχει διαφορετικό πεδίο εφαρμογής και σκοπό: το άρθρο III-124 εξουσιοδοτεί την Ένωση να θεσπίζει νομοθετικές πράξεις, μεταξύ άλλων και προς εναρμόνιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών, για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών διακρίσεων που απαριθμούνται εξαντλητικά στο εν λόγω άρθρο. Οι συγκεκριμένες νομοθετικές πράξεις μπορούν να καλύπτουν τις ενέργειες των αρχών των κρατών μελών (καθώς και τις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών) σε οποιοδήποτε τομέα εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων της Ένωσης. Αντίθετα, η διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 21 ⁽²⁾ του δεν παρέχει καμία εξουσία θέσπισης νόμων κατά των διακρίσεων σε αυτούς τους τομείς δράσης των κρατών μελών ή ιδιωτών, ούτε καθορίζει γενικές απαγορεύσεις διακρίσεων στους εν λόγω ευρύτατους τομείς. Αντ' αυτού, αφορά μόνο περιπτώσεις διακρίσεων από τα όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους που τους έχουν ανατεθεί δυνάμει άλλων άρθρων των Μερών Ι και ΙΙΙ του Συντάγματος, καθώς και από τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή του

⁽¹⁾ Άρθρο II-80 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-81 του Συντάγματος.

δικαίου της Ένωσης. Επομένως, η παράγραφος 1 δεν επηρεάζει το εύρος των αρμοδιοτήτων που παρέχονται δυνάμει του άρθρου III-124 ούτε την ερμηνεία που δίνεται στο άρθρο αυτό.

Η παράγραφος 2 αντιστοιχεί στο άρθρο I-4 παράγραφος 2 του Συντάγματος και πρέπει να εφαρμόζεται σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο.

Άρθρο 22 ⁽¹⁾

Πολιτιστική, θρησκευτική και γλωσσική πολυμορφία

Η Ένωση σέβεται την πολιτιστική, θρησκευτική και γλωσσική πολυμορφία.

Επεξήγηση

Το άρθρο αυτό βασίστηκε στο άρθρο 6 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στο άρθρο 151 παράγραφοι 1 και 4 της Συνθήκης ΕΚ, που πλέον έχει αντικατασταθεί από το άρθρο III-280 παράγραφοι 1 και 4 του Συντάγματος, σχετικά με τον πολιτισμό. Ο σεβασμός της πολιτιστικής και γλωσσικής πολυμορφίας επιβάλλεται πλέον και από το άρθρο I-3 παράγραφος 3 του Συντάγματος. Το παρόν άρθρο εμπνέεται από τη δήλωση αριθ. 11 που προσαρτάται στην τελική πράξη της Συνθήκης του Άμστερνταμ για το καθεστώς των εκκλησιών και των μη ομολογιακών οργανώσεων, που έχει πλέον συμπεριληφθεί στο άρθρο I-52 του Συντάγματος.

Άρθρο 23 ⁽²⁾

Ισότητα γυναικών και ανδρών

Η ισότητα γυναικών και ανδρών πρέπει να εξασφαλίζεται σε όλους τους τομείς, μεταξύ άλλων στην απασχόληση, την εργασία και τις αποδοχές.

Η αρχή της ισότητας δεν αποκλείει τη διατήρηση ή τη θέσπιση μέτρων που προβλέπουν ειδικά πλεονεκτήματα υπέρ του υποεκπροσωπούμενου φύλου.

Επεξήγηση

Το εδάφιο 1 του παρόντος άρθρου βασίστηκε στο άρθρο 2 και το άρθρο 3 παράγραφος 2 της Συνθήκης ΕΚ, που έχουν πλέον αντικατασταθεί από τα άρθρα I-3 και III-166 του Συντάγματος, τα οποία επιβάλλουν ως στόχο στην Ένωση την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, και στο άρθρο 141 παράγραφος 1 της Συνθήκης ΕΚ, που έχει πλέον αντικατασταθεί από το άρθρο III-214 παράγραφος 1 του Συντάγματος. Εμπνέεται από το άρθρο 20 του αναθεωρημένου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη της 3ης Μαΐου 1996 και από το σημείο 16 του κοινοτικού Χάρτη των δικαιωμάτων των εργαζομένων.

Βασίζεται επίσης στο άρθρο 141 παράγραφος 3 της Συνθήκης ΕΚ, που έχει πλέον αντικατασταθεί από το άρθρο III-214 παράγραφος 3 του Συντάγματος, και στο άρθρο 2 παράγραφος 4 της οδηγίας 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση, και τις συνθήκες εργασίας.

Η παράγραφος 2 επαναδιατυπώνει με πιο σύντομο τρόπο το άρθρο III-214 παράγραφος 4 του Συντάγματος σύμφωνα με το οποίο η αρχή ίσης μεταχείρισης δεν αποκλείει τη διατήρηση ή τη θέσπιση μέτρων σχετικά με ειδικά πλεονεκτήματα προς διευκόλυνση της άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας από το υποεκπροσωπούμενο φύλο ή προς πρόληψη ή

⁽¹⁾ Άρθρο II-82 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-83 του Συντάγματος.

αντιστάθμισιμειονεκτημάτων στην επαγγελματική σταδιοδρομία. Σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 2 ⁽¹⁾, η παρούσα παράγραφος δεν τροποποιεί το άρθρο III-214 παράγραφος 4.

Άρθρο 24 ⁽²⁾

Δικαιώματα του παιδιού

1. Τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην προστασία και τη φροντίδα που απαιτούνται για την καλή διαβίωσή τους. Τα παιδιά μπορούν να εκφράζουν ελεύθερα τη γνώμη τους. Η γνώμη τους σχετικά με ζητήματα που τα αφορούν λαμβάνεται υπόψη σε συνάρτηση με την ηλικία και την ωριμότητά τους.
2. Σε όλες τις πράξεις που αφορούν τα παιδιά, είτε επιχειρούνται από δημόσιες αρχές είτε από ιδιωτικούς οργανισμούς, πρωταρχική σημασία πρέπει να δίνεται στο υπέρτατο συμφέρον του παιδιού.
3. Κάθε παιδί έχει δικαίωμα να διατηρεί τακτικές προσωπικές σχέσεις και απ' ευθείας επαφές με τους δύο γονείς του, εκτός εάν τούτο είναι αντίθετο προς το συμφέρον του.

Επεξήγηση

Το παρόν άρθρο βασίζεται στη Σύμβαση της Νέας Υόρκης για τα δικαιώματα του παιδιού, η οποία υπεγράφη στις 20 Νοεμβρίου 1989 και έχει επικυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη, ιδίως δε στα άρθρα 3, 9, 12 και 13 της εν λόγω Σύμβασης.

Στην παράγραφο 3 λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι, στο πλαίσιο της δημιουργίας ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, η νομοθεσία της Ένωσης επί αστικών θεμάτων με διασυννοριακές επιπτώσεις, δυνάμει του άρθρου III-269 του Συντάγματος, μπορεί να περιλαμβάνει ιδίως δικαιώματα επίσκεψης τα οποία εξασφαλίζουν ότι τα παιδιά μπορούν να διατηρούν σε τακτική βάση προσωπική και απ' ευθείας επαφή και με τους δύο γονείς τους.

Άρθρο 25 ⁽³⁾

Δικαιώματα των ηλικιωμένων

Η Ένωση αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα των ηλικιωμένων προσώπων να διάγουν αξιοπρεπή και ανεξάρτητη ζωή και να συμμετέχουν στον κοινωνικό και πολιτιστικό βίο.

Επεξήγηση

Το παρόν άρθρο εμπνέεται από το άρθρο 23 του αναθεωρημένου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη και από τα άρθρα 24 και 25 του κοινοτικού Χάρτη των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων. Εννοείται ότι η συμμετοχή στον κοινωνικό και πολιτιστικό βίο καλύπτει τη συμμετοχή στον πολιτικό βίο.

⁽¹⁾ Άρθρο II-112 παράγραφος 2 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-84 του Συντάγματος.

⁽³⁾ Άρθρο II-85 του Συντάγματος.

Άρθρο 26 ⁽¹⁾

Ένταξη των ατόμων με αναπηρίες

Η Ένωση αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρίες να επωφελούνται μέτρων που θα τους εξασφαλίζουν την αυτονομία, την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή στον κοινοτικό βίο.

Επεξήγηση

Η αρχή που περιέχεται στο παρόν άρθρο στηρίζεται στο άρθρο 15 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη και εμπνέεται επίσης από το σημείο 26 του κοινοτικού Χάρτη των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

Άρθρο 27 ⁽²⁾

Δικαίωμα των εργαζομένων στην ενημέρωση και τη διαβούλευση στο πλαίσιο της επιχείρησης

Εξασφαλίζεται στους εργαζομένους ή τους εκπροσώπους τους, στα ενδεδειγμένα επίπεδα, εγκαίρως ενημέρωση και διαβούλευση, στις περιπτώσεις και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από το δίκαιο της Ένωσης και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.

Επεξήγηση

Το παρόν άρθρο προέρχεται από τον αναθεωρημένο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη (άρθρο 21) και τον κοινοτικό Χάρτη των δικαιωμάτων των εργαζομένων (σημεία 17 και 18). Εφαρμόζεται υπό τους όρους που προβλέπονται από το δίκαιο της Ένωσης και τα εθνικά δίκαια. Η αναφορά στα ενδεδειγμένα επίπεδα παραπέμπει στα επίπεδα που προβλέπονται από το δίκαιο της Ένωσης ή από το εθνικό δίκαιο και τις εθνικές πρακτικές, πράγμα που μπορεί να περιλαμβάνει το ευρωπαϊκό επίπεδο, εφόσον προβλέπεται από την νομοθεσία της Ένωσης. Το κεκτημένο της Ένωσης στον τομέα αυτό είναι σημαντικό: άρθρα III-211 και III-212 του Συντάγματος, οδηγίες 2002/14/EK (γενικό πλαίσιο ενημέρωσης και διαβούλευσης των εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα), 98/59/EK (συλλογικές απολύσεις), 2001/23/EK (μετεγκατάσταση επιχειρήσεων) και 94/45/EK (ευρωπαϊκές επιτροπές επιχειρήσεων).

Άρθρο 28 ⁽³⁾

Δικαίωμα διαπραγμάτευσης και συλλογικών δράσεων

Οι εργαζόμενοι και οι εργοδότες, ή οι αντίστοιχες οργανώσεις τους, έχουν, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές, δικαίωμα να διαπραγματεύονται και να συνάπτουν συλλογικές συμβάσεις στα ενδεδειγμένα επίπεδα καθώς και να προσφεύγουν, σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων, σε συλλογικές δράσεις για την υπεράσπιση των συμφερόντων τους, συμπεριλαμβανομένης της απεργίας.

⁽¹⁾ Άρθρο II-86 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-87 του Συντάγματος.

⁽³⁾ Άρθρο II-88 του Συντάγματος.

Επεξήγηση

Το παρόν άρθρο βασίζεται στο άρθρο 6 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη καθώς και στον κοινοτικό Χάρτη των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων (σημεία 12 έως 14). Το δικαίωμα συλλογικής δράσης έχει αναγνωρισθεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των δικαιωμάτων του ανθρώπου ως ένα από τα στοιχεία του συνδικαλιστικού δικαιώματος που ορίζεται στο άρθρο 11 της ΕΣΑΔ. Όσον αφορά τα ενδεδειγμένα επίπεδα τα οποία μπορεί να αφορά η συλλογική διαπραγμάτευση, βλέπε τις επεξηγήσεις του προηγούμενου άρθρου. Ο τρόπος και οι περιορισμοί άσκησης συλλογικών δράσεων, μεταξύ των οποίων και η απεργία, εμπίπτουν στις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές, συμπεριλαμβανομένου του κατά πόσον μπορούν να διεξαχθούν παράλληλα σε διάφορα κράτη μέλη.

Άρθρο 29 ⁽¹⁾

Δικαίωμα πρόσβασης στις υπηρεσίες ευρέσεως εργασίας

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα πρόσβασης σε δωρεάν υπηρεσίες ευρέσεως εργασίας.

Επεξήγηση

Το παρόν άρθρο βασίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 3 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη, καθώς και στο σημείο 13 του κοινοτικού Χάρτη των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων.

Άρθρο 30 ⁽²⁾

Προστασία σε περίπτωση αδικαιολόγητης απόλυσης

Κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα προστασίας έναντι κάθε αδικαιολόγητης απόλυσης, σύμφωνα με το δικαίωμα της Ένωσης και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.

Επεξήγηση

Το παρόν άρθρο εμπνέεται από το άρθρο 24 του αναθεωρημένου Κοινωνικού Χάρτη. Βλέπε επίσης την οδηγία 2001/23/ΕΚ για την προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μετεγκατάστασης επιχειρήσεων, και την οδηγία 80/987 για την προστασία των εργαζομένων σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2002/74/ΕΚ.

Άρθρο 31 ⁽³⁾

Δίκαιες και πρόσφορες συνθήκες εργασίας

1. Κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα σε υγιεινές, ασφαλείς και αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας.
2. Κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα σε ένα όριο μέγιστης διάρκειας εργασίας, σε ημερήσιες και εβδομαδιαίες περιόδους ανάπαυσης καθώς και σε ετήσια περίοδο αμειβόμενων διακοπών.

⁽¹⁾ Άρθρο II-89 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-90 του Συντάγματος.

⁽³⁾ Άρθρο II-91 του Συντάγματος.

Επεξήγηση

1. Η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου βασίζεται στην οδηγία 89/391/ΕΟΚ σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία. Εμπνέεται επίσης από το άρθρο 3 του Κοινωνικού Χάρτη και από το σημείο 19 του κοινοτικού Χάρτη των δικαιωμάτων των εργαζομένων, καθώς και, όσον αφορά το δικαίωμα στην αξιοπρέπεια κατά την εργασία, από το άρθρο 26 του αναθεωρημένου Κοινωνικού Χάρτη. Η έκφραση «συνθήκες εργασίας» πρέπει να εννοηθεί όπως στο άρθρο III-213 του Συντάγματος.
2. Η παράγραφος 2 βασίζεται στην οδηγία 93/104/ΕΚ όσον αφορά ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας, καθώς και στο άρθρο 2 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη και στο σημείο 8 του κοινοτικού Χάρτη των δικαιωμάτων των εργαζομένων.

Άρθρο 32 ⁽¹⁾

Απαγόρευση της εργασίας των παιδιών και προστασία των νέων στην εργασία

Η εργασία των παιδιών απαγορεύεται. Η ελάχιστη ηλικία για την ανάληψη εργασίας δεν μπορεί να είναι μικρότερη από την ηλικία κατά την οποία λήγει η υποχρεωτική σχολική φοίτηση, υπό την επιφύλαξη ευνοϊκότερων κανόνων για τους νέους και εξαιρέσει περιορισμένων παρεκκλίσεων.

Οι νέοι που εργάζονται πρέπει να απολαύουν συνθηκών εργασίας προσαρμοσμένων στην ηλικία τους και να προστατεύονται από την οικονομική εκμετάλλευση ή από οποιαδήποτε εργασία που θα μπορούσε να βλάψει την ασφάλειά τους, την υγεία τους, τη σωματική, πνευματική, ηθική ή κοινωνική ανάπτυξή τους ή να θέσει σε κίνδυνο την εκπαίδευσή τους.

Επεξήγηση

Το παρόν άρθρο βασίζεται στην οδηγία 94/33/ΕΚ σχετικά με την προστασία των νέων κατά την εργασία, καθώς και στο άρθρο 7 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη και στα σημεία 20 έως 23 του κοινοτικού Χάρτη των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων.

Άρθρο 33 ⁽²⁾

Οικογενειακή ζωή και επαγγελματική ζωή

1. Η οικογένεια απολαύει νομικής, οικονομικής και κοινωνικής προστασίας.
2. Κάθε πρόσωπο, προκειμένου να μπορεί να συνδυάζει την οικογενειακή με την επαγγελματική ζωή του, έχει δικαίωμα προστασίας από την απόλυση για λόγους που συνδέονται με τη μητρότητα καθώς και δικαίωμα αμειβόμενης άδειας μητρότητας και γονικής άδειας μετά τη γέννηση ή την υιοθεσία παιδιού

Επεξήγηση

Η παράγραφος 1 του άρθρου 33 ⁽²⁾ βασίζεται στο άρθρο 16 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη.

⁽¹⁾ Άρθρο II-92 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-93 του Συντάγματος.

Η παράγραφος 2 εμπνέεται από την οδηγία 92/85/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων κατά την εργασία και από την οδηγία 96/34/ΕΚ σχετικά με τη συμφωνία-πλαίσιο για τη γονική άδεια η οποία έχει συναφθεί από την UNICE, τη CEEP και τη CES. Βασίζεται επίσης στο άρθρο 8 (προστασία της μητρότητας) του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη και εμπνέεται από το άρθρο 27 (δικαίωμα των εργαζομένων με οικογενειακές ευθύνες για παροχή ίσων ευκαιριών και ίση μεταχείριση), του αναθεωρημένου Κοινωνικού Χάρτη. Ο όρος «μητρότητα» καλύπτει την περίοδο από τη σύλληψη έως το θηλασμό.

Άρθρο 34 ⁽¹⁾

Κοινωνική ασφάλεια και κοινωνική αρωγή

1. Η Ένωση αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα πρόσβασης στις παροχές κοινωνικής ασφάλειας και στις κοινωνικές υπηρεσίες που εξασφαλίζουν προστασία σε περιπτώσεις όπως η μητρότητα, η ασθένεια, το εργατικό ατύχημα, η εξάρτηση ή το γήρας καθώς και σε περίπτωση απώλειας της απασχόλησης, σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στο δίκαιο της Ένωσης και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.
2. Κάθε πρόσωπο που διαμένει και διακινείται νομίμως εντός της Ένωσης έχει δικαίωμα στις παροχές κοινωνικής ασφάλειας και στα κοινωνικά πλεονεκτήματα, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.
3. Η Ένωση, προκειμένου να καταπολεμηθεί ο κοινωνικός αποκλεισμός και η φτώχεια, αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα κοινωνικής αρωγής και στεγαστικής βοήθειας προς εξασφάλιση αξιοπρεπούς διαβίωσης σε όλους όσους δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους, σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στο δίκαιο της Ένωσης και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.

Επεξήγηση

Η αρχή που προβλέπεται στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 34 ⁽¹⁾ βασίζεται στα άρθρα 137 και 140 της Συνθήκης ΕΚ, που έχουν πλέον αντικατασταθεί από τα άρθρα III-210 και III-213, καθώς και στο άρθρο 12 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη και στο σημείο 10 του κοινοτικού Χάρτη των δικαιωμάτων των εργαζομένων. Πρέπει να γίνεται σεβαστή από την Ένωση κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων που διαθέτει δυνάμει των άρθρων III-210 και III-213 του Συντάγματος. Η μνεία των κοινωνικών υπηρεσιών αφορά τις περιπτώσεις κατά τις οποίες τέτοιες υπηρεσίες έχουν συσταθεί για να εξασφαλίζουν ορισμένες παροχές αλλά ουδόλως σημαίνει ότι πρέπει να δημιουργούνται τέτοιες υπηρεσίες όταν δεν υπάρχουν. Η έκφραση «μητρότητα» πρέπει να εννοηθεί όπως στο προηγούμενο άρθρο.

Η δεύτερη παράγραφος βασίζεται στο άρθρο 12 παράγραφος 4 και το άρθρο 13 παράγραφος 4 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη, καθώς και στο σημείο 2 του κοινοτικού Χάρτη των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων και αντικατοπτρίζει τους κανόνες που απορρέουν εκ του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 και εκ του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68.

Η τρίτη παράγραφος εμπνέεται από το άρθρο 13 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη και τα άρθρα 30 και 31 του αναθεωρημένου Κοινωνικού Χάρτη, καθώς και από το σημείο 10 του κοινοτικού Χάρτη των δικαιωμάτων των εργαζομένων. Πρέπει να τηρείται από την Ένωση στα πλαίσια των πολιτικών που βασίζονται στο άρθρο III-210 του Συντάγματος.

⁽¹⁾ Άρθρο II-94 του Συντάγματος.

Άρθρο 35 ⁽¹⁾

Προστασία της υγείας

Κάθε πρόσωπο δικαιούται να έχει πρόσβαση στην πρόληψη σε θέματα υγείας και να απολαύει ιατρικής περίθαλψης, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές. Κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή όλων των πολιτικών και δράσεων της Ένωσης εξασφαλίζεται υψηλού επιπέδου προστασία της υγείας του ανθρώπου.

Επεξήγηση

Οι αρχές που περιέχονται σε αυτό το άρθρο βασίζονται στο άρθρο 152 της Συνθήκης ΕΚ, το οποίο έχει αντικατασταθεί πλέον από το άρθρο III-278 του Συντάγματος, καθώς και στα άρθρα 11 και 13 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη. Η δεύτερη πρόταση του άρθρου αναπαράγει το άρθρο III-278 παράγραφος 1.

Άρθρο 36 ⁽²⁾

Πρόσβαση στις υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος

Η Ένωση αναγνωρίζει και σέβεται την πρόσβαση στις υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος, όπως αυτό προβλέπεται στις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές, σύμφωνα με το Σύνταγμα, προκειμένου να προαχθεί η κοινωνική και εδαφική συνοχή της Ένωσης.

Επεξήγηση

Το παρόν άρθρο είναι πλήρως ευθυγραμμισμένο με το άρθρο III-122 του Συντάγματος και δεν δημιουργεί νέο δικαίωμα. Θέτει απλώς την αρχή ότι η Ένωση σέβεται την πρόσβαση στις υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος που προβλέπεται στις εθνικές νομοθεσίες, εφόσον οι νομοθεσίες αυτές συνάδουν προς το δίκαιο της Ένωσης.

Άρθρο 37 ⁽³⁾

Προστασία του περιβάλλοντος

Το υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος και η βελτίωση της ποιότητάς του πρέπει να ενσωματώνονται στις πολιτικές της Ένωσης και να διασφαλίζονται σύμφωνα με την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης.

Επεξήγηση

Η αρχή που περιέχεται στο άρθρο αυτό βασίστηκε στα άρθρα 2, 6 και 174 της Συνθήκης ΕΚ, τα οποία έχουν πλέον αντικατασταθεί από το άρθρο I-3 παράγραφος 3 και τα άρθρα III-219 και III-233 του Συντάγματος.

Εμπνέεται επίσης από τις διατάξεις ορισμένων εθνικών συνταγμάτων.

⁽¹⁾ Άρθρο II-95 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-96 του Συντάγματος.

⁽³⁾ Άρθρο II-97 του Συντάγματος.

Άρθρο 38 ⁽¹⁾

Προστασία του καταναλωτή

Οι πολιτικές της Ένωσης διασφαλίζουν υψηλό επίπεδο προστασίας του καταναλωτή.

Επεξήγηση

Η αρχή που περιέχεται στο άρθρο αυτό βασίστηκε στο άρθρο 153 της Συνθήκης ΕΚ, που έχει πλέον αντικατασταθεί από το άρθρο III-235 του Συντάγματος.

ΤΙΤΛΟΣ V

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Άρθρο 39 ⁽²⁾

Δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

1. Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο κράτος μέλος κατοικίας του, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους.
2. Τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εκλέγονται με άμεση και καθολική, ελεύθερη και μυστική ψηφοφορία.

Επεξήγηση

Το άρθρο 39 ⁽²⁾ εφαρμόζεται υπό τους όρους που προβλέπονται στα Μέρη I και III του Συντάγματος, σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 2 του Χάρτη ⁽³⁾. Στην πραγματικότητα, η παράγραφος 1 του άρθρου 39 ⁽²⁾ αντιστοιχεί στο δικαίωμα που διασφαλίζεται στο άρθρο I-10 παράγραφος 2 του Συντάγματος (βλ. επίσης τη νομική βάση που περιλαμβάνεται στο άρθρο III-126 σχετικά με τη θέσπιση λεπτομερών ρυθμίσεων για την άσκηση του εν λόγω δικαιώματος) και η παράγραφος 2 του εν λόγω άρθρου στο άρθρο I-20 παράγραφος 2 του Συντάγματος. Το άρθρο 39 ⁽²⁾ παράγραφος 2 αναπαράγει τις βασικές αρχές των εκλογικών συστημάτων των δημοκρατικών κρατών.

Άρθρο 40 ⁽⁴⁾

Δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές

Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές στο κράτος μέλος κατοικίας του, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους.

⁽¹⁾ Άρθρο II-98 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-99 του Συντάγματος.

⁽³⁾ Άρθρο II-112 παράγραφος 2 του Συντάγματος.

⁽⁴⁾ Άρθρο II-100 του Συντάγματος.

Επεξήγηση

Το άρθρο αυτό αντιστοιχεί στο δικαίωμα που κατοχυρώνεται στο άρθρο I-10 παράγραφος 2, του Συντάγματος (βλ. επίσης τη νομική βάση που περιλαμβάνεται στο άρθρο III-126 σχετικά με τη θέσπιση λεπτομερών ρυθμίσεων για την άσκηση του εν λόγω δικαιώματος. Σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 2 ⁽¹⁾, εφαρμόζεται υπό τους όρους που προβλέπονται στα συγκεκριμένα άρθρα των Μερών I και III του Συντάγματος.

Άρθρο 41 ⁽²⁾

Δικαίωμα χρηστής διοίκησης

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην αμερόληπτη, δίκαιη και εντός ευλόγου προθεσμίας εξέταση των υποθέσεών του από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης.
2. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει ιδίως:
 - α) το δικαίωμα κάθε προσώπου σε προηγούμενη ακρόαση προτού ληφθεί ατομικό μέτρο εις βάρος του,
 - β) το δικαίωμα κάθε προσώπου να έχει πρόσβαση στο φάκελό του, τηρουμένων των νομίμων συμφερόντων της εμπιστευτικότητας και του επαγγελματικού και επιχειρηματικού απορρήτου,
 - γ) την υποχρέωση της διοίκησης να αιτιολογεί τις αποφάσεις της.
3. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην αποκατάσταση εκ μέρους της Ένωσης της ζημίας που του προξένησαν τα θεσμικά όργανα ή οι υπάλληλοί της κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, σύμφωνα με τις γενικές αρχές που είναι κοινές στα δίκαια των κρατών μελών.
4. Κάθε πρόσωπο μπορεί να απευθύνεται στα θεσμικά όργανα της Ένωσης σε μία από τις γλώσσες του Συντάγματος και πρέπει να λαμβάνει απάντηση στην ίδια γλώσσα.

Επεξήγηση

Το άρθρο 41 ⁽²⁾ βασίζεται στην ύπαρξη της Ένωσης ως κοινότητας δικαίου και έχει αναπτυχθεί από τη νομολογία στην οποία κατοχυρώνεται μεταξύ άλλων η χρηστή διοίκηση ως γενική αρχή δικαίου (βλ. μεταξύ άλλων την απόφαση του Δικαστηρίου της 31ης Μαρτίου 1992, C-255/90 P, *Burban*, Συλλογή 1992, σ. I-2253, καθώς και τις αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 18 Σεπτεμβρίου 1995, T-167/94, *Nölle*, Συλλογή 1995, σ. II-2589, 9 Ιουλίου 1999, T-231/97, *New Europe Consulting* κ.α. Συλλογή σ. II-2403. Οι εκφράσεις του δικαιώματος αυτού που περιέχονται στις δύο πρώτες παραγράφους απορρέουν από τη νομολογία (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Οκτωβρίου 1987, υπόθ. 222/86, *Heylens*, Συλλογή. 1987, σ. 4097, παράγραφος 15 του σκεπτικού, της 18ης Οκτωβρίου 1989, υπόθ. 374/87, *Okrem*, Συλλογή 1989, σ. 3283, της 21ης Νοεμβρίου 1991, C-269/90 *TU München*, Συλλογή 1991, σ. I-5469, και αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 6ης Δεκεμβρίου 1994, T-450/93, *Lisrestal*, Συλλογή 1994, II-1177, της 18ης Σεπτεμβρίου 1995, T-167/94 *Nölle*, Συλλογή 1995, σ. II-258) και, όσον αφορά την υποχρέωση αιτιολόγησης, από το άρθρο 253 της Συνθήκης ΕΚ, το οποίο έχει πλέον αντικατασταθεί από το άρθρο I-38 παράγραφος 2 του Συντάγματος (βλ. επίσης το άρθρο III-398 του Συντάγματος που αποτελεί τη νομική βάση για τη θέσπιση νομοθεσίας για την προαγωγή μιας ευρωπαϊκής δημόσιας διοίκησης ανοικτής, αποτελεσματικής και ανεξάρτητης).

⁽¹⁾ Άρθρο II-112 παράγραφος 2 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-101 του Συντάγματος.

Η παράγραφος 3 αναπαράγει το δικαίωμα που διασφαλίζεται πλέον στο άρθρο III-431 του Συντάγματος. Η παράγραφος 4 αναπαράγει το δικαίωμα που διασφαλίζεται πλέον στο άρθρο I-10 παράγραφος 2 στοιχείο δ) και στο άρθρο III-129 του Συντάγματος. Σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 2 ⁽¹⁾, τα δικαιώματα αυτά ασκούνται υπό τους όρους και εντός των ορίων που προβλέπονται στο Μέρος III του Συντάγματος.

Το δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής, το οποίο αποτελεί σημαντική πτυχή αυτού του θέματος, διασφαλίζεται στο άρθρο 47 του παρόντος Χάρτη ⁽²⁾.

Άρθρο 42 ⁽³⁾

Δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα

Κάθε πολίτης της Ένωσης ή κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την καταστατική έδρα του σε ένα κράτος μέλος έχει δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης, ανεξαρτήτως υποθέματος.

Επεξήγηση

Το δικαίωμα που διασφαλίζεται σε αυτό το άρθρο έχει ληφθεί από το άρθρο 255 της Συνθήκης ΕΚ, βάσει του οποίου εκδόθηκε στη συνέχεια ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1049/2001. Η Ευρωπαϊκή Συνέλευση επεξέτεινε το δικαίωμα αυτό στα έγγραφα θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών γενικά, ασχέτως της μορφής τους, βλ. άρθρο I-50 παράγραφος 3 του Συντάγματος. Σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 2 του Χάρτη ⁽¹⁾ το δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα ασκείται υπό τους όρους και εντός των ορίων που προβλέπονται στο άρθρο I-50 παράγραφος 3 και στο άρθρο III-399 του Συντάγματος.

Άρθρο 43 ⁽⁴⁾

Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής

Κάθε πολίτης της Ένωσης ή κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την καταστατική έδρα του σε κράτος μέλος, έχει δικαίωμα να προσφεύγει στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή, σχετικά με περιπτώσεις κακοδιοίκησης στο πλαίσιο της δράσης των Οργάνων, οργανισμών ή φορέων της Ένωσης, με εξαίρεση το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την άσκηση των δικαιοδοτικών καθηκόντων τους.

Επεξήγηση

Το δικαίωμα που διασφαλίζεται σε αυτό το άρθρο είναι το δικαίωμα που διασφαλίζεται στα άρθρα I-10 και III-335 του Συντάγματος. Σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 2 ⁽¹⁾, ασκείται υπό τους όρους που προβλέπονται σε αυτά τα δύο άρθρα.

⁽¹⁾ Άρθρο II-112 παράγραφος 2 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-107 του Συντάγματος.

⁽³⁾ Άρθρο II-102 του Συντάγματος.

⁽⁴⁾ Άρθρο II-103 του Συντάγματος.

Άρθρο 44 ⁽¹⁾

Δικαίωμα αναφοράς

Κάθε πολίτης της Ένωσης ή κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την καταστατική έδρα του σε κράτος μέλος, έχει δικαίωμα αναφοράς προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Επεξήγηση

Το δικαίωμα που διασφαλίζεται στο άρθρο αυτό είναι το δικαίωμα που διασφαλίζεται στα άρθρα I-10 και III-334 του Συντάγματος. Σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 2 ⁽²⁾, ασκείται υπό τους όρους που προβλέπονται σε αυτά τα δύο άρθρα.

Άρθρο 45 ⁽³⁾

Ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής

1. Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει δικαίωμα να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών.

2. Η ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής μπορεί να χορηγείται, σύμφωνα με το Σύνταγμα, στους υπηκόους των τρίτων χωρών που διαμένουν νομίμως στο έδαφος κράτους μέλους.

Επεξήγηση

Το δικαίωμα που διασφαλίζεται στην πρώτη παράγραφο είναι το δικαίωμα το οποίο εγγυάται το άρθρο I-10 παράγραφος 2 στοιχείο α) του Συντάγματος (βλ. επίσης τη νομική βάση που περιλαμβάνεται στο άρθρο III-125 και την απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Σεπτεμβρίου 2002, C-413/99 *Baumbast*, Συλλογή 2002, σ. I-709. Σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 2 ⁽²⁾, ασκείται υπό τους όρους και εντός των ορίων που προβλέπονται στο Μέρος III του Συντάγματος.

Η δεύτερη παράγραφος υπενθυμίζει την αρμοδιότητα που παρέχεται στην Ένωση σύμφωνα με τα άρθρα III-265 έως III-267 του Συντάγματος. Εξ αυτού συνάγεται ότι η χορήγηση αυτού του δικαιώματος εξαρτάται από την άσκηση της σχετικής αρμοδιότητας εκ μέρους των οργάνων.

Άρθρο 46 ⁽⁴⁾

Διπλωματική και προξενική προστασία

Κάθε πολίτης της Ένωσης απολαύει, στο έδαφος τρίτων χωρών στις οποίες δεν αντιπροσωπεύεται το κράτος μέλος του οποίου είναι υπήκοος, της διπλωματικής και προξενικής προστασίας κάθε κράτους μέλους, υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν και έναντι των υπηκόων του κράτους αυτού.

⁽¹⁾ Άρθρο II-104 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-112 παράγραφος 2 του Συντάγματος.

⁽³⁾ Άρθρο II-105 του Συντάγματος.

⁽⁴⁾ Άρθρο II-106 του Συντάγματος.

Επεξήγηση

Το δικαίωμα που διασφαλίζεται στο άρθρο αυτό είναι το δικαίωμα το οποίο εγγυάται το άρθρο I-10 του Συντάγματος (βλ. επίσης τη νομική βάση που περιλαμβάνεται στο άρθρ III-127). Σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 2 ⁽¹⁾, ασκείται υπό τους όρους που προβλέπονται σε αυτά τα άρθρα.

ΤΙΤΛΟΣ VI

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Άρθρο 47 ⁽²⁾

Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου

Κάθε πρόσωπο του οποίου παραβιάστηκαν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης, έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, τηρουμένων των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο παρόν άρθρο.

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να δικαστεί η υπόθεσή του δίκαια, δημόσια και εντός εύλογης προθεσμίας, από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο, που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως. Κάθε πρόσωπο έχει τη δυνατότητα να συμβουλευέται δικηγόρο και να του αναθέτει την υπεράσπιση και εκπροσώπησή του.

Σε όσους δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους, παρέχεται ευεργέτημα πενίας, εφόσον το ευεργέτημα αυτό είναι αναγκαίο για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη.

Επεξήγηση

Το πρώτο εδάφιο βασίζεται στο άρθρο 13 της ΕΣΑΔ:

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερία παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίαση διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων των.»

Εντούτοις, στο δίκαιο της Ένωσης, η προστασία είναι ευρύτερη δεδομένου ότι εγγυάται δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής ενώπιον δικαστή. Το Δικαστήριο κατοχύρωσε το δικαίωμα αυτό ως γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης με την απόφασή του της 15ης Μαΐου 1986 (Johnston, υπόθ. 222/84, Συλλογή 1986, σ. 1651, βλ. επίσης τις αποφάσεις της 15ης Οκτωβρίου 1987, υπόθ. 222/86, Heylens, Συλλογή 1987, σ. 4097 και της 3ης Δεκεμβρίου 1992, υπόθ. C-97/91, Borelli, Συλλογή 1992, σ. I-6313). Κατά το Δικαστήριο, αυτή η γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης ισχύει επίσης για τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης. Με την ενσωμάτωση της σχετικής νομολογίας στον Χάρτη δεν επιδιώχτηκε η τροποποίηση του συστήματος δικαστικού ελέγχου που προβλέπεται στις Συνθήκες και ιδίως των κανόνων που διέπουν το παραδεκτό των απ' ευθείας προσφυγών ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ευρωπαϊκή Συνέλευση εξέτασε το σύστημα δικαστικού ελέγχου της Ένωσης, περιλαμβανομένων των κανόνων που διέπουν το παραδεκτό, και το επιβεβαίωσε τροποποιώντας το ως προς ορισμένες πτυχές οι οποίες αντικατοπτρίζονται στα άρθρα III-353 έως III-381 του Συντάγματος, και ιδίως στο άρθρο III-365, παράγραφος 4. Το άρθρο 47 ⁽²⁾ ισχύει έναντι των οργάνων της Ένωσης και έναντι των κρατών μελών όταν εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης και για όλα τα δικαιώματα που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης.

⁽¹⁾ Άρθρο II-112 παράγραφος 2 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-107 του Συντάγματος.

Το δεύτερο εδάφιο βασίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 της ΕΣΑΔ, που έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσις του δικασθή δίκαιως, δημοσία και εντός λογικής προθεσμίας υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, το οποίον θα αποφασίση είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως, είτε επί του βασιμίου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως. Η απόφασις δέον να εκδοθή δημοσία, η είσοδος όμως εις την αίθουσαν των συνεδριάσεων δύναται να απαγορευθή εις τον τύπον και το κοινόν καθ' όλην ή μέρος της διαρκείας της δίκης προς το συμφέρον της ηθικής, της δημοσίας τάξεως ή της εθνικής ασφαλείας εν δημοκρατική κοινωνία, όταν τούτο ενδεικνυται υπό των συμφερόντων των ανηλίκων ή της ιδιωτικής ζωής των διαδίκων, ή εν τω κρινομένω υπό του Δικαστηρίου ως απολύτως αναγκαίω μέτρω, όταν υπό ειδικάς συνθήκας η δημοσιότης θα ηδύνατο να παραβλάβη τα συμφέροντα της δικαιοσύνης».

Στο δίκαιο της Ένωσης, το δικαίωμα δίκαιης δίκης δεν ισχύει μόνο επί αμφισβητήσεων για δικαιώματα και υποχρεώσεις αστικής φύσεως. Αποτελεί μία από τις συνέπειες του γεγονότος ότι η Ένωση είναι κοινότητα δικαίου όπως το διαπίστωσε το Δικαστήριο στην υπόθεση 294/83, Πράσινοι κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (απόφαση της 23ης Απριλίου 1986, Συλλογή 1988, σ. 1339). Ωστόσο, εκτός από το πεδίο εφαρμογής τους, οι εγγυήσεις που προσφέρει η ΕΣΑΔ εφαρμόζονται κατά παρεμφερή τρόπο στην Ένωση.

Όσον αφορά το τρίτο εδάφιο, σημειωτέον ότι, κατά τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, πρέπει να προβλέπεται νομική αρωγή στην περίπτωση που η έλλειψή της θα καθιστούσε απρόσφορη την εξασφάλιση αποτελεσματικής προσφυγής (απόφαση ΕΔΑΔ της 9.10.1979, Airey, Σειρά Α, Τόμος 32, 11). Υφίσταται επίσης σύστημα νομικής αρωγής ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 48 ⁽¹⁾

Τεκμήριο αθωότητας και δικαιώματα της υπεράσπισης

1. Κάθε κατηγορούμενος τεκμαίρεται ότι είναι αθώος μέχρι αποδείξεως της ενοχής του σύμφωνα με το νόμο.
2. Διασφαλίζεται ο σεβασμός των δικαιωμάτων της υπεράσπισης σε κάθε κατηγορούμενο.

Επεξήγηση

Το άρθρο 48 ⁽¹⁾ είναι το ίδιο με το άρθρο 6 παράγραφοι 2 και 3 της ΕΣΑΔ, που έχει ως εξής:

- «2. Παν πρόσωπον κατηγορούμενον επί αδικήματι τεκμαίρεται ότι είναι αθών μέχρι της νομίμου αποδείξεως της ενοχής του.
3. Ειδικότερον, πας κατηγορούμενος έχει δικαίωμα:
 - α) όπως πληροφορηθή, εν τη βραχυτέρα προθεσμία εις γλώσσαν την οποίαν εννοεί και εν λεπτομερεία την φύσιν και τον λόγον της εναντίον του κατηγορίας,
 - β) όπως διαθέτη τον χρόνον και τας αναγκαίας ευκολίας προς προετοιμασίαν της υπερασπίσεώς του,

⁽¹⁾ Άρθρο II-108 του Συντάγματος.

- γ) όπως υπερασπίσει ο ίδιος εαυτόν ή αναθέσει την υπεράσπισίν του εις συνήγορον της εκλογής του, εν ή δε περιπτώσει δεν διαθέτει τα μέσα να πληρώσει συνήγορον να τω παρασχεθή τοιούτος δωρεάν, όταν τούτο ενδείκνυται υπό του συμφέροντος της δικαιοσύνης,
- δ) να εξετάσει ή ζητήσει όπως εξετασθώσιν οι μάρτυρες κατηγορίας και επιτύχει την πρόσκλησιν και εξέτασιν των μαρτύρων υπερασπίσεως υπό τους αυτούς όρους ως των μαρτύρων κατηγορίας,
- ε) να τύχη δωρεάν παραστάσεως διερμηνέως, εάν δεν εννοή ή δεν ομιλή την χρησιμοποιουμένην εις το δικαστήριον γλώσσαν.».

Σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 3 ⁽¹⁾, το δικαίωμα αυτό έχει την ίδια έννοια και την ίδια εμβέλεια με το δικαίωμα που κατοχυρώνεται στην ΕΣΑΔ.

Άρθρο 49 ⁽²⁾

Αρχές της νομιμότητας και της αναλογικότητας αξιοποιώνων πράξεων και ποινών

1. Κανείς δεν μπορεί να καταδικαστεί για πράξη ή παράλειψη, η οποία δεν αποτελούσε, κατά τη στιγμή της τέλεσής της, αδίκημα κατά το εθνικό ή το διεθνές δίκαιο. Επίσης, δεν επιβάλλεται ποινή βαρύτερη από εκείνη η οποία επιβαλλόταν κατά τη στιγμή της τέλεσης του αδικήματος. Εάν, μετά την τέλεση του αδικήματος, προβλεφθεί με νόμο ελαφρύτερη ποινή, επιβάλλεται αυτή η ποινή.
2. Το παρόν άρθρο δεν επηρεάζει τη δίκη και την τιμωρία ατόμου ενόχου για πράξη ή παράλειψη η οποία, κατά τη στιγμή της τέλεσής της, ήταν εγκληματική σύμφωνα με τις γενικές αρχές που αναγνωρίζονται από όλα τα έθνη.
3. Η αυστηρότητα της ποινής δεν πρέπει να είναι δυσανάλογη προς το αδίκημα.

Επεξήγηση

Το άρθρο αυτό περιλαμβάνει τον κλασικό κανόνα της μη αναδρομικότητας των νόμων και ποινών στο ποινικό δίκαιο. Έχει προστεθεί ο κανόνας της αναδρομικότητας του ευνοϊκότερου ποινικού δικαίου που ισχύει σε αρκετά κράτη μέλη και περιέχεται στο άρθρο 15 του Συμφώνου για τα αστικά και πολιτικά δικαιώματα.

Το άρθρο 7 της ΕΣΑΔ έχει ως εξής:

- «1. Ουδείς δύναται να καταδικασθή για πράξιν ή παράλειψιν η οποία, καθ' ην στιγμὴν διεπράχθη, δεν απετέλει αδίκημα συμφώνως προς το εθνικὸν ἢ διεθνὲς δίκαιον. Ούτε και επιβάλλεται βαρύτερα ποινή από εκείνην η οποία επεβάλλετο κατά την στιγμὴν της διαπράξεως του αδικήματος.
2. Το παρόν άρθρον δεν σκοπεῖ να επηρεάσει την δίκην και τιμωρίαν ατόμων ενόχων δια πράξεις ἢ παραλείψεις αι οποῖαι καθ' ην στιγμὴν διεπράχθησαν, ἤσαν εγκληματικαί συμφώνως προς τα αναγνωρισμένας υπό των πολιτισμένων εθνῶν γενικὰς αρχὰς δικαίου.».

⁽¹⁾ Άρθρο II-112 παράγραφος 3 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-109 του Συντάγματος.

Διεγράφη απλώς, στην παράγραφο 2, ο όρος «πολιτισμένα» χωρίς αυτό να συνεπάγεται καμία μεταβολή στην έννοια της παραγράφου, που αφορά τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας. Σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 3 ⁽¹⁾, το διασφαλιζόμενο δικαίωμα έχει επομένως την ίδια έννοια και την ίδια εμβέλεια με το δικαίωμα που εγγυάται η ΕΣΑΔ.

Η παράγραφος 3 περιλαμβάνει την γενική αρχή της αναλογικότητας των αδικημάτων και των ποινών η οποία κατοχυρώνεται από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών και από την νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Άρθρο 50 ⁽²⁾

Δικαίωμα του προσώπου να μη δικάζεται ή να μην τιμωρείται ποινικά δύο φορές για την ίδια αξιόποινη πράξη

Κανείς δεν δώκεται ούτε τιμωρείται ποινικά για αδίκημα για το οποίο έχει ήδη αθωωθεί ή καταδικαστεί εντός της Ένωσης με οριστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου σύμφωνα με το νόμο.

Επεξήγηση

Το άρθρο 4 του πρωτοκόλλου αριθ. 7 της ΕΣΑΔ έχει ως εξής:

- «1. Κανένας δεν μπορεί να διωχθεί ή καταδικασθεί ποινικά από τα δικαστήρια του ίδιου Κράτους, για μια παράβαση για την οποία ήδη αθώωθηκε ή καταδικάσθηκε με αμετάκλητη απόφαση σύμφωνα με το νόμο και την ποινική δικονομία του Κράτους αυτού.
2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν εμποδίζουν την επανάληψη της διαδικασίας, σύμφωνα με το νόμο και την ποινική δικονομία του Κράτους για το οποίο πρόκειται, εάν υπάρχουν αποδείξεις ή νέα ή μεταγενέστερα της απόφασης γεγονότα, ή υπήρξε θεμελιώδες σφάλμα της προηγούμενης διαδικασίας που θα μπορούσαν να επηρεάσουν το αποτέλεσμα της υπόθεσης.
3. Καμία παρέκκλιση από αυτό το άρθρο δεν επιτρέπεται με βάση το άρθρο 15 της Σύμβασης.»

Ο κανόνας του δεδικασμένου εφαρμόζεται στο δίκαιο της Ένωσης (βλ., μεταξύ της σημαντικής νομολογίας, απόφαση της 5ης Μαΐου 1966, Gutmann κατά Επιτροπής, υποθ. 18/65 και 35/65, Συλλογή 1966, σ. 150, και, για μια πρόσφατη υπόθεση, την απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Απριλίου 1999, συνεκδικαζόμενες υποθέσεις T-305/94 και άλλες, Limburgse Vinyl Maatschappij NV κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-931). Διευκρινίζεται ότι ο κανόνας της μη σώρευσης αφορά τη σώρευση δύο κυρώσεων της αυτής φύσεως, ποινικών εν προκειμένω.

Σύμφωνα με το άρθρο 50 ⁽²⁾, ο κανόνας του δεδικασμένου δεν ισχύει μόνο εντός της δικαιοδοσίας ενός και του αυτού κράτους αλλά επίσης μεταξύ των δικαιοδοσιών διαφόρων κρατών μελών. Αυτό αντιστοιχεί στο κεκτημένο του δικαίου της Ένωσης - βλ. τα άρθρα 54-58 της Σύμβασης για την εφαρμογή της συμφωνίας του Σένγκεν και την απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Φεβρουαρίου 2003, υποθ. C-187/01, Gözütok (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί), το άρθρο 7 της Σύμβασης σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας και το άρθρο 10 της Σύμβασης για την καταπολέμηση της δωροδοκίας. Οι πολύ εξαιρετικές περιπτώσεις στις οποίες οι εν λόγω συμβάσεις επιτρέπουν στα κράτη μέλη να παρεκκλίνουν από τον κανόνα του δεδικασμένου καλύπτονται από την οριζόντια διάταξη του άρθρου 52 παράγραφος 1 ⁽³⁾, σχετικά με τους περιορισμούς. Όσον αφορά τις καταστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 4 του πρωτοκόλλου αριθ. 7, δηλαδή την εφαρμογή της αρχής στο εσωτερικό ενός κράτους μέλους, το διασφαλιζόμενο δικαίωμα έχει την ίδια έννοια και την ίδια εμβέλεια με το αντίστοιχο δικαίωμα της ΕΣΑΔ.

⁽¹⁾ Άρθρο II-112 παράγραφος 3 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-110 του Συντάγματος.

⁽³⁾ Άρθρο II-112 παράγραφος 1 του Συντάγματος.

ΤΙΤΛΟΣ VII

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΧΑΡΤΗ

Άρθρο 51 ⁽¹⁾

Πεδίο εφαρμογής

1. Οι διατάξεις του παρόντος Χάρτη απευθύνονται στα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης, τηρουμένης της αρχής της επικουρικότητας, καθώς και στα κράτη μέλη, μόνον όταν εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης. Κατά συνέπεια, οι ανωτέρω σέβονται τα δικαιώματα, τηρούν τις αρχές και προάγουν την εφαρμογή τους, σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους και εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων της Ένωσης, όπως της απονέμονται από τα άλλα μέρη του Συντάγματος.
2. Ο παρών Χάρτης δεν επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης πέραν των αρμοδιοτήτων της Ένωσης και δεν δημιουργεί καμία νέα αρμοδιότητα και κανένα νέο καθήκον για την Ένωση, ούτε τροποποιεί τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα που καθορίζονται στα άλλα μέρη του Συντάγματος.

Επεξήγηση

Σκοπός του άρθρου 51 ⁽¹⁾ είναι να προσδιοριστεί το πεδίο εφαρμογής του Χάρτη. Επιδιώκει να καταστήσει σαφές ότι ο Χάρτης εφαρμόζεται κατ' αρχάς στα θεσμικά και λοιπά όργανα της Ένωσης με την τήρηση της αρχής της επικουρικότητας. Η διάταξη αυτή ακολουθεί πιστά το άρθρο 6 παράγραφος 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, το οποίο επέβαλε στην Ένωση υποχρέωση σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων, καθώς και την εντολή που έδωσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολωνίας. Ο όρος «θεσμικά όργανα» κατοχυρώνεται στο Μέρος I του Συντάγματος. Η έκφραση «λοιπά όργανα και οργανισμοί» χρησιμοποιείται συνηθώς στο Σύνταγμα ως αναφορά σε όλα τα επικουρικά όργανα που δημιουργούνται βάσει του Συντάγματος ή βάσει πράξεων παραγώγου δικαίου (βλ. π.χ. άρθρο I-50 ή I-51 του Συντάγματος).

Όσον αφορά τα κράτη μέλη, από τη νομολογία του Δικαστηρίου απορρέει πέραν πάσης αμφιβολίας ότι η υποχρέωση σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων που καθορίζονται στο πλαίσιο της Ένωσης επιβάλλεται και στα κράτη μέλη όταν ενεργούν εντός του πεδίου εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης (απόφαση της 13ης Ιουλίου 1989, Wachauf, υπόθ. 5/88, Συλλογή 1989, σ. 2609, απόφαση της 18ης Ιουνίου 1991, ERT, Συλλογή 1991, σ. I-2925, απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 1997, υπόθ. C-309/96 Annibaldi, Συλλογή 1997, σ. I-7493). Το Δικαστήριο επιβεβαίωσε τη νομολογία αυτή ως εξής: «Επί πλέον, υπενθυμίζεται ότι οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην κοινοτική έννομη τάξη δεσμεύουν και τα κράτη μέλη όταν υλοποιούν κοινοτικές ρυθμίσεις ...» (απόφαση της 13ης Απριλίου 2000, υπόθ. C-292/97, Συλλογή 2000, σ. 2737, παράγραφος 37 του σκεπτικού). Εννοείται ότι ο εν λόγω κανόνας, όπως κατοχυρώνεται στον παρόντα Χάρτη, εφαρμόζεται εξίσου στις κεντρικές αρχές και στις περιφερειακές ή τοπικές δικαστικές αρχές καθώς επίσης και στους δημόσιους οργανισμούς οσάκις εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης.

Η δεύτερη παράγραφος, από κοινού με τη δεύτερη πρόταση της παραγράφου 1, επιβεβαιώνει ότι ο Χάρτης δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να επεκτείνει τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα που απονέμονται στην Ένωση από άλλα Μέρη του Συντάγματος. Εν προκειμένω μνημονεύεται ρητώς κάτι που απορρέει λογικά από την αρχή της επικουρικότητας και από το γεγονός ότι η Ένωση διαθέτει μόνον δοτές αρμοδιότητες. Τα θεμελιώδη δικαιώματα όπως διασφαλίζονται στην Ένωση παράγουν αποτελέσματα μόνον στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων αυτών που καθορίζονται από τα Μέρη I και III του Συντάγματος. Κατά συνέπεια, η υποχρέωση των οργάνων, σύμφωνα με τη δεύτερη πρόταση της παραγράφου 1, να προάγουν τις αρχές του Χάρτη μπορεί να προκύπτει μόνο εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων αυτών.

⁽¹⁾ Άρθρο II-111 του Συντάγματος.

Η παράγραφος 2 επίσης επιβεβαιώνει ότι ο Χάρτης δεν μπορεί να επιφέρει την επέκταση του πεδίου εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης πέραν των αρμοδιοτήτων της Ένωσης όπως καθορίζονται στα άλλα Μέρη του Συντάγματος. Το Δικαστήριο έχει ήδη κατοχυρώσει τον κανόνα αυτό σε σχέση με τα θεμελιώδη δικαιώματα που αναγνωρίζονται ως στοιχείο του δικαίου της Ένωσης (απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 1998, υπόδ. C-249/96 Grant, Συλλογή 1998, σ. I-621, παράγραφος 45 του σκεπτικού). Σύμφωνα με τον κανόνα αυτό, κρίνεται ως αυτονόητο ότι η ενσωμάτωση του Χάρτη στο Σύνταγμα δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι επεκτείνει την εμβέλεια της συγκεκριμένης δράσης των κρατών μελών που ορίζεται ως «εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης» (κατά την έννοια της παραγράφου 1 και της προαναφερόμενης νομολογίας).

Άρθρο 52 ⁽¹⁾

Εμβέλεια και ερμηνεία των δικαιωμάτων και αρχών

1. Κάθε περιορισμός στην άσκηση των δικαιωμάτων και ελευθεριών που αναγνωρίζονται στον παρόντα Χάρτη πρέπει να προβλέπεται από το νόμο και να σέβεται το βασικό περιεχόμενο των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών. Τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, περιορισμοί επιτρέπεται να επιβάλλονται μόνον εφόσον είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε στόχους γενικού ενδιαφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων.
2. Τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται στον παρόντα Χάρτη, και τα οποία διέπονται από διατάξεις άλλων μερών του Συντάγματος, ασκούνται υπό τους όρους και εντός των ορίων που καθορίζονται σε αυτά τα άλλα μέρη.
3. Στο μέτρο που ο παρών Χάρτης περιλαμβάνει δικαιώματα που αντιστοιχούν σε δικαιώματα τα οποία διασφαλίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η έννοια και η εμβέλειά τους είναι ίδιες με εκείνες που τους αποδίδει η εν λόγω Σύμβαση. Η διάταξη αυτή δεν εμποδίζει το δικαίο της Ένωσης να παρέχει ευρύτερη προστασία.
4. Στο βαθμό που ο παρών Χάρτης αναγνωρίζει τα θεμελιώδη δικαιώματα όπως αυτά απορρέουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, τα εν λόγω δικαιώματα ερμηνεύονται σύμφωνα με τις παραδόσεις αυτές.
5. Οι διατάξεις του παρόντος Χάρτη που περιέχουν αρχές μπορούν να τίθενται σε εφαρμογή με νομοθετικές και εκτελεστικές πράξεις των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης, και με πράξεις των κρατών μελών όταν εφαρμόζουν το δικαίο της Ένωσης, κατά την άσκηση των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους. Οι διατάξεις αυτές υπόκεινται στην κρίση δικαστηρίου μόνον κατά την ερμηνεία αυτών των πράξεων και για τον έλεγχο της νομιμότητάς τους.
6. Οι εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές λαμβάνονται πλήρως υπόψη όπως καθορίζεται στον παρόντα Χάρτη.
7. Τα δικαστήρια της Ένωσης και των κρατών μελών λαμβάνουν δεόντως υπόψη τους τις επεξηγήσεις οι οποίες έχουν εκπονηθεί με σκοπό την παροχή κατευθύνσεων για την ερμηνεία του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

⁽¹⁾ Άρθρο II-112 του Συντάγματος.

Επεξήγηση

Σκοπός του άρθρου 52 ⁽¹⁾ είναι να καθορίσει την εμβέλεια των δικαιωμάτων και αρχών του Χάρτη και να θεσπίσει κανόνες για την ερμηνεία τους. Η παράγραφος 1 αφορά το καθεστώς των περιορισμών. Η διατύπωση εμπνέεται από τη νομολογία του Δικαστηρίου : «... κατά πάγια νομολογία μπορεί να επέλθουν περιορισμοί στην άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ιδίως στο πλαίσιο κοινής οργάνωσης της αγοράς, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω περιορισμοί ανταποκρίνονται πράγματι σε στόχους γενικού συμφέροντος που επιδιώκει η Κοινότητα και δεν συνιστούν, ενόψει του επιδιωκόμενου στόχου, υπέρμετρη και επαχθή επέμβαση, η οποία θα έθιγε την ίδια την ουσία των δικαιωμάτων αυτών» (απόφαση της 13ης Απριλίου 2000, υπόθ. C-292/97, παράγραφος 45 του σκεπτικού). Η μνεία των γενικών συμφερόντων που αναγνωρίζονται από την Ένωση καλύπτει τόσο τους στόχους που αναφέρονται στο άρθρο I-2 του Συντάγματος όσο και άλλα συμφέροντα που προστατεύονται από ειδικές διατάξεις του Συντάγματος, όπως το άρθρο I-5 παράγραφος 1, το άρθρο III-133 παράγραφος 3 και τα άρθρα III-154 και III-436.

Η παράγραφος 2 αναφέρεται σε δικαιώματα τα οποία ήδη είχαν κατοχυρωθεί στη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και έχουν αναγνωριστεί στο Χάρτη, και τα οποία περιλαμβάνονται τώρα σε άλλα Μέρη του Συντάγματος (ιδίως τα δικαιώματα που απορρέουν από την ιδιότητα της Ένωσης). Διευκρινίζει ότι τα δικαιώματα αυτά υπόκεινται πάντοτε στους όρους και στα όρια που ισχύουν για το δικαίωμα της Ένωσης επί του οποίου θεμελιώνονται, όπως προβλέπονται πλέον στα Μέρη I και III του Συντάγματος. Ο Χάρτης δεν επηρεάζει το καθεστώς των δικαιωμάτων που απονέμονται από τη Συνθήκη ΕΚ, τα οποία τώρα πλέον έχουν περιληφθεί στα Μέρη I και III του Συντάγματος.

Η παράγραφος 3 επιδιώκει τη διασφάλιση της αναγκαίας συνοχής μεταξύ του Χάρτη και της ΕΣΑΔ, θέτοντας τον κανόνα ότι, στο μέτρο όπου τα δικαιώματα του παρόντος Χάρτη αντιστοιχούν επίσης σε δικαιώματα που διασφαλίζονται από την ΕΣΑΔ, η έννοια και η εμβέλεια τους, συμπεριλαμβανομένων των αποδεκτών περιορισμών, είναι ίδιες με αυτές που προβλέπει η ΕΣΑΔ. Από τα παραπάνω προκύπτει ιδίως ότι ο νομοθέτης, θέτοντας περιορισμούς στα δικαιώματα αυτά οφείλει να τηρεί τα ίδια πρότυπα με αυτά που ορίζονται από το λεπτομερές καθεστώς των περιορισμών που προβλέπεται στην ΕΣΑΔ, τα οποία καθίστανται με τον τρόπο αυτό εφαρμοστέα επί των δικαιωμάτων που καλύπτονται από την παρούσα παράγραφο, χωρίς αυτό να θίγει την αυτονομία του δικαίου της Ένωσης και του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η μνεία της ΕΣΑΔ στοχεύει συγχρόνως στη Σύμβαση και τα πρωτόκολλά της. Η έννοια και η εμβέλεια των δικαιωμάτων που διασφαλίζονται καθορίζονται όχι μόνο από το κείμενο των πράξεων αυτών, αλλά και από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στόχος της τελευταίας φράσης της παραγράφου είναι να δοθεί στην Ένωση η δυνατότητα να εξασφαλίσει ευρύτερη προστασία. Εν πάση περιπτώσει, το επίπεδο προστασίας που παρέχεται από τον Χάρτη δεν μπορεί ποτέ να είναι κατώτερο από αυτό που εγγυάται η ΕΣΑΔ.

Ο Χάρτης δεν θίγει τις δυνατότητες των κρατών μελών να κάνουν χρήση του άρθρου 15 της ΕΣΑΔ, το οποίο επιτρέπει παρεκκλίσεις από τα δικαιώματα της ΕΣΑΔ σε περιπτώσεις πολέμου ή άλλων δημόσιων κινδύνων που συνιστούν απειλή για τον εθνικό βίο, όταν προβαίνουν σε ενέργειες στους τομείς της εθνικής άμυνας σε περίπτωση πολέμου και της τήρησης της δημόσιας τάξης, σύμφωνα με τις αρμοδιότητές τους που αναγνωρίζονται στο άρθρο I-5 παράγραφος 1 και στα άρθρα III-131 και III-262 του Συντάγματος.

Ο κατάλογος των δικαιωμάτων που μπορούν επί του παρόντος, και χωρίς αυτό να αποκλείει την εξέλιξη του δικαίου της νομοθεσίας και των Συνθηκών, να θεωρηθεί ότι αντιστοιχούν σε δικαιώματα της ΕΣΑΔ με την έννοια της παρούσας παραγράφου περιλαμβάνεται κατωτέρω. Δεν συμπεριλαμβάνονται τα δικαιώματα που προστίθενται σε αυτά της ΕΣΑΔ.

1. Άρθρα του Χάρτη, των οποίων η έννοια και η εμβέλεια είναι οι ίδιες με εκείνες των αντιστοιχών άρθρων της ΕΣΑΔ:

— το άρθρο 2 ⁽²⁾ αντιστοιχεί στο άρθρο 2 ΕΣΑΔ

⁽¹⁾ Άρθρο II-112 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-62 του Συντάγματος.

- το άρθρο 4 ⁽¹⁾ αντιστοιχεί στο άρθρο 3 ΕΣΑΔ
 - το άρθρο 5 ⁽²⁾ παράγραφοι 1 και 2 αντιστοιχεί στο άρθρο 4 ΕΣΑΔ
 - το άρθρο 6 ⁽³⁾ αντιστοιχεί στο άρθρο 5 ΕΣΑΔ
 - το άρθρο 7 ⁽⁴⁾ αντιστοιχεί στο άρθρο 8 ΕΣΑΔ
 - το άρθρο 10 ⁽⁵⁾ παράγραφος 1 αντιστοιχεί στο άρθρο 9 ΕΣΑΔ
 - το άρθρο 11 ⁽⁶⁾ αντιστοιχεί στο άρθρο 10 ΕΣΑΔ με την επιφύλαξη των περιορισμών τους οποίους το δίκαιο της Ένωσης μπορεί να επιφέρει στην ευχέρεια των κρατών μελών να εγκαθιδρύσουν τα καθεστώτα εκδόσεως αδειών λειτουργίας που προβλέπονται στο άρθρο 10 παράγραφος 1 τρίτη φράση της ΕΣΑΔ
 - το άρθρο 17 ⁽⁷⁾ αντιστοιχεί στο άρθρο 1 του πρόσθετου πρωτοκόλλου της ΕΣΑΔ
 - το άρθρο 19 ⁽⁸⁾ παράγραφος 1 αντιστοιχεί στο άρθρο 4 του πρόσθετου πρωτοκόλλου αριθ. 4
 - το άρθρο 19 ⁽⁸⁾ παράγραφος 2 αντιστοιχεί στο άρθρο 3 ΕΣΑΔ όπως ερμηνεύεται από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
 - το άρθρο 48 ⁽⁹⁾ αντιστοιχεί στο άρθρο 6 παράγραφοι 2 και 3 ΕΣΑΔ
 - το άρθρο 49 ⁽¹⁰⁾ παράγραφος 1 (εκτός της τελευταίας πρότασης) και 2 αντιστοιχεί στο άρθρο 7 ΕΣΑΔ.
2. Άρθρα των οποίων η έννοια είναι η ίδια με εκείνη των αντίστοιχων άρθρων της ΕΣΑΔ, αλλά έχουν ευρύτερη εμβέλεια:
- το άρθρο 9 ⁽¹¹⁾ καλύπτει το πεδίο του άρθρου 12 ΕΣΑΔ, αλλά το πεδίο εφαρμογής του μπορεί να επεκταθεί σε άλλες μορφές γάμου, εφόσον θεσπισθούν από την εθνική νομοθεσία

⁽¹⁾ Άρθρο II-64 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρο II-65 του Συντάγματος.

⁽³⁾ Άρθρο II-66 του Συντάγματος.

⁽⁴⁾ Άρθρο II-67 του Συντάγματος.

⁽⁵⁾ Άρθρο II-70 του Συντάγματος.

⁽⁶⁾ Άρθρο II-71 του Συντάγματος.

⁽⁷⁾ Άρθρο II-77 του Συντάγματος.

⁽⁸⁾ Άρθρο II-79 του Συντάγματος.

⁽⁹⁾ Άρθρο II-108 του Συντάγματος.

⁽¹⁰⁾ Άρθρο II-109 του Συντάγματος.

⁽¹¹⁾ Άρθρο II-69 του Συντάγματος.

- το άρθρο 12 ⁽¹⁾ παράγραφος 1 αντιστοιχεί στο άρθρο 11 της ΕΣΑΔ αλλά το πεδίο εφαρμογής του επεκτείνεται στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- το άρθρο 14 ⁽²⁾ παράγραφος 1 αντιστοιχεί στο άρθρο 2 του πρόσθετου πρωτοκόλλου της ΕΣΑΔ, αλλά το πεδίο εφαρμογής του επεκτείνεται στην πρόσβαση στην επαγγελματική και συνεχή κατάρτιση
- το άρθρο 14 ⁽²⁾ παράγραφος 3 αντιστοιχεί στο άρθρο 2 του πρόσθετου πρωτοκόλλου της ΕΣΑΔ, όσον αφορά τα δικαιώματα των γονέων
- το άρθρο 47 ⁽³⁾ παράγραφοι 2 και 3 αντιστοιχεί στο άρθρο 6 παράγραφος 1 της ΕΣΑΔ, αλλά ο περιορισμός στις αμφισβητήσεις επί των αστικής φύσεως δικαιωμάτων και υποχρεώσεων είτε στις κατηγορίες σε ποινικές υποθέσεις δεν έχει επιπτώσεις όσον αφορά το δικαιο της Ένωσης και την εφαρμογή του
- το άρθρο 50 ⁽⁴⁾ αντιστοιχεί στο άρθρο 4 του πρωτοκόλλου αριθ. 7 της ΕΣΑΔ, αλλά η εμβέλεια του επεκτείνεται στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών
- τέλος, οι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν μπορούν, εντός του πεδίου εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, να θεωρηθούν ως αλλοδαποί λόγω της απαγόρευσης κάθε διάκρισης λόγω ιθαγένειας. Οι περιορισμοί που προβλέπονται στο άρθρο 16 ΕΣΑΔ όσον αφορά τα δικαιώματα των αλλοδαπών δεν εφαρμόζονται επομένως επ' αυτών στο εν λόγω πλαίσιο.

Ο κανόνας ερμηνείας που περιλαμβάνεται στην παράγραφο 4 βασίστηκε στη διατύπωση του άρθρου 6 παράγραφος 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (βλ. τώρα τη διατύπωση του άρθρου I-9 παράγραφος 3 του Συντάγματος), σε αυτόν δε λαμβάνεται δεόντως υπόψη η ακολουθούμενη από το Δικαστήριο προσέγγιση των κοινών συνταγματικών παραδόσεων (π.χ. απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 1979, υπόθ. 44/70, Hauer, Συλλογή 1979, σ. 3727, απόφαση της 18ης Μαΐου 1982, υπόθ. 155/79, AM&S, Συλλογή 1982, σ. 1575). Σύμφωνα με τον κανόνα αυτόν, αντί να εφαρμόζεται μια άκαμπτη προσέγγιση «ελάχιστου κοινού παρονομαστή», τα εν λόγω δικαιώματα του Χάρτη πρέπει να ερμηνεύονται κατά τρόπο που εξασφαλίζει τον υψηλό βαθμό προστασίας που απαιτείται από το δικαιο της Ένωσης και είναι σύμφωνος με τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις.

Η παράγραφος 5 διευκρινίζει τη διάκριση μεταξύ των «δικαιωμάτων» και των «αρχών» που περιλαμβάνονται στον Χάρτη. Σύμφωνα με τη διάκριση αυτή, τα υποκειμενικά δικαιώματα τυγχάνουν σεβασμού, ενώ οι αρχές τηρούνται [άρθρο 51 παράγραφος 1 ⁽⁵⁾]. Οι αρχές μπορούν να τίθενται σε εφαρμογή με νομοθετικές ή εκτελεστικές πράξεις (που θεσπίζονται από την Ένωση δυνάμει των αρμοδιοτήτων της και από τα κράτη μέλη μόνο κατά την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης). Επομένως, καθίστανται ουσιαστικής σημασίας για τα δικαστήρια μόνο κατά την ερμηνεία ή τον έλεγχο των πράξεων αυτών. Ωστόσο, δεν οδηγούν σε αξιώσεις για λήψη θετικής δράσης από τα όργανα της Ένωσης ή τις αρχές των κρατών μελών. Αυτό είναι σύμφωνο τόσο με τη νομολογία του Δικαστηρίου [βλ. ιδίως νομολογία για την «αρχή της προφύλαξης» του άρθρου 174 παράγραφος 2 της ΣΕΚ (έχει αντικατασταθεί από το άρθρο III-233 του Συντάγματος): την απόφαση του Πρωτοδικείου της 11ης Σεπτεμβρίου 2002, υπόθ. T-13/99, Pfizer κατά Συμβουλίου, με πολλές παραπομπές σε παλαιότερη νομολογία, και μια σειρά αποφάσεων σχετικά με το άρθρο 33 (πρώην 39) για τις αρχές του γεωργικού δικαίου, π.χ. απόφαση του Δικαστηρίου C-265/85, Van den Berg, Συλλογή 1987, σ. 1155: διερεύνηση της αρχής της σταθεροποίησης της αγοράς και των εύλογων προσδοκιών] όσο και με την προσέγγιση που ακολουθούν τα συνταγματικά

(¹) Άρθρο II-72 του Συντάγματος.

(²) Άρθρο II-74 του Συντάγματος.

(³) Άρθρο II-107 του Συντάγματος.

(⁴) Άρθρο II-110 του Συντάγματος.

(⁵) Άρθρο II-111 του Συντάγματος.

συστήματα των κρατών μελών ως προς τις «αρχές» ιδίως στον τομέα του κοινωνικού δικαίου. Παραδείγματα αρχών που αναγνωρίζονται στο Χάρτη είναι τα άρθρα 25, 26 και 37 ⁽¹⁾. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ένα άρθρο του Χάρτη μπορεί να περιλαμβάνει τόσο στοιχεία δικαιώματος όσο και αρχής, βλ. άρθρα 23, 33 και 34 ⁽²⁾.

Η παράγραφος 6 αναφέρεται στα διάφορα άρθρα του Χάρτη τα οποία, με πνεύμα επικουρικότητας, περιλαμβάνουν παραπομπές στις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.

Άρθρο 53 ⁽³⁾

Επίπεδο προστασίας

Καμία διάταξη του παρόντος Χάρτη δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως περιορίζουσα ή θίγουσα τα δικαιώματα του ανθρώπου και τις θεμελιώδεις ελευθερίες που αναγνωρίζονται στα αντίστοιχα πεδία εφαρμογής από το δίκαιο της Ένωσης, το διεθνές δίκαιο καθώς και από τις διεθνείς συμβάσεις, στις οποίες είναι μέρη η Ένωση ή όλα τα κράτη μέλη, και ιδίως από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, καθώς και από τα Συντάγματα των κρατών μελών.

Επεξήγηση

Αυτή η διάταξη επιδιώκει να διατηρήσει το επίπεδο προστασίας που παρέχεται σήμερα στο αντίστοιχο πεδίο εφαρμογής τους από το δίκαιο της Ένωσης, το δίκαιο των κρατών μελών και το διεθνές δίκαιο. Λόγω της σημασίας της, γίνεται μνεία της ΕΣΑΔ.

Άρθρο 54 ⁽⁴⁾

Απαγόρευση της κατάχρησης δικαιώματος

Καμία από τις διατάξεις του παρόντος Χάρτη δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως συνεπαγόμενη δικαίωμα επίδοσης σε δραστηριότητα ή εκτέλεσης πράξης που αποσκοπούν στην κατάλυση των δικαιωμάτων ή ελευθεριών που αναγνωρίζονται στον παρόντα Χάρτη ή σε περιορισμούς των δικαιωμάτων και ελευθεριών ευρύτερους από τους προβλεπόμενους σε αυτόν.

Επεξήγηση

Το άρθρο αυτό αντιστοιχεί στο άρθρο 17 της ΕΣΑΔ:

«Ουδεμία διάταξις της παρούσης Συμβάσεως δύναται να ερμηνευθεί ως επαγομένη δι' έν Κράτος, μίαν ομάδα ή έν άτομον οιονδήποτε δικαίωμα όπως επιδοθεί εις δραστηριότητα ή εκτελέσει πράξεις σκοπούσας εις την καταστροφήν των δικαιωμάτων ή ελευθεριών, των αναγνωρισθέντων εν τη παρούσα Συμβάσει, ή εις περιορισμούς των δικαιωμάτων και ελευθεριών τούτων μεγαλύτερων των προβλεπομένων εν τη ρηθείσα Συμβάσει.».

⁽¹⁾ Άρθρα II-85, II-86 και II-97 του Συντάγματος.

⁽²⁾ Άρθρα II-83, II-93 και II-94 του Συντάγματος.

⁽³⁾ Άρθρο II-113 του Συντάγματος.

⁽⁴⁾ Άρθρο II-114 του Συντάγματος.

13. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-116

Η Διάσκεψη συμφωνεί ότι η Ένωση, στο πλαίσιο των γενικών προσπαθειών της για την εξάλειψη των ανισοτήτων μεταξύ γυναικών και ανδρών, επιδιώκει με τις διάφορες πολιτικές της να καταπολεμήσει όλες τις μορφές οικογενειακής βίας. Τα κράτη μέλη οφείλουν να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη και τιμωρία αυτών των εγκληματικών πράξεων και για την υποστήριξη και προστασία των θυμάτων.

14. Δήλωση σχετικά με τα άρθρα III-136 και III-267

Η Διάσκεψη θεωρεί ότι, σε περίπτωση που σχέδιο ευρωπαϊκού νόμου ή νόμου-πλαίσιο βασιζόμενο στο άρθρο III-267 παράγραφος 2 θα έθιγε θεμελιώδεις πτυχές του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένων του πεδίου εφαρμογής, του κόστους ή της οικονομικής δομής του, ή θα επηρέαζε τη δημοσιονομική ισορροπία του εν λόγω συστήματος όπως προβλέπεται στο άρθρο III-136 παράγραφος 2, λαμβάνονται δεόντως υπόψη τα συμφέροντα του κράτους αυτού.

15. Δήλωση σχετικά με τα άρθρα III-160 και III-322

Η Διάσκεψη υπενθυμίζει ότι ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών συνεπάγεται, ιδίως, ότι αποδίδεται η δέουσα προσοχή στην προστασία και τον σεβασμό των δικαιωμάτων των ενδιαφερόμενων ατόμων ή οντοτήτων. Προς τούτο και για να εξασφαλιστεί ο διεξοδικός δικαστικός έλεγχος των ευρωπαϊκών αποφάσεων με τις οποίες επιβάλλονται περιοριστικά μέτρα σε άτομο ή οντότητα, οι εν λόγω αποφάσεις πρέπει να βασίζονται σε σαφή και διαφανή κριτήρια. Τα κριτήρια αυτά πρέπει να είναι προσαρμοσμένα στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε περιοριστικού μέτρου.

16. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-167 παράγραφος 2 στοιχείο γ)

Η Διάσκεψη σημειώνει ότι το άρθρο III-167 παράγραφος 2 στοιχείο γ) πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με την υπάρχουσα νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του Πρωτοδικείου σχετικά με την εφαρμοσιμότητα των διατάξεων όσον αφορά τις ενισχύσεις σε ορισμένες περιοχές της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, οι οποίες είχαν θιγεί από την παλαιά διαίρεση της Γερμανίας.

17. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-184

Όσον αφορά το άρθρο III-184, η Διάσκεψη επιβεβαιώνει ότι η ενίσχυση των δυνατοτήτων οικονομικής ανάπτυξης και η διασφάλιση υγιών δημοσιονομικών θέσεων συνιστούν τους δύο πυλώνες της οικονομικής και φορολογικής πολιτικής της Ένωσης και των κρατών μελών της. Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης αποτελεί σημαντικό μέσο για την επίτευξη των στόχων αυτών.

Η Διάσκεψη επαναλαμβάνει την προσηλωσή της στις διατάξεις που αφορούν το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης ως πλαίσιο για τον συντονισμό των δημοσιονομικών πολιτικών των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Διάσκεψη επιβεβαιώνει ότι η ύπαρξη συστήματος που διέπεται από κανόνες αποτελεί την καλύτερη εγγύηση για την υλοποίηση των δεσμεύσεων και την ίση μεταχείριση όλων των κρατών μελών.

Στο πλαίσιο αυτό, η Διάσκεψη επιβεβαιώνει την προσήλωσή της στους στόχους της Στρατηγικής της Λισαβόνας: δημιουργία θέσεων απασχόλησης, διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και κοινωνική συνοχή.

Η Ένωση επιδιώκει την ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη και τη σταθερότητα των τιμών. Ως εκ τούτου, οι οικονομικές και δημοσιονομικές πολιτικές πρέπει να καθορίζουν τις ορθές προτεραιότητες όσον αφορά τις οικονομικές μεταρρυθμίσεις, την καινοτομία, την ανταγωνιστικότητα και την ενίσχυση των ιδιωτικών επενδύσεων και της κατανάλωσης σε περιόδους ισχνης οικονομικής ανάπτυξης. Αυτό θα πρέπει να εκφράζεται στους προσανατολισμούς των δημοσιονομικών αποφάσεων σε εθνικό επίπεδο και επίπεδο ΕΕ, ιδίως με την αναδιάρθρωση των δημοσίων εσόδων και δαπανών και παράλληλα με τήρηση της δημοσιονομικής πειθαρχίας, σύμφωνα με το Σύνταγμα και το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Οι δημοσιονομικές και οικονομικές προκλήσεις τις οποίες αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη καταδεικνύουν τη σημασία της υγιούς δημοσιονομικής πολιτικής καθ' όλη τη διάρκεια του οικονομικού κύκλου.

Η Διάσκεψη συμφωνεί ότι τα κράτη μέλη πρέπει να αξιοποιούν ενεργώς τις περιόδους ανάκαμψης, επιδιώκοντας την εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών και τη βελτίωση των δημοσιονομικών τους θέσεων. Στόχος είναι η σταδιακή δημιουργία δημοσιονομικού πλεονάσματος σε περιόδους ευνοϊκής συγκυρίας, ώστε να υπάρχει περιθώριο αντιμετώπισης των περιόδων οικονομικής ύφεσης, και, ως εκ τούτου, να ενισχύεται η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών.

Τα κράτη μέλη αναμένουν ενδεχόμενες προτάσεις της Επιτροπής καθώς και περαιτέρω συμβολές των κρατών μελών όσον αφορά την ενίσχυση και διευκρίνιση της εφαρμογής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Τα κράτη μέλη θα λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την ενίσχυση των δυνατοτήτων ανάπτυξης των οικονομιών τους. Ο στόχος αυτός μπορεί να επιδιωχθεί με τη βελτίωση του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών. Η παρούσα δήλωση δεν προδικάζει τις μελλοντικές συζητήσεις σχετικά με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

18. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-213

Η Διάσκεψη επιβεβαιώνει ότι οι πολιτικές που περιγράφονται στο άρθρο III-213 υπάγονται κατ' ουσίαν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών. Τα μέτρα ενθάρρυνσης και συντονισμού που πρέπει να ληφθούν στο επίπεδο της Ένωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου έχουν συμπληρωματικό χαρακτήρα. Χρησιμεύουν για να ενισχύσουν τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και όχι για να εναρμονίσουν εθνικά συστήματα. Δεν θίγονται οι εγγυήσεις και οι συνήθειες που υπάρχουν σε κάθε κράτος μέλος όσον αφορά την ευθύνη των κοινωνικών εταίρων.

Η παρούσα δήλωση δεν θίγει τις διατάξεις του Συντάγματος που απονέμουν αρμοδιότητα στην Ένωση, μεταξύ άλλων επί κοινωνικών θεμάτων.

19. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-220

Η Διάσκεψη θεωρεί ότι η αναφορά του άρθρου III-220 σε «νησιωτικές περιοχές» μπορεί να περιλαμβάνει και νησιωτικά κράτη στο σύνολό τους, εφόσον ικανοποιούνται τα αναγκαία κριτήρια.

20. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-243

Η Διάσκεψη σημειώνει ότι οι διατάξεις του άρθρου III-243 εφαρμόζονται σύμφωνα με την ισχύουσα πρακτική. Η φράση «τα μέτρα που είναι αναγκαία για την αντιστάθμιση των οικονομικών μειονεκτημάτων που προκλήθηκαν από τη διαίρεση της Γερμανίας στην οικονομία ορισμένων περιοχών της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας που είχαν θιγεί από τη διαίρεση αυτή» πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με την υπάρχουσα νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του Πρωτοδικείου.

21. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-248

Η Διάσκεψη συμφωνεί ότι η δράση της Ένωσης στον τομέα της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης θα σέβεται δεόντως τις θεμελιώδεις κατευθύνσεις και επιλογές των πολιτικών των κρατών μελών οι οποίες αφορούν την έρευνα.

22. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-256

Η Διάσκεψη θεωρεί ότι το άρθρο III-256 δεν θίγει τη δυνατότητα των κρατών μελών να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται ο εφοδιασμός τους σε ενέργεια, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου III-131.

23. Δήλωση σχετικά με το άρθρο 273 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο

Η Διάσκεψη θεωρεί ότι στον ευρωπαϊκό τόμο που προβλέπεται στο άρθρο III-273 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι εθνικοί κανόνες και πρακτικές όσον αφορά την κίνηση ποινικών ερευνών.

24. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-296

Η Διάσκεψη δηλώνει ότι, αμέσως μετά την υπογραφή της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης, ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου, Υπάτος Εκπρόσωπος για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να αρχίσουν προπαρασκευαστικές εργασίες για την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης.

25. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-325 όσον αφορά τη διαπραγμάτευση και σύναψη, από τα κράτη μέλη, διεθνών συμφωνιών που αφορούν τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης

Η Διάσκεψη επιβεβαιώνει ότι τα κράτη μέλη δύνανται να διαπραγματεύονται και να συνάπτουν συμφωνίες με τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς στους τομείς που καλύπτονται από το Μέρος III Τίτλος III Κεφάλαιο IV τμήματα 3, 4 και 5, εφόσον οι συμφωνίες αυτές συνάδουν προς το δίκαιο της Ένωσης.

26. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-402 παράγραφος 4

Το άρθρο III-402 παράγραφος 4 ορίζει ότι, όταν ο ευρωπαϊκός νόμος του Συμβουλίου με τον οποίο θεσπίζεται νέο δημοσιονομικό πλαίσιο δεν έχει εκδοθεί κατά τη λήξη του προηγούμενου δημοσιονομικού πλαισίου, τα ανώτατα όρια και οι λοιπές διατάξεις που αντιστοιχούν στο τελευταίο έτος του εν λόγω πλαισίου παρατείνονται έως την έκδοση του νόμου.

Η Διάσκεψη δηλώνει ότι εάν δεν έχει εκδοθεί ευρωπαϊκός νόμος του Συμβουλίου για τη θέσπιση νέου δημοσιονομικού πλαισίου έως το τέλος του 2006 και στις περιπτώσεις που η Συνθήκη Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003 προβλέπει μεταβατική περίοδο λήγουσα το 2006 για τον επιμερισμό των πιστώσεων στα νέα κράτη μέλη, ο επιμερισμός των πιστώσεων από το 2007 θα γίνει βάσει των ίδιων κριτηρίων που ισχύουν για όλα τα κράτη μέλη.

27. Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-419

Η Διάσκεψη δηλώνει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να αναφέρουν, όταν υποβάλλουν αίτημα για την καθιέρωση ενισχυμένης συνεργασίας, εάν προτίθενται ήδη από το στάδιο αυτό να κάνουν χρήση του άρθρου III-422 που προβλέπει την επέκταση της ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία, ή να χρησιμοποιήσουν τη συνήθη νομοθετική διαδικασία.

28. Δήλωση σχετικά με το άρθρο IV-440 παράγραφος 7

Τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη συμφωνούν ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, κατ' εφαρμογή του άρθρου IV-440 παράγραφος 7, θα λάβει ευρωπαϊκή απόφαση η οποία θα οδηγήσει στην τροποποίηση του καθεστώτος της Μαγιότ εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης ώστε το έδαφος αυτό να καταστεί εξόχως απόκεντρη περιοχή κατά την έννοια του άρθρου IV-440 παράγραφος 2 και του άρθρου III-424, όταν οι γαλλικές αρχές ανακοινώσουν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και την Επιτροπή ότι η τρέχουσα εξέλιξη ως προς το εσωτερικό καθεστώς της νήσου το επιτρέπει.

29. Δήλωση σχετικά με το άρθρο IV-448 παράγραφος 2

Η Διάσκεψη θεωρεί ότι η δυνατότητα επίσημης μετάφρασης της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης στις γλώσσες που αναφέρει το άρθρο IV-448 παράγραφος 2, συμβάλλει στον στόχο του σεβασμού του πλούτου της πολιτιστικής και γλωσσικής πολυμορφίας της Ένωσης όπως ορίζεται στο άρθρο I-3 παράγραφος 3 τέταρτο εδάφιο. Στο πλαίσιο αυτό, η Διάσκεψη επιβεβαιώνει ότι η Ένωση παραμένει προσηλωμένη στην πολιτιστική πολυμορφία της Ευρώπης και ότι θα εξακολουθήσει να αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στις εν λόγω γλώσσες και σε άλλες γλώσσες.

Η Διάσκεψη συνιστά σε όσα κράτη μέλη επιθυμούν να κάνουν χρήση της δυνατότητας του άρθρου IV-148 παράγραφος 2, να ανακοινώσουν στο Συμβούλιο, εντός έξι μηνών από την υπογραφή της Συνθήκης, τη γλώσσα ή τις γλώσσες στις οποίες θα γίνουν μεταφράσεις της Συνθήκης.

**30. Δήλωση σχετικά με την επικύρωση της Συνθήκης
για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης**

Η Διάσκεψη σημειώνει ότι, εάν μετά από παρέλευση δύο ετών από την υπογραφή της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης, τα τέσσερα πέμπτα των κρατών μελών έχουν επικυρώσει την εν λόγω Συνθήκη και ένα ή περισσότερα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν δυσχέρειες όσον αφορά την επικύρωση αυτή, το θέμα υποβάλλεται στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

B. ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ ΠΟΥ ΠΡΟΣΑΡΤΩΝΤΑΙ ΣΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ, ΤΗΣ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ, ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΦΙΝΛΑΝΔΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΣΟΥΗΔΙΑΣ

31. Δήλωση σχετικά με τα νησιά Åland

Η Διάσκεψη αναγνωρίζει ότι το καθεστώς που εφαρμόζεται στα νησιά Åland, το οποίο αναφέρει το άρθρο IV-440 παράγραφος 5 του Συντάγματος, έχει θεσπιστεί λαμβάνοντας υπόψη το ειδικό καθεστώς του οποίου απολαύουν τα νησιά αυτά κατά το διεθνές δίκαιο.

Προς τούτο, η Διάσκεψη υπογραμμίζει ότι περιελήφθησαν ειδικές διατάξεις στον Τίτλο 5 Τμήμα 5 του Πρωτοκόλλου σχετικά με τις Συνθήκες και Πράξεις Προσχώρησης του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας, της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, και της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας.

32. Δήλωση σχετικά με τον λαό των Sami

Λαμβάνοντας υπόψη τα άρθρα 60 και 61 του Πρωτοκόλλου σχετικά με τις Συνθήκες και Πράξεις Προσχώρησης του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας, της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, και της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας, η Διάσκεψη αναγνωρίζει τις υποχρεώσεις και δεσμεύσεις της Σουηδίας και της Φινλανδίας έναντι του λαού των Sami σύμφωνα με το εθνικό και το διεθνές δίκαιο.

Η Διάσκεψη σημειώνει τη δέσμευση της Σουηδίας και Φινλανδίας να διατηρήσουν και να αναπτύξουν τους βιοτικούς πόρους, τη γλώσσα, τον πολιτισμό και τον τρόπο ζωής των Sami και εκτιμά ότι ο πολιτισμός και οι βιοτικοί πόροι των Sami εξαρτώνται κατά παράδοση από βασικές οικονομικές δραστηριότητες, όπως η εκτροφή ταράνδων στους παραδοσιακούς οικισμούς των Sami.

Προς τούτο, η Διάσκεψη υπογραμμίζει ότι περιελήφθησαν ειδικές διατάξεις στον Τίτλο 5 Τμήμα 6 του Πρωτοκόλλου σχετικά με τις Συνθήκες και Πράξεις Προσχώρησης του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας, της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, και της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας.

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΤΣΕΧΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΕΣΘΟΝΙΑΣ, ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΛΕΤΤΟΝΙΑΣ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΛΙΘΟΥΑΝΙΑΣ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΜΑΛΤΑΣ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΣΛΟΒΕΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΛΟΒΑΚΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

33. Δήλωση σχετικά με τις περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας στην Κύπρο

Η ΔΙΑΣΚΕΨΗ,

Υπενθυμίζοντας ότι στην Κοινή Δήλωση περί των Κυρίαρχων Βάσεων του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας στην Κύπρο, η οποία προσαρτάται στην Τελική Πράξη Προσχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, ορίζεται ότι το εφαρμοστέο καθεστώς στις σχέσεις μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και των Κυρίαρχων Βάσεων του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας στην Κύπρο θα καθορισθεί στο πλαίσιο ενδεχομένης συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Κυπριακής Δημοκρατίας,

Λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις περί των Κυρίαρχων Βάσεων που περιλαμβάνονται στη Συνθήκη Εγκαθιδρύσεως της Κυπριακής Δημοκρατίας (στο εξής καλούμενη «η Συνθήκη Εγκαθιδρύσεως») και τις σχετικές Ανταλλαγές Διακοινώσεων της 16ης Αυγούστου 1960,

Λαμβάνοντας υπό σημείωση την Ανταλλαγή Διακοινώσεων μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και της κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας σχετικά με τη διοίκηση των Περιοχών των Κυρίαρχων Βάσεων, με ημερομηνία 16 Αυγούστου 1960, καθώς και τη συνημμένη Δήλωση της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου ότι ο κυρίως επιδιωκόμενος στόχος είναι η προστασία των συμφερόντων των προσώπων που διαμένουν ή εργάζονται στις Περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων, και κρίνοντας ότι τα πρόσωπα αυτά θα πρέπει να έχουν την ίδια κατά το δυνατόν μεταχείριση με τα πρόσωπα που διαμένουν ή εργάζονται στην Κυπριακή Δημοκρατία,

Σημειώνοντας περαιτέρω τις διατάξεις της Συνθήκης Εγκαθιδρύσεως που αφορούν τελωνειακές συμφωνίες μεταξύ των Περιοχών των Κυρίαρχων Βάσεων και της Κυπριακής Δημοκρατίας, και ιδίως τις διατάξεις του Παραρτήματος F της Συνθήκης αυτής,

Σημειώνοντας επίσης τη δέσμευση του Ηνωμένου Βασιλείου να μη δημιουργήσει τελωνειακούς σταθμούς ή άλλους συνοριακούς φραγμούς μεταξύ των Περιοχών των Κυρίαρχων Βάσεων και της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθώς και τις διευθετήσεις που έγιναν δυνάμει της Συνθήκης Εγκαθιδρύσεως βάσει των οποίων οι αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας παρέχουν ευρύ φάσμα δημόσιων υπηρεσιών στις Περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων, μεταξύ άλλων στους τομείς της γεωργίας, των τελωνείων και της φορολογίας,

Επιβεβαιώνοντας ότι η προσχώρηση της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν θα πρέπει να επηρεάσει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών της Συνθήκης Εγκαθιδρύσεως,

Αναγνωρίζοντας επομένως την ανάγκη να εφαρμοσθούν στις Περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων ορισμένες διατάξεις του Συντάγματος και πράξεων της Ένωσης και να γίνουν ειδικές διευθετήσεις όσον αφορά την εφαρμογή αυτών των διατάξεων στις Περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων,

Τονίζει ότι για τον σκοπό αυτό έχουν περιληφθεί ειδικές διατάξεις στον Τίτλο III του δεύτερου Μέρους του Πρωτοκόλλου σχετικά με τη Συνθήκη και την Πράξη Προσχώρησης της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λεττονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας.

34. Δήλωση της Επιτροπής σχετικά με τις περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας στην Κύπρο

Η Επιτροπή επιβεβαιώνει ότι οι εφαρμοστέες στις Περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων διατάξεις του δικαιού της Ένωσης σύμφωνα με τον Τίτλο III του δεύτερου Μέρους του Πρωτοκόλλου σχετικά με τη Συνθήκη και την Πράξη Προσχώρησης της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λεττονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας περιλαμβάνουν:

- α) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 3448/93 του Συμβουλίου, της 6ης Δεκεμβρίου 1993, για τον καθορισμό του καθεστώτος συναλλαγών που εφαρμόζεται για ορισμένα εμπορεύματα που προέρχονται από τη μεταποίηση γεωργικών προϊόντων,
- β) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου, της 21ης Ιουνίου 1999, περί γενικών διατάξεων για τα Διαρθρωτικά Ταμεία, στον βαθμό που απαιτείται βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), προκειμένου να χρηματοδοτηθούν μέτρα αγροτικής ανάπτυξης στις Περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων δυνάμει του ΕΓΤΠΕ-τμήμα Εγγυήσεων.

35. Δήλωση σχετικά με την πυρηνική εγκατάσταση Ignalina της Λιθουανίας

Η ΔΙΑΣΚΕΨΗ,

Δηλώνοντας τη βούληση της Ένωσης να συνεχίσει να παρέχει τη δέουσα πρόσθετη κοινοτική συνδρομή στο έργο αποξήλωσης που έχει αναλάβει η Λιθουανία και μετά την προσχώρηση της Λιθουανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την περίοδο έως το 2006 και πέραν και σημειώνοντας ότι η Λιθουανία, λαμβάνοντας υπόψη την έκφραση αλληλεγγύης εκ μέρους της Ένωσης, έχει δεσμευτεί να κλείσει τη μονάδα 1 του πυρηνικού σταθμού Ignalina πριν από το 2005 και τη μονάδα 2 έως το 2009,

Αναγνωρίζοντας ότι η αποξήλωση του πυρηνικού σταθμού Ignalina, που διαθέτει δύο μονάδες αντιδραστήρων ισχύος 1 500 MW τύπου RBMK από την περίοδο της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, αποτελεί καινοφανές εγχείρημα και συνιστά για τη Λιθουανία έκτακτη οικονομική επιβάρυνση δυσανάλογη προς το μέγεθος και την οικονομική ισχύ της χώρας και ότι η αποξήλωση αυτή θα πρέπει να συνεχιστεί και πέραν της τρέχουσας περιόδου Δημοσιονομικών Προοπτικών όπως αυτές ορίζονται στη διοργανική συμφωνία της 6ης Μαΐου 1999,

Σημειώνοντας την ανάγκη να θεσπισθούν εκτελεστικές διατάξεις όσον αφορά την πρόσθετη κοινοτική συνδρομή για την αντιμετώπιση των συνεπειών του κλεισίματος και της αποξήλωσης του πυρηνικού σταθμού Ignalina,

Σημειώνοντας ότι η Λιθουανία, κατά τη χρήση της κοινοτικής συνδρομής, θα δώσει τη δέουσα προσοχή στις ανάγκες των περιοχών που θίγονται περισσότερο από το κλείσιμο του πυρηνικού σταθμού Ignalina,

Δηλώνοντας ότι ορισμένα μέτρα που θα υποστηριχθούν μέσω κρατικών ενισχύσεων θεωρούνται συμβατά προς την εσωτερική αγορά, όπως η αποξήλωση του πυρηνικού σταθμού Ignalina, η περιβαλλοντική αναβάθμιση σύμφωνα με το κεκτημένο και ο εκσυγχρονισμός της ικανότητας συμβατικής παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που απαιτείται προς αντικατάσταση των δύο αντιδραστήρων του πυρηνικού σταθμού Ignalina μετά το κλείσιμό τους,

Τονίζει ότι για τον σκοπό αυτό έχουν περιληφθεί ειδικές διατάξεις στο δεύτερο Μέρος Τίτλος IV του Πρωτοκόλλου σχετικά με τη Συνθήκη και την Πράξη Προσχώρησης της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λεττονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας.

36. **Δήλωση σχετικά με τη χερσαία διέλευση προσώπων μεταξύ της περιοχής του Καλίνινγκραντ και άλλων τμημάτων της Ρωσικής Ομοσπονδίας**

Η ΔΙΑΣΚΕΨΗ,

Εκτιμώντας την ιδιαίτερη θέση της περιοχής του Καλίνινγκραντ της Ρωσικής Ομοσπονδίας στο πλαίσιο της διεύρυνσης της Ένωσης,

Αναγνωρίζοντας τις υποχρεώσεις και τις δεσμεύσεις της Λιθουανίας όσον αφορά το κεκτημένο για τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης,

Σημειώνοντας, ειδικότερα, ότι η Λιθουανία το αργότερο από την προσχώρησή της, πρέπει να επιβάλλει και να εφαρμόζει πλήρως το κοινοτικό κεκτημένο σχετικά με τον κατάλογο χωρών οι υπήκοοι των οποίων πρέπει να διαθέτουν θεώρηση κατά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων και χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή, καθώς και το κοινοτικό κεκτημένο για θεώρηση ενιαίου τύπου,

Αναγνωρίζοντας ότι η χερσαία διέλευση προσώπων μεταξύ της περιοχής του Καλίνινγκραντ και άλλων τμημάτων της Ρωσικής Ομοσπονδίας μέσω του εδάφους της Ένωσης είναι ζήτημα που αφορά την Ένωση στο σύνολό της και ότι θα πρέπει να αντιμετωπισθεί, ως τέτοιο, χωρίς δυσμενείς συνέπειες για τη Λιθουανία,

Γνωρίζοντας ότι το Συμβούλιο πρέπει να λάβει την απόφαση για την άρση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, αφού διαπιστωθεί ότι πληρούνται οι απαραίτητες προς τούτο προϋποθέσεις,

Έχοντας αποφασίσει να βοηθήσει τη Λιθουανία να εκπληρώσει, το συντομότερο δυνατόν, τις προϋποθέσεις για πλήρη συμμετοχή στον χώρο Σένγκεν χωρίς εσωτερικά σύνορα,

Τονίζει ότι για τον σκοπό αυτό έχουν περιληφθεί ειδικές διατάξεις στο δεύτερο Μέρος Τίτλος IV του Πρωτοκόλλου σχετικά με τη Συνθήκη και την Πράξη Προσχώρησης της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λεττονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας.

37. Δήλωση σχετικά με τη μονάδα 1 και τη μονάδα 2 του πυρηνικού σταθμού Bohunice V1 της Σλοβακίας

Η ΔΙΑΣΚΕΨΗ,

Σημειώνοντας τη δέσμευση της Σλοβακίας να κλείσει τη μονάδα 1 και τη μονάδα 2 του πυρηνικού σταθμού Bohunice V1 κατά τα τέλη του 2006 και του 2008 αντίστοιχα και δηλώνοντας τη βούληση της Ένωσης να συνεχίσει να παρέχει έως το 2006 οικονομική βοήθεια, σε συνέχεια της προενταξιακής βοήθειας στο πλαίσιο του προγράμματος PHARE, προς υποστήριξη του έργου της αποξήλωσης που ανέλαβε η Σλοβακία,

Σημειώνοντας την ανάγκη θέσπισης εκτελεστικών διατάξεων σχετικά με τη συνεχιζόμενη κοινοτική συνδρομή,

Τονίζει ότι για τον σκοπό αυτό έχουν περιληφθεί ειδικές διατάξεις στο δεύτερο Μέρος, Τίτλος ΙΧ, του Πρωτοκόλλου σχετικά με τη Συνθήκη και την Πράξη Προσχώρησης της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λεττονίας, της Δημοκρατίας Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας.

38. Δήλωση σχετικά με την Κύπρο

Η ΔΙΑΣΚΕΨΗ,

Επιβεβαιώνοντας τη δέσμευσή της για τη συνολική διευθέτηση του κυπριακού προβλήματος, σύμφωνα με τις σχετικές αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, καθώς και ότι υποστηρίζει σθεναρώς τις προσπάθειες του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών για την επίτευξη του σκοπού αυτού,

Εκτιμώντας ότι αυτή η συνολική διευθέτηση του κυπριακού προβλήματος δεν έχει ακόμη επιτευχθεί,

Εκτιμώντας, επομένως, ότι είναι ανάγκη να προβλεφθεί η αναστολή της εφαρμογής του κεκτημένου στις περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας στις οποίες η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο,

Εκτιμώντας ότι σε περίπτωση επίλυσης του Κυπριακού προβλήματος η αναστολή αυτή θα αρθεί,

Εκτιμώντας ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι έτοιμη να λάβει υπόψη της τους όρους της εν λόγω διευθέτησης σύμφωνα με τις αρχές στις οποίες θεμελιώνεται η Ευρωπαϊκή Ένωση,

Εκτιμώντας ότι πρέπει να προβλεφθούν οι όροι υπό τους οποίους θα εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης στη γραμμή μεταξύ, αφενός, των προαναφερθεισών περιοχών και, αφετέρου, των περιοχών στις οποίες η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο καθώς και της Περιοχής της Ανατολικής Κυρίαρχης Βάσης του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας,

Επιθυμώντας η προσχώρηση της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση να ωφελήσει όλους τους Κύπριους πολίτες και να προωθήσει την εσωτερική ειρήνη και συμφιλίωση,

Εκτιμώντας, συνεπώς, ότι τίποτε στο δεύτερο Μέρος Τίτλος Χ του Πρωτοκόλλου σχετικά με τη Συνθήκη και την Πράξη Προσχώρησης της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λεττονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της

Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας δεν πρέπει να αποκλείει τη λήψη μέτρων για την επίτευξη του σκοπού αυτού,

Εκτιμώντας ότι τα μέτρα αυτά δεν επηρεάζουν την εφαρμογή του κεκτημένου, βάσει των όρων που έχουν τεθεί στο εν λόγω Πρωτόκολλο, σε οποιοδήποτε άλλο τμήμα της Κυπριακής Δημοκρατίας,

Τονίζει ότι για τον σκοπό αυτό έχουν περιληφθεί ειδικές διατάξεις στο δεύτερο Μέρος Τίτλος X του Πρωτοκόλλου σχετικά με τη Συνθήκη και την Πράξη Προσχώρησης της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λεττονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας.

39. Δήλωση σχετικά με το Πρωτόκολλο για τη θέση της Δανίας

Η Διάσκεψη σημειώνει ότι όσον αφορά τις νομικές πράξεις που πρέπει να θεσπίσει το Συμβούλιο, ενεργώντας μόνο του ή από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, και περιέχουν διατάξεις που εφαρμόζονται στη Δανία καθώς και διατάξεις που δεν εφαρμόζονται στη Δανία διότι έχουν νομική βάση στην οποία εφαρμόζεται το Μέρος I του Πρωτοκόλλου για τη θέση της Δανίας, η Δανία δηλώνει ότι δεν θα χρησιμοποιήσει το δικαίωμα ψήφου της για να εμποδίσει τη θέσπιση των διατάξεων οι οποίες δεν εφαρμόζονται στη Δανία.

Επιπλέον, η Διάσκεψη σημειώνει ότι με βάση τη Δήλωση της Διάσκεψης για τα άρθρα I-43 και III-329, η Δανία δηλώνει ότι η δανική συμμετοχή σε δράσεις ή νομικές πράξεις δυνάμει των άρθρων I-43 και III-329 θα γίνεται σύμφωνα με το Μέρος I και το Μέρος II του Πρωτοκόλλου για τη θέση της Δανίας.

40. Δήλωση όσον αφορά το Πρωτόκολλο σχετικά με τις μεταβατικές διατάξεις για τα θεσμικά και λοιπά όργανα της Ένωσης

Η κοινή θέση που θα λάβουν τα κράτη μέλη κατά τις Διασκέψεις Προσχώρησης της Ρουμανίας και/ή της Βουλγαρίας στην Ένωση όσον αφορά την κατανομή των εδρών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τη στάθμιση των ψήφων στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο θα είναι η εξής.

- Εάν η προσχώρηση της Ρουμανίας και/ή της Βουλγαρίας πραγματοποιηθεί πριν από την έναρξη ισχύος της απόφασης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που προβλέπεται στο άρθρο I-20 παράγραφος 2, η κατανομή των εδρών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την κοινοβουλευτική περίοδο 2004-2009 θα είναι σύμφωνη με τον ακόλουθο πίνακα για την Ένωση με 27 κράτη μέλη:

ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ	ΕΔΡΕΣ ΣΤΟ ΕΚ
Γερμανία	99
Ηνωμένο Βασίλειο	78
Γαλλία	78
Ιταλία	78
Ισπανία	54

ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ	ΕΔΡΕΣ ΣΤΟ ΕΚ
Πολωνία	54
Ρουμανία	35
Κάτω χώρες	27
Ελλάδα	24
Τσεχική Δημοκρατία	24
Βέλγιο	24
Ουγγαρία	24
Πορτογαλία	24
Σουηδία	19
Βουλγαρία	18
Αυστρία	18
Σλοβακία	14
Δανία	14
Φινλανδία	14
Ιρλανδία	13
Λιθουανία	13
Λεττονία	9
Σλοβενία	7
Εσθονία	6
Κύπρος	6
Λουξεμβούργο	6
Μάλτα	5
ΣΥΝΟΛΟ	785

Ως εκ τούτου, η Συνθήκη Προσχώρησης στην Ένωση θα προβλέπει, κατά παρέκκλιση από το άρθρο I-20 παράγραφος 2, ότι ο αριθμός των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μπορεί προσωρινά να υπερβαίνει τα 750 μέλη για το υπόλοιπο της κοινοβουλευτικής περιόδου 2004-2009.

2. Στο άρθρο 2 παράγραφος 2 του Πρωτοκόλλου σχετικά με τις μεταβατικές διατάξεις για τα θεσμικά και λοιπά όργανα της Ένωσης, η στάθμιση των ψήφων της Ρουμανίας και της Βουλγαρίας στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο θα καθοριστεί αντίστοιχα σε 14 και 10 ψήφους.
3. Σε κάθε προσχώρηση, το όριο που αναφέρεται στο Πρωτόκολλο σχετικά με τις μεταβατικές διατάξεις για τα θεσμικά και λοιπά όργανα της Ένωσης θα υπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παράγραφος 3 του Πρωτοκόλλου αυτού.

41. Δήλωση σχετικά με την Ιταλία

Η Διάσκεψη λαμβάνει υπό σημείωση το γεγονός ότι το πρωτόκολλο σχετικά με την Ιταλία, το οποίο προσαρτήθηκε το 1957 στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε κατά τη θέσπιση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, διευκρινίζει ότι:

«ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να ρυθμίσουν ορισμένα ειδικά προβλήματα που αφορούν την Ιταλία,

ΣΥΝΕΦΩΝΗΣΑΝ επί των ακολούθων διατάξεων που προσαρτώνται στη Συνθήκη.

ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

ΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΥΠΟ ΣΗΜΕΙΩΣΗ το γεγονός ότι η ιταλική κυβέρνηση ανέλαβε την υποχρέωση να θέσει σε εφαρμογή δεκαετές πρόγραμμα οικονομικής επεκτάσεως, που έχει ως σκοπό την αποκατάσταση των διαρθρωτικών ανισορροπιών της ιταλικής οικονομίας, ιδίως με τον εξοπλισμό των λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών στο Νότο και τις Νήσους της Ιταλίας και με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας για την εξάλειψη της ανεργίας,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΥΝ ότι το πρόγραμμα αυτό της ιταλικής κυβερνήσεως έλαβαν υπόψη και ενέκριναν ως προς τις αρχές και τους στόχους του, οι οργανισμοί διεθνούς συνεργασίας των οποίων είναι μέλη,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΥΝ ότι η επίτευξη των στόχων του ιταλικού προγράμματος είναι προς το κοινό τους συμφέρον,

ΣΥΜΦΩΝΟΥΝ για να διευκολύνουν την ιταλική κυβέρνηση στην εκπλήρωση αυτής της αποστολής, να συστήσουν στα όργανα της Κοινότητας να χρησιμοποιήσουν όλα τα μέσα και τις προβλεπόμενες από τη Συνθήκη διαδικασίες, χρησιμοποιώντας ιδίως καταλλήλως τους πόρους της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου,

ΕΧΟΥΝ ΤΗ ΓΝΩΜΗ ότι τα όργανα της Κοινότητας πρέπει να λάβουν υπόψη τους, κατά την εφαρμογή της Συνθήκης, την προσπάθεια που η ιταλική οικονομία θα πρέπει να καταβάλει κατά τα προσεχή έτη και τη σκοπιμότητα της αποφυγής δημιουργίας επικινδύνων εντάσεων, ιδίως στο ισοζύγιο πληρωμών ή στο επίπεδο απασχολήσεως, που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την εφαρμογή της Συνθήκης στην Ιταλία,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΥΝ ιδιαιτέρως ότι, στην περίπτωση εφαρμογής των άρθρων 109 Η και 109 Ι, θα πρέπει να φροντίζουν ώστε τα μέτρα που θα ζητηθούν από την ιταλική κυβέρνηση θα διασφαλίζουν την αποπεράτωση του προγράμματος οικονομικής επεκτάσεως και ανυψώσεως του βιοτικού επιπέδου του λαού.»

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

42. Δήλωση του Βασιλείου των Κάτω Χωρών σχετικά με το άρθρο I-55

Το Βασίλειο των Κάτω Χωρών θα συμφωνήσει με την ευρωπαϊκή απόφαση που προβλέπεται στο άρθρο I-53 παράγραφος 4, αφ' ης στιγμής αναθεωρηθεί ο ευρωπαϊκός νόμος που προβλέπεται στο άρθρο I-54 παράγραφος 3, με ικανοποιητικά αποτελέσματα για το υπερβολικά αρνητικό ισοζύγιο καθαρών πληρωμών των Κάτω Χωρών έναντι του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

43. Δήλωση του Βασιλείου των Κάτω Χωρών σχετικά με το άρθρο IV-440

Το Βασίλειο των Κάτω Χωρών δηλώνει ότι τυχόν πρωτοβουλία για την έκδοση ευρωπαϊκής απόφασης του άρθρου IV-440 παράγραφος 7, με σκοπό την τροποποίηση του καθεστώτος των Ολλανδικών Αντιλλών και/ή της Αρούμπα εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα υποβληθεί μόνο βάσει απόφασης που θα ληφθεί σύμφωνα με τον καταστατικό κανόνα (Statute) του Βασιλείου των Κάτω Χωρών.

44. Δήλωση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, της Ιρλανδίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Αυστρίας και του Βασιλείου της Σουηδίας

Η Γερμανία, η Ιρλανδία, η Ουγγαρία, η Αυστρία και η Σουηδία σημειώνουν ότι οι κύριες διατάξεις της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιαστικά από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης αυτής και πρέπει να εκσυγχρονιστούν. Υποστηρίζουν συνεπώς την ιδέα της σύγκλησης Διάσκεψης των Αντιπροσώπων των Κυβερνήσεων των κρατών μελών το ταχύτερο δυνατόν.

45. Δήλωση του Βασιλείου της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας

Η Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος εφαρμόζεται στο Γιβραλτάρ ως ευρωπαϊκό έδαφος για τις εξωτερικές σχέσεις του οποίου υπεύθυνο είναι κράτος μέλος. Αυτό δεν συνεπάγεται αλλαγές στις αντίστοιχες θέσεις των ενδιαφερομένων κρατών μελών.

46. Δήλωση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας σχετικά με τον ορισμό του όρου «υπήκοοι»

Όσον αφορά τη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης ή τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, ή οποιαδήποτε εκ των πράξεων οι οποίες απορρέουν από τις Συνθήκες αυτές ή εξακολουθούν να ισχύουν δυνάμει των Συνθηκών αυτών, το Ηνωμένο Βασίλειο επαναλαμβάνει τη δήλωσή του της 31ης Δεκεμβρίου 1982 σχετικά με τον ορισμό του όρου «υπήκοοι», με τη διαφορά ότι η αναφορά στους «πολίτες των εξαρτημένων βρετανικών εδαφών» θα νοείται ως αναφορά στους «πολίτες των βρετανικών υπερπόντιων εδαφών».

47. Δήλωση του Βασιλείου της Ισπανίας σχετικά με τον ορισμό του όρου «υπήκοοι»

Η Ισπανία διαπιστώνει ότι, σύμφωνα με το άρθρο I-10 του Συντάγματος, κάθε πρόσωπο που έχει ιθαγένεια κράτους μέλους είναι πολίτης της Ένωσης. Η Ισπανία σημειώνει επίσης το γεγονός ότι, στο παρόν στάδιο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης που εκφράζεται από το εν λόγω Σύνταγμα, μόνον οι υπήκοοι των κρατών μελών απολαμβάνουν των ειδικών δικαιωμάτων τα οποία παρέχει η ευρωπαϊκή ιθαγένεια, εκτός εάν προβλέπει άλλως, κατά ρητό τρόπο, το δίκαιο της Ένωσης. Η Ισπανία υπογραμμίζει τέλος ότι, σύμφωνα με τα άρθρα I-20 και I-46 του Συντάγματος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εκπροσωπεί επί του παρόντος τους πολίτες της Ένωσης.

48. Δήλωση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας σχετικά με το δικαίωμα του εκλέγειν στις ευρωπαϊκές βουλευτικές εκλογές

Το Ηνωμένο Βασίλειο σημειώνει ότι το άρθρο I-20 και άλλες διατάξεις της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης δεν αποσκοπούν να τροποποιήσουν τη βάση του δικαιώματος του εκλέγειν για τις ευρωπαϊκές βουλευτικές εκλογές.

49. Δήλωση του Βασιλείου του Βελγίου σχετικά με τα εθνικά κοινοβούλια

Το Βέλγιο διευκρινίζει ότι, σύμφωνα με το συνταγματικό του δίκαιο, τόσο η Βουλή των Αντιπροσώπων και η Γερουσία του ομοσπονδιακού Κοινοβουλίου όσο και τα κοινοβούλια των Κοινοτήτων και των Περιφερειών ενεργούν, ανάλογα με τις αρμοδιότητες που ασκούνται από την Ένωση, ως συνιστώσες του εθνικού κοινοβουλευτικού συστήματος ή ως τμήματα του Εθνικού Κοινοβουλίου.

50. Δήλωση της Δημοκρατίας της Λεττονίας και της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας σχετικά με τη γραφή του ονόματος του κοινού νομίματος στη Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης

Με την επιφύλαξη της ενιαίας γραφής του ονόματος του κοινού νομίματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης το οποίο αναφέρει η Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης ως έχει στα χαρτονομίσματα και τα κέρματα, η Λεττονία και η Ουγγαρία δηλώνουν ότι η γραφή του ονόματος του κοινού νομίματος, καθώς και των παραγώγων του, όπως χρησιμοποιείται σε ολόκληρο το λεττονικό και το ουγγρικό κείμενο της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης, δεν επηρεάζει τους ισχύοντες κανόνες της λεττονικής και της ουγγρικής γλώσσας.
